

H

H, h n. (-,-) : 1. *das gesprochene H*, an H c'hwezhet g. ; *das stumme H*, an H dic'hwezh g., an H mut g. ; 2. [sonerezh] si g.

ha¹ estl. : a !

ha² berradur evit **Hektar**.

hä estl. : penaos 'ta ? petra 'ta ? petra ? hañ ?

Haag g./n. : *Den Haag*, Den Haag b. (*Jennet ha klevet e vez* : im Haag, in dem Haag, in Haag, in den Haag, in Den Haag).

Haager g. (-s,-) : annezad Den Haag g.

Haagerin b. (-,-nen) : annezadez Den Haag b.

Haar n. (-s,-e) : 1. blev str., blevenn b., kreñ g., pennad blev g., blevad g., P. reun str., reunenn b., pan g. ; *er hat weißes Haar*, *er hat weiße Haare*, gwenn eo e vlev, gwenn eo e benn, blev gwenn en deus, ur pennad blev gwenn a zo outañ, emañ bokedoù ar garnel (bokedoù ar vered) war e benn, bokedoù ar garnel (bokedoù ar vered) a c'holo e benn ; *rote Haare*, *rotes Haar*, blev ruz lies., blev rous lies., blev tan lies., ur blev ruz g., ur pennad blev ruz g. ; *krause Haare*, blev berr frizet stank str., blev rodell berr (rodellek, rodell, rodellaouek, foutouilhek, fuilh, fuilhet) str., penn barbed g. (Gregor) ; *gewelltes Haar*, blev gwagennnek str. ; *lockiges Haar*, blev rodell (rodellek, rodell, rodellaouek, a-ruilh) str. ; *glattes Haar*, blev dirodell str. ; *aufgelöstes Haar*, *loses Haar*, blev diere, blev dispak str., blev dispac'het str., blev foutouilhek str., blev disparbuilhet str., blev diskoulm str., blev luget str., blev luziet str., blev fuilh str. ; *mit aufgelöstem Haare*, dispac'het e vlev / foutouilhek e vlev / disparbuilhet e vlev (Gregor), dispak e vlev, war e bennkuch ; *die Frauen mussten irgendwie ihr Haar bedecken*, ret e oa d'ar merc'hed pakañ o blev ; *mein Haar spaltet sich an den Spitzen*, skalfañ a ra va blev ; *er bekommt weiße Haare*, mont a ra gwenn e vlev, dont a ra gwenn e vlev, gwennañ a ra e vlev, gwennaat a ra e vlev ; *sie hat ihre Haare noch*, chomet eo he blev ganti ; *sie hat dichtes (volles) Haar*, ur pennad blev stank a zo outi ; *hoch stehendes Haar*, blev pikek str. ; *kurzes Haar*, blev ratous str., blev krak str., blev troc'het berr str., blev troc'het-raz str., blev berr lies., ur blev berr g., blev raz str., blev dipitus str. ; *langes Haar*, blev hir str., ur blev hir g., ur pennad blev hir g. ; *sie trägt ihr Haar kurz*, berr eo he blev, honnezh a zo berr he blev, blev dipitus he deus ; *sie trägt ihr Haar lang*, hir eo he blev, honnezh a zo hir he blev ; *sich (t-d-b) das Haar zurechtmachen*, *sich (t-d-b) das Haar machen*, renkañ e vlev, kempenn e vlev, ober un tamm kempenn d'e vlev, alejiñ e vlev, fichañ e vlev, ingalañ e vlev, en em goefañ, kribañ e vlev, ober ur gribadenn d'e vlev, P. ober un tamm kribañ d'e reun ; *sich das Haar zum Knoten stecken*, *sein Haar zu einem Knoten stecken*, moullañ e vlev d'ober un torkad, moullañ

e vlev d'ober un hogenn ; *sich (t-d-b) die Haare schneiden lassen*, lakaat ober un tamm diskar (un tamm troc'h, un tamm dic'harzhañ, un tamm krennañ, ur peuriñ) d'e vlev, lakaat troc'hañ e vlev ; *sich (t-d-b) das Haar machen lassen*, lakaat ober un tamm kempenn d'e vlev ; *sich (t-d-b) das Haar auswringen*, gwaskañ e vlev d'o dizourañ ; *das Haar gerade schneiden*, keidañ ar blev ; *die Haare gehen ihm aus*, *die Haare fallen ihm aus*, disbleviñ a ra, divleviñ a ra, koll a ra e vlev, dont a ra da vezañ moal, moalaat a ra ; *durch die Chemotherapie hat er seine Haare verloren*, ar gimioterapiezh he deus moalet e benn dezhañ, ar c'himigurañ en deus moalet e benn dezhañ ; *sein Haar hat sich (t-rt) stark gelichtet*, gloevaet eo e vlev, deuget eo tanav e vlev, divleviñ en deus graet, rouesaet eo e vlev ; *ihr blondes Haar fiel ihr ungekämmt über die Schultern*, he blev melen a ziruilhe eus he fenn war he divskoaz, he blev melen a ziskenne a-fuilh war he divskoaz ; *ihr Haar weht im Wind*, *ihr Haar wogt im Wind*, an avel a laka he blev da hejañ, hejañ a ra he blev en avel, luskañ a ra he blev en avel, luskellañ a ra he blev ouzh c'hwezh an avel ; *sie warf ihr langes Haar hin und her*, honnezh a heje hag a ziheje he blev hir gant lusk he fenn ; *jemanden an den Haaren packen*, *jemanden an den Haaren fassen*, kemer u.b. dre e vlev, tapout krog e blev u.b. ; *er zog ihn immer heftiger an den Haaren hin und her*, sachañ a rae war e vlev o kas ha digas anezhañ gwashoc'h-gwazh ; *sich (t-d-b) das Haar wachsen lassen*, lezel e vlev da greskiñ ; 2. [loen.] blev str., porpant g., chupenn b., blevenn b., sae b., pan g., reun str. ; *borstiges Haar*, blev kriz str., blev reunek str., blev pikek str., blev garv str. ; *gestäubtes Haar*, blev sonn str., blev reut str., blev pikek str., blev a-bik str., kreñ reut g., blev kriz str. ; *Rosshaar*, reun kezeg str. ; 3. [dre skeud.] *ihm stehen die Haare zu Berge*, *ihm sträuben sich die Haare*, sevel a ra e reun war e benn, a-bik emañ e vlev war e benn, houpiñ a ra e vlev en e benn, sevel a ra blev e benn, savet eo e vlev war e benn, sonn eo e vlev war e benn, sevel a ra eeun e vlev war e benn, hirisiñ a ra e vlev àr e benn gant ar spont, sevel a ra e reun en e benn, sevel a ra e vlev en e benn gant ar morc'hed, sevel a ra e vlev en e benn gant euzh (Gregor) ; *ihm stehen die Haare zu Berge*, gant ar spont e sav he c'hoef diwar he fenn, gant ar spont e sav he blev en he fenn ; *sich die Haare ausreißen (ausraufen)*, **a**) divleviñ e benn, tennañ kuchennadoù blev a-ziwar e benn, dirañsañ e vlev, sachañ blev eus e benn, diframmañ e vlev diwar e benn ; **b**) [dre skeud.] bezañ sach-blev (chabous, fich-blev, krog-blev, krogou, patati, butun) etrezo, bezañ krog an eil e greouichenn egile, bezañ chabous (c'hign-c'hagn, cholori) ganto, bezañ c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) an eil gant egile, blevata, en em vlevata (Gregor), en em

zigreofañ, en em gannañ, en em c'hennañ, en em dagañ, en em gribañ, en em zispluñvañ, bezañ rouzet ar bloneg, bezañ krog etrezo, mont d'an taolioù ; *Haare lassen*, leuskel un nebeud blev war e lerc'h, koll war e wall, tapout e begement, na chom dibistig, na chom diampech, tapout ur gwall zistro, pakañ un distro lous, n'en em dennañ kempenn, paeañ diwar-bouez e groc'hen (e yalc'h) (Gregor) ; *Haare auf den Zähnen haben*, kavout ibil da bep toull, bezañ lemm e douchenn, na vezañ yod en e c'henoù, na vezañ ar bibid gant an-unan, na vezañ rabat ebet war e deod, na vezañ a yod stag ouzh e deod, na vezañ bet roet d'an-unan e deod evit lipat mogerioù, na vezañ stag e deod ouzh an daou benn, bezañ frank e c'henoù, na vezañ bet laeret he femp gwenneg gant ar wrac'h he doa e zistagellet, bezañ distagellet evit e bemp gwenneg, bezañ klakenn, bezañ ledan eus plas al loa, bezañ ledan plas e loa, bezañ bras e veg evel beg ur puñs, bezañ lampr e deod, bezañ lamprik e deod, bezañ libr ha drant e deod, bezañ teodet mat, bezañ latennet-kaer, bezañ dilu a deod, bezañ beget mat, bezañ teodek, kaout teod, bezañ un teod mat a zen, bezañ distagellet mat, na vezañ nodet e deod, bezañ mat e deod ; *er hat Haare auf den Zähnen*, hennezh ne ziwan ket ar fav en e c'henoù, e deod a gerzh mat, hennezh ne serr ket ur genoù, hag a c'hlabous a zo war e c'henoù, e latenn a gerzh mat en-dro, ul latenn a zo dezhañ, hennezh a zo klakenn ; *ein Haar in der Suppe finden*, pismigañ, klask pemp troad d'ar maout, klask pevar fav d'an trebez, lazhañ laou evit gwerzhañ o c'hroc'hen, klask laou el lec'h ma ne vez ket nez, kavout traoù el lec'h ma n'eus ket, spazhañ laou, klask c'hwen e loeroù u.b. ; *ein Haar in der Suppe suchen*, klask faot gant u.b. ; *mehr Schulden haben als Haare auf dem Kopf*, bezañ stag e vag dre-holl, kaout die betek toull e c'houzoug, bezañ dalc'het a bep tu, kaout ur bern dle, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan, bezañ rivinet e boch gant ar vezh, bezañ karget a zle (Gregor), bezañ bec'hiet gant an dleoù, bezañ berniet a zle, bezañ sammet gant dle, bezañ sammet a zle, bezañ gwriet a zle, bezañ taget a zle, bezañ ur bern dle war an-unan ; *Haare spalten*, pismigañ, klask pemp troad d'ar maout, klask pevar fav d'an trebez, klask laou el lec'h ma ne vez ket nez, spazhañ laou, kavout traoù el lec'h ma n'eus ket, klask an Ankoù el lec'h n'emañ ket ; *kein gutes Haar an jemandem lassen*, dispenn brud u.b. (didammañ brud u.b., dispenn u.b. da dud all, reiñ e gement all a zroukprezegerezh d'u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diskar u.b., diframmañ u.b.) gant un teod da dennañ an diaoul eus an ifern (gant un teod da ijinañ ar vosenn), diswriet gwellañ pezh-dilhad nevez u.b. ; *ihm wurde kein Haar gekrümmt*, chom a reas e groc'hen dibistig gantañ, ne oa bet graet droug ebet dezhañ, ne voe graet an disterañ droug dezhañ, chom a reas diampech, droug ebet a c'hoarvezas gantañ ; *ich werde es nicht zulassen, dass ihnen ein einziges Haar gekrümmt wird*, ne bermetin ket e kouezho an disterañ droug ganto, ne bermetin ket e kouezhfe mann ebet ganto ; *er krümmt keiner Fliege ein Haar*, gwell e vefe dezhañ mervel eget ober ul liard gaou ouzh unan bennak, ken divalis eo hag un oan, n'eus tamm drougiezh ennañ, n'eus tamm malis ennañ, hep drougiezh eo, hep malis eo ; *an einem Haar*

hängen, na vezañ stag nemet gant un neudennig / delc'her a-ispilh ouzh un neudennig stoup (Gregor) ; *aufs Haar*, eeun-hag-eeun, d'an neudenn, rik, na mui na maes, na mui na ment ; *einander aufs Haar gleichen*, bezañ heñvel-mik (-bev, -poch), bezañ heñvel evel daou vi, bezañ heñvel evel daou vi moualc'h ; *an den Haaren herbeigezogen*, war-bouez un neudenn vrein (un neudenn doull, un neudenn gamm, un neudenn digompez), war-bouez abegoù toull (abegoù didalvoud, abegoù dijaoj, abegoù amzere), gwall gamm, dijaoj, amzere, digompez ; *dieser Vergleich ist an den Haaren herbeigezogen*, gwall gamm (dijaoj, amzere, digompez) eo ar geñveriadenn-se, diwar-goust un neudenn vrein (diwar-goust un neudenn doull, diwar-goust un neudenn gamm, diwar-goust un neudenn digompez) eo ar geñveriadenn-se ; *einander in die Haare geraten, sich in die Haare geraten*, sevel sach-blev (chabous, fich-blev, krog-blev, krogou, patati, butun, blev) etrezo, kregiñ an eil e greouichenn egile, bezañ chabous (c'hign-c'hagn, cholori) ganto, bezañ c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) an eil gant egile, blevata, en em vlevata (Gregor), en em zigreofañ, en em gannañ, en em c'hennañ, en em dagañ, en em gribañ, en em zispluñvañ, bezañ rouzet ar bloneg, bezañ krog etrezo, mont d'an taolioù ; *sie sind einander in die Haare geraten*, savet ez eus bet trouz etrezo ; *einander in den Haaren liegen, sich in den Haaren liegen*, bezañ sach-blev (krog-blev, fich-blev, krogou) etrezo, bezañ krog an eil e greouichenn egile, en em gasaat, en em ereziñ, en em giañ, na vezañ evit aveliñ an eil egile, na vezañ evit pakañ an eil egile, na vezañ evit en em bakañ, na vezañ evit en em ahelañ, bezañ e malis an eil ouzh egile, na vezañ evit ahelañ an eil gant egile, bezañ ar vouch o karzhañ etrezo, bezañ bec'h bras etrezo, bezañ evel ki ha kazh, en em glevet e-giz daou gi war ar memes askorn, bezañ evel daou gi war an hevelep askorn, bezañ evel bleiz hag oan, en em ober evel an tan hag an dour, bevañ evel tan ha kler, bezañ an debr hag an dag etrezo, en em vresañ hag en em gignat, bezañ atav o krignat fri an eil egile, bezañ rouzet ar bloneg ; *mit Haut und Haar*, penn-da-benn, korf hag ene, holl-razh, razh a-bezh ; *deswegen lässt er sich keine grauen Haare wachsen*, ne ra ket biloù (n'eo ket gwall chalet) gant ken dister a dra ; *um ein Haar wäre er abgestürzt*, hogozik dezhañ kouezhañ, hogozik e oa bet dezhañ kouezhañ, war-hed un netraig e vije kouezhet, mennout a reas kouezhañ, darbet e oa bet dezhañ kouezhañ, ne oa bet nemet treuz un neudenn ned eo bet kouezhet, ne oa bet nemet treuz ul linenn all ned eo bet kouezhet, kichenik e kouezhe, prestik e kouezhe, tost-kaer e oa bet dezhañ kouezhañ, fellet e oa bet dezhañ kouezhañ, evit nebeut (evit bihan dra, un disterad ouzhpenn, prest a-walc'h) e vije kouezhet / tost e oa bet dezhañ kouezhañ (Gregor), prest a-walc'h e oa kouezhet, damdost e oa bet dezhañ kouezhañ, ken buan all e vije kouezhet, ken kaer all e vije kouezhet, e-kichen kouezhañ e oa bet, un tammig muioc'h e oa kouezhet ; *nicht um ein Haar von etwas abweichen*, heuliañ pizh udb, na bellaat an disterañ diouzh udb, delc'her tenn (tost) d'udb, delc'her stag ouzh udb ; *er frisst einem die Haare vom Kopf*, gantañ e vez debret an diaoul hag e bevar, hennezh a foet arc'hant, hennezh a ra un dismantr

euzhus a arc'hant, hennezh ne ra nemet lonkañ va danvez, hennezh a zo ur rivin din, foetañ a ran stal gantañ.

Haaransatz g. (-es,-ansätze) : penn traoñ ar blev g.

Haaraufsatz g. (-es,-aufsätze) : perukenn b., maoutenn b., blev faos str., falsvlev str.

Haarausfall g. (-s,-ausfälle) : koll blev g., kouezh ar blev g., pellenn b., pellennad b. ; *zu Haarausfall führend*, pennmoalus.

Haarbalg g. (-s,-bälge) : bolc'h blev str.

Haarband n. (-s,-bänder) : seizenn b., seintez b., nac'henn b.

Haarbesen g. (-s,-) : skubell reun b., skubellenn reun b., balaenn reun b.

Haarbeutel g. (-s,-) : rouedig b., roued-vlev b., rouedenn b.

Haarboden g. (-s,-böden) : tonenn ar penn b.

Haarbreit n. : [tro-lavar] *nicht um ein Haarbreit weichen, nicht ein Haarbreit weichen, kein Haarbreit weichen*, na gilañ an disterañ, derc'hel mat d'e askorn, na gilañ a-dreuz troad.

Haarbürste b. (-,-n) : broust blev g.

Haarbusch g. (-es,-büsche) : moue un tokarn brezel b./g., briger g., melkern g., kribell b.

Haarbüschel n. (-s,-) : kuchenn vlev b., kuchennad vlev b., kuch blev g., torkad blev g., gwiskad blev g., bechenn b., toupenn vlev b., hupenn vlev b., hup blev g., bouchad blev g., klipenn vlev b., kizenn vlev b. ; *widerborstiger Haarbüschel*, lost-kog g., rozenn b., blev a-bik str., bouchad diroll g.

Haarbutt g. (-s,-e) : [loen.] garlizenn-garreg b. [*liester* garlized-karreg].

haaren¹ V. gw. (hat gehaart) : 1. divleviñ, disleviñ, koll blev ; 2. [loen.] divleviñ, teuler e sae ; *im Mai haaren die Pferde*, e miz Mae e taol ar c'hezeg o sae.

V. em. **sich haaren** (hat sich (t-rt) gehaart) : 1. divleviñ, disleviñ, koll blev ; 2. [loen.] divleviñ, teuler e sae ; *im Mai haaren sich die Pferde*, e miz Mae e taol ar c'hezeg o sae.

haaren² ag. : reunek, ... reun, ... blev.

Haarentferner g. (-s,-) : divlever g., koavon divleviñ g.

Haaresbreite b. (-,-n) : 1. treuz ur vlevenn g. ; 2. [dre skeud.] *um Haaresbreite*, war-bouez un netra, war-bouez netra, war-bouez mann, kichenik, prestik, war-bouez nebeut ; *nicht um Haaresbreite von den Richtlinien abweichen*, heuliañ pizh (na bellaat an disterañ diouzh, derc'hel stag ouzh, derc'hel tost d') ar reolennoù stur.

Haarfarbe b. (-,-n) : liv ar blev g.

Haarfarbmittel n. (-s,-) : livadur blev g., livadenn vlev b., livaj blev g., livuzenn vlev b.

Haarfärben n. (-s) : livañ blev g., livadennañ blev g.

haarfein ag. : 1. tanav evel ur vlevenn ; 2. [dre skeud.] soutil, fin.

Haarfestiger g. (-s,-) : traet kreñvaat evit ar blev g., fester blev g.

Haarfilz g. (-es) : feltr g.

Haarflechte b. (-,-n) : 1. plezh g., plezhenn b., plañson g., plañsonenn g., kandenn b., nac'henn b., nac'hennad b., stuc'henn-vlev b. ; *eine Haarflechte machen*, plezhañ (kordañ, plañsonañ, plañsonennañ, gweañ) blev, nac'henniñ blev, ober ur gwe er blev ; 2. [mezeg.] daroued tonenn ar penn str., katar tonenn ar penn g./str.

Haarfollikel g. (-s,-) : bolc'h blev str.

haarförmig ag. : blevheñvel, e doare ur vlevenn, e doare blev, a-zoare gant ur vlevenn, a-zoare gant blev, a-seurt gant ur vlevenn, a-seurt gant blev.

Haargefäß n. (-es,-e) : [korf.] kapilarenn b., korrwazhienn b. [*liester* korrwazhiennoù, korrwazhied, korrwazhioù].

haargenau ag. : eeun-hag-eeun, d'an neudenn, rik, na mui na maes, na mui na ment, rik-ha-rik, naet-ha-pizh, graet d'ar just, e kompaz, dre gompaz, diouzh ar c'hompaz, pizh-ha-pizh, tre-ha-tre ; *das ist haargenau, was sie mir geantwortet hat*, setu eeun-hag-eeun (ger-ha-ger, just-ha-just, pizh-ha-pizh) petra he doa respontet din ; *all das, was gesagt wurde, werden wir haargenau durchführen*, an traoù-se a zeuio da vat ger-ha-ger.

Haargerste b. (-) : [louza.] treuzgeot str., ternud str., geot-lasoù str., geot-red str., kagn g., krizez b.

Haarhändler g. (-s,-) : blevier g.

Haarhemd n. (-s,-en) : [relij.] roched reun b., hiviz reun b., krez reun g., sae reun b.

haarig ag. : 1. blevek, blevennek, blevennaouek, kreñnek, kreñnennek, panek, P. reunek ; *ein haariger Typ*, ur bleveg g. [*liester* bleveien] ; *haarige Hände*, daouarn blevek lies. ; 2. [dre skeud.] skoemp, pebret, amjestr, pitouilh, tener, bubuik, skeudik, start, tenn ; *das war eine haarige Geschichte*, ur blegenn lous an hini e oa, un afer bebret an hini e oa, ur gwall c'hoari an hini e oa, skeudik e oa an taol, bubuik ar jeu ; *eine extrem haarige Klettertour*, un abadenn grapañ gwall denn b., un abadenn grapañ gwall start b.

Haarigkeit b. : blevegezh b.

Haarinstitut n. (-s,-e) : ensavadur louzaouiñ ha prederiañ ar blev g.

Haarklammer b. (-,-n) : sparlenn vlev b., barretenn b.

Haarklauber g. (-s,-) : pismiger g., flemmer g., spazher laou g., chaoker-laou g., spazher buzbug g., ingennour g., beg m'en argarzh g., arguzer g., nagenner g.

Haarklauberei b. (-,-en) : pismigoù lies., pismigerezh g., bizantouriezh b., nagennerezh g., arguzerezh g.

Haarkleid n. (-s,-er) : [loen.] feur b., foulenn b., porpant g., chupenn b., blevenn b., blevad g., blev str., sae b., pan g., kreñ g., kreñad g., kreñennad b.

haarklein Adv. : rik-ha-rik, naet-ha-pizh, pizh-kenañ, pizh-pizh, dre ar munud, diouzh ar munud, dre gen lies a vunudoù a zo holl, dre gen lies munud a zo holl, just-ha-just, pizh dre ar munud, pizh diouzh ar munud, pizh-kempenn, gant kement kraf a zo, dre gement munud a zo holl, a-hed hag a-dreuz, ent hir, ez hir, klok ; *haarklein erzählen*, danevellañ dre ar munud (diouzh ar munud, pizh-kenañ, just-ha-just, dre gen lies a vunudoù a zo holl, dre gen lies munud a zo holl, pizh dre ar munud, pizh diouzh ar munud, pizh-kempenn, gant kement kraf a zo, dre gement munud a zo holl, a-hed hag a-dreuz, ent hir, ez hir), ober un danevell klok eus an darvoudoù, ober un danevell gloz eus an darvoudoù ; *wir brauchen es doch nicht so haarklein zu erzählen*, se n'eo ket spazh gwiz.

Haarklemme b. (-,-n) : gwask vlev b.

Haarknäuel g./n. (-s,-) : tolbezenn vlev b., logod blev str.

Haarknoten g. (-s,-) : torkad-blev g., kilpennad-blev g., hogenn b. ; *sich das Haar zu einem Knoten stecken, sein Haar zu einem Knoten stecken*, moullañ e vlev d'ober un torkad, moullañ e vlev d'ober un hogenn.

Haarlocke b. (-,-n) : rodell vlev b., rodellad vlev b., kizenn b., kizennad b., brankad blev g.

haarlos ag. : 1. divlev, disvlev, blouc'h, moal, moal evel un irvinenn diblusket, moal evel ur vilienn, moal evel ur blaisenn, disto e benn, blevenn ebet war bodenn e benn, divlev e benn evel ur vi, ur penn karnel anezhañ ; 2. divarv, blouc'h.

Haarlosigkeit b. (-) : diouer a vlev g., moalder g.

Haarmantel g. (-s,-mäntel) : sae-emfichañ b.

Haarnadel b. (-,-n) : spilhenn vlev b. [*liester* spilhoù blev].

Haarnadelkurve b. (-,-n) : pleg-hent serzh g., kammdroienn (kammdroenn) serzh b., korn-tro berr g., korn-tro krenn g., korn-tro krak g., tro-gorn gwall gromm b., tro-gorn serzh b., pleg krenn g., pleg serzh g., pleg berr g.

Haarnetz n. (-es,-e) : rouedig b., roued-vlev b., rouedenn b.

Haarpflege b. (-) : prederioù blev lies., kempennerezh blev g.

Haarpinsel g. (-s,-) : barrig-livañ g.

Haarpracht b. (-) : blev kaer-distailh str., blev kaer-eston str., blev kaer-meurbet str., blev hollgaer str., blev kenedus-espar lies.

Haarputz g. (-es) : aozadur-blev g.

Haarreif g. (-s,-e) : kelc'h-penn g., kelc'henn-benn b., taled g., talgen g., talegenn b.

Haarriss g. (-es,-e) : 1. frailh g. ; 2. spinadur g., diruskadur g., graspadur g.

Haarröhre b. (-,-n) / **Haarröhrchen** n. (-s,-) : [fizik] korzenn silluskañ b.

Haarsalbe b. (-,-n) : traet blev g., ogan blev g.

haarscharf ag. : pizh-pizh, resis-kenañ, rik-ha-rik, naet-ha-pizh, graet d'ar just, e kompaz, dre gompaz, diouzh ar c'hompaz.

Adv. : 1. pizh-kenañ, pizh-pizh, naet-ha-pizh, rik-ha-rik ; 2. e-rez, a-rez ; *haarscharf an jemandem vorbeifahren*, spinañ (klisiañ, reziñ) u.b., tremen e-rez (a-rez) u.b. (Gregor).

Haarscheitel g. (-s,-) : andenn b., regenn b., roudenn b., rann b.

Haarschleife b. (-,-n) : skoulm lagadenn g., skoulm rozennig g., seizenn b., seintez b.

Haarschneidemaschine b. (-,-n) : touzerez vlev b., touzerez b.

Haarschneiden n. (-s) : troc'h blev g., troc'hañ blev g.

Haarschneider g. (-s,-) : 1. [micher] perukenner g., troc'her-blev g., ficher-blev g., P. touzer chas g., direvriar laou g. ; 2. [benveg] touzerez vlev b., touzerez b.

Haarschnitt g. (-s,-e) : 1. aozadur-blev g. ; 2. troc'h blev g., troc'hañ blev g.

Haarschopf g. (-s,-schöpfe) : kuchenn vlev b., kuchennad vlev b., kuch blev g., torkad blev g., bechenn b., toupenn vlev b., hupenn vlev b., hup blev g., bouchad blev g., klipenn vlev b., blevad g., pennad blev g., kreoñ g.

Haarschur b. (-) : 1. touz g., touzerezh g., touzadenn b. ; 2. [relij.] kerniañ g., kern b.

Haarseil n. (-s,-e) : [mezeg.] chiton g.

Haarsieb n. (-s,-e) : purer g., krouer reun g., kreuer reun g., tamouez reun g., tamouez tanav g.

haarspalten V.gw. (hat haargespaltet) : spazhañ buzhug, spazhañ laou, pismigañ, chipotañ, klask pemp

troad d'ar maout, klask pevar fav d'an trebez, klask laou el lec'h ma ne vez ket nez, kavout traoù el lec'h ma n'eus ket, klask an Ankoù el lec'h n'emañ ket, ingenniñ.

Haarspalterei b. (-,-en) : pismigoù lies., pismigerezh g., chipoterezh g., bizantouriezh b., nagenneriezh g., arguzerezh g. ; *er betreibt Haarspalterei*, ranell eo gant disterajoù, koll a ra (debriñ a ra) e amzer gant disterajoù, pismigañ a ra, klask a ra pemp troad d'ar maout, klask a ra pevar fav d'an trebez, klask a ra laou el lec'h ma ne vez ket nez, spazhañ a ra laou, spazhañ a ra buzhug, troc'hañ a ra buzhug, klask a ra an Ankoù el lec'h n'emañ ket, koll a ra e amzer gant belbeterezh.

Haarspange b. (-,-n) : sparlenn vlev b., barretenn b., gwask vlev b., spilhenn vlev b.

Haarspitze b. (-,-n) : beg ur vlevenn g., bleñch ur vlevenn ; *die Haarspitzen*, begoù ar blev lies., bleñchoù ar blev ; *gespaltene Haarspitzen*, blev beget str., blev skalfek str. ; *die Haarspitzen schneiden*, divleñchañ ar blev.

Haarspray g./n. (-s,-s) : sprae g., lakenn-fru b.

Haarstern g. (-s,-e) : 1. [stered.] stered-lostek str., kometenn b. ; 2. [loen.] stered-pluñvek str.

Haarsträhne b. (-,-n) : kuchenn vlev b., kizenn vlev b., kizennad vlev b., bouchad blev g.

Haarstrang g. (-s,-stränge) : [louza.] lost-hoc'h g.

haarsträubend ag. : skrij, skrijus, hirisus, hakr, euzhus, argarzhus, spouronus, braouac'hus, orrol, orrolus, estonus, estlamm, estlammus, saouzanus, da lakaat ar blev da sevel war ar penn, da lakaat ar c'hoef da sevel diwar ar penn.

Haarstrich g. (-s,-e) : [moull., lodenn voan ul lizherenn] tanavenn b.

Haarteil n. (-s,-e) : blev faos str., falsvlev str.

Haartolle b. (-,-n) : kuch g., kuchad g., kuchenn vlev b., kuchennad vlev b., torkad blev g., bechenn b., toupenn vlev b., toupennad vlev b., bouchad blev g., klipenn vlev b., bouch g., hupig blev g., chup g., chupenn b.

Haartracht b. (-,-en) : aozadur-blev g., doare ar blev g.

Haartrockner g. (-s,-) : sec'herez-vlev b., sec'her-blev g.

Haarwäsche b. (-,-n) : champouennañ g., gwalc'hidigezh vlev b., gwalc'h blev g.

Haarwaschmittel n. (-s,-) : soavon blev g., champouenn g.

Haarwasser n. (-s) : dourenn vlev b., golc'had g.

Haarwickel g. (-s,-) : rollig rodellañ g., rollig blev g., parpillhot g., spilhenn-rodellañ b., bigoudi g.

Haarwild n. (-es) : jiber blev g./str., jiboez blev g./str., gouezaj blev g., loen-blev g.

Haarwirbel g. (-s,-) : lost kog g., rozenn b., blev a-bik str., bouchad diroll g.

Haarwuchs g. (-es) : 1. pouls blev g., kreskañs ar blev b. ; 2. kuchenn vlev b., kuchennad vlev b., kuch blev g., torkad blev g., bechenn b., toupenn vlev b., hupenn vlev b., hup blev g., bouchad blev g., klipenn vlev b., blevad g., pennad blev g., kreoñ g., P. moue b./g.

Haarwuchsmittel n. (-s,-) : louzoù mat da lakaat ar blev da greskiñ g., louzoù kresk blev g.

Haarwurzel b. (-,-n) : gwrizienn vlev b. [*liester* gwriziou blev].

Haarzange b. (-,-n) : piñsedoù-divleviñ lies., pigosell b.

Haarzopf g. (-s,-zöpfe) : plezh g., plezhenn b., plañson g., plañsonenn g., kandenn b., nac'henn b., nac'hennad b., stuc'henn-vlev b.

Hab n. : madoù lies., peadra g., danvez g., stal b., perc'henniezh b. ; *Hab und Gut*, peadra g., font ha gwir ; *um Hab und Gut kommen*, *Hab und Gut verlieren*, koll ar marc'h hag ar c'habestr - koll ar marc'h hag e gabestr - koll e holl beadra - koll pep tra, sec'h ha glas - mont d'ar baz - bezañ rivinet-naet ; *jemanden um Hab und Gut bringen*, lakaat u.b. da goll e holl beadra, divadañ u.b., ober gaou ouzh u.b. ag e holl beadra, digargañ u.b. eus e beadra, sammañ e holl beadra d'u.b., kas u.b. d'ar baz, lakaat u.b. a-blad, rivinañ u.b. ; *sein Hab und Gut wurde zwangsversteigert*, lakaet e voe foar war e stal, lakaet e voe gwerzh war e stal, lakaet e voe ar werzh war e stal, lakaet e voe gwerzh warnañ, lakaet e voe ar werzh warnañ.

Habachtstellung b. (-,-en) : [lu, sport] stumm war evezh g., dalc'h war evezh g.

Habe b. (-) : madoù lies., madoù annez lies., madoù heloc'h lies., peadra g., danvez g., stal b., perc'henniezh b. ; *ihr Bisschen Habe*, he zamm peadra g., he zamm danvez g., he munud mad g., he zamm perc'henniezh g., he ferc'henniezh b. ; *bar jeder Habe sein*, bezañ en diouer a bep tra, en em gavout en dilez ar brasañ, na vevañ nemet dre an diouer hag an dilez a bep tra, na gaout tra war e anv (en e gerz, en e anv), na gaout ur bomm leve war e anv, na gaout mann dezhañ e-unan, na gaout kerz e nep tra, na gaout an hanter eus netra, bezañ dileve, na gaout nag erv nag ant, na gaout na bod na skod, na gaout netra drezañ e-unan, bezañ dibourvez eus pep tra, bezañ difournis a bep tra, bezañ diarc'hant, bezañ dizanvez, na gaout daou wenneg da deuler ouzh toull ur c'hi, na gaout gweneg ebet, bezañ skañv (diskantet, plat, ridet, moan, tanav, treut) e yalc'h, bezañ deuet e yalc'h da bladañ, na vezañ gweneg ebet el loch gant an-unan, na vezañ gweneg toull ebet gant an-unan, bezañ aet e yalc'h d'an hesk, na gaout takenn ebet, bezañ berr en e skeuliad, bezañ berr war e gezeg, na gaout segal ebet, bezañ bihan pep tra gant an-unan, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan ; *liegende Habe*, fontoù lies. ; *bewegliche, fahrende Habe*, madoù-annex lies., madoù heloc'h lies. ; *unbewegliche Habe*, madoù-leve lies., madoù diloc'h lies. ; *bewegliche und unbewegliche Habe*, madoù heloc'h ha diloc'h lies., leveoù ha dileveoù lies.

haben (hat / hatte / hat gehabt)

I. V.k.e.

1. gant ur renadenn-dra eeun
2. gant un araogenn
3. gant un anv-gwan pe un adverb
4. haben ... zu (anv-verb)
5. haben + anv-verb

II. V. dibers.

III. V. em. : sich haben

IV. Verb skoazell

I. V.k.e. (hat / hatte / hat gehabt) :

1. gant ur renadenn-dra eeun : kaout, endevout, devout, bezañ d'an-unan ; *die Giraffe hat einen sehr langen Hals*, ar jirafenn a zo dezhi ur gouzoug hir-espar ; *er hat blaue*

Augen, daoulagad glas a zo en e benn, daoulagad c'hlas a zo en e benn, un daoulagad c'hlas a zo outañ ; *die Stadt hat tausend Einwohner*, mil a dud a zo o chom e kêr ; *ich habe Herrn Müller als Lehrer gehabt*, bet on bet er skol gant an aotrou Müller ; *alles, was ich habe, gehört dir*, kement a zo din a zo dit ivez, holl ar pezh a zo din a zo dit ivez, kement tra holl a zo din a zo dit ivez ; *Zeit haben*, kaout amzer ; *Eile haben*, bezañ mall (prez, kas) war an-unan, bezañ mallus, bezañ despailh, kaout hast (mall), bezañ mall d'an-unan, bezañ hastet, bezañ prez en an-unan, bezañ preset ; *Durst haben*, kaout sec'hed ; *Angst haben*, kaout aon ; *wir wissen nicht, was er für eine Krankheit hat*, n'ouzomp ket peseurt kleñved a zo gantañ ; *die Röteln haben*, bezañ gant ar ruzell, bezañ klañv gant ar ruzell, bezañ dalc'het gant ar ruzell, bezañ dastumet ar ruzell, bezañ paket ar ruzell ; *gutes Wetter haben*, kaout amzer vray ; *Regen haben*, kaout glav ; *wir haben heute schlechtes Wetter*, feson fall a zo war an amzer hiziv, troet fall eo an amzer hiziv, doareet-fall eo an amzer hiziv, hiziv e ra ur gwall zevezh ; *ein gutes Herz haben*, bezañ ur galon vat a zen, bezañ ur galon aour a zen, bezañ kalon-vat, bezañ kalon-vat-holl, bezañ mat-ral ; *Mitleid haben*, kaout truez ; *Glück haben*, kaout chañs, bezañ chañsus ; *eine Chance haben*, kaout ur chañs ; *Erfolg haben*, ober berzh ; *Frieden haben*, kaout peoc'h, bezañ distourm, bevañ didrouz ; *hab' Dank !* trugarez dit ! bennozh Doue dit ! ; *die Zeitschrift ist hier nicht zu haben*, amañ ne vez ket kavet (ne vez ket gwerzhet) ar gelaouenn-se ; *bei Müller zu haben*, e gwerzh e ti an aotrou Müller ; *den Film haben wir noch nicht gehabt*, n'hon eus ket gwelet ar film-se c'hoazh ; *heute haben wir den 11. Januar*, hiziv emañ an 11 a viz Genver ; *Ferien haben*, bezañ e vakañsoù ; P. *wir haben es ja, a-walc'h a aez hon eus 'vat, aez a-walc'h hon eus d'en ober 'vat*, peadra hon eus evit ober kement-se ; *jetzt haben wir ihn*, emañ deomp, bouetaet eo ; *was hat er ?* petra 'zo peg ennañ ? ; *er hat etwas*, n'emañ ket en e vleud (war e du, en e voued leun, en e charreoù, en e jeu, en e blom, en e goch), vi pe labous zo o c'hoari gantañ, n'emañ ket en e vutun ; *da haben wir es ! da haben wir die Bescherung !* pebezhañ bouilhenn ! setu ni paket brav bremañ ! setu ni paket propik ! setu amañ kempennoù deomp-ni avat ! bremañ emamp kempenn ganti 'vat ! sell aze ul luz dezhi ! en ur soubenn vray emamp ! bez' emamp fresk ! fresk emañ hor c'hased 'vat ! brav emamp ganti ! gounezet hon eus hon devezh ! ; *jetzt hab ich's !* emañ ganti ! ; [kr-l] *wer da hat, dem wird gegeben*, roet e vez d'an neb en deus, el lec'h m'emañ ar mor emañ ar pesked, d'ar mor e ya ar pesked, an arc'hant a c'hounez an arc'hant, gant arc'hant eo e c'hounez ar arc'hant ; *von dem aber, der nicht hat, wird auch das genommen, was er hat*, met an hini n'en deus ket, e vo lamet digantañ memes ar pezh en deus ; *ein Hab'ich ist besser als zwei Hätt'ich*, gwelloc'h ur c'had paket eget div o redek, gwelloc'h ur banne paket eget daou o redek, gwelloc'h ur c'had dalc'het eget teir o redek, gwell eo ur voualc'h evit ur vran, gwelloc'h kaout eget gortoz, gwelloc'h eo kaout en dorn eget en huñvre ; *je mehr man hat, je mehr man will*, seul vui, seul c'hoazh - seul vui a ve, seul vui a ve c'hoant da zastum leve hag arc'hant - seul vui en deus an den, seul vui e fell dezhañ

kaout - kalon an den a zo c'hoantus ; *das, was ich habe, das will ich nicht, das, was ich nicht habe, das will ich*, kastilli a-ziabell o deus tourioù uhel ; P. *alles wie gehabt*, evel boaz, evel kustum, hervez kustum, evel an ordinal, mont a ra pep tra evel boaz, treiñ a ra ar bed evel kustum, mont a ra an traoù evel boaz ; *wie gehabt*, endro, a-nevez, a-adwech, adarre, ur wech ouzhpenn, ur wech c'hoazh.

2. gant un araogenn : *das hat nichts auf sich*, kement-se ne denn ket da vraz, n'eo ket kalz tra, n'eo ket kalz a dra, n'eo ket pikol tra, n'eo ket pikol, avel traken ; *er hat etwas auf sich*, danvez a zo ennañ ; *etwas bei der Hand haben (zur Hand haben)*, bezañ udb dindan e zorn (dindan taol e zorn, a-hed dorn, war-hed e vrec'h), kaout udb dindan e zorn, kaout udb dindan dorn, kaout udb a-zindan e zorn ; *etwas gegen jemanden haben*, bezañ e droug ouzh u.b., kaout droug (magañ droukrañs, goriñ droukrañs, derc'hel drougiezh) ouzh u.b., bezañ leskidik war-lerc'h u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., derc'hel drougiezh ouzh u.b., kaout greunenn ouzh u.b., derc'hel imor ouzh u.b. ; *etwas in der Hand haben*, delc'her udb (bezañ udb gant an-unan) en e zorn, bezañ krog en udb ; *es am Magen haben*, kaout poan gof ; *die haben es miteinander*, jeu a zo etrezo, c'hoari a zo etrezo, rouzet eo ar bloneg ; *jemanden über sich haben*, bezañ dindan u.b. ; *jemanden unter sich haben*, bezañ u.b. dindan an-unan, bezañ mest'r war u.b. ; *was hast du davon ?* hag e vo gwelloc'h dit ? hag e vi petra gwelloc'h pa'z po graet an dra-se ? peseurt vad diwar an dra-se ? pe da vat ober an dra-se ? da betra eo mat dit ober an dra-se ? petra a servij dit ober an dra-se ? petra eo dit ober an dra-se ? petra a dalvez dit ober an dra-se ? petra a well evidout ? ne vi ket barrekoc'h a se, ne vi ket gwell a se, ne vi na gwell na gwazh a se, ne vi ket avañsetoc'h gant se, ne vi ket savetoc'h gant se ; *sie hat viel von ihrer Mutter*, honnezh a zo merc'h d'he mamm, honnezh a denn d'he mamm ; *etwas vor sich haben*, bezañ e gwel d'ober udb, bezañ e soñj ober udb, bezañ e sell d'ober udb, bezañ gant ar soñj d'ober udb, kaout soñj d'ober udb ; *jemanden zum Besten haben*, ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., tremen lost al leue dre c'henoù u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., tremen troad al leue a-dreuz genoù u.b., c'hoari an troad leue d'u.b., c'hoari an nouch gant u.b., bratellat (stranañ, stranigañ, riñsañ, louzañ, kabestrañ) u.b., c'hwennat u.b., reiñ kañvaled (silioù, lostoù leue, poulc'hennoù, kelien) da lonkañ d'u.b., paskañ lus d'u.b., reiñ kelien da blomañ d'u.b. ; *nichts zu eigen haben*, na gaout tra war e anv (en e gerz, en e anv), na gaout ur bomm leve war e anv, na gaout nag erv nag ant, na gaout na bod na skod, na gaout mann dezhañ e-unan, na gaout netra drezañ e-unan, na gaout kerz e nep tra, na gaout an hanter eus netra, bezañ dileve.

3. gant un anv-gwan pe un adverb : *auf jemanden acht haben*, teurel evezh ouzh u.b., diwall u.b. ; *es eilig haben*, bezañ mall war an-unan (gant an-unan, d'an-unan), kaout hast, kaout mall, bezañ hastet, bezañ prez war an-unan (en an-unan), bezañ kas war an-unan, bezañ preset, bout jourdoul ar an-unan ; *genug haben*, kaout e walc'h, bezañ erru skuizh (heug, eok) ; *es gut haben*, bezañ ebat e zoare, bezañ en e aez, bezañ mat e gerz, bezañ reut e

jeu, bezañ mat ar jeu gant an-unan, bezañ mat e jeu, bezañ brav-kenañ e stad, bevañ en e aez, bezañ barrek ; *dort werden wir es gut haben*, eno e vimp brav-ral ; *jemanden gern haben*, bezañ tomm ouzh u.b., karout u.b., magañ karantez (mignoniezh) ouzh u.b., plijout u.b. d'an-unan ; *etwas gern haben*, plijout udb d'an-unan ; *jemanden lieb haben*, bezañ tomm ouzh u.b., karout u.b., magañ karantez (mignoniezh) ouzh u.b. ; *jemanden lieber haben*, kavout gwelloc'h u.b., karout muioc'h u.b., plijout u.b. muioc'h d'an-unan, reiñ ar c'hentañ renk d'u.b. dreist unan all / ober mui a istim eus unan eget eus unan all / istim muioc'h an eil eget egile (Gregor) ; *etwas lieber haben*, bezañ udb gwelloc'h d'an-unan, bezañ udb gwell gant an-unan, bezañ gwell gant an-unan ober udb, kavout gwell udb, kavout gwell ober udb, kavout gwelloc'h udb, kavout gwelloc'h ober udb ; *ich habe Berlin lieber als London*, kavout a ran Berlin gwell eget Londrez, gwell eo Berlin ganin eget Londrez ; *jemanden am liebsten haben*, reiñ ar c'hentañ renk d'u.b. dreist ar re all (Gregor), plijout u.b. ar muiañ d'an-unan, karout u.b. dreist ar re all ; *es am liebsten haben*, plijout udb d'an-unan dreist pep tra, na plijout netra d'an-unan evel udb ; *etwas los haben, es weg haben*, gouzout e ziluzioù (an dro, an tres, ar stok), gouzout an dibenn eus udb, bezañ kavet ar c'hraf (ar stek), gouzout bremañ war peseurt avel sturiañ e vatimant, gouzout bremañ ober ganti, gouzout bremañ penaos ober diouti ; *etwas nötig haben*, kaout ezhomm udb ; *etwas satt haben*, kaout e walc'h eus udb, bezañ erru eok (heug, skuizh) gant udb ; *etwas hinter sich haben*, bezañ graet udb.

4. haben ... zu (anv-verb) : *viel zu tun haben*, kaout kalz d'ober, bezañ foulet gant al labour, bezañ foulmac'het gant al labour, bezañ foul war an-unan, bezañ mac'homet gant al labour, bezañ leun a gefridi, bezañ mezv evel ar yer en eost, bout herr labour war an-unan, bezañ friket gant al labour, kaout labour dreist-penn, kaout ur bern traoù d'ober, bezañ prez labour gant an-unan, bezañ gwall sammet gant e labour, bezañ debret gant al labour, bezañ sammet e gein gant al labour, bezañ dre brez, bezañ traoù war ar ramp gant an-unan, bezañ dalc'het gant an eur, bezañ dalc'het gant an amzer, kaout re garrad, bezañ dall gant al labour ; *etwas zu essen haben*, kaout peadra da zebriñ ; *ich habe Geld von ihm zu bekommen*, dleout a ra arc'hant din, em dle emañ ; *er hatte viele interessante Dinge zu erzählen*, hennezh a ouie ur bern traoù kurius da gontañ.

5. haben + anv-verb : *er hat gut reden*, brav eo dezhañ kaozeal (lavaret) - ebat eo dezhañ prezeg - ebat a zo dezhañ ober prezegennoù - an tan a vez foug'e ennañ e-pad an hañv o vezañ n'eus ket ezhomm anezhañ - brav eo kaozeal pa ne vezer ket er blegenn - brav a-walc'h eo lavaret pa vezer pell diouzh ar bec'h, berroc'h e vez an teod pa vezer war al lec'h - kalonek e vez gant e c'henoù pa vez pell diouzh ar bec'h ; *du hast leicht spotten*, te a zo ebat dit ober goap.

II. Verb dibers. (hat / hatte / hat gehabt) :

es hat den Anschein, als ob ..., war a seblant (a-hervez, hervez, evit doare, e-doare, war a hañval, hervez ar mod, hervez an dailh, hervez doare, hervez ar gwel, evit ur gwel, diwar ur gwel, bete gwelet, me 'laka) e ..., ... 'm eus aon ; *es hat Eile*, mall(us) eo, preset eo, n'eus ket

amzer da goll, despailh a zo, poent eo kabalat, mil mall eo, pase mall eo ; *es hat keine Not*, n'eo ket erru ar mor, amzer 'zo, n'eo ket o vont da lazhañ an tan emamp ; *es hat seine Richtigkeit, damit hat es seine Richtigkeit*, kantreizh eo, war o reizh emañ an traoù, en o reizh emañ an traoù, emañ an afer war he reizh, reizh eo an afer, emañ an afer evel ma tle bezañ.

III. Verb emober (hat sich / hatte sich / hat sich (t-rt) gehabt) :

hab dich nicht so ! ne dalv ket ar boan ober kement-se a zigoroù, arabat dit c'hoari mamm (tad) an ardoù fall ! na ra ket lentigoù e-giz-se ! arabat dit chom da orbidiñ ! perak kement a orimantoù ? perak kement a vodoù ? ; *sich (t-rt) mit jemandem haben*, bezañ c'hoari etre an-unan hag unan all, kaout jeu (trouz, tabut) ouzh u.b., tabutal gant u.b.

IV. Verb skoazell implijet gant :

a) verboù gwan 'zo : *ich habe im Restaurant gegessen*, debret em boa en ostaleri ; *ich habe den ganzen Nachmittag geschwommen*, neuñvet em boa an endervezh a-bezh (etre daou benn an enderv).

b) verboù kreñv eeun : *ich habe den Film noch nicht gesehen*, n'em eus ket gwelet ar film-se c'hoazh.

c) verboù emober : *ich habe mich verirrt*, kollet on diwar va hent, faziet on war an hent, divarchiñ am eus graet.

Haben n. (-s) : [kenw.] kaoud g., fred g., kred g. ; *ins Haben buchen*, enskrivañ war roll ar c'haoudoù, dougen (lakaat, enskrivañ, endougen) war an tu fred, enskrivañ e fred ur gont, kretaat ; *Soll und Haben*, kaoudoù ha dleoù lies., kaoudoù ha dleoudoù lies., fredoù ha dleoudoù lies.

Habenichts g. (-/es,-e) : paourkaezh den diwenneg g., paour g., den kaezh g., reuzeudig g., trueg g., truilheg g., truilheneg g., truilhenn b., tavanteg g., ezhommeg g., kork g., truant g., den dibourvez a zanzev g., den didra g., P. Lan druilhenn g.

Habenkonto n. (-s,-konten) : [kenw.] kont kredek b., kont an arc'hant deuet b.

Habensaldo g. (-s,-s/-salden) : [kenwerzh] mentelad kred b., mentel gredek b.

Habenseite b. (-,-n) : [kontouriezh] bann kred g., bann kredek g., tu fred g.

Habenzinsen lies. : [kenwerzh] kampi kredek g.

Haberecht g. (-s) : rezoner g., arguzer g., ingennour g., nagenner g., chikaner g., noazour g., abeger g., teod abegus a zen g., arzaeler g.

Haberer g. (-s,-) : [Bro-Aostria] mignon g., frai g.

Habgier b. (-) : dastum g., kleñved an dastum pinvidigezhioù g., skloufoni b., mac'homerezh g., c'hoantidigezh b., c'hoantegezh b., droukc'hoant g., gwallc'hoant b., gwallc'hoantegezh b., arwez an aour g., egar pinvidigezhioù g., egar kaout g., egar gounit g., egar danvez g., itik da c'hounit arc'hant g., youl danvez b., youl kaout b., herr da zastum g., hast da binvidikaat g.

habgierig ag. : troet war an dastum - troet war an danvez - troet war an arc'hant - troet da zastum - preñv - sklouf - mac'hom - dislangour - bizied krog dezhañ - skrapet a zen - leun a zroukyouloù - evel ar bleiz : kontant da gaout kuit da reiñ - atav o redek war-lerc'h an disterañ gounidegezh - gwallc'hoantek - atav kontant da gemeret, mes james kontant da zioueret - a c'houlenn kalz hag a ro gwall nebeut - brokus outañ e-unan ha pizh

e-keñver ar re all - krafek war an arc'hant ; *er ist zu habgierig*, re frank eo e c'henoù, hennezh a zo re breñv, redek a ra atav war-lerc'h an disterañ interest hag an disterañ gounidegezh, klask a ra atav ar brasañ korvo, hennezh a zo segal segal !

habhaft ag. : *einer Sache (t-c'h) habhaft werden*, kregiñ en udb, lakaat e grabanoù war udb, krabanata udb, lakaat udb en e zalc'h, lakaat udb en tu diouzh an-unan, perc'hennañ udb, kemer udb en tu diouzh an-unan, sammañ udb, skrapañ udb, divorañ udb, delc'her udb en tu diouzh an-unan, ober e rann eus udb, ober e lod eus udb, sammañ udb, kribañ madoù e nesañ, aloubiñ udb, ober e gerz eus udb, lakaat udb war e anv.

Habicht g. (-es,-e) : [loen.] gwazfalc'hun g., gwazsparfell b., sparfell voan b. ; *männlicher Habicht*, liketaer g.

Habichtskraut n. (-s) : [louza.] *kleines Habichtskraut*, askol-blevek str., skouarn-logod b., askol-geot str.

Habichtsnase b. (-,-n) : fri sparfell g., fri kamm g., fri kromm g., fri skoul g., fri krogek g., fri begererheñvel g.

habil. ag. : [berradur evit **habilitatus**] aotreet, engwriet, barrekaet, gouestaet.

Habilitation b. (-,-en) : [skol-veur] doktorelezh b.

Habilitationsschrift b. (-,-en) : [skol-veur] tezenn doktorelezh b.

habilitieren V.k.e. (hat habilitiert) : engwiriañ, barrekaat, gouestaat.

V.em. : **sich habilitieren** (hat sich (t-rt) habilitiert) : [skol-veur] tremen an doktorelezh.

Habitat n. (-s,-e) : **1.** annezva g., takad annez g., taread g., lec'h annez g., lec'h annezadur g. ; **2.** logell b.

Habitus g. (-) : habitus g., realezh kedvuhezel b., dalc'h g., emzalc'h g., kundu b., tailh b., doare g., feson b.

Habsburg g. : Habsbourg ; *das Haus Habsburg*, tiegezh Habsbourg g., an Habsbourged lies., tiegezh Aostria g.

Habsburger g. (-s,-) : [istor] Habsbourg g. [*liester* Habsbourged], unan eus lignez an Habsbourged g., unan eus tiegezh an Habsbourged g.

habsburgisch ag. : ... an Habsbourged.

Habschaft b. (-,-en) / **Habseligkeiten** lies. : tamm peadra g., munud mad g., bitrakerezh g., kozhkailhoù lies., kozhachoù lies., kozhailhoù lies., kozh traoù lies., bitrakoù lies., kac'herezh g., traoùajoù lies., rikoù intañvez lies., traoù intañvez lies., fanfarluchoù lies., turubailhoù lies., drailhennoù lies., tafarajoù lies., gagnoù lies., stalabard g., stalikerezh g., staliad traoù b., stramm g., binviajoù lies., boutikl g./b., disterajoù lies., disterajigoù lies.

Habsucht b. (-) : dastum g., skloufoni b., mac'homerezh g., c'hoantidigezh b., droukc'hoant g., gwallc'hoant b., gwallc'hoantegezh b., avaristed b., arwez an aour g., egar pinvidigezhioù g., egar kaout g., egar gounit g., egar danvez g., kleñved an dastum pinvidigezhioù g., itik da c'hounit arc'hant g., youl danvez b., youl kaout b., herr da zastum g., hast da binvidikaat g.

habsüchtig ag. : troet war an dastum - troet war an danvez - troet war an arc'hant - troet da zastum - preñv - sklouf - mac'hom - dislangour - bizied krog dezhañ - skrapet a zen - leun a zroukyouloù - evel ar bleiz : kontant da gaout kuit da reiñ - atav o redek war-lerc'h an disterañ gounidegezh - gwallc'hoantek - atav kontant da gemeret, mes james kontant da zioueret - a c'houlenn

kalz hag a ro gwall nebeut - brokus outañ e-unan ha pizh e-keñver ar re all - krafek war an arc'hant ; *er ist zu habsüchtig*, re frank eo e c'henoù, hennezh a zo re breñv, redek a ra atav war-lerc'h an disterañ interest hag an disterañ gounidegezh, klask a ra atav ar brasañ korvo, hennezh a zo segal segal !

hach estl. : a !

Hachel b. (-,-n) : [Bro-Aostria, kegin.] rasklerez b.

hacheln V.k.e. (hat gehachelt) : [Bro-Aostria] rasklañ.

Hachse b. (-,-n) : [loen., kegin.] *rannyezh*, *sellit ouzh Haxe*.

Hackbank b. (-,-bänke) : tousenn b., tourtenn b., eskemmer kiger g.

Hackbeil n. (-s,-e) : bouc'hal-giger b., troc'hell b., kontell droc'h b.

Hackblatt n. (-s,-blätter) : teod an trañch g.

Hackblock g. (-s,-blöcke) : tousenn b., tourtenn b., eskemmer kiger g., penngos g., pilgos g.

Hackbraten g. (-s,-) : [kegin.] rost kig miñset g., rost hacheiz g.

Hackbrett n. (-s,-er) : 1. tousenn b., tourtenn b. ; 2. [sonerezh] timpanon g.

Hacke¹ b. (-,-n) : *sellit ouzh Hacken*.

Hacke² b. (-,-n) : 1. marr b., pigell b., pech troad-hir g., marr-bigell b., trañch g., frankigell b., pi g., pig g., bac'h b./g., krog g. [*liester* krogoù, kregeier, kreier] ; *zweizackige Hacke*, bloukard g. ; 2. [dre skeud.] *der Hacke einen Stiel finden*, kavout penn diouzh lost d'e bellenn, kavout poell d'e gudenn, kavout penn (penn vat d'e daol, an tu, an dro, ar c'hraf, ar pleg, ar skoulm, an dalc'h, ar stek) ; 3. [Bro-Aostria] bouc'hal b.

Hackebeil n. (-s,-e) : *sellit ouzh Hackbeil*.

Hackebrett n. (-s,-er) : *sellit ouzh Hackbrett*.

Hacken g. (-s,-) : seul g., seul-troad g. ; *jemandem dicht auf den Hacken sitzen*, mont (bezañ) war seuliou u.b., heuliañ u.b. a-dost, derc'hel tenn (tost) d'u.b., derc'hel stag ouzh u.b. ; [lu] *die Hacken zusammenschlagen*, lakaat e seuliou da strakal an eil ouzh egile, strakal e seuliou.

hacken V.k.e. (hat gehackt) : 1. drailhañ, faoutañ, kinkailhat ; *Holz hacken*, ober skirioù, askloediñ keuneud, skiriaouañ keuneud, skilfennañ keuneud, sklisenñañ keuneud, skolpañ, skolpenñañ, drailhañ (faoutañ) keuneud (Gregor) ; *Holz klein hacken*, kinkailhat (migailhiñ) tammoù koad ; *Zwiebeln fein hacken*, miñsañ ognon ; 2. *Eis hacken*, terriñ ar skorn ; 3. *den Boden hacken*, distonenniñ, diskantañ an douar, pikañ, pigellat an douar, pigosat an douar, meskañ an douar, marrbigellat, kravellat, mont dezhañ gant ar bigell, marrat, kleuzañ an douar gant ur bigell ; 4. [dre skeud.] [nijerezh] *Kleinholz hacken*, pradañ kement ha ken bihan ken na strak ha na foeltr, ober tammoù bihan gant e garr-nij, kas e garr-nij da get, didanfoeltrañ (dic'hastañ, findaoniñ) e garr-nij, ober skirioù gant e garr-nij ; 5. *jemanden hacken*, flipata u.b., flemmañ u.b. / dantañ u.b. / pikailhat u.b. (Gregor), teodata diwar benn u.b.

V.gw. (hat gehackt) : *auf jemanden hacken*, flipata u.b., flemmañ u.b. / dantañ u.b. / pikailhat u.b. (Gregor), teodata diwar benn u.b.

Hackepeter g. (-s) : [kegin.] kig miñset g., hacheiz g., hacheris g., miñsador g., kig drailhet g.

Hacker g. (-s,-) : [stlenn.] 1. preizher g. ; 2. paotr tik war (gant) ar stlenneg g., paotr ar stlenneg g.

Hackerin b. (-,-nen) : [stlenn.] 1. preizherez b. ; 2. plac'h tik war ar stlenneg b., plac'h ar stlenneg b.

Häckerling g. (-s,-e) : 1. plouz drailhet str., kolo drailhet str., foenn drailhet str. ; 2. [dre skeud.] bitrakerezh g., kozhkailhoù lies., kozhajoù lies., kozhailhoù lies., kozh traoù lies., bitrakoù lies., kac'herezh g., traoùajoù lies., rikoù intañvez lies., traoù intañvez lies., fanfarluchoù lies., turubailhoù lies., drailhennoù lies., tafarajoù lies., gagnoù lies., stalabard g., stalikerezh g., staliad traoù b., stramm g., binviajoù lies., boutikl g./b., disterajoù lies., disterajigoù lies.

Hackfleisch n. (-es) : 1. [kegin.] kig miñset g., hacheiz g., hacheris g., miñsador g., kig drailhet g. ; *Gratin aus Hackfleisch und Kartoffelbrei*, kreien patatez kig miñset g., hacheiz mod Parmentier g., hacheiz Parmentier g. ; 2. [dre skeud.] *ich mache aus euch Hackfleisch* ! ez an da stabezañ ac'hanoc'h ! ez an d'ober skirioù ganeoc'h ! emaoñ o vont da vruzunañ hoc'h eskern en ho kreiz ! me a lakaio ac'hanoc'h da vont e poultr hag e ludu ! pulluc'het e viot ganin ha pa vefe diaes ! me a raio stripoù gant hoc'h eskern ! me a valo ac'hanoc'h ! me a raio bleud gant hoc'h eskern ! me a foeltro hoc'h izili deoc'h !

Hackklotz g. (-es,-klötze) : tousenn b., tourtenn b.

Hackmaschine b. (-,-n) : [kegin.] miñser g., miñserez b., drailherez b., drailher-kig g.

Hackmesser n. (-s,-) : bouc'hal-giger b., hachouer g., kontell-drailhañ b.

Hackordnung b. (-) : 1. [loened-pluñv, yer] renerezh an urzhaz g. ; 2. [dre skeud.] urzhaz lakaet anat da santout g., urzhaz lakaet splann da verzout g., renad urzhazek g.

Häcksel g./n. (-s) : plouz drailhet str., kolo drailhet str., foenn drailhet str.

Häckselmaschine b. (-,-n) /

Häckselschneidemaschine b. (-,-n) / **Hächsler** g. (-s,-) : drailherez b., drailherez-kolo b., drailherez-plouz b., drailherez-lann b.

Hacksteak n. (-s,-s) : [kegin.] kig-bevin drailhet g., stek kig miñset g., stek hacheiz g.

Hackstock g. (-s,-stöcke) : [Bro-Aostria] tousenn b., tourtenn b.

Hackwolf g. (-s,-wölfe) : [kegin.] miñser g., miñserez b., drailherez b., drailher-kig g.

Hader g. (-s) : diemglev g., tabut g., tabuterezh g., dispeoc'h g., trouz g., broc'hadeg b., distok g., hennon g., debr g., tag g., arvell g., bec'h g., gourdrouz g., kabal b., kabalad b., kavailh g., noaz g., rendael g., riot g., rioterezh g., tatin g., sach-blev g., arguz g., arguzerezh g., brete g., breud g., striv g., freuz g., reuz g., frot g., jeu b., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., stag g.

Haderer g. (-s,-) : P. paotr ar beilh g., paotr an drailh g., rioter g., gwall skoer g., taskagner g., den gwaller g., trabaser g., kabaduilher g., tabuter g., sikaner g., fourgaser g., kef-tan g., penn-tan g.

Haderlump g. (-n,-n) : / **Haderlumpen** g. (-s,-) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] kailh g., kailhenn g./b., legestr g. [*liester* ligistri], hailhon g., renavi g., ampouailh g., peñsel fall g., pikouz fall g., gaster g., truilhenn b., stronk g., lampon g., amprevan g., lañfread g., lañfre g., ibil fall g., gwallibil g., standilhon g., gwall labous g., poñsin g.,

ibil treut g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., kailharenn g., labaskenn b., foerouz g., tamm foerouz g., boued an ifern g., boued an diaoul g., boued ar bleiz g., boued ar foeltr g., lank g. [*liester* lanked, lankidi], P. Lan druilhenn g.

hadern V. gw. (hat gehadert) : 1. tabutal, riotal, arguziñ ; 2. *mit Gott hadern*, teñsañ Doue, sakreal ; *mit seinem Schicksal hadern*, klemm doanuis war e stad, en em chalañ, en em chaokat, klemm ouzh e blanedenn.

Hadern lies. : pilh str., pilhotoù lies.

Hadernpapier n. (-s) : paper pilh g.

hadernsüchtig ag. : hek, hegaz, hegazus, hegus, blech, dirukel, arbennus, araous, stourmus, kannus, stourmidik.

Hades g. (-) : 1. [mojenn.] Hades g., Doue an ifernioù g. ; 2. [dre astenn.] *der Hades*, rouantelezh Hades b., an ifernioù lies., tir ar re varv g.

Hadrian g. : [istor, impalaer] Adrian g., Hadrian g.

Hafen¹ g. (-s, Häfen/-) : 1. [rannyezh] kokellenn b., kokell b., chaodenn b., kokenn b. ; 2. skudell-noz b., pod-kambr g., P. skudell-revr b.

Hafen² g. (-s, Häfen) : [merdead.] 1. porzh g., porzh-mor g., havr g., aod g./b. ; *einen Hafen anlaufen*, ehanañ en ur porzh-mor, ober ur paouez en ur porzh-mor, harpañ en ur porzh, dasporzhiañ, dont en aod, paouez en ur porzh / douarañ en ur porzh (Gregor) ; *aus dem Hafen auslaufen*, kuitaat ar porzh, diborzhiañ, dizouarañ / sevel an eor (Gregor) ; *in den Hafen einlaufen*, porzhiañ, erruout er porzh, degouezhout er porzh ; *im Hafen liegen*, bezañ porzhiet ; *der Hafen lag voll von Kriegsschiffen*, ar porzh-mor a oa goloet a listri-brezel ; *ein Hafen von untergeordneter Bedeutung*, un dister a borzh g., ur porzh dister g., ur porzh disterik a-walc'h g., ur porzh eilrenk g. ; *sie brachten sich in einem ruhigen Hafen in Sicherheit vor dem Sturm*, aet e oan da c'houderiñ diouzh ar gorventenn en ur porzh lor ; 2. [dre skeud.] *kurz vor dem Hafen scheitern*, c'hwitañ war e daol war-bouez nebeut, c'hwitañ war e daol evit nebeut / c'hwitañ war e daol evit bihan dra (Gregor), ober kazeg dre greiz ar porzh, ober karreg dre greiz ar porzh, bezañ bet e sell d'ober mil hag ober kazh, ober flagas ; *im sicheren Hafen landen*, den sicheren Hafen erreichen, porzhiañ mat ; [dre skeud.] *in den Hafen der Ehe einlaufen*, dimeziñ, eurediñ, priediñ, prietaat, skoulmañ anezhi, ober euredenn.

Häfen g. (-s,-) : [Bro-Aostria] 1. kokellenn b., kokell b., chaodenn b., kokenn b. ; 2. bidouf g., picheter g., toull g., toull-bac'h g., sac'h maen g.

Hafenamt n. (-s,-ämter) : melestradurezh ar porzh b.

Hafenanlagen lies. : [merdead.] aveadur porzh g.

Hafenarbeiter g. (-s,-) : simmiad g., doker g.

Hafenbahnhof g. (-s,-höfe) : gar-vor b.

Hafenbecken n. (-s,-) : lenn-borzh b., darsenn b., porzhlenn b., poull-porzh g.

Hafenbehörde b. (-,-n) : [merdead.] pennadurezhioù ar porzh lies.

Hafenblockade b. (-,-n) : blokus ar porzh g., kaeladur ar porzh g.

Hafenbuch n. (-s,-bücher) : marilh ar porzh g.

Hafendamm g. (-s,-dämme) : [merdead.] kae g., sav-mein g., sav-maen g., chaoser b./g.

Hafeneinfahrt b. (-,-en) : [merdead.] antre ar porzh g./b., beg an havr g., beg ar porzh g., kanol b., rakporzh g. ; *enge Hafeneinfahrt*, mulgul g., gouzoug-mor g.

Hafenfunktion b. (-,-en) : kefridi borzh b.

Hafengebühren lies. : [merdead.] gwirioù porzhiañ lies., taos porzhiañ g., taos eoriañ g.

Hafengelände n. (-s,-) : [merdead.] porzhva g.

Hafenkneipe b. (-,-n) : ostaleri war ar porzh b., tavarn war ar porzh b.

Hafenlotse g. (-n,-n) : [merdead.] loman-aocher g.

Hafenplatz g. (-es,-plätze) : [merdead.] porzh g., havr g.

Hafenpolizei b. (-) : polis porzh g.

Hafenrundfahrt b. (-,-en) : tro ar porzh war vag b.

Hafenschiff n. (-s,-e) : [merdead., lu] lestr-brezel hag a chom hep pellaat diouzh e borzh stag g.

Hafenschute b. (-,-n) : [merdead.] skaf g., kobar b. [*liester* kobiri], gobar [*liester* gobiri] g.

Hafensperre b. (-,-n) : embargo g.

Hafenstadt b. (-,-städte) : kêr borzh b., porzh bras g., porzh-mor bras g.

Hafenverkehr g. (-s) : treizhid g. ; *der Hafenverkehr in Hamburg ist gestiegen*, e Hambourg eo kresket niver al listri a vez o porzhiañ hag o tiborzhiañ.

Hafenverwaltung b. (-,-en) : [merdead.] melestradurezh ar porzh b.

Hafenviertel n. (-s,-) : karter ar porzh g.

Hafenwächter g. (-s,-) / **Hafenwärter** g. (-s,-) : [merdead.] gward-porzh g.

Hafenwehr b. (-,-en) : [merdead.] sav-mein g., chaoser b./g.

Hafenzoll g. (-s,-zölle) : [merdead.] gwirioù porzhiañ lies., taos porzhiañ g., taos eoriañ g.

Hafer g. (-s) : 1. [louza.] kerc'h str., pilad g. ; *tauber Hafer*, pilgerc'h str., flutkerc'h str., gouezkerc'h str., bilhongerc'h str., kerc'h gouez str. (Gregor) ; *der Hafer reift heran*, emañ ar c'herc'h o wennaat, emañ ar c'herc'h o wennañ ; *einen Esel mit Hafer füttern*, kerc'ha ur azen, reiñ kerc'h d'un azen ; *ein Pferd mit Hafer füttern*, reiñ kerc'h d'ur marc'h, kerc'ha ur marc'h ; *Pferd, das seine Haferration noch nicht bekommen hat*, marc'h digerc'h g. ; *einem Pferd die Haferration entziehen*, digerc'hañ ur marc'h ; 2. [dre skeud.] *ihn sticht der Hafer*, hennezh a zo birvilh ennañ, hennezh a zo fo ennañ, hennezh en deus startijenn.

Haferart b. (-,-en) : [louza.] seurt kerc'h g., kerc'h g. ; *die Haferarten*, ar c'herc'hoù lies., ar seurtoù kerc'h lies.

Haferbrei g. (-s,-e) : [kegin.] yod kerc'h g., yod-silet g.

Haferfeld n. (-s,-er) : kerc'heg b., tachennad kerc'h b., park dindan gerc'h g.

Haferflocken lies. : [kegin.] bleudennoù kerc'h lies., malzennoù kerc'h lies., edaj g.

Hafergrütze b. (-,-n) : [kegin.] brigen g., kaot brigen g.

Haferkorn n. (-s,-körner) : [louza.] greun kerc'h str., kerc'henn b. ; *ein Haferkorn*, ur c'hreunenn gerc'h b., ur gerc'henn b. ; *ein einziges Haferkorn bringt hundert Körner hervor*, ur c'hreunenn gerc'h a ro kant evit unan, ur c'hreunenn gerc'h a daol kant evit unan.

Häferl n. (-s,-n) : [Bro-Aostria] P. tas g., tasenn b.

Hafermehl n. (-s) : bleud kerc'h g.

Haferpflanze b. (-,-n) : [louza.] kerc'henn b.

Haferpflaume b. (-,-n) : [louza.] gwregon str., prun du str.

Hafersack g. (-s, -säcke) : [kezeg] brid-kerc'h g., brid-bigodad g., sac'h-min g.

Haferschlehe b. (-, -n) : [louza.] gwregon str., prun du str.

Haferschleim g. (-s) : [kegin.] yod kerc'h g., kaot brignen g.

Haferspelze b. (-, -n) : [louza.] blioust g., blotoz g., lasteg g., skoultr g., uzien str.

Haferspreu b. (-) : pell kerc'h str., troien kerc'h str., gwentajoù kerc'h lies., uzor kerc'h str., boskon kerc'h g., lostajoù kerc'h lies., nizadur kerc'h g., uzien kerc'h str., usmod kerc'h g., pellajoù kerc'h lies. ; *die Haferspreu im Bettbezug erneuern*, ober gwele gwenn, lakaat pell nevez er c'holc'hed, lakaat pell fresk er c'holc'hed.

Haferstroh n. (-s) : [louza.] plouz kerc'h str./g.

Haferwurzel b. (-, -n) : [louza.] sarsifi str.

Haff n. (-s, -e) : loc'h b., paludenn b., morlenn b.

Hafner g. (-s, -) : 1. [rannyezh] poder g. ; 2. [Bro-Aostria] siminaler g.

Hafnerin b. (-, -nen) : 1. [rannyezh] poderez b. ; 2. [Bro-Aostria] siminalerez b.

Hafnium n. (-s) : [kimiezh] hafniom g.

-haft ag. : [lostger] *schmackhaft*, saourus, saourek, sasun, blazet mat, blazus, hevlaz, beuz, friant, pitouilh, c'hwek, lipous ; *fehlerhaft*, direizh, siet, mankoù dezhañ, nammet, siek, nammoù (sioù) stag outañ.

Haft¹ g. (-s, -e) : [koz] kloched g., spilhenn b.

Haft² g. (-s, -e) : [loen.] nevopter g.

Haft³ b. (-) : 1. bac'hidigezh b., toullbac'hidigezh b., bac'hadur g., prizonadur g., prizoniadur g., karc'haridigezh b., prizonidigezh b., enserridigezh b., prizonerezh g. ; *jemanden in Haft nehmen*, bac'hañ u.b., karc'hariañ u.b., lakaat u.b. en toull-bac'h, kraouiañ u.b., toullbac'hañ u.b., herzel u.b., prizoniañ u.b. ; *jemanden aus der Haft entlassen*, divac'hañ u.b., digarc'hariañ u.b., dibrizoniañ u.b., reiñ e frankiz en-dro d'u.b., didoullañ u.b. ; *aus der Haft entweichen (entspringen)*, tec'hout diouzh an toull-bac'h ; *zu zehn Tage Haft verurteilen*, barn da zek devezh toull-bac'h ; *jemandem fünf Jahre Haft aufbrummen*, bountañ pemp bloavezh toull-bac'h gant u.b. ; 2. atebegezh b., respontegezh b., gwarant g.

Haftanstalt b. (-, -en) : ti-bac'h g., bac'h b., karc'har g., toull-bac'h g., prizon g., toull g., P. bidouf g., boest-veinek b., goudor g., disglav g., disheol g., ti Jakoù g.

Haftaussetzung b. (-, -en) : [gwir] digarc'hariañ war ziviz g., divac'hadur war ziviz g., divac'hidigezh war ziviz b., dibrizoniañ war ziviz g., frankizadur war ziviz g.

haftbar ag. : [kenw.] atebek (war), gwarant (evit), kret (evit) ; *haftbar als Gesamtschuldner*, kenatebek (war) ; *jemanden für etwas haftbar machen*, sammañ un atebegezh bennak war chouk u.b., lakaat udb dindan atebegezh u.b., fiziout udb da evezh u.b. (en u.b.), lakaat udb e karg u.b., reiñ udb en emell d'u.b., reiñ d'u.b. an emell eus udb, kargañ u.b. da gemer an emell eus udb ; *haftbar werden*, sammañ un atebegezh war e chouk, respont diouzh udb dirak u.b., bezañ kret evit udb dirak u.b.

Haftbarkeit b. (-) : [gwir] atebegezh keodedel b.

Haftbefehl g. (-s, -e) : urzh-herzel g., kemenn-harz g. ; *einen Haftbefehl erlassen*, embann (skignañ) un urzh-herzel, embann ur c'hemenn-harz ; [istor Bro-C'hall] *königlicher Haftbefehl*, lizher kached (Gregor) g., lizher

siellet a-berzh ar roue g., urzh-herzel a-berzh ar roue g., kemenn-harz a-berzh ar roue g., lizher siell-roue g.

Haftbrief g. (-s, -e) : urzh-herzel g., kemenn-harz g. ; [istor Bro-C'hall] lizher kached (Gregor) g., lizher siellet a-berzh ar roue g., urzh-herzel a-berzh ar roue g., kemenn-harz a-berzh ar roue g., lizher siell-roue g.

Haftdauer b. (-) : pad ar vac'hidigezh g., pad ar bac'hadur g., pad ar prizonadur g., pad ar prizoniadur g., pad ar garc'haridigezh g., pad ar brizonidigezh g., pad an enserridigezh g.

Haftel n. (-s, -n) : [Bro-Aostria] kloched g., spilhenn b.

Haftelmacher g. (-s, -) : [tro-lavar] [Bro-Aostria] *er passt auf wie ein Haftelmacher*, e lagad a wel pep tra, e lagad a bled ouzh pep tra, n'emañ ket e zaoulagad o rodellat en e c'hodell.

haften V. gw. (hat gehaftet) : 1. glenañ (ouzh), chom peg (ouzh), chom stag (ouzh), pegañ (ouzh), spegañ (ouzh), kregiñ (e), bezañ peg (ouzh) ; *der Teig haftet an den Fingern*, an toaz a beg ouzh ar bizied, an toaz a grog er bizied.

2. [dre skeud.] *an etwas (t-d-b) haften*, chom stag ouzh udb, bezañ udb ingal war e spered, na vezañ evit argas udb diwar e spered ; *all sein Denken haftet an Geld*, troet eo war an dastum, troet eo war an danvez, troet eo war an arc'hant, troet eo da zastum, n'en deus ken albac'henn nemet war-dro an arc'hant, bez emañ (bez e vez) e holl breder gant an arc'hant, dalc'het eo gant arwez an aour, ur marc'h an arc'hant a zo anezhañ, ur c'hoz a zo anezhañ, sorc'hennet eo gant an arc'hant, gwashat ma'z eo sot gant an arc'hant ! hennezh a zo segal segal ! ; *nichts haftet bei ihm*, n'eus netra da gaout krog warnañ, n'eus netra da gaout peg ennañ, ne beg netra outañ, ur c'hrog ramp a zo war hennezh ; *verleumdet nur, es wird stets etwas haften bleiben* ! divrudit bepred, un dra bennak a chomo peg ! - brud fall a ya betek ar mor, brud vat a chom e toull an nor ; *diese Landschaft haftet in meinem Gedächtnis*, chomet eo skeudennoù ar c'horn-bro-se sanket don em c'houn (enlouc'het em spered, peg ouzh va spered, moulet em spered), chomet eo skeudennoù ar c'horn-bro-se garanet don em eñvor, en em siket don em c'houn eo skeudennoù ar c'horn-bro-se, da viken em bo soñj eus ar c'horn-bro-se, chom a raio skeudennoù ar c'horn-bro-se em memor a-hed va buhez.

3. [gwir] *für jemanden haften*, mont da gred evit u.b., mont e kred evit u.b., kretaat evit u.b., bezañ u.b. dindan e atebegezh, bezañ gwarant evit u.b., respont diouzh u.b. ; *für etwas haften*, bezañ atebek war udb, kemer udb war e chouk, bezañ udb dindan e atebegezh, respont diouzh udb, bezañ kret evit udb ; *die Versicherung haftet für diesen Schaden*, kretaat a ra ar c'hretadur ar gwall-se, gwareziñ a ra ar c'hretadur ouzh ur gwall (ouzh ur riskl) a seurt-se ; *die Eltern haften für ihre Kinder*, dindan atebegezh o zud emañ ar vugale, e karg o zud emañ ar vugale, atebek eo ar gerent war o bugale, war karg o zud emañ ar vugale, emell ouzh o bugale o deus ar gerent, en emell o zud emañ ar vugale, war kont o zud emañ ar vugale, bez o deus ar gerent o bugale war o c'hont, respont a ra ar gerent diouzh o bugale.

Haftenbleiben n. (-s) : pegañ g., glenañ g., glenadur g.

haftend ag. : englenus, pegus, spegus, stagus.

Haftentlassung b. (-,-en) : digraouiañ g., digarc'hariañ g., divac'hadur g., divac'hidigezh b., dibrizoniañ g., frankizadur g. ; *bedingte Haftentlassung*, divac'hadur war ziviz g.

Haftentschädigung b. (-,-en) : [gwir] digoll eus un harz d'ar frankiz er-maez lezenn g., dic'haou eus ur c'hrennadur frankiz direizh g., dic'haou eus ur bac'hadur digantreizh b.

Haftfaden g. (-s,-fäden) : 1. [loen.] stagell b. ; 2. [meskl] stagell b. ; *Haftfäden*, blev-meskl str., stoub-moukled g.

haftfähig¹ ag. : pegus, spegus, stagus, englenus.

haftfähig² ag. : e-tailh da vezañ toullbac'het, gouest da vezañ kraouiet, hag a c'heller kraouiañ.

Haftfähigkeit¹ b. (-) : glenusted b., pegusted b., peg g. ; [kirri-tan] glenusted ar bandennoù-rod ouzh an hent b.

Haftfähigkeit² b. (-) : gouested da vezañ toullbac'het b.

Haftgenosse g. (-n,-n) : [gwir] kenbrizoniad g., kengarc'hariad g.

Haftgummi n./g. (-s,-s) : mandoz b.

Haftgut n. (-s,-güter) : [gwir] amskarad g., madoù amskaret lies., madoù fiziet en un abienner lies., madoù endouget war ur gont-amskradoù lies.

Haftaken g. (-s,-) : krog mandozek g.

Häftling g. (-s,-e) : prizoniad g., karc'hariad g., bac'hiad g. ; *politischer Häftling*, prizoniad politikel g.

Häftlingsmeuterei b. (-,-en) : taol-strap en un ti-bac'h g., hutinadeg prizonidi b.

Haftnotiz b. (-,-en) : post-it[®] g., peg-soñj g.

Haftpeil g. (-s,-e) : bir mandozek g., saezh vandozek b.

Haftplicht b. (-) : [kenw.] atebegezh keodedel b., gwarant g. ; *Gesellschaft mit beschränkter Haftplicht* [G.m.b.H.], kevredad bevennet e atebegezh (K.B.A.) g.

haftpflichtig ag. : atebek ent-keodedel, kret.

haftpflichtversichert ag. : goloet (gwarezet) gant ur c'hretadur atebegezh keodedel, ur c'hretadur atebegezh keodedel ouzh e wareziñ.

Haftplichtversicherung b. (-,-en) : kretadur atebegezh keodedel g.

Haftrichter g. (-s,-) : [gwir] barner imbourc'her g.

Hafttrichter b. (-,-nen) : [gwir] barnerez imbourc'herez b.

Haftstrafe b. (-,-n) : [gwir] bac'hidigezh b., karc'haidigezh b.

haftunfähig ag. : [gwir] dic'houest da vezañ kraouiet, n'emañ ket e-tailh da vezañ toullbac'het, na c'heller ket karc'hariañ evit abegoù yec'hed.

Haftung b. (-,-en) : 1. atebegezh b., respontegezh b., gwarant g. ; *zivilrechtliche Haftung*, atebegezh keodedel b. ; *strafrechtliche Haftung*, atebegezh kastizel b. ; *die Haftung übernehmen*, sammañ an atebegezh, kretaat, respont diouzh udb ; [kenw.] *Gesellschaft mit beschränkter Haftung* [G.m.b.H.], kevredad bevennet e atebegezh [K.B.A.] g. ; *mit unbeschränkter Haftung*, divevenn e atebegezh ; 2. glenusted b., pegusted b., peg g. ; [kirri-tan] *Bodenhaftung*, glenusted ar bandennoù-rod ouzh an hent b.

Hafturlaub g. (-s,-e) : aotre da guitaat an toull-bac'h evit ur mare g.

Haftvermögen n. (-s) : glenusted b., pegusted b., peg g.

Haftverschöpfung b. (-,-en) : [gwir] ezdal-c'h diouzh ar vac'hidigezh g., diskarg diouzh ar vac'hidigezh g.

Haftwurzel b. (-,-n) : [louza.] gwrienn-grap b. [*liester* gwriennnoù-krap, gwriziou-krap] ; *die Haftwurzeln des Efeus*, gwriziou-krap an iliañ lies.

Haftzeit b. (-,-en) : bac'hidigezh b., bac'hadur g., prizonadur g., prizoniadur g., karc'haidigezh b., prizonidigezh b., enserridigezh b.

Hag g. (-s,-e) : 1. [louza.] bod g., bodenn b., bodennad b., bochad g., garzh b., kae g., kaead g., kleuz g., killi b., koadig g., bodad-gwez g. ; 2. [dre astenn.] kloz g., kloziad g., sklotur b.

Hagapfel g. (-s,-äpfel) : [louza.] aval put, aval garzh g.

Hagebuche b. (-,-n) : [louza.] faou-put str.

Hagebutte b. (-,-n) : [louza.] agroaz str., P. kerez str., skrab g.

Hagebuttentee g. (-s) : [kegin.] tizan agroaz g.

Hagedorn g. (-s,-dörner) : [louza.] sperrn-gwenn str.

Hagedornbeere b. (-,-n) : [louza.] aval-sperrn g., hogro g., hogan g. [*liester* hogin], P. per-laou str.

Hagedornhecke b. (-,-n) : skalier g., garzh sperrn-gwenn b.

Hagel g. (-s) : 1. kazarc'h g./str., grizilh g./str. ; *mit Regen vermischter Hagel*, glav kemmesket a c'hrizilh g., kazarc'h kemmesket a c'hlañ g./str. ; *der Hagel hat die Obstbäume verwüstet*, drailhet eo bet ar gwez-frouezh gant ar c'hazarc'h, kazarc'h eo bet ar gwez-frouezh, kazarc'h eo ar gwez-frouezh, ar c'hazarc'h o deus drailhet ar gwez-frouezh, ar grizilh o deus (ar grizilh en deus) drailhet ar gwez-frouezh ; *es sieht nach Hagel aus*, kazarc'hus eo an amzer, keal da gaout kazarc'h a zo ganti, kazarc'h a zo enni (ganti), kazarc'h a zo en amzer, gwelet e vez stumm ar grizilh war an amzer, feson gazarc'h a zo gant (war) an amzer, lusk da gazarc'h a zo gant an amzer, luskañ a ra grizilhañ, emañ an amzer o nodiñ grizilhañ, reze da gazarc'h a zo war an amzer, sin kazarc'h a zo ganti, liv ar grizilh a zo ganti, gouenn gazarc'h a zo, o ouennañ reiñ kazarc'h emañ, stumm ar grizilh a zo, stummet eo an amzer d'ar grizilh, stummañ a ra an amzer da gaout kazarc'h, feson ar grizilh a zo war an amzer, sin (seblant) kazarc'h eo an dra-se, seblant a gazarc'h eo kement-se, seblant kazarc'h a zo, diougan kazarc'h a zo en (gant an, war an) amzer ; 2. [dre skeud.] *ein Hagel von Geschossen*, ur grizilhad obuzioù g. (Gregor), obuzioù ken stank hag ar grizilh lies., obuzioù o kouezhañ evel ur barrad kazarc'h lies. ; *ein Hagel von Scheltworten*, un aridennad mallozhennoù b., un aradennad jarneoù b., ur chapeledad jarneoù g., ur regennad ledouedoù b., ur steud kunujennoù b., ur riblennad ledouedoù b., un aridennad (un aradennad) sakreoù b., ul las kunujennoù g., kunujennoù stank-ha-stank lies., sakreoù ken stank hag ar grizilh lies. ; *Hagel von Vorwürfen*, rebechoù ken stank hag ar grizilh lies., lod bras a rebechoù g. (Gregor), aridennad rebechoù b. ; *wie Hagel*, ken stank hag ar grizilh, o kouezhañ evel ur barrad kazarc'h, stank-ha-stank, a-bezhiadoù, a-vordilh, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-vil-vern, d'ober teil, hardizh, evel ober glav, a-bil, ha n'eo ket diouzh kont, ha n'eo ket dre gont ; *Pest und Hagel!* fidoue ! fidamdoue ! fidoupenn ! fidamdoustik ! nondedistag ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! mordouseg ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! atoue ! daonet ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! ha-dall daonet !

sadordellik ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurun ! daonet 'vo pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurun !

hageldicht ag. : ken stank hag ar grizilh, o kouezhañ evel ur barrad kazarc'h, stank-ha-stank, puilh, a-vordilh, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-vil-vern, a-bezhiadoù, d'ober teil, hardizh, evel ober glav, a-bil, ha n'eo ket diouzh kont, ha n'eo ket dre gont.

Hagelkorn n. (-s, -körner) : 1. kazarc'henn b., kazarc'h str., grizilhenn b., grizilh str., gronn-grizilh g., pezh grizilh g. ; 2. [mezeg.] kalazion g.

hageln V. dibers. (hat gehagelt) : 1. grizilhañ, kazarc'hiñ ; es *hagelt*, kazarc'h a ra, grizilh a ra, kazarc'h (grizilh) a zo, kazarc'h (grizilh) a zo oc'h ober ; 2. [dre skeud.] es *hagelt Schläge auf ihn*, stank-ha-stank e kouezh an taolioù warnañ ha n'eo ket diouzh kont, ur grizilhad taolioù (ur gwiskad bazhadoù, ur chupennad taolioù) a gouezh warnañ ha n'eo ket dre gont, an taolioù a gouezh warnañ evel ur barrad kazarc'h, kazarc'hiñ a ra an taolioù warnañ, taolioù a-bil a gouezh war e chouk ; es *hagelte böse Schimpfworte*, ar gerioù bras a fuc'he, gerioù dibrenn ha mallozhioù a fuc'he, kunujennoù a nije a-gleiz hag a-zehoù, kunujennoù a yae hag a zeue ha n'eo ket diouzh kont, ar gerioù bras a fuc'he ha n'eo ket dre gont.

hagereich ag. : grizilhus, kazarc'hus.

Hagelschaden g. (-s, -schäden) : gwalloù degaset gant ar c'hazarc'h lies., gwalloù degaset gant ar grizilh lies.

Hagelschauer g. (-s, -) : kaouad kazarc'h b./g., bouilhard kazarc'h g., barrad kazarc'h g., barr kazarc'h g., strañsad kazarc'h g., stokad kazarc'h g., barr-grizilh g., bodad grizilh g., P. soub chas g.

Hagelschlag g. (-s, -schläge) : kazarc'h g., grizilh g.

Hagelschoße b. (-, -n) : kazarc'henn b., kazarc'h str., grizilhenn b., grizilh str., gronn-grizilh g.

Hagelschrot g. (-s, -e) : greun-plom str., drajez str.

Hagelwetter n. (-s) : barr-arnev gant kazarc'h g., taol-arnev gant grizilh g., amzer c'hrizilhus b., amzer gazarc'h b.

hager ag. : bras ha treut, hir ha moan, lank, freilhennek, moan, sinkl, skarn, sklosennek ; *ein hagerer Mann*, un diskroger anduilh g., ur vazh wisket b., ur sinkl g., un dreustel b., ur skilfenn a baotr g., unan hir ha moan evel ar wall-amzer g., ul lañsadenn b., ur gouere g., ur sklipard g., ur skirih g., ul langouineg g., ur skarineg g., ur gaoleg g., ul louaneg g., ul louangen g., ur skeul vabu b., ur baluc'henn b., ul lank g., ur freilhennek g., ur markol den g., ur moanard g., ur pezh jelkenn a baotr g., ur peulvan g. (Gregor), ur Jakez Kroc'hen g., un ankoù

krignet g., ur sac'h-eskern g., ur pezh pikol den bras g., ur paotr korfet evel ur gouarc'henn g.

Hagerose b. (-, -n) : [louza.] roz-agroaz str., agroaz str., roz-ki str., roz-gouez str.

Hagestolz g. (-es, -e) : [koz] paotr dizimez g., paotr yaouank kozh g.

Hagiograph g. (-en, -en) : sentvuhezour g.

Hagiographie b. (-) : sentvuhezoniezh b., sentvuhezouriezh b.

haha estl. : ac'hac'ha !

Häher g. (-s, -) : [loen.] kegin b., [dre fent] richardig g. ; *der Häher krächzt*, ragachat (gragailhat, ragellat, kanarjal) a ra ar gegin.

Häherkuckuck g. (-s, -e) : [loen.] koukoug safarus g.

Hahn g. (-s, Hähne) : 1. [loen.] kilhog g. [*liester* kilhegi, kilheien], kog g. [*liester* keger, kegi], [*Spitznamen des Hahnes*] Olier g., Olierig g., Yann Gog g., mab ar yar g., mestr ar c'hilud g., kribelleg g. ; *der Hahn schreit*, kanañ a ra ar c'hilhog, kotogogal a ra ar c'hilhog, karnajal a ra ar c'hilhog ; *über den Hühnerhof herrschte ein Hahn mit breitem, flachem Kamm*, ur c'hog podek a rene war ar porzh-ye ; *der gallische Hahn*, ar c'hog gall g., ar c'hilhog galian g., kilhog ar C'halianed g. ; *einen Hahn verschneiden, einen Hahn kastrieren*, kabonañ ur c'hilhog ; *halb verschnittener Hahn*, kilgog g., kilhog rangouilh g. ; *der Hahn kappt die Henne*, ar c'hilhog a gilhog (a gog, a gok, a glud) ar yar, ar c'hilhog a gluch ; *die Bartfedern des Hahnes*, barv ar c'hilhog g./str. 2. [dre skeud.] *Hahn im Korb sein*, a) bezañ moumoun ar merc'hed, bezañ kolladenn ar merc'hed ; b) an den a vez graet stad outañ hiziv g., den an deiz g., an den n'eus kaoz nemet dioutañ (anezhañ) g. ; *es kräht kein Hahn danach*, den ne ray van (forzh), den ebet ne vo chalet gant kement-se, se ne raio mann da zen ebet ; *jemandem den roten Hahn aufs Dach setzen*, lakaat (strinkañ, bountañ) an tan e ti u.b., lakaat an tan war u.b., teurel ur c'hef-tan war doenn u.b. ; *jeder Hahn ist König auf seinem Mist*, pep ki a zo mestr en e di, pep ki a zo hardizh en e di, pep ki a harzh en e di ; *kräht das Huhn und schweigt der Hahn, ist das Haus gar übel dran*, an tog a zle mestrñ d'ar c'hoef ; 3. [dre astenn., tekn., arm] ki g. [*liester* kioù], pluenn b., draen g. [*liester* drein], draenenn b. ; *den Hahn spannen*, stegnañ ki e fuzuilh ; 4. kog g. [*liester* kogoù], pin g., mouch g., mouchenn b., tuellenn b., skarvenn b., beg-alc'hwez g., alc'hwez g., pluenn b. ; *einen Hahn aufdrehen*, digeriñ ur c'hog (ur pin).

Hähnchen n. (-s, -) : 1. [loen.] kogig g. [*liester* kegiogoù, kilhegiogoù], kilhogig g. [*liester* kegerigoù, kilheienigoù] ; 2. [kegin.] kig-yar g.

Hähnchenkeule b. (-, -n) : [kegin.] morzhed yar b., morzhedenn yar b.

hahnebüchen ag. : *hahnebüchene Banalitäten*, komzoù patatez lies., komzoù kollet lies., kozh fardaj g., komzoù goullou lies., komzoù didalvez lies., komzoù aner lies., gerioù gwan lies., komzoù ven lies., fistilh dister g., fistilh hep dalc'h na poell g., divizoù disaour lies., komzoù divlaz lies., kaozioù lies., arabad g., pifoù lies.

Hahnenfuß g. (-es, -füße) : [louza.] pav-bran g., pav-yar g., troad-kog g., boked-amanenn g. ; *brennender Hahnenfuß*, pav-bran ar geunioù g.

Hahnenfußgewächs n. (-es, -e) : [louza.] renonkuleg g.

Hahnenkamm g. (-s,-kämme) : 1. [loen.] klipenn ar c'hilhog b., kribenn ar c'hilhog b., chup ar c'hilhog g., chupenn ar c'hilhog b. ; 2. [aozadur-blev] klipenn buñk b., kribenn buñk b., klipenn Iroker b., kribenn Iroker b. ; 3. [babigoù] bechenn b., bechegenn b. [liester bechegennoù, bechegoù], toupenn b., kuch g., kuchad g.

Hahnenkampf g. (-s,-kämpfe) : emgann kilheien g.

Hahnenruf g. (-s,-e) / **Hahnenschrei** g. (-s,-e) : kan ar c'hilhog g. ; *beim ersten Hahnenschrei aufstehen*, sevel da gan ar c'hilhog, bezañ war-sav da gan ar c'hilhog, sevel da c'houlou-deiz, sevel kerkent (kenkent) ha goulou-deiz, sevel kerkent (kenkent) ha tarzhan deiz, sevel kerkent (kenkent) hag an deiz.

Hahnenhorn g. (-s,-sporen) : ell g., kentr g.

Hahnentritt g. (-s,-e) : 1. [gwiad., tres] pavioù-yar lies. ; 2. [vi] kilhegez b., kelledenn vi b.

Hahnentrittmuster n. (-s,-) : [gwiad.] tres pavioù-yar g.

Hahnium n. (-s) : [kimiez] hahnium g.

Hahnkegel g. (-s,-) : pin g., mouch g., mouchenn b., alc'hwez kog g., pluenn b., touchenn b.

Hahnrei g. (-s,-e) : dogan g., Yann gorneg g., paotr-egerniel g., korneg g., dañvad g., golo-pod g., maout g., bonedeg g. ; *ein Hahnrei sein*, dougen ar c'herniel, dougen ar boned, bezañ dogan, bezañ ur Yann gorneg eus an-unan ; *die Hahnreie*, an doganed lies., ar chatal-korn lies.

Hahnspindel b. (-,-n) : pin g., mouch g., mouchenn b., alc'hwez kog g., pluenn b., touchenn b.

Hai g. (-s,-e) / **Haifisch** g. (-es,-e) : [loen.] rinkin g., skoual g. ; *weißer Hai*, rinkin gwenn g. ; *die Haie lassen sich in zwölf Ordnungen einteilen*, rummata a reer ar rinkined e daouzek urzhad.

Haifischflossensuppe b. (-,-n) : soubenn an angelloù rinkined b., [dre fazi e brezhoneg, sellit ouzh Schwertwal] soubenn an angelloù morveizi b.

Hain g. (-s,-e) : takad gwez g., bodad-gwez g., bodenn wez b., killi b., koadig g. ; *heiliger Hain*, koadig sakr g.

Hainampfer g. (-s,-) : [louza.] louzaouenn-an-ltron-Varia b., louzaouenn-ar-Basion b., ruwad g., teal ruz str.

Hainbuche b. (-,-n) : [louza.] faou-put str.

Hainsalbei g. (-s) / b. (-) : [louza.] saoj gouez g.

Hainveilchen n. (-s,-) : [louza.] melion str., melionenn b., troad-ebeul g., boked-glas g., boked sant Julian g., violetez str., violetezenn b.

Häkchen n. (-s,-) : 1. krogig g., kloched g. ; 2. [dre skeud.] *was ein Häkchen werden will, krümmt sich beizeiten*, ret eo gouzañv evit kaout skiant ha labourat evit kaout arc'hant - o labourat e teuer da vout mañsoner - un den yaouank karget a ziegi a zastum poan war benn e gozhni - ne gouezh morse aour e godell un den dilabour - abred ne goll james - an taol abred a c'hounez ordinal - hanter gentañ ur vuhez fall a zegas poan d'an hanter all ; 3. [yezh.] skrab g., virgulenn-grec'h b. ; 4. lostig ar ç g.

Häkelarbeit b. (-,-en) : 1. klochediñ g., krochediñ g. ; 2. stamm klochedet g., stamm krochedet g.

Häkelei b. (-) : 1. klochediñ g., krochediñ g. ; 2. [dre skeud.] goap g., goapaerezh g., flemmadoù lies., flemmadennoù lies., teodadoù lies., flipadoù lies., flipadennoù lies.

Häkelgarn n. (-s,-e) : neud klochediñ g., neud krochediñ g.

Häkelhaken g. (-s,-) : kloched stammañ g., kroched stammañ g.

häkelig ag. : 1. klochedoù dezhañ, krochedoù dezhañ ; 2. [dre skeud.] skoemp, pebret, amjestr, pitouilh, tener, bubuik, skeudik ; 3. [dre skeud.] kizidik, diribin, fachus, anoazus.

häkeln V.k.e. (hat gehäkelt) : 1. *Spitzen häkeln*, krochediñ dantelez, gwriat danteleziou, fardañ dantelez ; 2. *jemanden häkeln*, klask u.b., farsal diwar-bouez (diwar goust) u.b. (Gregor), flemmañ u.b. diwar farsal, flemmañ u.b. dre zejan, c'hoarzhin goap war u.b., ober an diod gant u.b., diodiñ u.b., ober bisk d'u.b., ober bisk gant u.b., hejañ e gerc'h d'u.b., ober foei d'u.b., skeiñ tachoù gant u.b., godisat u.b., dejanal u.b., dejanal gant u.b., ober goap ouzh (diouzh, a, gant, diwar) u.b., stagañ goap ouzh (diouzh, a, da, war) u.b., ober ar Yannig gant u.b., ober lallaig gant u.b., ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., ober fent (bourd) gant u.b., diskolpañ tammoù bihan gant u.b., rouzañ e gased d'u.b., bezañ gant u.b., ober gant u.b., flemmañ / dantañ / pikailhat u.b. (Gregor), P. frotañ kaoc'h ouzh genoù u.b.

V. gw. (hat gehäkelt) : krochediñ, klochediñ.

Häkelnadel b. (-,-n) : kloched stammañ g., kroched stammañ g.

Häkelstich g. (-s,-e) : kraf kroched g.

Haken g. (-s,-) : 1. krap g., krapinell b., bac'h b./g., krapon g., kloched g., krog g. [*liester* krogou, kregier, kreier], krog-dilhad g., ki g. [*liester* kioù] ; *seinen Mantel an den Haken hängen*, lakaat e borpant ouzh ar c'hrog, lakaat e borpant ouzh ar c'hrap, krogennañ e borpant ; *mit einem Haken fangen, mit einem Haken sammeln*, krogata, krapañ e ; 2. [dre heñvel] *Haken schlagen*, kammigellañ, treuzigellañ, korvigellañ, ober lammoù-treuz war an eil tu hag egile ; 3. [Boks] taol kromm g., bleukad kromm g., dornad kromm g., taol treuz g. ; *rechter Haken*, bleukad kromm dehou g., taol kromm dehou g., dornad kromm dehou g. ; *linker Haken*, bleukad kromm kleiz g., taol kromm kleiz g., dornad kromm kleiz g. ; 4. higenn b., bac'h b., divac'h b. ; *großer Haken*, krog g. [*liester* krogou, kregier, kreier] ; *großer Angelhaken zum Fangen von Meeraalen und Rochen*, higenn-grap evit ar siliou-mor hag ar raed b. ; *Schenkel des Hakens*, pav an higenn g. ; *Spitze des Hakens*, beg an higenn g. ; *Bogen des Hakens*, kamm an higenn g. ; *Öse des Angelhakens*, *Öhr des Angelhakens*, lagad an higenn g. ; *Plättchen des Angelhakens*, palv an higenn g. ; *Kopf des Angelhakens*, penn an higenn g. ; *den Fisch vom Haken lösen, den Haken vom Mund des Fisches herausziehen*, diglaviañ ar pesk, disklaviañ ar pesk, dispegañ an higenn diouzh genoù ur pesk, diwanañ ur pesk ; *sich vom Haken lösen, vom Haken loskommen*, diglaviañ, disklaviañ ; *einen Haken an einer Angelschnur anbringen*, talinkañ, higennañ ul linenn-besketa ; *der Fisch hängt fest am Haken*, krog eo ar pesk en higenn, dalc'h eo ar pesk ; *einen Haken beködem*, boueta un higenn ; *nicht beködderter Haken*, higenn divoued b. ; 5. [yezh.] skrab g., virgulenn-grec'h b. ; 6. [dre skeud.] *die Sache hat einen Haken*, un draen a zo, un dalc'h a zo, n'emañ ket pep tra en e reizh, toull eo ar billig tu pe du, un dra bennak a

c'hoari a-dreuz, moc'h bihan a zo gant ar wiz, moc'h a zo er wiz, vi pe labous a zo gant ar yar, un ibil bennak a zo a-dreuz ; *da liegt der Haken, da sitzt der Haken*, eno emañ an dalc'h, ouzh ar poent-se emañ an dalc'h, aze emañ ar skoulm, eno emañ ar gempenn, aze emañ an dailh, aze emañ an taol evidomp ; *der Haken bei der Sache ist, dass ich hier bleiben muss*, ar pezh ma'z eo e rankin chom amañ ; P. *einen Haken gegen jemanden haben*, magañ (goriñ) glazentez ouzh u.b., kaout droug ouzh u.b., karet droug d'u.b., bezañ e malis ouzh u.b., endevout malis ouzh u.b., klask an dro a u.b., klask endro a u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., derc'hel kasoni diwar u.b., derc'hel imor ouzh u.b.

haken V.k.e. (hat gehakt) : ispilhañ, lakaat e pign.

V.gw. (hat gehakt) : chom lug, lugañ, houbañ, chagañ, mont start, bezañ hek ; *der Schlüssel hakt im Schloss*, an alc'hwez a zo chomet lug.

V.dibers. (hat gehakt) : *es hakt*, un draen a zo, un dalc'h a zo, n'emañ ket pep tra en e reizh, toull eo ar billig tu pe du, un dra bennak a c'hoari a-dreuz, moc'h bihan a zo gant ar wiz, moc'h a zo er wiz, vi pe labous a zo gant ar yar, un ibil bennak a zo a-dreuz.

Hakenbüchse b. (-,-n) : [istor] akebut b., akebutenn b., skloped g. ; *mit einer Hakenbüchse erschießen*, akebutañ, sklopedañ.

Hakenbüchschuss g. (-es,-schüsse) : tenn akebut g., talm akebut b., sklopedad g.

Hakeneisen n. (-s,-) : drezenn b., drezenn-bod b., bazh-drezenn b.

hakenförmig ag. : krogheñvel, kromm, krogel, e doare ur c'hrog, e doare krogou, a-zoare gant ur c'hrog, a-zoare gant krogou, a-seurt gant ur c'hrog, a-seurt gant krogou.

Hakenkreuz n. (-es,-e) : 1. kroaz kamm b., svastika g., kroaz an nazied b. ; 2. [dre fazi e-keñver ar stumm rik] lauburu g., kroaz euskarat b., hevoud g., kroaz hevoud b., pederesker b. [sellit ouzh **Lauburu** ha **Quadriskel**].

hakenkreuzförmig ag. : e doare ur groaz kamm, a-zoare gant ur groaz kamm, a-seurt gant ur groaz kamm.

Hakennagel g. (-s,-nägel) : [tisav.] tach-krog g., tach krogel g.

Hakennase b. (-,-n) : fri sparfell g., fri kamm g., fri kromm g., fri skoulm g., fri skoul g., fri krogel g., fri bourbonel g., fri begererheñvel g., fri mouchañ gouloù g., fri da gac'hat en e c'henoù g.

Hakenpflug g. (-s,-pflüge) : hendarar g. [liester henerer].

Hakenspieß g. (-es,-e) : pregan g., goaf g., bidev g., sparr g., bazh-krog b., gwalenn-grog, krogell b., treant g., gavelod b.

Hakenspitze b. (-,-n) : beg an higenn g.

Hakenstock g. (-s,-stöcke) : pregan g., goaf g., bidev g., sparr g., bazh-krog b., gwalenn-grog, krogell b., treant g., gavelod b.

hakig ag. : krogel, krogheñvel, kromm.

Halali n. (-s,-/s) : [hemolc'h] hualao g. ; *das Halali blasen*, seniñ hualao.

halb ag. : 1. hanter, dam- ; *ein halbes Dutzend*, un hanter zousenn b. ; *eine halbe Stunde*, un hantereur b., un hantereurvezh b., un hantereurvezhiad b. ; *halber Tag*, penndevezh g. ; *ein halbes Jahr*, un hanter vloavezh g., ur c'hwec'hreiz g., ur c'hwec'hreiziad g., ur c'hwec'hreizvezh g., un hantervloaz g., ur pennbloaz g. ;

eine halbe Portion, un hanter lodenn b. ; *auf halber Höhe*, *auf halber Anhöhe*, ouzh hanter krec'h, en hanter ar grec'henn, en hanter bign ar menez, hanter grec'h, hanter-sav ; *als Zeichen der Trauer die Flagge auf halbe Höhe des Mastes hochziehen*, sevel ar banniel betek hanter ar fust e sin a gañv ; *auf halbem Weg*, hanter hent, e-kreiz-etre ; *Lorient liegt auf halbem Weg zwischen Vannes und Quimper*, an Oriant a zo hanter hent etre Gwened ha Kemper ; *sie blieben auf halber Strecke stehen*, chom a rejont a-sav hanter hent, chom a rejont en hanter hent ; *jemandem den halben Weg entgegenkommen*, *jemandem auf halbem Weg entgegenkommen*, mont da-gaout (mont war-gaout, mont da-geñver) u.b. betek hanter an hent ; *zum halben Preis*, evit hanterbriz, evit hanter briz ; *Fahrkarte zum halben Preis*, bilhed hanterbriz g. ; *einen Teig aus halb Buchweizen- und halb Weizenmehl anfertigen*, ober toaz gant bleud ed-du ha gwinizh daouhanter, lakaat bleud ed-du ha bleud gwinizh hanter-ouzh-hanter evit ober toaz, lakaat bleud ed-du ha bleud gwinizh hanter evit hanter ober toaz, lakaat bleud ed-du ha bleud gwinizh hanter-hanter evit ober toaz, lakaat bleud ed-du ha bleud gwinizh kement-ha-kement evit ober toaz, lakaat bleud ed-du hag e gement all a vleud gwinizh evit ober toaz, lakaat bleud ed-du hag e gementad a vleud gwinizh evit ober toaz, lakaat kement a vleud ed-du hag a vleud gwinizh evit ober toaz ; *Kaffee und Milch, halb und halb*, ur banne kafe hag e gement all a laezh, ur banne kafe hag e gementad a laezh, kafe ha laezh kement-ha-kement, kafe ha laezh hanter evit hanter, kafe ha laezh hanter-ouzh-hanter, kafe ha laezh hanter-hanter ; P. *eine Halbe*, un hanter voutailhad b. ; [kenw.] *halbe Rechnung*, kontoù hanter-hanter lies., kontoù war hanter lies. ; [barzh.] *halber Vers*, hanterwerzenn b. ; [merdead.] *halber Wind*, avel larg g. ; [sonerezh] *halber Ton*, hanterdonenn b.

2. [dre skeud.] *halbe Maßnahme*, hanterziarbennoù lies., diarbennoù graet a hanter lies., diwalloù kemeret diwar hanter hepken lies., kempennnoù graet a hanter nemetken lies. ; *die halbe Welt weiß es*, an holl er goar, n'emañ ket kement-se da c'houzout gant an dud, kement-se n'eo ket un nevezenti evit an dud ; *es ist nichts Halbes und nichts Ganzes*, tost ne dap ket, berr ne skoulm ket ; *nur noch ein halber Mensch sein*, na vezañ nemet ar skeud eus an-unan, na vezañ nemet ar spes eus an-unan ; *halbe Arbeit machen*, hanterober, ober udb diwar hanter (a hanter), na ober udb nemet a hanter, ober labour hanter c'hraet, hanter ober ul labour bennak, labourat evel ur yar dilost, bezañ hanter lodenn, ober an traoù diwar hanter, ober an traoù a-hanter, chom war zaouhanter gant an traoù, lezel an arar e-kreiz an erv ; *etwas aufs halbe Wort verstehen*, kompren udb diwar hanterc'her ; *eine halbe Ewigkeit warten müssen*, gortoz hep penn na difin, chom ur viken da c'hortoz, chom da c'hortoz ken na vo lidet gouel sant Bikenig, chom da c'hortoz betek trompilh ar Varn, ober kof-gar, chom da c'hortoz evel ur penn-peul, ober strapenn, gedal mil bell, pilpazañ, chom war vrang, dibasiantañ o c'hortoz, dibasiantañ dre hir c'hortoz, en em chalañ o teport, chaokat e ivinoù o teport, chom da lonkañ avel, chom da bilpazañ ; *jemandem auf halbe Kost setzen*, lakaat u.b. war ar skudell vihan (war hanter

voued), hantervagañ u.b., hantervoueta u.b., reiñ hantervoued d'u.b., reiñ hanter voued d'u.b. ; *mit halber Stimme sprechen*, komz a hanter vouezh, komz a-vouezh-izel ; *mit halbem Ohr zuhören*, selaou hep aked, selaou gant ur skouarn hepken, selaou korniek, na deuler kalz a evezh ouzh ar pezh a vez lavaret, na selaou gwall aketus pezh a vez lavaret, selaou gant nebeut a aked.

3. [eurioù] *halb zehn*, nav eur hanter ; *halb neun*, eizh eur hanter ; *fünf vor halb zehn*, nav eur pemp warn-ugent ; *fünf nach halb zehn*, dek eur nemet pemp warn-ugent ; *es schlägt halb*, emañ an hantereur o seniñ ; *die Uhr schlägt voll und halb*, seniñ a ra an horolaj an eurioù leun hag an hantereurioù ; *um halb eins nachmittags*, da greisteiz hanter ; *um halb eins nachts*, da greiznoz hanter.

Adv. : hanter, dam-, gou-, diwar hanter, a hanter ; *halb gar*, hanter boazh, boullboazh, bihanboazh, [bara] bourboazh ; *halb angezogen, halb nackt*, hanter wisket, hanternoazh, damnoazh ; *halb tot*, hanter varv ; *ihr habt ihn halb tot geprügelt*, emañ hanter lazhet ganeoc'h, emañ peuzlazhet ganeoc'h ; *halb verstecken*, damguzhat ; *halb versteckt*, damguzhet, hanter guzhet ; *alles nur halb tun*, labourat evel ur yar dilost, ober al labour war hanter, hanterober, ober an traoù diwar hanter, ober an traoù a-hanter ; *etwas halb tun*, hanterañ udb, ober udb diwar hanter, ober udb a hanter, ober udb war hanter, hanterober udb, chom war zaouhanter gant udb, lezel an arar e-kreiz an erv ; *halb offen*, damzigor, damserr, gouzigor, kornzigor, tarzhdigor ; *eine Flasche halb austrinken*, degas ur voutailhad d'an hanter ; *halb voll*, hanter leun, hanter garget, hanter leizh ; *nicht einmal halb voll*, pase hanter c'houllo ; *halb liegen*, bezañ en e hanter c'hourvez ; *halb und halb*, diwar hanter, a hanter, kement-ha-kement, dre an hanter, daouhanter, hanterhanter, hanter-ouzh-hanter, hanter evit hanter ; *er leistet nur halb so viel wie die anderen*, hanterañ a ra ouzh ar re all, ober a ra an hanter kement hag ar re all ; *es waren in den letzten Tagen nicht einmal halb so viele Leute in den Geschäften wie sonst*, ne oa ket hanter a dud er stalioù evit an deizioù, ne oa ket an hanter kement a dud er stalioù evit an deizioù ; *nur halb bei der Sache sein*, diankañ diwar e labour, kaout diegi oc'h (da) ober udb, bezañ e chal d'ober udb, kaout prederi oc'h ober udb, karnañ d'ober udb, na gaout lañs d'ober udb, na vezañ lampek evit ober udb, na vezañ lampek warni, bezañ pouer da labourat, mont pouer gant al labour, bezañ laosk da labourat, bezañ lugut da labourat, bezañ digalon d'ober udb, bezañ digalon da labourat, bezañ lezirek d'al labour, treiñ e spered diwar al labour, soñjal e lec'h all, na vezañ gant e jeu, na vezañ en e jeu, treiñ e spered e lec'h all, na vezañ war e du, bezañ azezet war e spered, lezel kabestr gant e spered, balafenniñ, na vezañ en e vleud, na vezañ en e vutun, na vezañ en e voued leun, bezañ diaes e benn ; *halb kniend und halb sitzend*, puchet, war e buch, en e gluch, en e buch, war e buchoù, o yariñ, o puchañ, gluchet ; *halb lachend, halb weinend*, dam o c'hoarzhin, dam o ouelañ ; *das ist nur halb so schlimm, das ist nur halb so wild*, n'eus nemeur a zroug, n'eus ket marv mil den, n'eo ket marv mil den, ne denn ket da wall dra, n'eo ket bras an droug, n'eo ket ur gwall dra (ur gwall afer), n'eo ket kalz a dra, n'eo ket pikol tra, n'eo ket pikol,

n'omp ket war-bouez an dra-se, se ne ra mann, se ne ra mann ebet, n'eus ket a ziaez, n'eus ket a forzh, gwelloc'h eo eget an eost da vankout, an dra-se ne ra ket, ne rit ket kalz a forzh, ne rit ket paot a forzh ; *der Weg ist halb so breit wie die Straße*, an hent a zo an hanter strishoc'h eget ar straed ; *nicht ganz halb so viel*, an hanter nebeutoc'h pe dost, an hanter kement tost-da-vat ; *er hat sich nur halb satt gegessen*, n'en deus bet nemet hanter e walc'h, n'en deus bet nemet hantervoued, n'en deus graet nemet hanter gofad, menel a ra war e naon ; *mit dem Essen halb fertig sein*, bezañ hanter-bred ; *er ist mit dem Essen halb fertig*, hanter-bred emañ ; [lu] *halb rechts, Marsch !* hanter dro war zehou ! kerzhout ! [kr-l] *frisch gewagt ist halb gewonnen*, an hini na vrok netra na koll na gounid ne ra, an den na avantur netra na koll na gounid ne ra, an taol abred a c'hounez ordinal, o rampañ hag o tirampañ e rikler alies ar gwellañ.

Halbaffe g. (-n,-n) : 1. [loen.] prosimian g. ; 2. [dre skeud.] panezenn b., patatezenn b., paganad g., pampez g., mab-azen g., inosant g., droch ar pardon g., penn maout g., loufer g., paourkaezh nouch g., paourkaezh penn brell g., brell g., pennsod g., diskiant g., darsod g., genaoueg g., podig g., pothouarn g., glaourenneg g., pampez g., genoù klapez g., glapez g., genoù da bakañ kelien g., genoù patatez g., genoù gwelien g., houpperig g., bourjin g., bleup g., jaodre g., geolieg g., beg don g., beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., louad g., loukez g., gogez g., Yann Banezenn g., penn luch g., magn g., buoc'hig an Aotrou Doue b., makez cheulk g., makez tamm paotr fin g., makez penn leue g., leue dour g., leue brizh g., leue geot g., beulke g., jostram g.

halbamtlich ag. : damgefriedel, damofisiel, anofisiel, nannofisiel, diofisiel ; *aus halbamtlicher Quelle*, a berzh damgefriedel.

Halbärmel g. (-s,-) : milgin berr g., milgin verr b., mañch berr g.

Halbbild n. (-s,-er) : hantersekeudenn b., hanterzelwenn b.

Halbbildung b. (-) : brizhouiziegezh b.

halbbitter ag. : damc'hwerv.

Halbblut n. (-s,-blüter) : 1. hiron g. ; 2. [kezeg] marc'h hanterwad g.

Halbbruder g. (-s,-brüder) : hantervreur g., lezvreur g., breureg g. ; *Halbbruder väterlicherseits*, lezvreur a-berzh tad g.

halbbürtig ag. : *halbbürtiger Bruder*, hantervreur g., lezvreur g., breureg g.

Halbdeck n. (-s,-e) : [merdead.] tilher a-dreñv g.

Halbdunkel n. (-s) : amheol g., damc'houlloù g., amc'houlloù g., damskeud g., amsked g., brizhskeud g., brizhheol g., damsklêrijenn b.

halbdurchlässig ag. : damvoull, damdreuzwelus ; [fizik] *halbdurchlässiger Spiegel*, meleour damdreuzwelus g.

Halbdutzend n. (-s,-e) : hanterzousenn b., c'hwec'had g.

Halbebbe b. (-,-n) : hanter dre g., hanter vare g. ; *drei Stunden nach Eintritt der Ebbe ist Halbebbe*, hanter vare a vez teir eur goude distro an tre ; *bei Halbebbe*, da hanter vare.

halbe-halbe Adv. : kement-ha-kement, hanterhanter, boutin-boutin, ez kumun ; *mit jemandem halbe-halbe machen*, ober boutin-boutin, bezañ war zaouhanter gant

unan all, bezañ war hanter gant unan all, mont war hanter gant unan all, bezañ war zaouhanter war dra u.b., bezañ a dra gant u.b., mont war an hanter gant u.b., mont war zaouhanter gant u.b., bezañ (en em lakaat) daouhanter gant u.b., bezañ war gevrenn hanter gant u.b. (Gregor), troc'hañ ar blouzenn etre daou, bezañ kement-ha-kement, hanterañ.

Halbedelstein g. (-s,-e) : maen dambrizius g., ametist str.

Halbehe b. (-,-n) : [gwir] dimeziñ morganatek g.

halber araogenn (t-c'h) : abalamour da, palamour da, en abeg da, en arbenn da, en arbenn a, en arbenn eus, war ziarbenn, a-ziarbenn da, en askont da, dre an arbenn da, dre an arbenn eus, kelo ; *vorsichshalber*, evit abegoù surentez, evit ho surentez, evit lakaat evezh, evit bezañ sur, evit kemer e surentez ; *seiner Gesundheit halber*, evit abegoù yec'hed, abalamour d'e yec'hed, en abeg d'e yec'hed ; *der Umstände halber*, an traoù o vezañ evel m'emañ.

halbergaut ag. : krog da c'hlañ.

halberhaben ag. : [arz] hantervos.

halberwachsen ag. : krenn, en e grenn, en oad krenn ; *halberwachsener Junge*, krennard g., krennbaotr g. ; *halberwachsenes Mädchen*, krennardez b., krennardenn b., krennblac'h b.

Halbesel g. (-s,-) : [loen.] azen bras Azia g., azen-mul g., damazen g. [*liester* damazened, damezen].

Halbfabrikat n. (-s,-e) : kenderc'had hanter oberiet g., produ hanter oberiet g., kenderc'had damoberiet g., kenderc'had dambleusket g.

Halbfarbe b. (-,-n) : damliv g.

Halbfass n. (-es,-fässer) : krenn g.

halbfertig ag. : hanter aozet, damaozet, dambleusket, diglok, dibarfet, diechu, faotus, ha n'eo ket bet sevenet da benn, chomet darn, chomet e darn ; *halbfertig sein*, na gaout na penn na beniad.

Halbfertigprodukt g. (-s,-e) : kenderc'had hanter oberiet g., produ hanter oberiet g., kenderc'had damoberiet g., kenderc'had dambleusket g.

halbfett ag. : 1. [lizherennoù] damzruz, damdev ; 2. [boued] druzoni-skañvaet, hanter digoavenet, hanter ziennet, dre hanter zienn.

Halbfinale n. (-s,-/-s) : [sport] hanterc'hourfenn g., eil tro ziwezhañ b.

halbflach ag. : damblaen, mesplaen.

Halbflügler g. (-s,-) : [loen.] hemipter g.

Halbflut b. (-,-n) : hanter lanav g., hanter vare g. ; *drei Stunden nach Eintritt der Flut ist Halbflut*, hanter vare a vez teir eur goude distro al lanv ; *bei Halbflut*, da hanter vare.

Halbfrenzband g. (-s,-bände) : [moull.] levr keinadur hanter lêr g., levr keinadur hanter chagrin g., levr hanter lêr g., levr hanter chagrin g.

halbgar ag. : [kegin.] boullboazh, hanter boazh, etre kriz ha poazh, brasparedet, braspoazh, poazh-tanav, gouboazh bihanboazh, kaledok.

halbgebildet ag. : brizhlennek, brizhouiziek.

Halbgefrorene(s) ag.k. n. : [kegin.] sorbed str.

halbgeschlossen ag. : damserr, damzigor, tarzhdigor, gouzigor, kornzigor.

Halbgeschwister lies. : hantervreudeur hag hanterc'hoarezed lies., lezvreur hag lezc'hoarezed lies., breureged ha c'hoareged lies., hantervreur hag hanterc'hoar lies., lezvreur ha lezc'hoar lies., breureg ha c'hoareg lies.

Halbgott g. (-s,-götter) : hanterzoue g., haroz g., gouron g.

Halbgöttin b. (-,-nen) : hanterzoueez b., harozez b., gouronez b.

Halbheit b. (-,-en) : 1. diglokter g., diglokted b. ; *Halbheit des Charakters*, diyoul b., spered diyoul g., gwanded (gwakted) a spered b., semplidigezh a spered b. (Gregor), spered dinerzh ha dizalc'h g., laoskentez a spered b., spered flav g. ; 2. *Halbheiten*, hanterziarbennoù lies. ; *sich mit Halbheiten zufriedengeben*, na vont morse betek penn, ober an traoù diwar hanter, ober an traoù a-hanter ; *sich nicht mit Halbheiten zufriedengeben*, na dremen gant hanterziarbennoù, kas an erv da benn, mont betek pal, mont betek penn, kas an erv da benn betek an talar, disoc'h d'ar penn, disoc'h betek ar penn ; *er gibt sich mit Halbheiten nicht zufrieden*, n'eo ket hanterober eo a ra.

halbherzig ag. : klouar, etre c'hwec'h ha c'hwerv ; *halbherziges Gebet*, pedenn divlaz (laosk, difeiz, klouar) b. ; *halbherziger Empfang*, degemer diseblant g., degemer klouar g., degemer etre c'hwec'h ha c'hwerv g. ; *jemanden halbherzig behandeln*, ober etre c'hwec'h ha c'hwerv d'u.b.

Halbherzigkeit b. (-) : klouarded b., klouarder g., dihegarated b., yender g., yenijenn b.

halbieren V.k.e. (hat halbiert) : daouhanteriñ, hanterañ, troc'hañ dre an hanter, troc'hañ dre e hanter, rannañ e div hanterenn, divrannañ ; *halbiert sein*, bezañ e daou hanter.

halbierend ag. : [mat.] divranner, kreizkorn.

Halbierende ag.k. b. : [mat.] kreiztuenn b., divrannerenn b.

halbiert ag. : daouhanteret.

Halbierung b. (-,-en) : daouhanteriñ g., divrannañ g., hanterañ g.

Halbierungslinie b. (-,-n) : [mat.] kreizkornenn b., divrannerenn b.

halbindustriell ag. : damc'hreantel.

Halbinsel b. (-,-n) : gourenez b., ledenez b., gourenezenn b., ragenez b. ; *die Halbinsel Quiberon*, gourenez Kiberen b. ; *die iberische Halbinsel*, al ledenez iberek b., ledenez Iberia b.

Halbinsel- gourenezel, gourenezek, ledenezek, ledenezel.

halbinselförmig ag. : gourenezek, ledenezek, e doare ul ledenez, a-zoare gant ul ledenez, a-seurt gant ul ledenez.

Halbjahr n. (-s,-e) : pennbloaz g., c'hwec'hreiz g., c'hwec'hreiziad g., c'hwec'hreizvezh g., hantervloaz g.

halbjährig ag. : ... c'hwec'h reiz, c'hwec'h reiz dezhañ, a bad c'hwec'h reiz.

halbjährlich ag. : hantervloaziek, c'hwec'hreiziek, bep pennbloaz, bep c'hwec'hreiziad, bep hantervloaz.

Halbjoch n. (-s,-e) : bazh-yev b.

Halbjude g. (-n,-n) : Hanteryuzev g.

Halbjüdin b. (-,-nen) : Hanteryuzevez b.

Halbkanton g. (-s,-e) : [Bro-Suis] hanterganton g.
halbkastrieren V.k.e. (kastrierte halb / hat halbkastriert) : rangouilhñ.
halbkastriert ag. : rangouilh.
Halbkonsonant g. (-en,-en) : [yehz.] damgensonenn b., hantervogalenn b., damvogalenn b., hantergensonenn b.
Halbkreis g. (-es,-e) : hantergelc'h g.
halbkreisförmig ag. : hantergelc'hiek, hantergelc'hheñvel, e doare un hantergelc'h, e doare hantergelc'hioù, a-zoare gant ur hantergelc'h, a-zoare gant hantergelc'hioù, a-seurt gant ur hantergelc'h, a-seurt gant hantergelc'hioù ; *halbkreisförmiger Saal*, kelc'hva g., hantergelc'h g.
Halbkugel b. (-,-n) : hantervoul b., hanterzouar g. ; [fizik] *Magdeburger Halbkugeln*, hantervouloù Magdebourg lies.
halbkugelförmig ag. / **halbkugelig** ag. : hantervoulek, hantervoulheñvel, e doare un hantervoul, e doare hantervouloù, a-zoare gant un hantervoul, a-zoare gant hantervouloù, a-seurt gant un hantervoul, a-seurt gant hantervouloù.
halblang ag. : damhir, berr.
Halblarve b. (-,-n) : [maskl] domino g.
halblaut ag. : 1. damsioul, a hanter vouezh ; *halblaut sprechen*, komz a hanter vouezh ; 2. [sonerezh] mezza voce.
Halblaut g. (-s,-e) : [yehz.] hantervogalenn b., damvogalenn b.
Halblederband g. (-s,-bände) : [moull.] levr keinadur hanter lêr g., levr keinadur hanter chagrin g., levr hanter lêr g., levr hanter chagrin g.
halbleer ag. : damc'houllo, hanter c'houllo.
Halbleinen n. (-s) : [gwiad.] lien lin-kotoñs g.
Halbleinenband g. (-s,-bände) : [moull.] levr keinadur hanter lien g., levr hanter lien g.
halbleitend ledreüs, amheren.
Halbleiter g. (-s,-) : [fizik] ledreüzenn b.
Halblicht n. (-s) : hanterklêrijenn b., brizhheol g., damc'houlloù g., amc'houlloù g., damskeud g., brizhskeud g., damsklêrijenn b.
Halblinks g. (-,-) : [sport] hanterour kleiz g.
Halbliter g. (-s,-) : hanter litrad g.
Halbmaste b. (-,-n) : [maskl] domino g.
halbmast Adv. : *die Flagge auf halbmast setzen*, *halbmast flaggen*, sevel (diskenn) ar banniel betek hanter ar fust e sin a gañv.
Halbmesser g. (-s,-) : [mat.] radius g., skin g.
Halbmetall n. (-s,-e) : metalloid g., divetal g.
halbmonatlich ag. : div wech ar miz, daouvizie.
Halbmond g. (-s,-e) : 1. prim al loar g., hanterloar b., loar gornek b., loarbrim g., kerniel al loar lies., kentrou al loar lies. ; *heute ist Halbmond*, emañ al loar war he c'horn hiziv, emañ al loar war he c'hein hiziv ; 2. [islam] kreskenn b., kreskenn-loar b. ; *der rote Halbmond*, ar greskenn ruz b., ar greskenn-loar ruz b. ; 3. [Siria] *fruchtbarer Halbmond*, kreskenn strujus b. ; 4. [Azia] *goldener Halbmond*, kreskenn aour b.
halbmondförmig ag. : a-stumm gant un hanterloar, stummet evel un hanterloar, stummet evel ur greskenn, stummet evel ur greskenn-loar, e doare un hanterloar, e doare hanterloarioù, a-zoare gant un hanterloar, a-zoare

gant hanterloarioù, a-seurt gant un hanterloar, a-seurt gant hanterloarioù.
halbnackt ag. : damnoazh, hanternoazh.
halboffen ag. : damzigor, damserr, tarzhdigor, gouzigor, kornzigor.
halböffentlich ag. : ledforan, ledstadel ; *halböffentlicher Sektor*, gennad ledforan g.
Halbpacht b. (-) : [labour-douar] metaerezh g., meiterezh g.
Halbpächter g. (-s,-) : [labour-douar] meitour g., metaer g.
halbpart Adv. : war zaouhanter, war hanter ; *mit jemandem halbpart machen*, bezañ war zaouhanter gant unan all, bezañ war hanter gant unan all, bezañ war zaouhanter war dra u.b., bezañ a dra gant u.b., mont war an hanter (mont war hanter, mont war zaouhanter) gant u.b., bezañ (en em lakaat) daouhanter gant u.b., bezañ war gevrenn hanter gant u.b. (Gregor), troc'hañ ar blouzenn etre daou, bezañ kement-ha-kement, kemer u.b. da genseurt.
Halbpension b. (-,-en) : hanterbañsion b., hantervevañ g., hanterdinell b.
Halbporzellan n. (-s) : feilhañs g.
Halbprodukt n. (-s,-e) : kenderc'had hanter oberiet g., produ hanter oberiet g., kenderc'had damoberiet g., kenderc'had dambleusket g.
Halbrechts g. (-,-) : [sport] hanterour dehou g.
halbreif ag. : damzarev, damazv, dambañvrek, damvichot, dameok.
Halbreim g. (-s,-e) : [lenn.] *vokalischer Halbreim*, klotenn-vogalenn b., kenganez ar vogalennoù b., kengan war ar vogalennoù g.
halbroh ag. : [kegin.] boullboazh, hanter boazh, etre kriz ha poazh, brasparedet, braspoazh, poazh-tanav, gouboazh, bihanboazh, kaledok.
halbrund ag. : hirc'gelc'hiek, hanter ront, damront.
Halbsäule b. (-,-n) : [tisav., istor] peul kañv g.
Halbschatten g. (-s) : amheol g., damc'houlloù g., amc'houlloù g., damskeud g., brizhskeud g., brizhheol g., damsklêrijenn b.
halbschlächting ag. : hanterouenn, brizhouenn, hiron.
Halbschlaf g. (-s) : dargud g., damgousk g., morgousk g., morgousket g., morvor g., morenn b., morfil g., mored g., moredenn b., sorenn b. ; *im Halbschlaf liegen*, bezañ damgousket, dargudiñ, moriñ, morgudiñ, mordiñ, morgousket, morenniñ, morfilañ, morediñ, soubañ gouloù, sorenniñ, soriñ, gougousket, boemañ, bezañ kouskedik, bezañ morgousket, ober ur morgouskig, kousket skañv, bezañ skañv e gousket, kousket evel ki milin, bezañ dalc'het gant ar morgousk, damgousket, na ober nemet hanter gousket, bezañ etre kousk ha digousk ; *im Halbschlaf sprechen*, komz dre e vorenn, komz en e vorenn, komz dre e vorgousk, komz en e vorgousk ; *in Halbschlaf geraten*, *in Halbschlaf fallen*, kouezhañ morennet, en em reiñ da zargudiñ, en em reiñ da voriñ, en em reiñ da vorgousket, en em reiñ da soriñ, en em reiñ da vorenniñ, en em reiñ da vorfilañ, en em reiñ da vorediñ, en em reiñ da soubañ gouloù, en em reiñ da vorgudiñ, en em reiñ da vordoiñ, en em reiñ da sebouriñ, en em reiñ da sorenniñ, en em reiñ da voemañ, en em reiñ da gogasiñ.

Halbschuhe lies. : botoù berr lies.

halbschürig ag. : 1. berr ; *halbschürige Wolle*, gloan berr g. ; 2. [dre skeud.] dister, disterik, lavek.

Halbschergewicht n. (-s) : [sport] pouez etre g., pouez dambounner g. [etre 75 hag 81 kg].

Halbschergewichtler g. (-s,-) : [sport] bokser pouez etre g. bokser pouez dambounner g. [etre 75 hag 81 kg].

Halbschergewichtlerin b. (-,-nen) : [sport] boksezer pouez etre g., boksezer pouez dambounner g. [etre 75 hag 81 kg].

Halbschwester b. (-,-n) : hanterc'hoar b., lezc'hoar b., c'hoareg b. ; *Halbschwester väterlicherseits*, lezc'hoar a-berzh tad b.

halbseitig ag. : 1. hag a ya un hanter bajenn d'ober anezhañ ; 2. [mezeg.] *halbseitig gelähmt*, ledseizet ; *halbseitige Lähmung*, ledseizi g.

Halbsold g. (-s) : hanterbae g., hanterc'hopr g.

Halbsommer- : [dispis] ... dilost-hañv g., ... dilost-goañv g. ; *Skiurlaub im Halbsommer*, vakañsoù ski en dilost-goañv lies.

halbstaatlich ag. : [polit.] 1. damgefriedel ; 2. damstadelaet ; 3. ledstadel ; *halbstaatlicher Sektor*, gennad ledstadel g.

Halbstarke(r) ag.k. g./b. : *ein Halbstarker*, un ampouailh g., ur gwall labous g., ur poñsin g., un hailhon g., ur renavi g., ur peñsel fall g., ur pikouz fall g., ur gaster g., un druilhenn b., un hailhoneg g., ur stronk g., ul lampon g., ur c'hantolor g., ur standilhon g., ur c'hailh g., ur c'hailhenn g., un amprevan g., ul lañfread g., ul lañfre g., un ibil fall g., ur gwallibil g., un ibil treut g., ul lakepod g., ur fall lakez g., un noazour g., ur gwall bezh g., ur pezh lous g., ur pezh vil g., ur pezh divalav g., ur c'hailharenn g., ul labaskenn b., ur foerouz g., un tamm foerouz g., ul lank g. [*liester* lanked, lankidi].

halbstarr ag. : damreut, damsonn.

Halbstiefel g. (-s,-) : botinez b., brodikin g., heuzig g. ; *ein Paar Halbstiefel*, ur botinezoù g., ur re votinezoù g., un heuzoùigoù g., ur re heuzoùigoù g.

Halbstock g. (-s,-stöcke) : [tisav.] medzanin g.

Halbstrumpf g. (-s,-strümpfe) : berrloer g. ; *ein Paar Halbstrümpfe kaufen*, prenañ ur berrloeroù.

halbstumm ag. : simut.

halbstündig ag. : ... un hantereurvezh.

halbstündlich ag. : bep hantereur.

Halbstürmer g. (-s,-) : [sport] hanterour kreiz g., kreizer g., den ar c'hreiz g.

Halbtageslicht n. (-s) : amheol g., damc'houlou g., amc'houlou g., damskeud g., brizhskeud g., brizhheol g., damsklêrijenn b.

halbtägig ag. : ... penndevezh, ... hanter amzer, war hanter amzer, dre benndevezhioù.

halbtags Adv. : war hanter amzer, hanter amzer, dre benndevezhioù ; *halbtags arbeiten*, labourat war hanter amzer, labourat hanter amzer, labourat dre benndevezhioù.

Halbtagsarbeit b. (-,-en) : labour hanter amzer g., labour war hanter amzer g., labour dre benndevezhioù g.

Halbtagsarbeiter g. (-s,-) : labourer hanter amzer g., goprad hanter amzer g., labourer war hanter amzer g., goprad war hanter amzer g., labourer dre benndevezhioù g.

Halbtagsbeschäftigung b. (-,-en) : labour hanter amzer g., labour war hanter amzer g., labour dre benndevezhioù g.

Halbtagskraft b. (-,-kräfte) : goprad hanter amzer g., goprad war hanter amzer g.

Halbteufel g. (-s,-) : [Bro-Suis, loen.] kazh-prad g., kazhig-prad g., bleizig-teil g.

Halbton g. (-s,-töne) : 1. [sonerezh] hanterdonenn b. ; 2. damliv g.

halbtot ag. : damvarv, hanter varv / heñveloc'h ouzh un den marv eget ouzh un den bev (Gregor), etre bev ha marv ; *ihr habt ihn halbtot geprügelt*, emañ hanter lazhet ganeoc'h, emañ peuzlazhet ganeoc'h.

Halbtotale b. (-,-n) : [filmoù] talenn grenn b.

Halbtrauer b. (-) : damgañv g.

halbtrocken ag. : 1. arsec'h, damsec'h, brizhsec'h ; 2. [gwin] hanter sec'h, [sistr] c'hwerv-brizh.

Halbverdeck n. (-s,-e) : 1. [merdead.] hanterbont g. ; 2. [kirri] goloenn-garr b.

halbverkohlt ag. : hanterlosket, damlosket ; *halbverkohltes Stück Holz*, etev hanterlosket g., etev damlosket g.

Halbvers g. (-es,-e) : hanterwerzenn b.

Halbvokal g. (-s,-e) : [yezh.] hantervokalenn b., damvokalenn b., damgensonenn b., hantergensonenn b.

halbwach ag. : damzihun, damgousket, morgousket, etre kousk ha digousk, moredet ; *halbwach werden*, damzihuniñ.

halbwahr ag. : gwir evit ul lod, gwir evit un darn.

Halbwahrheit b. (-,-en) : gwirionez diglok b.

Halbweise b. (-,-n) : emzivad marv unan eus e dud g., emzivadez marv unan eus e dud b., minor marv unan eus e dud g., minorez marv unan eus e dud b. ; *mutterlose Halbweise*, emzivad divamm g., emzivadez divamm b., emzivad marv e vamm g., emzivadez marv he mamm b., minor hep mamm g., minorez hep mamm b. ; *vaterlose Halbweise*, emzivad didad g., emzivadez didad b., emzivad marv e dad g., emzivadez marv he zad b., minor hep tad g., minorez hep tad b., minor didad g., minorez didad b.

halbwegs Adv. : 1. tamm-pe-damm ; *halbwegs verstehen*, damveizañ ; 2. war vete nebeut, ... a-walc'h ; 3. hanter hent, e-kreiz-etre ; *jemandem halbwegs entgegenkommen*, mont da-gaout (war-gaout, da-geñver) u.b. betek hanter an hent.

Halbwelt b. (-) : metoù an damserc'hed g., metoù an damvondianezed g. ; *in der Halbwelt*, e-mesk an damserc'hed, e-mesk an damvondianezed.

Halbweltdame b. (-,-n) : damserc'h b., damvondiane b.

Halbwertszeit b. (-,-en) / **Halbwertzeit** b. (-,-en) : [nukl.] *radioaktive Halbwertszeit*, hanterhoali g.

halbwild ag. : damc'houez.

Halbwissen n. (-s) : brizhouiziegezh b.

halbwöchentlich ag. : div wech ar sizhun, div wech ar sizhun, divsizhuniek.

halbwüchsig ag. : krenn, en e grennoad ; *halbwüchsiger Junge*, krennard g., krennbaotr g.

Halbwüchsige(r) ag.k. g./b. : krennard g., krennbaotr g., krennardez b., krennblac'h b. ; *die Halbwüchsigen*, ar grennarded lies., P. Yann Grenn g.

Halbzeit b. (-,-en) : [sport] 1. hanterenn b. ; *erste Halbzeit*, hanterenn gentañ b. ; *zweite Halbzeit*, eil hanterenn b. 2. ehan-kreiz g., troc'h g.

Halbzeitarbeit b. (-,-en) : labour hanter-amzer g., labour war hanter-amzer g., labour dre benndevezhioù g.

halbzeitbeschäftigt ag. : hag a labour hanter-amzer, hag a labour war hanter-amzer, hanter-amzer, war hanter-amzer.

Halbzeitpause b.(-,-n) : [sport] ehan-kreiz g., troc'h g.

Halbzeug n. (-s,-e) : kenderc'had hanter oberiet g., produ hanter oberiet g., kenderc'had damoberiet g., kenderc'had dambleusket g.

Halde b. (-,-n) : 1. bern glaou g. ; 2. terril g., fagnaj g., koc'hieneg b., bern reier didalvez g., berniad reier didalvez g., yoc'h reier didalvez b., yoc'had reier didalvez b., krugell atred b., menez atredoù g., menez restadoù mengleuz g. ; 3. bern lastez g. ; 4. bern traoù diwerzhet g., bern diwerzhadennoù g. ; 5. [su Bro-Alamagn] roz b., rabañs b., tor g. ; 6. *etwas auf Halde lagern*, boniañ udb, kadaviñ udb, sanailhañ udb, berniañ udb, ober pourveziou ; *etwas auf Halde produzieren*, dreistkenderc'hiñ udb, kenderc'hiñ dreistboniadoù.

Hälfte b. (-,-n) : hanter g., hanterenn b., daouhanter g. ; *die obere Hälfte*, an hanterenn uhelañ [eus udb] b. ; *die untere Hälfte*, an hanterenn izelañ [eus udb] b. ; *die erste Hälfte des zwanzigsten Jahrhunderts*, an hanterenn gentañ eus an ugentvet kantved b. ; *die zweite Hälfte des zwanzigsten Jahrhunderts*, an hanterenn diwezhañ eus an ugentvet kantved b. ; *die Hälfte des Apfels*, an hanter eus an aval g. ; *die eine Hälfte davon*, un hanter hini g., un hanter unan g. ; *die Hälfte des Ackers düngen und die andere Hälfte ungedüngt lassen*, teuler ludu war un hanter eus ar park ha lezel an hanter all hep ; *ob lang, ob kurz, in der Mitte ist die Hälfte*, bezet hir pe bezet berr, e-barzh ar c'hreiz emañ an hanter ; *die Hälfte des Weges*, an hanterenn eus an hent b., hanter hent g., hanter an hent g. ; *wir haben die Hälfte der Strecke hinter uns*, hanter hent emamp ; *wir haben die Hälfte des Weges nach Stuttgart geschafft*, degouezhet omp hanter hent da Stuttgart, graet hon eus an hanter eus an hent a gas da Stuttgart ; *um die Hälfte ermäßigte Fahrkarte*, bilhed hanterbriz g. ; *die größere Hälfte des Weges*, tremen hanter an hent g., tremen an hanter eus an hent g., an hanter brasañ eus an hent g., un hanter mat eus an hent g. ; *mehr als die Hälfte ihres Vermögens, über die Hälfte ihres Vermögens*, tremen hanter eus o madoù g., ouzhpenn an hanter eus o madoù g., muioc'h eget an hanter eus o madoù g., an hanter brasañ eus o madoù g., un hanter mat eus o madoù g. ; *über die Hälfte leer*, pase hanter c'houllo ; *um die Hälfte teurer*, hanter-kant dre gant keroc'h ; *um die Hälfte billiger*, div wech marc'hadmatoc'h, an hanter marc'hadmatoc'h ; *um die Hälfte mehr verdienen*, gounit hanter-kant dre gant muioc'h ; *zur Hälfte*, hanter, hanter-hanter, hanter-ouzh-hanter, war hanter, war an hanter, hanter evit hanter, daouhanter, kement-ha-kement, diwar hanter ; *zur Hälfte bedecken*, damc'holeiñ, goleiñ diwar hanter ; *zur Hälfte offen*, damzigor, gouzigor, kornzigor, tarzhdigor ; *zur Hälfte geschlossen*, damserr ; *zur Hälfte schließen*, damserriñ ; *sie wurde zur Hälfte entblößt*, diwisket e voe betek an hanter, lakaet e voe hanternoazh ; *etwas zur*

Hälfte hören, hanterglevout udb, klevet udb diwar hanter ; *bis zur Hälfte gewachsen*, graet un hanter gresk gentañ ; *die Verluste werden zur Hälfte geteilt*, ar c'holl a vez daouhanter, lakaet e vez ar c'hollou war zaouhanter, daouhanter int evit ar c'hollou, rannet e vez ar c'hollou en un doare kevatal etre an daou ; *diese Kosten machen die Hälfte unserer Ausgaben aus*, ar mizoù-se a zo an hanter eus hon dispignoù anezho, ar mizoù-se a ya d'ober an hanter eus hon dispignoù ; *die Kosten werden von den zwei Partnern je zur Hälfte getragen*, ar mizoù a vez daouhanter etre an daou genlodeg, lakaat a ra an daou genlodeg ar mizoù war zaouhanter, daouhanter eo an daou genlodeg evit ar mizoù, rannet e vez ar mizoù en un doare kevatal etre an daou genlodeg, mont a ra an daou genlodeg war hanter evit ar mizoù ; *alles, was sie besaßen, teilten sie zur Hälfte mit den Armen*, kement o doa a rannet gant ar beorien, kement o doa a ziuourent d'ar beorien, holl o leve a ziuourent d'ar beorien, kement o doa a ziuourent gant ar beorien, kement tra o doa a oa daouhanter etre ar beorien hag i, kement o doa a oa daouhanter etre ar beorien hag i ; *zur Hälfte beteiligt sein*, bezañ war zaouhanter gant unan all, bezañ war hanter gant unan all, bezañ war zaouhanter war dra u.b., bezañ a dra gant u.b., mont war an hanter (mont war zaouhanter) gant u.b., bezañ (en em lakaat) daouhanter gant u.b., bezañ war gevrenn hanter gant u.b. (Gregor), troc'hañ ar blouzenn etre daou, bezañ kement-ha-kement, hanterañ gant unan all, bezañ hanterek ; *etwas zur Hälfte machen*, hanterañ udb, ober udb diwar hanter, ober udb a-hanter, na ober udb nemet a-hanter, ober ul labour bennak war hanter, lezel an arar e-kreiz an erv ; *wir haben nur die Hälfte der Arbeit gemacht, wir haben nur die Hälfte der Arbeit hinter uns, wir haben die Arbeit nur zur Hälfte gemacht*, n'omp ken nemet hanter c'hoazh ; *wir haben die größere Hälfte der Arbeit hinter uns*, tremen hanter omp ganti, graet hon eus un hanter mat eus al labour ; *eine Flasche bis zur Hälfte austrinken, eine Flasche zur Hälfte austrinken*, degas ur voutailhad d'an hanter ; *auf die Hälfte schrumpfen, sich um die Hälfte vermindern*, koazhañ da hanter, mont da hanter, mont an hanter eus udb e koazh, mont an hanter a goazh en udb, mont betek e hanter ; *um die Hälfte vermindern*, degas d'an hanter ; *in zwei Hälften teilen, in zwei Hälften zerteilen*, daouhanteriñ, hanterañ, rannañ e div hanterenn, ober hanter-hanter ; *in zwei Hälften geteilt sein, in zwei Hälften zerteilt sein*, bezañ e daou hanter ; *etwas in zwei Hälften schneiden, etwas in zwei Hälften zerschneiden*, daouhanteriñ udb, hanterañ udb, troc'hañ udb dre an hanter, troc'hañ udb dre e hanter, ober hanter-hanter ; *damit wird nicht einmal die Hälfte unserer Bedürfnisse gedeckt*, n'hon eus ket an hanter eus an dra-se, n'hon eus ket an hanter eus ar pezh a zo ezhomm ; *in dieser Gemeinde sprach die Hälfte der Bevölkerung Französisch und die andere Hälfte Bretonisch*, er barrez-se e oa war hanter brezhoneg ha galleg ; *sie sind nun die Hälfte der Zeit zu Hause*, hanter amzer e vezont er gêr bremañ ; [dre skeud.] *meine bessere Hälfte*, va hanterdiegezh g., va hanterenn b., va hini gozh b., va gwreg b., va hanter vodell b.

Halfter¹ n./g. (-s,-) : kabestr g., kabestrenn b., penvestr g. ; *den Halfter abnehmen*, divridañ ar marc'h, dibenvestrañ

ar marc'h, digabestrañ ar marc'h, divridañ ar marc'h, dirañjennañ ar marc'h ; *den Halfter anlegen*, penvestrañ ar marc'h, kabestrañ ar marc'h, bridañ ar marc'h, rañjennañ ar marc'h ; *Pferd ohne Halfter*, marc'h digabestr g.

Halfter² n. (-s,-) / b. (-,-n) : 1. gouin g., feur b. ; 2. feur-dibr g., feur-gorbell b.

Halfterleine b. (-,-n) : sugell b.

halftern V.k.e. (hat gehalftet) : *ein Pferd halftern*, pennvestrañ ur marc'h, kabestrañ ur marc'h, lakaat ar c'habestr e penn ur marc'h, bridañ ur marc'h, rañjennañ ur marc'h.

Halfterpistole b. (-,-n) : [istor] pistolenn varc'heger b.

Hall g. (-s,-e) : 1. trouz g., ton g. ; 2. heklev g., dasson g.

Halle b. (-,-n) : hall g., sal b., raksal b., sal-veur b., porched g. ; *Markthalle*, koc'hu g. ; *Flugzeughalle*, stal-arsav ar c'hirri-nij b., lab ar c'hirri-nij g. ; *Sporthalle*, sal-sport b., ti-jiminas g. ; *Lagerhalle*, ti-dastum g., dastumlec'h g., mirlec'h g., sanailh b., skiber g., magazenn b., grignol b., etrepaoez g., logenn b., lab g.

Hallelujah n. (-s,-s) : [relij.] alleluia g.

hallen V. gw. (hat gehalten) : hekleviñ, dasseniñ, distonañ, tregerniñ, kornal ; *dieser Schrei hallt immer noch weiter in meinen Ohren*, ar youc'hadenn-se a zasson em divskouarn c'hoazh ; *seine Schritte hallten in den Gängen, die Gänge hallten von seinen Schritten*, an trepasoù a zassone gant e gammedoù, e gammedoù a zassone en trepasoù ; *der Wald hallte von den Schlägen der Holzfäller*, ar c'hoad a zassone gant taolioù pounner ar goadourien, ar c'hoad a groze gant taolioù pounner ar goadourien ; *die Kirche hallte vom Gesang der Gläubigen*, kornal a rae an iliz gant kanaouennoù ar feizidi, an iliz a dregerne gant kanaouennoù ar feizidi.

Hallenbad n. (-s,-bäder) : poull-neuial toet g.

Hallenkirche b. (-,-n) : iliz c'hotek gant adneviou ken uhel ha ken ledan hag an nev kreiz b.

Hallensportfest n. (-es,-e) : kevezadeg atleterezh en un ti-jiminas b., kevezadeg atleterezh en ur sal-sport b.

Hallig b. (-,-en) : hallig g. [*enezennig heveuz eus Bro-Friz*].

Hallimasch g. (-s,-e) : [louza.] fungus armillaria g., kabell-touseg armillaria g.

Hallo n. (-s,-s) : P. kabaduilh b., brete g., taol-bec'h g., tabut g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., sabad g., cholori g., todilhon g., hemolc'h g., brud b./g., tourni b., trouz g., reuz g., freuz g., freuz ha reuz, keusturenn b., bosenn b., jabadao g., tousmac'h g., diframm g., karnaj g., karbac'h g., kabal b., estlamm g., foar b., charre g.

hallo / halloh estl. : 1. ho ! oc'ho ! alo ! oc'ho ! hep ! hey ! hola ! hola 'ta ! hopala ! ac'hanta ! ; 2. salud ! salud dit ! ; *hallo alle miteinander !* salud tout an dud ! ; 3. [hemolc'h] tiyo ! tayo !

Hallodri g. (-/-s,-/-s) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] 1. tamm mat a baotr gardis g., tarin da farsal g., gorroer tirvi g., unan maout da reiñ melladoù g., diaoul da farsal g. ; 2. riboter g., kozh straker g., tourc'h g., bouc'h g., pitaou(a)er g., pitaouer brein g., pitaouaer spontus g., sapre pitaouaer g., mell pitaouaer g., revr tomm a baotr g., revr boazh a baotr g., kozh bouc'h g., treitour merc'hed g., abuzour g., ambuzer g., gastaouer g., gastaour g., gastaouaer g., marc'h-limon g., kailh g.,

merc'hetaer g., plac'hetaer g., reder g., flemmer g., brigoñsour g., louveg g., kluder g., boufon g., targazh g., paotr kailh g., P. ki gaol g., chibouter g., gromer g., kilhoger g., siker g., c'hwiler g.

Hallore g. (-n,-n) : holener g., gweran g., saogarnier g.

Halluzination b. (-,-en) : trezerc'h g., falsverzerzh g., trezerc'h g., emdouelladur g., sorc'hennerezh g., emdouell g., emdouellerezh g., touell g., touellwel g., touelladenn b., touelladur g., touellerezh g., brizhuñvre b., sorc'henn b., treuzfaltazi b., desevañs b. ; *Halluzinationen hervorbringen*, trezerc'hañ, sorc'henniñ, touellañ, boemañ.

halluzinatorisch ag. : 1. falsverzerzhel, trezerc'hel, touellus, sorc'hennus ; 2. falsverzerzhel, trezerc'hek.

halluzinogen ag. : trezerc'heiat, halukinogen.

Halluzinogen n. (-s,-e) : trezerc'heiad g., halukinogen g.

Halm g. (-s,-e) : [louza.] korzenn b., taolpenn g., koloenn b., plouzenn b., garenn b., gar b., breun str., breunenn b., brien str., filenn b. ; *Grashalm*, geotenn b. ; *ein paar Grashalme*, geotennou lies., filennoù geot lies. ; *das Feld steht im Halm*, bez emañ an ed en glaz, emañ glas an ed, war e c'har emañ an eost, korzennet eo an ed ; *das Feld steht hoch im Halm*, plouzet kaer eo an ed, korzennet kaer eo an ed, korzennet mat eo an ed, korzennet hir eo an ed ; *Halme treiben*, ober gar ; *die Ernte auf dem Halm verkaufen*, gwerzhañ an eost diwar e c'har (diwar droad, diwar e sav) ; *noch auf dem Halm stehendes Korn verkaufen*, gwerzhañ ed diwar droad, gwerzhañ ed diwar o gar, gwerzhañ ed diwar o sav ; *es wurde zu dicht gesät, jetzt treibt der Weizen nur noch dünne Halme*, re stank eo bet hadet, bremañ e spilhenn ar gwinizh ; *Fruchtsaft mit einem (durch einen) Halm aus einem Glas saugen*, sunañ e vanne chug-frouezh gant ur blouzenn.

Hälmchen n. (-s,-) : [louza.] 1. koloennig b., geotennig b., plouzennig b. ; 2. *das Hälmchen ziehen*, tennañ d'ar plouz berr (d'ar blouzenn, d'ar blouzennig verañ, d'ar goloenn verr, plouz berr, plouzenn, plouzennig, plouzenn verr, ar blouzenn verr, ar blouzennig verr), tennañ ar vrochenn, tennañ d'ar bizenn, bilhiñ, tennañ d'ar sord.

Halmendach n. (-s,-dächer) : toenn blouz b., toenn soul b.

Halmfrüchte lies. : [louza.] edeier lies., ed str.

Halmknoten g. (-s,-) : [louza.] hoskad g., mell g.

Halo g. (-/-s,-s/Halonen) : halo g., kelc'h g., rod b., rodenn b., kilh g., amlou g. [*liester amleier*].

Halogen n. (-s,-e) : [kimiezh] halogen g.

Halogenbirne b. (-,-n) : klogorenn-dredan halogen b.

Halogenlampe b. (-,-n) : lamp halogen g./b., kleuzeur halogen b.

Halogenscheinwerfer g. (-s,-) : [kirri-tan] gouloù halogen g.

Haloperidolum n. (-s) : [mezeg.] haloperidol g.

halophil ag. : [louza.] halgar.

Halophyt g. (-en,-en) : [louza.] halluvenn b., halluv str., plant halgar str.

halotolerant ag. : [louza.] halgar.

Hals g. (-es, Halse) : 1. [korf.] gouzoug g., kerc'henn g., kerc'henn ar gouzoug g., gourlañchenn b., toull ar gouzoug g., korzailhenn b., gargadenn b., gourgouz g., P. straed b., toull ar mank g., [kezeg] araogenn b., araog

g. ; *die Giraffe hat einen sehr langen Hals*, ar jirafenn a zo dezhi ur gouzoug hir-espar, gouzouget hir-espar eo ar jirafenn ; *unheimlich langer Hals*, gouzoug keit hag ac'hanen da warc'hoazh g. ; *vorderer Teil des Halses*, jave g. ; *das Kinn an den Hals drücken*, plegañ e benn en e jave ; *P. einen langen Hals machen, den Hals strecken, den Hals recken*, astenn e c'houzoug, bantañ e c'houzoug, dec'houzougañ, ober tri astenn d'e c'houzoug, ober un astenn d'e c'houzoug, astenn e zaoulagad, gouzougañ, gouzougal, arc'houzougal ; [dilhad] *sich (t-d-b) den Hals frei machen*, dislontrañ e gerc'henn ; *mit freiem (mit unbedecktem) Hals*, dislontret e gerc'henn ; *sie trägt eine Kette um den Hals*, ur chadenn a zo ganti en he c'herc'henn, ur chadenn a zo ganti e kerc'henn he gouzoug, ur chadenn a zo ganti e tro he gouzoug, ur chadenn a zoug en he c'herc'henn ; *die Haut an ihrem Hals hängt in einem Lappen nach unten*, un hinkin he deus dindan he gouzoug ; *der Hals tut mir weh*, poan c'houzoug am eus, ur gouzougad am eus paket, droug gouzoug am eus ; *steifer Hals*, torgamm g., penngamm g. ; *einen steifen Hals haben*, bezañ marc'het e c'houzoug, bezañ torgamm, bezañ penngamm, bezañ ar penngamm gant an-unan, bezañ aet penngamm, penngammiñ ; *ihr Hals ist immer noch verschleimt*, karget eo he gouzoug c'hoazh ; *einem Huhn den Hals umdrehen*, gweañ (nezañ) he gouzoug d'ur yar, ober ur moull da c'houzoug ur yar, ober un nez e gouzoug ur penn yar, ober un nez d'ur yar en he gouzoug, divellañ he gouzoug d'ur yar (Gregor), ober ur gwe e gouzoug ur penn yar ; *jemanden am Halse würgen*, delc'her u.b. dre ar gouzoug (Gregor), tagañ (mougañ) u.b., stankañ e dreuz-gouzoug (sutell e c'houzoug) d'u.b., troc'hañ e alan d'u.b., mougañ e alan d'u.b., gwaskañ war gouzoug u.b. ; *jemandem den Hals abschneiden*, krennañ u.b., dic'houzougañ u.b., toullgouzougañ u.b., dibennañ u.b., troc'hañ e c'houzoug d'u.b. (Gregor), [dre skeud.] tagañ u.b., mougañ u.b., terriñ melloù e c'houzoug d'u.b., nezañ e c'houzoug d'u.b., ober ur moull da c'houzoug u.b. ; *ein Fohlen mit einem schönen Hals*, un ebeul araoget brav g., un ebeul araoget mat g. ; *der Hals des Pferdes*, an araogenn b., an araog g. ; *im Halse stecken bleiben*, chom er gorzailhenn, sac'hañ er gorzailhenn ; *der Katze ist eine Gräte im Hals stecken geblieben*, ar c'hazh a zo sac'het un draen en e c'houzoug ; *ins Wasser hineingehen, bis es mal bis zum Hals reicht*, mont en dour betek toull e c'houzoug ; **2.** *der Flaschenhals*, gouzoug ar voutailh g., ar gourgouzig g., ar sutell b. ; *diese Flasche hat einen engen Hals*, ar voutailh-se a zo bihan he genoù ; *langer Flaschenhals*, flutenn b. ; *einer Flasche den Hals brechen*, dic'houzougañ ur voutailh, [dre skeud.] P. riñsañ ur voutailh, heskiñ ur voutailh ; **3.** [merdead., gouel] penn amur g. ; **4.** [dre skeud.] *es wird den Hals nicht gleich kosten*, n'eo ket erru ar mor, n'eo ket marv mil den, ne denn ket da wall dra, n'eus ket peadra da bennfolliñ, gwelloc'h eo eget an eost da vankout ; *es geht um den Hals*, keal a varv a zo gant an afer - etre bev ha marv, aze emañ an dalc'h - war var hor buhez emaomp - en argoll emaomp - etre beuziñ ha neuñviñ emaomp ; *ich habe ihn am Halse*, emañ atav war va roudoù, emañ atav war va seuliou treid (Gregor), emañ atav war va seuliou, emañ atav stag (peg) ouzh va seuliou, emañ atav ouzh

va redek emañ atav ouzh va lipat, emañ atav war va lêr, ret eo din hulmañ anezhañ ; *sich Feinde auf den Hals laden*, tennañ drougiezh tud 'zo war an-unan, tennañ droukrañ tud 'zo war e benn ; *viel auf dem Hals haben*, bezañ beuzet gant al labour, bezañ prez labour gant an-unan, kaout labour d'ober dreist-penn ; *er hat viel Arbeit am Hals*, traoù en deus war ar ramp, labour en deus war ar portolo ; *jemandem die Polizei auf den Hals schicken*, lakaat ar polis da redek war-lerc'h u.b., lakaat ar polis war roudoù u.b., lakaat ar boliserien war-lerc'h u.b. ; *aus vollem Hals schreien*, youc'hal a-holl-nerzh e gorf, youc'hal a-leizh korzenn, youc'hal leizh e veg, huchal a-leizh e gorzailhenn, hupal ha dihopal evel un diaoul, blejal evel ur c'hole, huchal ken na spont ar brini, huchal a-bouez-penn, huchal a-bouez e benn, huchal war-bouez e benn, huchal a-leizh korzenn, huchal eus holl nerzh e gorzenn, huchal evel ur bleiz, youc'hal evel ur broc'h, youc'hal evel ur bleiz skaotet, choual a-bouez-penn, choual a-bouez e benn ; *aus vollem Halse lachen*, c'hoarzhin daou leizh e veg, c'hoarzhin gwalc'h e galon (leizh e jave, leizh e gorzenn, evel roñseed, a-greiz kalon, a-bouez-penn, leizh e zent, a-strak, leizh e gof, leizh e gorf, leizh e c'henoù, a-leizh genoù), c'hoarzhin leizh e vegin, dic'hargadennañ, ober pezhioù c'hoarzhadennoù, bezañ c'hoarzh gant an-unan ; *sich die Lungen aus dem Hals schreien*, dianalañ o huchal evel ur bleiz, disec'hañ e skevent o youc'hal a-bouez e benn (Gregor), hupal ken e kord gwazied e c'houzoug, youc'hal betek ar moug ; *etwas im Halse haben*, bezañ goloet (mouk) e vouezh, bezañ gwelet (tapet) ar bleiz ; *Hals über Kopf*, a-randon ; *Hals über Kopf fliehen*, diskrapañ, sachañ e skasoù gant an-unan, skampañ kuit, sevel ar c'hamp, sachañ war e skasoù, sachañ war e loaioù, sachañ war e ivinoù, ober gaol, ober botoù kazel, lakaat e seuliou en e c'hodell, ober gar, skarañ er ouinell, skarzhañ kuit, karzhañ, skarañ, kavout (tapout, kemer) hed e c'har, klask e ribinoù, klask e ribouloù, kavout e ribouloù da dec'hel, tec'hel evel ur spontailh, kemer an tec'h ; *Flucht Hals über Kopf*, diskrap g., diskrapadeg b., tec'h diwar herr g., tec'h rak e dal g., skampadeg b., tec'hadeg b. ; *das Schiff Hals über Kopf verlassen*, kuitaat ar vag dre spont ; *einander um den Hals fallen*, lammat a-dro-vriad an eil ouzh egile, lammat a-dro-vriad an eil gant egile, lammat a-vriad da boket an eil d'egile, lammat an eil e kerc'henn egile, kregiñ a-dro-vriad an eil en egile, en em vriata, en em strinkañ an eil da c'houzoug egile, lammat an eil da c'houzoug egile ; *der Brief, den ich ihm geschrieben habe, wird ihm im Hals stecken bleiben*, al lizher am eus kaset da hennezh a bego ouzh e c'henoù ; *bis zum Hals*, betek toull e c'houzoug ; *die Scheiße steht ihm bis zum Hals*, er sitz *bis zum Hals im Dreck*, er steckt *bis zum Hals im Dreck*, sac'het eo en ur gaoc'henn, paket eo en un dreineg, en ur gempenn emañ, paotr brav eo, kempenn eo ganti, setu eñ paket propik, en ur soubenn vrav emañ, emañ o tañva ur soubenn trenkoc'h eget hini an ibil derv, bez' emañ fresk, fresk emañ e gased 'vat, el lagenn emañ, en ur grenegell emañ, gwall strobet eo, emañ e fagodenn ha kant gantañ, tenn eo an taol gantañ, fallik a-walc'h emañ ar stal gantañ, emañ e viz er wask, emañ e viz e gwask, emañ e fri er wask, emañ e lost er vrae, diaes eo evel ur maen en ur yoc'h kaoc'h, paket eo

er gwask, kouezhet eo etre kebr ha toenn, emañ evel un touseg etre treid an ogedoù, er vouilhenn emañ, berr eo war e spar, en avel d'e voue emañ, paket fall eo, dindan ar bec'h emañ, n'emañ ket en un eured, ne ya ket rust an traoù gantañ, paotr brav eo ; *bleibe mir (damit) vom Halse !* lez da strak ! peoc'h en toull-se ! ro peoc'h din ! ro peoc'h din gant an dra-se ! paouez ouzhin ! paouez a randoniñ diwar-benn an dra-se ! ro peoc'h gant da demzoù skuizh ! serr da veg din gant ar gaoz-se ! ; *sich jemanden vom Halse schaffen*, kaout an dizober (an disamm, an dieub, an distag) eus u.b., en em zivec'hiañ eus u.b., kas u.b. diwar e gein (diwar e dro) ; *sich etwas vom Halse schaffen*, en em zizober (en em zifraeñ, en em zijabliñ, en em zistlabezañ, en em zistrobañ) eus udb, dijabliñ ag udb, dijabliñ diouzh udb, difoarañ diouzh udb, diskregiñ diouzh udb, kaout an dizober eus udb, frankaat gant udb, kas udb diwar e hent hag eus e c'houlou, kaout an disamm eus udb, en em zivec'hiañ eus udb, chetiñ udb, disteurel udb ; P. *etwas in den falschen Hals bekommen, etwas in den falschen Hals kriegen*, kemer udb a berzh fall (a wall berzh), gwallgemer udb (Gregor), kavout bras udb, kavout togn udb, kavout kalz udb, en em gemer (bezañ feuket, bezañ chalet) abalamour d'udb, anoaziñ diwar udb ; *es hängt mir zum Halse heraus*, me 'zo erru dotu gant an dra-se, an dra-se a dorr din va fevarzek real, dreistpenn am eus gant an dra-se, leun va c'hased am eus gant an dra-se, leun va rastell am eus gant an dra-se, re eo din, trawalc'h da'm lâr ! va gwalc'h am eus a gement-se, va gwalc'h am eus eus an dra-se, aet on tremen skuizh gant an dra-se, deuet on nec'het-marv gant an dra-se, darev on gant an dra-se, me a zo erru skuizh va revr gant an dra-se, skuizh on (erru on skuizh, tremen skuizh on, me a zo eok, erru on heug, erru on heuged, faezh on) gant an dra-se, eok ha tremen eok on gant an dra-se, heug a ro an dra-se din, heuged on gant kement-se, heug on gant kement-se, leizh va lâr am eus diouzh an dra-se, gwasket on evel un torch-listri, aet eo al loa dreist ar skudell, erru on poazh gant an dra-se, brenn ! va revr gant an dra-se ! va gaol !

Halsabschneider g. (-s,-) : *ein Halsabschneider*, ur pezh fall a zen g., un dra milliget g., ul loen gars g., ul loen brein g., ul loen vil g., ul loen lous g., ul loen fall g., ul loen mut g., un den drouk betek mel e eskern g., ur vosenn a zen b., ul lec'hidenn a zen fall b., ul lastezenn b., unan gwazh eget ar vosenn g., ur paotr e gont a fallagriezh ennañ g., un den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., un den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., ur paotr n'eus netra a vat ennañ g., ur c'hast b., ur paotr gagn g., ur gwall higolenn b., un higenn b., ur c'hwiblaer g., ur skraper g., un arloup g., paotr an troc'h-yalc'h g.

Halsader b. (-,-n) : [korf.] karotidenn b., talmerenn garotidel b. ; *er schrie so laut, dass seine Halsadern drohten sich zu verknoten*, kement e huche ken e kinnige gwazied e c'houzoug kordañ.

Halsausschnitt g. (-s,-e) : gouzougenn g., tro-c'houzoug g.

Halsband n. (-s,-bänder) : 1. kolier g., kelc'henn b., kelc'hienn b., gwakol b./g., bourell b. ; *einem Tier das Halsband abnehmen*, digolierañ ul loen bennak ; 2. tro-c'houzoug b., karkan g., kelc'henn-c'houzoug b., kolier g.

Halsberge b. (-,-n) : [istor] haobert g., gouzougwisk g., gouzougenn jakoun b., gouzougenn hobregon b., gouzougenn vailhoù houarn b., gouzougenn vailhek b., [dre fent e brezhoneg] gwakol b./g.

Halsbinde b. (-,-n) : kravatenn b., frondenn b.

Halsbrand g. (-s,-brände) : poan-c'houzoug b., tanienn-c'houzoug b.

halsbrechend ag. / **halsbrecherisch** ag. : 1. risklus, gwall arvarus, argollus, pirilhus ; *auf halsbrecherische Art fahren*, mont gant un tizh an diaoul, mont gant pep tizh, mont gant ur foll a dizh, mont war dorr e chouk, mont tizh-ha-tizh (tizh-ha-taer, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, a-benn-herr, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, a-benn-kas, d'an druilh, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, evel an tan, d'an tan ruz) ; 2. reher.

Halsbruch g. (-s,-brüche) : *Hals- und Beinbruch !* chañs vat dit ! chañs ha yec'hed dit !

Halsbund g. (-s,-e) / **Halsbündchen** n. (-s,-) : gourem gouzougenn g., lurell c'houzougenn b.

Halseisen n. (-s,-) : [istor] 1. kolier houarn g., tro-c'houzoug post ar vezh b., kelc'henn-wanañ b. ; 2. sparlkroug g.

halsen V.k.e. (hat gehalst) : lammat a-dro-vriad ouzh u.b., lammat a-dro-vriad gant u.b., lammat e kerc'henn u.b., kregiñ a-dro-vriad en u.b., briata u.b., en em strinkañ da c'houzoug u.b.

V.gw. (hat gehalst) : [merdead.] treiñ ouzh an avel, darlanvat, lammat gant an avel, treiñ bourzh.

Halsen n. (-s) : [merdead.] treiñ ouzh an avel g., darlanvat g., lammat gant an avel g., treiñ bourzh g.

Halsentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] koeñv-gouzoug g., tanienn-gouzoug g., droug-gouzoug g., gouzougad g. ; *ich habe mir eine Halsentzündung geholt*, me a zo deuet ur barr arwez em gouzoug, saraget eo va gouzoug.

Halsfleisch n. (-es) : [kegin.] *Halsfleisch vom abgestochenen Schwein*, bron g.

Halsgehänge n. (-s,-) : ispihenn b., divilhenn-c'houzoug b., divilhon-gouzoug g.

Halsgeige b. (-,-n) : [jahn] skeul-c'houzoug b.

Halsgericht n. (-s,-e) : [istor] uheljustis b., gwir war ar vuhez hag ar marv g., justis torfedel b.

Halskette b. (-,-n) : kelc'henn-c'houzoug b., kelc'hienn-c'houzoug b., tro-c'houzoug b., karkan g., kolier g.

Halskragen g. (-s,-) : [dilhad.] adc'houzougenn g., gouzougenn lem-laka g., kolier lem-laka g., gargatoul g.

Halskrause b. (-,-n) : [dilhad.] frezenn b., gouzougenn frezennek b., kolinetenn b.

Halsmandeln lies. : [korf.] huegoù lies., mez-ar-gouzoug str.

Hals-Nasen-Ohrenarzt g. (-es,-ärzte) : otorinolaringologour g., skouarnfrigarloc'hennour g.

Hals-Nasen-Ohrenärztin b. (-,-nen) : otorinolaringologourez b., skouarnfrigarloc'hennourez b.

Hals-Nasen-Ohrenheilkunde b. (-) : otorinolarintologiezh b., otorinolaringologiezh b., skouarnfrigarloc'hennouriezh b.

Halspulsader b. (-,-n) / **Halsschlagader** b. (-,-n) : [korf.] karotidenn b., talmerenn garotidel b. ; *innere Halsschlagader*, karotidenn diabarz b. ; *äußere Halsschlagader*, karotidenn diavaez b.

Halsschmerzen lies. : poan c'houzoug b., gouzougad g. ; *ich habe Halsschmerzen*, tapet em eus ur gouzougad, poan c'houzoug am eus, droug gouzoug am eus, saraget eo va gouzoug ; *ich habe furchtbare Halsschmerzen*, me a zo lorgnet va gouzoug.

Halsschmuck g. (-s) : kelc'henn-c'houzoug b., tro-c'houzoug b., karkan g., kolier g.

Halsstange b. (-,-n) : spar g. [pezh koad hir staget ouzh gouzoug al loened evit mirout outo a dreuziñ ar girzhier].

halsstarrig ag. : dibleg, amjestr, treuz, pennek, penvers, kilpennek, aheurtet, start, tev e voned, kalet a benn, kalet e benn, penn kalet, kloppenek, kuladus, beuz, na ra ken ar pezh a gar, pennek evel ur marc'h-koad, pennek evel ur mul, eus Kerbennek, diaes ober outañ.

Halsstarrigkeit b. (-) : pennegezh b., kilpennezh g., aheurterezh g., aheurtegezh b., penverzegezh b., kilpennad g., pennad g.

Halsstimme b. (-,-n) : mouezh c'hourskiltr b., mouezh kilhogig b., mouezh falsed b.

Halsstück n. (-s,-e) : [istor] haobert g., gouzougwisik g., gouzougenn jakoun b., gouzougenn hobregon g., gouzougenn vailhoù houarn b., gouzougenn vailhek b., [dre fent e brezhoneg] gwakol b./g.

Halstuch n. (-s,-tücher) : skerb g./b., eskerb b., seizenn-c'houzoug b., tro-c'houzoug b., chal g., frileuzenn b., mouchouer-gouzoug g. ; *ein Halstuch umbinden*, lakaat ur skerb en e gerc'henn, lakaat ur skerb en-dro d'e c'houzoug.

Hals- und Beinbruch [tro-lavar] : *Hals- und Beinbruch* ! chañs vat dit ! chañs ha yec'hed dit !

Halsweh n. (-s) : poan c'houzoug b., gouzougad g. ; *sellit ouzh Halsschmerzen*.

Halsweite b. (-) : ment kerc'henn b., ment kolier b.

Halswirbel g. (-s,-) : [korf.] mellenn c'houzoug b. ; *die Halswirbel*, melloù ar gouzoug lies.

Halszäpfchen n. (-s,-) : [korf.] hugenn b.

Halt g. (-s,-e) : 1. arsav g., ehan g., paouez g., harp g., harz g., diskrog g., chomadenn b., distag g., chomadur g., chomidigezh b. ; *Halt machen*, ober un arsav, arsaviñ, paouezañ, ober ur paouez, ober un harp, chom a-sav, chom en e sav, harpañ, herzel, hezañ, ehanañ, tardañ ; *dem Fortschreiten einer Seuche Halt gebieten*, troc'hañ (lakaat harz) d'ur c'hleñved-red ; 2. [dre skeud.] harp g., skoazell b., skor g., dalc'h g., krog g., speg g., peg g. ; *Halt bieten*, kinnig skoazell ; *Halt suchen*, klask speg, klask peg, klask harp, klask krog ; *an jemandem einen Halt haben*, kavout skor (harp) digant u.b., kaout skoaz digant u.b. ; *keinen Halt finden*, na gaout a harp, na gavout krog, na gaout a grog, na gaout peg ; *mein Fuß fand keinen Halt*, ne gaven harp ebet da'm zroad, ne gaven krog ebet da'm zroad ; *keinen inneren Halt haben*, bezañ ur spered diyoul a zen, bezañ laosk e spered, na gaout na penn na menn, bezañ hep nemeur a c'hred, bezañ ur spered dinerzh ha dizalc'h a zen, na gaout dalc'h ebet en an-unan, na gaout netra en an-unan, na gaout a wad en e wazhied, bezañ dour en e wazhied, kaout gwad pouloudet, redek gwad irvin (gwad panez) en e wazhied ; 3. [dilhad.] dalc'h g. ; *dieser Stoff hat überhaupt keinen Halt*, n'eus tamm dalc'h en entof-mañ, an danvez-mañ n'en deus dalc'h ebet.

halt¹ estlamm. : *halt* ! arsav ! douje ! a-sav ! harz ! harzit ! harp ! harpit ! greomp ur paouez ! ; [lu] *halt* ! wer da ? chomit a-sav ! evit piv oc'h-hu ? piv a ren ?

halt² Adv. *ger pouezañ* : dres, krak, end-eeun, memes tra, evelato, neuze ; *das ist halt so und nicht anders*, - e-giz-se emañ kont, brav eo gouzout ! - ; *das kann man halt nicht machen*, ne c'heller ket ober kement-se memes tra ; *dann gehe ich halt*, mont a ran kuit neuze !

haltbar ag. : 1. start, dalc'hus, solut, parfet, hag a ra e amzer, hag a zalc'h pell, hag a ya pell, hag a ra fonn, padus ; *ein haltbarer Stoff*, un danvez kreñv g., un danvez padus g. ; 2. padus, padel, hirbadus, dalc'hus, hag a c'heller mirout, miradus, nannkollidik ; *haltbare Gemüsesorten*, legumaj mir lies. ; *haltbare Obstsorten*, frouezh mir str. ; 3. [dre skeud.] difennus, difennadus ; *diese Meinung ist nicht haltbar*, diboeñ ha dizalc'h eo ar savboent-se, n'eus na poell na dalc'h er savboent-se.

Halbarkeit b. (-) : 1. dalc'husted b., dalc'huster g., padelezh b., paduster g., padusted b. ; 2. soluter g., parfeted b., dalc'h g., kadamded b., kadamder g., starter g., started b.

Halbarkeitsdatum n. (-s,-daten) : deiziad beveziñ diwezhañ g., da zebriñ a-raok ..., da evañ a-raok ..., da virout betek ...

Halbarmachung b. (-) : [boued] mir g., mirerezh g., miridigezh b., bouedvirerezh g. ; *die Halbarmachung durch Tiefkühlung*, ar skornvirout g.

Haltebogen g. (-s,-bögen) : [sonerezh] stagell astenn b.

Haltebügel g. (-s,-) : brec'h b., brec'henn b., brank g.

Haltefrau b. (-,-en) : gwardez klañvour b.

Haltegriff g. (-s,-e) : dornell harp b., barrenn harp b. ; *Haltegriffe einer Bahre*, brankoù lies., brec'hioù ur c'hravazh lies., brec'hinier ur c'hravazh b.

halten

I. V.k.e.	1. delc'her, bezañ krog e, arbenniñ
2. ober, aozañ, delc'her
3. heuliañ, delc'her tost
4. doujañ, mirout
5. herzel, lakaat harp
6. sevel, bastañ da ezhommoù 'zo, ober war-dro udb, gounit
7. ober udb eus u.b., ober udb gant u.b., sellet evel, tremen evel, derc'hel da, derc'hel evit, kemer evit, kemer da, degemer da, istimañ evel
8. konten, enderc'hel, delc'her, entalañ
II. V.gw.	1. chom a-sav
2. padout, delc'her, en em zerc'hel
3. troioù-lavar
III. V.em.	1. chom
2. bezañ
3. troioù-lavar
IV. V.dibers.	

I. V.k.e. (hält / hielt / hat gehalten) :

1. delc'her, bezañ krog e, arbenniñ ; *etwas in der Hand halten*, delc'her udb en e zorn, bezañ udb gant an-unan war-bouez e zorn, dougen udb en e zorn, bezañ krog en udb ; *die Mädchen hielten jede eine Handtasche in der Hand*, ar merc'hed a veze pep a sac'hig ganto war-bouez o dorn ; *einen Korb am Henkel halten*, dougen ur baner

war-bouez he dourgenn ; *jemanden bei (an) der Hand halten*, bezañ krog e zorn e dorn u.b., kas u.b. diwar-bouez e zorn, derc'hel u.b. dre e zorn, arbenniñ dorn u.b. ; *komm ! du musst das Pferd halten !* deus da zerc'hel ar marc'h ! ; *jemanden bei der Gurgel halten*, kregiñ e gouzoug u.b., bezañ krog e gouzoug u.b., derc'hel u.b. dre ar gouzoug (Gregor) ; *etwas vorrätig halten*, mirout (lakaat) udb a-gostez, tuañ udb, delc'her udb a-gostez ; [c'hoari] *die Bank halten*, ober war-dro ar c'hef (ar pod, an arc'hant) ; *den Einsatz halten*, lakaat klaoustre war an taol, lakaat arc'hant war ar c'hoari (Gregor) ; [dre skeud.] *für die Prüfung halte ich dir die Daumen*, chañs vat evit an arnodenn ; *jemandem die Stange halten*, mont (sevel) en un tu gant u.b., difenn krog u.b., mont en avel u.b., skeiñ (bezañ erru) e park u.b., sevel a-du gant u.b., dont a-du gant u.b., dont en tu gant u.b., treiñ a-du gant u.b., kouezhañ e lamm u.b., pouezañ a-du gant u.b., dont da bouezañ a-du gant u.b.

2. ober, aozañ, delc'her ; *einen Schmaus halten*, ober chervad, frikotañ, ober fest, festañ, ober kilhevardon, ober lip-e-bav, ober banvez ; *Tafel halten*, ober banvez, ober fest, festañ, frikotañ ; *Hochzeit halten*, lidañ un eured, ober an eured ; *Gericht halten*, rentañ ar justis, ober justis, rentañ ar gwir, bezañ bodet evit barn ; *ein Mittagsschläfchen halten*, ober un tamm souchadenn, ober un tamm kousk-aez, ober un tamm kousk-kreisteiz, ober un tamm ec'hoaz, ec'hoazañ ; *Rast halten*, ober un diskuizhig, ober un tamm diskuizh, ober e ziskuizhoù, ober ur pennadig diskuizhañ, ober un diskuizhadenn, diskuizhañ, ober ur gourvez, kemer ur pennad ehan, kemer ur pennad habaskter, kemer didorr, ober ur ruilh ; *Sitzung halten*, derc'hel un emvod, aozañ un emvod, en em guzuliañ, divizout, derc'hel kuzul, bezañ bodet ; *einen Vortrag halten*, *eine Ansprache (eine Rede) halten*, ober ur brezegenn, prezegenniñ ; *eine Rede in englischer Sprache halten*, delc'her ur brezegenn e saozneg ; *eine Predigt halten*, ober ur sarmon ; *eine Vorlesung halten*, ober ur gentel, kelenn ; *Wache halten*, ober gward, bezañ ouzh gward ; [relij.] *das Hochamt halten*, kanañ (lavaret) an oferenn veur ; *Andacht halten*, lavaret an oferenn, pediñ.

3. heuliañ, delc'her tost ; *Gottes Gebote halten*, heuliañ gourc'hemennoù ar Reizh, kaout doujañs ouzh an dek gourc'hemenn reizh, sentiñ ouzh gourc'hemennoù Doue ; *das Gesetz halten*, sentiñ ouzh al lezenn, sentiñ ouzh al lezennoù ; *Umschau halten*, ober ur gwel tro-dro d'an-unan, ober ur sell en-dro d'an-unan ; *nach jemandem Ausschau halten*, klask u.b. gant e zaoulagad, gedal u.b., gortoz u.b., bezañ ged d'u.b., bezañ war-c'hed eus u.b. ; *Einkehr halten*, mont (diskenn) ennañ e-unan, distreiñ outañ e-unan, diskenn en e galon, ober un distro war an-unan, en em soñjal don, en em zastum ennañ e-unan, ober un dastum ennañ e-unan, ober un dastum en e-unan evit selaou mouezh e goustiañs hag hini ar Spered Santel (Gregor) ; *es mit jemandem halten*, difenn krog u.b., bezañ en tu gant u.b., bezañ en un tu gant u.b. ; *es so halten*, mont evel-se dezhi, mont e-giz-se ganti, ober e-giz-se, ober evel-se ; *den Kurs nach Norden halten*, mont war-zu an norzh ; *mit jemandem Schritt halten*, a) mont troad-ouzh-troad (paz-ouzh-paz, troad-ha-troad) gant u.b., mont ingal d'ar paz gant u.b. ; b) [dre skeud.]

ober kenkoulz hag unan all, na zilañsañ e-keñver unan all, chom hep kemer dilañs e-keñver unan all, bezañ war renk u.b., bezañ troad-ouzh-troad gant u.b. ; [sonerezh] *den Takt halten*, derc'hel (mirout) ar c'haskouezh, c'hoari (kanañ) gant kaskouezh, c'hoari (kanañ) e kaskouezh, heuliañ ar mentad ; *den Ton halten*, mirout an ton reizh, chom war an ton reizh.

4. doujañ, mirout ; *die Wärme halten*, mirout (delc'her) an tommder ; *die Eltern in Ehren halten*, kaout doujañs ouzh e dud, enoriñ an tadoù hag ar mammoù (Gregor), dougen bri d'e dud, ober gwazoniezh d'e dud, dougen gwazoniezh d'e dud, ober stad eus e dud, ober stad d'e dud ; *viel von jemandem halten*, ober stad vras eus u.b., kaout kalz a istim ouzh u.b., dougen bri d'u.b., ober gwazoniezh d'u.b., dougen gwazoniezh d'u.b., bezañ e doujañs dirak u.b., azaoueziñ u.b., kaout doujañs vras evit u.b., uhelbrizañ u.b., uhelbrizout u.b. ; *er hält seine Rechnungsbücher in Ordnung*, delc'her a ra kempenn e gontoù ; *er hält die Maschine instand*, trezerc'hel a ra e mekanik, kempenn a ra e mekanik, derc'hel a ra e mekanik a-ratre (kempenn, e ratre, e ratre vat, e ratre vrav, e stad, e stad vat, a-blom) ; *strenge Diät halten*, reoliañ strizh e zoare emvouetañ (e zoare emvagañ) ; *Frieden halten*, bevañ e peoc'h ; *mit jemandem Freundschaft halten*, bezañ mignon d'u.b. ; *Maß halten*, chom etre re ha re nebeut, mont dousik d'an traoù, bezañ fur ha kerreizh, mont goustad war an traoù, bezañ parfet (moder, plaen), na vont re bell (re lark) ganti, en em voullañ, gouzout moull ; *im Trinken Maß halten*, mont dousik d'an evajoù, mont goustad war an evajoù, evañ gant muzul ; *etwas in Ordnung halten*, derc'hel udb e ratre, derc'hel udb kempenn (klenk, e stad vat, en urzh, e reizh, e ratre vat, e ratre brav, a-blom), derc'hel udb en e blom, bezañ kempenn war udb ; *etwas frisch halten*, derc'hel fresk udb ; *etwas warm halten*, derc'hel tomm udb ; *was man versprochen hat, muss man auch halten*, tra lavaret a zle bezañ sevenet, un den onest a zle atav derc'hel mat d'ar pezh en deus prometet ; *ein Versprechen halten*, derc'hel ur bromesa, kenderc'hel ouzh e bromesa, derc'hel d'e c'her, derc'hel d'e lavar, delc'her d'e bromesa, seveniñ e bromesa, seveniñ e ouestl, ober e ouestl, seveniñ un dra ouestlet, mirout e c'her, mirout e feiz, ober e c'her, mirout al le a oa bet touet, peurzelc'her e c'her ; *das Versprechen wurde gehalten*, ar bromesa a oa aet da wir ; *ein Versprechen nicht halten*, mont en e votoù, na vezañ den d'e c'her, mankout d'e c'her, na vezañ gwirion d'e c'her, diouestlañ, kaout e lavar hag e zilavar, terriñ e feiz, terriñ e c'her, mont a-enep d'e c'her, bezañ ganas d'e le, ober daou c'her eus unan ; *Wort halten*, derc'hel e c'her, derc'hel d'e c'her, mirout e c'her, mirout e feiz, ober e c'her, mirout al le a oa bet touet, bezañ feal d'e c'her, kenderc'hel ouzh e bromesa, peurzelc'her e c'her ; *wenn es hält, was es verspricht*, mard eo koulz da gaout evel da welet ; *mit seiner Meinung hinter dem Berge halten*, na lavaret e oferenn war gan, derc'hel kloz war e soñjoù, moustrañ war e soñjoù, kaout (lakaat, skeiñ) ludu da c'holeiñ e dan, derc'hel gant an-unan, kuzhat ar pod, kuzhat peseurt mennozh a zo en e spered, lakaat e soñjoù dindan e votoù, lakaat e letern dindan e vantell, bout kerc'h e-mesk e segal.

5. herzel, lakaat harp ; *ich will Sie nicht länger halten*, ne zalein ket ac'hanoc'h pelloc'h, ne chomin ket da abuziñ ac'hanoc'h pelloc'h ; *jemanden hinter Schloss und Riegel halten*, derc'hel u.b. en toull (er c'hloz) ; *jemanden in Schach halten*, derc'hel u.b. en diaskren, delc'her u.b. en e renk, kemer ar c'hreifv war u.b., rentañ (derc'hel) penn ouzh u.b., ober penn d'u.b., pennañ ouzh u.b., talañ (herzel) ouzh u.b., diharpañ u.b., c'hoari ar c'hontrol ouzh u.b., c'hoari ar c'hontrol ouzh santimant u.b., diarbenn u.b., lakaat harz d'u.b. ; *jemanden in Schranken halten*, lakaat harz d'udb, stankañ an hent ouzh udb, derc'hel war udb, herzel ouzh udb a en em skignañ, mirout ouzh udb a en em ledañ ; *ein Pferd im Zaum halten*, derc'hel berr d'ur (war ur) marc'h, derc'hel ur marc'h war-bouez e rañjenn ; *er kann seine Zunge nicht halten*, n'eo ket evit e deod, ne oar ket derc'hel war e deod, ne oar ket derc'hel war e latenn, hennezh a zo toull e deod, re hir eo e deod, ur rastell doull (ur beg toull, ur ridell-doull, ur genoù dibrenn) a zo anezhañ, ur genoù dibrenn en devez, ur sac'h diere eo, hennezh n'en deus ket dorojoù war e holl doullou, ur beg abred en deus ; *Mund halten und nichts verraten !* ger da zen ! lakait an dra-se dindan ho potoù ! arabat gwerzhañ ar bistolenn ! grik war se ! ha peoc'h en toull-se ! klozit an dra-se e-barzh ho rastelloù ! arabat reiñ avel d'ar c'had ! lakait evezh ne vo klevet roudoù ho teod diwar-benn kement-se ! tavit krenn war an dra-se ! lavaret a ran an dra-se etrezomp ! n'it ket da enkantiñ an dra-se ! ; *den (seinen) Mund halten*, derc'hel (diwall) war e deod, derc'hel war e latenn, derc'hel kloc'h draf e c'henoù, beilhañ war e deod, beilhañ war e soñjoù, beilhañ war e galon, prenañ e drap (e draped, e glapez, e veg, e forn), bezañ kloc'h a veg, na vezañ dibrenn e c'henoù, na vezañ toull e deod, gouzout delc'her gant an-unan, bezañ evit e deod, ober ur skoulm war e deod, minellañ e c'henoù ; *du hättest lieber den Mund halten sollen*, lavaret ac'h eus gwashoc'h eget paouez ; *halt die Schnauze !* astal da lañchenn ! stank da veg ! stank da c'henoù ! serr da veol ! serr da veg ! serr da forn ! serr da rann ! prenn da drap ! prenn da draped ! prenn da glapez ! bez kloc'h da riboulou ! lez da strak ! lez da storlok ! lez da chaok ! tav da c'henoù ! tav din gant an traoù-se ! serr da c'henoù din gant ar gaoz-se !

6. sevel, bastañ da ezhommoù 'zo, ober war-dro udb, gounit ; *Hühner halten*, derc'hel yer, sevel yer ; *Vieh halten*, magañ chatal, sevel chatal, desevel chatal, chatalat, derc'hel chatal sevel miled ; *jemanden in allem frei halten*, paeañ e holl vizoù d'u.b. ; *jemanden frei halten*, bastañ (pourvezañ) da ezhommoù u.b. ; *jemanden knapp halten*, derc'hel berr war u.b., derc'hel berr war sugelloù u.b., lakaat u.b. war hanter voued, bezañ pizh ouzh u.b. ; *jemanden gut halten*, mont (ober) brav d'u.b., bezañ mat ouzh u.b. ; *jemanden schadlos halten*, digoll u.b., dic'haouiñ u.b., dispenn an droug graet d'u.b.

7. ober udb eus u.b., ober udb gant u.b., sellet evel, tremen evel, lakaat da, kavout, derc'hel da, derc'hel evit, kemer evit, kemer da, degemer da, istimañ evel ;

jemanden zum Narren halten, lakaat u.b. da sot, tremen u.b. da sot, kemer u.b. evit un diskiant, tremen troad al leue a-dreuz genoù u.b., c'hoari an troad leue d'u.b., c'hoari an nouch gant u.b., tremen lost al leue dre c'henoù u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., ober goap ouzh (diouzh, a, gant, diwar) u.b., stagañ goap ouzh (diouzh, a, da, war) u.b., ober ar Yannig gant u.b., ober lallaig gant u.b., ober ur genaoueg eus u.b., ober ur genaoueg gant u.b. ; *jemanden zum Besten halten*, c'hoari an troad leue d'u.b., c'hoari an nouch gant u.b., tremen troad al leue a-dreuz genoù u.b., skeiñ tachoù gant u.b., bratellat (kabestrañ, stranañ, stranigañ, riñsañ, louzañ, dilouzañ, diharpañ, divleupañ, dastum, houpperigañ, paltokiñ, flemmañ, toazañ) u.b., c'hwennat u.b., louarniñ u.b., kouilhoniñ u.b., ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., reiñ kañvalet da blomañ d'u.b., reiñ kelien (kañvalet, poulc'henn, silioù, lostoù leue) da lonkañ d'u.b., paskañ lus d'u.b., ober bisk d'u.b., ober bisk gant u.b., hejañ e gerc'h d'u.b., dejanal gant u.b., ober foei d'u.b., tremen lost al leue dre c'henoù u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., gwerzhañ brav poultr d'u.b., gwerzhañ piz e-lec'h fav d'u.b., reiñ ludu e-lec'h butun d'u.b., touzañ e c'henoù d'u.b., rouzañ e gased d'u.b., bezañ gant u.b., ober gant u.b., P. frotañ kaoc'h ouzh genoù u.b. ; *jemandem etwas zugute halten*, derc'hel stad (derc'hel kont) eus ur vad graet gant u.b. ; *jemanden für einen Freund halten*, sellet u.b. evel e vignon, kemer u.b. evit e vignon ; *jemanden für tot halten*, soñjal (krediñ d'an-unan) ez eo marv u.b. ; *er hält ihn für zu klein*, e gemer a ra evit bezañ re vihan ; *ich halte das für sicher*, n'eus mar ebet war an dra-se evidon, un dra sur eo da'm soñj, touiñ a rafenn war gement-se, derc'hel a ran an dra-se da wir, derc'hel a ran an dra-se evit gwir, sellet a ran ouzh an dra-se evel un dra sur ; *etwas für wahr halten*, kemer udb da wir, degemer udb da wir ; *ich halte dafür, dass ...*, me a soñj din e ... ; *ich tue es, wie ich es für richtig halte*, ober a ran diouzh va santimant ; *tue es so, wie du es für richtig (für angebracht) hältst*, gra hervez da faltazi, gra diouzh da vod, gra diouzh da santimant ; *sie hielten ihn für einen Hexer*, e lakaet o doa e-touez paotred ar sabad, e istimañ a raent evel sorser ; *er wird für einen Millionär gehalten*, graet e vez ur milioner anezhañ, graet e vez ur milioner gantañ, kemeret e vez evit ur milioner, hennezh a vez kontet bezañ ur milioner, hennezh a zo kontet milioner, hennezh a dremen da binard (evit ur milioner), e istimañ a reer evel milioner ; *jemanden für jemand anderen halten*, kammgemer u.b., droukkemer u.b., sellet e gaou ouzh u.b. evel ma vije u.b. all, kemer u.b. evit u.b. all ; *nichts von jemandem halten*, na ober kaz (istim) ebet eus u.b. / na zerc'hel stad ebet eus u.b. / bezañ digas e-keñver u.b. (Gregor) ; *viel von jemandem halten*, uhelbrizañ u.b., uhelbrizout u.b., ober istim (kaz / stad) eus u.b. (Gregor) ; *für wen halten Sie mich ?* evit piv e kemerit-hu ac'hanon ? da betra hoc'h eus c'hoant da lakaat ac'hanon da dremen ? piv on-me a gav deoc'h ? piv on-me, c'hwistim ? ; *was halten Sie davon ?* ha petra a soñjit-hu diwar-benn an dra-se ? petra 'soñjit eus an-dra-se ? petra eo ho santimant war gement-se ?

8. konten, enderc'hel, delc'her, entalañ ; *dieses Fass (ent)hält hundert Liter*, kant litrad a ya e-barzh ar

varrikenn-mañ (a c'haller lakaat er varrikenn-mañ, a zalc'h ar varrikenn-mañ).

II. V.gw.

1. chom a-sav, chom en e sav, harpañ, ober un harp, herzel, hezañ, ehanañ, ehanañ da vale, tardañ, arsaviñ, loc'hañ ; *der Zug hält an jeder Station*, chom a ra an tren a-sav e pep porzh-houarn, arsaviñ a ra an tren e pep porzh-houarn, ober a ra an tren un arsav e pep porzh-houarn, harpañ a ra an tren e pep porzh-houarn, loc'hañ a ra an tren e pep porzh-houarn, darbarnañ a ra an tren e pep porzh-houarn ; *ein Wagen hält vor der Tür*, ur c'harr-tan a zo en arsav (a zo bet tuet) dirak an nor.

2. padout, delc'her, en em zerc'hel ; *dieser Stoff hält nicht*, an danvez-se ne zalc'h ket pell (ne ya ket pell, ne ra ket a fonn, n'eo ket dalc'hus, n'eo ket padus) ; *dieses Gebäude hat Jahrhunderte gehalten*, dalc'het en deus ar savadur-mañ kantvedoù ha kantvedoù ; *halt still, sonst kriegst du eins !* chom trankil, e-giz-all e paki ! gra diouzh chom sioul, a-hend-all e paki ! diwall na zifretfes, peotramant e paki ! evesha a zifretañ, e-giz-all e paki ! ro peoc'h pe ez in dit ! ; [dre skeud.] P. *was das Zeug hält*, a-holl-nerzh e varc'h, forzh pegement, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegem-mui, gwazh-pegem-gwazh, kement ha ma c'haller, herrañ ma c'haller, her da ma c'haller, ken a strak, ken a fu, ken a zaon, par ma c'hell, ken a foeltr, gant ar foeltr, ken na findaon, d'an daoulamm-ruz ken na strink an tan diouzh ar vein, en ur skeiñ kaoc'h en avel, en ur deurel kaoc'h en avel, en ur bann, gant un tizh an diaoul, gant pep tizh, gant ur foll a dizh, d'an druilh, d'an druilh-drast, d'ar red-tan-put, d'ar red-tan-ruz, war dorr e chouk, tizh-ha-tizh, d'ar c'haloup, tizh-ha-taer, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, a-benn-herr, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, a-benn-kas, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, gant tizh ar mil diaoul, gant tizh ken na yud, gant tizh ken na strak, gant tizh ken a findaon, gant tizh ken a friz, gant tizh ken na ziaoul, endra c'hall, ken a darto, evel an tan, d'an tan ruz ; *er schuffet, was das Zeug hält*, hennezh a boagn ken gwazh hag an diaoul kamm, dic'hwistañ a ra, dic'hastañ a ra, bountañ a ra ganti, hennezh a zo ki war e labour, gwall boaniañ a ra, plantañ a ra e-barzh, krugañ a ra ouzh al labour, lakaat a ra kas war e gorf, terriñ a ra e gein, foeltrañ a ra e revr, terriñ a ra e revr, hennezh en em darzh gant al labour, hennezh a ruilh hag a ver e gorf, reiñ a ra poan ha n'eo ket ober goap, reiñ a ra poan ha n'eo ket ober an neuz eo, labourat a ra evel ur c'hi, hennezh a ro bec'h d'ar c'hanab, hennezh a zo ennañ ur gounnar labourat, lorgnañ a ra, forsiñ a ra, mont a ra hardizh dezhi, bouc'halañ a ra, sachañ a ra hardizh warni, lakaat a ra ar vourell en e gerc'henn, pegañ a ra, emañ er wakol, dont a ra e wakol gantañ, ober a ra ur c'hrogad bleiz, lakaat a ra leizh ar vourell, korfañ a ra, kregiñ a ra du el labour, c'hwistañ a ra, dosiñ a ra, en em zrastañ a ra, difreatañ a ra, diskrapañ a ra, daoubenniñ a ra war al labour, en em zuañ a ra gant al labour, kiañ a ra ouzh al labour, kiañ a ra, kiañ a ra outi, kiañ a ra e gorf, reiñ a ra bec'h dezhi, labourat a ra hep damantiñ d'e gorf, mont a ra dezhi hep damantiñ d'e boan, loeniñ a ra, loeniñ a ra e gorf, lardañ a ra, kordañ a ra da vat gant al labour, lopañ a ra, daoudortañ a ra war an tach,

c'hezhañ a ra e-barzh, a-stenn emañ gant e labour, difraeañ a ra, dehastañ a ra, ne vouzh ket ouzh al labour.

3. troioù-lavar spisverket gant un araogenn bennak :

an : *an sich halten*, derc'hel gant an-unan, bezañ mestr war e imor, plegañ e imor, kabestrañ e imor, gwakoliañ e imor, en em vestroniañ, derc'hel (moustrañ) war e imor, pouezañ war e imor, reizhañ barradoù e galon, padout ; *nicht an sich halten können*, mont er-maez eus e groc'henn, mont e gouez, mont e droug, mont e feuls, mont e berv gant ar gounnar, mont e fulor, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, mont e volc'h diwar e lin, koll e bothouarn bihan, na vezañ evit e gounnar, na vezañ mui evit padout, glazañ, en em c'hlazañ, hejañ e gi, mont war e varc'h (Gregor) ; *an etwas (t-rt) halten*, derc'hel d'udb, derc'hel mat d'udb ; *an jemanden halten*, derc'hel d'u.b., derc'hel mat d'u.b. ; *an sein Zuhause halten*, derc'hel d'e di.

auf : *auf etwas halten*, derc'hel d'udb, bezañ douget d'udb, bezañ stag e galon (e spered) ouzh udb ; *auf seine Ehre halten*, derc'hel d'e enor (d'e vrud), lakaat e enor e penn kont ; *auf sich halten*, **a**) bezañ un den kempenn, bezañ stipet mat bepred ; **b**) bezañ leun a avel hag a voged, bezañ uhel ar c'haoc'h en e doull, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, bezañ savet ar c'herc'h en e c'houzoug, na sec'hañ e fri gant delioù kaol, bezañ ur sigoter eus an-unan.

zu *zu jemandem halten*, bezañ en tu gant u.b., bezañ en un tu gant u.b., bezañ a-du gant u.b., difenn krog u.b.

III. V.em. **sich halten** (hält sich / hielt sich / hat sich (t-rt/t-db) gehalten) :

1. chom ; *sich (t-rt) fit halten*, kendelc'her e yec'hed ; *sie hat sich ganz gut gehalten*, chomet eo Mari Vrav ; *die Matrosen konnten sich (t-rt) kaum auf den Beinen halten*, mil boan o doa ar vartoloded o klask chom en o sav, mil boan o doa ar vartoloded o klask en em zerc'hel en o sav ; *sich lange halten*, chom mat pell, en em virout pell, mont pell ; *dieses Brot hält sich lange frisch*, ar bara-mañ a chom mat pell ; *das Wetter hält sich (t-rt)*, chom a ra brav an amzer, harpañ a ra an amzer, padout a ra an amzer, amzeriñ a ra, a frapadoù hir emañ an amzer, a daoladoù hir emañ an amzer, a laziadoù hir emañ an amzer ; *das Wetter wird sich halten*, amzeriñ a raio, harpañ a raio an amzer, chom a raio brav an amzer, chom a raio an amzer, padout a raio an amzer ; *der Regen wird sich (t-rt) nicht halten*, n'eo ket glav da badout, divanneañ a raio ar glav a-benn nebeut, ar glav-se a baseo ; *er wird sich (t-rt) nicht halten können*, ne bado (ne zalc'ho) ket pell ; *er wird sich (t-rt) keinen Monat halten*, n'ez aio miz ebet ken ; *dieser Brauch hielt sich bis 1914*, ar c'hiz-se a badas betek 1914 ; [arc'hant.] *die Kurse halten sich (t-rt)*, derc'hel mat a ra ar feurioù-eskemm.

2. bezañ ; *sich (t-rt) gut halten*, bezañ mat e emzalc'h, en em zerc'hel mat ; *sich (t-rt) schlecht halten*, bezañ fall e emzalc'h, en em zerc'her fall ; *sich (t-rt) abseits halten*, *sich für sich halten*, chom distok diouzh ar re all, chom agostez, chom distok diouzh an dud all, chom en e bart e-unan ; *sich (t-rt) still halten*, *sich ruhig halten*, chom en e doull, chom sioul ; *sich bereit halten*, bezañ prest, bezañ war ar pare ; *sich umschlungen halten*, bezañ briad-ha-briad (briad-ouzh-briad, krog-ha-krog, pok-ha-

pok) evel daou amourouz ; *sich (t-rt) rechts halten*, chom war an tu dehou, delc'her mat d'an tu dehou, gwaskañ war an tu dehou ; *sich (t-rt) vor Wut nicht mehr halten*, na badout ken gant ar gounnar ; *er hielt sich nicht mehr vor Freude*, ouzhpenn laouen e oa, tridal a rae e galon hag e gorf gant al levenez, tridal a rae e galon gant ar joa, o nijal edo gant al levenez, dirollet e oa (sailhañ a rae, strimpiñ a rae, er-maez anezhañ e oa) gant al levenez ; *sich dicht an jemanden halten*, derc'hel kloz (mat, tenn, stag) ouzh u.b., derc'hel kloz (mat, tenn, stag) war u.b., derc'hel kloz (mat, tenn, stag) d'u.b. ; *die Vögel halten sich im Laub versteckt*, neizhet eo al laboused e-touez an delioù.

3. [boued] en em virout ; *diese Äpfel halten sich lange*, an avaloù-se en em vir pell ; *in Tongefäßen hält sich die Milch lange gut*, ar podoù pri en em wir pell al laezh enno.

4. sellet ouzh an-unan evel ouzh, en em lakaat da, krediñ d'an-unan bezañ, mennout d'an-unan bezañ, bezañ ... war e veno, bezañ ... d'e veno ; *er hält sich (t-rt) für schuldig*, en em lakaat da gablus a ra ; *er hält sich (t-rt) für ein Genie*, sellet a ra outañ e-unan evel ouzh ur mailh, mennout a ra dezhañ bezañ ur mailh ; *er hält sich (t-rt) für etwas Besseres als die anderen*, *er hält sich für etwas Besonderes*, *er hält sich für Wunder was*, krediñ a ra dezhañ bezañ pevare person an Dreinded, krediñ a ra dezhañ e sav an heol en e revr.

5. troioù-lavar : *einander (t-d-b) die Waage halten*, en em gempouezañ, nullañ gwered an eil egile ; *sich (t-d-b) die Seiten halten*, daoudortañ da c'hoarzhin, dic'hargadennañ ; *sich (t-rt) am Gelände halten*, delc'her mat en aspled, bezañ a-grap ouzh an dorn-red (ouzh al listenn) ; *sich an die Wahrheit halten*, en em reizhañ ouzh ar wirionez ; *er hält sich (t-rt) an keine festen Zeiten*, n'eus eur diouzh eur gantañ, n'eus eur ebet gantañ, n'en deus ardremez ebet ; *er hält sich (t-rt) an keine Regeln*, ne sell an den-se sol ebet ; *sich an die festgelegten Bedingungen halten*, mirout an divizoù merket ; *er hielt sich an die Anweisungen des Briefes*, delc'her a reas pizh d'al lizher, delc'her a reas pizh da c'hourc'hemennoù al lizher, delc'her a reas rez da c'hourc'hemennoù al lizher, delc'her a reas rez da erbedoù groñs al lizher, delc'her a reas pizh da erbedoù groñs al lizher, heuliañ a reas rez gourc'hemennoù al lizher ; *sich an jemandes Anweisungen halten*, ober lavarioù u.b., ober e lavarioù d'u.b., heuliañ rez lavarioù u.b., heuliañ pizh lavarioù u.b. ; *sich (t-rt) an die Vorschrift halten*, kendelc'her ouzh ar reolennoù-stur, delc'her tost d'ar reolennoù-stur, heuliañ pizh ar reolennoù-stur, heuliañ rez ar reolennoù-stur, heuliañ klenk ar reolennoù-stur, plegañ ouzh ar reolennoù-stur ; *sich (t-rt) an jemanden halten*, delc'her mat d'u.b., fiziañ en u.b. / krediñ u.b. war e c'her (Gregor) ; *sich nach Westen halten*, mont war-zu ar c'hornôg ; *sich (t-rt) zu jemandem halten*, bezañ en tu gant u.b., bezañ en un tu gant u.b., bezañ a-du gant u.b., difenn krog u.b. ; *sich (t-rt) im Gleichgewicht halten*, na goll e gempouez, chom stabil, bezañ kempouez, chom e kempouez, chom a-gempouez, chom a-bouez, delc'her e gempouez.

IV. V.dibers. (hält / hielt / hat gehalten) : *es hält schwer, zu...*, diaes eo ... ; *es hielt ihn nicht lange in dieser Stellung*, n'en deus ket diskaret e gostez oc'h ober se.

Halten n. (-s) : 1. ehanañ g., paouez g. ; *zum Halten bringen*, lakaat harz [d'udb], herzel ; *Halten verboten* ! arabat chom a-sav ! ; 2. dalc'h g., dalc'herezh g., dalc'hidigezh b. ; *Versprechen und Halten sind zweierlei*, prometiñ n'en deus morse rivinet den ebet - prometiñ ha delc'her n'int ket ur c'hement - lavaret ha seveniñ n'int ket ur c'hement - lod a gustum en em rivinañ en ur prometiñ pep tra hag en em saveteiñ goude en ur chom hep reiñ netra - lod a gustum touiñ kalz ha delc'her nebeut - aes eo ober leoù, diaesoc'h eo seveniñ avat.

Halteplatz g. (-es,-plätze) : arsavlec'h g., arsav g., lec'h-ehan g., ehanva g., ehanlec'h g.

Haltepunkt g. (-s,-e) : 1. arsav tren direk g., arsav tren diwar c'houlenn g. ; 2. poent harp g. ; 3. spisverk g., merk g.

Halter¹ g. (-s,-) : harpell b., harp g., skor g., dalc'her g., pantilhon g. ; *Federhalter*, doug-pluenn g.

Halter² g. (-s,-) : 1. [kirri-tan] *Fahrzeughalter*, implijer ordinal g., dalc'her karr-tan g. ; 2. [loened] *Tierhalter*, mestr g., perc'henn g., dalc'her loen g.

Halterin b. (-,-nen) : 1. [kirri-tan] *Fahrzeughalterin*, implijerez ordinal b. dalc'herez karr-tan b. ; 2. [loened] *Tierhalterin*, mestrez b., perc'hennez b., dalc'herez loen b.

Haltering g. (-s,-e) : ruilhenn stagañ b.

Halterung b. (-,-en) : harp g., skor g., pantilhon g., dalc'her g.

Halteseil n. (-s,-e) : 1. stag g., stagell b. ; 2. [merdead.] fun-skor b., pantilhon g., obank b., obant g.

Haltesignal n. (-s,-e) : [trenioù] sinal arsaviñ g., arhent arsaviñ g.

Haltestelle b. (-,-n) : arsavlec'h g., arsav g., ehan g., lec'h-ehan g., ehanlec'h g. ; *der Schulbus sammelt die Schüler an verschiedenen Haltestellen ein*, mont a ra ar c'harr-boutin skol a arsavlec'h da arsavlec'h da zastum ar skolidi.

Haltetau n. (-s,-e) : [merdead.] fun-skor b., pantilhon g., obant b., obank g., fard g., fun b., funienn b., tortis g., landon g., oser g., bos g., stag g., ere g., rabank g.

Halteverbot n. (-s) : berz arsaviñ g.

Halteverbotschild n. (-s,-er) : / **Halteverbotsschild** n. (-s,-er) : panell berz arsaviñ b.

-haltig / -hältig ag. : ... ennañ ; *eisenhaltig*, houarnek.

haltlos ag. : 1. gwak, dizalc'h, flak ; 2. laosk, n'eus ket a zalc'h ennañ, diyoul, diyoulek, distart e youl, flav, dizalc'h, diahelet ; 3. *haltloses Gerücht*, kaozioù toull lies., komzoù dizalc'h lies.

Haltlosigkeit b. (-) : dizalc'h g., laoskoni b., gwakter g., gwakted b., boukter g., boukted b. ; *Haltlosigkeit des Charakters*, diyoul b., semplidigezh a spered b. (Gregor), spered dinerzh ha dizalc'h g., laoskentez a spered b., spered flav g.

haltmachen V.gw. (hat haltgemacht) : ober un arsav, arsaviñ, paouezañ, ober ur paouez, harpañ, ober un harp.

Haltung b. (-,-en) : 1. emzalc'h korf g., neuz-dalc'h b., dalc'h g., doare g., emstumm g., stumm g., emzoug g., kundu b., gread g. ; *herausfordernde Haltung*, emzalc'h

daeüs (atahinus) g. ; *feste Haltung*, emzalc'h divrall g., kundu divrall b., divrallded b., divrallder g. ; *bescheidene Haltung*, doare uvel g., uvelder g., uvelled b. ; *zweideutige Haltung*, doare goloet g. (Gregor), emzalc'h gwidilus g. ; *verdächtige Haltung*, emzalc'h disfizius (douetus) g. ; *um Haltung bemüht sein*, klask e neuz ; *Haltung bewahren*, chom diabaf, mirout an diavaezioù kaer, na ober ur van, chom difrom ; *schöpferische Haltung*, gread-krouiñ g. ; *innovative Haltung*, gread-neveziñ g. ; *eine abwartende Haltung annehmen*, chom war vete gwelet, chom war vetek-gouzout, gortoz betek-gouzout, gortoz gouzout hiroc'h, chom da c'hortoz penaos e troio an traoù, chom etre daou, bezañ etre an dour hag ar c'hler, gortoz, lezel da c'hoiñ, chom (bezañ, menel) war vordo, treizhañ diouzh an amzer, amzeriñ, gortoz an degouezhioù da zont ; *ablehnende Haltung*, emzalc'h nac'hus g., enebiezh b. ; *das steigerte erheblich ihre ablehnende Haltung gegen meinen Vorschlag*, kement-se a rae dezhi argilañ kalz muioc'h, kement-se ne reas nemet kreñvaat hec'h emzalc'h nac'hus ; [lu] *stramme Haltung* ! war evezh, sonn ! ; **2.** [arc'hant] *Haltung der Börse*, tuadur ar feurioù er yalc'h g., tuadur ar yalc'h g. ; **3.** [loened] sevel g., magerezh g. ; **4.** mirerezh g., miridigezh b., sevenidigezh b.

Haltungsfehler g. (-s,-) : [mezeg.] kammneuziad ar skeledenn b., nammder g.

Haltungsschaden g. (-s,-schäden) : [mezeg.] **1.** distummadur ar skeledenn g., nammder g. ; **2.** si emzalc'h g.

Halunke g. (-n,-n) : jalod g., gardin g., saltin g., kailh g., kailhenn g./b., legestr g. [liester ligistri], hailhon g., renavi g., ampouailh g., peñsel fall g., pikouz fall g., gaster g., truilhenn b., hailhoneg g., hailhevod g., hailhevodeg g., stronk g., standilhon g., amprevan g., lanfre g. [liester lanfreidi], lanfread g. [liester lanfreidi], kalkenn g./b., gwall labous g., poñsin g., lourin g., ibil treut g., gwallibil g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., kailharenn g., labaskenn b., gwidal g., foerouz g., tamm foerouz g., boued an ifern g., boued an diaoul g., boued ar bleiz g., boued ar foeltr g., invalant g., kikon g., milon g., mastokin g., penndog g., lakon g., lankon g., lank g. [liester lanked, lankidi], lampon g., kantolor g., konikl g., kañfard a baotr g., c'hwiltouz g., chalvant g., forbann g.

Halunkenstreich g. (-s,-e) : jalodaj g., hailhonerezh g., hailhevodaj g., lamponerezh g., lankonerezh g.

Hamada b. (-,-s) : hamada g.

Hamam g. (-/-s,-s) : hammam g.

Hämatit g. (-s,-e) : [kimiezh] hematit g.

Hämatologe g. (-n,-n) : [mezeg.] hematologour g., gwadour g.

Hämatologie b. (-) : [mezeg.] hematologiezh b., gwadouriezh b.

Hämatologin b. (-,-nen) : [mezeg.] hematologourez b., gwadourez b.

Hämatom n. (-s,-e) : [mezeg.] brondueñ b., brнду g.

Hämaturie b. (-) : [mezeg.] hematuriezh b.

Hamburg n. : Hamburg b., Hambourg b.

Hamburger¹ g. (-s,-) : [kegin.] hamburger g.

Hamburger² ag. : eus Hamburg, ... Hamburg.

Hamburger³ g. (-s,-) : annezad Hamburg g.

Hamburgerin b. (-,-nen) : annezadez Hamburg b.

hamburgisch ag. : eus Hamburg, ... Hamburg.

Häme b. (-) : kint g., fioun g., razailh g.

Hamen g. (-s,-) : [tekn.] **1.** higenn b., bac'h b. ; **2.** roued b.

hämisch ag. : **1.** drouk, fall, fallakr, kintus, diaes, tagnous ; **2.** yud, fell, kivioul, kildrouk, beskellek, gwidilus, gwidal, gwidreüs ; *hämisches Grinsen*, skrign g., c'hoarzh-yud g., risign g., c'hoarzh gadal g., c'hoarzh dibalamour g., brizhc'hoarzh g., glasc'hoarzh g., rinkin g., richan g., c'hoarzhadennoù garv lies. ; *hämisch lachen*, c'hoarzhin yud, c'hoarzhin blech, risignal, risignat, richanañ, skrignal, godisat, ober ur c'hoarzh ki, ober ur c'hoarzh gadal (Gregor) ; *hämischer Kerl*, risigner g., ki g.

Hämling g. (-s,-e) : tizog g., spazh g. [liester : spazheien] (Gregor), spazhad g., den spazh g., paotr maouezet g.

Hammada b. (-,-s) : hamada g.

Hamme b. (-,-n) : stag etre lavnenn ha troad ar falc'h g., ruilhenn ur falc'h b., gouzoug ur falc'h g., lagad ur falc'h g. ; *eine mit einer Hamme versehene Sense*, ur falc'h lagadek b. ; *die Hamme einer Sense brechen*, dic'houzougañ ur falc'h ; *eine mit einer Hamme versehene Sense*, ur falc'h lagadek b.

Hammel g. (-s,-) : **1.** [loen.] maout g. ; **2.** [dre skeud.] genaoueg g., pothouarn g., podig g., glaourenneg g., pampez g., genoù klapez g., genoù da bakañ kelien g., glapez g., genoù patatez g., genoù gwelien g., houpperig g., bourjin g., bleup g., jaodre g., geolieg g., beg don g., beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., beulke g., loukez g., patatezenn b., panezenn b., Yann Banezenn g., gogez g., magn g., penn luch g.

Hammelbeine lies. : [dre skeud.] *jemanden bei den Hammelbeinen kriegen, jemandem die Hammelbeine lang ziehen*¹, rustoniañ u.b., mont reut d'u.b., mont a-daol d'u.b., ober un tamm katekiz d'u.b., kanañ e santa maria d'u.b., kanañ ar gousperoù d'u.b., sarmonal u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., lavaret e Bater d'u.b., kontañ e Bater Noster d'u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., ober e c'hourc'hemennoù d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., krignat fri u.b., sevel e loaioù d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., reiñ e stal d'u.b., reiñ e bak d'u.b., lardañ e billig d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandalenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., kannañ e gouez (e roched) d'u.b., krozal u.b., krozal d'u.b., ronkal ouzh u.b., kribañ e benn d'u.b., gwalarniñ u.b., skandalat groñs u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., gourdrouz u.b., kiviñ tonenn e benn d'u.b. / koueziañ e benn d'u.b. (Gregor) ; *jemandem die Hammelbeine lang ziehen*², sachañ d'u.b. war e flip, strilhañ e skouarn d'u.b.

Hammelbraten g. (-s,-) : [kegin.] rost maout g., rost deñved g.

Hammelfleisch n. (-es) : [kegin.] kig maout g., kig dañvad g., kig deñved g.

Hammelherde b. (-,-n) : tropell deñved g.

Hammelkeule b. (-,-n) : [kegin.] morzhed-vaout b., morzhedenn vaout b.

Hammelrippchen n. (-s) : [kegin.] kostezenn vaout b.

Hammelsprung g. (-s,-sprünge) : 1. [sport, kezeg] lamm dañvad g. ; 2. [polit.] mouezhiadeg dre zorioù distag b.

Hammer g. (-s, Hämmer) : 1. morzhol g., horzh [*liester* horzhioù, herzh, herzhier] b., mailh g. ; *mit dem Hammer schlagen* (klopfen), morzholiañ, distagañ taolioù morzhol, lopañ gant ar morzhol, skeiñ a-dro horzh ; *einen Stiel an einen Hammer setzen, einen Hammer mit einem Stiel versehen*, troadañ ur morzhol, lakaat un dreujenn d'ur morzhol, fustañ ur morzhol ; 2. [dre skeud.] *zwischen Hammer und Amboss sein*, bezañ paket (tapet) etre an horzh hag ar c'henn, bezañ tapet etre an nor hag an draped, bezañ etre lost ar bleiz ha toull e revr, bezañ etre lost an diaoul ha toull e revr, bezañ tapet etre an dour hag ar c'hler, bezañ etre daou bleg lous ; *zwischen Hammer und Amboss geraten*, en em silañ etre an horzh hag ar c'henn ; P. *etwas unter den Hammer bringen*, lakaat foar war udb, gwerzhañ udb war an uhelañ priz (diouzh ar c'hresk, diouzh ar gouloù), enkantiñ udb, gwerzhañ udb ouzh an uhelañ diner (ouzh an uhelañ priz / en enkant) (Gregor) ; *unter den Hammer kommen*, bezañ gwerzhed war inkant (diouzh ar c'hresk, diouzh ar gouloù), bezañ lakaet e gwerzh war an uhelañ priz, bezañ lakaet foar war an dra-mañ-tra ; P. *einen Hammer haben*, bezañ bet skoet gant ar morzhol, bezañ skoet e benn, bezañ faout e girin, c'hoari gant e voned, kaout kranked bihan en e benn, bezañ paseet ar C'hastell-Karr-Kamm hag an Tri Roue, na vezañ go e doaz, na vezañ e spered gant an-unan, bezañ kollet e spered gant an-unan, bezañ kollet e benn gant an-unan, c'hoari gant e dog, c'hoari gant he c'hoef, bezañ ur spered forc'hek a zen eus an-unan, fursodiñ, mankout ur berv d'an-unan, mankout ul loaïad d'an-unan, na vezañ mat e benn, na vezañ mat anezhañ, bezañ klañv e benn, bezañ laban, bezañ kollet e sterenn gant an-unan, bezañ bet badezet gant eoul gad, bezañ bet badezet gant soubenn wadegenn, bezañ bet ganet war-lerc'h e dad, kaout un tammig lod e park ar brizh, kaout ul lodenn e park ar brizh, bezañ eus Kerwazi, bezañ gad diwar c'had, kaout kig leue, bezañ e spered o kerzhout war flac'hioù, bezañ treid leue en e votoù, kaout kig leue en e votoù, bezañ aet ganto, bezañ paket anezho, bezañ bet lakaet d'an-unan e spered el lec'h ma'z eo bet lakaet he vi d'ar yar, bezañ e spered el lec'h m'emañ ar vi gant ar yar, bezañ brizh, na vezañ bet meret e bleud an tanavañ, na vezañ eus ar c'horadenn gentañ, bezañ chomet ar brenn e-touez ar bleud gant an-unan, na vezañ gwall stank e damouez, bezañ laosket an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, bezañ laosket un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, bezañ mat da dreiñ ar rod, bezañ tapet war ar portolof, bezañ toull e vurutell, dougen banniel sant Laorañs, bezañ bet ganet da Sadorn da noz, bezañ bet ganet da Sadorn goude koan, bezañ bet ganet da Sadorn da noz goude koan diwezhat, bezañ bet ganet goude ar c'hrapouezh, bezañ eus dibenn ar bloaz, bezañ eus deizioù diwezhañ ar sizhun, bezañ eus penn diwezhañ ar sizhun, na vezañ eus penn kentañ ar sizhun, kuzhat al loar en e c'henoù, parañ al loar en e c'henoù, faziñ ur c'hreunenn d'e chapeled, mankout d'an-unan ur c'hreunenn en e chapeled ; 3. [sport] horzh b. [*liester* horzhioù, herzh, herzhier] ; 4. [dre astenn., tekn., arm] ki

g. [*liester* kioù], pluenn b., draen g., draenenn b. ; 5. [korf.] morzhol g.

hämmerbar ag. : [tekn.] mezell, goveliadus.

Hämmerchen n. (-s,-) : morzholig g., horzhig b., mell g.

Hammerhai g. (-s,-e) : [loen.] *glatter Hammerhai*, rinkin penn-mailh g. ; *großer Hammerhai*, rinkin penn-mailh bras g.

Hammerkopf g. (-s,-köpfe) : [tekn.] tolzenn vetal ar morzhol b. ; *das Auge eines Hammerkopfes*, lagad ur morzhol g.

Hämmerling g. (-s,-e) / **Hämmerlein** n. (-s,-) : lutun g., komandon g. ; *Meister Hämmerling* (*Hämmerlein*), ar bourev g., Mestr an Oberioù Uhel g. (Gregor).

hämmer V.gw. (hat gehämmert) : 1. morzholiañ, distagañ taolioù morzhol, lopañ gant ar morzhol, lopata, mellata, torbilat, pigosat ; *der Schmied hämmerte, dass es eine reine Freude war*, a-dro-vat (a-bil, gant tourni) e vorzholie (e lope) ar marichal ken e oa un dudi e welet, un ebat e oa sellet ouzh ar marichal o vorzholiañ (o pigosat war an annev), aze 'vat e pigose ar marichal ; 2. *auf seine Spielsachen hämmern*, dotuañ e vravigoù ; *heftig gegen die Tür hämmern*, skeiñ war an nor a-daoladoù, skeiñ mort war an nor, skeiñ taer war an nor, skeiñ feuls war an nor, strapañ an nor, torbilat war an nor, darc'haouiñ an nor rust, hejañ ha dihejañ an nor, hejañ feuls an nor, horjellañ rust an nor, stekiñ-distekiñ ouzh an nor, lopañ war an nor, ober lopoù war an nor, lopata war an nor, skeiñ taolioù pounner ouzh an nor ; 3. *das Blut hämmert in den Adern*, talmañ (lammat, skeiñ, tosiñ, kalkenniñ, piltrotat, poulzañ, bonnañ, pigosat) a ra ar gwad er gwazhied.

V.k.e. (hat gehämmert) : 1. morzholat, pigosat, goveliañ, gwelat, kargañ ; *eine Sichel hämmern*, goveliañ ur falz, gwelat ur falz, kargañ ur falz ; 2. [dre skeud.] *kaltes Eisen hämmern*, komz ouzh tud hag a ra skouarn vouzar (hag a stank o divskouarn), mont e gomzoù gant an avel, mont e gomzoù e puñs an avel, kouezhañ e gomzoù war an douar, komz evit ar c'helien, komz ouzh Yann dibalamour (ouzh tud eus Kerskouarneg), komz ouzh pennoù bouzar, komz ouzh tud na selaouont na kuzul na kelenn ebet, komz ouzh tud na reont van ebet.

Hämmern n. (-s) : morzholiadur g., morzholierzh g., morzholiadeg b.

Hammerschlag g. (-s,-schläge) : 1. lop morzhol g., taol morzhol g., taol horzh g., morzholiad g., horzhad b. ; *man hörte die Hammerschläge*, klevet e veze ar mell o skeiñ, klevet e veze ar morzhol o skeiñ, klevet e veze an taolioù morzhol ; 2. ful-tan str. ; 3. kaoc'h-houarn g., kenn g., koc'hion str., koc'hien g., kenn-houarn g., skant-houarn str., potinaj g.

Hammerschlagschlacke b. (-,-n) : kaoc'h-houarn g., kenn g., koc'hion str., koc'hien g., kenn-houarn g., skant-houarn str., potinaj g.

Hammerstiel g. (-s,-e) : troad ar morzhol g., treujenn b., fust g.

Hammerwerfen n. (-s) : [sport] bannañ-horzh g.

Hammerwerfer g. (-s,-) : [sport] banner-horzh g.

Hammerwerferin b. (-,-nen) : [sport] bannerez-horzh b.

Hammerwerk n. (-s,-e) : govel b.

Hammerzehe b. (-,-n) : [mezeg.] biz-troad stummet evel ur morzhol g. [*Digitus malleus*].

Hammerzither b. (-, -n) : [sonerezh] timpanon g.
Hamming Code g. (-s, -s) : [stlenn.] kod Hamming g., boneg Hamming b.
Hammondorgel b. (-, -n) : [sonerezh] ograou Hammond g.
Hämoglobin n. (-s) : hemoglobin g.
häkompatibel ag. : [mezeg.] gwadkempadus.
Häkompatibilität b. (-) : gwadkempadusted b.
Hämolyse b. (-, -n) : [mezeg.] hemoliz b., gwadloezañ g.
Hämophilie b. (-, -n) : [mezeg.] hemofiliezh b. ; *die Häophilie wird von den Frauen weitervererbt und betrifft nur die Männer*, treuzkaset e vez an hemofiliezh gant ar merc'hed ha tizhout a ra nemet ar wazed.
Hämorrhagie b. (-, -n) : [mezeg.] gwadliñv g., gwadliñvañ g., flus-gwad g., koll-gwad g., diwad g. ; *tödlich ausgehende Hämorrhagie*, diwad marvus g., gwadliñv marvus g.
Hämorrhoiden lies. / **Hämorriden** lies. : [mezeg.] gwazrudez b., ruzderioù lies.
Hampelmann g. (-s, -männer) : **1.** margodenn b., poupig g., meurlarjez g. ; *einen Hampelmann basteln*, ober ur meurlarjez ; **2.** [dre skeud.] paourkaezh den hep penn na menn g., jostram g., mevel g., margodenn b. ; *er ist nur ein Hampelmann*, n'eus dalc'h ebet ennañ, dour eo a zo en e wazhied, gwad pouloudet en deus, hennezh a red gwad irvin (gwad panez) en e wazhied, n'eo nemet un den a c'haller kas ha digas, n'eus startijenn ebet ennañ, n'eus deltu ebet gantañ, ur jañ-blev eo, hennezh a zo ur marmouz gwisket, ur morgousket a zen eo, tremen a ra ar pep gwellañ eus e amzer o vorediñ, ne ra ket kalz tra, ne ra ket kalz a dra, lizidant eo, diek (lezirek, disaour, dibreder, landreant, laosk, diboan) eo, n'eus ket a wad en e wazhiennou, n'eus ket a wad en e wazhied, n'eus netra ennañ, ne ra neuz ebet, dilañs a zo ennañ, gwevn eo, diegus eo, mors eo, gwad mors a zo ennañ, lizidour eo, kousket eo evel an naer er goañv, ur vuzhugenn a zo anezhañ, lugut eo evel ur velc'hwedenn, bouk eo evel ur velc'hwedenn, gour evel, luguder eo, luguder eo, n'en devez na da vont na da zont, ne vez na da vont na da zont ennañ, ne vez mont ebet gantañ, n'eus tamm sap ennañ, n'eus nemet dour irvin en e wazhied, n'eus nemet dour karotez en e wazhied, n'en deus tamm mel en e eskern, hennezh a zo ur varvadenn (ur varvasenn, ur veuzelenn) anezhañ, hennezh a zo ul luduenn, hennezh a zo evel un tamm koad ; *sie hat aus ihm einen Hampelmann gemacht*, e vargodennet he deus, pont ha plankenn eo dezhi, gouzer ha skabell eo dindan he zreid, honnezh a vani anezhañ evel a gar, hennezh a ra torchenn dezhi, ober a ra pezh a gar gantañ, margodennet he deus anezhañ, kaset digaset e vez ganti, kas a ra anezhañ diwar-bouez (dre benn) e fri, sentiñ a ra outi hep klemm na gwigour, hennezh a bleg dirazi da vezañ gwelien, hennezh a zo dindan gazel-ge ganti, bale a ra kempenn war he ger.
hampeln V.gw. (hat gehampelt) : fichfichal, lammat, fililat, en em vaniañ, difretañ meskañ.
Hamster g. (-s, -) : hamster g., razh-segal g.
Hamsterbacken lies. : P. adjodoù lies., advoc'hoù b.
Hamsterer g. (-s, -) : rasteller g., daspugner g., serrer g., arloupur g.

Hamsterin b. (-, -nen) : rastellerez b., daspugnerez b., serrerez b., arlouperez b.
Hamsterkauf g. (-s, -käufe) : [armerzh] prenadennoù rakdiwall lies., prenadennoù rageveshaat lies., rastellerezh g.
hamstern V.k.e. (hat gehamstert) : berniañ, rastellat, sanailhañ, gronnañ, dastum ; *Geld hamstern*, heoliañ arc'hant ; *Waren zu Spekulationszwecken horten und hamstern*, lakaat kernez da zont.
Hamstern n. (-s) : [armerzh] prenadennoù diwall lies., prenadennoù rageveshaat lies., rastellerezh g.
Hand b. (-, Hände) :

I. Gant un anv-gwan
II. Gant 'haben'
III. Gant verboù all
IV. Estlamadennoù
V. Gant un araogenn

dorn g. [*liester* daouarn, daouzorn, dornioù, daouarnioù], P. kraban b. ; *Vorderteil der Hand*, kentdom g.

I. Gant un anv-gwan
die flache Hand, palv an dorn g., plad an dorn g. ; *die hohle Hand*, kalon an dorn b., ar voz b. [*liester* an divoz], ar flac'h b. [*liester* ar flac'hoù, an divflac'h], pleg an dorn g., pod an dorn g. ; *linker Hand*, a-gleiz, en dorn kleiz, en tu kleiz, war an tu kleiz, war an dorn kleiz, war e zorn kleiz ; *rechter Hand*, a-zehou, war an tu dehou, a zorn dehou, en dorn dehou, en tu dehou, war an dorn dehou ; [komzoù babigoù] *die schöne Hand*, an dorn mat g., an dorn dehou g. ; *die gesunde Hand, die unverletzte Hand*, an dorn mat g. ; *die rechte Hand*, an dorn dehou, an dorn mat g. ; [dre skeud.] *jemandes rechte Hand*, keneil g., koantañ gwaz u.b. g. (Gregor), komper g., kenseurt g., gwellañ skoazell b., gra-pep-tra g. ; *er hat an ihm seine rechte Hand verloren*, kollet en deus gantañ ar gwellañ dant eus e benn ; *linke Hand*, dorn kleiz g., dorn fall g., dorn mañchart g., bazh kleiz b. ; *ihre linke Hand legte sie auf meine rechte*, gant he dorn kleiz e c'holoas din va dorn dehou en hec'h hini ; *eine schwierige Hand*, un dorn karnus (kaledennek) g. ; *mit der freien Hand*, gant e zorn dispeg ; *sie hat feingliedrige Hände*, hirvoan eo he bizied ; *er hat breite starke Hände*, un dorneg a zo anezhañ, ur paotr dorneg eo ; *mit verkehrter Hand*, gant kil an dorn, gant e gildorn, gant ur c'hildornad ; *die Hände in die Hüften stemmen*, lakaat e zaouarn war e zivgroazell, bezañ e zaou zorn gant an-unan war e gornioù-klun ; *die starke Hand*, an nerzh g., an taolioù lies. ; *die öffentliche Hand*, **a)** an arc'hantouriezh kevridik b., an arc'hant kevridik g., an teñzordi kevridik g., an deñzoriezh kevridik b., an dineroù boutin lies. ; **b)** ar gwazerezh foran g., ar servij publik g. ; [gwir] *die Tote Hand*, ar gwir a hêrezh war madoù e served g. ; *Güter der Toten Hand*, madoù diskrog lies. ; [relij.] *die Hand Gottes*, dom Doue g.

II. Gant 'haben'
Ich habe noch nie eine Waffe in der Hand gehabt, james n'on bet krog en un arm ; *Hand und Fuß haben*, bezañ poellet mat, bezañ dalc'h ha poell gant an dra-mañ-tra ; *ein Vorschlag, der wirklich Hand und Fuß hat*, ur c'hinnig poellet mat g., ur c'hinnig pouezet mat g., ur c'hinnig dalc'h ha poell gantañ g., ur c'hinnig soñjet a-zevri ennañ

g., ur c'hinnig soñjet parfet ennañ g. ; *die Sache hat weder Hand noch Fuß*, n'eus na poell na dalc'h en dra-se, n'eus na penn na lost d'an dra-se, n'eus na penn na revr d'an dra-se, an dra-se n'en deus na penn na lost, an dra-se n'en deus na penn na troad, an dra-se n'eo na du na gwenn, penn diouzh penn eo an dra-se, se 'zo pell diouzh gwel ar skiant-vat, ne vez penn diouzh lost en dra-se (Gregor) ; *da haben Sie meine Hand darauf*, roit din ho torn ma vo tonket ! tonkit aze ! dav ! dav dezhi ! darc'haou aze ! bezet ! reiñ a ran deoc'h va ger ; *seine Hand im Spiel haben*, **a)** bezañ lodek en afer, bezañ e fri en afer-se, bezañ roud e zorn war udb, bezañ lec'h e zorn war udb ; **b)** kaout e damm da lavaret ivez, kemer lod en dra-se, kaout da welet en afer-se ; **c)** bezañ kiriek d'udb, delc'her ar sac'h, bezañ kenlodek ; *zwei linke Hände haben*, bezañ diampart, bezañ distu, bezañ dornet-fall (loaiek, meudek, mañchek, kleiz, kleizek, glaouch, heut, loerek), bezañ daouarn drouk d'an-unan, bezañ daouarn yod d'an-unan, bezañ kleiz da labourat, bezañ lugut da labourat, na gaout neuz ebet da labourat, mousognañ ; *die Hand immer in der Tasche haben*, bezañ brokus (lark), na vezañ stag e groc'hen ouzh e gein, na vezañ tost e groc'hen d'e gein ; *freie Hand haben*, bezañ lizher digor gant an-unan, bezañ e gabestr war e voue, kaout pep frankiz, bezañ lezet en e vadober, bezañ d'an-unan da zivizout hervez ma kavo gwelloc'h, bezañ lezet da heul e santimant, bezañ dinask evit ober ar pezh a zo en e garg, na gaout luz ebet, bezañ diliamm (dispeg) d'ober pezh a garer, bezañ en aez (en e ec'hon, lezet d'ober e roll, lezet kordenn gant an-unan), gallout ober pezh a garer, bezañ frank war an-unan / bezañ e frankiz / kaout frankiz / bezañ ec'hon d'an-unan (Gregor) ; *er hat alle Trümpfe in der Hand*, kouezhet eo brav ar c'hartoù en e zaouarn, emañ al letern hag ar gouloù gantañ, emañ ar gontell hag an dorzh gantañ ; *eine glückliche Hand haben*, kaout un dorn a chañs, kaout un dorn mat, bezañ chañsus ; *eine ungeschickte Hand haben*, kaout ur gwall zorn, bezañ dornet fall, bezañ loaiek (diampart, dizampart, meudek, mañchek, distu, kleiz, kleizek, glaouch, heut, loerek, teuk, amparfal, lopes), na gaout neuz ebet da labourat ; *eine lockere Hand haben*, na vezañ evit e zorn, bezañ prim, bezañ atav e zorn araok an-unan, mont diouzhtu d'an taolioù, dantañ kent harzhal, bezañ taer e bav ; [dre skeud.] *eine milde (offene) Hand haben*, bezañ madelezhus (lark, brokus, tener e galon, kalon-vat-holl, ur galon vat a zen), bezañ mat-ral ; *schmutzige Hände haben*, **a)** [ster rik] bezañ lous e zaouarn ; **b)** [dre skeud.] na vezañ glan a dorfed ; *alle Hände voll zu tun haben*, kaout mil maneur d'ober, bezañ beuzet gant al labour, bezañ prez labour gant an-unan, kaout labour d'ober dreist-penn, na c'houzout pelec'h skeiñ e benn, bezañ dall gant al labour, bezañ bec'h war an-unan, bezañ foulet gant al labour, bezañ foulmac'het gant al labour, bezañ foul war an-unan, bezañ mezu evel ar yer en eost, bezañ mac'homet gant al labour, bezañ leun a gefridi, kaout re garrad, bezañ friket gant al labour, bout herr labour war an-unan, bezañ prez labour war an-unan.

III. Gant verboù all

Hand anlegen, kregiñ e-barzh, mont dezhi, stagañ ganti, en em lakaat da labourat, en em stagañ da labourat,

kregiñ el labour, kregiñ gant al labour ; *seine Seele in Gottes Hand legen*, erbediñ e ene da Zoue, gourc'hemenn e ene da Zoue ; *die Hand zum Betteln ausstrecken*, *die Hand zum Betteln aufhalten*, astenn e zorn, goulenn an aluzen ; *jemandem die Hand schütteln*, *jemandem die Hand drücken*, stardañ e zorn d'u.b., stardañ an dorn d'u.b., reiñ ur stard-dorn d'u.b., reiñ un dornad karantez d'u.b., ober ur stard-dorn d'u.b., kregiñ e dorn u.b., serriñ dorn u.b. en e hini ; *jemandem die Hand bieten*, *jemandem die Hand hinstrecken*, *jemandem die Hand hinhalten*, astenn e zorn d'u.b., astenn e zorn etrezek u.b. ; *die Hand ballen*, stardañ e zorn (e veilh-dorn), serriñ e zorn (meilh e zorn) ; *die Hände falten*, juntañ (kroaziañ, dastum) e zaouarn ; *sie beteten mit gefalteten Händen*, bez e oant o pediñ, juntet ganto o daouarnoù (o daouarnioù) - o pediñ e oant, o daouarnoù e kroaz ; *die Hände zusammenlegen*, lakaat e zaou zorn a-bok an eil ouzh egile ; *ihre Hände sind von der Krätze entstellt*, un daouarn dispennet gant ar gal he deus ; *seine Hände flach gegeneinanderlegen*, lakaat an daouarn a-blad an eil ouzh egile ; *jemandem die Hand geben*, kregiñ e dorn u.b. ; *gib mir die Hand !* deus da zorn em hini ! deus da zorn din ! ; *lass deine linke Hand nicht wissen, was die rechte tut*, gra na ouezo ket da zorn kleiz ar pezh a ra da zorn dehou ; *jemandem die Hände abhacken*, dizornañ u.b. ; *jemandem eine Hand abhacken*, dizornañ u.b., mognañ u.b. ; *eine Hand verlieren*, mognañ ; *von seiner Hände Arbeit leben*, bevañ diwar poan e zivrec'h, bevañ diwar-bouez e zaouarn, bevañ diwar-bouez e zivrec'h, gounit e vara diwar-bouez e zivrec'h, gounit e damm diwar-bouez e zivrec'h, na gaout nemet pouez e zivrec'h da vevañ ; [dre skeud.] *ihm sind Hände und Füße gebunden*, hennet a zo nasket berr, dalc'het e vez berr, en dic'halloud emañ, er bloù emañ ; *die Hand auf der Tasche halten*, nac'h diyalc'hañ, bezañ start war an distag, bezañ azezet war e c'hodelloù, bezañ tost da douzañ kein ul laouenn-dar, bezañ tost evel ur preñv, bezañ eus gouenn an touseg en deus aon ne vankfe an douar dezhañ da zebriñ, bezañ kevnidet e yalc'h, leuskel e wenneien da verglañ en e yalc'h, bezañ klañv pa ranker foetañ ul liard toull, bezañ troet war an dastum, na vezañ tenn gwenn e revr, bezañ moan e vizied, armerzhañ a gement tu 'zo ha reiñ netra da zen, bezañ ur Yannig sec'h a gein, bezañ kras e revr, bezañ stag e groc'hen ouzh e gein (tost e groc'hen d'e gein), bezañ peg start hec'h hiviz ouzh he c'hein, nac'hañ paeañ, bezañ tost d'e wenneien ; *die Hand heben*, sevel e zorn ; *die Hand von etwas lassen*, na lakaat e fri e-barzh udb, na emellout eus udb, treiñ diwar udb, chom pell diouzh udb, mont diwar-dro udb ; *jemandem freie Hand lassen*, reiñ lizher digor d'u.b., reiñ galloud leun d'u.b., lezel kordenn gant u.b., reiñ pep frankiz d'u.b., lezel u.b. en e roll (d'ober e roll), lezel u.b. en e ziviz, lezel kabestr (kabestr hir, kabestr laosk) gant u.b. ; *letzte Hand an ein Werk legen*, *die letzte Hand an ein Werk legen*, peurechuiñ un oberenn bennak, distremen udb (Gregor) ; *Hand an sich legen*, klask en em lazhañ, klask en em zistrujañ, klask lakaat termen d'e vuhez ; *die Hand auf etwas legen*, lakaat e grabanoù (an dorn) war udb, krabanata udb, lakaat udb en tu diouzh an-unan, perc'hennañ udb, sammañ udb, kribañ madoù e

nesañ, divorañ udb, skrapañ udb ; *die Hände in den Schoß legen*, reiñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e forc'h, kaout lod e Kerdiboan, sellet ouzh an heol, digolierañ, ober e zidavez, reiñ bec'h d'ar gordenn laosk, derc'hel a-dreñv, tennañ war-dreñv, sachañ da c'hennañ, disterniañ, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da selaou ar mouilc'hi o foerat, chom da velc'hweta, prederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, chom da sellet ouzh an oabl o tremen ; *seine Hand für etwas ins Feuer legen*, mont da gred evit udb, kemer udb war e chouk, respont diouzh udb ; *seine Hand für jemanden ins Feuer legen*, mont da gred evit u.b. ; *ich lege dafür meine Hand ins Feuer*, ra vin lazhet (dallet) ma n'eo ket gwir kement-se, an diaoul ra 'm sammo ma n'eo ket gwir an dra-se ; *jemandem die Hand reichen*, astenn e zorn d'u.b. ; *reich mir die Hand !* deus da zorn em hini ! deus da zorn din ! ; *ihm rutscht leicht die Hand aus*, n'eo ket evit e zorn, prim eo : an taol kerkent (kenkent) hag ar gomz, emañ atav e zorn araozañ, mont a ra d'an dud evel ur c'hi d'ur paotr kozh, hennezh a zo buan da skeiñ, mont a ra diouzhtu d'an taolioù, dantañ a ra kent harzhal, taer eo e bav, techet eo da gregiñ mut en dud ; *er kann sowohl mit der linken als auch mit der rechten Hand schreiben*, gouest eo da skrivañ gant e zaou zorn ; *jemandem die Hand fürs Leben reichen*, dimeziñ u.b. ; *jemandem die Hand seiner Tochter versagen*, nac'h dimeziñ e verc'h d'u.b., nac'h ouzh u.b. dimeziñ d'e verc'h, nac'h dorn e verc'h ouzh u.b., dinac'h dorn e verc'h ouzh u.b., dinac'h dorn e verc'h d'u.b. ; *um die Hand eines Mädchens anhalten, um die Hand eines Mädchens bitten*, goulenn dorn ur plac'h yaouank, goulenn ur plac'h yaouank da zimeziñ, goulenn ur plac'h yaouank da eurediñ, ober ar goulennou, goulenn ur plac'h da bried digant he zud, goulenn ur plac'h evit pried digant he zud ; *die Hände ringen*, gweañ e zaouarn ; *die Hände vors Gesicht schlagen*, kuzhat e zremm a-dreñv d'e zaouarn ; *man kann die Hand vor den Augen nicht sehen*, ne weler banne (berad, seurt ebet), ne weler ket palv an dorn ; *bei dieser Dunkelheit musste man die Augen in die Hand nehmen, wenn man etwas erkennen wollte*, ne veze gwelet tost banne ebet gant an teñval ma oa, ne weled tost tamm (tost seurt ebet, tost netra, tost banne, tost berad) gant an teñval ma oa, ne oa ket tu da welet palv e zorn zoken ; [tr-] *seine Hände in Unschuld waschen*, gwalc'hiñ e zaouarn eus udb, ober e Boñs Pilat, en em zizober (en em zifraañ, en em zijabliñ, en em zistlabezañ, en em zistrobañ) eus pep atebegzh evit pezh a c'hoarvezo ; [kr-] *eine Hand wäscht die andere*, dalc'h mat ha me a gigno an hanter eus ar c'hroc'hen az po, ken bras laer eo neb a zalc'h ar sac'h evel neb a laka e-barzh, gwashoc'h ar selaouer eget al laer ; *gibt man ihm den kleinen Finger, so will er gleich die ganze Hand*, lak an diaoul e penn izelañ an ti, hep dale er penn uhelañ e vestr a ray - seul vui, seul c'hoazh - seul vui en deus an den seul vui e fell dezhañ kaout - kalon an den a zo c'hoantus - gra da oan hag e vi touzet - mar grit ho tañvad e viot touzet - mar plegez da vezañ gwelien e vi lonket gant ar moc'h - dre forzh bezañ re vat e teuer da vezañ sot - lez kaoc'hig da zont ha arc'hoazh en do c'hoant foerig da zont - ma kar an den e vo mac'het gant kement den fall a zo tout - ma kar an den e vo mac'het gant kement loen fall 'zo ha

n'en do mann da lavaret - mar lezfe un den an dud da varc'hegezh anezhañ, ne vefe fin ebet ; *die Hände über dem Kopf zusammenschlagen*, sevel e zaouarn a-us d'e benn (e zivrec'h d'an nec'h, e zivrec'h er vann) evit diskouez e zipit ; *jemandem die Hände schmierem*, reiñ manegoù d'u.b., reiñ ur vanegad d'u.b., reiñ spilhoù d'u.b., reiñ gwin ar marc'had d'u.b., reiñ arc'hant dre zindan d'u.b., reiñ un tamm mat a werzh-butun dreist marc'had d'u.b., gouestlaouiñ u.b., prenañ u.b. ; *dem Pförtner die Hände schmierem*, lardañ ar morzhol.

IV. Estlammadennoù

Hände hoch ! an daouarn er vann ! an daouarn d'an nec'h ! ; *P. Hände weg !* tenn da zaouarn diwarni ! ho torn diwar an dra-se ! na stokit ket ho torn (na stok ket da zorn) ouzh an dra-se ! lamit ho taouarn (lam da zaouarn) diouzh an dra se ! *Hände weg von ...*, arabat deoc'h lakaat ho torn war ..., na sank ket da fri en dra-se ! n'ay ket da fri aze ! emell eus ar pezh a sell ouzhit ! an dra-se n'eo ket da stal eo ! ; *Hand aufs Herz !* kuit a c'haou, e gwirionez, e gwir, el leal, leal, e-leal, e pep lealded, hep lavaret gaou, hep komz ger gaou, hep komz gaou, hep ger gaou ; *die Hand darauf !* m'en tou !

V. Gant un araogenn

an : *wieviel Finger sind an meiner Hand ?* pet biz a zo war va dorn ? ; *an der Hand*, war-bouez e zorn, dre e zorn, a-ere (en ere) an dorn, a-bouez an dorn, dre an dorn ; *ein Kind an der Hand führen*, kas ur bugel war-bouez e zorn, kas ur bugel a-bouez an dorn, ren ur bugel dre an dorn, kas ur bugel a-ere (en ere) an dorn ; *an Händen und Füßen gefesselt*, liammet e zaouarn hag e dreid dezhañ, treid ha daouarn liammet, potailhet e izili dezhañ, rouestlet ; *an Händen und Füßen gebunden*, nasket berr, dalc'het berr, dic'halloud, er blotoù ; *an Hand dieser Urkunde*, gant harp an diell-mañ, war-bouez an diell-mañ ; *etwas an der Hand haben*, bezañ udb dindan e zorn (dindan taol e zorn, a-hed dorn, war-hed e vrec'h), kaout udb dindan dorn, kaout udb dindan e zorn, kaout udb a-zindan e zorn, bezañ prest d'ober prim gant udb ; *jemandem an die Hand gehen*, reiñ dorn d'u.b., reiñ an dorn d'u.b., dougen (teuler) dorn d'u.b., reiñ un taol dorn (skoaz, un tamm skoaz) d'u.b., dibab u.b. ; [kenw.] *etwas an Hand geben*, reiñ e feurm-trezerc'hel.

auf : *es liegt auf der Hand*, se 'zo sklaer, tremen splann eo, un dra splann hag anat an hini eo, anat eo da welet, kement-se a zo sklaer evel an deiz (sklaer evel dour feunteun, sklaer evel dour stivell, sklaer evel dour bev, sklaer evel dour-sav), sklaer (mat, brav, aes, kaer) eo gouzout ! ; *es liegt auf der Hand, dass er lügt*, gevier anat a zo gantañ, c'hwezh ar gaou a zo gantañ, kaer eo gouzout emañ o troadañ gevier ; *jemanden auf Händen tragen*, noilhat (mignañ, moudounañ, kaezhigañ) u.b., kaezhañ u.b., ober chalantiz d'u.b., lakaat u.b. da goñfortiñ, cherisañ u.b., ober brav d'u.b., mont brav d'u.b., ober flourig d'u.b. ; *auf den Händen sitzen*, na ober ur c'heuz eus e zaouarn, lakaat e zaouarn an eil en egile, ober e gorf didalvez, ober e zidalvez, ober aner, reiñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e forc'h, kaout lod e Kerdiboan, sellet ouzh an heol, chom da selaou ar mouilc'hi o foerat, reiñ bec'h d'ar gordenn laosk, derc'hel a-dreñv, tennañ war-dreñv, sachañ da c'hennañ, na ober netra gant e gorf, prederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre

e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, chom da velc'hweta, chom da sellet ouzh an oabl o tremen, landreantiñ, bezañ feneant evel chas, na ober glad, na ober taol ebet, na ober mann a-hed an deiz, na ober netra gant e zaou zorn, na beuriñ ha na zaskiriat, na ober ur c'hrogad, na ober ur c'hraf, na ober an disterañ kraf, pladorenniñ, chom da baouez, chom da blavañ, chom da yariñ ; *ich bezahle dann alles bar auf die Hand*, me 'baeo tout pizh-razh en un taol ; [sport] *auf den Händen laufen*, lakaat tourig er prad.

aus : *aus der hohlen Hand heraus*, war an tomm, diwar sav, war an tach, war an taol, war ar prim, war an trumm ; *aus erster Hand*, ouzh eeun, war eeun, digant ar produer, nevez-flamm, hep hanterouriezh, kentañ dorn ; *ich habe es aus erster Hand*, me zo sur eus ar pezh a lavaran, a berzh-vat (a hent vat) e teu ar c'heleier-se, diwarvar on diwar-benn kement-se ; *aus zweiter Hand*, a eil dorn, dre hanterouriezh unan all, diwar ar berchenn uhelañ ; *aus den Händen trinken*, evañ a-vozadoù ; *aus vollen Händen*, a-leizh-dorn, a-zornadoù, dre zornadoù, leizh e zaouarn gantañ, a-vozadoù, a-grabanadoù ; *aus freier Hand zeichnen*, tresañ evel ma teu, tresañ diwar sav ; *aus freier Hand verkaufen*, gwerzhañ hep bezañ rediet d'en ober (hep nep redi, a-youl-vat, dre gaer, a-c'hrad-vat) ; *etwas aus der Hand geben*, en em zizober (en em zifraeañ, en em zijabliñ, en em zistlabezañ, en em zistrobañ) eus udb, dijabliñ ag udb, dijabliñ diouzh udb, diskregiñ diouzh udb, difoarañ diouzh udb, lavaret kenavo d'udb, dilezel udb ; *eine Verantwortung aus der Hand geben*, lezel an dorn gant u.b. all ; *jemandem aus der Hand fressen*, **a)** debriñ eus dorn u.b. ; **b)** [dre skeud.] bezañ e dorn (diouzh dorn) u.b.

bei : *bei der Hand*, war-bouez (diwar-bouez) e zorn ; *etwas bei der Hand haben*, kaout udb dindan dorn, kaout udb dindan e zorn, bezañ udb dindan e zorn (dindan taol e zorn, a-hed dorn, war-hed e vrec'h), kaout udb a-zindan e zorn, bezañ prest d'ober prim gant udb ; *jemanden bei der Hand nehmen*, kregiñ e dorn u.b.

in : *Hand in Hand*, dorn-ouzh-dorn, dorn-ha-dorn ; *Hand in Hand spazieren gehen*, mont da bourmen dorn-ouzh-dorn, mont da bourmen dorn-ha-dorn ; *Hand in Hand arbeiten*, labourat dorn-ouzh-dorn, labourat dorn-ha-dorn ; *Hand in Hand mit jemandem*, a-ziskan gant u.b., a-gevret gant u.b., kevret gant u.b., en ul lod gant u.b. ; [gwir] *in festen Händen*, na c'haller na gwerzhañ na reiñ (Gregor), diestrenaus ; *in guten Händen*, etre daouarn un den a fiziañs, etre daouarn tud a fiziañs, en diogel, gant un den (gant tud) a fiziañs, e savete, e surentez, en ul lec'h klet ; *die Macht in der Hand haben*, bezañ an dorn gant an-unan, bezañ ar galloud gant an-unan ; *jemanden in seiner Hand haben*, bezañ u.b. dindan dorn an-unan, kaout galloud bras war u.b. ; *etwas in jemandes Hände legen*, lakaat udb etre daouarn u.b. ; *die Macht in die Hand des Volkes legen*, lakaat ar bobl e piaou d'ar veli ; *ich lege mein Schicksal in Ihre Hand*, en em lakaat a ran etre ho taouarn hag en ho trugarez, en em lakaat a ran hep diviz ebet etre ho taouarn, ober a rin ho lavar, ober a rin diouzh ho tiviz, tremen a rin diouzhoc'h, kontañ a ran warnoc'h, fiziout a ran ennoc'h, lakaat a ran va fiziañs ennoc'h, tremen a rin diouzh ho tiviz (Gregor) ; *das Kinn in die Hand stützen*, harpañ e elgezh gant e zorn ; *in die*

Hände klatschen, strakal e zaouarn ; *etwas in die Hand nehmen*, **a)** [ster rik] tapout krog en udb, dornata udb, kemer udb en e zorn ; **b)** [dre skeud.] kemer ar stur etre e zaouarn, kemer penn udb, kemer an emell ag (eus) udb ; *die Wirtschaftszügel fest in die Hand nehmen*, tapout krog e rañjennoù an armerzh ; *alles gelingt ihm, was er in der Hand nimmt*, dont a ra a-benn eus pep taol, gantañ e teu pep tra da vat, dezhañ e teu pep tra da vat, gantañ e kord pep tra, hemañ en deus dorn d'ober pep tra, un isu mat en devez da bep tra, bewech e ra taol, barrek eo diouzh pep tra, un dorn mat en deus ; *die Beine in die Hand nehmen*, ober botoù kazel, lakaat e seuliou en e c'hodell, mont d'ar red-tan (d'ar red-tan-ruz, d'ar red-tan-put, dre lamm ha dre red, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, d'an druilh, gant pep tizh, endra c'haller, evel an tan, d'an tan ruz), redek evel un tenn (evel an avel), redek evel ur c'had, redek evel an tan, redek ken e strink an tan war e lerc'h, regiñ hent, reiñ kentr d'e varc'h, lakaat aer en e gilhorou, bezañ ramp gant an-unan, skeiñ kaoc'h en avel, teurel kaoc'h en avel, ferañ, ober gaol, firitellat, reiñ gaol dezhi, mont d'ar post, postal, mont d'an daoulamm, daoulamm, sachañ e skasoù gant an-unan, skampañ kuit, sevel ar c'hamp, sachañ war e skasoù (e loaioù), ober gaol, skarzhañ kuit, karzhañ, skarañ, ober gar, kavout (tapout, kemer) hed e c'har, klask e ribinoù, klask e ribouloù, kavout e ribouloù da dec'hel, tec'hel evel ur spontailh, skarañ er ouinell, kemer an tec'h ; *jemandem in die Hände fallen*, **a)** kouezhañ etre daouarn u.b., kouezhañ etre krabanoù u.b., kouezhañ etre pavioù u.b., kouezhañ e krog daouarn krabanek u.b. ; **b)** bezañ kavet dre zegouezh gant u.b. ; *in die Hände fallen, dem Feinde in die Hände fallen*, kouezhañ etre daouarn (etre krabanoù, e krog daouarn krabanek, etre pavioù) an enebourien ; *in der Hand lesen*, lenn e blanedenn d'u.b. diouzh linennoù e zorn, diskiuhañ buhez da zont an dud diouzh linennoù o daouarn ; *sein Herz in die Hand nehmen*, *sein Herz in beide Hände nehmen*, ober un tamm sach d'e galon, stardañ e galon, lakaat striv en an-unan, kregiñ du en e galon, sevel kalon d'an-unan, dont ennañ e-unan, sevel war e elloù a-nevez, en em galonekaat, kemer kalon (Gregor), kadarnaat ; *jemandem in die Hand arbeiten*, toullañ (ober) evit u.b., reiñ lañs d'u.b. ; [kr-l] *ein Spatz in der Hand ist besser als eine Taube auf dem Dach*, daou skoed em dorn a dalvez din-me muioc'h eget daou o vale, gwelloc'h ur c'had paket eget div o redek, gwelloc'h ur banne paket eget daou o redek, gwell eo ur c'had dalc'het evit teir o redek, gwell eo ur voualc'h evit ur vran, gwelloc'h kaout eget gortoz, gwelloc'h eo kaout en dorn eget en huñvre.

mit : *mit der Hand*, a-zorn, gant an dorn ; *sie hatte ihr Gesicht mit den Händen bedeckt*, he bizaj a oa ganti en he daou zorn, lakaet he doa he daouarn war he dremm, he daouarn a oa ganti war he dremm ; *wir können uns nur mit unseren Händen wehren*, n'eus difenn ennomp nemet a daolioù dorn ; *sie ist mit den Händen sehr geschickt*, hounnezh a ra pezh a gar gant he daouarn, donezonoù he deus e beg he bizied, un dorn mat he deus, dornet mat eo, dornet akuit eo, dornet dispar eo, libr eo he bizied, honnezh he deus ampartiz-dorn ; *mit beiden Händen Wasser schöpfen*, kemer dour en e voz, kemer bozadoù dour, kemer ur vozad dour, kemer dour

a-vozadoù ; *mit der Hand abwiegen*, palvata ; *mit vollen Händen*, a-leizh-dorn, a-zornadoù, dre zornadoù, leizh e zaouarn gantañ, a-vozadoù, a-grabanadoù ; *mit vollen Händen nehmen*, dornata, krabanata, palvata, kemer a-zornadoù, kemer a-vozadoù, kemer a-grabanadoù ; *mit leeren Händen heimkommen*, distreiñ d'ar gêr ent goullou, bezañ graet taol gwenn, bezañ graet tro wenn, bezañ graet un dro wenn, bezañ graet un tenn gwenn, bezañ beleg, bezañ graet kazeg, bezañ graet kazh, bezañ aet an taol da gazh, bezañ graet un dro gazh, bezañ graet un dro c'houllo, bezañ graet tro c'houllo, mont glapez d'ar gêr, mont d'ar gêr dre roc'h ar skid, distreiñ e gwenn d'ar gêr, dont en-dro gant e vazh a-dreñv, mont d'ar gêr gak (ez goullou, ent goullou, e gwenn), bezañ halegenn, bezañ kazeg o tistreiñ d'ar gêr, bezañ rip, distreiñ gant ur bouc'h, distreiñ d'ar gêr hep bezañ paket ur penn hini, bezañ aet ar ribotadenn da fall, dont goullou d'ar gêr, dont goullou en-dro, dont ent goullou en-dro, dont d'ar gêr gak (ez goullou, ent goullou, e gwenn), dont en-dro gant ur sac'h goullou ; *nicht mit leeren Händen heimkommen*, bezañ diveleg ; *mit den Händen reden*, komz gant e zaouarn ; *mit harter Hand*, dre nerzh, dre heg ; *mit erhobenen Händen*, an divrec'h er vann ; *mit kluger Hand*, gant ampartiz, gant finesa, gant ijin, ouesk ; *sich mit Händen und Füßen wehren*, en em zifenn d'ar mud, distagañ taolioù a-gleiz hag a-zehou evel un diaoul, en em zifretañ, ober dispac'hioù, dispac'hañ, en em vaniañ, en em zifenn a-holl-nerzh e gorf ; *mit der Hand fassen*, kregiñ (tapout krog, pegañ) en udb ; [dre skeud.] *mit Händen zu greifen sein*, bezañ splann hag anat, bezañ anat da welet, bezañ sklaer evel an deiz (sklaer evel dour feunteun, sklaer evel dour stivell, sklaer evel dour bev, sklaer evel dour-sav), bezañ tremen splann, bezañ aes (brav, kaer, sklaer) gouzout ; [dre skeud.] *etwas mit der linken Hand machen*, ober udb en ur ebatal (en ur c'hoari, en ur farsal) (Gregor), ober udb ken aes ha tra, ober aes-ral udb, ober udb war blaen, ober udb ken bravik ha tra.

ohne : *ohne Hände*, mank eus e zaou zorn, mogn, dizaouarn.

um : *um die Hand eines Mädchens anhalten*, *um die Hand eines Mädchens bitten*, goulenn dorn ur plac'h yaouank, goulenn ur plac'h yaouank da zimeziñ, ober ar goulennou, goulenn ur plac'h da bried digant he zud.

unter : *etwas unter der Hand sagen*, lavaret udb e kuzul(ig), lavaret udb e kuzh, ober kuzuligoù, kuzulikat, kuzuliañ, lavaret udb a-gildorn, lavaret udb etre kuzh-hamuz ; *unter der Hand handeln*, mont dezhi e kuzh (hep rat den ebet, hep gouzout da nikun) (Gregor), mont dezhi dre guzh (dre zindan).

von : *die Arbeit geht ihm flott von der Hand*, prim eo en e labour, mibin e labour, hennezh a ra fonn, hennezh a daol fonn, hennezh a fonn, hennezh a ra bec'h d'al labour, hennezh a zibolotenn labour, hennezh a zic'hast labour, hennezh a lañs, lañs en devez da labourat, hennezh a zo herrek war e labour, ne chom ket an traoù war stlej gantañ, hennezh a ra labour d'e zevezh, pezhadoù labour a ra e berr amzer, un den ampletus an hini eo, ampletiñ a ra gant e labour, ar paotr-se a zo ur c'habaler, atav e vez bale an eost gantañ, hennezh ne bad ket pell outañ ober pezh a zo d'ober, hennezh a vez

pront d'ober ar pezh a zo d'ober, ober a ra d'lo e labour, d'lo en devez da labourat, ne chom ket al labour a-rev (a-sac'h) gantañ, hennezh en devez dibun en e labour, ur gwall labourer eo hennezh, hennezh en devez diere gant e labour, hennezh a labour gant diere, hennezh a zo prim d'ober pezh a zo d'ober, hennezh a labour gant gred bras, hennezh a zo gredus da labourat, hennezh a laka gred evit labourat, ur paotr fonnus a zo anezhañ, ne vez ket hennezh keit-ha-keit all oc'h ober e labour, ne vez ket hennezh div, deir eur oc'h ober e labour, hennezh ne laka ket c'hwec'h, seizh vloaz d'ober pezh a zo d'ober, n'eo ket pell d'ober ar pezh a zo d'ober, ober a ra e labour a-daol-lagad, ampl e vez da labourat, ober a ra ampled, mont a ra fonnus war-raok al labour gantañ ; *etwas von langer Hand vorbereiten*, itrikañ udb abaoe pell, bezañ bet lakaet an toaz e go a-bell 'zo ; *etwas von der Hand weisen*, diarbenn (nac'h, distekiñ) udb, kas udb diwar e dro ; *von der Hand in den Mund leben*, kaout bec'h o walchiñ (o sec'hañ) an eil dorn gant egile, kaout gwe o skoulmañ ganti, bevañ diouzh an deiz, bevañ a-skrap hag a-ziskrap, bevañ a-grip hag a-grap, pikognat, pikagnat ; *von seiner Hände Arbeit leben*, bevañ diwar-bouez e zaouarn, bevañ diwar-bouez e zivrec'h, bevañ diwar poan e zivrec'h.

zu : *etwas zur Hand haben*, kaout udb dindan dorn, kaout udb dindan e zorn, kaout udb dindan taol e zorn, bezañ udb dindan e zorn (dindan taol e zorn, a-hed dorn, war-hed e vrec'h), bezañ prest d'ober prim gant udb, bezañ udb rak-tal d'an-unan ; *jemandem zur Hand gehen*, reiñ dorn d'u.b., reiñ an dorn d'u.b., dougen (teuler) dorn d'u.b., reiñ un taol dorn (un tamm skoaz, skoaz) d'u.b., dibab u.b., eilañ u.b., dilañsañ d'u.b. ; *zu (eigenen) Händen*, etre e zaouarn, dezhañ e-unan-penn.

handamputiert ag. : ambidet un dorn dioutañ, mank eus un dorn, mogn, mankart ; *ein handamputierter Mensch*, un den mogn g., ur mogn g., ur mankart g., ur mank g. ; *eine Handamputierte*, ur vankell b.

Handänderung b. (-,en) : [Bro-Suis] kemmadur perc'henn g., kemm perc'henn g., cheñchamant perc'henn g.

Handapparat g. (-s) : 1. levrioù dave lies. ; 2. [pellgomzer] yevenn b., komzell b.

Handarbeit b. (-,en) : 1. labour-dorn g., labour korf g. ; 2. pezh-labour graet gant an dorn g., oberenn artizanel b.

Handarbeiten n. : [skol] labourioù-dorn lies.

Handarbeiter g. (-s,-) : dornvicherour g., dornlabourer g.

Handaufheben n. (-s) : sav dorn g. ; *Wahl durch Handaufheben*, voterezh dre sav dorn g., mouezhiadeg dre sav dorn b., mouezhiañ dre sav dorn g.

Handauflegen n. (-s) / **Handauflegung** b. (-,en) : stok dorn g., lakadur an daouarn g. ; *die Hautflechte durch Handauflegung heilen*, spinañ diouzh an daroued en ur bourmen an dorn warno, lakaat an daouarn war u.b. evit spinañ ouzh an daroued, astenn an daouarn war u.b. evit spinañ diouzh an daroued.

Handausgabe b. (-,n) : [moull.] embannadenn-chakod b., embannadenn-c'hodel b.

Handball g. : 1. [sport] g. (-s) : mell-dorn b. ; 2. g. (-s,-bälle) : pellenn b., polotenn b., bolotenn b., mell b.

Handballen g. (-s,-) : bosenn gig e palv an dorn b. ; *die zwei Handballen sind der Thenar und der Hypothenar*, an

div vosenn gig e palv an dorn a zo anezho ar c'hovouzenn hag ar c'houbozenn.

Handballer g. (-s,-) : c'hoarier mell-dorn g.

Handballerin b. (-,-nen) : c'hoarierez vell-dorn b.

Handballmannschaft b. (-,-en) : [sport] skipailh mell-dorn g., laz mell-dorn g.

Handballspiel n. (-s,-e) : match mell-dorn g., krogad mell-dorn g., abadenn vell-dorn b.

Handballspieler g. (-s,-) : c'hoarier mell-dorn g.

Handballspielerin b. (-,-nen) : c'hoarierez vell-dorn b.

Handbedienung b. (-,-en) : 1. dornkontroll g., dornlankerezh g., lankerezh dre zorn g., kontroll dre zorn g., kontroll-dorn g., embreg dre zorn g., embreg gant an dorn g.; 2. dornlanker g., lanker dre zorn g.

Handbeil n. (-s,-e) : bouc'hallig b.

Handbetrieb g. (-s,-e) : maneuroù dre zorn lies., maneuroù gant an dorn lies., embreg dre zorn g., embreg gant an daouarn g.

Handbewegung b. (-,-en) : fiñvadenn gant an dorn b., fiñv dorn g., fiñvad dorn g., dornfiñvad g.

Handbibliothek b. (-,-en) : levraoueg hag a ro aotre d'an dud da vont o-unan da glask en dalc'hadoù b., levrioù lakaet e kerz an holl ha da lenn war al lec'h lies.

Handbohrer g. (-s,-) : [tekn.] gwimeled b., gwimeledig b., argoured g.

handbreit ag. : ken ledan hag an dorn.

Handbreit b. (-,-) : palvad g., rahouenn b.

Handbremse b. (-,-n) : starderez-dorn b., frouen-dorn g.

Handbuch n. (-s,-bücher) : levr-dorn g., dornlevr g.

Händchen n. (-s,-) : 1. dornig g.; 2. *Händchen halten*, bezañ dorn-ha-dorn, bezañ dorn-ouzh-dorn; 3. *sie hat ein Händchen für so etwas*, donezonou he deus e beg he bizied evit seurt traoù, ar stek he devez d'ober seurt traoù, un dorn mat he deus evit seurt traoù, dornet mat eo evit seurt traoù, dornet akuit eo evit seurt traoù, dornet dispar eo evit seurt traoù, libr eo he bizied evit ober seurt traoù, honnezh he deus ampartiz-dorn evit ober seurt traoù.

Handcreme b. (-,-s) : dienn evit an daouarn g., koavon evit an daouarn g.

Handdruck g. (-s,-e) : [moull.] moullskrid bet graet gant ar wask dre zorn (gant an dornwask) g.

Händedruck g. (-s,-e) / **Händedrücken** n. (-s) : stardadenn daouarn b., stard-dorn g., dornad g., dornad-karantez g.

Handeisen n. (-s,-) : grizilhonoù lies., kefiou dorn lies., manegoù-houarn lies.

Händeklatschen n. (-s) : strak-daouarn g., strakadeg-daouarn b., foeterezh g., stlakadeg daouarn b.

Handel g. (-s) : 1. kenwerzh g./b., koñvers g., kenwerzherezh g., trafik g., trezhidell ar madoù b., eskemmerezh g.; *Handel treiben*, kenwerzhañ, ober kenwerzh, prenañ ha gwerzhañ marc'hadoùezh war well, bezañ war dro ar c'henwerzh, trafikañ (Gregor); *lebhafter Handel*, kenwerzh lañs gantañ g./b., kenwerzh birvidik g./b.; *freier Handel*, marc'had frank g., frankeskemm g.; *die starke Präsenz der Kriegsmarine in Brest hat die Entwicklung von Handel und Fischerei erheblich gehemmt*, pouez ar morlu e Brest a zo bet ur skoilh bras da ziorradur ar c'henwerzh hag ar pesketaerezh er porzh-mor; *integrierter Handel*,

kenwerzh enframmet g./b.; *einen Handel betreiben*, derc'hel stal, delc'her un ti-kenwerzh; *Wolle aus dem Handel*, gloan prenañ g.; *einträglicher Handel*, kenwerzh frouezhus g./b.; *Handel und Wandel*, trafikerezh g., eskemmadennoù kenwerzh lies., aferioù lies., kenwerzherezh g., loc'h ha morloc'h, eskemmadeg b., eskemmerezh g.; *nicht im Handel erhältlich*, er-maez a werzh; 2. marc'had g., gra g., afer b., emglev g.; *einen Handel abschließen*, ober marc'had, tonkañ ur marc'had; *einen Handel mit jemandem eingehen*, tonkañ ur marc'had gant u.b., ober marc'had gant u.b., ober (tremen, skoulmañ) un emglev gant u.b.; *guter Handel*, afer vat b.

Händel lies. : tabut g., tabuterezh g., trouz g., jeu b., fred g., riot g., rioterezh g., bec'h g., chikan g., depr g., tag g., arvell g., kabal b., kabalad b., kavailh g., tatin g., arguz g., arguzerezh g., freuz g., frot g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., stag g.; *Händel mit jemandem suchen*, klask afer (abeg, tabut, trouz, fred, riot, chikan, kint, kign, trabas, kaoz, jeu, noaz) ouzh u.b., klask dael (frot, kastrilhez, heskin, kann, kavailh, arvell) ouzh u.b., klask c'hwen e loeroù unan bennak, klask c'hwen ouzh u.b., klask abeg en u.b., klask rev ouzh u.b., dont da c'hwitellat en-dro d'u.b., en em aroziñ ouzh u.b., en em glask ouzh u.b., klask penn ouzh u.b., kavailhañ u.b.; *Händel stiften*, degas tabut (trouz, glazentez), plantañ reuz, plantañ freuz, plantañ freuz ha reuz, hadañ freuz, c'hoari e gi, lakaat disrann etre an dud, c'hwedhañ war an tan; *überall stiftet er Händel*, n'eo mat nemet da blantañ freuz ha reuz, hennezh a lakafe ar mein d'en em zebriñ gant e emzalc'h disrannus.

handeln V.gw. (hat gehandelt) : 1. ober, oberiañ, euvriñ, efediñ; *in jemandes Interesse handeln*, ober evit u.b.; *an jemandes statt handeln*, *in jemandes Namen handeln*, ober e lec'h u.b., ober evit u.b., ober en anv u.b.; *jetzt ist handeln angesagt*, bremañ eo stagañ ganti, bremañ eo mont dezhi, ar c'houlz hag ar poent eo evit mont d'an oberoù, ar c'houlz hag ar poent eo evit mont d'an ober; *konsequent handeln*, bezañ kempoell en e oberoù, bezañ poellek en e oberoù, bezañ reizhek en e oberoù; *unüberlegt handeln*, mont dezhi diwar skañv, mont gwall vuan ganti, mont a-raok e benn, mont dezhi bourlik-ha-bourlok (hep prederiañ, hep bezañ soñjet mat), lakaat e gein en e c'houlou, mont da vouara hep e grog, mont hep krog da graoña, bezañ pront evel ul Leonad; *schlecht handeln*, fallober, drougover; *richtig handeln*, ober mat, ober an dra reizh; *schlau handeln*, c'hoari fin; *klug handeln*, ober diouzh ar furañ, mont dezhi gant fumez; *nicht reden, handeln!* gwelloc'h un oberer eget kant lavarar! un oberer a dalv kant lavarar! trawalc'h a gomzoù, grit bremañ! ouzhpenn komz a zo d'ober! lavaret mat 'zo un dra hag ober 'zo ar gwellañ; *unter Druck handeln*, ober udb dre (gant) redi, ober udb diwar (ouzh, dre) ret, bezañ rediet d'ober udb.

2. bezañ, en em zalc'her, en em ren; *an jemandem wie ein Freund handeln*, bezañ evel ur mignon e-keñver u.b., mont d'u.b. evel ur mignon.

3. [dre skeud.] *von etwas handeln*, bezañ kaoz (anv, ger, keal, kistion) en dra-mañ-tra eus udb, tennañ d'udb; *der Roman handelt vom Landleben im 19. Jahrhundert*, kaoz a zo er romant eus ar vuhez war ar maez en XIX^{vet} kantved.

4. [kenw.] kenwerzhañ, marc'hata, trafikañ, ober kenwerzh ; *mit etwas handeln*, ober kenwerzh gant udb, trafikañ gant udb ; *mit Obst handeln*, ober kenwerzh gant frouezh, bezañ marc'hadour frouezh, trafikañ gant frouezh ; *mit jemandem handeln*, ober kenwerzh gant u.b., kenwerzhañ gant u.b. ; *um etwas handeln*, kendivizout diwar-benn priz udb, divizout diwar-benn priz udb, marc'hata udb, chipotal ; *im großen handeln*, bezañ marc'hadour groser / ober kenwerzh e gros (Gregor), bezañ marc'hadour a-vras, prenañ ha gwerzhañ a vras ; *im Kleinen handeln*, gwerzhañ dre ar munud, gwerzhañ dre ar munudoù ; *wie hoch werden Schweine gehandelt* ? peseurt priz ez a ar moc'h ? da beseurt priz ez a ar moc'h ? pegetent e vez paeet ar moc'h ?

V.em. dibers. **sich handeln** (hat sich gehandelt) : *worum handelt es sich* ? P. *um was handelt es sich* ? eus petra ez eus kaoz ? diwar-benn petra ez eus kaoz ? peseurt kaoz 'zo' ? a betra ez eus keal ? eus petra ez eus anv ? eus petra ez eus kistion ? petra 'zo er gaoz' ? ; *es handelt sich darum*, eno emañ ar gempenn, setu ar c'hraf, aze emañ an dalc'h ; *darum handelt es sich nicht*, n'eus ger (n'eus keal, n'eus kaoz ebet) a gement-se, n'eus ket kistion eus se, n'eus ket anv eus an dra-se, n'emaomp ket er memes park ; *es handelt sich gar nicht um ihn*, n'emañ ket er gont tamm ebet ; *er weiß, worum es sich handelt*, er jeu emañ, e-barzh ar jeu emañ, n'emañ ket hep gouzout, n'eo ket da c'houzout dezhañ (gantañ), gouzout a ra an doareoù (ar gartenn, ar ribouloù), gouzout a ra mat eus petra ez eus kaoz, gouzout a ra mat a betra ez eus keal, hennezh a zo bet o telc'her ar gouloù.

Handeln n. (-s) : 1. emzalc'h g., kundu b., doare g. ; 2. ober g., gra g., gread g., obererezh g. ; *jetzt ist Handeln angesagt*, bremañ eo stagañ ganti, bremañ eo mont dezhi, ar c'houlz hag ar poent eo evit mont d'an oberoù, ar c'houlz hag ar poent eo evit mont d'an ober ; *die Kinder zu selbstständigem Handeln befähigen*, lakaat ar vugale e doare (e tro, e tu, e par, e stad) da vezañ emren ; *für sein Handeln und dessen Folgen einstehen, die Verantwortung für sein Handeln und dessen Folgen übernehmen*, respont evit e oberoù, ensammañ e oberoù, dougen toaz d'ar forn ; 3. marc'hataenn b., marc'hataerezh g., chipot g., chipoterezh g. ; 4. [dre astenn.] kenwerzhañ g., kenwerzh b./g., kenwerzherezh g.

händler ag. : dizorn, mank eus e zaou zorn, mank e zaouarn, mog, mankart.

Handelsabkommen n. (-s,-) : emglev-kenwerzh g., emglev kenwerzhel g.

Handelsakademie b. (-,-n) : [Bro-Aostria] skol uhel ar c'henwerzh b.

Handelsartikel g. (-s,-) : traezenn eus ar genwerzh b., traezenn bremañ b., gwerzhadenn b.

Handelsattaché g. (-s,-s) : prezour kenwerzh g.

Handelsbalance b. (-) : kempouez armerzhel g., kempouez kenwerzhel g.

Handelsbeschränkung b. (-,-en) : strishadur ar frankeskemm g., krennadur ar frankeskemm g., skoilh lakaet d'ar frankeskemm g., harz lakaet d'ar frankiz kenwerzh g.

Handelsbetrieb g. (-s,-e) : embregerezh kenwerzh g., embregerezh a genwerzh g., stal-genwerzh b., ti-

kenwerzh g. ; *selbstständiger Handelsbetrieb*, embregerezh kenwerzh dizalc'h g.

Handelsbezeichnung b. (-,-en) : anv kenwerzhel g., anv framm g., anv kevredad g., deanvadur kenwerzhel g., deanvad kenwerzhel g.

Handelsbeziehungen lies. : darempredoù kenwerzh lies.

Handelsbilanz b. (-,-en) : bilañs ar c'henwerzh g., mentel genwerzhel b.

Handelsbücher lies. : levrioù kontoù lies., levrioù kenwerzh lies.

Handelschaft b. (-) : kenwerzherien lies., marc'hadourien lies.

Handelsdefizit n. (-s,-e) : divigad kenwerzh g.

handelseinig ag. / **handelseins** ag. : a-du, akort, unvan, a-unan ; *handelseinig werden*, kendivizout diwar-benn ur priz, kevraouiñ ur priz.

Handelsfirma b. (-,-firmen) : embregerezh kenwerzh g., embregerezh a genwerzh g., stal-genwerzh b., ti-kenwerzh g., firm g.

Handelsflagge b. (-,-n) : [merdead.] banniel g.

Handelsflotte b. (-,-n) : 1. [merdead.] lestraz a genwerzh g., lestraz kenwerzh g., flodad a genwerzh g. ; 2. merdeadurezh kenwerzh b., merdeadurezh a genwerzh b.

Handelsflugzeug n. (-s,-e) : nijerez kenwerzh b.

handelsfördernd ag. : kenwerzhus, gounidus evit ar c'henwerzh, lañsus evit ar c'henwerzh.

Handelsfreiheit b. (-) : frankiz kenwerzh b., frankiz ar c'hoñvers b., frankeskemm g.

Handelsgärtner g. (-s,-) : legumajer g.

Handelsgeist g. (-es) : spered marc'hadelour g.

Handelsgericht n. (-s,-e) : lez-varn ar C'henwerzh b., lez-varn e karg eus an aferioù kenwerzh b.

Handelsgerichtsbarkeit b. (-) : barnerezh kenwerzhel g.

handelsgerichtlich ag. : koñsulel, ... lez-varn ar genwerzh ; *handelsgerichtlich eingetragen*, enskrivet e-barzh marilh ar genwerzh, enskrivet war roll an embregerezhioù kenwerzh.

Handelsgesellschaft b. (-,-en) : kompagnunezh kenwerzh b., kevredad kenwerzh g., embregerezh kenwerzh g., embregerezh a genwerzh g., stal-genwerzh b., ti-kenwerzh g., firm g. ; *offene Handelsgesellschaft (OHG)*, kevredad personoù g., kompagnunezh anv-stroll b., kevredad anv-stroll g.

Handelsgesetz n. (-s,-e) : lezenn war ar genwerzh b., lezenn genwerzhel b.

Handelsgesetzbuch n. (-s,-bücher) : kod ar genwerzh g., lezennaoueg ar c'henverzh b., dezveg ar c'henverzh b.

Handelsgesetzgebung b. (-,-en) : lezennoù war ar genwerzh lies.

Handelsgewicht g. (-s) : pouez kenwerzhel g., pouez rik g.

Handelshafen g. (-s,-häfen) : porzh a genwerzh g., porzh-kenwerzh g., porzh-marc'hadouerezh g. ; *Singapur ist der bedeutendste Handelshafen der Welt*, kentañ porzh-mor ar bed eo Singapour e-keñver ar c'henwerzh.

Handelshaus n. (-es,-häuser) : ti-kenwerzh g., stal-genwerzh g.

Handelshochschule b. (-,-n) : skol uhel ar c'henwerzh b.

Handelskammer b. (-,-n) : kambr goñsulel ar c'henwerzh b., kambr-genwerzh b.

Handelsklasse b. (-,-n) : rummad perzhded g.

Handelskorrespondenz b. (-) : lizhiri kenwerzh lies.

Handelskrieg g. (-s,-e) : brezel kenwerzhel g.

Handelslehrer b. (-) : kelenner war an arwerzhouriezh b.

Handelsluftfahrt b. (-,-en) : nijerezh kenwerzh g.

Handelsmann g. (-s,-leute) : kenwerzher g., marc'hadour g. ; *die Handelsleute*, ar genwerzherien lies., ar varc'hadourien lies.

Handelsmarine b. (-,-n) : merdeadurezh kenwerzh b., merdeadurezh a genwerzh b. ; *sich bei der Handelsmarine melden*, mont war ar roll, enrollañ er verdeadurezh a genwerzh, enrollañ er verdeadurezh kenwerzh, en em rollañ er verdeadurezh a genwerzh, mont e touez ar vartoloded, lestrañ, kemer roll war ur vag, rollañ ; *Seemann bei der Handelsmarine*, moraer kenwerzh g.

Handelsmarke b. (-,-n) : merk kenwerzhel g.

handelsmäßig ag. : hervez boazioù ar genwerzh, diouzh arverioù ar genwerzh, diouzh pleustr ar genwerzh, marc'hadourel, kenwerzhel.

Handelsministerium n. (-s,-ministerien) : 1. [karg] maodiemelezh ar C'henwerzh b., ministrerezh ar C'henwerzh g. ; 2. [lec'h] maodiendi ar C'henwerzh g., ministrerezh ar C'henwerzh b.

Handelsmission b. (-,-en) : kefridiezh kenwerzhel b.

Handelsmühle b. (-,-n) : milinerezh b.

Handelsniederlassung b. (-,-en) : diazezlec'h kenwerzh g., stal-werzh b., kontlec'h g., kontouer g.

Handelspartner g. (-s,-) : keveler kenwerzhel g.

Handelsplatz g. (-es,-plätze) : plas kenwerzhel b., sez kenwerzhel b., lec'h-kreñv ar c'henwerzherezh g., kreñvlec'h ar c'henwerzherezh g., uhellec'h ar c'henwerzherezh g.

Handelspreis g. (-s,-e) : priz kenwerzhel g., priz ar marc'had g.

Handelsrecht n. (-s) : [gwir] gwir kenwerzhel g.

Handelsregister n. (-s,-) : marilh ar c'henwerzh g.

Handelsreisende(r) ag.k. g./b. : beajour-kenwerzh g., beajourez-kenwerzh b.

Handelsrichter g. (-s,-) : barner koñsulel g., barner e lez-varn ar C'henwerzh g.

Handelsschiff n. (-s,-e) : [merdead.] lestr-kenwerzh g., lestr-marc'hadour g., lestr-marc'hadourezh g., lestr-koñvers g.

Handelsschranken lies. : kaelioù maltoutel lies., kili maltoutel lies., skoilhoù d'ar frankeskemm lies., harzoù d'ar frankeskemm lies., harzoù d'ar frankiz kenwerzh lies.

Handelsschule b. (-,-n) : skol ar c'henwerzh b.

Handelsspanne b. (-,-n) : marz kenwerzhel g., marz buzad g., marz gounid g., buzvarz g.

Handelssperre b. (-,-n) : [polit.] blokus kenwerzhel g., embargo g., kaeladur kenwerzhel g.

Handelsstadt b. (-,-städte) : kêr genwerzherezh b.

Handelsstand g. (-s) : kenwerzherien lies., marc'hadourien lies.

Handelsstockung b. (-,-en) : diwerzh b., fallwerzh b., kenwerzh fall g./b.

Handelsstraße b. (-,-n) : redenn genverzh b.

handelsüblich ag. : hervez boazioù ar genwerzh, diouzh arverioù ar genwerzh, diouzh pleustr ar genwerzh.

Handelsunternehmen n. (-s,-) : embregerezh kenwerzh g., embregerezh a genwerzh g., stal-genwerzh b., ti-kenwerzh g.

Handelsunterricht g. (-s) : kelenneriezh ar c'henwerzh g., kelenn ar c'henwerzhouriezh g., kelenn an arwerzhouriezh g., kelenneriezh an arwerzhouriezh g.

Handelsverkehr g. (-s) : eskemmadennoù kenwerzh lies., eskemmoù kenwerzh lies., treizhid kenwerzhel g., treizhidell kenwerzhel b.

Handelsvertrag g. (-s,-verträge) : emglev-kenwerzh g., emglev kenwerzhel g., lizher-marc'had g.

Handelsvertreter g. (-s,-) : derc'houezour kenwerzh g., derc'houezourez kenwerzh b.

Handelsvertretung b. (-,-en) : amsez kenwerzh b.

Handelsware b. (-,-n) : traezenn eus ar genwerzh b., traezenn brenañ b., gwerzhadenn b.

Handelswechsel g. (-s,-) : lizher-talañ g., lizher-paeañ g., paper kenwerzh g.

Handelsweg g. (-s,-e) : hent-kenwerzh g.

Handelswert g. (-s,-e) : gwerzh nevidat g., gwerzh kenwerzhel g.

Handelszeichen n. (-s,-) : [kenw.] merk kenwerzhel g.

Handelszweig g. (-s,-e) : skourr kenwerzhel g.

Händeringen n. (-s) : aspedennoù lies., soulbedennoù lies. ; *jemanden mit Händeringen bitten*, gourfediñ u.b., pediñ hag aspediñ u.b., soulbediñ u.b., goulenn gant striv (gant aket) udb digant u.b. (Gregor), pediñ start (stank, kaer) u.b.

händeringend ag. : 1. dic'hoanag, dispi, dizemper, dizesperet, divrec'hailh ; 2. gant aspedennoù, gant soulbedennoù, aspedus ; *jemanden händeringend bitten*, gourfediñ u.b., pediñ hag aspediñ u.b., soulbediñ u.b., goulenn gant striv (gant aket) udb digant u.b. (Gregor), pediñ start (stank, kaer) u.b.

Händeschütteln n. (-s) : stardadenn daouarn b., stard-dorn g., dornad g., dornad-karantez g.

Händetrockner g. (-s,-) : sec'her-dornioù g., sec'herez-dornioù b.

Händewaschen n. (-s) : gwalc'h an daouarn g., gwalc'hidigezh an daouarn b.

Handfeger g. (-s,-) : skubellig g.

handfertig ag. : dorn-dis, ampart, diampech, dornet-mat, akuit, gourdon.

Handfertigkeit b. (-) : ampartiz-dorn b.

Handfesseln lies. : grizilhonoù lies., kefiou dorn lies., manegoù-houarn lies., manikloù lies.

handfest ag. : 1. start, postek, dornek ; *handfester Kerl*, tamm toupard a baotr g., pezhiañ den g., pezhiañ hini g., korf den g., bilh den g., tamm mat a baotr g. ; 2. [dre skeud.] *handfeste Lüge*, gaou du g., gaou bras g., pikol (mell, pezh mell) gaou g., kaer a garotezenn b.

Handfeuerlöscher g. (-s,-) : mouger-tan hezoug g., mouger hezoug g.

Handfeuerwaffe b. (-,-n) : arm-tan dorn g.

Handfläche b. (-,-n) : palv an dorn g., boz b. [*liester divoz*], flac'h b. [*liester flac'hoù, divflac'h*], kalon an dorn b.

handförmig ag. : 1. e doare un dorn, e doare dornioù, a-zoare gant un dorn, a-zoare gant dornioù, a-seurt gant un dorn, a-seurt gant dornioù ; 2. [louza.] palmezek.

Handgebrauch g. (-s) : *zum Handgebrauch*, hezoug, hebert.

Handgeld n. (-s) : 1. gwellentez b., skoaziadenn b. ; 2. arrez g., rannbae b. ; 3. [istor] diner Doue g., diner arrez g., arrez g. ; 4. *ist das Handgeld aufgezählt, nimmt das Gewissen Fersengeld*, vad graet, buan ankounac'haet - echu ar pardon, ankouaet ar sant - kenavo d'ar sant pa vez graet ar mirakl.

Handgelenk n. (-s,-e) : 1. [korf.] arzorn g. [*liester* arzornioù, daouarzorn, arzaouam], P. pognez g. [*liester* pognezoù, daoubognez] ; *ich kann problemlos mein Handgelenk mit Daumen und Mittelfinger umklammern*, aes e toublan va dorn war va arzorn, gouest on d'ober an dro da'm arzorn gant va biz-meud ha va biz-kreiz ; 2. [dre skeud.] P. *etwas aus dem Handgelenk schütteln*, ober udb war an tomm (diwar sav, war an taol, war an tach, war an trumm, war ar prim), kavout en un taol-kont (kavout gant un taolad spered) petra 'zo d'ober, bezañ diouzhtu-kaer udb dindan dorn gant an-unan ; *etwas aus dem Handgelenk machen*, ober udb en ur ebatal (en ur c'hoari, en ur farsal) (Gregor), ober udb ken aes ha tra, ober aes-ral udb, ober udb war blaen, ober udb ken bravik ha tra..

handgemacht ag. : dornaozet, graet gant an dorn ; *handgemachte Arbeit*, labour dorn g.

handgemein ag. : *handgemein werden*, sevel bec'h etre an dud, en em gannañ, en em c'hennañ, en em lardañ, en em bouezañ, en em beuriñ, en em beliat, en em bilat, mont d'an taolioù, mont a grogou berr an eil d'egile, sevel kannoù etrezo, sevel ur gwall grogad etrezo.

Handgemenge n. (-s) : kann b., kannadeg b., kannerezh g., gourenadeg b., laz g., tousmac'h g., taol-bec'h g., bec'h g., piladeg b., bretac'h g., brete g., trouz g., bount g., bountadeg b., diframm g., mesk g., meskadeg b., mac'h g., jeu b., stourmadeg b., krog g., krogad g., pegad g., foeterezh g., frigas g. ; *es kam zu einem Handgemenge, ein Handgemenge brach aus*, sevel a reas trouz (bec'h, c'hoari, jeu, patati, ur gourdrouz bras, kabal, kann) etrezo, strakal a reas an traoù ; *sich ins Handgemenge stürzen*, en em deuler er brete.

handgenäht ag. : gwriet gant an dorn, dornwriet.

Handgepäck n. (-s) : pakadoù-dorn lies.

handgerecht ag. : dornataus, akomod, hebleustr, hezalc'h, aes da embregañ, aes da vaniañ, embregadus, embregus, dilu, likant, meradus.

handgeschrieben ag. : dornskrivet, skrivet gant an dorn, diazorn ; *handgeschriebenes Buch*, levr dornskrivet g., levr diazorn g. ; *eine handgeschriebene Seite*, ur bajennad dornskrivet b.

handgestrickt ag. : 1. brochennet gant an dorn ; 2. [dre skeud.] talfaset, kalfichet, teuteunet.

handgewirkt ag. : gwriet gant an dorn, dornwriet ; *handgewirkte Tapeten*, pallinier-moger gwriet gant an dorn lies., pallinier-moger dornwriet lies.

Handgranate b. (-,-n) : greunadenn b. ; *eine Handgranate entschern*, distignañ ur c'hreunadenn ; *eine Kiste Handgranaten*, ur c'hasedad greunadennoù g., ur gasedad c'hreunadennoù b.

handgreiflich ag. : 1. anat, sklaer, splann ; 2. [dre skeud.] *handgreiflich werden*, skeiñ [gant u.b.], sevel bec'h etre an dud, en em gannañ, en em c'hennañ, en em lardañ, en em bouezañ, en em beuriñ, en em beliat, en em bilat, mont d'an taolioù, mont a grogou berr an eil d'egile, sevel kannoù etrezo, sevel taolioù etrezo, mont dre nerzh [ouzh u.b.], mont dre heg [d'u.b.], mont [d'u.b.] dre vil, kaout gwall grogad [ouzh u.b.].

Adv. : *handgreiflich vor Augen führen*, diskouez anat.

Handgreiflichkeit b. (-) : anadurezh b., anad g.

Handgreiflichkeiten lies. : kann b., tousmac'h g., taol-bec'h g., bec'h g., krogad g., rendael b., piladeg b., trouz g., bount g., bountadeg b., meskadeg b., stourmadeg b., diframm g., mesk g., mac'h g., jeu b. ; *es kam zu Handgreiflichkeiten*, sevel a reas trouz (bec'h, c'hoari, jeu, patati, ur gourdrouz bras, kabal, kann) etrezo, strakal a reas an traoù.

Handgriff g. (-s,-e) : 1. ampartiz b., tro-bleg b., stek g., ijin g., doare-ober g. ; 2. [kontell] troad g. ; 3. [kleze] dornell b. ; 4. [podoù] skouarn g. ; 5. [lu] embreg armoù g. ; 6. [tekn.] dornikell b., kambli b. ; 7. [tekn.] dornell b., lanker g. ; 8. [tisav.] dorn-red g., bann g.

Handhabe b. (-) : krog g., peg g. ; *Handhabe bieten*, reiñ krog, reiñ peg.

handhaben V.k.e. (handhabte / hat gehandhabt) : 1. embreger, embregañ, embregata, dornata, merat, flac'hata, kundu, kunduiñ, maneañ, maniañ, palvata ; *eine Waffe handhaben*, embreger (dornata, merat, kundu, kunduiñ, maniañ) un arm, c'hoari gant un arm, c'hoari un arm ; *das Schwert handhaben*, klezeiata, kunduiñ ar c'hleze ; *er kann das Schwert ganz gut handhaben*, domet mat eo da glezeiata, ampart eo da gunduiñ ar c'hleze, boazet eo da vaniañ mat ar c'hleze ; 2. [dre skeud.] *das Recht handhaben*, ober (rentañ) ar justis.

Handhabung b. (-) : embreg g., embregad g., embregadenn b., embregerezh g., dornataerezh g., dornatadur g. ; *die Handhabung des Schwertes*, embregerezh ar c'hleze g.

Handhebel g. (-s,-) : loc'henn b., loc'h g.

Handheld g./n. (-s,-s) : [stlenn.] urzhiataer personel hezoug g., urzhiataer personel godell g., urzhiataer personel chakod g.

handhoch ag. : ken uhel hag an dorn.

Handicap n. (-s,-s) / **Handikap** n. (-s,-s) : 1. [sport] dilañs g., poentoù dilañs lies. ; *dieses Pferd hat ein Handikap bekommen*, lañs a zo bet tennet digant ar marc'h-se ; 2. [dre skeud.] dilañs g., diemsav g., dalc'h g.

handicapen / handikapen V.k.e. (hat gehandicapt / hat gehandikapt) : 1. [sport] tennañ lañs, dilañsañ ; 2. [dre skeud.] dilañsañ.

Handinnenfläche b. (-,-n) : [korf.] palv an dorn g., boz b. [*liester* bozioù, divoz], flac'h b. [*liester* flac'hoù, divflac'h], kalon an dorn b. ; *Art Geschwulst in der Handinnenfläche*, kac'hadenn-yar b.

händisch ag. : [Bro-Aostria] ... dorn, dre zorn, gant an dorn.

Handkante b. (-,-n) : *die Handkante*, tailh an dorn b./g.

Handkantschlag g. (-s,-schläge) : taol gant tailh an dorn g.

Handkarre b. (-,-n) / **Handkarren** g. (-s,-): karrigell b., karr-bount g., karr bihan dre dud g. ; *eine Handkarre schieben*, roulat ur c'harr bihan dre dud.

Handkäse g. (-s) : [rannyezh.] keuz koumin moulet gant an dorn g.

Handkoffer g. (-s,-) : malizenn b., maletenn b.

Handkorb g. (-s,-körbe) : paner b.

Handkurbel b. (-,-n) : [tekn.] dornikell b., kambli b., troell b.

Handkuss g. (-es,-küsse) : 1. pok war kil an dorn g., pok war kein an dorn g. ; 2. [dre skeud.] *mit Handkuss*, laouen, gant ar brasañ plijadur, dre gaer, a-c'hrad-vat.

Handlampe b. (-,-n) : lamp-dorn g./b., kleuzeur-dorn b.

Handlanger g. (-s,-) : 1. paotr-pri g., darbarer g., paotr-darbar g., skorer g. ; 2. [dre skeud.] eil g., kenwaller g., kraklakez g., akolist g., lakepod g., lakez g. [*liester lakezed, lakizien*], kenseurt g., paotr diouzh dorn unan all g., paotr e dorn unan all g., mevel g. ; *seine Handlanger*, tud eus e berzh lies., tud diouzh e zorn lies., e vevelien lies., e lakizien lies.

Handlangerdienst g. (-es,-e) : *jemandem Handlangerdienst leisten, jemandem Handlangerdienst tun*, bezañ diouzh dorn u.b., bezañ e dorn u.b., bezañ mevel u.b.

Handlangerin b. (-,-nen) : eilez b., kenwallerez b., plac'h diouzh dorn unan all b., plac'h e dorn unan all b.

Handlauf g. (-s,-läufe) : [tisav.] dorn-red g., bann g.

Handlaufknauf : g. (-s,-knäuf) : boulomig g., boulomig-skalier g.

Handleiden n. (-s) : dornad g.

Händler g. (-s,-) : marc'hadour g., kenwerzhour g., koñversant g., trafikier g. ; *Viehhändler*, raer-chatal g., marc'hadour chatal g., trafikier chatal g. ; *Jahrmarktshändler*, marc'hadour foar g., marc'hadour foran g., foraner g. ; *umherziehender Händler, fliegender Händler*, marc'hadour-red g., marc'hadour baleant g., marc'hadour-baleer g.

Händlerin b. (-,-nen) : marc'hadourez b., kenwerzhourez b., koñversantez b.

Handlenkung b. (-,-en) : [nij.] levierezh dorn g.

Handlesekunst b. (-) : dornziouganerezh b., kiromañs g.

Handleuchter g. (-s,-) : boujiod g., kantolor g.

handlich ag. : 1. dornataus, akomod, hebleustr, hezalc'h, aes da embregañ, aes da vaniañ, embregadus, embregus, dilu, likant, meradus, rouez ; 2. [karbed] hevleir.

Handlichkeit b. (-) : 1. hebleustrted b., embregadusted b. ; 2. [karbed] hevleirined b.

Handlinie b. (-,-n) : linenn an dorn b., arroudenn an dorn b. ; *jemandes Handlinien deuten*, lenn doare u.b. en arroudennoù e zorn.

Handliniendeutung b. (-) : dornziouganerezh b., kiromañs g.

Handlung b. (-,-en) : 1. ober g., gread g., gra g., obererezh g., taol g., akt g. ; *bewusste Handlung*, gread mennet g., ober sevenet a-zevri (sevenet dre ratozh an-unan, sevenet gant rat vat an-unan) g., ober a-youl g., ober emouizieq g. ; *einer strafbaren Handlung beschuldigt werden*, bezañ tamallet ur felladenn d'an-unan ; *kriegerische Handlung*, taol-brezel g. ; *eine hässliche Handlung*, un taol kailh g., ur viloni b. ;

Vornahme unzüchtiger Handlungen, [gwir] vilonaj g., hudurnez b., loudouriezh b., loustoniezh lies., gadaliezh b., gadalezh b., gadalerezh g., gastaouerezh g., orged g., plijadurezhioù orgedus lies., kammoberoù reizhel lies., louvigezh b., embregerezhioù lous lies., domataerezhioù lous lies., divalavamant g., hillig graet da zivordhed u.b. g., jestroù fall lies., flouradoù hakr lies. ; 2. [romant] darvezadur g., dibun an darvoudoù g., neudenn an istor b., steuenn b., steuñvenn b. ; *Einheit der Handlung*, unded an ober b. (Gregor), unded darvezadur b. ; 3. [koz] akt g. ; 4. [kenwerzh] ti-kenwerzh g., stal b., koñvers g.

Handlungsablauf g. (-s,-abläufe) : darvezadur g., dibun an darvoudoù g., neudenn an istor b., steuenn b., steuñvenn b.

Handlungsbedarf g. (-s) : mall g., despailh g., difrae g. ; *es besteht kein Handlungsbedarf*, n'emañ ket an traoù o vont gant an dour, n'emañ ket an traoù o vont gant ar mor, n'emañ ket an traoù o vont gant ar stêr ; *es besteht Handlungsbedarf*, mall 'zo, ret eo ober seurt pe seurt, ret eo ober seul pe eneb.

Handlungsbevollmächtigte(r) ag.k. g./b. : galloudeged g. [*liester galloudegidi*].

handlungsfähig ag. : 1. gouest da vont dezhi, gwezhiadek, gouest da c'houarn ; 2. [gwir] e wirioù keodedour gantañ.

Handlungsfähigkeit b. (-) : 1. gwezhiadegezh b., galloudezh ober b., gouestoni da c'houarn b. ; 2. [gwir] gouestoni d'ober implij eus e wirioù keodedour b., gouester gwiriel g.

Handlungsfreiheit b. (-) : frankiz ober b., lec'hed ober g. ; *jemanden in seiner Handlungsfreiheit beschränken, jemandes Handlungsfreiheit einschränken*, krennañ frankiz ober u.b., strishaat frankiz ober u.b.

Handlungsgehilfe g. (-n,-n) : komis g., mevel g., implijad g.

Handlungsreisende(r) ag.k. g./b. : beajour-kenwerzh g., beajourez-kenwerzh b., derc'houezour kenwerzh g., derc'houezourez kenwerzh b.

Handlungsspielraum g. (-s) : frankiz ober b., lec'hed ober g., tammig frankiz ober g.

handlungsunfähig ag. : 1. diwezhiadek, dic'houest da c'houarn ; 2. [gwir] dic'houest d'ober implij eus e wirioù keodedour b.

Handlungsunfähigkeit b. (-) : 1. diwezhiadegezh b., dic'houested da c'houarn b. ; 2. [gwir] dic'houested d'ober implij eus e wirioù keodedour b., dic'houester gwiriel g.

Handlungsvollmacht b. (-,-en) : prokul kenwerzhel g., galloudegadur kenwerzhel g.

Handlungsweise b. (-,-n) : doare-ober g.

Handmehr n. (-s) : [Bro-Suis] mouezhiadeg dre sav-dorn b.

Handmixer g. (-s,-) : [kegin.] frikerez g.

Handmühle b. (-,-n) : breo b., milin-vrec'h b.

Handorgel b. (-,-n) : [Bro-Suis] akordeoñs g., P. boest an diaoul b.

Handpferd n. (-s,-e) : eil marc'h g.

Handpflege b. (-) : lobredouriezh n., lobredañ g.

Handpflegerin b. (-,-nen) : lobredourez b.

Handpresse b. (-,-n) : gwask dre zorn g./b., gwaskell dre zorn b.

Handprotzwagen g. (-s,-) : karr-mordok g., mordok-gwint g.

Handrad n. (-s,-räder) : [tekn.] dornikell b., kambli b., troell b.

Handramme b. (-,-n) : palumerez b., damez b., pil-prenn g., pilpenn g., dimezell-brenn b.

Handreichung b. (-) : 1. skoazell b., sikour g./b., harp g., skor g., skoaz b., rikour g., rekour g. ; 2. kuzulioù lies., titouroù lies.

Handrücken g. (-s,-) : [korf.] kil an dorn g., kildorn g., kein an dorn g.

Handruckschlag g. (-s,-schläge) : kildornad g., mañchad g.

Handrührgerät n. (-s,-e) : [kegin.] frikerez b.

Handsatz g. (-es,-sätze) : [moull.] lizherennadur graet gant an dorn g., dornlizherennadur g.

Handscanner g. (-s,-) : [stlenn.] skanner dorn g., c'hwilerver dorn g.

Handschellen lies. : grizilhonoù lies., kefiou-dorn lies., manegoù-houarn lies., kef g., manikloù lies., potailh-houarn b., P. chapeled g. ; *jemandem Handschellen anlegen*, lakaat grizilhonoù (kefiou dorn, manegoù-houarn) d'u.b., lakaat grizilhonoù ouzh daouarn u.b., lakaat ar c'hefiou ouzh daouarn u.b., lakaat ar c'hef war daouarn u.b., potailhañ e zaouarn d'u.b., grizilhonañ u.b., kefdornañ u.b., kefiñ u.b., manikliñ u.b.

Handschlag g. (-s,-schläge) : 1. tonkad g., tonkadenn b., tonkerez g., strakadenn dorn a-benn tonkañ ur marc'had b. ; *mit Handschlag*, en ur stlakañ palv o dorn dehou an eil ouzh egile, dre donkañ ; 2. stardadenn daouarn b., stard-dorn g., dornad g., dornad-karantez g. ; 3. [dre skeud.] P. *er tut keinen Handschlag*, ne ra netra gant e gorf, ne ra ket ur c'heuz eus e zaouarn, lakaat a ra e zaouarn an eil en egile, ober a ra e zidavez (e gorf didalvez), ober a ra aner, ne ra netra gant e zaou zorn, ne beur ket ha ne zaskir ket, ne rafe ket ur c'hrogad, ne rafe ket ur c'hraf, ne rafe ket an disterañ kraf, ne ra ket ur fulenn war ar plaen, ober a ra e varv, ne ra taol ebet, hennezh a vez oc'h ober mann a-hed an deiz, ne ra mann, ne ra glad, ne ra na tre na lanv, chom a ra da strañ, emañ o kinviañ (o kozhañ) el leziregezh, emañ o lardañ diegi, n'emañ ket bale an eost gantañ, hennezh ne c'hwezo ket lec'h ma c'hwez ar broc'h.

Handsreiben n. (-s,-) : lizher dornskrivet g.

Handschrift b. (-,-en) : 1. skritur dorn g./b., skrivadur dorn g. ; 2. domskrid g.

Handschriftendeutung b. (-) : grafologiezh b., skridoniezh b.

Handschriftenkunde b. (-) : skriturouriezh b., henskridoniezh b.

handschriftlich ag. : dornskrivet, skrivet gant an dorn.

Handschuh g. (-s,-e) : 1. maneg b. ; *ein Paar Handschuhe*, ur manegoù g., ur re vanegoù g. ; *mehrere Paare Handschuhe*, *mehrere Sorten Handschuhe*, manegeier lies. ; *der dazugehörige Handschuh*, parez ar vaneg-mañ b. ; *Handschuhe anziehen*, gwiskañ e vanegoù, lakaat e vanegoù en e zaouarn, manegañ, manegañ e zaouarn ; *den Handschuh ausziehen*, tennañ e vaneg, divanegañ, divanegañ e zorn, diwiskañ e vaneg ; *er hatte Handschuhe an*, war e zaou zorn e oa manegoù, maneg e oa, manegoù a oa en e zaouarn ;

Handschuhe paarweise ordnen, parañ manegeier ; *ohne Handschuhe*, divaneg ; *Inhalt eines Handschuhs*, manegad b. ; 2. [dre skeud.] *jemandem den Handschuh hinwerfen*, daeañ (difiañ) u.b., reiñ an difi d'u.b., stlepel e vaneg da dreid u.b., hegal u.b. d'an emgann-daou, hegal u.b. da stourm ; *den Handschuh aufnehmen*, sevel ar vaneg, degemer an dae, asantiñ d'an dae.

Handschuhfabrik b. (-,-en) : manegerezh b.

Handschuhfach n. (-s,-fächer) / **Handschuhkasten** g. (-s,-kästen) : [kirri-tan] kombod ar manegoù g.

Handschuhgeschäft n. (-s,-e) : manegerezh b.

Handschuhhändler g. (-s,-) : maneger g.

Handschuhladen g. (-s,-läden) : manegerezh b.

Handschuhmacher g. (-s,-) : maneger g.

Handschuhmacherei b. (-) : manegerezh g.

Handschützer g. (-s,-) : maneg-veudek b.

Handsiegel n. (-s,-) : siell brevez b.

Handspanne b. (-,-n) : rahouenn b., rahouennad b., palvad g.

Handspiegel g. (-s,-) : melezhour-dorn g.

Handspiel n. (-s) : [sport] dorn g., stok-dorn g.

Handstand g. (-s,-stände) : [sport] tourig ar park a-benn brech'g g., penn toullig a-grog-divrec'h g., toullbennig a-benn brech'g g.

Handstandüberschlag g. (-s,-schläge) : lamm-chouk-e-benn a-benn brech'g g., toutig-penn a-benn brech'g g.

Handstaubsauger g. (-s,-) : sunerez-skubellenn b., sunerez vihan b.

Handstreich g. (-s,-e) : taol-skrap g. ; *etwas im Handstreich nehmen*, aloubiñ udb en un dro-zorn, kemer udb en tu diouzh an-unan a-gildorn, sammañ udb a-gildorn, divorañ udb, skrapañ udb a-gildorn.

handstreichartig ag. : a-gildorn, en un dro-zorn, dre un taol-skrap.

Handtasche b. (-,-n) / **Handtäschchen** n. (-s,-) : sac'h-dorn g.

Handteller g. (-s,-) : palv an dorn g., boz b. [*liester bozioù, divoz*], flac'h b. [*liester flac'hoù, divflac'h*], kalon an dorn b.

Handtrommel b. (-,-n) : [sonerezh] taboulinig b., hirdaboulin b.

Handtuch n. (-s,-tücher) : 1. toailhon g., toailh b., toailhenn b., tarner g., torch-daouarn g., serviedenn b., lien g., lienenn evit sec'hiñ an daouarn b., serviedenn emwalc'hiñ b. ; 2. *das Handtuch werfen*, a) [dre skeud.] lezel e zivrec'h da gouezhañ, lezel (teuler) pep tra ouzh an drez, lezel pep tra ouzh torgenn, plegañ touchenn, koazhañ, kac'hat en e vragez, kodianañ, kodianañ gant u.b., dilezel ar stourm, chom a-dreuz gant e hent, lezel pep tra war e revr, reiñ e zilez, lezel pep tra war e gement all, kemer e sac'h, teuler (strinkañ) an trebez war-lerc'h ar billig, stlepel ar billig goude an trebez, teurel ar boned war-lerc'h an tog ; b) [boks] teurel ar spoueeenn.

Handtuchhalter g. (-s,-) : doug-serviedenn g., doug-serviedennoù g.

Handtuchspender g. (-s,-) : ingaler tarnerioù paper g.

Handtuchständer g. (-s,-) : doug-serviedenn g., doug-serviedennoù g.

Handumdrehen n. (-s) : P. *im Handumdrehen*, en taol kentañ, kerkent (kenkent) hag ar ger, a-daol-trumm,

dipadapa, en ur flipad, amzer sotal, a-benn-krak, en un netra, en ur ober un netra, en ur vann a amzer, en ul lommig amzer, en ur ober mann ebet a amzer, en un hunvre, en ur redadenn, en ur sailhadenn, en ur c'hwitelladenn, en ur freilhad, en un taol lagad, ken buan ha lavaret "chou" d'ar yar, en ur red, en un analad, diwar an taol kentañ, ken aes ha tra, ken aes all, aes-ral, koulz all, ken bravik ha tra, propik, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, plaen ha brav, war blaen, ribus, dindan peder munutenn, en un taol dorn, en un taol-kont / en un dro-zorn / en un hanter dro / prim / trumm / e spas ur serr-lagad / en ur serr-lagad (Gregor), krak, krenn, pik ; *die Angelegenheit wurde im Handumdrehen erledigt*, ne voe ket pell an abadenn, pront e voe renket an afer, ne voe ket hir an abadenn, ne reas nemet ur moull, ne voe ket pell an afer, renket e voe an afer en un netra, ne voe ket pell ar frapad ; *er hat die Angelegenheit im Handumdrehen erledigt*, hennezh n'eo bet pennad ebet evit reiñ lamm d'ar gudenn, pront e voe da reiñ lamm d'ar gudenn.

Hand- und Spanndienst g. (-es,-e) : aner g., anerioù lies.

handverlesen ag. : 1. kutuilhet gant an dorn ; 2. eus ar gurunenn, eus ar vegenn, eus an dibab, diouzh an dibab, a'r blein, a'r choaz, a'r boucl'h, eus an diuz, a'r gwellañ, eus ar gwellañ, a'r c'haerañ, eus ar re wellañ, eus ar re wellaik, kentañ troc'h, dibab.

Handvoll b. (-,-) : 1. dornad g., flac'had b., bozad f., bozadenn b., krabanad b., palvad g., duilh g., duilhad g. ; *eine Handvoll Sand*, un dornad traezh g. ; *eine Handvoll Mehl*, un dornad bleud g. ; *eine Handvoll Flachs*, un duilh lin g., un duilhad lin g. ; 2. *eine Handvoll Soldaten*, ur frapad soudarded g., un dornad soudarded g., un dornadig soudarded g., ur flac'had soudarded b., un togad soudarded g., ur vozad soudarded b., ur pakad soudarded g., ur banerad soudarded b.

Handwaffe b. (-,-n) : arm-dorn g.

Handwagen g. (-s,-) : karr-bount g., karrigell b. ; *zweiadriger Handwagen für Surfbretter*, kilhorou lies., ur c'hilhorou g.

handwarm ag. : tommik, klouar, goudomm, bavdomm, blot.

Adv. : gant dour klouar, e dour klouar.

Handwaschbecken n. (-s,-) : gwalc'heris g., gwalc'houer g., taol-emwalc'hiñ b., dar b.

Handwäsche b. (-) : 1. gwalc'h gant an dorn g., gwalc'hidigezh gant an dorn b. ; 2. lienaj da walc'hiñ gant an dorn g.

Handweh n. (-s) : dornad g.

Handwerk n. (-s,-e) : 1. micher b., labour g., micher-dorn b. ; *ein Handwerk erlernen*, bezañ o teskiñ micher, deskiñ micher ; *ein Handwerk treiben*, ober ur vicher, bezañ war ur vicher, labourat war ur vicher ; *ein Handwerk verstehen*, gouzout diouzh ur vicher, bezañ arroudet war ur vicher, bezañ kalet war ur vicher, bezañ ur mestr d'ober, gouzout an dibenn eus an dra, anavezout an treuz, bezañ gourdon ouzh e vicher ; *meine Schwester ging zu einer Schneiderin, wo sie das Handwerk lernte*, va c'hoar a voe lakaet gant ur gemenez da zeskiñ he micher ; *jemandem ins Handwerk pfuschen*, kaoch'hañ e labour d'u.b., koll ar vicher, kousiañ ar vicher, bezañ ur c'holl-

micher, emellout eus pezh n'anavezer ket, tarvañ (moc'hañ, moc'hata, porc'hellañ, pemoc'hañ, batrouzañ, strabouilhat, tourc'hañ, bastardiñ, kouilhourañ) al labour, brellañ, ober labour beleg, ober labour denjentil, ober labour intañvez, labourat dibalamour, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, labourat evel mevel ar person, labourat forzh penaos, labourat n'eus forzh penaos, lakaat dour e laezh (e win) unan all, teuler dour e laezh u.b., ober beskelloù e park u.b., distreiñ (tennañ) an dour diwar brad unan all, tennañ dour diwar brad unan all, troc'hañ en e raok d'u.b., troc'hañ ar foenn dindan treid u.b., falc'hat e brad d'u.b. ; 2. oberoù lies., gwalloberoù lies., drougoberoù lies. ; *jemandem das Handwerk legen*, lakaat diwezh da walloberoù u.b., lakaat harz da oberoù u.b. ; *einem Verbrecher das Handwerk legen*, lakaat diwezh da zrougoberoù un torfedour, lakaat termen da walloberoù un torfedour ; 3. dornvicherouriezh b., artizanezh b. ; [kr-l] *Handwerk hat goldenen Boden*, ur miliner pa dro e vilin, yod pe bara en do d'e goan ; *kein Handwerk ist schlecht*, micher ebet ne zizenor un den, pep stad a zeu digant Doue.

Handwerker g. (-s,-) : 1. artizan g., dornwezhour g. ; *als Handwerker ist er nicht gerade billig*, mont a ra kalz a arc'hant gant hennezh, hemañ a zo re griz en e c'hopr, hemañ a grog dreist e c'hopr, hemañ a grog re, hemañ a grog, gwall uhel eo ar priz gantañ, re frank eo e c'henoù ; 2. dornvicherour g., micherour g., oberour g.

Handwerkerin b. (-,-nen) : 1. artizanez b., dornwezhourez g. ; 2. dornvicherourez b., micherourez b., oberourez b.

Handwerkerstand g. (-s) : artizanerezh g.

handwerklich ag. : ... artizanezh, ... dornwezhour, ... artizan, artizanel ; *handwerklicher Beruf*, micher-dorn b., micher-zorn b., labour dorn g., micher artizan b., labour artizan g., labour dornwezhour g.

Handwerksberuf g. (-s,-e) : micher artizan b., labour artizan g., labour dornwezhour g., micher-dorn b., micher-zorn b., labour dorn g.

Handwerksbetrieb g. (-s,-e) : embregerezh bihan g.

Handwerksbursche g. (-n,-n) / **Handwerksgeselle** g. (-n,-n) : kompagnun g.

Handwerksgewerbe n. (-s,-) : artizanerezh g., micher artizan b., micher-dorn b., micher-zorn b.

Handwerkskammer b. (-,-n) : kambr ar micherioù hag an artizanerezh b.

Handwerkszeug n. (-s) : binviadur g., ostilherezh g., binvioù lies., ostilhoù lies.

Handwurzel b. (-,-n) : kentdorn g., eskern an arzorn lies.

Handwurzelknochen g. (-s,-) : askorn an arzorn g.

Handy n. (-s,-s) : pellgomzer hezoug g., pellgomzer-chakod g., hezougell b., telefon godell g., telefon bihan g.

Handzeichen n. (-s,-) : sin gant an dorn g., hejadenn gant an dorn b. ; *Abstimmung durch Handzeichen*, voterezh dre sav-dorn g., mouezhiadeg dre sav-dorb b.

Handzeichnung b. (-,-en) : tresadenn dorn b., tresadenn gant an dorn b.

Handzettel g. (-s,-) : follennig paper b., trakt g., brudfollenn b., follenn-nij b.

Handzug g. (-s,-züge) : tioñv g., goursin g., sin g.

hanebüchen ag. : P. digredabl, divezh, spontus ; *eine hanebüchene Lüge*, ur gaou du g., ur gaou divalav-mezh

g., ur pezh mell gaou g., ur pebezh gaou du g., ur gaer a garotezenn b. ; *hanebüchene Geschichte*, koñchoù born lies., koñchennoù born lies., tariell b., flugaj g., fidorienn b., kontoù pikous lies., paribolenoù lies., siklezonoù lies., flugez str., flugezennoù lies., krakoù lies., bidennoù lies., bitrakoù lies., koñchoù lies., koñchennoù lies., sotonioù lies., diotaj g., dibennaj g., rambreg.

Hanf g. (-s) : 1. [louza.] kanab str., kouarc'h str. ; *Hanf säen*, hadañ kanab, hadañ kouarc'h, hadañ ur ganabeg, hadañ ur gouarc'heg ; *Hanf brechen*, paluc'hat ar c'hanab, spadoulat ar c'hanab, braeat ar c'hanab, braeañ ar c'hanab / tilhañ ar c'hanab (Gregor) ; *Hanf pochen*, tilhañ (dedilhañ, kanastrennañ) kanab ; *Hanf rösten*, dourañ (eogiañ) ar c'hanab / lakaat ar c'hanab da eogiañ (Gregor), lakaat ar c'hanab er poull ; *Hanf hecheln*, kribañ kanab (Gregor), kribañ kanab, rimiañ kanab ; 2. [gwiad.] kanab g., kouarc'h g., lanfas g. ; 3. [dre skeud.] *im Hanf sitzen*, bezañ ebat e zoare, bezañ war ar bern, bevañ diwar ar bern, bezañ mat e gerz, ober anezhi, c'hoari anezhi, bezañ druz ar geustereñ gant an-unan, bezañ kreñv an traoù gant an-unan, bezañ plousaet mat e votoù, bezañ aes e borpant, bezañ uhel an dour gant an-unan, bezañ klok, kaout arc'hant gwalc'h e galon, na vezañ fall d'an-unan, bezañ mat an traoù gant an-unan, bezañ mat ar bed gant an-unan, bezañ foenn er rastell gant an-unan, bezañ barrek, bezañ gouest, kaout madoù, bezañ kreñv e gein, bezañ mat da geinañ.

Hanfacker g. (-s,-äcker) : kanabeg b., kouarc'heg b.

Hanfanbau g. (-s) : [labour-douar] gouniderez kanab g. ; *für den Hanfanbau geeigneter Boden*, douar-kanab g.

Hanfbereiter g. (-s,-) : aozer kanab g., aozer kouarc'h g.

Hanfbrake b. (-,-n) / **Hanfbreche** b. (-,-n) / **Hanfbrecher** g. (-s,-) : palufenn b., paluc'h b., paluc'henn b., spadoul g., brae b.

Hanfdarre b. (-,-n) : sec'hadur ar c'hanab g., sec'hadur ar c'houarc'h g.

hänfen ag. : ... kanab, ... kouarc'h.

Hanffaser b. (-,-n) : kanastr str., tilh str.

Hanffeld n. (-s,-er) : kanabeg b., kouarc'heg b.

Hanfgarn n. (-s) : neud kanab str., neud kanab g., neud kouarc'h str., neud kouarc'h g.

Hanfhechel b. (-,-n) : kribinerez b., kribin b., inkarderez b., inkard g., inkardenn b., rañvellerez b., rañvell b. [*liester* rañvelloù, reñvell].

Hanfkorn n. (-s,-körner) : [louza.] had kanab g., had kouarc'h g.

Hanfkuchen g. (-s,-) : tourtell ganab b., tourtell gouarc'h b.

Hanflein n. (-s) / **Hanfleinwand** b. (-,-leinwände) : [gwiad.] kanab g., lien kanab g., kouarc'h g., lien kouarc'h g.

Hänfling g. (-s,-e) : 1. [loen.] lineg-ruz g., lineg g., lineaer g., milhoc'h g., sidan g., linegez b. ; 2. [dre skeud.] flakenn b., sioc'han g., speñv g.

Hanfmantel g. (-s,-mäntel) : mantell ganab b. ; *schwerer Hanfmantel*, limouzenn b.

Hanfmeise b. (-,-n) : [loen.] pennduig kilpenn gwenn g.

Hanfnessel b. (-,-n) : [louza.] linad real str., louzaouenn-ar-c'hazh b.

Hanföl n. (-s) : eoul kanab g., eoul had kanab g., eoul kouarc'h g., eoul had kouarc'h g.

Hanfplanze b. (-,-n) : kanab str., kouarc'h str., kanabenn b., kouarc'henn b. ; *männliche Hanfplanze*, tad kouarc'h g. ; *weibliche Hanfplanze*, mamm gouarc'h b.

Hanfpocher g. (-s,-) : tilher g.

Hanfröste b. (-,-n) / **Hanfrotte** b. (-,-n) : 1. eogenn b., eogerezh b., eogeri b., poull-eogiañ g., poull-kanab g. ; 2. eogerezh g.

Hanfschnur b. (-,-schnüre) / **Hanfseil** n. (-s,-e) : kanabenn b., kordenn ganab b.

Hanfstoff g. (-s,-e) : lien kanab g.

Hanfstroh n. (-s) : [gwiad.] kanab kriz g., kanab diaoz g., kanab krai g.

Hanfweide b. (-,-n) : [louza.] aozilh g./str., aozilhenn b., bodenn aozilh b., bodennad aozilh b., gwez-aozilh str.

Hanfwerg n. (-s) : [merdead.] stoub kanab g., porc'h kanab g., porc'had kanab g., lanfas kanab g.

Hang g. (-s, Hänge) : 1. dinaou g., dirabañs b., tor g., krap g., krapenn b., roz g., grav b., gravienn b., deval g., devalenn g., krispenn b., pantenn b. [*liester* pantennoù, pantoù], gwantenn b., diskenn g., runell b., runenn b. ; *der Hang eines Berges*, tor ur menez g., dinaou ur menez g. (Gregor), krap ur menez g., pantenn ur menez b., roz ur menez g. ; *am Hang des Hügels*, a-grap an dosenn, e-krap an tarroz, ouzh tor an dosenn, war grap ar run, a-grap e revr war an dosenn ; *auf halbem Hang*, ouzh hanter krec'h, en hanter ar grec'henn, en hanter bign ar menez, hanter grec'h ; *den Hang hinaufgehen*, sevel (pignat) gant ar grapenn, sevel (pignat) gant ar roz, krapañ ouzh ar run, krapañ gant tor ar menez, sevel gant ar grec'henn, graviañ, sevel (pignat) gant ar c'hrav, krimpañ ur roz ; *ein steiler Hang*, ur serzhenn b., un diribin g., un dinaou sonn g., un dinaou serzh g., ur bantenn sonn b., ur bantenn serzh b., ur roz sonn g., ur roz serzh g., un diarnaou g., un diarroz g., ur grapenn start b., ur grapenn sonn b., un tarroz serzh g., ur grec'henn serzh b., un tamm krec'hienn mat g., un tamm mat a grec'hienn g., un dosenn serzh b., ur run serzh g./b., un dorgenn serzh b., un dosenn serzh b., un duchenn serzh b., ur grec'hienn a-bik b., ur sav tenn g., un torr-alan g., un torr-anal g. ; 2. [dre skeud.] doug g., dougidigezh b., dougerezh g., pleg g., pleg-natur g., tro-natur b., tech g., gouenn b., gwallyoul b., droukyoul b., si g., tued bred g., lañs e galon g. ; *Hang zum Trinken*, tech (pleg, si) da evañ, doug d'ar boeson g., doug da evañ g., pleg bras evit ar gwin g., pleg en tu diouzh ar gwin g. (Gregor) ; *er hat einen Hang zum Trinken*, hennezh a zo un den reizh da evañ ; *er hat einen Hang zum Bösen*, douget eo d'ober an droug, douget eo d'ober ar fall, treset eo d'an droug, treset eo d'ar fall, hennezh a zo noazus, troet eo war an droug, techet eo d'an droug, techet eo d'ar fall, gwall-dechet eo, ur valis a zo ennañ, ul loen brein (ul loen gars, ul loen vil, ul loen lous, ul loen fall) a zen a zo anezhañ, un dra milliget a zo anezhañ, ur gwall hini a zo anezhañ, ul loen vil a zen a zo anezhañ, ur pezh fall(akr) a zo anezhañ, ur gwall ibil a zen a zo anezhañ, gwriet a fallagriezh eo, e galon a zo ur puñs don a fallagriezh, hennezh a zo drouk betek mel e eskern, hennezh n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ, hennezh n'eus netra a vat ennañ g., pezhell eo e galon gant ar fallagriezh, karget a fallagriezh eo, e gont a fallagriezh a zo ennañ, n'eus ket ur banne gwad onest en e wazhied, kordet a fallagriezh eo, kordet eo e gorf a

fallagriezh, n'eus nemet fallagriezh ennañ, n'eus ket un neudenn eeun oc'h ober anezhañ, n'eus ket un neudenn eeun ennañ, bez' ez eus un neudenn gamm (un neudenn torret) en e wiadenn, kordet fall eo, kivioul eo, vis ar gordenn a zo ennañ, ur pezh fall a zen a zo anezhañ, ur vosenn a zen a zo anezhañ, ul lec'hidenn a zen fall a zo anezhañ, hennezh a zo gwazh eget ar vosenn, ul loen gars a zo anezhañ, ur paotr gagn a zo anezhañ, ur gwall higolenn a zo anezhañ, hennezh a zo un higenn, hennezh a zo bleiz a-walc'h ; *er hat einen Hang zur Faulheit*, un tammig eo techet d'al leziregezh.

Hangar g. (-s,-s) : skiber g., karri g.

Hängebacke b. (-,-n) : adjod b., advoc'h b.

Hängeboden g. (-s,-böden) : sanailh b., siklud g.

Hängebrücke b. (-,-n) : pont-skourr g., pont-stenn g., pont-a-ispilh g., pont-orjal g., pont savet e bili-bann g.

Hängedach n. (-s,-dächer) : toenn-skourr b., toenn valirek b.

Hängegleiter g. (-s,-) : [sport] bolc'haskell b., deltaplaver g.

Hangeisen n. (-s,-) : *Hangeisen einer Glocke*, organell b., ruilhenn vetal a dalvez da stagañ ur vazhoulenn e diabarzh ur c'hloc'h b.

Hängelampe b. (-,-n) : kantolor-skourr g., kantolor skourrek g.

Hängelippe b. (-,-n) : muzell-gazeg b., gweuzken g., gweuskenn b.

hängeln V.gw. (ist gehangelt / hat gehangelt) : [sport] mont war-raok a-ispilh war-bouez e zivrec'h.

Hängemappe b. (-,-n) : [d'afar burevioù] teuliad-skourr g., kleurenn-skourr b.

Hängematte b. (-,-n) : gwele-skourr g., brand g., gwele-ispilh g., kabanenn b., P. hamak g.

Hängemaul n. (-s) : 1. muzell-gazeg b., gweuzken g., gweuskenn b. ; 2. [dre skeud.] *ein Hängemaul machen*, mousklenniñ, ober e benn mousklenn, ober beg kamm, ober beg a-dreuz, ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, ober mouroù, ober mourrennoù du, mourrennañ, astenn e vuzelloù, mouspeniñ, moulbenniñ, kammañ e veg, mont kamm e c'henoù, ober e vuzell gamm, stummañ e c'henoù, treuzañ e c'henoù, ober ur fri minaoed, pennboufiñ, mont da Gervouzhig, ober krampouezh-mouzhik, mont e mouzh, mont da di vouzhig, mont d'an toull mouzhig, c'hoari e benn bihan, bezañ teusk e c'henoù, mouzhañ, ourzal.

hängen V.gw. (hängt / hing / hat gehangen) : [Bro-Suis] *sellit ouzh hängen*¹.

hängen¹ V.gw. [*verb kemmus* hing / hat gehangen] : 1. bezañ, divilhañ, bezañ a-istribilh (a-skourr, e-skourr, a-ispilh, e-pign, e-kroug, e-krap, a-grap), bezañ istribilhet, bezañ skourret, istribilhañ ; *der Hut hängt am Nagel*, emañ an tog a-istribilh ouzh ar c'hrog, emañ an tog ouzh an tach, emañ an tog e-kroug ouzh an tach ; *dein Mantel hängt an der Tür*, emañ da vantell e-pign ouzh an nor, emañ da vantell e-kroug ouzh an nor ; *am Galgen hängen*, bezañ e-skourr (a-ispilh, skourret) ouzh ar groug ; *sie hängt ihm am Halse*, a-grap emañ-hi ouzh kerc'henn e c'houzoug ; *das Gemälde hängt nicht fest*, krog-diskrog eo an daolenn, kroget fall eo an daolenn ; *ihr Rock hängt schief*, posles eo he brozh, lespos eo he brozh ; [dre skeud.] *an Mutters Rockschoßen hängen*, an

Mutters Schürzenzipfel hängen, bezañ dalc'hmat a-grap ouzh e vamm, bezañ krogellet ouzh e vamm, bezañ bepred krog e lostenn e vamm, chom dalc'hmat krog ouzh e vamm, na vezañ dizonet c'hoazh, bezañ atav-atav war seuliou treid e vamm, bezañ atav oc'h ober ki bihan d'e vamm, bezañ atav evel ur c'hi bihan war-lerc'h e vamm, na zispegañ diouzh e vamm, bezañ c'hoazh war barlenn e vamm, bezañ c'hoazh war ar varlenn, na vezañ evit dioueriñ e vamm, bezañ ur c'hrap-e-doull eus an-unan, bezañ ur graperez-he-zoull anezhi ; *der Erfolg hing an einem Haar*, hogoziq deomp c'hwitañ war hon taol, hogoziq e oa bet deomp c'hwitañ war hon taol, darbet e oa bet deomp ober kazeg dre greiz ar porzh, evit nebeut e vije aet an taol da gazh / evit bihan dra e vije bet kazh an taol / tost e oa bet an taol mont da gazh (Gregor), damdost e oa bet d'ar ribotadenn mont da fall ; *sein Leben hing an einem seidenen Faden*, e vuhez ne oa stag nemet ouzh un neudennig / e vuhez a zalc'he a-ispilh ouzh un neudennig stoub (Gregor) ; *jemandem an den Lippen hängen*, sunañ komzoù u.b., selaou u.b. hep lezel ur gomz da gouezhañ war an douar ; *an jemandem hängen*, delc'her d'u.b., karout u.b., bezañ stag ouzh u.b., bezañ stag e galon ouzh u.b., bezañ douget d'u.b., bezañ tomm ouzh u.b., kaout joa ouzh u.b. ; *am Leben hängen*, derc'hel mort (yud, start, gwevn) d'e vuhez, bezañ nes e groc'henn d'an-unan ; *am Geld hängen*, karout an arc'hant, bezañ douget d'an arc'hant, bezañ stag e galon ouzh an arc'hant, bezañ troet war an dastum, bezañ troet war an danvez, bezañ troet da zastum, bezañ troet ouzh (gant, war) an arc'hant, bezañ dalc'het gant arvez an aour, bezañ ur marc'h an arc'hant eus an-unan, bezañ ur c'hoz eus an-unan ; *und alles was drum und dran hängt*, holl ar pezh a denn d'an dra-se, hag all, ha razh, hag an holl draoù (ha kement tra) a sell tamm-pe-damm ouzh an dra-se ; *woran hängt es denn ?* ha perak an diaoul emañ an traoù e-giz-se ?

2. [dre skeud.] *der Prozess hängt*, manet eo ar prosez e-skourr (e-pign, a-istribilh, a-ispilh, a-blad), emañ c'hoazh ar prosez e kroug (Gregor) ; P. *wir hängen damit noch völlig in der Luft*, *es hängt noch völlig in der Luft*, en arvar emaoamp c'hoazh a-zivout an dra-se, chom a ra an traoù en entremar c'hoazh, emañ an traoù e-kroug c'hoazh (Gregor), a-ispilh e chom an traoù c'hoazh, emañ an traoù e-pign c'hoazh, chomet eo an traoù war vann, chomet eo an traoù er vann, ar stal a zo c'hoazh ouzh an drez, chomet eo an afer a-stlej, manet eo an traoù e-skourr.

3. kostezañ ; *die Decke hängt nach einer Seite*, kostezañ a ra ar sel eus un tu.

4. kaout dle ; *er hängt bei seinem Krämer*, e dle e ispiser emañ, dleour eo (dleout a ra arc'hant) d'e ispiser, dastumet (gounezet) en deus dle e ti an ispiser, dleoù en deus war ar c'hozh e ti e ispiser, emañ war goch e ti e ispiser.

5. *die Bäume hängen voller Früchte*, ar gwez a zo o bec'h a frouezh enno (ganto), frouezh bec'h ar gwez a zo, frouezh forzh pegement a zo er gwez, frouezh ken-ha-ken a zo er gwez, frouezh ken-ha-kenañ a zo er gwez, frouezh mui-pegen-mui a zo er gwez, leun a frouezh eo ar gwez.

6. *er hängt die meiste Zeit in der Kneipe*, delc'her a ra taol-gont an ostaleri en e sav, hennezh a zo ur peul-tavarn, techet eo da daverniñ, er chapel e vez peurliesañ, e chapel ar bod iliaev e vez peurliesañ, ouzh an daol santel e vez peurliesañ, hennezh a zo ur reder tavarrioù.

7. **hängen bleiben, hängen lassen** : *an einem Ast hängen bleiben*, chom a-istribilh ouzh ur skourr, chom e-krap ouzh ur skourr ; *er blieb mit der Hose im Stacheldraht hängen*, e vragoù a chomas lug en orjal dreinek, e vragoù a lugas en orjal dreinek, luget en doa e vragoù en orjal dreinek ; *er blieb über der Wassergrube hängen*, manet e oa e-krap a-us ar fozad dour ; P. *in der Schule hängen bleiben*, eilañ e glas, ober un eil bloavezh en hevelep klas, doublañ e glas ; *das Schleppnetz hatte sich in den Felsen verfangen und blieb trotz unserer Bemühungen darin hängen*, aet e oa ar roued-stlej da gregiñ e-barzh ar vein e strad ar mor ha n'omp ket deuet a-benn da dennañ anezhi eus he dalc'h daoust d'hon troioù ha distroioù ; P. *jemanden hängen lassen*, lezel u.b. e perch, dilezel u.b., lezel u.b. war e revr (e-unanig, war e gement all, a-gostez), treiñ kein d'u.b., mont diwardro u.b. ; [dre skeud.] *den Kopf hängen lassen, die Ohren hängen lassen, die Nase hängen lassen, die Flügel hängen lassen*, stouiñ e benn, bezañ izel e gribenn, bezañ izel e gribell, soublañ e zaoulagad, bezañ kouezhet d'an-unan klipenn hag askell, plegañ touchenn, koazhañ, koll kalon, mont gant an diskalon, diskalonekaat, digalonekaat, bezañ digalonekaat (disouezhet), laoskaat, mont bihan e galon, lezel e zivrec'h da gouezhañ, fallgaloniñ, bezañ krog an digalon en an-unan, bezañ kouezhet e veudig en e zorn, mont izel e gribenn, bezañ diskaret e gribenn, bezañ pinous (lostek, toutek, dipitet), bezañ strinket an trebez war-lerc'h ar billig, en em lezel, en em lezel holl, en em leuskel, en em lezel da vont, en em leuskel da vont, lezel da vont, digaloniñ, kac'hat en e vragez ; *den Mantel hängen lassen*, lezel e vantell war e lerc'h, disoñjal e vantell ; *ich habe meinen Hut in der Garderobe hängen lassen*, chomet eo va zog war va lerc'h er gwiskva, disoñjet em eus va zog er gwiskva, disoñjet em eus kas va zog ganin diouzh ar gwiskva.

anv-gwan verb I : **hängend** a-istribilh, a-skourr, e-skourr, a-ispilh, e-pign, istribilhet, istribilh, ispihl, e-krap, a-grap, e-kroug, skourret ; *eine hängende Felswand*, reier serzh o valirañ a-us d'ar c'hondon lies., reier balirek lies. ; *hängende Gärten*, liorzhoù dereziet lies. ; *er hat einen schräg zur Seite hängenden Kopf*, hennezh a zo penngamm, ur penngamm a zen eo ; *sie hat einen schräg zur Seite hängenden Kopf*, honnezh a zo penngamm, ur benngammez a zo anezhi ; [mengleuz.] *hängende Schicht*, gwiskad roc'h lec'hiet a-zioc'h d'ur wazhenn g.

hängen² [verb digemm : hat gehängt] V.k.e. : 1. istribilhañ, ispihlhañ, lakaat a-istribilh, skourrañ, krougañ, stagañ ouzh ar groug, tagañ ; *etwas an den Nagel hängen*, **a**) istribilhañ udb ouzh an tach, lakaat udb e-skourr ouzh an tach ; **b**) [dre skeud.] lezel udb ouzh an drez (war e gement all, war e revr), teuler udb ouzh an drez, lezel udb ouzh torgenn, lavaret kenavo d'udb, dilezel udb, ober dilez eus udb ; 2. [dre skeud.] *den Mantel nach dem Winde hängen*, treizhañ diouzh an

amzer, treiñ gant an avel, treiñ (c'hwezhañ) gant an avel, c'hwezhañ e tu an avel, treiñ aes e chupenn, cheñch aes tu d'e chupenn, cheñch aes tu d'e borpant, mont eus an eil kostezenn d'eben, treiñ gant kement avel 'zo, gouzout cheñch tu d'e chupenn, klask e avel, mont da-heul an avel, bezañ hedro, bezañ bouljant, bezañ tro-distro, treiñ evel ur wiblenn, treiñ-distreiñ evel ur wiblenn, bezañ kildro evel ur wiblenn, treiñ-distreiñ evel kog an tour, bezañ berrboellik, treiñ evel an avel, c'hoari nac'h-dinac'h, cheñch ha dicheñch tu d'e chupenn, gwibleniñ, bezañ pennadus evel ur bouc'h ; *sein Herz an etwas hängen*, en em dommañ ouzh udb, dont da vagañ karantez ouzh udb ; P. *jemandem den Brotkorb höher hängen*, **a**) krennañ ar peuriñ d'u.b. ; **b**) derc'hel berroc'h war u.b. (war sugelloù u.b.), derc'hel berroc'h gant u.b., stardañ e nask d'u.b., stardañ ar senklenn war u.b. ; *etwas an die große Glocke hängen*, embann udb war ar groaz (d'ar seizh avel) ; P. *etwas niedriger hängen*, na ober kement a stad eus udb, ober nebeut a stad eus udb, derc'hel nebeut stad eus udb, derc'hel nebeut a stad ag udb, derc'hel nebeut a gont eus udb, derc'hel nebeut a gont ag udb ; *er wurde gehängt*, lakaet e voe ouzh ar groug, krouget e voe ; *wir hätten ihn doch an Ort und Stelle hängen sollen*, lealoc'h e vije bet deomp e grougañ end-eeun eno ; [kr-l] *die kleinen Diebe hängt man, die großen lässt man laufen*, al laer brasañ a groug ar bihanañ - al laeron vihan a vez krouget hag ar re vras ne vezont ket ; *wenn man einen hängen will, findet man auch einen Strick dazu*, an hini en deus c'hoant da grougañ e gash a lavar eo fall da logota.

V. em. : **sich hängen** (hat sich (t-rt) gehängt) : *sich an etwas (t-rt) hängen*, brañsigellat ouzh udb.

Hangen n. (-s) : *mit Hangen und Bängen*, trubuilhet-holl, ankeniet-holl, trechalet, trefuet, c'hwen en e loeroù, treant gantañ / gant ar gloazoù (Gregor), o krenañ gant an aon, skoet gant an derzhienn-skeud, bec'h warnañ, e bec'h, moan e revr, moan e foñs, o krizañ e chouk, o foerañ, o sec'hañ gant ar spont, moan an traoù gantañ, kaoc'h tomm en e vragoù, aet bihan e galon, melre gantañ.

Hängen n. (-s) : 1. kroug g., krougadenn b., krougerezh g. ; 2. *mit Hängen und Würgen*, gant poan vras, gant mil boan, bec'h-bec'h, a boan vras (Gregor), dre boan, gant kant ha mil boan, goude kalz a boan, a-grip hag a-grap, krip-ha-krap.

hängend ag. : a-istribilh, a-zivilh, en divilh, a-skourr, a-ispilh, e-pign, a-grap, e-krap, istribilhet, istribilh, ispihl ; *eine hängende Felswand*, reier serzh o valirañ a-us d'ar c'hondon lies., reier balirek lies. ; *hängende Gärten*, liorzhoù dereziet lies. ; *er hat einen schräg zur Seite hängenden Kopf*, hennezh a zo penngamm, ur penngamm a zen eo ; *sie hat einen schräg zur Seite hängenden Kopf*, honnezh a zo penngamm, ur benngammez a zo anezhi ; [mengleuz.] *hängende Schicht*, gwiskad roc'h lec'hiet a-zioc'h d'ur wazhenn g.

Hangende(s) ag.k. n. : [mengleuz.] gwiskad roc'h lec'hiet a-zioc'h d'ur wazhenn g.

Hängeohr n. (-s,-en) : [loen.] skouarn a-ispilh b., skouarn a-zivilh b., skouarn gouezhet b., skouarn a-istribilh b., skouarn a gouezh d'an traoñ b.

Hängepartie b. (-,-n) : 1. [echedoù] c'hoariadenn echedoù chomet e-skourr b., c'hoariadenn echedoù

chomet e kroug b. **2.** afer lamm-dilamm b., lammadennoù ha dilammadennoù un afer.

Hänger g. (-s,-) : **1.** P. adkarr g. ; **2.** taol-dinerzh g., jeu fail g., mare divegon g. ; **3.** disoñjadenn b., ankounac'haden b., diankadenn b. ; *einen Hänger haben*, mont war voem, koll e oremuz, chom bourdet, bourdiñ, chom bourt, bezañ troc'het e speredenn (troc'het neudenn e soñjoù) d'an-unan, chom koubet, chom lug, chom berr war e c'her, chom boud, chom bouc'h, bezañ lug, bezañ chalmet, koll poell e gudenn, koll e boell / koll e neudenn / chom berrek / bezañ kollet e neudenn gant an-unan / bezañ kollet penn e neudenn gant an-unan / chom ouzh an drez / chom dilavar / foerañ ouzh ar raou (Gregor), koll penn e gudenn, lonkañ e gaoz, chom mik.

Hängereck n. (-s,-e) : [sport] trapez g., barrenn grouget b.

Hängerl n. (-s,-n) : [Bro-Aostria] toailhon g., toailh b., toailhenn b., tarner g., torch g.

Hängeschloss n. (-es,-schlösser) : kadranas g., krabotinell b.

Hängeschränk g. (-s,-schränke) : pezh arrebeuri kegin a-skourr g.

Hängeschulter b. (-,-n) : skoaz dizalc'h b., skoaz kostezet b.

Hängeweide b. (-,-n) : [louza.] haleg goueler str., halegenn oueler b., haleg Babilon str., halegenn Vabilon b.

Hängewiege b. (-,-n) : brañsell b., kavell-brañsell g., kavell-skourr g., kavell-ispilh g., karavell b.

Hanggleiter g. (-s,-) : [sport] bolc'haskell b., deltaplaver g.

hängig ag. : [Bro-Suis] **1.** [gwir] *einen Prozess gegen jemanden hängig machen*, sevel ur prosez ouzh u.b., poursuiñ u.b. dirak al lez-varn, kas u.b. dirak al lez-varn, boulc'hañ ur prosez a-enep u.b., lakaat ur prosez war chouk u.b., sezisañ ar justis ; **2.** e kroug, war c'hortoz, chomet e-skourr, chomet a-blad, chomet e-pign, chomet a-istribilh, chomet a-ispilh, a-ispilh, chomet e-perch, chomet a-zistribilh.

Hanglage b. (-,-n) : tachenn war ziribin b. ; *in Hanglage*, pouez-traoñ gantañ, traoñ gantañ, war ziribin, diribin gantañ, war zinaou, war-naou, en deval, war an deval, war gostez, war rabañs, war-ziribañs, war zinaou, war wintell.

Hanna b. : Janed b.

Hannibal g. : **1.** Hannibal g. ; **2.** [dre skeud.] *Hannibal ist vor den Toren*, c'hwezh ar pebr a zo gant ar wadegenn ! gwall arvarus e teu da vezañ ! treiñ a ra an traoù d'ar put ! tost eo an tan d'ar stoub ! da ziwall ez eus ! arvar 'zo ganti ! dañjer 'zo ! bec'h a vo a-benn nebeut ! tomm e vo d'hor chupenn a-benn nebeut ! c'hwezh ar rost (ar suilh, ar suilhet) a zo amañ ! war evezh, tudoù ! amañ ez eus ur gwall soubenn da gaout ! chabous a vo ! patati a vo ! stardañ a ra an traoù !

Hannover n. : Hannover b.

Hannoveraner¹ g. (-s,-) : [loen.] marc'h Hannover g., hannoverad g.

Hannoveraner² g. (-s,-) : annezad Hannover g., hannoverad g.

Hannoveranerin b. (-,-nen) : annezadez Hannover b., hannoveradez b.

hannoversch- ag. : eus Hannover, ... Hannover, hannoverat.

Hans g. : **1.** Yann g. ; **2.** [dre skeud.] *ein dummer Hans*, ur Yann al leue g. (Gregor) g., ur Yann seitek g., ur Yann banezenn g., ur Yann diwarlerc'h g., ur Yann beul g., ur Yann ar peul g., ur Yann ar peul karr g., ur Yann yod g., ur Yann traped g., ur Fañch ar peul g., ur genaoueg g., ur podig g., ur pothouarn g., ur glaourenneg g., ur pampez g., ur genoù klapez g., ur glapez g., ur genoù da bakañ kelien g., ur genoù patatez g., ur genoù gwelien g., un houperig g., ur bourjin g., ur penn bleup g., ur jaodre g., ur geolieg g., ur beg don g., ur beg bras g., ur genoù bras g., ur genoù frank g., ur pennsod g., un diskiant g., un darsod g., ul leue g., ul leue dour g., ul leue brizh g., ul leue geot g., ul loukez g., ur banezenn b., ur batatezenn b., ur gogez g., ur penn luch g., ur magn g., un dobien g., ur beulke g., ur penn peul g., ur penn leue g., ur penn beuz g., ur penn azen g., ur makez penn leue g., ur makez cheulk g., ur makez tamm paotr fin g. ; *ich will Hans heißen, wenn das anders ist*, touiñ a rafenn war gement-se, me a zo sur eus ar pezh a lavaran, ken gwir eo evel ma lavaran deoc'h, an dra-se a zo ken gwir ha ma'z eus pemp biz war va dorn ; *Hans Liederlich*, labous-noz g., rouler g., ribouler g., Yann lak-e-barzh g., Yann lip-e-werenn g., Yann frank-e-c'houzoug g., liper-e-werenn g., liper-bont g., lonk-e-sizhun g. ; *Hans im Glück*, Yann al leue (Gregor), Yann seitek, Yann banezenn g., Yann diwarlerc'h g., Yann beul g., Fañch ar peul g., Yann ar peul g., Yann ar peul karr g., Yann yod g., Yann traped, beulke, penn beuz g., penn luch g., magn g., penn peul g., leue dour g., leue brizh g., leue geot g., penn leue g., penn azen g., dobien g., genaoueg g., podig g., pothouarn g., glaourenneg g., pampez g., genoù klapez g., glapez g., genoù da bakañ kelien g., genoù patatez g., genoù gwelien g., houperig g., bourjin g., bleup g., jaodre g., pennsod g., diskiant g., darsod g., geolieg g., beg don g., beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., loukez g., panezenn b., patatezenn b., gogez g., makez cheulk g., makez penn leue g., makez tamm paotr fin g. ; *Hans Dämmlack*, Bille g.

Hansa b. (-) : [istor] Hansa b., Kevre an Hansa g., Kevre Hanseat g.

Hansaplast[®] n. (-s) : sparadrap[®] g.

Hänschen n. : Yannig g.

Hansdampf g. (-s,-e) : *Hansdampf in allen Gassen*, penn avelet g., penn skañv g., poufer g., brabañser g., bugader g., boufon g., pabor g., fougeer g., brammer g., braller g., braller e gloc'h g., mailhard g., breser g., breser kaoc'h g., Yann beg-araok g., fri-furch g., fri savet g., spered kurius a zen g., fourdouilh g., lavarer g., prezege daonet g., Yannig ar mil micher g.

Hanse b. (-) : [istor] Hansa b., Kevre an Hansa g., Kevre Hanseat g.

Hanseat g. (-en,-en) : Hansead g.

hanseatisch ag. : hag a sell ouzh an Hansa, hanseat.

Hansel g. (-s,-) : [rannyezh.] P. rouz g., impopo g., jostram g.

Hänsel g. : Yannig g.

Hänsel und Gretel lies. : [louza.] louzaouenn-ar-skevent b., bara-an-ozhac'h-kozh g.

Hänselei b. (-, -en) : goap g., goapaerezh g., noualantez b., tatin g., tatinerezh g.

hänseln V.k.e. (hat gehänselt) : *jemanden hänseln*, garchennat ouzh u.b., garchennat u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., hegaziñ u.b., atahinañ u.b., heskinañ u.b., isañ u.b., tregasiñ u.b., eogañ u.b., hegañ u.b., chigardiñ u.b., kilienniñ u.b., regenniñ u.b.

Hansen-Krankheit b. (-) : [mezeg.] lorgnez b., loventez b., lovrerezh g., lovrerzh b., lovrone b., lovrmez b., kleñved Hansen g.

Hansestadt b. (-, -städte) : **1.** (istor) kêr stag ouzh an Hansa b., keoded stag ouzh an Hansa b., kêr hanseat b. ; **2.** (hiziv) kêr bet stag ouzh an Hansa b., keoded bet stag ouzh an Hansa b., kêr hanseat b.

Hanswurst g. (-es, -e/-würste) : harlikin g., farouell g., bourjin g., bidaneller g., paotr fistoulik g., rampono g., jostram g., furlukin g., oristal g., oristal a zen g., orin g., orin den g., orin a zen g., impopo g., boufoner g., pichon g., farser g., fentigeller g., noualant g. ; *den Hanswurst spielen, den Hanswurst machen*, tariellañ, louadiñ, boufoniñ, farouellañ, ober gennoù (troioù kamm, bourdoù), c'hoari taolioù-bourd, farsal, dibunañ bourdoù, reiñ melladoù, ober farsoù (farsadennoù, farsig-farsoù, fent), lakaat fent, distagañ fentigelloù, reiñ fent, fentigellañ, gogeañ, furlukinat, ober furlifinerezh, ober e veurlarjez, ober e cholori, ober e farouell, ober ar bourjin, ober e baotr fistoulik, ober e rampono, c'hoari e loa, c'hoari al loa.

Hanswurstiade b. (-, -n) : harlikinerezh g., furlikinerezh g., baoc'h g., farouellerezh g., boufonerezh g., fars g., farsadenn b., farserezh g., farsellerezh g., fentigellerezh g. ; *Hanswurstiaden*, bourdellaioù lies., monandoù lies.

Hantel b. (-, -n) : [sport] daoubouez g., halter g., halterenn b. [*liester halterioù*].

hanteln V.gw. (hat gehantelt) : c'hoari an halterioù.

hantieren V.k.e. (hat hantiert) : ober gant, embreger, dornata, merat, flac'hata, kundu, kunduiñ, maneañ, maniañ, palvata, ruilhal ; *das Gewehr hantieren*, embreger (dornata, merat, maniañ) ur fuzuilh.

V. gw. (hat hantiert) : **1.** *eifrig hantieren*, trabasat, difraeañ, difretañ ; **2.** *mit etwas hantieren*, ober gant udb, embreger udb, dornata udb, merat udb, meudañ udb, flac'hata udb, kundu udb, kunduiñ udb, maneañ udb, maniañ udb, palvata udb, ruilhal udb ; **2.** talfasat, turlutañ, kalfichat, bitellat, taniellat, bitrakiñ, trikarmadiñ, c'hoariellat, ober tammoù labourioù, belbetat, teusteukat, kinkailhat, belbisat, belbiat, c'hoari micherig, c'hwileta, firbouchal, dresañ, teukañ, lugudiñ, feuzañ, teuteunat ; *am Computer hantieren*, c'hwiliañ an urzhiataer.

hantig ag. : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] **1.** [den] rust, taer, flemmus, hek, dibalamour, pik ; **2.** [blaz] c'hwerv, trenk, put, tagus, tag, trelonk, sur, kalet, kreñv.

hapern V. dibers. (hat gehapert) : **1.** mankout, diankañ, defotiñ, bezañ defotus, faotañ, faziñ, bezañ diank, ober diouer, ober diank, bezañ diouer a udb, bezañ dienez a udb, bezañ dienez udb ; *es hapert an etwas (t-d-b)*, diouer a udb a zo, dienez a udb a zo, mank a udb a zo, diviet (berr, pare) eo udb, n'eus ket mui a udb, war var a udb emaoamp, n'eus ket a-walc'h na hanter eus udb ; **2.** mont fall, mont a-dreuz ; P. *bei der Realisierung dieses Plans hapert es*, deuet ez eus kudennoù a-dreuz d'ar

raktres, savet ez eus bec'h evit kas ar raktres da benn vat, savet ez eus bec'h evit pengenniñ ar raktres, deuet ez eus kudennoù da gontroliñ ar raktres ; *im Deutschen hapert es bei ihm*, ne zeu ket gwall vrav an alamaneg gantañ, n'eo ket gwall vat e alamaneg, troc'hañ a ra alamaneg a-dreuz hag a-hed, diaes e teu an alamaneg gantañ, krog-diskrog e teu an alamaneg gantañ ; *woran hapert es ?* pelec'h emañ an dalc'h (an diaezamant) ? ; *da hapert's*, eno emañ an dalc'h brasañ, eno emañ ar gempenn, aze emañ an taol evidomp, eno emañ ar poent grevusañ eus an afer, eno emañ ar poent pounnerañ eus an afer, ouzh ar poent-se emañ holl an dalc'h, aze emañ ar skoulm, aze emañ mudurun an afer, aze emañ ar gwiridig (ar galedenn, ar glañvenn).

haploid ag. : [bev.] haploidel.

Häppchen n. (-s, -) : begadig g., genaouadig g.

häppchenweise Adv. : a c'henaouadoù bihan, a-vegadoùigoù, a vegadoù bihan.

Happen g. (-s, -) : **1.** begad g., genaouad g., geoliad g. ; *guter (feiner) Happen*, tamm mat g., tamm lipous g. ; **2.** [dre skeud.] *keinen Happen Brot von jemandem nehmen*, diarbenn u.b., kas u.b. diwar-dro, nac'h kinnigoù u.b., na zegemer kinnigoù u.b., diarbenn kinnigoù u.b., distekiñ u.b., [digant ur mignon gwelloc'h dour eget gwin digant enebour].

happen V.gw. (hat gehappt) : plaouiañ, plomañ, pakañ.

Happening n. (-s, -s) : [arzoù] happening g., digonad etrewezhiat g.

happig ag. : P. **1.** sklouf, mac'hom ; *sei nicht so happig !* dousik d'ar boued ! arabat plaouiañ war ar boued ! arabat pegañ war an traoù e-giz-se ! ; **2.** [dre skeud.] *ker-daonet, ker-ruz, ker-du, ruz, er-maez a briz, dibriz ; der Preis ist ein bisschen happig*, sell aze ur vazhad deomp ! an tan a zo war ar varc'hadourezh-se ! *ker-daonet eo an dra-se ! ruz eo an dra-se ! koustañ a ra pikez ! ker-du eo 'vat ! ker eo evel pebr da veurlarjez ! an hanter re ger eo ! er-maez a briz emañ ! dibriz eo ! ; 3.* c'hwezet, re vras, re uhel, dreist dalc'h, dreistmuzul, dreistmoder, dreistreizh, amplik, direizhet, dijaoj, direizh.

happy ag. : laouen, eürus, drev, drant, seder, lirzhin, gwiv, bagol, sart.

Happyend n. (-/s, -s) : / **Happy End** g. (- -/s, -s) : [Bro-Aostria] dibenn mat g., diwezh mat g., fin vat b., dibenn eürus g., diwezh eürus g., fin eürus b., isu mat g.

Harakiri n. (-/s, -s) : harakiri g.

Harass g. (-es, -e) : [Bro-Suis] **1.** kasedig g., karchedig g. ; **2.** kased g.

Härchen n. (-s, -) : blevig str. ; *man hat ihm kein Härchen gekrümmt*, dibistik-kaer eo, n'eus bet graet droug ebet dezhañ, chomet eo e groc'hen dibistig gantañ, n'eo bet graet an disterañ droug dezhañ, chomet eo diampech ; *aufs Härchen ausbezahlen*, paeañ rik-ha-rik war an ivinoù, paeañ rik-ha-rak, paeañ blank ha liard, paeañ gweneg evit gweneg, paeañ betek an diner ruz / paeañ betek an diwezhañ diner (Gregor), na azezañ war e votoù.

Hardcore g. (-s, -s) / **Hardcore-Porno** g. (-s, -s) : liboudennegezh gwall bebret b., pornografiezh hard b.

Hardcover n. (-s, -s) / **Hard Cover** n. (- -s, -s) : levr gant golo kalet g., levr gant goloenn galet g.

Harddisk b. (-, -s) : [stlenn.] kantenn galet b., pladenn galet b.

Hardliner g. (-s,-) : pennpellaour g., spered taer-ruz a zen g., kaledenn a zen b.

Hardlinerin b. (-,-nen) : pennpellaourez b., spered taer-ruz a blac'h b., kaledenn a blac'h b.

Hardtop n./g. (-s,-s) : **1.** [toenn girri] toenn galet lem-laka b., hardtop g. ; **2.** [karr-tan] falskabrioled g.

Hardware b. (-,-s) : [stlenn.] periant g., ardivinkaj g.

Harem g. (-s,-s) : harem g.

hären ag. : ... reun ; *härenes Hemd*, porpant reun g., roched reun g/b, sae reun b. (Gregor) ; *härener Gürtel*, gouriz-reun g.

Häresie b. (-,-n) : disivoud g., disivouderezh g., enepkredenn b., falskredenn b., erezi b., gaou g., teñvalijenn ar gaou b. ; *die kalvinistische Häresie*, an hugunodiezh b., [gwashaus] an hugunodaj g., gouenn fallakr an hugunoded b.

Häretiker g. (-s,-) : disivouder g., eretik g.

häretisch ag. : disivout, eretik.

Häretische(s) ag.k. n. : disivoudelezh b.

Harfe b. (-,-n) : [sonerezh] telenn b., herp g. ; *Harfe spielen*, telennañ, herpañ, seniñ war an delenn, seniñ gant an delenn, c'hoari gant an delenn, c'hoari telenn, c'hoari war an delenn ; *Konzertharfe*, delenn glasel b. ; *keltische Harfe*, delenn geltiek b.

Harfenist g. (-en,-en) : telenour g., herper g.

Harfenistengruppe b. (-,-n) : laz-telennañ g.

Harfenkonzert n. (-s,-e) : telennadeg b.

Harfenmusik b. (-) : telennad b.

Harfenspiel n. (-s) : telennadenn b.

Harfenspieler g. (-s,-) / **Harfner** g. (-s,-) : [sonerezh] telenour g., herper g.

Harke b. (-,-n) : **1.** rastell b. [*liester* restell, rastilli] ; *eine Harke voll Blätter*, ur rastellad delioù b. ; *weitzinkige Harke*, skrebeilh g, rastell rouez he bizied b. ; *Laub mit der Harke zusammenkehren*, dastum delioù gant ar rastell, rastellat delioù ; *mit der Rückseite der Harke versetzte sie ihm einen heftigen Schlag*, gant he rastell diouzh tro he gin e tic'hastas ur pezh taol kalet gantañ ; **2.** [dre skeud.] *jemandem zeigen, was eine Harke ist*, diskar al lorc'h a zo en u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., diskroc'henañ e ourgouilh diouzh u.b., diskar e glipenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., lakaat u.b. brav en-dro en e stern, kas u.b. d'e nask, lakaat u.b. en e boentoù, kas u.b. d'e doull, lakaat e ibil en e blas d'u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., divarc'hañ u.b., bontañ u.b., diblasañ u.b., toгнаñ u.b., gwaskañ u.b.

harken V.k.e. ha V. gw. (hat geharkt) : rastellat, rastellat war an douar, rastellat an douar ; *sorgfältig geharkt*, kribet-pizh.

Harken n. (-s) : rastellerezh g.

Harker g. (-s,-) : rasteller g.

Harki g. (-/-s,-s) : harki g.

Harlekin g. (-s,-e) : harlikin g., furlukin g., farouell g., boufoner g., rampono g.

Harm g. (-s) : nec'h g., anken b., estrenvan b., gwanerezh g., harell g., heg g., reuzeudigezh b.

härmen V.em. : **sich härmen** (hat sich (t-rt) gehärmt) : enkreziñ, sevel enkreze en an-unan, sevel enkreze gant an-unan, nec'hiñ, nec'hañsiñ, en em nec'hañsiñ, bezañ nec'hañset, glac'hariñ, kemer glac'har, doaniañ, chifañ, ranngaloniñ, en em ambreniñ, tapout kalonad, en em

chagrinañ, en em zebriñ, en em zrailhañ, en em drebouliñ, en em chaokat, lakaat e benn diaes, bezañ diaes e benn, bezañ diaes e spered, bezañ lakaet diaes e benn, bezañ lakaet diaes e spered, kaout diaez, kaout gwask, kemer diaez, mont diaes e benn, en em ziaezañ, ober e ziaezamant, diarbenn nec'h, en em rouestlañ, en em drechalañ, en em enkreziñ, mont e benn e gin, morc'hediñ, bezañ morc'hedus, en em lakaat e poan, en em chalañ.

harmlos ag. : dister, dinoaz, dinoazus, dizrouk, diantech, diboanuis, divalis, kuñv ; *er sieht ganz harmlos aus*, liv divalis a zo warnañ, diouzh e welet n'eus tamm malis ennañ, ar stumm a zo warnañ da vezañ ken dinoaz hag un oan, diouzh e welet n'eus ket a aon da gaout dirazañ, diouzh e welet n'eus ket peadra da foerañ dirazañ, diouzh e welet e c'haller kaout fiziañ ennañ.

Harmlosigkeit b. (-) : dizroug g., dinoasted b., diboan b.

Harmonie b. (-,-n) : **1.** [sonerezh] klotad g. ; **2.** [livioù] kenliv g., kendoniezh b. ; **3.** [dre skeud.] emglev g., unvaniezh b., unvanded b., heneuz b., kenunvaniezh b., peoc'h g., kenemglev g., kendoniezh b. ; [preder., Leibniz] *prästabilierte Harmonie*, kendoniezh rakdiazezet b. ; **4.** kenglotadur g.

Harmonielehre b. (-) : klotadouriezh b.

harmonieren V. gw. (hat harmoniert) : **1.** [sonerezh] kendonian ; **2.** [arzoù] kordiñ, klotañ, kenglotañ ; *die Farben harmonieren nicht*, dijaoj eo al livioù-se, al livioù-se ne zegouezhont ket an eil gant egile ; **3.** [dre skeud.] en em glevet, en em gordañ, toniañ ; *die beiden Brüder harmonieren gut miteinander*, mat-dispar en em glev an daou vreur, brav en em ra an daou vreur an eil ouzh egile, dispar en em gord an daou vreur, mat-kenañ en em ingal an daou vreur, toniañ a ra brav an daou vreur.

Harmonika b. (-,-s/Harmoniken) : [sonerezh] **1.** harmonika g. ; **2.** *Ziehharmonika*, akordeoñs g., akordeon g., P. boest an diaoul b.

harmonisch ag. : **1.** kenliv, kendoniek, kenglot, kenglotus ; *die Farben harmonisch aufeinander abstimmen*, lakaat al livioù da genglotañ, parigellañ (jaojañ, kendonian) al livioù, koublañ brav al livioù ; **2.** [dre heñvel., sonerezh] heson, hesonek, hesonus, kenson, kensonel, kensonus, kerzennek, flour, c'hwek ; **3.** [sonerezh] klotadek, klotadel ; *harmonische Tonleiter*, skeulenn glotadek b. ; **4.** [mat.] kemblac'hek ; *harmonische Punktepaare*, keveiladoù kemblac'hek lies. ; *harmonisches Mittel*, keitad kemblac'hek g.

Harmonische ag.k. b. : [sonerezh, fizik] ledson g.

harmonisieren V.k.e. (hat harmonisiert) : **1.** keidañ, kendonian, lakaat da genglotañ, lakaat da gordiñ, lakaat da glotañ, parigellañ, jaojañ, koublañ brav ; **2.** [sonerezh] klotadañ, hesonaat.

Harmonisierung b. (-,-en) : **1.** keidadur g., kendonian g. ; **2.** [sonerezh] klotadañ g., klotadur g.

Harmonist g. (-en,-en) : kensonour g., klotadour g.

Harmonium n. (-s, Harmonien) : harmoniom g., orglezig g., armolud g.

Harn g. (-s) : troazh g., frig g., staot g., dour g. ; *Harn lassen*, troazhañ, skuilhañ ur banne dour, dizourañ, staotañ, dizourañ e gig, teurel dour, teurel ur banne dour, cheñch dour war ar buzhug, frigat, ober e boull, ober ur poulladig, ober, [merdead.] cheñch dour war ar pesked,

cheñch dour war ar c'hranked ; *in den Nieren wird der Harn gebildet*, an troazh a vez furmet el lounezhi.

Harn- : troazhel, ... troazh.

Harnabfluss g. (-es, -flüsse) / **Harnabgang** g. (-s, -gänge) : troazhañ g., staotañ g., troazhadenn b., staotadenn b., troazhadur g. ; *unkontrollierter Harnabfluss, unfreiwilliger Harnabgang*, andalc'h troazh g., troazhandalc'h g.

Harnbeschwerden lies. : [mezeg.] tenndroazh g.

Harnblase b. (-, -n) : c'hwezhiell b., gwezegell b., soroc'hell b., P. stal-zour b.

Harnblutung b. (-, -en) : [mezeg.] hematuriezh b.

Harnrang g. (-s) : c'hoant troazhañ g.

harnen V. gw. (hat geharnt) : troazhañ, skuilhañ ur banne dour, dizourañ, staotañ, ober un dizour, ober.

Harnen n. (-s) : [mezeg.] troazhadur g., troazhañ g., staotañ g., troazhadenn b., staotadenn b., dizour g.

Harngrieß g. (-es) : [mezeg.] grouan str., meinig-grevell lies., meinig-troazh lies., droug-ar-maen g., gravell g. ; *unter Harngrieß leidend*, gravellek ; *unter Harngrieß Leidender*, gravelleg g., grouaneg g.

Harnisch g. (-es, -e) : **1.** kulas g., hobregon g., houarnwisk g., gwisk-houarn g., houarnen g., harnes g., harnes-brezel g., dilhad hernaj g., hernaj g. ; *leichter Harnisch*, halakred g. ; *den Harnisch anlegen (anschnallen)*, lakaat e harnes-brezel, harnesañ, harnesiñ, gwiskañ e houarnwisk, harnesañ e houarnwisk, gwiskañ e armoù ; *in Harnisch*, harnezet ; *jemandem den Harnisch abnehmen*, diharnesañ u.b. ; **2.** [dre skeud.] P. *in Harnisch sein*, bezañ fuloret-naet, bezañ fuloret-ran, bezañ fuloret-ruz, bezañ fuloret-mik, bezañ ur fulor en an-unan, bezañ e revr war e chouk gant an-unan, bezañ ar gounnar gant an-unan, bezañ fuc'het-mik, bezañ fumet-naet, bezañ tro en e voned, bezañ broc'h en an-unan, broc'hañ, birviñ gant ar gounnar, bezañ e gerc'h o tommañ d'an-unan, bezañ e gerc'h o kraziañ d'an-unan ; *jemanden in Harnisch bringen*, lakaat u.b. da vont er-maez eus e groc'henn, lakaat u.b. da vont e gouez, lakaat u.b. da sevel en e wezenn uhelañ, lakaat u.b. da sevel en e avalenn, lakaat u.b. da fuc'hañ (da fuloriñ), lakaat u.b. da vont e-barzh blev kriz ; *über etwas in Harnisch geraten (kommen)*, mont e fulor (e gouez) en abeg d'udb, mont er-maez eus e groc'henn en abeg d'udb, sevel fulor en an-unan abalamour d'udb, hejañ e gi (mont e-barzh blev kriz) abalamour d'udb, mont ur barr kounnar en an-unan en abeg d'udb.

Harnlassen n. (-s) : [mezeg.] troazhañ g., staotañ g., troazhadenn b., staotadenn b., troazhadur g.

Harnleiter g. (-s, -) : [korf.] san-droazh b.

Harnorgane lies. : [korf.] benvegad troazhañ g., benveg troazhañ g., organoù troazhañ lies.

Harnpfütze b. (-, -n) : frigidell b., staotigell b.

Harnröhre b. (-, -n) : [korf.] kan-troazh g., kan-didroazhañ g.

Harnröhrenmündung b. (-, -en) : [korf.] difourk ar c'han-troazh g., difourk ar c'han-didroazhañ g.

Harnruhr b. (-) : [mezeg.] diabet g.

Harnsand g. (-s) : [mezeg.] grouan str., meinig-grevell lies., meinig-troazh lies., droug-ar-maen g., gravell g.

harnsauer ag. : urek.

Harnsäure b. (-) : [kimiezh] trenkenn urek b.

Harnsonde b. (-, -n) : [mezeg.] sont g.

Harnstein g. (-s, -e) : [mezeg.] grouan str., grouanenn b., maenig-lounezhi g., gravell g., lounezhell b., maen-gravell g., maen-troazh g., droug ar maen g. ; *Harnsteine sind Konkremente*, kaledadoù maenek a zo eus ar grouan a furm el lounezhi an dud.

Harnstoff g. (-s) : [mezeg.] urea b.

harntreibend ag. : [mezeg.] troazhus, staotus.

Harnuntersuchung b. (-, -en) : [mezeg.] dielfennadur troazh g., elfennerezh troazh g.

Harnvergiftung b. (-, -en) : [mezeg.] uremiezh b.

Harnwege lies. : [korf.] forzhioù troazhañ lies.

Harpune b. (-, -n) : treant g., bazh-krog b., gavelod b. ; *zweizackige Harpune*, pilev g. ; *Fische mit einer zweizackigen Harpune fangen*, pilevat pesked.

Harpunier g. (-s, -e) / **Harpunier** g. (-s, -) : treanter g.

Harpunierin b. (-, -nen) / **Harpuniererin** b. (-, -nen) : treanterez b.

harpunieren V.k.e. (hat harpuniert) : treantiñ.

Harpyie b. (-, -n) : **1.** [mojenn.] keben b., herpida b. ; **2.** [dre skeud.] rachouzell b., keben b., diaoulez b., sarpantez b., bitrañsenn b., perseval g., gwesped str., bleizez b., kevnidenn b., gwrac'h b.

harren V. gw. (t-c'h, auf t-rt) (hat geharnt) : **1.** gortoz, gedal, esperout, gortoz gant dibasianted, gedal dibasiant ; *der Dinge harren, die da kommen sollen*, gortoz an traoù a die c'hoarvezout ; *des Friedens (auf den Frieden) harren*, bezañ e-sell (en engortoz, e ged) eus ar peoc'h, esperout ar peoc'h (Gregor) ; **2.** [relij., kozh] *des Herrn harren*, lakaat e esper e Doue / esperout e Doue / lakaat e esperañs e Doue (Gregor).

Harren n. (-s) : [kr-l] *Hoffen und Harren macht manchen zum Narren*, goanag bras alies ne zisoc'h da netra, re vras goanag a noaz, ne dec'her alies diouzh trubuilh nemet da gouezhañ e melre, alies e teu an disouezenn war-lerc'h ar gortozadennoù brasañ.

harsch ag. : **1.** [erc'h] kalet, skornet ; **2.** [dre astenn.] garv, rust, ruskek, start, rok.

Harsch g. (-es) : erc'h skornet g., erc'h kalet g.

harschen V. gw. (hat geharscht) : **1.** kalediñ, revañ, skornañ, riellañ, sklasañ, klerañ, frimañ ; **2.** [dre astenn.] serriñ, kleizhennañ, kigañ, kizañ, teñvañ, kroc'henniñ ; *nicht harschen*, chom digor.

harschig ag. : [erc'h] kalet, skornet.

Harschschnee g. (-s) : erc'h skornet g., erc'h kalet g.

hart ag. : **1.** kalet, divlot, kaledok, karnet, fetis ; *harter Stein*, karregad kalet b. ; *auf hartem Lager schlafen*, kousket war ar mort, kousket war an douar noazh, kousket war ar c'haled, kousket war an douar-ran, kousket war an douar rik, kousket war an douar yen (Gregor) ; *harte Haut*, kaledenn b., kaledennoù lies., kroc'henn kaledennek g., karn g. ; *hartes Wasser*, dour garv g., dour kalet g. ; *hartes Getränk*, boeson kalet g., boeson kreñv g. ; *hartes Brot*, bara diazeze g., bara diazezet g., bara kras g., bara karnet g., bara sec'h-korn g. ; *das Brot wird hart*, diazezañ a ra ar bara, disaouriñ a ra ar bara, karnañ a ra ar bara, kraziañ a ra ar bara ; *ein hartes Gehör haben*, klevet fall, bezañ kalet e skouarn, bezañ kaletklev, bezañ pounnerglev, bezañ teñvalglev, bezañ pounner a skouarn, bezañ pounner e zivskouarn, bezañ kalet da glevet ; *einen harten Kopf haben*, a)

bezañ penn kalet, bezañ kalet e benn, bezañ kuladus (pennek, kloppenn, kilpennek), bezañ tev e voned, bezañ pennek evel ur marc'h-koad, bezañ pennek evel ur mul, kaout lod e Kerbennek ; **b**) bezañ pout (bouc'h) da zeskiñ, bezañ ul lastez hir e skouarn, bezañ tev e voned, na vont herrus gant an-unan, bezañ toullou talar en e benn, bezañ gorrek da gompren, na vezañ a zesk d'an-unan ; *harter Leib*, kof (korf) kalet g., kaledigezh kof b. (Gregor) ; [dre astenn.] *harte Tonart*, ton uhelañ g. ; *harte Verse*, gwerzennoù digompez lies. ; *hart werden*, mont kalet, kalediñ, kaletaat, kaledenniñ, grizienañ, garvaat, ober e galedenn ; *hart machend*, kaledus, kaletaus.

2. start, tenn, brevus, diaes, poanius, gloazus, kalet, reut, serzh ; *hart im Nehmen sein*, bezañ kalet ouzh ar boan (ouzh an taolioù), bezañ start ouzh ar boan, na vezañ tanav e lêr ; *es ist zu hart*, ne c'heller ket e c'houzañv, n'on ket evit padout ouzh kement-se, gwall griz eo, n'on ket evit herzel, ne badan mui ; *eine harte Arbeit*, ul labour start (grevus, kalet, diaes, poanius-bras, gloazus, tenn, brevus, reut, pounner) g. ; *hartes Leben*, bevañ start g., bevañ kalet g., bevañ tenn b. ; *ein hartes Leben*, ur vuhez tenn b., ur vuhez kalet b., ur vuhez digernez b., ur vuhez poanius-bras b., ur vuhez pounner b. ; *das Leben ist hart*, kalet eo bevañ, start eo bevañ, start eo ar vuhez, tenn eo warnomp, ar bevañ a zo tenn ; *sie mussten ein hartes Leben führen*, o buhez a oa bet poanius-bras.

3. strizh, garv, start, kalet, kriz, tenn, pounner, reut, rust, taer, digernez, gardis, grizias, kruel, rok, lourt ; *hartes Urteil*, bamadenn c'harv b., bamadenn galet b., bamadenn strizh b., setañs kruel b. ; *harte Strafe*, kastiz garv (start, kalet, kruel, lourt) g., pinijenn denn b. ; *harte Zeit*, amzer diaes (start, griz, galet, c'harv) b. ; *harter Verlust*, koll pounner g., koll bras (grevus, spontus) g., gwall goll g. ; *harter Schlag*, gwalldaol g., mestaol g., distokadenn b., distro lous b., taol pounner g., taol-droug g., taol kriz g., taol-fall g., taol garventez g., bazhad b., reuziad g., glac'har bras g., gwalldro b. ; *das war ein harter Schlag*, hennezh a oa bet ur c'hrez yen da wiskañ, pebezha bazhad am boa bet gant ar c'heloù-se ; *hartes Vorgehen*, garventez b., rustoni b., gouezoni b., ruster g., feulster g., taerded b., taerijenn b., diframm g. ; *jemandem eine harte Nuss zu knacken geben*, lakaat an tach d'u.b., lakaat kalet d'u.b., reiñ darbar (tregas, safar, trevell) d'u.b., reiñ bec'h d'u.b., ober bec'h d'u.b., lakaat u.b. diaes, darbar u.b., strobañ spered u.b. ; *das ist eine harte Nuss zu knacken*, *es gibt einen harten Bissen zu kauen*, ur gwall soubenn e vo an dra-se, setu aze hag a zo ur c'hole d'ober, se a vo ul laz, start e vo al lasenn, mil boan a vo oc'h ober an dra-se, eno e rankor lonkañ anezhi, gant an traoù-se e vo un abadenn, bez' e vo charre, ne vo ket bihan an abadenn, mizer hor bo o kas al labour-se da benn, un uz spered eo an dra-se, ur c'holl-skiant eo an dra-se, ur gwir bistri eo an dra-se, un torr-spered eo an dra-se, diaes e vo lonkañ anezhi, ur gwall abadenn (ur gwall grogad) e vo, an dra-se a vo diaes-ral da ober, ur gwall grogad a zo da gaout, koustañ a raio d'hor c'horfoù ober al labour-se, start e vo an abadenn, ne vo ket bihan labour, c'hoari a vo evit dont a-benn eus an taol-se, ret e vo tremen a-dreuz dre ha spenn, kement-se a raio darbar deomp, ur gempenn hor bo da gaout gant an dra-se, ober se ne vo ket ul lein

debret, gwashoc'h eget un devezh pal arat e vo, start e vo ar foenn da dennañ, kavout a raimp da gochañ o kas al labour-se da benn, kavout a raimp da gochañ ouzh al labour-se, kavout a raimp da gochañ gant al labour-se, krog hor bo d'ober an dra-se, krog a-walc'h hor bo d'ober an dra-se, gwall grog hor bo d'ober an dra-se, kavout a raimp krog d'ober an dra-se, kavout a raimp krog a-walc'h d'ober an dra-se, kavout a raimp gwall grog d'ober an dra-se, kerse e vo gant hor c'hostoù embreger al labour-se, kant poan ha kant all hor bo o kas al labour-se da benn, mil pinijenn hor bo o kas al labour-se da benn, d'ober hor bo evit kas al labour-se da benn, n'eo ket echu ganeomp da gaout poan, ober an dra-se ne vo ket ur c'hoari, ober se ne vo ket ur pardon, micher a-walc'h e vo dont a-benn eus an dra-se, chastre hor bo evit kas al labour-se da benn, honnezh a zo micher a-walc'h, ur gwall zevezh hon eus d'ober, c'hwezadennoù a vo tapet evit dont a-benn eus an dra-se, ken start e vo ha direunañ lost an diaoul ; *er ist eine harte Nuss*, hennezh a zo kroc'hen ouzh e ober, n'eo ket tanav e lêr, kiger a-walc'h eo, ur galedenn a zen eo, hennezh a zo ur c'hole, un den en ur pezh eo, hennezh a zo ur galon dir a zen, hennezh a zo ur galon vaen a zen, ur paotr reut eo, ur paotr tout en un tamm eo ; *harte Prüfungen*, amproudurioù kriz lies., taolioù kriz lies., taolioù kruel lies. ; *er hat einen harten Blick*, garv eo an dremm anezhañ, daoulagad taer a zo en e benn, dremmet rust ha ganas eo, ur sell garv en deus, gourennoù du a ra, daoulagad drouk a zo en e benn, diskouez a ra ur min rok, ur bod spenn en deus e-kreiz e dal ; *warum sprichst du in so einem harten Ton zu mir ?* perak e komzez ken reut (ken taer, ken feuls, ken garv) ouzhin ? ; *im härtesten Winter*, pa oa ar goañv en e yenañ, pa oa ar goañv en e rustañ, er goañv bras, gant ar goañv bras, gant kreiz ar goañv, e kalon ar goañv ; *ein hartes Herz*, ur galon galet b., ur galon dir b., ur galon evel dir b., ur galon vaen b., ur galon spelc'het b., ur galon disec'het-pizh b., ur galon grin b., ur galon kaledet b. (Gregor) ; *hart gegen jemanden sein*, bezañ rust (taer, digernez, dibalamour) ouzh u.b., mont rust ouzh u.b., mont a-stroñs d'u.b., mont feuls ouzh u.b., bezañ reut e-keñver u.b., bezañ rok e-keñver u.b. ; *harte Worte*, komzoù rust (rok, reut, dichek, digoll, dibalamour, distres, difoutre, solut, taer, garv) ; *er äußerte harte Worte*, solut e voe en e gomzoù.

Adv. : **1.** *hart gekochtes Ei*, *hart gesottenes Ei*, vi poazh-kalet g., vi kaletpoazh g. ; *es friert hart*, amzer galet a zo, skorn du (skorn ruz) a zo, skornañ kalet a ra ; **2.** [dre skeud.] *jemanden hart anlassen*, dichekal u.b., faeañ u.b., komz feuls ouzh u.b., komz rok ouzh u.b., komz kalet ouzh u.b., kiviañ tonenn e benn d'u.b., koueziañ e benn d'u.b., kribañ e benn d'u.b., kannañ e gouez d'u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandalenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., lavaret e begement d'u.b., reiñ e stal d'u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober gourdrouzoù reut d'u.b., ober brud d'u.b., ober un dañs hep soner gant u.b., langajal u.b., pec'hiñ war u.b., krozal u.b., krozal d'u.b., ronkal ouzh u.b., gwalamañ u.b., skandalat groñs u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b.,

kas d'u.b., kavailhañ u.b., rezoniñ u.b., gourdrour u.b., rustoniañ u.b., mont reut d'u.b., mont a-daol d'u.b., ober ur rez d'u.b. ; *jemanden hart bestrafen*, lakaat u.b. da c'houzañv ur c'hastiz garv, lakaat u.b. da c'houzañv ur c'hastiz lourt, kastizañ u.b. gant garventez, kastizañ u.b. a-zoare, kastizañ start u.b., kastizañ garv u.b., punisañ start u.b., punisañ garv u.b., bezañ kriz ouzh u.b., bezañ garv ouzh u.b. ; *das hat uns hart getroffen*, hennezh a oa bet ur c'hrez yen da wiskañ ; *ein hart gesottener Bursche*, ur paotr kalet g. ; *hart gesottener Trinker*, lonker touet (kinviet, pomet, echu, peurechu, eus ar penn, diouzh ar penn, kousket-mik en e dech fall) g., mezhvier brein (daonet, kinviet, pomet) g., mezhvier kollet gant ar boeson g. ; *dieser Verlust hat ihn hart mitgenommen*, gwall skoet eo bet gant ar c'holl-se, ur c'holl-kalon eo bet an dra-se evitañ ; *hart gegen sich selbst vorgehen*, bezañ kriz outañ e-unan, bezañ kriz ouzh e gorf, bezañ tenn evitañ e-unan ; **3.** *P. hart an (t-d-b)*, just-ha-just da, dre-harz, dre-gichen, a-rez ; *hart am Unglück vorbeikommen*, bezañ bet darev (hogozik) d'an-unan tapout ur gwallzarvoud, bezañ bet damdost d'an-unan tapout ur gwallzarvoud, bezañ bet darbet d'ur gwalleur kouezhañ war an-unan ; [merdead.] *hart Steuerbord!* war sribourzh tout !

Härtblei n. (-s) : plom kaledet g., plom stibiomet g., plom antimoanet g.

Härbrot n. (-s) : [merdead.] gwispid-mor str., gwispid-lestr str. (Gregor).

Härte b. (-,-n) : **1.** kalet g., kaleted b., kaledigezh b. ; *Härte des Stahls*, temz an dir g., kalet an dir g. ; *Buchholz hat eine hohe Dichte und Härte*, prenn beuz a zo dalc'h ennañ ; **2.** [dre skeud.] kalet g., kaleted b., ruster g., rusted b., rustoni b., garventez b., garvded b., garvder g., krizder g., krizded b., krizderi b., kruelder g., kruelled b., gardisted b., gardister g., griziested b., griziester g., starter g., started b., strizhded b., strizhder g., diframm g. ; *Härte des Herzens*, krinder g., skarin an ene g., kalet a galon g. (Gregor) ; *die Härte eines Gesetzes mildern*, dalc'h harvaat ul lezenn, dousaat ul lezenn, digrizañ ul lezenn, frankaat ul lezenn, distrizhañ ul lezenn, distenn ul lezenn, laoskaat ul lezenn, souplaat ul lezenn ; *das ist echt die Härte*, aze emañ ar boch.

Härtefall g. (-s,-fälle) : **1.** taol kriz g., taol-fall g., taol garventez g., taol kruel g. ; *im Härtefall*, diouzh ret, mar bez rekis, ma sav bec'h, mar bez ret, mar kouezh ar c'haz, diouzh rekis, ouzh ur red, ma'z eus ezhomm, mar bez ezhomm ; **2.** [den] koustadenn b., den er brasañ arvar sokial g., paourkaezh den g., paourkaezh paotr g., paourkaezh tra dreut g., pikouz g., trueg g., reuzeudig g., ezhommeg g., tavanteg g.

Härtefonds g. (-) : font kengred g.

Härtegrad g. (-s,-e) : [tekn.] derez kalet g., derez tremp g., kalet g., kaleted b.

Härteklausel b. (-,-n) : diferadenn evit skañvaat an direizhderioù b.

härten V.k.e. (hat gehärtet) : **1.** kalediñ, kaledenniñ, kaletaat, krugañ ; **2.** [tekn.] trempañ, temzañ, temprañ ; *den Stahl härten*, trempañ an dir, temzañ an dir, temprañ an dir ; *Stahl nochmals härten*, astemzañ dir.

Härten n. (-s,-) : **1.** kaletadur g., kaledigezh b. ; **2.** [metal] temzadur g.

Härter g. (-s) : [tekn.] kaletaer g., danvez kaletaat g., danvez kaledus g., danvez kaletaus g.

Härteskala b. (-,-skalen) : skeul galeter b.

Härtetest g. (-s,-s) : prouad kalet g.

Hartfaser b. (-,-n) : gwienn galet b., edañv kalet g.

Hartfaserplatte b. (-,-n) : panell skolpennoù gwasket g.

hartgekocht ag. : [kegin.] poazh-kalet, kaletpoazh.

Hartgeld g. (-s) : pezhioù moneiz lies., arc'hant moneizet g. (Gregor).

hartgesotten ag. : touet, kinviet, brein, daonet, arloupet, echu, peurechu, eus ar penn, diouzh ar penn, pomet, kaledet ; *hartgesottener Trinker*, lonker touet (kinviet, pomet) g., mezhvier brein (daonet, echu, peurechu, eus ar penn, diouzh ar penn, kousket-mik en e dech fall, pomet) g., mezhvier kollet gant ar boeson g.

Hartglas n. (-es) : [tekn.] gwer tremp str., gwer temzet g.

Hartgummi g./n. (-s) : ebonit g.

Hartguss g. (-es) : [tekn.] potin kalet g., houarn-teuz kalet g.

hartherzig ag. : digalon, digar, didruez, digernez, kalet a galon, kriz e galon, skornet e galon, spelc'het e galon, disec'het-pizh e galon, kaledet e galon, krin e galon, krinet e galon, digarantez, gardis, dibalamour, kruel ; *hartherzig sein*, na gaout a galon, bezañ digalon, bezañ kalet a galon, kaout ur galon dir, kaout ur galon vaen, bezañ ur galon yen a zen, bezañ kriz e galon, bezañ disec'het-pizh e galon, bezañ skornet e galon, bezañ spelc'het e galon, bezañ kaledet e galon, bezañ krin e galon ; *sie waren hartherzig genug, um ihm ein paar lumpige Groschen zu verweigern*, diskempenn a-walc'h e oant bet en e geñver evit nac'h outañ un dornadig gwenneien ; *hartherzig werden*, dont da grizañ, dont da galediñ ouzh poan ar re all, krisaat ouzh poan ar re all.

Hartherzigkeit b. (-) : kalet g., rustoni b., garventez b., krizder g., krizded b., krizderi b., gardisted b., gardister g., krinder g., skarin an ene g., kruelder g., kruelled b., kalet a galon g. (Gregor).

Hartheu n. (-s) : [louza.] kanttoul g., kanttoulig g., milzoull g.

Hartholz n. (-es) : koad kalet g., koad yac'h g.

harthörig ag. : pounnerglev, kaletklev, teñvalglev.

Hartkäse g. (-s) : keuz toaz gwasket g.

hartköpfig ag. : dibleg, amjestr, treuz, pennek, penvers, kilpennek, aheurtet, kilvers, moulbenn, moulbennek, ginet, start, tev e voned, kalet a benn, kalet e benn, penn kalet, kloppenek, kuladus, kilhours, beuz, ur penn kalet anezhañ, na ra ken ar pezh a gar, pennek evel ur marc'h-koad, pennek evel ur mul, eus Kerbennek, diaes ober outañ.

Hartköpfigkeit b. (-) : pennegezh b., penverzegezh b., aheurtterezh g., aheurtegezh b., kilpennerzh g., kilpennadur g., kilpennegezh b., kilpennad g., pennad g., kilhourzerezh g.

hartleibig ag. : **1.** [mezeg.] kalet e gof, start warnañ, stanket e gorf ; **2.** [dre skeud.] dibleg, aheurtet, diaes ober outañ ; **3.** [dre skeud.] teusk, tost, tagn, tost-tagn, pizh, pizh-kruk, mac'hom war e arc'hant, start war an distag, tost da douzañ kein ul laouenn-dar, tost evel ur preñv, eus gouenn an touseg en deus aon ne vankfe an douar dezhañ da zebriñ, moan e vized, amsellus, krez, krin, skrag, sec'h e gein, engravet.

Hartleibigkeit b. (-) : 1. dibleg g., pennegezh b., kilpennerezh g., aheurterezh g., aheurtegezh b., kilpennad g., pennad g. ; 2. pizhoni b., krezni b., tostoni b., pizhder g., pervezhder g.

hartlöten V.k.e. [anv-verb hag anv-gwan-verb nemetken] (wird hartgelötet / hat hartgelötet) : [tekn.] braziñ.

Hartlötung b. (-) : [tekn.] brazerezh g.

hartmäulig ag. : 1. [kezeg] digizidik e c'henoù ; 2. [dre skeud.] kintus, ginus, gin, ginet, diaes, rekin, amjestr, disent, sifel.

Hartmeißel g. (-s,-) : kizell-yen b.

hartnäckig ag. : pennek, penvers, kloppenn, kilpenn, taer, arloup, empennad, moulbenn, moulbennek, ginet, aheurtet, kilhours, kilvers, padus, tagus, dalc'hus, hezalc'h, kendalc'hus, hirboanius, digeflusk, youlek, parfet, start en e vennozhioù ; *hartnäckiger Widerstand*, difennerezh arloup g., eneberezh taer g. ; *hartnäckige Krankheit*, kleñved peg g. ; *er arbeitet hartnäckig*, labourat a ra gant dalc'h, labourat a ra gant dalc'husted, labourat a ra gant pennegezh, labourat a ra pennek, labourat a ra gant kendalc'h, labourat a ra gant nerzh-youl, pennek eo war al labour, taer eo da labourat, kalonek eo da labourat, ouesk eo da labourat ; *hartnäckig auf (t-d-b) etwas bestehen*, pegañ ouzh e c'houlenn, pegañ ouzh e c'houlenn ma vije graet udb, chom aheurtet en udb, aheurtiñ d'ober udb, aheurtiñ en e soñj, kilhourziñ d'e bennad, en em amoediñ oc'h ober udb ; *hartnäckig sein*, kaout youl en e benn, bezañ didro, bezañ kendalc'hus, bezañ dalc'hus, bezañ ur paotr a-raok, bezañ parfet.

Hartnäckigkeit b. (-) : pennegezh b., penverzegezh b., aheurterezh g., aheurtegezh b., aheurtadur g., aheurtadurezh b., empennadur g., kilpennerezh g., kilpennadur g., kilpennegezh b., kilpennad g., pennad g., diblegusted b., kilhourzerezh g., kendalc'h g., kendalc'h-ober g., kendalc'hidigezh b., kendalc'husted b., kendalc'huster g., pegadur g., nerzh-youl g., parfeted b. ; *Hartnäckigkeit ist von Vorteil*, un nerzh eo bezañ pennek.

Hartpackung b. (-,-en) : pakadur dibleg g., pakadur reut g.

Hartplatz g. (-es,-plätze) : 1. tachenn betoñs spluius b., tachenn betoñs splu b. ; 2. tachenn rousin b.

Harriegel g. (-s,-) : [louza.] *gelber Harriegel*, gouezkerezenn b., kerezenn-ouez b.

Hartschädel g. (-s,-) : penneg g., kloppenneg g., penn kalet a zen g., tourc'h-dall g., spered dibleg a zen g., den diaes ober outañ g., den teuc'h en em ober outañ g., den start g., penn bazh-dotu g., penn tev g., penn touilh g., penndolog g., penn fall a zen g., penn du g., penn beuz g., tarin a baotr g., paotr pennek evel ur marc'h-koad g., paotr pennek evel ur mul g., aheurtet g., paotr eus Kerbennek g. ; *das ist ein echter Hartschädel*, hemañ a oar neuial evel ur c'hi plom : el lec'h e kouezh e chom, ne ra ken ar pezh a gar, hennezh en deus lod e Kerbennek.

Hartschalenkoffer g. (-s,-) : malizenn reut b.

Hartschier g. (-s,-e) : [lu, istor] halabarder g.

hartschlächtig ag. : [loen.] pourset, peus.

Hartsinn g. (-s) : pennegezh b., kilpennerezh g., kilpennadur g., kilpennegezh b., kilpennad g., kilhourzerezh g., aheurterezh g., aheurtegezh b., pennad g.

Hartspiritus g. (-) : alkool sonnennet g.

Hartstahl g. (-s) : dir tremp g., dir temzet g.

Hartung b. (-,-en) : [koz] miz Genver g.

Härtung b. (-,-en) : 1. kaletadur g., kaledigezh b. ; 2. [metal] temzadur g.

Hartwerden n. (-s) : kaletadur g., kaledigezh b.

Hartwurst b. (-,-würste) : saosison sec'h g.

Haruspex g. (-,-e/Haruspices) : [Henamzer] haruspeks g.

Harz¹ g. (-es) : *der Harz*, Bro-Harz b.

Harz² n. (-es,-e) : rousin g., lut g., lutig g., rousken g., brae g., kaoc'h-gwez g. ; *flüssiges Harz*, eoul tourmantin g. ; *Harz gewinnen*, rousina.

harzartig ag. : 1. rousinek ; 2. gludek, pegus, flibous, e doare ar rousin, a-zoare gant ar rousin, a-seurt gant ar rousin.

Harzbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-rousin str., rousinek g., gwez rousinek str.

Harzburger Front b. (-) : [istor, 1931] talbenn Harzburg g.

harzen V.k.e. (hat geharzt) : 1. lakaat rousin e, rousinekaat, braeañ, rousinañ ; 2. tennañ rousin eus, rousina ; *eine Pinie harzen*, tennañ rousin eus ur wezenn-bin.

V.gw. (hat geharzt) : bezañ rousinus, rousinat, rousinekaat.

Harzen n. (-s) : rousinekaat g.

Harzer g. (-s,-) : [kegin.] keuz eus Bro-Harz g.

Harzgewinner g. (-s,-) : rousinaer g.

Harzgewinnung b. (-) : rousinerezh g., ar gounit rousin g.

harzhaltig ag. : rousinek, hag a zo rousin ennañ.

harzig ag. : 1. rousinek, lutek ; 2. gludek, pegus, flibous.

Harzkerze b. (-,-n) : gouloù rousin g., gouloù lutig g., lutig g., goulaouenn rousin b., kantolor brae g., kantolor gouloù brae g.

Harzkohle b. (-,-n) : glaou bitumus str.

Harzrückstände lies. : koc'hien rousin g.

Harztanne b. (-,-n) : [louza.] sapr rousinus str., sapr rousinek str., sapr-rousin str.

Hasard n. (-s) : *mit etwas Hasard spielen*, brokañ udb, avanturiñ udb, risklañ udb, arvariñ udb ; *Hasard spielen*, mont diwar skañv, skañvbenniñ, mont dezhi bourlik-ha-bourlok (hep prederiañ, hep bezañ soñjet mat), lakaat e gein en e c'houlou, mont gwall vuan ganti, ober udb diwar skañv, ober udb a-skañv, ober udb a-ziwar skañv.

Hasardeur g. (-s,-e) : 1. c'hoarier chañs g. ; 2. foeltr e revr g., paotr a foeltr forzh g., torr e c'hroñj g., penn bervek g., paotr diouzh an druilh g., paotr diskramailh g., paotr hardizh-diremed g.

Hasardeurin b. (-,-nen) : 1. c'hoarierez chañs b. ; 2. plac'h a foeltr forzh b., foeltrerez he revr b., torrerez he groñj b., penn bervek a blac'h b., plac'h diouzh an druilh b., plac'h diskramailh b., plac'h hardizh-diremed b.

hasardieren V.k.e. (hat hasardiert) : brokañ, avanturiñ, risklañ, arvariñ.

Hasardspiel n. (-s,-e) : c'hoari chañs g., c'hoari arc'hant g.

Hasch n. (-s) : P. butun-drol g., butun-nij g., butun koul g., hachich g., maric'huana g., marjan g.

Haschee n. (-s,-s) : [kegin.] miñsador g., kig miñset g., hacheiz g., hacheris g.

haschen V.k.e. (hat gehascht) : plaouiañ, plomañ, pakañ ; *Fliegen haschen*, plomañ (pakañ) kelien.

V.gw. (hat gehascht) : **1.** butunat hachich, butunat butundrol, butunat butun-nij ; **2.** poursuiñ, redek war-lerc'h ; *nach Ruhm haschen*, redek gant gred war-lerc'h ar c'hloar (an enorioù), konoc'hañ enorioù, bezañ naonek d'an enorioù, glaouriñ war an enorioù, glaourenniñ war-lerc'h an enorioù, bezañ c'hoantek a enorioù, bezañ c'hoant gloar en an-unan, bezañ troet gant an enorioù (gant ar c'hloar), bezañ terzhienn ar vrazentez gant an-unan, na vezañ nemet brasoni gant an-unan, bezañ lorc'het gant an enorioù, bezañ angoulet gant an enorioù ; *nach Effekt haschen*, ober digoroù bras, ober digoroù kaer, bezañ digoroù gant an-unan frankik, ardaouiñ, bezañ stroñs frankik gant an-unan, bezañ ur paotr a-stroñs, bezañ ur bern tron gant an-unan, ober tron, ruflañ avel ha moged, klask sebezañ an dud, klask skeiñ spered an dud, bezañ un ton war an-unan, poufal, ober lorc'hajoù, ober pompadoù, ober pompad, ober e bompad, ober teil, teilat dirak an dud, bezañ modoù bras gant an-unan, bezañ modoù randonus gant an-unan.

V.em. : **sich haschen** (haben sich (t-rt) gehascht) : c'hoari redek an taol.

Haschen n. (-s) : [rannyezh.] *Haschen spielen*, c'hoari redek an taol.

Häschen n. (-s,-) : [loen.] gadig b., kolen-gad g. [*liester* kelin-gedon], hanterc'had b.

Häscherl n. (-s,-/n) : [Bro-Aostria] paourkaezh den g., paourkaezh paotr g., paourkaezh tra dreut g., pikouz g., trueg g., reuzeudig g., ezhommeg g., tavanteg g.

Häscher g. (-s,-) : heskiner g., heskin g., handeour g., gwaner g., P. lakepod g.

Haschisch n./g. (-/s) : hachich g., maric'huaña g., P. butun-drol g., butun-nij g., butun koul g., marjan g.

Hase g. (-n,-n) : **1.** [loen.] gad b. [*liester* gedon], P. takon-besk g. ; *Hasen jagen*, chaseal (hemolc'hiñ, kas) gedon, redek ar gedon, jiboesaat ar gedon, chaseal (hemolc'hiñ) ar c'had, gedona ; *einen Hasen aufscheuchen*, sevel ur c'had ; *einen Hasen hetzen*, isañ ar chas war-lerc'h ur c'had, kas ur c'had ; *einen Hasen schießen*, lazhañ ur c'had, tapout ur c'had [gant un tenn] ; *er hat den Hasen verfehlt*, tennet en doa hebiou ar c'had, c'hwitet en doa war ar c'had, c'hwitet en doa ar c'had ; *der Hase ist in seiner Sasse versteckt*, emañ ar c'had war he gwele, emañ ar c'had war he ched ; *der Hase kehrt zu seinem Lager zurück*, mont a ra ar c'had da chediñ ; *der Hase kann sich nur durch Flucht retten*, ar gedon a zo o buhez e penn o zreid ; *der Hase läuft schneller als das Kaninchen*, lijeroc'h eo ar c'had eget ar c'honikl, ar c'had a oar redek buanoc'h eget ar c'honikl ; *ein Prachtexemplar von einem Hasen*, un darinnenn a c'had b., ur pezh mell gad g., ur pebezh gad b., un hordenn c'had b., ur c'had vat b., gwashat gad b., ur pikol gad g., ur pezh foeltrenn gad g., ur c'horf mat a c'had g., ur c'had ha n'emañ ket ar sifern ganti b., ur moñs gad g. ; **2.** [dre skeud.] P. kac'her er goudor g., kac'her g., klemmer er goudor g., kozh yar b., yar dilostet b., yar peliet b., yar-zour b., kazh born g., kazh aonik a zen g., kazh gleb a zen g., kabon g., kozh kabon g., klouarenn b., foerer g., foerelleg g., krener e revr g., krener gwak g., krener g., revr aonik a zen g. ; *ein furchtsamer Hase sein*, bezañ eus gouenn ar c'had,

bezañ gant kleñved ar sachañ skasoù, ruilhañ gwad gad en e wazhied, na vezañ e revr d'an-unan, na grediñ lavaret ez eo e revr d'an-unan, na grediñ touiñ ez eo e revr d'an-unan, bezañ aonik, bezañ spontik evel ur c'had, lammat dirak e skeud, tec'hout a-raok e skeud, kaout aon rak e anv, bezañ ur c'hac'her er goudor eus an-unan, kaout aon rak e skeud, kaout doan rak e skeud, bezañ gant an derzhienn-skeud, bezañ skoet gant an derzhienn-skeud, bezañ ur c'hozh yar eus an-unan, bezañ ur yar dilostet eus an-unan, bezañ ur yar peliet eus an-unan, bezañ ur yar-zour eus an-unan, bezañ ur c'hazh born eus an-unan, bezañ ur c'hazh aonik eus an-unan, bezañ ur c'hazh gleb eus an-unan, bezañ ur foerer eus an-unan, bezañ ur c'hrener e revr eus an-unan, bezañ flaer en e loeroù, bezañ flaer en e vragoù, bezañ ur c'hren-e-revr eus an-unan, bezañ ur c'hrener gwak eus an-unan, bezañ ur revr aonik a zen eus an-unan, kaout gwad pouloudet, bezañ dour en e wazhied, na vezañ gwad dindan e ivinoù, na vezañ a wad en e wazhied, bezañ treant gant an-unan / bezañ gant ar gloazoù (Gregor), bezañ c'hwen en e loeroù, klevet c'hwen en e loeroù, santout c'hwen en e loeroù, sevel c'hwen en e loeroù, bezañ bihan e galon, bezañ moan e revr, bezañ moan e foñs, bezañ moan an traoù gant an-unan, bezañ kabon ; **3.** *wissen, wie der Hase läuft, sehen, wie der Hase läuft*, gouzout gant peseurt avel treiñ, gwelet eus pelec'h e c'hwezh an avel, gouzout ar stek, gouzout an tres, anaout an tres ; **4.** *da liegt der Hase im Pfeffer*, eno emañ an dalc'h brasañ, eno emañ ar gempenn, ouzh ar poent-se emañ holl an dalc'h, eno emañ ar poent grevusañ eus an afer, eno emañ ar poent pounnerañ eus an afer, aze emañ ar skoulm, aze emañ mudurun an afer, aze emañ an dailh, aze emañ an taol evidomp ; **5.** *alter Hase*, louarn kozh g. ; *er ist auch kein heuriger Hase mehr*, n'eo ket eus an torad diwezhañ, n'emañ ket war e gentañ lamm, n'emañ ket war ar boulc'h kentañ, n'emañ ket war e dro gentañ ; *einem alten Hasen etwas vormachen*, deskiñ d'e dad-kozh d'ober bugale-vihan, deskiñ d'e dad-kozh ober bugale-vihan ; **6.** [kegin.] *falscher Hase*, miñsador kig g., kig miñset g., kig malet g., hacheiz g., hacheris g. ; **7.** *mein Name ist Hase, ich weiß von nichts*, n'ouzon dare (doare, seurt ebet, tamm, na hent na gwenodenn) ; **8.** [kr-l] *viele Hunde sind des Hasen Tod*, unaniezh a zo nerzh - un neudenn a dorr krenn, kant a ra ur gordenn - un neudenn ne grougo den, met kant a ra kordenn - daou louarn kamm a ra bec'h da unan eeun - daou louarn kamm a zo trec'h da unan eeun.

Hasel¹ g. (-s,-) : [loen.] darz g. [*liester* darzed].

Hasel² b. (-,-n) / **Haselbusch** g. (-es,-büsche) / **Haselstrauch** g. (-s,-sträucher) : [louza.] bod kelvez g., torkad kelvez g., gwez-kelvez str., kelvez str., kelvezenn b., kraoñkelvezenn b.

Haselgerte b. (-,-n) : gwial kelvez str., kelvezenn b., gwialenn gelvez b.

Haselhain g. (-s,-e) : kelvezeg b., kilvid b., kelvezid b., kollod b.

Haselholz n. (-es) : kelvez g., koad kelvez g.

Haselhuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] koadyar b., enez-ouez b., yar-ouez b.

Haselkätzchen n. (-s,-) : [louza.] bisig gwez-kelvez g.

Haselmaus b. (-,-mäuse) : [loen.] grilian g., razh melen g.

Haselnuss b. (-, -nüsse) : [louza.] kraoñ-kelvez str., kraoñ-garzh str. ; *gezüchtete Haselnuss*, kraoñ-mouch str. ; *Haselnüsse sammeln*, kraoñkelvesa, dastum kraoñ-kelvez ; *die Haselnüsse sind reif*, gell eo ar c'hraoñ-kelvez.

Haselnussbohrer g. (-s,-) : [loen.] c'hwil-kraoñ g.

Haselnusshain g. (-s,-) : kelvezeg b., kilvid b., kelvezid b., kollod b.

Haselnussstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] bod kelvez g., torkad kelvez g., gwez-kelvez str., kelvez str., kelvezenn b., kraoñkelvezenn b.

Haselnusswurzel b. (-,-n) : [louza.] skouarn-den g.

Haselreich ag. : kelvezek.

Haselrute b. (-,-n) : gwial kelvez str., kelvezenn b., gwialenn kelvez b.

Haselstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] bod kelvez g., torkad kelvez g., gwez-kelvez str., kelvez str., kelvezenn b., kraoñkelvezenn b.

Hasenblume b. (-,-n) : [loen.] lost ar c'had g.

Hasenbraten g. (-s,-) : [kegin.] rost gad g., gad rostet b.

Hasenfuß g. (-es,-füße) : [dre skeud.] kac'her er goudor g., klemmer er goudor g., kozh yar b., yar dilostet b., yar peliet b., yar-zour b., kazh born g., kazh aonik a zen g., kazh gleb a zen g., kabon g., kozh kabon g., klouarenn b., foerer g., foerelleg g., krener e revr g., krener gwak g., krener g., revr aonik a zen g., den krog ennañ kleñved ar sachañ skasoù g.

Hasenglöckchen n. (-s,-) : [louza.] *englisches Hasenglöckchen*, *atlantisches Hasenglöckchen*, kiked-broen g., louzaouenn-ar-goukoug b., boket ar goukoug g., boket-koukoug g., fleur-koukoug str., pour-bran str., roz-koukoug str.

Hasenglöckchen-Zwiebel b. (-,-n) : [louza.] ognon pour-bran str., ognon-ki.

Hasengrube b. (-,-n) : ched g., gwele g., ched gad g.

Hasenjagd b. (-) : gedona g. ; *auf Hasenjagd sein*, gedona, redek ar c'had.

Hasenjäger g. (-s,-) : gedonaer g., paker gedon g.

Hasenhund g. (-s,-e) : [loen.] levrann g.

Hasenkle g. (-s) : [louza.] troad-gad g., melchon gad str.

Hasenklein n. (-s) : [kegin.] keusteuenn c'had b., kefalenn c'had b., friko gad g., ragout gad g.

Hasenkot g. (-s) : kagal gedon g., kagallennoù gedon lies.

Hasenlager n. (-s,-) : ched g., gwele g., ched gad g.

Hasenmaus b. (-,-mäuse) : [loen.] viskacha g.

Hasenpanier n. (-s) : [dre skeud.] *das Hasenpanier ergreifen*, redek ar c'had, tec'hel evel ur spontailh, ober gaol, ober gar, sachañ e skasoù (e loaioù) gant an-unan, skarañ er ouinell, skampañ kuit, sevel ar c'hamp, sachañ war e skasoù, skarañ, mont d'e dreid, kavout (tapout, kemer) hed e c'har, klask e ribinoù, klask e ribouloù, kavout e ribouloù da dec'hel, kemer an tec'h, gounit a veg botez, c'hoari a veg troad, gallout kavout hed e c'har, gallout kavout hed e votez, ober botoù kazel, lakaat e seulioù en e c'hodell, skubañ ar ouinell, mont d'e dreid, mont er gas, sachañ e garavelloù gant an-unan, harpañ ar vanell.

Hasenpfeffer g. (-s) : [kegin.] ragout gad g., kefalenn c'had b., friko gad g., keusteuenn c'had b.

Hasenscharte b. (-,-n) : [mezeg.] boulc'h g., beg-darn g., beg-gad g. ; *Mensch mit Hasenscharte*, den boulc'h g., boulc'heg g.

Hasenschlinge b. (-,-n) : tagell b., lindag g., las g., las-kroug g., antell b., gardinez b. ; *mit Hasenschlingen versehen*, tagellañ ; *mit einer Hasenschlinge fangen*, lindagañ.

Häsin b. (-,-nen) : gadez b., mamm-c'had b. ; *die Häsin hat geworfen*, gadet eo ar vamm-c'had, flutet eo ar c'hadez.

Häselein n. (-s,-) : [loen.] gadig b., kolen-gad g. [*liester kelin-gedon*], hanterc'had b.

Haspe b. (-,-n) : mudurun b., morailh-torzhell g., houarn-dor g.

Haspel b. (-,-n) : 1. dibuner g., estell g., karr-dibuner g., marc'h-dibuner g., kaladur g., kos g., punour g. ; 2. gwindask g., traouilh g. ; 3. kanell b., beni b.

haspeln V.k.e. (hat gehaspelt) : 1. dibunañ ; 2. gwintañ. V.gw. (hat gehaspelt) : balbouzat, glabousañ, glabousat, tatouilh.

Haspelrad n. (-s,-räder) : rod-dibunañ b.

Haspen n. (-s,-) : mudurun b., morailh-torzhell g., houarn-dor g.

Hass g. (-es) : kasoni b., kaz g., glazentez b., argarzhidigezh b., heg g., fach g., tanijenn b., binim g., droukrañs b., malis g./b. ; *aus Hass gegen jemanden*, dre gasoni ouzh u.b., dre valis ouzh u.b. ; *Hass gegen jemanden hegen*, kaout (goriñ, magañ, derc'hel) kaz ouzh u.b., goriñ (magañ, derc'hel) kasoni ouzh u.b., kasaat u.b., magañ droukrañs ouzh u.b., bezañ leskidik war-lerc'h u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., derc'hel kasoni diwar u.b., mirout greun ouzh u.b., mirout greunenn ouzh u.b., kaout greun ouzh u.b., kaout greunenn ouzh u.b., bezañ fachet kruel ouzh u.b. ; *Hass schwelte in ihm*, goriñ (magañ, derc'hel) a rae kasoni ; *Hass gegen jemanden schüren*, isañ an dud a-enep u.b., c'hwezhañ tan ar gasoni ouzh u.b., bevaat kasoni an dud ouzh u.b., engervel kasoni ouzh u.b., ereziñ enep u.b. ; *Hass überkam ihn*, kasoni a savas en e galon, kasoni a grogas ennañ, kasoni a zeuas ennañ, dont a reas da gemer kaz ; *sich (t-d-b) jemandes Hass zuziehen*, sachañ kasoni u.b. war e benn, ober kaz d'u.b., tennañ droukrañs u.b. war an-unan, lakaat u.b. da gemer kasoni ouzh an-unan, lakaat u.b. da gemer droug ouzh an-unan, tennañ droukrañs u.b. war e benn, dont da vezañ kasaus d'u.b. / dont da vezañ kasaet gant u.b. (Gregor), lakaat kaz da sevel ouzh an-unan ; *seine Augen sprühen vor Hass*, kasoni a luc'h en e zaoulagad ; *der innere Kampf zwischen Liebe und Hass*, ar stourm e kalon Mab-den etre ar garantez hag ar gasoni g. ; *der Hass macht ihn blind*, dallet eo e spered gant ar gasoni, koabrennet eo e spered gant ar gasoni, koc'hennet eo e spered gant ar gasoni, ar gasoni a goc'henn e spered ; *der Hass in ihrem Herzen war noch nicht völlig erloschen*, ne oa ket c'hoazh mouget mat ar gasoni en he c'halon ; *den Hass aus seinem Herzen verbannen*, kizañ ar gasoni en e galon, diouennañ ar gasoni eus e galon, harluañ ar gasoni eus e galon ; *er zog sich den Hass aller zu*, an holl a gemeras kasoni outañ, an holl a zeuas da gemer kaz outañ, an holl a gemeras heg outañ, an holl a zeuas da gazañ anezhañ ; *Hass auf jemanden werfen*, dont da gaout kaz

(kasoni) ouzh u.b., dont da gemer kaz (kasoni) ouzh u.b., dont da gasaat u.b., dont da c'horif (dont da vagoni) kasoni ouzh u.b., glazañ ouzh u.b., kemer kaz ouzh u.b., kemer kasoni ouzh u.b., kemer heg ouzh u.b., kazañ u.b. ; *unauslöschlicher Hass, abgrundtiefer Hass*, kasoni verv b., kasoni an ifern b., kaz ar marv g., kasoni diremed b., kasoni hep distro b., kasoni bras-meurbet b., droug bras-meurbet g. ; *wir werden bald sehen, wozu ihr Hass sie verleiten kann*, gedomp da welet betek pelec'h e yelo o c'hasoni ; *ohne Hass und Eifer*, dirakvarn, neptu, didu, diduek, diuntu, diuntuek, kuit a bep mennozh eus tu pe du, hep doug na dizoug, hep malis, divalis.

hassen V.k.e. (hat gehasst) : argarzhif, kaout kasoni ouzh, kasaat, euzhiñ ouzh, kaout kaz ouzh, kaout kaz evit, kazout, goriñ (magañ, derc'hel) kaz ouzh, goriñ (magañ, derc'hel) kasoni ouzh, derc'hel drougiezh diwar [u.b.], derc'hel kasoni diwar [u.b.], mirout greun ouzh [u.b.], mirout greunenn ouzh [u.b.], kaout greun ouzh [u.b.], kaout greunenn ouzh [u.b.], kaout ur malis ouzh [u.b.] ; *etwas wie die Pest hassen*, kasaat udb evel ar vosenn ; *jemanden bis auf den Tod hassen*, kaout droug d'e lazhañ ouzh u.b., kaout kaz ar marv ouzh u.b., goriñ (magañ, derc'hel) ur gasoni verv (kasoni an ifern, kaz ar marv, ur gasoni diremed, ur gasoni hep distro) ouzh u.b., dougen ur gasoni bras-meurbet (un droug bras-meurbet) ouzh u.b. / kasaat u.b. evel ar marv (Gregor), bezañ fachtet kuel ouzh u.b. ; *ich hasse ihn*, goriñ a ran kaz outañ, magañ a ran ur gasoni verv a-enep dezhañ, kaz am eus ouzh an den-se, erez am eus outañ, droug d'e lazhañ am eus outañ, doñjer am eus outañ, m'en argarzh, rukun am eus outañ, erez a ra din, mirout a ran greun outañ, mirout a ran greunenn outañ, greun am eus outañ, greunenn am eus outañ, pell emañ diouzh karet anezhañ, ur malis am eus outañ ; *er hasst die Schule*, hegaz en devez ouzh ar skol, kasaat a ra ar skol, kaz en devez ouzh ar skol ; *ich hasse den Krieg*, kaz am eus ouzh ar brezel ; *ich hasse es, beim Regenwetter auszugehen*, kaz a zo ganin mont er-maez pa vez glav, hegaz e kavan mont er-maez pa vez glav.

V.em. **sich hassen** (hat sich (t-rt) gehasst) : 1. argarzhif an-unan, kaout kasoni ouzh an-unan, kasaat an-unan, euzhiñ ouzh an-unan, kaout kaz ouzh an-unan, kaout kaz evit an-unan, kazout an-unan ; 2. *sich hassen, einander hassen*, magañ kasoni an eil ouzh egile, en em giañ, en em gasaat, en em ereziñ, bezañ e malis an eil ouzh egile ; *sie hassen sich*, en em gasaat a reont, en em ereziñ a reont, en em giañ a reont, n'int ket evit aveliñ an eil egile, n'int ket evit pakañ an eil egile, n'int ket evit en em bakañ, n'int ket evit en em ahelañ, n'int ket evit ahelañ an eil gant egile, e malis emaint an eil ouzh egile, emañ ar vouch o karzhañ etrezo, karzhañ a ra ar vouch etrezo, troet eo d'ar put etrezo, bec'h bras a zo etrezo, evel ki ha kazh int, evel bleiz hag oan int, en em ober a reont evel an tan hag an dour, bevañ a reont evel tan ha kler, an debr hag an dag a zo etrezo, en em vresañ hag en em gignat a reont bepred, emaint atav o krignat fri an eil egile, rouzet eo ar bloneg, en em glevet a reont e-giz daou gi war ar memes askorn, evel daou gi war an hevelep askorn e vezont.

hassenswert ag. / **hassenswürdig** ag. : fell, argarzh, argarzhus, euzhus, kazus, kasaus, kasonius, hegus, fachus, hegaz, hegazus, hek.

Hasser g. (-s,-) : spered kasonius a zen g., den leun a gasoni g., den kasaus g., kasenn b.

hasserfüllt ag. : leun a gasoni, kasonius, kazus, kasaus, flemmus, hek, put ; *hasserfüllte Beziehungen*, darempredoù a gasoni lies.

Hassgefühle lies. : kasoni b., kaz g., argarzhidigezh b., heg g., fach g., tanijenn b., binim g., droukrañs b. ; *Hassgefühle schüren*, c'hwezhañ an tan (c'hwezhañ trouz, elumiñ brezel) etre tud 'zo, c'hwezhañ kasoni e kalonoù an dud, bevaat kasoni u.b., lakaat droug etre an dud, lakaat drougiezh etre an dud, lakaat droukrañs etre an dud, engervel ar gasoni.

hässig ag. : [Bro-Suis] rekin, gant e benn a-dreuz, o c'hoefiñ, koefivet e boch, kintoù ennañ, kintus, ginet, en e benn fall, troet fall, imoret-fall, loariet, war e du fall, brizh, a dro fall, kollet e vuoc'h vihan pik du gantañ, aet ar moc'h en ed-du gantañ, e roched e gwask e revr, e leue a-dreuz gantañ, aet e leue a-dreuz gantañ, e leue a-dreuz en e gof, e leue a-dreuz ennañ, fas rous outañ, kamm e vlevenn, treflez, trenk e valadenn, trenket e valadenn, tev e vourrennoù, e gwad porc'hell.

hässlich ag. : divalav, digoant, digoantiz, digened, digenedek, digenedus, vil, diharak, diharak da weled, hakr, hek, heugus, disleber, disneuz, disneuz da welet, distumm, didres, dizoare, iskis, urupailh, bilen, diforch ; *ein hässliches Gebäude*, ur savadur ken divalav ha toull eur c'hi g. ; *hässliches Mädchen, hässliches Entlein*, vilez b., vilezig b., bouilhez b. ; *er ist abstoßend hässlich, er ist hässlich wie die Nacht*, un doñjer eo tostaat outañ gant an divalav ma'z eo, un heug hag ur rukun eo tostaat outañ gant an divalav ma'z eo, heug ha rukun en deus an den o sellet outañ gant an divalav ma'z eo, divalav-mezh eo, ken divalav eo ma'z eo un doñjer chom war e dro, vil-spontus (divalav kenañ-kenañ, divalav-mantrus) eo, divalav eo ken na spont an dud ouzh e welet, divalav eo ken na souz an dud diwarnañ, divalav eo da ober d'an dud skrijañ, ur vraouac'h eo gwelet anezhañ, ur spont eo gwelet anezhañ, un hiris eo gwelet anezhañ, e zremm a zo ur skrij da welet, viloc'h eo eget diaoul ar Yeuc'h, pebez trôisad den ! sell ar fas vil-se ! ; *ein hässliches Ungeheuer*, un euzhvil heugus (hakr) g. ; *hässliches Wetter*, amzer vil b., amzer vrein (divalav, diharak, lous, ruz, displet, doareet-fall, hek) b., amzer heugus b. ; *hässliche Ausdrücke*, gerioù gros lies., komzoù divalav (lous, displet) lies. ; *eine hässliche Sache*, ur blegenn lous (divalav) b., un afer gazus b., ur gempenn b., ur gaoc'henn b., ur grenegell b., ur vouilhenn b., ul lagenn b., un afer liboudennek b. ; *eine hässliche Handlung*, un taol kailh g., ur viloni b. ; *hässlich machen*, disleberif, distummañ, distresañ, difurmiñ, dihevelebiñ, dishevelebiñ, dizoareañ, dispenn, digoantañ, disneuziañ, mekaat, gwastañ, glac'hariñ, difoeltrañ, euverif, gwallegañ, mazaouiñ, mac'hagnañ, hakraat, vilaat, divalavaat ; *hässlich werden*, hakraat, vilaat, disleberif, en em zisleberif, mont war zisleberif, divalavaat, tristaat.

Hässlichkeit b. (-) : divalavder g., vilder g., vilded b., vilitañs g., digened b., digoantiz b., hakrder g., hakrder b.

Hassliebe b. (-) : kemmeskad a garantez hag a gasoni g.

Hassprediger g. (-s,-) : c'hwezher tan g., kef-tan g., penn-tan g., c'hwezher kasoni g.

Hasstirade b. (-, -n) : laed g., areizh b., aradennad komzoù kasonius b., salmenn b.

hassverzerret ag. : krizet gant ar gasoni, distummet gant ar gasoni, disneuziet gant ar gasoni, disleberet gant ar gasoni, distreset gant ar gasoni.

Hast b. (-) : mall g., hast g., hastidigezh b., hastifted b., hastifter g., hastizded b., hastizder g., prez g., difrae g., deoui g., despailh g., dipadapa g., kabal b., fougas g., kas g. ; *ohne Hast und Eile*, dibrez-kaer, plaen, en e blijadur, war e blijadur, war e oar, war e oarig, àr e oar-goarigoù, goustadik, ez arouarek, o kemer e amzer, war-blaen, war e blaen, dousik ha plaen, war e vadober, ken distrafuilh ha tra, war e bouezig, a-zoug e gamm, war e sklavig, war e zres, war e zresig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigou, war e boz, kempennik, koul, koulik, war e damm pouez, plarik ; *in größter (in aller) Hast, in fliegender Hast, voller Hast*, arandon, d'an druilh drask, d'an druilh, dillo, gant mall bras, gant hast bras, gant herr bras, hast gantañ, gant herr, gant hastidigezh vras, gant prez vras, dre brez, gwall brez ennañ, gwall brez gantañ, tizh-ha-tizh, d'ar c'haloup, tizh-ha-taer, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, diwar dizh, gant pep tizh, difrae-kaer, diwar zifrae, gant difrae bras, buan-ha-buan, dre hast, trumm-ha-trumm, prim-ha-prim, en un huñvre, dipadapa, en ur flipad, eus e vuanañ, a-brez-kaer, a-benn-herr, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, gant dillo bras, evel an tan, d'an tan ruz, d'an tarv, evel un tenn.

hasten V.gw. (ist gehastet) : plumiñ, hastañ buan, hastañ a-fo, kemer prez, bezañ e prez, lakaat aer en e gilhorou, bezañ ramp gant an-unan, difraeañ, en em zifretañ, skampañ, stampañ, skarañ, kabalat, sachañ war e ivinoù, bezañ kabal war an-unan, c'hwistañ, hastañ fonnus, deoui, deouiiñ, fougasiñ, kideallat, birviñ [d'ober udb].

hastig ag. : trumm, prim ; *hastige Bewegungen*, jestroù fourdouilh (a-stroñs) lies.

Adv. : gant mall, gant hast, gant herr, mall wamañ, arandon, tizh wamañ, gant hastidigezh, gant prez, dre brez, prez ennañ, prez gantañ, a-brez, tizh-ha-tizh, d'ar c'haloup, tizh-ha-taer, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, diwar dizh, difrae-kaer, diwar zifrae, gant difrae, gant diere diwar herr, buan-ha-buan, dre hast, trumm-ha-trumm, prim-ha-prim, en un huñvre, dipadapa, gant pep tizh, en ur flipad, eus e vuanañ, gant dillo bras, evel an tan, d'an tan ruz, d'an tarv, evel un tenn ; *hastig essen*, debriñ un tamm dindan e veud (diwar e sav, dre hast, buan-ha-buan), lonkañ e voued ; *hastig sprechen*, komz a-stroñs, drailhañ e c'henoù, drailhañ komzoù evel ur vilin-baper, bezañ puilh e gaoz, bezañ e deod e-giz ur vilin avel, komz dilokez, komz jore-dijore, trabellat.

Hätschelei b. (-, -en) : moumounerezh g., kaezhigoù lies., kaezh g., noilh g., kamambre g./b., allazigoù lies., lallaigoù lies., flouradoù lies., flouradennoù lies., sev g., karantezoù lies., karantezioù lies., dorlo g., dorloadenn b., dorloñ g., dorloterezh g., flodadennoù lies., flourigoù lies., flourikadennoù lies., mignerezh g., lid g., tamm frot g., tamm frotadenn g., herlinkoù lies., tammoù herlinkoù lies.

Hätschelkind n. (-s, -er) : bugel milliour g., pokiol g., loulig g., lellig g., lallaig g., loutig g., kalonig b., bravig g.,

moumounig g., moutig g., koulouch g., ignan g., kolladenn b., kamambre a vugel g., min-livrizh g.

hätscheln V.k.e. (hat gehätschelt) : ober kaezhigoù da, ober kaezh da, kaezhigañ, kaezhañ, noilh, ober chalantiz da, flourikañ, flouretañ, cherisañ, chourañ, koulouchal, ober sev da, ober noilh da, turlutañ, ober brav-brav da, ober allazigoù da, ober karantezioù da, moumounañ, ober moumounoù da, ober moumounerezh da, dorloñ, dodoennañ, dorlotañ, flodañ, ober lid da, mignañ, mignoniñ, pariñ, ober brav da, ober herlinkoù da, ober tammoù herlinkoù da, ober flourig da.

hatschen V.gw. (ist gehatscht) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] kammañ, jilgamañ.

hatschi estl. : tchaa !

Hatschier g. (-s, -e) : [istor, lu] halabarder g.

Hätschler g. (-s, -) : dorloter g., moumouner g.

Hattrick g. (-s, -s) : [sport] hat-trick g., tri fal lerc'h-ouzh-lerc'h gant an hevelep c'hoarier g., diwisk-tog g.

Hatz b. (-, -en) : 1. [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] difretezh g., prez g., dever g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvilh g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., ribouladeg b., kas g./b., fourgas g., filfil g., loc'h ha morloc'h g., galoupadeg b., firbouch g., bec'h g. ; *das war wieder eine Hatz !* nag ur charre e oa bet ! pebezh meskadeg ! ; 2. [hemolc'h] hemolc'h war varc'h g., gwenaezezh g., gwenaei b. ; 3. [dre astenn.] tenn chase b., bagad chas-red g., rumm chas-red g., band b. ; 4. [dre skeud.] skrap war u.b. g., skrap war tud 'zo g., hande g.

Hatzhund g. (-s, -e) : puze g., ki-red g.

hau estl. : *hau ruck !* houp ! ... ha houp !

Häubchen n. (-s, -) : jobelin g., jobelinenn b.

Haube b. (-, -n) : 1. koef g., boned g., kabell b. ; *jemandem eine Haube aufsetzen*, koefañ u.b. ; *sich (t-d-b) eine Haube aufsetzen*, koefañ ; *die Haube abnehmen*, digoefañ ; *eine Haube tragen*, bezañ e koef, mont e koef, koefañ ; *Frau mit Haube*, maouez koefet b., maouez e koef b. ; *dunkle Trachtenhaube*, tandaman g. ; *Haube mit hochgeschlagenen Spitzen*, koef-sparl g., koef-sparlet g. ; *nicht aufgebundene Haube*, koef distroñs g. ; *das Innere der Haube*, kern ar c'hoef b., ar gern-goef b. ; *junges Mädchen mit Haube*, klujar b. ; *Untersatz einer Haube*, koef blev g. ; *sie hat die Haube beiseite gelegt und trägt jetzt Hut*, honnezh n'emañ ket mui e koef, aet eo e tog - honnezh ne ya ket mui e koef, e tog emañ ; 2. *Federhaube*, bouchad-pluñv g., plumachenn b., bouch g., bouchadig g., kogenn b., palañchenn b., klipenn b., bechenn b., toupenn b., toupennad b., kribell-bluñv b., chup g., chupenn b., hup g., hupenn bluñv b., kupenn b. ; *die Haube des Kiebitzes*, kupenn ar gormigell b. ; *mit einer Federhaube versehen*, hupañ, hupenniñ ; 3. golo g., goloenn b. ; *Motorhaube*, golo ar c'heflusker g. ; 4. [dre skeud.] *ein Mädchen unter die Haube bringen*, dimeziñ ur plac'h, fortunañ (dimeziñ) e verc'h ; *unter die Haube kommen*, dimeziñ, kemer u.b. da bried ; 5. [loen., stomog] sac'hig g., boned g.

Haubenband n. (-s, -bänder) : seizenn goef b. ; *schwarzes Haubenband*, rojerez b. ; *hängendes Haubenband*, stolikenn b.

Haubengewölbe n. (-s, -) : [tisav.] bolz speurennet b.

Haubenlerche b. (-,-n) : [loen.] kogenneg-kuch g., alc'hweder-sant-Pêr g., kabelleg g.

Haubenmeise b. (-,-n) : [loen.] pennglaouig-kuch g.

Haubenschachtel b. (-,-n) : boest koefoù b., boest tokeier b., boest togoù b.

Haubentaucher g. (-s,-) : [loen.] plomer-kuchenn g.

Haubitze b. (-,-n) : obuzer g., kanol-bombezañ g., kanol-bombezer g., bombezer g.

Hauch g. (-s,-e) : **1.** c'hwezh g., c'hwezhadenn b., mouch g., strilh avel g., suc'hadenn b., berad avel g., begad avel g., aezhennig dous b., c'hwezhadenn avel skañv b., aezhennig avel b., mouchig-avel flour g., mouch avel g., mouchig avel g., takenn avel b., anal an avel b., banne avel g., dister avel g. ; *kein Hauch regte sich, kein Hauch war zu spüren*, ne c'hwezhe mouchig-avel (banneig avel, mouch-avel, strilh avel, lomm avel) ebet, ne c'hwezhe ket an disterañ suc'hadenn, ne rae lomm avel ebet, ne rae takenn avel ebet, kalm-gwenn e oa ar mor, ne oa mouchig-avel ebet, ne oa ket ur berad avel zoken, ne oa ket ur begad avel zoken, ne oa ket ur strilh avel zoken ; **2.** analadenn b., analad b., huanad g., huanadenn b., c'hwezhadenn b. ; *es war so kalt, dass man jeden Hauch sehen konnte*, gant ar yen ma oa an amzer e veze gwelet ar vorenn o tont eus anal an dud ; *der letzte Hauch*, an huanad diwezhañ g., an huanadenn ziwezhañ b., ar mouch buhez diwezhañ g. ; *wir werden uns wehren bis zum letzten Hauch von Mann und Ross*, stourm a raimp keit ha ma chomo unan ac'hanomp bev, stourm a raimp keit ha ma vo ur mouch buhez en unan ac'hanomp, en em zifenn a raimp betek ar gwaz diwezhañ ; **3.** koc'henn b., pluskennig b., gwiskadig tanav g. ; **4.** bouilhad g., bouilh g., bomm g. ; **5.** [dre heñvel.] doare g., tres kentañ g., liv g., arliv g., damskeud g., disterad g., netraig g., c'hwezheg b., liv skañv g., liv lusennek g., seblant g., alberz g., fulenn b. ; *ein Hauch romantischen Geistes*, blaz ar romantelezh g., c'hwezh ar romantelezh b., un disterad romantelezh g. ; *ein Hauch von Humor, ein Hauch Humor*, un dister fent g., un disterad fent g., un netraig fent g., liv ar fent g., un arliv a fent g., ur fulenn fent b. ; *der Hauch eines Lächelns flog über ihr Gesicht*, ur mousc'hoarzhig skañv a blavas war he diweuz, doare (damskeud, liv, alberz) ur mousc'hoarzh a zeuas ganti, doare (damskeud, liv, alberz) ur mousc'hoarzh a dremenas war he diweuz, damc'hoarzhin a reas ; *hin und wieder flog ein Lächeln über ihr Gesicht*, gourmijal a rae mousc'hoarzhouigoù skañv war korn he muzelloù ; *ein Hauch von Leben huschte über ihr Gesicht*, ur strilh buhez (un aezhenn a vuhez, ur fulenn vuhez) a darzhas war he dremm, un euflenn vuhez (un elfenn vuhez) a darzhas war he dremm ; *ein dünner Hauch von Ehrenbezeugung*, ur vogedenn a enor b., ur fulenn enor b.

hauchdünn ag. : skañv, lusennek, tanav-tanav, moan-moan ; *hauchdünne Folie, hauchdünne Scheibe*, skant str. ; *hauchdünne Farben*, livioù skañv (lusennek) lies. ; *hauchdünnes Kleid*, sae lusennek b. ; *die Landschaft war in einen hauchdünnen Dunst gehüllt*, ul lusenn vihan a oa en dremmwel.

hauchen V.gw. ha V.k.e. (hat gehaucht) : c'hwezhañ ; *er haucht in die Finger*, c'hwezhañ a ra en e vizied, c'hwezhañ a ra war e vizied ; *Worte hauchen*, mouskomz

; *er hauchte einen Kuss auf ihre Hand*, spinañ (chourañ) a reas kil he dorn gant e vuzelloù.

Hauchlaut g. (-s,-e) : [yehz.] ton c'hwezhet g.

hauchzart ag. : **1.** [kegin.] dourennek, chugonus, teuzus ; **2.** [dilhad] aezhennek, lusennek.

Haudegen g. (-s,-) : **1.** sabrenn b. ; **2.** dic'houinour g., klezead g., klezeour g., klezeiataer g., sabrenner g., kannataer g. ; P. *alter Haudegen*, brizhsoudard g., gwallsoudard g.

Hauderer g. (-s,-) : [koz] paotr karr-louaj g.

Haue b. (-,-n) : **1.** P. roustad g., kempenn g./b., c'hwistad g., freilhad g., dres g., prad g., pred g., predad g. ; *tüchtige Haue kriegen*, kaout fest ar vazh (koad, fest ar geuneudenn, kerc'h, segal), tañva fest ar geuneudenn, tañva blaz ar geuneudenn, tapout ur gempenn, tapout ur c'hempenn, tapout fest ar geuneudenn, pakañ ur roustad eus ar gwashañ tout, kaout ur roustad, kaout ur pred, kaout ur predad, kaout ur peilh, bezañ boufonet, pakañ (tapout) taolioù, pakañ (tapout) lopoù, kaout an drell, kaout ar fust, bezañ maoutet, pakañ korreenn, bezañ boureviet a daolioù, bezañ malet a daolioù, pakañ ur roustad (ur c'hefestad, ur fustad, un dres, ur freilhad), tapout e gerc'h, bezañ frotet ken na strak, bezañ frotet ken na fu, bezañ kivijet a-dailh, bezañ frotet gant eoul garzh ken na luf, bezañ fiblet a c'hoari gaer, bezañ skrivellet mat, bezañ diboultr pizh e zilhad ; **2.** [labourdouar] marr b., pigell b., pech troad-hir g., marr-bigell b., trañch g., frankigell b., pi g., pig g. ; *zweizackige Haue*, bloukard g. ; *mit der Haue roden*, marrat, diskantañ un tirien, distonenniñ ; *Arbeit mit der Haue*, marradenn b. ; *mit der Haue bearbeitete Fläche*, marradenn b. ; *einen Erdbalken mit der Haue ebnen*, kouchañ ur bomm-douar gant ar varr.

hauen V.k.e. (haute / hieb // hat gehauen / [rannyez.] hat gehaut) : **1.** diskar, faoutañ, bouc'haliñ ; *Holz hauen*, diskar gwez, faoutañ koad ; **2.** kizellañ, benañ ; *ein Standbild in Marmor aushauen*, kizellañ un delwenn a vaen-marbr, kizellañ un delwenn varbr ; *gehauener Stein*, maen-ben g., maen-benerezh g., maen-tailh g., maen e benadurezh g. ; *Steine hauen*, pikañ (kizellañ, benañ) mein ; **3.** dewilchat, falc'hat ; *eine Wiese hauen*, falc'hat ur bradenn ; **4.** skeiñ gant, pavata, dotuañ, dorloñ, maoutañ, pilat, lopañ, kotañ, fraeañ ; *der Raubvogel haut seine Krallen in die Beute*, an evn-preizh a grog a-leizh skilfoù en e breizh, an evn-preizh a blant e skilfoù e korf e breizh ; *seine Zähne ins Fleisch hauen*, skeiñ e zent er c'hig, dantañ ar c'hig ; *jemandem den Hintern voll hauen*, peñsata u.b., difeskinañ u.b., feskennata u.b., tersata u.b., pradañ u.b., pradañ e revr d'u.b., reiñ ur peñsad d'u.b., reiñ un dersad d'u.b., reiñ ur revriad d'u.b., reiñ d'u.b. war e feskennou, reiñ d'u.b. war krap e revr, torchañ u.b., frotañ u.b., skubañ kaer u.b., tommañ e beñsoù d'u.b., reiñ ur feskennad d'u.b., reiñ ur foetadenn d'u.b., reiñ war an divfeskenn d'u.b. / reiñ d'u.b. war ar peñsoù / reiñ d'u.b. war e dersoù (Gregor) ; *jemanden krumm und lahm hauen*, breviñ u.b., breviñ u.b. a daolioù, malañ u.b. a daolioù, bleukata u.b., ober bleud gant unan bennak, frikañ u.b., ober butun gant u.b., dotuañ u.b., kargañ u.b. a vazhadoù, gwiskañ ur saead vazhadoù d'u.b., reiñ ur pulloc'h d'u.b., dorloñ u.b., maoutañ u.b., teurkiñ e vaout d'u.b., kannañ u.b. evel ur

sac'h en dour, reiñ ur roustad (ur c'hefestad, ur fustad, ul lard, un trepan, ur saead bazhadoù, ur gwiskad bazhadoù, ur chupennad taolioù, koad, kerc'h, segal, fest ar vazh, fest ar geuneudenn) d'u.b., reiñ ur prad d'u.b., reiñ ur pred d'u.b., reiñ ur predad d'u.b., eeunañ e dort d'u.b., reiñ un dres d'u.b., ober un dres d'u.b., reiñ ur freilhad d'u.b., reiñ bourr d'u.b., diboultrennañ u.b., reiñ e lip d'u.b., reiñ e damm lip d'u.b., sevel (tennañ, tailhañ) korreenn da (diouzh, diwar) u.b., mont a-grabanadoù d'u.b., mont d'u.b. a grogoù berr, boureviañ u.b. a daolioù, sevel akuihetenn diwar u.b., drailhañ u.b. kig-hag-eskern, drailhañ e c'henoù d'u.b., reiñ e dus d'u.b., lopañ u.b., lopañ war u.b., lorgnañ u.b., lorgnañ war u.b., fustañ u.b., torbilat u.b., muntrañ u.b. a-daolioù, blodañ e gorf d'u.b., lardañ e billig d'u.b., lardañ e gostezennoù d'u.b., mont ouzh u.b. a daolioù vil, tapout ar vazh gant u.b., tapout ar gefienn gant u.b., frotañ u.b. ken na fu / frotañ u.b. ken na strak / distremen hetus u.b. / distremen u.b. a daolioù bazh / kivijañ u.b. a-dailh / distremen u.b. a c'hoari gaer / sevel koad dreist u.b. / frotañ u.b. gant eoul garzh ken na lufr / frotañ u.b. ken na strak / frotañ u.b. a c'hoari gaer / reiñ e gaol-pour d'u.b. / reiñ e gerc'h-Spagn d'u.b. / diboultrañ pizh dilhad u.b. / harzelliñ u.b. / skrivellañ mat u.b. / fiblañ kaer u.b. / lakaat koad an ti da gouezhañ war kein e wreg (Gregor) ; *jemandem eins in die Fresse hauen*, distagañ ur glakennad d'u.b., distagañ un avenad gant u.b., darc'haouiñ ur pezh mell takad e forn u.b., disvantañ ur pezh mell ougnad a-dreuz genoù u.b., distagañ un ougnad a-dreuz genoù u.b., dic'hastañ un ougnad d'u.b. e-kreiz e fas, reiñ diwar e staon d'u.b., reiñ war e veg d'u.b., reiñ war e benn d'u.b., terriñ e c'henoù d'u.b., skeiñ war genoù u.b., drailhañ e c'henoù d'u.b., kizañ fri u.b., pladañ e fri d'u.b., terriñ e fas d'u.b., difoeltrañ ur pezh mell friad gant u.b., distagañ ur pezh mell friad gant u.b., friata u.b., distagañ ur pezh mell takad a-dreuz genoù u.b., tanfoeltrañ ur pezh mell takad gant u.b., lardañ e zivskouarn d'u.b., plantañ e fas u.b. a zornadoù ; *ich werde ihm gleich eins in die Fresse hauen*, me a ya da dognañ e fri ; *alles kurz und klein hauen*, dic'hastañ (difoeltrañ, gwastañ, drailhañ, tanfoeltrañ, didanfoeltrañ, frinjinañ, freuzañ, findaoniñ, brizhilhonañ, frigasañ) pep tra, ober tammoù bihan gant kement tra 'zo, ober skirioù gant kement tra 'zo, bruzunañ pep tra evel darbod, foeltrañ pep tra evel ludu ; **5.** [dre skeud.] *P. jemanden in die Pfanne hauen*, **a)** gwashaat u.b., ober divalav d'u.b., dismegañsiñ u.b., reiñ e gement all a zroukprezegerezh d'u.b., dispenn u.b., mezhekaat u.b., flemmañ u.b., divrudañ u.b., dantañ u.b., flipata u.b., lakaat droukkeloù da redek diwar-benn u.b., lavaret droug diwar-benn u.b., kaketal u.b., glabousañ u.b., dispenn brud u.b., dispenn u.b. da dud all, didammañ brud u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diframmañ u.b., diskar u.b., droukkomz (gwallgomz) eus u.b., droukkomz (gwallgomz) diwar-benn u.b., ober e bigelloù d'u.b., regiñ e nesañ, pigosat war u.b., pigosat war kein u.b., ober e votoù d'u.b., displuñvañ e benn d'u.b., duañ u.b., stlabezañ u.b., stlabezañ anv u.b., stlabezañ enor u.b., labezañ u.b., drouklavaret war u.b., droukprezeg u.b., droukprezeg eus u.b., gwrac'hellat diwar-benn u.b., gwrac'hiñ diwar-benn u.b., brudellat u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., pikañ chupenn

u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., plaenaat porpant u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., gwiskañ u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b. ; **b)** lakaat u.b. en e renk, delc'her u.b. en e renk, ober un dres d'u.b., dihopañ u.b., eeunañ u.b., eeunañ e dort d'u.b., eeunañ e sugelloù d'u.b., kas u.b. d'e nask, lakaat u.b. en e boentoù, lakaat u.b. en e blas, kenteliañ u.b., plantañ kentel gant u.b., c'hwezhañ e teod u.b., disorc'henniñ u.b., kas u.b. d'e goch, kas u.b. d'e doull, lakaat u.b. brav en-dro en e stern, lakaat e ibil en e blas d'u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., ober e varv d'u.b., sevel e loaioù d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., reiñ e stal d'u.b., reiñ e bak d'u.b., lardañ e billig d'u.b., diskenn e gribenn d'u.b., diskar e glipenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., diskar al lorc'h a zo en u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., divarc'hañ u.b., bontañ u.b., diblasañ u.b., toгнаñ u.b., gwaskañ u.b., distekiñ u.b., diarbenn u.b., reiñ avel a-benn d'u.b., ober un dañs hep soner gant u.b., ober ur rez d'u.b. ; **c)** distrilhañ u.b. brav ha kempenn, lakaat u.b. war e c'henoù, reiñ lamm d'u.b., skeiñ u.b. ouzh torgenn, ledañ u.b. ouzh torgenn, astenn u.b. war an dachenn, astenn u.b. ouzh torgenn, astenn u.b. ouzh an dorgenn, domañ u.b., razhañ u.b., klaviañ u.b., reiñ ar roustad diwezhañ d'u.b. ; *den Feind in die Pfanne hauen*, distrilhañ brav ha kempenn an enebourien, distrilhañ an enebourien a-blad-kaer, lakaat an enebourien war o genoù, pladañ (pilat, faezhañ, flastrañ rac'h, daoubenniñ, disparfoeltrañ, distokañ, krazañ naet, minmalañ, trec'hiñ treuz-ha-hed, bazhata, barrskubañ, peurdrec'hiñ, razhañ, dornañ, diskolpañ, klaviañ) an enebourien, lakaat lamm an enebourien, reiñ ar roustad diwezhañ d'an enebourien, reiñ o lazh d'an enebourien, reiñ un distres eus ar re wellañ d'an enebourien. ; **6.** *jemanden übers Ohr hauen*, touellañ u.b. a-zevri, bratellat u.b., c'hwennat u.b., stranañ u.b., stranigañ u.b., riñsañ u.b., kilhañ u.b., toazañ u.b., kabestrañ u.b., louzañ u.b., dilouzañ u.b., diharpañ u.b., divleupañ u.b., dastum u.b., pakañ brav u.b., houperigañ u.b., paltokiñ u.b., flemmañ u.b., gwerzhañ brav poultr d'u.b., gwerzhañ piz e-lec'h fav d'u.b., kignat u.b., skarzhañ u.b., korvigellañ u.b., sorc'henniñ u.b., riñsañ e dreid d'u.b., tremen troad al leue a-dreuz genoù u.b., c'hoari an troad leue d'u.b., c'hoari an nouch gant u.b., louarniñ u.b., kouilhoniñ u.b., touzañ e c'henoù d'u.b., tremen lost al leue dre c'henoù u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., paskañ lus d'u.b. reiñ kelien da blomañ d'u.b., reiñ kelien (kañvalet, poulc'hennou, silioù, lostoù leue) da lonkañ d'u.b., kac'hat e godell u.b., rozellat arc'hant u.b. ; **7.** *P. das wird dich aus den Socken hauen*, peadra a vo da bilat ac'hanout, chom a ri war da gement all, chom a raio balc'h da c'henoù, taolet e vi en alvaon, ne vi ket evit disaouzanañ, peadra da estlammiñ az po, chom a ri da sellet gant da c'henoù, mantrañ a ri ; **8.** [tekn.] *Feilen hauen*, fesoniñ livnoù, fesoniñ dentigoù livn ; **9.** [mengleuz] *Erz hauen*, eztennañ kailh, divengleuziañ kailh, gounit kailh ; **10.** [kegin.] *Fleisch hauen*, dispenn ul loen bennak, lakaat korf ul loen bennak a dammoù, dispenn a dammoù ur bastell gig, dibezhiañ un tamm gig. V.gw. (haute / hieb // hat gehauen / ist gehauen) : **P. 1.** (hat) : skeiñ gant, pavata, dotuañ, dorloñ u.b., maoutañ,

pilat, lopañ ; *jemandem ins Gesicht hauen*, distagañ un avenad gant u.b., distagañ un ougnad a-dreuz genoù u.b., darc'haouiñ ur pezh mell takad e forn u.b., disvantañ ur pezh mell ougnad a-dreuz genoù u.b., reiñ diwar e staon d'u.b., kizañ fri u.b., terriñ e c'henoù d'u.b., skeiñ war genoù u.b., drailhañ e c'henoù d'u.b., pladañ e fri d'u.b., terriñ e fas d'u.b., difoeltrañ ur pezh mell friad gant u.b., distagañ ur pezh mell friad gant u.b., friata u.b., distagañ ur pezh mell takad a-dreuz genoù u.b., lardañ e zivskouarn d'u.b. ; *um sich hauen*, distagañ taolioù a-gleiz hag a-zehou evel un diaoul, en em zifretañ, ober dispac'hioù, dispac'hañ, en em vaniañ, loeniñ ; *nach jemandem hauen*, klask skeiñ gant u.b., klask pavata u.b. ; **2.** [dre skeud.] (hat) : *über die Schnur hauen*, *über den Strang hauen*, dirollañ un tamm, mont re bell ganti, mont er-maez eus ar park, mont dreist ar yev, mont dreist ar roudenn, mont dreist an arroudenn, mont dreist-penn, skeiñ diwar re, lammat dreist ar c'harzh, lammat dreist ar c'hleuz ; **3.** (hat) : *hauen und stechen*, skeiñ a-feuk hag a-droc'h, skeiñ a-feuk hag a-faout, skeiñ gant ar beg ha gant al lemm (Gregor) ; **4.** (hat) : *er hat damit völlig daneben gehauen*, lakaet en deus e zorn en e c'houlou ha brav - lakaet en deus e zorn en e zisheol ha brav - kac'het en deus e varc'h outañ (ouzh e garr) - lakaet en deus an tamm e-kichen an toull - lakaet en deus troad al leue en e c'henoù, kroc'hen, ivinoù hag all - kemeret en deus e voned evit e dog - lienet en deus ar biz kontrol - e gouign a zo panenn - tapet en deus ar c'hi e-lec'h ar c'had - skoet en deus hebiou - tennet en deus hebiou - aet eo e-barzh ar c'harzh - poazhet en deus e viz - skaotet en deus e viz - faziet groñs eo - graet en deus flagas - [dre eilpennadur-ster e brezhoneg] skoet mat en deus ! ; **5.** [tro-lavar] *das ist nicht gehauen und nicht gestochen*, n'eus na penn na lost d'an dra-se, n'eus na penn na revr d'an dra-se, an dra-se n'en deus na penn na lost, an dra-se n'en deus na penn na troad, an dra-se n'eo na du na gwenn, n'eus na poell na dalc'h gant kement-se, se 'zo pell diouzh gwel ar skiant-vat ; **6.** (ist) : *mit dem Fuß gegen einen Stein hauen*, strebotiñ (teukañ, stekiñ gant e droad) ouzh ur maen ; *er ist mit dem Fuß gegen einen Stein gehauen*, stoket en deus bet e droad ouzh ur maen ; **7.** (hat) [dre skeud.] *auf den Pudding hauen*, lorc'hañ, kankalat, poufal, teilat, ober teil, fougasiñ, fougéal, foeñviñ, poc'honiñ, tonal, bogoliañ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, brabañsal, bezañ pompus en e gomzoù, ober fougé gant e ouiziegezh, bragal, en em rollañ, flipata, ober tron, bezañ ur bern tron gant an-unan, bezañ digoroù gant an-unan frankik, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh e c'henoù, rodal, rodeal, bugadiñ, ober bugad, dougen roufl, ober un tamm fougas, ourgouilhñ, bompadiñ, ober re vras gaoliad, lakaat e gloc'hig da dantal re skiltr, na gaout ezhomm eus ur c'hloc'her evit seniñ e gloc'h, en em veuliñ, en em uhelaat, c'hoari e baotr, sachañ dour d'e foenneg, ruflañ avel ha moged, debriñ mel.

V.em. : **sich hauen** (haut sich / hieb sich // hat sich (t-rt) gehauen) : P. **1.** en em gannañ, en em c'hennañ, en em lardañ, en em bouezañ, en em beuriñ, en em beliñ, en em bilat, en em vazhata, en em vlevata, en em zornañ,

en em frigasañ, en em zornata, en em grabanata, en em dagañ, en em gribañ, bezañ krog etrezo, en em galkennañ, c'hoari ar vazh, foetañ, en em foetañ ; *sich (t-rt) heftig hauen*, bezañ kann ar gurun etrezo, en em lardañ evel kegi, en em ziframmañ evel chas, en em gannañ kriz, en em gignat ; **2.** *sich in die Falle (in die Klappe, in die Kojé, aufs Ohr) hauen*, mont da blouzañ, mont da gludañ, mont d'e riboul, mont d'e ched, mont d'e glud, mont d'e gel, mont d'e siklud, mont d'e gloz, mont da zebriñ bara gwenn d'ar Roc'h, mont da flutañ, mont da glask arc'hoazh beure, mont da glask arc'hoazh ar beure, mont da Gerhun, mont da Gerroc'h, mont da voueta ar c'hwen, mont er vallin.

Hauen n. (-s) : **1.** diskaradeg b. ; **2.** benerezh g., benadur g., benadurezh b., kizellerezh g., kizelladur g., skulterezh g. ; **3.** eztennerezh g., pigellerezh g. ; **4.** [kegin.] dibezhiadur g., dispennadur g. ; **5.** [dre skeud.] *sie stehen miteinander auf Hauen und Stechen*, emañ ar vouch o karzhañ etrezo, karzhañ a ra ar vouch etrezo, bec'h bras a zo etrezo, en em vresañ hag en em gignat a reont didruez, en em giañ a reont, emaint ganti lazh-da-lazh, emaint ganti sach-da-sach, troet eo d'ar put etrezo.

Hauer g. (-s,-) : **1.** bener g., piker mein g. ; **2.** mengleuzier g., miner g., pigeller g. ; **3.** dant-skilf g., stilhon g., skilf g. ; *mit Hauern versehen sein*, bezañ skilfek ; **4.** [loen.] tourc'h-gouez g.

Häuer g. (-s,-) : mengleuzier g., miner g., pigeller g.

Hauerei b. (-,-en) : P. kabaduilh b., kann b., taol-bec'h g., piladeg b., lazh g., kannerezh g. ; *es kam zu einer Hauerei, eine Hauerei brach aus*, sevel a reas trouz (bec'h, c'hoari, jeu, patati, ur gourdrouz bras, kabal, kann) etrezo, strakal a reas an traoù.

Häufchen n. (-s,-) : **1.** bernig g., yoc'hig b., yoc'hadig b., bitad g. ; **2.** neizh-kañkañ g., bern kaoc'h g., kac'herezh g., kac'hadenn b., kac'hadell b., P. tamm toaz g., boulom-kaoc'h g. ; *sein Häufchen machen*, ober e louz, kac'hat ; **3.** [tr-] *da steht er wie ein Häufchen Elend*, n'eus ken nemet liv ar vizer (liv an dienez) warnañ, emañ c'hwecz an dienez gantañ, truez meurbet eo e zoare, reuzeudik-meurbet eo e stad, e welet eo truez, reuzeudik eo ma'z eo un druez e welet ; **4.** *ein Häufchen Soldaten*, ur frapad soudarded g., un dornad soudarded g., un dornadig soudarded g., ur flac'had soudarded b., un togad soudarded g., ur vozad soudarded b., ur pakad soudarded g., ur banerad soudarded b.

Haufe g. (-ns,-n) : *sellit ouzh Haufen*.

häufeln V.k.e. (hat gehäufelt) : **1.** [labour-douar] arc'henañ, douarañ ; *nicht gehäufelt*, diarc'hen ; *Kartoffeln häufeln*, douarañ patatez, sevel douar ouzh an avaloù-douar, arc'henañ avaloù-douar ; **2.** berniañ, yoc'hañ, gwrac'hellat, lakaat a-vern, lakaat bern-war-vern, krugellañ, bitadiñ, hogennañ, tesañ ; *kegelförmig häufeln*, boutizellañ.

Häufelschluss g. (-es,-schlüsse) : [preder.] liessillogism berraet g., liestribarr berraet g., sorit g., heulrakdiviz g.

Häufelschlussargument n. (-s) : [preder.] arguzenn ar bern ed b., sofegezh b.

Haufen g. (-s,-) : **1.** bern g., berniad g., yoc'h b., yoc'had b., stobad g., gwrac'hell b., bodenn b., bodennad b., goustell b., goustellad b., gronn g., gronnad g., hogenn b., kalzenn b., kalz g., kalzad g., kalzadenn b., tes g.,

tolzenn b., tolzennad b., tolz g./b., touesk g., stroll g., strollad g., takad g., c'hwistad g., krug b., krugell b., poullad g. ; *ein Haufen Kohle*, ur bern glaou g., ur yoc'h c'hlaou b., ur yoc'had c'hlaou b., ur grug c'hlaou b., ur grugell c'hlaou b. ; *ein Haufen Kleidungsstücke*, ur strobhad dilhadoù g., un druilhad dilhad g. ; *auf einen Haufen werfen*, teurel bern-war-vern ; *auf Haufen setzen*, *in Haufen setzen*, berniañ, yoc'hañ, gwrac'hellat, lakaat a-vern, lakaat bern-war-vern, lakaat a-vernioù, lakaat a-vernadoù, krugellañ, goustelliñ, lakaat en ur bern, lakaat en ur yoc'h ; *einen Steinhaufen abtragen*, diverniañ mein ; *Heu auf Haufen setzen*, kalzennañ (berniañ, gwrac'hellat) foenn ; *Körner zu einem Haufen zusammenschieben*, rozellat greun ; *kegelförmiger Haufen*, boutizell b. ; *der Sandhaufen zerrieselt nicht*, chom a ra an traezh en e vern ; *sein Häufchen machen*, ober e louz, kac'hat ; **2.** [c'hoari] pigos g., pod g. ; *Karten vom Haufen nehmen*, *Karten vom Haufen ziehen*, mont d'ar pigos, pigosat, kemer ur gartenn er pod ; **3.** [dre skeud.] *über den Haufen fahren (werfen, schießen)*, penndogiñ, penndarevriñ, penndelochennat, pennboelliñ, penndrabiñ, penndraouigelliñ, penndraouilhat, diskar d'an douar, diskar penn evit penn, findaoniñ d'an douar, kas d'an tu all, distrujañ, ober e stal da, ober e lod da, tortañ, ober e varv da, reiñ e gont da, flastrañ, flastrañ rac'h, ober e lod da, ober e jeu da, ober e afer da, lazhañ mik, pilat, dibarfoeltrañ, disparfoeltrañ, lakaat lamm, reiñ e laz da, pladañ, diskar [u.b.] hed-blad e gorf ; *jemanden über den Haufen rennen*, eilpennañ u.b., penndarevriñ u.b., bountañ u.b. penn evit penn (Gregor) ; *jemanden über den Haufen schießen*, diskar u.b. d'an douar (kas u.b. d'an tu all) gant un tenn fuzuilh, lazhañ u.b. mik gant un tenn, lakaat u.b. da lipat e loa, diskar u.b. penn evit penn gant un tenn, diskar u.b. mik ha digar gant un tenn, diskar u.b. hed-blad e gorf gant un tenn ; *wer sich rührt, wird über den Haufen geschossen !* tan gant neb a fiñvo ! ; **4.** kalzad g., kalzadenn b., bern g., berniad g., yoc'h b., toullad g., bochad g., maread g., bolead g., bordilh b., bostad b., pezh stropad g., troc'had g., braz g., leizh g., afin g., klotad g., kreñennad b., kreñenn b., kudennad b., paotad g., pezhiañ g., revriad g., torkad g., mor a g., taol bras g., tolpad bras g., tompad g., druilh g., druilh bras g., c'hwistadoù lies., druilhad g., duilhad g., kudennad b., dastum bras g., froud g./b., froudad g./b., karrad g., rummad g. ; *sie haben einen Haufen Sachen zurückgelassen*, ur gwiskad traoù (ur pezh stropad traoù, e-leizh a draoù, un euzh a draoù, ur fardellad traoù, ur guchennad vat a draoù, ur c'halzad traoù, ur c'harrad traoù, ur berniad traoù, ur garg traoù) a zo chomet war o lerc'h ; *einen Haufen Geld kosten*, koustañ pikez, bezañ ker-ruz (ker-daonet, ker-du), bezañ an tan war udb, bezañ ker evel pebr da veurlarjez, bezañ ruz, bezañ er-maez a briz, bezañ dibriz ; *ein Haufen Menschen*, ur bobl a dud b., ur maread tud g., ur mor a dud g., ur bochad tud g., un hedad tud g., ur pezhiañ tud g., un toullad mat a dud g., ur bern tud g., ur stlabez tud g., ur mac'h bras a dud g., un haras tud g., un nasad tud g., ur strolladenn b., ur strollad g., ur stroll g., ur strobhad tud g., un ajad tud g., ur blokad tud g., un tropad tud g., ur froud tud g./b., ur froudad tud g./b. ; *ein Haufen Kinder*, ur grubuilhad vugaligoù b., ur vriad vugale b., ur ribitailh bugale g./b.,

un neizhiad a vugale g., un nodad bugale g., ur struj a vugale g., un druilhad bugale g., ur frapad bugale g., ur strobhad bugale g., ur froud bugale g., ur froud vugale b., ur froudad bugale g., ur froudad vugale b. ; *ein Haufen Dreck*, ur yoc'h loustoni g. ; *in hellen Haufen*, stank-ha-stank, pezh a garer, sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, stank evel ar raden, mac'h-àr-vac'h, ken a findaon, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, da zastum gant ar bal-daol, a-vil-vern, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-vordilh, dizamant, diouzh an druilh, a-druilhadoù, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegem-mui, forzh pegement, e-leizh, gras Doue, a-forzh, paot, paot-mat, a-leizh, a-yoc'h, bern-war-vern, bern-ha-bern, ha n'eo ket diouzh kont, ha n'eo ket dre gont.

häufen V.k.e. (hat gehäuft) : berniañ, yoc'hañ, gwrac'hellat, lakaat a-vern, lakaat bern-war-vern, krugellañ, goustelliñ, lakaat en ur bern, kalzañ, lakaat en ur yoc'h, kalzennañ, dastum, daspugn, tolzennañ ; *Ämter häufen*, berniañ (kaout) meur a garg, berniañ ar respetoù, P. laerezh poan ar re zilabour.

V.em. : **sich häufen** (haben sich (t-rt) gehäuft) : kreskiñ, mont war-gresk, berniañ, ober bern, yoc'hiñ, gwrac'hellat, krugellañ, gorjañ, tolzennañ, kalzennañ ; *die Schulden häufen sich*, war-gresk e ya an dleoù, emaoomp o tastum dleoù bern-ouzh-bern ; *in jener Epoche häufen sich wichtige Ereignisse*, darvoudaouek e oa bet ar marevezhiad-se, d'ar mare-se e fonn an darvoudoù istorel a-bouez.

Haufendorf n. (-s,-dörfer) : bourc'h gant tiez bern-war-vern b., bourc'h war zereziou b.

Haufenschichtwolke b. (-,-n) : stratokumuluz str., koabraj g., koabrenn b.

haufenweise Adv. : stank-ha-stank, pezh a garer, sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, stank evel ar raden, mac'h-àr-vac'h, da rastellat, da zastum gant ar bal-daol, da reketiñ, ken na wic'h, ken a findaon, a-vil-vern, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-bezhiadoù, a-vordilh, dizamant, diouzh an druilh, a-druilhadoù, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegem-mui, forzh pegement, e-leizh, gras Doue, a-forzh, paot, paot-mat, a-leizh, a-yoc'h, bern-war-vern, bern-ha-bern, ha n'eo ket diouzh kont, ha n'eo ket dre gont, a-rummadoù.

Haufenwolke b. (-,-n) : kumuluz str., kastell g.

häufig ag. : stank, paot, puilh, niverus ; *sein häufiges Fehlen in der Schule bedrückt ihn*, sammet eo e goustiañs gant pouez e vankadennoù er skol ; *häufiges Wiederkehren*, stankter g., paoted b., puilher g., aliested b.

Adv. : alies, lies a wech, alies a wech, lies taol, alies-kaer ; *häufig besuchen*, pleustriñ, daremprediñ, hentiñ ; *er geht häufiger in die Gaststätte als in die Uni*, pleustriñ a ra aliesoc'h an ostalerioù eget ar skol-veur, gwelloc'h eo gantañ disec'hañ barikennoù an ostiz eget mont d'ar skol-veur ; *er geht immer häufiger in die Gaststätte*, aliesaat a ra da vont d'an ostaleri, mont a ra aliesoc'h-aliesañ d'an ostaleri ; *er geht häufig in die Kneipe*, techet eo da daverniñ, hennezh a zo ur reder tavarnioù, er

chapel e vez alies a-walc'h, e chapel ar bod iliaev e vez alies a-walc'h, ouzh an daol santel e vez alies a-walc'h, gwallhentiñ a ra an tavarnioù, troet eo da zaremprediñ an tavarnioù ; *er geht häufig diesen Weg*, alies e bleustr an hent-se, ober a ra e zarempred dre an hent-se.

Häufigkeit b. (-) : stankter g., paoted b., puilher g., aliested b. ; *abnehmende Häufigkeit*, nebeutadur g., digresk g. ; *zunehmende Häufigkeit*, kresk g., kreskadur g., muiadur g.

Häufigkeitszahl b. (-, -en) / **Häufigkeitsziffer** b. (-, -n) : aliested b.

Häuflein g. (-s, -) : bernig g., bern bihan g., yoc'hig b. ; [dre skeud.] *da steht er wie ein Häuflein Elend*, n'eus ken nemet liv ar vizer (liv an dienez) warnañ, emañ c'hwez an dienez gantañ, truez meurbet eo e zoare, reuzeudik-meurbet eo e stad, e welet eo truez, reuzeudik eo ma'z eo un druez e welet.

Häufung b. (-, -en) : 1. yoc'hadur g., dastumadur g., daspugnadur g., daspugn g., daspugnerezh g., kendastum g., berniadur g., berniañ g. ; [gwir] *Häufung der Strafen*, ouzhpennadur ar barnedigezhioù g. ; 2. yoc'h b., yoc'had b., berniad g., hogenn b., krugelladur g., tolzenn b., tolzennad b., touesk g., stroll g., strollad g.

Hauklotz g. (-es, -klötze) : tousenn b., tourtenn b., piltoz g., penngos g., pilgos g.

Haupt n. (-s, Häupter) : 1. penn g. ; *das Haupt erheben*, ober ur sav d'e benn, sevel e benn, gorren e benn ; *erhobenen Hauptes vor jemandem stehen*, chom sonn e benn dirak u.b. ; *das Haupt hoch halten*, derc'hel (bale) sonn e benn, bale uhel e benn, bezañ sonn e benn gant an-unan, bezañ uhel e benn gant an-unan, chom uhel e benn gant an-unan ; *das Haupt neigen*, stouiñ (soublañ) e benn ; *gesenkten Hauptes*, stouet e benn gantañ, soublet e benn gantañ, e benn pleget izel, en e zaoubleg, war zaoubleg, izel e benn ; *gesenkten Hauptes vor jemandem stehen*, chom soublet (chom izel) e benn dirak u.b., chom soublet e zaoulagad dirak u.b. ; *das Haupt schütteln*, hejañ (horellañ) e benn, ober un horell (un hej) d'e benn (Gregor) ; *jemandem das Haupt abschlagen*, troc'hañ e benn d'u.b., dibennañ u.b., P. krennañ u.b., lemel e benn digant u.b. a-ziwar e zivskoaz ; *jemanden aufs Haupt schlagen*, ober e stal (reiñ e gont, reiñ lamm, ober e afer, reiñ e stal, reiñ taol ar marv) d'u.b., ober e varv d'u.b., diskar u.b. penn evit penn ; [dre fent] *sich (t-d-b) Asche aufs Haupt streuen*, goleiñ e benn a ludu, kaout mil geuz ; *ich soll mit meiner Armbrust auf das liebe Haupt des eigenen Kindes zielen ! (Schiller)*, hag emaoch o c'hortoz diganin e vukfen va arbalastr war penn va bugel ken karet ! ; *zu Häupten seines Bettes*, ouzh troad e wele, ouzh e bennwele.

2. penn g., pennrener g., rener g., marc'h-blein g., marc'h-kleur g., bleiner g. ; *die gekrönten Häupter*, ar rouaned lies., ar pennoù kurunet lies., ar c'hurunennoù lies., ar rieien lies., ar genroueed lies. ; *das Haupt der Familie*, ar penn-tiegezh g., ar penn-ti g., ar penntieg g., an tieg g., an ozhaç'h g., mestr an ti g., ar mestr-a-di g., an hini g. ; [relij.] *das Haupt der Christenheit*, penn ar bed kristen g., marc'h-blein (marc'h-kleur) ar bed kristen g., bleiner ar bed kristen g. ; *Reform an Haupt und Gliedern*, adreizhadur penn-kil-ha-troad g., adreizhadur eus an eil penn d'egile g., adreizhadur holl-razh g.

3. *das Haupt des Berges*, penn ar menez g., barr ar menez g., lein ar menez g., kern ar menez b., talpenn ar menez b., krouzell ar menez b., kribenn ar menez b., penn krec'h ar menez g.

Haupt- : penn-, pennañ, meur, kreiz, pouezusañ, bras, brasañ, muiañ, diazez, kentañ, gour-.

Hauptader b. (-, -n) : 1. [mengleuz.] gwazhienn bennañ b., pennwazhienn b. ; 2. [korf.] gwazhienn-gas b. [*liester gwazhied-kas*], gwadkaser g., talmerenn b.

Hauptaktion b. (-, -en) : 1. [c'hoariva] *Haupt- und Staatsaktion*, danvez istorel a bouez bras g. ; 2. [dre skeud.] *Haupt- und Staatsaktion*, abadenn bompadus gant prezegennoù goullou leun a stambouc'h b., digoroù bras lies., modoù bras lies., modoù rondonus lies.

Hauptaktionär g. (-s, -e) : penngavranneg g., kevranneg pouezusañ g.

Hauptakzent g. (-s, -e) : [yezh.] pouez-mouezh kreñvañ g., skoad kreñvañ g.

Hauptaltar g. (-s, -altäre) : aoter veur b., aoter-vras b.

Hauptamt n. (-s, -ämter) : 1. kreizva g., burev-kreiz g., pennvurev g. ; 2. pennobererezh g., pennvicher b.

hauptamtlich ag. : evel pennvicher, diouzh e bennvicher, micherel.

Hauptangeklagte(r) ag.k. g./b. : penndamallad g., penndamalladez b.

Hauptanker g. (-s, -) : [merdead.] penneor g., eor bras g.

Hauptanschluss g. (-es, -anschlüsse) : [trenioù] pennlinenn b., houarnlinenn vras b.

Hauptansicht b. (-, -en) : [tisav.] talbenn g., tal g., diaraog g.

Hauptanstalt b. (-, -en) : diazevadur kreiz g.

Hauptast g. (-s, -äste) : pennvrann g., pennskourr g., skourr meur g.

Hauptausgang g. (-s, -ausgänge) : dor bennañ b., hent-maez pennañ g., isuenn bennañ b.

Hauptbahn b. (-, -en) : [trenioù] houarnlinenn vras b., pennlinenn b.

Hauptbahnhof g. (-s, -bahnhöfe) : *der Hauptbahnhof*, ar gar bennañ b., an ti-gar pennañ g., ar porzh-houarn pennañ g., ar gar vras b., ar porzh-houarn bras g.

Hauptbalken g. (-s, -) : [tisav.] gourzreust g., penndreust g.

Hauptbegriff g. (-s, -e) : pennderc'henn b., pennveizad g., penngeal g., pennvennozhiad g., derc'henn diazez b., meizad diazez g., keal diazez g., mennozhiad diazez g., termen diazez g., danzead-spered diazez g.

Hauptberuf g. (-s, -e) : pennobererezh g., pennvicher b.

hauptberuflich ag. : evel pennvicher, diouzh e bennvicher, micherel.

Hauptbesitz g. (-es) : pennvad g.

Hauptbestandteil g. (-s, -e) : lodenn bennañ b., dalc'h g., penn g., pep pennañ g., pennelfenn b., elfenn trec'hel b., trec'henn b.

Hauptbuch n. (-s, -bücher) : [kenwerzh] levr bras g., pennlevr kontouriezh g.

Hauptbuchhalter g. (-s, -) : penngontour g., mestrkontour g.

Hauptbuchstabe g. (-ns, -n) : [moull., yezh.] pennlizherenn b.

Hauptdarsteller g. (-s, -) : pennc'hoarier g., pennaktor g., pennaktour g.

Hauptdarstellerin b. (-, -nen) : pennc'hoarierez b., pennaktorez b., pennaktourez b.
Hauptdeck n. (-s, -e) : [merdead.] pont pennañ g., pont bras g.
Haupteingang g. (-s, -eingänge) : dor bennañ b., antre pennañ g., digor pennañ g., toull pennañ g., hent-barzh pennañ g., mont tre pennañ g.
Häuptel n. (-s, -/-n) : [Bro-Aostria] penn g.
Häuptelsalat g. (-s) : [Bro-Aostria, louza.] letuz str.
Hauptende n. (-s, -n) : 1. [gwele] pennwele g. ; 2. [taol] penn uhelañ an daol g.
Haupterbe g. (-n, -n) : pennhêr g.
Haupternährung b. (-, -en) : pennvagadur g.
Haupteslänge b. (-, -n) : [sport] treuz ur penn g. ; *um Haupteslänge*, treuz ur penn, gant treuz ur penn, a-dreuz penn.
Hauptfach g. (-s, -fächer) : [skol, skol-veur] danvez pennañ g., penndanvez g., diskiblezh pennañ b., penndiskiblezh b., pennstudi b.
Hauptfamilie b. (-, -n) : tiegezh pennañ g.
Hauptfarbe b. (-, -n) : mestrezenn b., liv mestr g., trec'henn b., liv trec'h g.
Hauptfehler g. (-s, -) : fazi pennañ g., pennvank g., mank pennañ g., si pennañ g.
Hauptfeld n. (-s, -er) : [sport] braz eus an druilhad g., strobad g., druilhad g., duilhad g. ; *das Hauptfeld hinter sich lassen, sich vom Hauptfeld absetzen*, en em zistagañ diouzh an druilhad, leuskel ar strobad war e lerc'h, kemer (gounit) lañs war an druilhad, gounit hent war an druilhad, leuskel hent gant an druilhad, distokañ diouzh an duilhad.
Hauptfeldwebel g. (-s, -) : [lu] pennadjudant g.
Hauptfigur b. (-, -en) : pennden g., penndudenn b.
Hauptfilm g. (-s, -e) : film bras g., film hir g.
Hauptfluss g. (-es, -flüsse) : pennstêr b.
Hauptforderung b. (-, -en) : 1. [gwir] dle pennañ g. ; 2. [arc'hant.] kevala g., sammad amprestet enebet ouzh ar c'hampi dioutañ g. ; 3. arc'hadur pennañ g.
Hauptgang g. (-s, -gänge) : 1. [kegin.] pennvez g., P. mañjer g. ; 2. [tisav.] trepas pennañ g. ; 3. [gwalc'herez] kelc'hiad gwalc'hiñ g.
Hauptgebäude n. (-s, -) : [tisav.] korf-ti g., korf-savadur g., ti-tan g., pennlec'h g.
Hauptgebirge n. (-s, -) : [meneziou] steudad pennañ b., aradennad pennañ b., aridennad pennañ b.
Hauptgedanke g. (-ns, -n) : prederenn greiz b., pennvennozh g., pennaenn b., mennozh stur g., luskvennozh g.
Hauptgefreite(r) ag.k. g./b. : [lu] penngorporal g.
Hauptgericht n. (-s, -e) : [kegin.] pennvez g., P. mañjer g.
Hauptgeschäft n. (-s, -e) : [kenwerzh] stal vamm b.
Hauptgeschäftszeit b. (-, -en) : [kenwerzh] eurvezhioù ar brasañ diskenn lies., mare ar brasañ tremen-distremen g., mare ar soulgreskoù g., bogvezh b., bog b., barrvezh g., rennvezh g.
Hauptgewicht n. (-s) : priorelezh b., tevet g., gourfouez g. ; *das Hauptgewicht auf etwas (t-rt) legen*, reiñ an tevet d'udb, tevetañ udb, lakaat ar gourfouez war udb.
Hauptgewinn g. (-s, -e) : [lotiri] priz kentañ g., maout g.
Hauptgiebel g. (-s, -) : [tisav.] talier g.

Hauptgräte b. (-, -n) : [loen.] draen bras g., draen kein g., draen kreiz g., drezenn vras b.
Hauptgrund g. (-s, -gründe) : pennabeg g., pennkaoz g.
Hauptgut n. (-s, -güter) : pennvad g.
Haupthaar n. (-s) : [korf.] blev str., pennad blev g., blevad g.
Haupthahn g. (-s, -hähne) : kog pennañ g., pin pennañ g., mouch pennañ g.
Haupthimmelsrichtungen lies. : *die vier Haupthimmelsrichtungen*, ar pevar avel lies., pevar c'horn ar bed lies., ar pevar roud avel lies.
Haupthypothese b. (-, -n) : arlakadenn b.
Hauptkamm g. (-s, -kämme) : livenn-gein un aradennad-venezioù b., linenn gribenn b.
Hauptkasse b. (-, -n) : kef kreiz g., penngef g.
Hauptkirche b. (-, -n) : iliz-veur b.
Hauptkommissar g. (-s, -e) : penngomiser g.
Hauptkonsekrator g. (-s, -en) : [relij.] eskob kensakrer g.
Hauptlast b. (-, -en) : karg vrasañ b., bec'h brasañ g., brasañ karg b., brasañ bec'h g.
Hauptlehen n. (-s, -) : [istor] penndalc'h g.
Hauptlehrer g. (-s, -) : [kozh] 1. rener skol kentañ derez g. ; 2. penngelenner g.
Hauptleitung b. (-, -en) : [tekn.] 1. pennduellenn b., tuellenn vras b. ; 2. pennlinenn dredan b.
Hauptleute liester evit Hauptmann.
Hauptlinie b. (-, -n) : pennlinenn b.
Hauptling g. (-s, -e) : mac'htiern g., penn-meuriad g., roueig g.
häuptlings Adv. : gant ul lamm-penn, a-bennbouzell, a-flagas, war e benn, a-blom.
Hauptlingstum n. (-s) : penniezh b.
hauptlos ag. : dibenn, diren, distur.
Hauptnahrung b. (-, -en) : pennvagadur g.
Hauptmacht b. (-, -mächte) : 1. galloud meur g., riez c'halloudus b. ; 2. [lu] ar braz eus an arme g., nerzh pennañ an arme g.
Hauptmagd b. (-, -mägde) : matezh vras b.
Hauptmahlzeit b. (-, -en) : pred pennañ g.
Hauptmann g. (-s, -leute) : kabiten g.
Hauptmarkthalle b. (-, -n) : koc'hu kreiz g.
Hauptmast g. (-es, -en/-e) : gwern-vras b.
Hauptmenü n. (-s, -s) : [stlenn.] lañser pennañ g.
Hauptmerkmal n. (-s, -e) : pennazon g., pennarouez b., merk pennañ g.
Hauptmesse b. (-, -n) : [relij.] oferenn-bred b.
Hauptmieter g. (-s, -) : pennfeurmer g.
Hauptmotiv n. (-s, -e) : [sonerezh] pennderez g., mestrezenn b.
Hauptnenner g. (-s, -) : [mat.] hevelep anver g., kenanver g., anver boutin g.
Hauptort g. (-s, -e) : penngêr b., pennlec'h g.
Hauptperson b. (-, -en) : 1. pennden g., penndudenn b. ; 2. [dre astenn.] *die Hauptpersonen der Stadt*, ar pennoù a gêr lies., ar vourc'hvistri lies., pennoù bras kêr lies., oc'hane kêr lies., tarined kêr lies., an tev g.
Hauptpfeiler g. (-s, -) : [tisav.] pennbiler g., peul-souten pennañ g.
Hauptplatine b. (-, -n) : [stlenn.] pennwal b.
Hauptpost b. (-) / **Hauptpostamt** n. (-s, -ämter) : ti-post kreiz g.

Hauptprobe b. (-,-n) : [c'hoariva] pleustradeg veur b.
Hauptpunkt g. (-s,-e) : *der Hauptpunkt*, ar c'hraf pouezusañ g., ar c'hraf pennañ g., ar c'hentañ pezh eus udb g., ar penngraf g., ar vudurun b., ar skoulm g., an dailh b., ar gempenn b., an dalc'h brasañ g., an amanenn g., ar poent grevusañ g., ar poent pounnerañ g., ar pep pouezusañ g., ar pep donañ eus udb g., ar penn g., ar penn kentañ g., ar pezh pouezusañ g., ar pep retañ g., ar pezh retañ g., ar pezh a gont ar muiañ g., ar pezh a zoug g., ar pep kentañ g.
Hauptquartier n. (-s,-e) : [lu] penngarter bras g.
Hauptregister n. (-s,-) : **1.** taolenn veur b. ; **2.** marilh meur g. ; **3.** [ograou] stirad pennañ g.
Hauptreisezeit b. (-,-en) : mare ar brasañ niver a dud o vont da veajiñ g., koulzad ar brasañ niver a dud o vont da veajiñ g., koulzad soulgresk niver ar veajourien g.
Hauptrolle b. (-,-n) : pennroll g., roll pennañ g. ; *bei etwas die Hauptrolle spielen*, kaout ar pennroll en udb.
Hauptsache b. (-,-n) : *die Hauptsache*, ar c'hraf pouezusañ g., ar c'hraf pennañ g., ar c'hentañ pezh eus udb g., ar penngraf g., ar vudurun b., ar skoulm g., an dalc'h brasañ g., ar poent grevusañ g., ar poent pounnerañ g., an dailh b., ar gempenn b., an amanenn g., ar pep pouezusañ g., ar pep donañ eus udb g., ar pep kentañ g., ar penn g., ar penn kentañ g., ar pezh pouezusañ g., ar pep retañ g., ar pezh retañ g., ar pezh a gont ar muiañ g., ar pezh a zoug g., ar pezh a vern g., an tad g. ; *zur Hauptsache kommen*, stagañ ganti, stagañ gant danvez an diviz ; *kommen wir zur Hauptsache !* komzomp nebeut ha komzomp c'hwek ! lakaomp ar gaoz war ar pep pouezusañ !
hauptsächlich ag. : gourfouezus, pouezusañ, pennañ.
Adv. : dreist-holl, dreist pep tra, da gentañ penn, a-barzh pep tra, a-raok pep tra, a-barzh pep tra, ispisial, gant a ri, bepred, dreist kement 'zo, da gentañ unan, da gentañ-holl, da gentañ-razh, pergen, peurgetket, diwar blaen ha barr, end-eeun ; *sie ernähren sich hauptsächlich mit Fisch*, pesked a ra ar font eus o bevañs, en em vezhur a reont gant pesked dreist-holl.
Hauptsaison b. (-,-s) : bog ar maread touristel b., bog ar c'houlzad touristel b., barr ar maread touristel g., barr ar c'houlzad touristel g., mog ar maread touristel b., mog ar c'houlzad touristel b.
Hauptsatz g. (-es,-sätze) : [yezh.] *übergeordneter Hauptsatz*, pennlavarenn b. ; *Hauptsatz als selbstständig vorkommender Satz*, lavarenn dizalc'h b.
Hauptschalter g. (-s,-) : [tekn.] trec'haoler kreiz g.
Hauptschiff n. (-s,-e) : **1.** [tisav.] nev vras b. ; **2.** [merdead.] lestr amiral g.
Hauptschlagader b. (-,-n) : [korf.] gwazhienn-veur b., aortenn b. ; *die linke Herzkammer führt das Blut in die Hauptschlagader*, gant ar c'hofig kleiz e vez kaset ar gwad en aortenn.
Hauptschlüssel g. (-s,-) : [tekn.] potenn b., alc'hwez boutin g.
Hauptschriftleiter g. (-s,-) : pennskridaozer g.
Hauptschuld b. (-,-en) : **1.** kablusted vrasañ b., brasañ kablusted b. ; **2.** die pennañ g.
Hauptschuldige(r) ag.k. g./b. : den kablus ar muiañ g.
Hauptschuldner g. (-s,-) : [gwir] dleour brasañ g., brasañ dleour g.

Hauptschule b. (-,-n) : skolaj g., kelenndi g.
Hauptschüler g. (-s,-) : skolajiad g., kelenndiad g.
Hauptschülerin b. (-,-nen) : skolajiadez b., kelenndiadez b.
Hauptschullehrer g. (-s,-) : kelenner skolaj g., kelenndiour g.
Hauptschullehrerin b. (-,-nen) : kelenneres skolaj b., kelenndiourer b.
Hauptschwert n. (-s,-er) : [merdead.] angell c'houstilh b.
Hauptsege n. (-s,-) : [merdead.] gouel vras b.
Hauptseite b. (-,-n) : **1.** tu pennañ g. ; **2.** [tisav.] talbenn g., tal g., diaraog g., talier g. ; **3.** [pezh moneiz] kroaz ur pezh moneiz b.
Hauptseminar n. (-s,-e) : [skol-veur] prantadoù evit studieren eus ar c'helc'hiad diwezhañ lies.
Hauptsendezeit b. (-,-en) : barr selaou g., eurvezioù ar brasañ feur selaou lies., eurvezhioù soulgresk ar feur selaou lies.
Hauptsitz g. (-es,-e) : pennsez b.
Hauptspeicher g. (-s,-) : [stlenn.] memor kreiz / memor greiz g./b., pennvmemor g.
Hauptspeise b. (-,-n) : [kegin.] pennveuz g., P. mañjer g.
Hauptstadt b. (-,-städte) : penngêr b., kêr-benn b., kêr-vamm b., pennlec'h g. ; *Nantes und Rennes sind die Hauptstädte der Bretagne*, Naoned ha Roazhon eo kêrioù-penn Breizh ; *Nantes ist die Hauptstadt der Bretagne*, Naoned eo kêr-benn Breizh.
Hauptstärke b. (-,-n) : nerzh pennañ g. ; [dre skeud.] *das ist seine Hauptstärke*, hennezh eo e graf (e grog, e daol, ar c'hraf m'emañ en e greñvañ), aze emañ en e zouar gwinizh, emañ en e grog (en e daol, en e blom) gant an dra-se / er poent-se ez eo ur mailh (Gregor).
Hauptstraße b. (-,-n) : pennhent g., pennstraed b., gourstraed b., meurhent g., hent-bras g., hent-meur g., kehentva g., ru vras b. ; *über Haupt- und Nebenstraßen fahren*, mont a-vras hag a-vihan.
Hauptstrecke b. (-,-n) : [trenioù] linenn vras b., pennlinenn b.
Hauptstreich g. (-s,-e) : taol ruz g., taol kaer g., taol dis g.
Hauptstudium n. (-s,-studien) : [skol-veur] studioù eil derez lies., eil kelc'hiad studioù g.
Hauptsumme b. (-,-n) : hollad g., kevala ha kampi.
Hauptsünde b. (-,-n) : [relij.] pennbec'hed g., pec'hed marvel g., pec'hed muiañ g., pec'hed kapital g. ; *die sieben Hauptsünden*, ar seizh pec'hed kapital lies., ar seizh pennbec'hed lies.
Hauptteil g. (-s,-e) : pennlodenn b., lodenn bennañ b.
Hauptthema n. (-s,-themen) : pennnodenn b.
Haupttitel g. (-s,-) : talbenn g., ustil g., pennditl g.
Hauptträger g. (-s,-) : [tisav.] gourzreust g., penndreust g., mestr-kebr g.
Haupttrakt g. (-s,-e) : korf-ti g., korf-savadur g.
Haupttreffer g. (-s,-) : [lotir] maout g., priz kentañ g.
Haupttrieb g. (-s,-e) : [louza.] broñs penn g.
Haupttruppe b. (-,-n) : *die Haupttruppe*, ar braz eus an armead g., ar gros eus an armead g., ar c'hros eus an armead b.
Haupttugend b. (-,-en) : [relij.] pennvertuz b., vertuz pennañ b. ; *die Haupttugenden*, ar peder vertuz lies., ar vertuzioù muiañ lies.

Hauptunterschied g. (-s,-e) : penndisheñvelder g., penndiforc'h g., penngemm g., an diforc'h muiañ g.

Hauptverhandlung b. (-,-en) : [gwir] breudoù lies.

Hauptverkehrsstraße b. (-,-n) : pennhent g., pennstraed b., gourstraed b., meurhent g., hent-bras g., hent-meur g., pennañ kehent g., kehentva g.

Hauptverkehrsstrecke b. (-,-n) : pennlinenn b. ; *auf den Hauptverkehrsstrecken fahren die Züge mit rasender Geschwindigkeit*, trenioù ar pennlinennoù a vez herr ganto.

Hauptverkehrszeiten lies. : eurvezhioù ar brasañ tremeniri lies., mare ar brasañ tremen-distremen g., koulzad ar brasañ tremeniri g., eurvezhioù soulgreskoù an dremeniri lies., soulgreskoù mareadek an dremeniri lies., mareoù barr an dremeniri lies., bogvezh b., bog b., barrvezh g., rennvezh g.

Hauptversammlung b. (-,-en) : emvod meur g., bodadeg veur b., emvod hollek g. ; *ordentliche Hauptversammlung*, emvod meur ordinal g. ; *außerordentliche Hauptversammlung*, emvod meur dreistordinal g., bodadeg veur dreistordinal b.

Hauptverwaltung b. (-,-en) : 1. melestradurezh kreiz b. ; 2. sez ar c'hevredad b.

Hauptvorlesung b. (-,-en) : [skol-veur] kentel diwar ar gador b.

Hauptwache b. (-,-n) : 1. komiserdi g. ; 2. ti-gward g.

Hauptwäsche b. (-) / **Hauptwaschgang** g. (-s,-gänge) : [gwalc'herez] kelc'hiad gwalc'hiñ g.

Hauptwaschmittel n. (-s,-) : lijoù boutin g., lisiv boutin g.

Hauptwelle b. (-,-n) : [tekn.] marbr luskañ g.

Hauptwerk n. (-s,-e) : oberenn bennañ b., pennoberenn b., pennober g.

Hauptwind g. (-s,-e) / **Hauptwindrichtung** b. (-,-en) : pennavel g., avel bennañ g.

Hauptwohnsitz g. (-es,-e) : ti pennañ g., annezlec'h ordinal g., chomlec'h ordinal g., lec'h-annex pennañ g.

Hauptwort n. (-es,-wörter) : [yezh.] anv-kadarn g., pennanv g.

Hauptwurzel b. (-,-n) : pennwrizienn b. [*liester* pennwriziennoù, pennwrizioù], gwrizienn vras b. [*liester* gwriziennoù bras, gwrizioù bras], gwrizienn-vamm b., gwrizienn-vestr b., mamm-wrizienn b. [*liester* mammoù-gwrizioù].

Hauptzahl b. (-,-en) : [mat.] niver pegementiñ g.

Hauptzeitalter n. (-s,-) : pennvarevezh g.

Hauptzeitwort n. (-es,-wörter) : [yezh.] anv-verb kadarnaet g.

Hauptzeuge g. (-n,-n) : test pennañ g., test pouezusañ g.

Hauptzeugin b. (-,-nen) : test pennañ g., test pouezusañ g.

Hauptzug g. (-s,-züge) : [dre skeud.] pennazon g., pennarouez b., merk pennañ g., dezverk pennañ g., pennlinenn b.

Hauptzweck g. (-s,-e) : pal kentañ g., amkan pennañ g., finvez kentañ b., devez pennañ g., amboaz kentañ g., mennad kentañ g.

hau ruck estl. : houp ! ... ha houp !

Hauruck n. (-s) : houp g.

Hauruckpolitik b. (-) : politikerezh hag a ya taer ha dizamant ganti g., politikerezh a ya dezhi a-droc'h-trañch, politikerezh morzhol g.

Haurucklösung b. (-,-en) : diskoulm taer ha dizamant g.

Hauruckmethode b. (-,-n) : *nach der Hauruckmethode*, dreist-penn-biz, dre brez, taer ha dizamant ; *etwas nach der Hauruckmethode erledigen*, daoulammat udb, dihasañ udb, ober udb diwar vont, ober udb diwar mont ha hanter vont, ober udb a-bempoù, ober udb diwar herr, ober udb gant herr, ober udb gant kalz a herr.

Haus n. (-es, Häuser) : 1. ti g., tiadur g. ; *das ist mein Haus*, hennezh eo va zi-me ; *sich ein Haus bauen*, sevel ti ; *ein Haus bauen*, sevel un ti ; *er hat sich ein Haus gekauft*, prenet en deus ti ; *ein gut gelegenes Haus*, un ti lec'hiet mat g. ; *ein ungesundes Haus*, un ti fall d'ar yec'hed g. ; *ein schönes Haus*, ur c'haer a di g. ; *Marias Haus*, ti Varia g. ; *Peters Haus*, ti Bêr g. ; *wessen Haus ist das ?* ti biv eo hennezh ? ; *ein baufälliges Haus*, un ti hag a ginnig kouezhañ en e boull g., un ti hag a venn kouezhañ en e buch g., un ti en arvar da bilat g., un ti dirapar g., un ti flodac'het g., un ti darev da gouezhañ en e boull g., un ti aet da beñse g. ; *ein herrschaftliches Haus*, un ti aotrounez g., ur maner g. ; *ein strohgedecktes Haus*, un ti-soul g. un ti-plouz g., ur blouzenn b., ul lochenn-blouz b., ur glotenn-blouz b., un ti toet gant plouz g. ; *ein abgelegenes Haus bewohnen*, bezañ o chom en un ti distro ; *ein Haus abbrechen*, dismantrañ (freuzañ, difregañ, distrujañ, pilat, peurziskar) un ti, bannañ un ti d'an traoñ, diskar un ti a-benn-font, diskar un ti e rez an douar (Gregor) ; *von Haus zu Haus gehen*, mont a zor da zor (a di da di, eus an eil ti d'egile, dre an tiez) ; *auf ihn kann man Häuser bauen*, bez e c'haller mont diouzh e gaozioù, tro 'zo da gaout fiziañ ennañ.

2. kêr b., ti g., tiegezh g., tiegezhad g., mog g., tiad g., loch g. ; *nicht zu Hause (außer Hause) sein*, na vezañ er gêr, bezañ er-maez eus ar gêr, na vezañ en e loch ; *außer Hause essen*, debriñ e kêr ; *nach Hause gehen*, a) mont d'ar gêr, mont d'e gêr, kêrat, troc'hañ d'ar gêr, mont sa'r gêr, mont sa'n ti, mont d'e loch, mont betek ar gêr ; b) distreiñ d'e vro c'henidik ; *ruf ihnen zu, sie sollen nach Hause*, kri anezho en ti, hop dezho dont d'ar gêr ; *nach Hause eilen*, hastañ karzhañ d'ar gêr, karzhañ d'ar gêr, touch d'ar gêr, partial d'an tarv d'ar gêr, partial evel un tenn d'ar gêr, mont a-benn-red d'ar gêr, mont d'ar gêr gant tizh, mont d'ar gêr gant herr, kabalat da vont d'ar gêr, lakaat herr da vont d'ar gêr ; *nach Hause kommen*, dont d'ar gêr ; *einmal kam ich mit Verspätung nach Hause*, un dro bennak on bet en em gavet re ziwezhat da zont d'ar gêr ; *sie war mit einer Menge Geld nach Hause zurückgekommen*, deuet e oa ganti ur bern arc'hant d'ar gêr, degaset he doa ganti ur c'harrigellad arc'hant d'ar gêr ; *wenn die Mutter nicht zu Hause war*, pa zianke ar vamm, pa veze aet ar vamm eus ar gêr, pa zae kuit ar vamm, pa zegouezhe d'ar vamm mont eus ar gêr ; *zu Hause war das Kind äußerst brav, draußen im Dorf aber benahm es sich wie ein echtes Teufelchen*, ar bugel-se a oa un oanig er gêr, un diaoul e kêr ; *sobald ich von der Schule nach Hause zurückkam, half ich meinem Vater bei der Feldarbeit, sobald ich nach der Schule wieder zu Hause war, half ich meinem Vater bei der Feldarbeit*, ur wech chomet er gêr eus ar skol e labouran an douar asambles gant va zad ; *mit sechzehn ging ich von der Schule ab und blieb zu Hause, c'hwezek am boa pa oan chomet er gêr eus ar skol ; ich war nicht weit weg von zu Hause*,

n'edon ket gwall bell diouzh ar gêr ; *zu Hause beteten wir morgens und abends*, du-mañ e veze lavaret gras noz-beure ; *zu Hause sprechen wir Bretonisch*, brezhoneg eo yezh ar gêr ; *bei uns zu Hause ist die Hölle los*, hor c'hêr-ni a zo un ifern ; *sich nicht von zu Hause entfernen*, chom war-dro ar gêr ; *sie hatte einen Brief von zu Hause bekommen*, degemeret he doa ul lizher diouzh ar gêr ; *das Haus verlassen*, mont eus ar gêr, kuitaat ar gêr ; *ich habe das Haus nicht mal einen Augenblick verlassen*, n'on bet pennad ebet eus ar gêr, n'on bet pennad ebet diouzh an ti ; *das Haus kurz verlassen*, digêriadenniñ, digêriañ, digêriñ ; *kommen Sie zu mir nach Hause*, deuit d'an ti, deuit du-mañ ; *nach Hause begleiten*, ambroug betek toull e di, kas d'e di ; [paotred] *ein Mädchen nach Hause begleiten*, c'hoari kas d'ar gêr ; *das Haus hüten*, rankout chom (bezañ dalc'h) er gêr, chom etre an tan hag e wele ; *das Haus besorgen*, derc'hel an ti a-ratre, derc'hel an tiegezh, ober e charreoù, ober war-dro an ti, ober war-dro an tiegezh, bezañ gant trepetoù an ti, emell eus an tiegezh, ren an tiegezh, tiekaat, kempenn e di, distlabezañ an ti, klenkañ an ti, ober e gempenn, bezañ war ar maneroù, chom en-dro d'an ti ; *das Haus bewachen*, diwall an ti ; *das Haus bewachen, solange die anderen Familienangehörigen weg sind*, bezañ paotr ar gêr, bezañ plac'h ar gêr ; *jemanden aus dem Hause jagen*, teuler u.b. er-maez eus e di, sevel e dreid d'u.b., skarzhañ u.b. er-maez eus e di, reiñ foet an nor d'u.b., P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, foutrañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez ; *jemandem das Haus verbieten*, berzañ ouzh u.b. mont en e di, serriñ (prennañ) e zor ouzh u.b., lezel u.b. e-tal an nor, mirout ouzh u.b. a zont en e di, nac'h degemer u.b. ; *jemandem sein Haus öffnen*, reiñ dor zigor d'u.b., degemer u.b. en e di, reiñ digor d'u.b., reiñ degemer d'u.b. ; *die Hausherrin führte den Gast im Haus herum*, mestrez an ti a reas hec'h enorioù d'he c'houviad, an ostizez a ziskouezas he zi d'he c'houviad ; *tun Sie, als ob sie zu Hause wären*, grit evel er gêr ! amañ emaoch er gêr ! amañ emañ ho kêr ! ; *ich fühle mich bei mir nicht mehr zu Hause*, digêriet on ; *sie fühlte sich in der deutschen Sprache zu Hause*, en em voazet e oa ouzh an alamaneg ; *für Besuch nicht zu Hause sein*, nac'h degemer an dud ; *nicht mehr Herr im eigenen Hause sein*, na vezañ mestr en e di ken ; *jeder ist Herr im eigenen Hause*, pep ki a zo mestr en e di, pep ki a zo hardizh en e di, pep ki a harzh en e di ; *ein gastfreies Haus haben*, delc'her taol evit kement a gar dont (Gregor) ; *er hat ein offenes Haus*, amañ e vezer prest atav da zegemer kement hini ; *mein Haus steht ihm jederzeit offen*, va zi a vo bepred digor dezhañ ; *mit der Tür ins Haus fallen*, mont e-barzh botoù-koad hag all, mont e-barzh botoù-koad ha tout, mont dizamant dezhi, mont dezhi a-droc'h-trañch, stagañ e varc'h ouzh ur ruilhenn fall, skeiñ hebiou, mont hebiou, skeiñ a-dreuz ; [dre astenn.] *in der Pfalz zu Hause sein*, bezañ genidik eus Bro-Bfalz ; *wo sind Sie zu Hause ?* a-belec'h oc'h-hu ? ; *das Haus des Herrn*, ti an Aotrou Doue g. ; *in etwas zu Hause sein*, bezañ en e blom gant udb, bezañ en e daol gant udb, bezañ en e grog gant udb, bezañ war e grog gant udb, bezañ en e zouar gwinizh gant udb, bezañ en e zour hag en e c'heot gant udb, bezañ en e jeu gant udb, bezañ en e vleud gant udb, bezañ udb e daol.

3. *ein großes Haus führen*, ober war-dro un tiegezh bras ; *ein gut geführtes Haus*, un ti dalc'h mat g. ; *jemanden um Haus und Hof bringen*, lakaat u.b. war an douar noazh, kas u.b. war ar plaen, lakaat u.b. da goll e holl vadoù ; *sein Haus bestellen*, ober e destamant, renkañ e draoù.

4. tiegezh g., lignez b., remziad g., rummad g. ; *das königliche Haus*, tiegezh ar roue g. ; *das Haus Habsburg*, tiegezh Habsbourg g., an Habsbourged lies., tiegezh Aostria g. ; *aus gutem Haus sein*, bezañ eus un tiegezh mat, bezañ a diegezh vat, bezañ a lignez vat, bezañ un den a diegezh vat, bezañ un den a lignez vat, bezañ un den a lignez uhel (a lec'h mat) ; *von Hause aus*, diouzh e lignez, diouzh e diegezh, a lignez, a diegezh, a-berzh e lignez, a-berzh e diegezh, a orin.

5. ti-kenwerzh g. ; *ein solides Haus*, un ti-kenwerzh a-zoare g., un ti-kenwerzh a fiziañs g., un ti-kenwerzh start war e sichenn g., un ti-kenwerzh simantet mat (Gregor) g.

6. [polit.] *das Haus der Gemeinen*, Kambr ar Gumun b. ; *hohes Haus*, uhelvodad g. ; [c'hoariva] *vor ausverkauftem Haus spielen*, c'hoari dirak ur sal leun-chouk.

7. *öffentliches Haus*, ti a blijadurezh g., ti an ebatoù g., bordel b., fouzlec'h g., gasti g., ti ar gisti g., ti-fall g. ; *die Häuser der Sonne*, lodennoù an arouezkelc'h lies., kambrou-an-heol lies., daouzek rann an arouezkelc'h lies.

8. *altes Haus* ! kamalad kozh ! paotr ! paotr kozh ! va mignon ! va mignon kozh ! mignon kaer ! va filhor ! frai kozh ! kenderv ! ; *ein lustiges Haus*, ul legestr g., ur farser g., ur c'hampinod g., ur bourjin g., ur farouell g., ur bourder g., ur goroer tirvi g., unan maout da reiñ melladoù g., un diaoul da farsal g., ur c'horf a zen g., un evn g., ur c'hañfard a baotr g., un hailhon g., ur gaster g., ul lampon g., ur c'hantolor g., ur furlukin g., ur rampono g., un ibil a zen g., ur c'hwil g., un dañvad g., ur paotr drant ha bagol g., ur paotr gwiv evel ur c'hant tachoù g., ul liper g., unan laouen hag aes g., unan hag a gemer ar vuhez diouzh an tu mat g., ur rouser g., ur fringer g., ur bever diroll g., ur paotr disoursi g., ur paotr sart g., ur fouin g., un ebeul g.

Hausabnahme b. (-,-n) : renabl an ti g., renabl stad an ti g.

Hausaltar g. (-s,-altäre) : aoter-di b., aoter-diegezh b.

Hausangestellte(r) ag.k. g./b. : matezh b., plac'h b., servijerez b., servijer g., mevel g., lakez g., paotr g.

Hausantenne b. (-,-n) : [toenn] stign skinwel g., rastell ar pellwel b.

Hausanzug g. (-s,-anzüge) : dilhad ti g.

Hausapotheke b. (-,-n) : armel al louzeier b., armelig-louzeier b.

Hausarbeit b. (-,-en) : 1. trepetoù an ti lies., maneroù lies., kempenn g., menaj b. ; *Hausarbeit verrichten*, *Hausarbeit machen*, ober e charreoù, ober war-dro an ti, kempenn e di, distlabezañ an ti, klenkañ an ti, bezañ gant trepetoù an ti, ober e gempenn, derc'hel an ti a-ratre, bezañ war ar venaj, bezañ war ar maneroù, chom en-dro d'an ti ; 2. labour-skol g. ; *seine Hausarbeit verrichten*, *seine Hausarbeit machen*, ober war-dro e labour-skol.

Hausarrest g. (-es,-e) : bac'hidigezh en ti b., bac'hidigezh er gêr b., inchaj g. ; *jemanden unter*

Hausarrest stellen, inchajiñ u.b., derc'hel u.b. en inchaj, delc'her u.b. er gêr ; *unter Hausarrest stehen*, bezañ inchajet, bezañ dalc'het er gêr ; *jemandem Hausarrest verpassen*, bountañ inchaj gant u.b.

Hausarzt g. (-es,-ärzte) : mezeg an tiegezh g.

Hausärztin b. (-,-nen) : mezegez an tiegezh b.

Hausaufgabe b. (-,-n) : poelladenn b., dever g., labour-skol [da ober er gêr] g.

Hausaufgaben lies. : labour-skol [da ober er gêr] g. ; *erst wenn du deine Hausaufgaben gemacht hast, darfst du spielen*, ne'z i ket da c'hoari ken na vo graet da labour-skol ganit - ne'z i da c'hoari nemet pa vo graet da labour-skol ganit - pa vo echu da labour-skol ganit, neuze e c'halli mont da c'hoari.

Hausaufsatz g. (-es,-aufsätze) : skridaozadenn b., skrivadenn b. [da brientiñ er gêr].

hausbacken ag. : plaen-plaen, plaenik, gwall voutin, gwall zister, komzoù patatez gantañ, kaozioù gantañ, pifoù gantañ, komzoù kollet gantañ, komzoù aner gantañ, komzoù didalvez gantañ, gerioù gwan gantañ, komzoù goull gantañ.

Hausbar b. (-,-s) : **1.** korn-tavarn er gêr g. ; **2.** armel an evajoù b. ; **3.** armelad evajoù b.

Hausbau g. (-s,-ten) : savidigezh an ti b., saverezh an ti g., savadurezh an ti b.

Hausbedarf g. (-s) : ezhommoù an tiegezh lies., traoù ret lies., peadra g. ; *für den Hausbedarf*, evit ezhommoù an tiegezh.

Hausbesetzer g. (-s,-) : skouater g., skwater g.

Hausbesetzerin b. (-,-nen) : skouaterez b., skwater b.

Hausbesetzung b. (-,-en) : skouaterezh g., skwater b. g.

Hausbesitzer g. (-s,-) : perc'henn an ti g., perc'henn g., aotroù g., ozhac'h g.

Hausbesitzerin b. (-,-nen) : perc'hennet an ti b., perc'hennet b.

Hausbesorger g. (-s,-) : [Bro-Aostria] porzhier g., dorojer g., gward kendi g.

Hausbesuch g. (-s,-e) : **1.** [mezeg.] kuzuliadenn er gêr b. ; **2.** [melestrad.] kontroll er gêr g.

Hausbewohner g. (-s,-) : annezad g. ; *die Hausbewohner*, annezidi an ti lies., an dud eus an ti lies. ; *alle Hausbewohner*, an holl re a zo o chom e-barzh an ti lies., ar re-holl a zo o chom e-barzh an ti lies., an holl diad g., ar familhad a-bezh b., an tiegezhad a-bezh g.

Hausboot n. (-s,-e) : kobar terket evit bevañ enni b., house-boat g.

Hausbrand g. (-s,-brände) : **1.** tan-gwall g. ; **2.** danvez tan g., glaou str. [evit an ti].

Hausbriefkasten g. (-s,-kästen) : boest-lizhiri b.

Hausbrot n. (-s,-e) : bara tiegezh g.

Hausbursche g. (-n,-n) : **1.** kambred g., eilfeurmer g. ; **2.** [dre astenn., leti] troterig g.

Häuschen n. (-s,-) : **1.** tiig g., ti bihan g., buron g., kabanenn b., koban b., lojell b., pennti g. [liester penntiez, penntier], siklutenn b., kombod g., lochenn b., lochennig b., log g. ; *ein schönes Häuschen*, *ein nettes Häuschen*, un tiig propik g., un tamm ti propik g., un tamm ti mistr g., un tamm ti a neuz g. ; *ein ganz kleines Häuschen*, un tammig ti bihan g. ; **2.** [dre skeud.] P. aus

dem Häuschen geraten, koll e skiant-vat, mont e spered digant an-unan, dont e empenn da zivouedañ, mont e spered da stoupa, dont da vezañ gwrac'h, koll ar stur (e boell, e benn, e spered, e skiant, an norzh), treiñ e spered e dour, mont e benn digant an-unan, pennsodiñ, sodiñ, trelatañ, troc'holiañ, skañvbenniñ, pennfolliñ dall, mont dall ha mezu, koll mik e benn, mont e benn e gin, mont e breskenn, mont da vreskenn, mont en egar, mont gant ar piged, breskenn, folliñ, diboellañ ; *er ist leicht aus dem Häuschen zu bringen*, un nebeud a laka anezhañ da bennfolliñ, hennezh ne vez ket pell o vont e breskenn, ne vez trubuilhet gant nemeur a dra ; *ich war völlig aus dem Häuschen*, klañv e oan aet, trefuet-holl e oan, e reuz hag e treuz e oan, reuz ha treuz am boa ; *er ist vor Freude ganz aus dem Häuschen*, barret eo a levez - ur foug a zo gantañ - laouen eo, hag en tu-hont ivez - laouen-meurbet eo - beuzet eo e-barzh al levez - beuzet eo e-barzh al laouenidigezh - e barr al levez emañ - leun-barr a levez eo - leun-barr eo e levez - laouen eo evel an deiz - laouen-ran eo - ken laouen ha tra eo - laouen eo evel an heol - ken laouen hag an heol eo - seder eo evel ul laouenan - lirzhin eo evel ul laouenan - trefuet-holl eo gant al levez - ouzhpenn laouen eo - nijal (tridal) a ra gant al levez - nijal a ra gant ar stad a zo ennañ - azezet (beuzet) eo en e bemp plijadur warn-ugent - ne zoug ket mui an douar anezhañ - dibradet eo - emañ an traoù war ar pevarzek-kant gantañ - fest a zo ennañ - en e laouenañ emañ - digor eo dezhañ - evel Yann en e wele eo - emañ evel en ur pred eured - eürus eo evel ul logodenn er bleud (evel ul logodenn en ur sac'had bleud) - kontant eo evel ur roue war e dron - en e vleud emañ - en e jeu emañ - eürus eo evel seizh - eürusañ loen a daol troad war an douar eo - eürusañ den a zebr bara eo - eürusañ den dindan tro an heol eo - eürusañ den dindan an Neñv eo - eürusañ den a zo bet biskoazh eo - en e zour hag en e c'heot emañ - en e voued emañ - en e voued leun emañ - en e vutun emañ - er friko emañ - en ur friko emañ - en e wellañ emañ ; **3.** P. *aufs Häuschen gehen*, mont war vaez (da gac'hat, da zifankañ, a-gostez, da buchañ, da blegañ, en distro, d'ober e aezamant), mont d'ober, mont d'al lec'h ma ya ar person hep e gure, mont d'ar privezioù, mont d'ar gambr-aes, mont war ar gador doull, mont er gador doull, mont d'ar gador, mont da harpañ ar c'hleuz, mont d'ober un dilas-bragez, ober un dilas, mont d'ar staol, mont da dennañ e ibil [ibil koad ar vragez evel-just !].

Hausdame b. (-,-n) : **1.** gouarnerez b. ; **2.** mignonez b., kompagnonez b.

Hausdetektiv g. (-s,-e) : [staliou-gwerzh, embregerezhioù] igounier g.

Hausdiele b. (-,-n) : [tisav.] raksal b., trepas g.

Hausdiener g. (-s,-) : mevel g., lakez g., servijer g.

Hausdrachen g. (-s,-) : [dre skeud.] rachouzell b., keben b., diaoulez b., sarpantez b., bitrañsenn b., perseval g., gwesped str., bleizez b., kevnidenn b., gwrac'h b., kanell b., maouez gwazh eget ar vosenn b., yar b.

Hausdurchsuchung b. (-,-en) : furch ti g., furchadeg b., diskenn polis g. ; *eine Hausdurchsuchung vornehmen*, ober un enklask en un ti (Gregor), furchal un ti, ober ur furchadeg en un ti, ober un diskenn polis en un ti, ober ar

furch en un ti, ober furch en un ti, ober furch ha klask en un ti, ober ar furch dre un ti.

Hausdurchsuchungsbefehl g. (-s,-e) : [gwir] urzh furchal g.

hauseigen ag. : prevez, hag a zo d'an embregerezh, hag a zo d'an ensavadur.

Hauseigentümer g. (-s,-) : perc'henn an ti g., aotrou g., ozhac'h g.

Hauseigentümerin b. (-,-nen) : perc'hennet an ti b.

Hauseingang g. (-s,-eingänge) : *der Hauseingang*, an antre g./b., dor an ti b., toull an nor g., an digor eus an ti g.

Hauseinrichtung b. (-,-en) : aveadur an ti g., arbeuri lies., pezhioù annez lies., traezoù annez lies.

hausen V.gw. (hat gehaut) : **1.** lojañ, P. neizhiañ, cheta ; *er haust irgendwo*, ur ched en deus tu bennak, hennezh a zo o cheta tu bennak ; **2.** [dre astenn.] *mit wenigem hausen*, bevañ diwar nebeut ; **3.** [dre skeud.] *schlimm hausen*, ober e reuz (e freuz), ober freuz, degas freuz, plantañ (lakaat) freuz, c'hoari e reuz, degas freuz ha reuz, lakaat reuz, plantañ reuz ; *das Unwetter hat in den Gärten und Feldern fürchterlich gehaut*, gwallaozet eo bet al liorzhoù hag ar parkeier gant an taolad amzer fall, lakaet en deus ar barrad gwallamzer al liorzhoù hag ar parkeier en un dizalbad spontus.

Hausen g. (-s,-) : [loen.] sturj g., kreia g. ; *europäischer Hausen*, sturj meur g. [*Husu huso*].

Hausenblase b. (-,-n) : peg pesked g., iktiopeg g.

Hausenrogen g. (-s) : [loen., kegin.] had sturjed meur str., greun sturjed meur str., stronk sturjed meur g., kaviar sturj meur g.

Häuseranstreicher g. (-s,-) : liver g., penturer g., penter g., gwisponer g.

Häuserblock g. (-s,-blöcke) : bodad tiez g., bodenn diez b., bodennad tiez b., takad tiez g., tolpad tiez g., toullad tiez g., gronnad tiez g., blokad tiez g.

Häuserfront b. (-,-en) : steudad talbennoù tiez b., renkennad talbennoù tiez b.

Häusergruppe b. (-,-n) / **Häuserkomplex** g. (-es,-e) : bodad tiez g., bodenn diez b., bodennad tiez b., takad tiez g., tolpad tiez g., toullad tiez g., gronnad tiez g., blokad tiez g.

Häusermeer n. (-s,-e) : mor a diez g.

Häuserreihe b. (-,-n) : regenn diez b., steud tiez b., steudad tiez b., renkennad tiez b., chadennad tiez b.

Häuserviereck n. (-s,-e) : meurdi g.

Häuserzeile b. (-,-n) : regenn diez b., steud tiez b., steudad tiez b., renkennad tiez b., chadennad tiez b.

Häuserziehung b. (-,-en) : deskadurezh prevez b., deskadurezh er gêr b.

Hausflur g. (-s,-e) : trepas g., rakkambr b.

Hausfrau b. (-,-en) : gwreg an ti b., tiegez b., penndiegez b., mamm-diegezh b., itron b., mestrez an ti b., gwamm b. ; *eine gute Hausfrau*, ur benndiegez vat b., ur venajerez vat b.

Hausfrauenart b. (-) : [kegin.] *nach Hausfrauenart*, giz gwechall.

hausfraulich ag. : ... tiegez vat, ... mamm-diegezh.

Hausfreund g. (-s,-e) : mignon an tiegezh g., anaoudeg g.

Hausfreundin b. (-,-nen) : mignonez an tiegezh g., anaoudegez b.

Hausfriede g. (-ns) : / **Hausfrieden** g. (-s) : **1.** darempredoù mat etre annezidi ur c'hendi lies. ; **2.** darempredoù mat etre tud an tiegezh lies.

Hausfriedensbruch g. (-s,-brüche) : forzhidigezh-anez g. ; *Hausfriedensbruch begehen*, mont dre heg en un ti, forzhañ un ti.

Hausfront b. (-,-en) : [tisav.] talbenn g., tal g., diaraog g., talier g., tu diaraok eus un ti g.

hausgebacken ag. : poazhet er gêr, pobet er gêr ; *hausgebackenes Brot schmeckt mir besser als Brot vom Bäcker*, gwelloc'h eo ganin bara poazhañ eget bara prenañ, gwelloc'h eo ganin bara tiegezh eget bara prenañ.

Hausgebrauch g. (-s) : implij tiegezhel g. ; *für den Hausgebrauch*, da vezañ implijet er gêr.

Hausgeburt b. (-,-en) : ganedigezh er gêr b.

Hausgehilfe g. (-n,-n) : skoazeller-ti g., servijer g., mevel g.

Hausgehilfin b. (-,-nen) : skoazellerez-ti b., matezh b., plac'h b., servijerez b.

Hausgeist g. (-es,-er) : arc'houere g., enkeler g., jodouin g., amboubal g.

hausgemacht ag. : graet er gêr ; *hausgemachte Wurst*, saosison graet er gêr g., saosison tiegezh g., saosison meret gant daouarn an-unan g., saosison fardet gant an-unan, saosison poazhañ g. [*enebet ouzh ar saosison prenañ*].

Hausgemeinschaft b. (-,-en) : kumuniezh annezidi ur c'hendi b., tiad g., tiegezhad g., koskor g.

Hausgerät n. (-s,-e) : **1.** prest ti g., ardivink derc'hel ti g., traol ti g. ; **2.** [dre astenn.] arbeuri lies., pezhioù annez lies., traezoù annez lies.

Hausgesinde n. (-s) : servijerien lies., mevelien lies., koskor g., mitizhien lies., tud lies.

Hausgötter lies. : [relij.] doueed an ti lies., doueoù ar gêr lies., doueed an oaled lies., lared lies., penated lies., arc'houereed an ti lies.

Haushalt g. (-s,-e) : **1.** ti g., tiegezh g., oaledad b., ti-tan g., ti-anez g. ; *seinen eigenen Haushalt haben (besitzen)*, bezañ en e beadra ; *im Haushalt der Eltern wohnen*, bezañ o chom e ti e dud ; *die Führung des Haushalts*, an emell eus an tiegezh g. ; **2.** charreoù lies., repetoù an ti lies., maneroù lies., kempenn g., menaj b., standur b., sermoul g., labourioù war-dro an ti lies. ; *den Haushalt führen, den Haushalt machen*, ober e charreoù, ober war-dro an ti, ober war-dro an tiegezh, kempenn e di, ober un taolig kempenn d'e di, ober un tamm kempenn d'e di, ober e gempenn, distlabezañ an ti, fichañ an ti, klenkañ an ti, ober e gempenn, emell eus an tiegezh, derc'hel ti, derc'hel an ti a-ratre, derc'hel an tiegezh, ren an tiegezh, tiekaat, bezañ war ar venaj, bezañ war ar maneroù, bezañ gant repetoù an ti, chom en-dro d'an ti ; **3.** kelliidsteuñv ar Stad g., budjed g., boujedenn b., standur b., kelliidoù lies.

Haushalt- sellit ouzh Haushalts-

haushalten V.gw. (hält haus / hielt haus / hat hausgehalten) : *mit etwas haushalten*, implijout (merañ) udb gant evezh bras, arboellañ udb, kaout damant d'udb,

erbediñ udb, armerzhañ udb, damantiñ d'udb, sellet ouzh udb, marc'hata udb.

Haushälter g. (-s,-) : melestrour g., merour g., mestr-a-di g., pourvezer g., arboeller g.

Haushälterin b. (-,-nen) : gouarnerez b., melestrourez b., merourez b., gwamm b., pourvezerez b. ; *Haushälterin eines Pfarrers*, karabasenn b.

haushälterisch ag. : arboellus, damantus, dizispign.

Adv. : gant evezh bras, gant damant.

Haushaltsarbeiten lies. : charreoù lies., trepetoù an ti lies., maneroù lies., kempenn g., standur b., sermoul g.

Haushaltsbuch n. (-s,-bücher) : levr ar c'hontoù g.

Haushaltsdefizit n. (-s,-e) / **Haushaltsfehlbetrag** g. (-s,-beträge) : toull kellidsteuñv g., divigad kellidsteuñv g.

Haushaltseinnahmen lies. : enkefiadurioù kellidsteuñvel lies.

Haushaltsführung b. (-) : 1. [polit.] mererezh ar c'hellidsteuñv g., teñzorierezh g. ; 2. mererezh an ti g. ; 3. mererezh an ti g., armerzh tiegezh g., armerzh annez g.

Haushaltsgeld n. (-s,-er) : arc'hant evit derc'hel an ti g., arc'hant ar menaj g.

Haushaltsgerät n. (-s,-e) : prest ti g., ardivink derc'hel ti g., traol ti g. ; *Haushaltsgeräte*, traoù a diegezh lies., maneroù lies., binvioù a reer ganto da gempenn an ti lies., traoliadoù tiadel lies., tiaveadur g.

Haushaltsgesetz n. (-es,-e) : [polit.] dezv gellidel b., lezenn gellidel b.

Haushaltsgleichgewicht n. (-s) : kempouez kellidsteuñv g., kellidsteuñv kempouezet mat g.

Haushaltshilfe b. (-,-n) : 1. skoazell er gêr b., skoazell-ti b. ; 2. [dre astenn.] skoazellerez er gêr b., skoazellerez-ti b.

Haushaltsjahr n. (-s,-e) : bloavezh kellidsteuñvel g.

Haushaltskasse b. (-,-n) : kef evit derc'hel an ti g., kef ar menaj g.

Haushaltsloch n. (-s,-löcher) / **Haushaltslücke** b. (-,-n) : toull kellidsteuñv g., divigad kellidsteuñv g.

Haushaltsmittel lies. : araezioù kellidel.

Haushaltspackung b. (-,-en) : pakad-tiegezh g., pakadenn-diegezh b.

Haushaltsplan g. (-s,-pläne) : kellidsteuñv g. ; *über den Haushaltsplan hinausgehend*, dreist ar c'hellidsteuñv.

Haushaltsvoranschlag g. (-s,-voranschläge) : rakvudjed g., danvez-budjed g., diaweladoù kellidsteuñvel lies.

Haushaltswaage b. (-,-n) : pouezerez-tiegezh b., mentel-diegezh b., balañs-tiegezh b.

Haushaltswaren lies. : traezhoù tiegezh lies., traoù tiegezh lies., traoliadoù tiadel lies., tiaveadur g.

Haushaltswarenmesse b. (-,-n) : saloñs an tiaveadur g., saloñs an traoliadoù tiadel g., saloñs an tiegiñ g.

Haushaltung b. (-,-en) : 1. tiegiñ g., mererezh an ti g. ; 2. implij damantus g., implij arboellus g., damant g., arboell g. ; 3. ti g., tiegezh g.

Haushaltungsschule b. (-,-n) : skol an tiegiñ b.

Haushaltungsvorstand g. (-s,-vorstände) : penn-ti g., penn-tiegezh g., ozac'h g., penntieg g., tieg g., mestr an ti g., mestr-a-di g.

Hausherr g. (-n,-en) : penn-ti g., penn-tiegezh g., penntieg g., tieg g., ozhac'h g., mestr an ti g., mestr-a-di g. ; *der Hausherr führte den Gast im Haus herum*, *der Hausherr führte den Gast durch sein Haus*, mestr an ti a

reas e enorioù d'e gouviad, an ostiz a ziskouezas e di d'e gouviad.

Hausherrin b. (-,-nen) : gwreg an ti b., tiegez b., penndiegez b., mamm-diegezh b., itron b., mestrez an ti b., gwamm b. ; *die Hausherrin führte den Gast im Haus herum*, *die Hausherrin führte den Gast durch ihr Haus*, mestrez an ti a reas hec'h enorioù d'he c'houviad, an ostizez a ziskouezas he zi d'he c'houviad.

haushoch 1. ken uhel hag un ti, en uhelder gant un ti, uhel-tre ; 2. [dre skeud.] *sie wurden haushoch geschlagen*, tapet o doa ul louzenn, tapet o doa ur guchenn, distrilhet e voent brav ha kempenn, distrilhet e voent a-blad-kaer, paket o doa ur chupennad, tapet o doa o lip, paket o doa ur strilh, paket o doa un distrilh, lopet e voent, lakaet e voent war o genoù, degaset o doa ur penn leue d'ar gêr, distoket e voent, disparfoeltret e voent, krazet naet e voent, minmalet e voent, trec'het e voent treuz-ha-hed, roet e voe dezho un distres eus ar re wellañ, bazhataet e voent, pilet e voent, barrskubet e voent, peurdrec'het e voent, dic'hastet e voent, klaviet e voent, razhet e voent, dornet e voent, diskolpet e voent, flastret rac'h e voent, paket o doa o zamm diganto, n'o doa graet nemet ur pleg, lakaet e voen lamm, roet e voe o laz dezho.

Haushofmeister g. (-s,-) : mestr-a-di g., mevel-bras g., pennvevel g.

Haushuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] yar b. [*liester* yer, yarezed], penn-yar g., penn-yer g. ; *die Küken des Haushuhnes tragen bei der Geburt ein gelbes Flaumfederkleid*, ar poñsined, pa zigloront, 'zo holl wisket gant marbluñv melen.

Haushund g. (-s,-e) : [loen.] 1. ki g. [*Canis lupus familiaris*] ; 2. ki an ti g., ki stag g.

Hausichel b. (-,-n) : falz stropañ b., falz-kamm b., falz-kontell b., falz-strop b., falz-trañch b., strep g., strop g.

hausieren V.gw. (hat hausiert) : [kenw.] mont a di da di, mont a zor da zor, bale marc'hadourezh, [polit.] kabaliñ ; *mit Waren hausieren gehen*, gwerzhañ e varc'hadourezh war an hent, mont a lec'h da lec'h evit gwerzhañ e varc'hadourezh, mont a zor da zor gant e varc'hadourezh, bale marc'hadourezh, bizitañ praktikoù.

Hausieren n. (-s) : bale marc'hadourezh g., gwerzherez-red g.

Hausierer g. (-s,-) : marc'hadour-red g., merser g., biziter g., P. Fañch piti-boutik g.

Hausiererin b. (-,-nen) : marc'hadourez-red b., merserez b., biziterez b.

Hausjacke b. (-,-n) : chupenn evit ar gêr b., chupenn diabarzh b.

Hauskaninchen n. (-s,-) : [loen.] konikl doñv g., lapin g.

Hauskapelle b. (-,-n) : sal-bediñ b., chapel brevez b.

Hauskauf g. (-s,-käufe) : prenadenn di b., pren ti g.

Hauskaplan g. (-s, Kapläne) : [relij.] chapalan g.

Hauskatze b. (-,-n) : [loen.] kazh doñv g. ; *verwilderte Hauskatze*, kazh gouez g.

Hauskleid n. (-s,-er) : dilhad evit an ti g., sae-gambr b., skañvwisk g., mantell diabarzh b.

Hausknecht g. (-s,-e) : 1. servijer g., mevel g., lakez g. ; 2. troterig g., froter g.

Hauskreuz n. (-es,-e) : [dre skeud.] reuz en tiegezh g., trubuilhoù en tiegezh lies.

Hauslehrer g. (-s,-) : tigelenner g., kelenner-ti g.
Hauslehrerin b. (-,-nen) : tigelennerez b., kelennerez-ti b., gouarnerez b.
Häuslein n. (-s,-) : tiig g., ti bihan g., buron g.
häuslich ag. : 1. ... ti, ... an ti, ... tiegezh, ... an tiegezh, ... familh, prevez ; *häusliche Angelegenheiten*, aferioù prevez lies. ; *häusliche Arbeiten*, kempenn g., labourioù war-dro an ti lies., maneroù lies., trepetoù lies. ; *häusliches Leben*, buhez an tiegezh b., buhez familh b. ; *häusliches Glück*, eürusted en e vuhez familh b., eürusted gant e diegezh b., tiegezh dilogod g. ; 2. [dre skeud.] *sie ist ein häusliches Mädchen*, lakaat a ra preder (poan) war-dro he zi, ober a ra tost war-dro he zi, honnezh a zo ur vamm-diegezh, honnezh a zo frot-difrot. Adv. : 1. *sich bei jemandem häuslich niederlassen*, mont da chom e ti u.b., ober e annez e ti u.b., dont d'ober e annez e ti u.b., mont war oaled u.b. ; *sich irgendwo häuslich niederlassen*, ober e annez eus un ti bennak ; 2. *sich häuslich einrichten*, kempenn e di diouzh e c'hoant, ober e siklud, ober e annez.
Häuslichkeit b. (-) : *seine Häuslichkeit lieben*, karout chom er gêr e-kreiz e dud.
Hausmacherart b. (-) : [kegin.] *nach Hausmacherart*, giz ar vourc'hizien.
Hausmacherkost b. (-) : [kegin.] boued giz ar vourc'hizien g.
Hausmacht b. (-) : 1. [polit.] aduidi lies., dalc'hidi lies., feizidi lies. ; 2. [istor] domani ar gurunenn g., domani al lignez g.
Hausmädchen n. (-s,-) : matezh b., plac'h-ti b., plac'h tiegezh b., servijerez b. ; *bei jemandem als Hausmädchen tätig sein*, bezañ matezh e ti u.b., bezañ matezh gant u.b., servijañ e ti u.b. evel matezh, bezañ plac'h dindan u.b., bezañ plac'h gant u.b.
Hausmann g. (-s,-männer) : tad-tiegezh g., gwaz hag a chom en ti g., [gwashaus] gogez g., katell b., kateller g., pitell g., piteller g., polez b., lallaig g., tarz'heller g., Yann an darzhell g., Yann-Vari Gogez g.
Hausmannskost b. (-) : boued giz ar vourc'hizien g.
Hausmantel g. (-s,-mäntel) : sae-gambr b.
Hausmarder g. (-s,-) : [loen.] kaerell-vras b., kaerenn-vras b., jodig-wenn b.
Hausmarke b. (-,-n) : 1. merk an ti g. ; 2. merk a berc'hentiezh g.
Hausmeerschweinchen n. (-s,-) : [loen.] razh-lndez g.
Hausmeier g. (-s,-) : 1. [istor] maer ar palez g. ; 2. [dre astenn.] mestr-a-di g., pennnvevel g., mevel-bras g.
Hausmeister g. (-s,-) : 1. porzhier g., dorojer g., gward kendi g., gouarnour a di g. ; 2. [Bro-Suis] perc'henn an ti g., aotrou g., ozhac'h g.
Hausmiete b. (-,-n) : feurm g.
Hausmitteilung b. (-,-en) : [embregerezhioù] 1. kemennadenn diabarzh b., notenn diabarzh b. ; 2. lizher kelaouiñ [*evit arvalien an embregerezh*] g.
Hausmittel n. (-s,-) : similh g., similherezh g., palastr ar wrac'h g., louzoù-gwrac'h g.
Hausmüll g. (-s) : lastez-ti g., teil-ti g., teil-kêr g.
Hausmusik b. (-) : abadenn sonerezh kinniget er gêr b.
Hausmutter b. (-,-mütter) : mamm davernourez b.
Hausmütterchen n. (-s,-) : plac'h an tiegezh b., mamm-diegezh b.

hausmütterlich ag. : evel ur vamm, ... mamm-diegezh.
Hausnummer b. (-,-n) : niverenn an ti b.
Hausordnung b. (-,-en) : reolennoù diabarzh lies., reoliadur diabarzh g.
Hausorgel b. (-,-n) : ograou saloñs g.
Hauspflege b. (-) : [mezeg.] prederioù er gêr lies.
Hausputz g. (-es) : kempenn bras g.
Hausrat g. (-s) : madoù annez lies., madoù heloc'h lies., traezoù a diegezh lies., predoù ti lies., ardivinkoù derc'hel ti lies., traolioù ti lies., tiaveadur g. ; *alter Hausrat*, kozhajoù lies., kozhailhoù lies., kozhigelloù lies., kozhkailhez lies., kozhkailhoù lies., kozh traoù lies.
Hausratte b. (-,-n) : [loen.] razh du g.
Hausratversicherung b. (-,-en) : kretadur liesriskl annez g.
Hausrücke b. (-,-n) : [Bro-Suis] fest an ti nevez b./g., savadeg b., fest ar boked g./b.
Hausrecht n. (-s,-e) : [gwir] gwir ar penntieg g., gwir an ozhac'h g.
Hausriff n. (-s,-e) : kouraleg vevenn b.
Hausrock g. (-s,-röcke) : sae-gambr b.
Hausrotschwanz g. (-es,-schwänze) : [loen.] rulosteg du g.
Haussammlung b. (-,-en) : kest a di da di b.
Hausschlachtung b. (-,-en) : bosadur er gêr g.
Hausschlüssel g. (-s,-) : alc'hwez an ti g., alc'hwez ar ranndi g.
Hausschuh g. (-s,-e) : chaoson g., kofignon g., pantoufenn b. [*liester* pantouflennoù, pantoufloù] ; *ein Paar Hausschuhe*, ur pantoufloù g.
Hausschwamm g. (-s,-schwämme) : [louza., *Serpula Lacrymans*] merul g., loued-krign ti g., louedenn-grign b., brein-krign ti g.
Hausse b. (-,-n) : [arc'hant.] kresk g. ; *Kauf auf Hausse*, pren e-sell eus prizioù uheloc'h (e-sell eus ur c'hresk war ar priz) g. ; *auf Hausse spekulieren*, arvrokañ war-gresk.
Haussegen g. (-s) : [tro-lavar] *der Haussegen hängt schief*, sach a zo etrezo, chabous a zo etrezo, butun a zo etrezo, rouzet eo ar bloneg.
Haussier g. (-s,-s) : arvroker war gresk g. kreskadour g., keradour g.
Haussperling g. (-s,-e) : [loen.] golvan tiez g., filip g.
Haussprechanlage b. (-,-n) : kengomzer g.
Hausstand g. (-s) : annez g., tiegezh g. ; *einen eigenen Hausstand gründen*, kemer un hanter diegezh, diazezañ un tiegezh, sevel tiegezh.
Haussteuer b. (-,-n) : taos war ar font g., P. foñchoù lies.
Haussuchung b. (-,-en) : furch ti g., furchadeg b. ; *eine Haussuchung vornehmen*, ober un enklask en un ti (Gregor), furchal un ti, ober ur furchadeg en un ti, ober un diskenn polis en un ti, ober ar furch en un ti, ober furch en un ti, ober furch ha klask en un ti, ober ar furch dre un ti.
Haussuchungsbefehl g. (-s,-e) : [gwir] urzh furchal g.
Haustarif g. (-s,-e) : emglev embregerezh [*hep asant kengevreadoù ar sindikadoù*] g.
Haustein g. (-s,-e) : [tisav.] maen-ben g., maen-benerezh g., maen-tailh g., maen e benadurezh g.
Haustelefon n. (-s,-e) : kengomzer g., pellgomzer diabarzh g.
Haustier n. (-s,-e) : loen-ti g., loen doñv g.

Haustochter b. (-, -töchter) : [Bro-Suis] skoazellerez-ti b., matezh b., plac'h b., plac'h-ti b.
Haustor n. (-s, -e) : dor-dal b., dor-borzh b.
Haustür b. (-, -en) : dor an ti b., antre g., toull an nor g.
Haustürgeschäft n. (-s, -e) : gwerzh e ti an dud b., gwerzh e lec'h-annex an dud b., bizitañ g., difraeerezh g.
Haustyrann g. (-en, -en) : [dre skeud.] ozhac'h tirant g., ozhac'h mac'homer g., gwir vac'homer en e di g.
Haustyrannin b. (-, -en) : [dre skeud.] rachouzell b., keben b., diaoulez b., sarpantez b., gwesped str., bleizez b., kevnidenn b., gwrac'h b., yar b., gwir vac'homerez en he zi b., bitrañsenn b., perseval g.
Hausvater g. (-s, -väter) : penn-ti g., penn-tiegezh g., ozac'h g., penntieg g., tieg g.
Hausverbot n. (-s) : berz dont e-barzh ur stal bennak g., berz dont e-barzh un ti bennak g.
Hausverstand g. (-es) : tamm bras a skiant-vat g.
Hausverwalter g. (-s, -) : gouarnour a di g., merer ar c'hendi g., amaezhier g.
Hausverwaltung b. (-, -en) : mererezh ar c'hendi g.
Hauswanze b. (-, -n) : [loen.] pugnez str.
Hauswart g. (-s, -e) : porzhier g., dorojer g., gward kendi g.
Hauswartin b. (-, -nen) : porzhierez b., dorojerez b., gwardez kendi b.
Hauswesen n. (-s) : menaj g., ti g., tiegezh g.
Hauswirt g. (-s, -e) : 1. perc'henn ur c'hendi g. ; 2. lojer g. ; 3. penn-ti g., penn-tiegezh g., penntieg g., tieg g., ozhac'h g., mestr an ti g., mestr-a-di g.
Hauswirtin b. (-, -nen) : 1. perc'henn ur c'hendi b. ; 2. lojerez b. ; 3. gwreg an ti b., tiegez b., penndiegez b., mamm-diegezh b., itron b., mestrez an ti b., gwamm b.
Hauswirtschaft b. (-) : tiegiñ.
hauswirtschaftlich ag. : ... tiegiñ.
Hauswirtschaftsschule b. (-, -n) : skol an tiegiñ b.
Hauswurz b. (-, -en) : [louza.] louzaouenn-an-divskouarn b., louzaouenn-an-droug-skouarn b., joberd g., heglev g.
Hauszelt n. (-s, -e) : teltenn familh b., teltenn diegezh b., telt familh g., telt tiegezh g.
Hauszins g. (-es, -e) : feurm g.
Haut b. (-, Häute) : 1. kroc'hen g. [*liester krec'hin*] ; *eine braune Haut*, ur c'hroc'hen rous g., ur c'hroc'hen arc'hell g. ; *eine sonnenverbrannte Haut*, ur c'hroc'hen losket (rouzet) gant an heol g., ur c'hroc'hen kramennet g., ur c'hroc'hen kramennek g., ur c'hroc'hen spelc'het g. ; *eine feuchte Haut*, ur c'hroc'hen mouest (leizh, moeltr, del) g. ; *eine sammetweiche Haut*, ur c'hroc'hen flour (ken dous hag ar voulouz (Gregor), ken flour ha voulouz) g. ; *die Zartheit ihrer Haut*, flour he c'hroc'hen g., flourder he c'hroc'hen g., flourenn he c'hroc'hen b. ; *eine schöne helle Haut*, ur c'hroc'hen kaer evel al laezh g., ur c'hroc'hen kaer evel an erc'h g. ; *eine zarte, empfindliche Haut haben*, kaout kroc'hen berr ; *die Haut der Babys ist zart und empfindlich*, ar vabiged o devez kroc'hen berr ; *seine Haut ist rau*, hennezh a zo kroc'hen touilh warnañ, ken garv (ken kalet) eo e groc'hen ha kroc'hen un touilh ; *die Haut an ihrem Hals hängt in einem Lappen nach unten*, un hinkin he deus dindan he gouzoug ; *verhornte Haut, extrem trockene Haut*, kroc'hen karnet g. ; 2. koc'henn b., pluskennig b., pluskenn b., gwiskadig tanav g., kroc'henenn b., krestenenn b., gorre-laezh g.,

gorroenn b., gwastaven g. ; *auf der heißen Milch hat sich Haut gebildet*, ur bluskennig a zo savet war al laezh tomm, ur c'horroenn (ur groc'henenn, ur gwastaven, ur goc'henn) a zo krouet war al laezh tomm, krestenennek eo al laezh, koc'hennet eo al laezh, krestenenniñ en deus graet al laezh, koc'hennañ en deus graet al laezh, deuet eo al laezh da grestenenniñ, deuet eo al laezh da goc'hennañ ; 3. *er ist bloß noch Haut und Knochen*, aet eo e gof en e gein, treut eo evel ur gioc'h, kras eo evel ur geuneudenn, hennezh n'eo ket tev ar gwenn en e revr, treut-gioc'h eo, treut evel ar marv eo, treut-marv eo, treut-gagn eo, treut evel ur c'hagn eo, treut ha kastiz eo, nend eus nemet ur sac'had eskern anezhañ, disec'het eo evel ar foenn, disec'het eo evel ur spes, n'eus nemet ar c'hroc'hen war e eskern, n'eus mui nemet kroc'hen war e eskern, kastiz eo evel un den prest da vervel, hennezh a zo hudur da welet, hennezh a zo sec'h evel un askorn, hennezh a zo treut-eskern (treut-askorn, treut-kign, treut-gagn, treut-ki, treutoc'h eget ur sklisen, kastiz evel an Ankoù, treut evel an Ankoù, treut evel un ankoù, treut evel un askell-groc'hen, treut evel ur vazh kloued, treut evel troad ar forc'h hir, treut evel pav ur forc'h, moan evel troad ar forc'h hir, moan evel pav ur forc'h, treut evel ur vazh gwisket, treut evel ur c'hant tachoù, moan evel an drezenn), hennezh n'eus mann outañ, n'eus nemet relegoù anezhañ hag ar c'hroc'hen d'o goleiñ, hennezh n'eus nemet ar relegoù anezhañ hag ar c'hroc'hen d'o goleiñ, evel ur relegoù eo, spontañ ar chas a rafe ken treut eo, evel un askorn (un ankoù) krignet eo, n'eus anezhañ nemet ar pevar askorn, aet eo treut evel ur geuneudenn (ur gioc'h, ur skoul), ar paourkaezh den a zo aet sec'h evel ur geuneudenn, treut-keuneudenn eo, dismantr eo evel ur spes, hennezh a zo ur skrilh, un eonenn a zo anezhañ, hennezh a zo ur Jakez-Kroc'hen, un tammig parich stignet war ur sac'had eskern a ya d'ober anezhañ (Gregor) ; 4. *nass bis auf die Haut*, gleb betek ar c'hroc'hen, gleb-dour, gleb-teil, gleb-dour-teil, gleb-par-teil, gleb evel an teil, ken gleb hag un touilh, touillet an dour dezhañ, treuzet gant ar glav, hep un neudenn sec'h warnañ, paket ur revriad dour gantañ, trempet evel bara soubenn, gleb-holl ; 5. *mit Haut und Haar*, penn-kil-ha-troad, hed an neudenn, kig-hag-eskern, betek mel e eskern, korf hag ene, leizh ar gudenn, penn-da-benn, holl-razh, penn-ha-troad, penn-ha-korf, penn-ha-korf-ha-troad, en e bezh, glez, leun ; 6. *mit heiler Haut davonkommen*, en em dennañ gant muioc'h a aon eget a c'hloaz, tremen gant an aon, tremen gant ar spont, sachañ foñs e vragoù gant an-unan, chom e groc'hen dibistig gant an-unan, chom diampech, en em dennañ dinamm a bep mac'hagn, sachañ e lêr dibistig eus an afer, en em dennañ a boan hep gaou na tro fall ebet, en em dennañ a boan hep namm na kignadenn, en em dennañ dic'hloaz eus ar c'hoari (eus an abadenn), en em dennañ kempenn eus ar c'hoari (eus an abadenn), en em dennañ dibistig eus ar c'hoari (eus an abadenn), en em dennañ a boan hep an disterañ droug, tennañ e spilheñ hep an disterañ droug, na zegouezhout droug ebet gant an-unan, tennañ dibistig e lost eus ar vrae, bezañ chomet yac'h ha dibistig, bezañ chomet yac'h ha salv, diflipañ, tennañ e frap ; 7. *sich seiner Haut wehren*, en em zifenn, difenn e vuhez, difenn e groc'hen, en em

zifenn d'ar mud ; **8.** *seine Haut zu Markte tragen*, **a)** lakaat e vuhez en argoll (en arvar), arvariñ e vuhez, en em lakaat war riskl e vuhez, en em lakaat war riskl a goll (da goll) e vuhez, en em lakaat e riskl da goll e vuhez, en em lakaat e dañer (e-tailh, e piriñh) da goll e vuhez (Gregor), mont da vale war ar mor evit unan all, lakaat e vuhez en argoll evit tadoù all, tennañ riskloù war an-unan evit ober plijadur da dud all, klask e varv, kemer ur riskl bras, mont e-barzh genoù al louarn, tennañ tan (sachañ ar c'hrazh, sachañ ar c'harr) war e gein, en em fourrañ e kudennoù, mont da graoña en ur vodenn fall ; **b)** en em ginnig war nevid al labour ; **c)** louvigezhiañ, en em wallañ, gastaouiñ, labourat evel gast, ober he forc'h, ober e bezh lêr, gwerzhañ he c'horf, gwerzhañ e gorf, mont da c'hast, bevañ diouzh he zoull ; **9.** *P. sich auf die faule Haut legen, auf der faulen Haut liegen*, chom da bladorenñ, chom da blavañ, chom da yariñ, ober grallig, ober e gorf didalvez, na ober ur c'heuz eus e zaouarn, lakaat e zaouarn an eil en egile, ober aner, na ober netra gant e gorf, landreantiñ, bezañ feneant evel chas, reiñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e forc'h, kaout lod e Kerdiboan, sellet ouzh an heol, chom da selaou ar mouilchi o foerat, prederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, chom da sellet ouzh an oabl o tremen, na ober glad, na ober netra gant e zaou zorn, na beuriñ ha na zaskiriat, na ober taol ebet, na ober mann a-hed an deiz, na ober ur c'hrogad, na ober ur c'hraf, na ober an disterañ kraf, reiñ bec'h d'ar gordenn laosk, derc'hel a-dreñv, tennañ war-dreñv, sachañ da c'hennañ, chom da velc'hweta, chom didalvez, chom da logota, chom da c'horiñ vioù, goriñ vioù, klask kokologig, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da lugudiñ, ober e gorf, sorañ ; **10.** [dre skeud.] *aus der Haut fahren*, breskenn, mont e breskenn, mont da vreskenn, mont er-maez eus e groc'hen, mont e fulor, mont e gouez, mont tro en e voned, mont ur barr kounnar en an-unan, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, mont malis en an-unan, mont seizh mil malis don en e gorf, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, koll e bothouarn bihan, glazañ, en em c'hlazañ, hejañ e gi, sevel en e wezenn uhelañ, sevel en e avalenn, ober ur folladenn, dispakañ e gounnar, sevel ar grug en an-unan, sevel ar grug d'an-unan, mont à e biñsedoù, mont e-barzh blev kriz, mont war e varc'h, divarc'hañ, divudurunañ ; **11.** *ihm ist nicht recht wohl in seiner Haut*, diaes eo evel en ur roched reun, n'emañ ket en e aez (en e vleud, en e jeu) tamm ebet, n'emañ ket en e vutun neudenn ebet, n'emañ ket en e voued leun, n'emañ ket en e goch, en avel d'e voue emañ, paket fall eo, dindan ar bec'h emañ, en ur gwall blegenn emañ ; **12.** *eine alte ehrliche Haut*, un den mat g., un den aes ober gantañ g. ; **13.** *ich möchte nicht in seiner Haut stecken*, ne garfen ket bezañ en e groc'hen (en e blas) (Gregor), ne garfen ket bezañ en e roched ; **14.** [dre skeud.] *es ist wirklich ein Film, der einem unter die Haut geht*, skoelfet (trelatet, alvaonet-holl, trefuet-holl, trevariet, mantret tout, treboulet, trechalet, strabouilhet, trefuet tout, trejeboulet) e vez an den pa sell ouzh ar film-se ; **15.** [kr-I] *niemand kann aus seiner Haut*, mallozh d'an hini 'zo bet ganet en ur gwall vro rak atav e tistro - Yann eo, Yann e vo - en e groc'hen louarn e varvo nemet kignet 'vije ez vev -

c'hwez an harink a chom atav gant ar varazh - n'eo ket ret kaout skeul d'ar c'hazh evit pakañ logod pe razh - un dra ha n'eo ket bet gwelet biskoazh eo un neizh logod e skouarn ar c'hazh - tomm an heol, glav a ra, poent eo mont da blac'heta - paotr ha plac'h o-unan 'zo 'vel stoub e-tal an tan - merc'h d'he mamm eo Katell, mard eo koulz ned eo ket gwell - mab d'e dad eo Kadioù, diouz e ouenn e ra / merc'h d'he mamm eo Katell, diouzh he gouenn e ra (Gregor) - el lec'h m'emañ an danvez emañ an traoù, el lec'h ma'z eus nez ez eus laou - laer diwar laer, mezvier diwar mezvier - ar ouenn a denn, war-lerc'h laou ne vez ket c'hwen - ar ouenn a denn, diwar al laou ne vez ket c'hwen - ar ouenn a denn, diwar ki ne vez ket kazh - ar ouenn a denn, diwar logod ne vez ket razh - da bep oad e red ar c'hi war-lerc'h ar c'had - ul louarn kozh hag eñ dare gwelet ur yar c'hoazh a garfe - ar re sot ne zisodont ket - grit un difenn ouzh penn diboell hag er graio hep dale pell - neb a zo sot yaouank-flamm, evit koshaat ne furao tamm.

Hautabschürfung b. (-, -en) : [mezeg.] krabisadenn b., krafignadenn b., kraf [liester krafioù, krefen] g., krafadenn b., ribiñsadenn b., spinadur g., diruskadur g., graspadur g., garchennadur g., kignadenn b., kign g., kignadur g.

hautartig ag. : kroc'henek.

Hautarzt g. (-es, -ärzte) : [mezeg.] kroc'henour g., dermatologour g.

Hautärztin b. (-, -nen) : [mezeg.] kroc'henourez b., dermatologourez b.

Hautatmung b. (-) : analañ kroc'henel g.

Hautausschlag g. (-s, -ausschläge) : [mezeg.] daroued-ruz str., darouedenn b., derederez b., felon g., dispuilh g., dispuilhad g., dispuilhadur g., eksantem g., ekzema g. ; *Hautausschlag am Gesicht*, tann-losk g. ; *einen Hautausschlag bekommen*, burbuenniñ, darouedenniñ, feloniñ ; *den Hautausschlag fördernd*, darouedennus ; *der Hautausschlag bricht durch, der Hautausschlag bricht aus*, dispuilhañ a ra ar burbu, burbuenniñ a ra ar c'horf, darouedenniñ a ra ar c'horf ; *vom Hautausschlag befallen sein*, bezañ porbolennet e gorf, bezañ burbuennet e gorf ; *er ist vom Hautausschlag befallen*, ur bern burbu a zo dispuilhet dezhañ ; *zusammenfließender Hautausschlag*, dispuilh kendalc'hek g. ; *den Hautausschlag kurieren*, goeñviñ an darouedennoù.

Häutchen n. (-s, -) : koc'henn b., pluskennig b., gwiskadig tanav g., rouedenn b., krestenn b., kroc'hen g., kroc'henenn b., lienenn b.

Hautcreme b. (-, -s) : dienn evit ar c'hroc'hen g., koavon evit ar c'hroc'hen g.

Haute Couture b. (-) : uhelwrierez g., dilhaderezh eus an dibab g., dilhaderezh eus ar vegenn g., dilhaderezh diouzh an dibab g., dilhaderezh eus ar gurunenn g., dilhaderezh eus ar gwellañ g., dilhaderezh a'r c'haerañ g., dilhaderezh kentañ troc'h g., dilhaderezh a'r blein g., dilhaderezh a'r choaz g., dilhaderezh a'r boulc'h g., dilhaderezh dibab g.

häuteln V.gw.. (hat gehäutelt) : peliat, kignat.

häuten V.k.e. (hat gehäutet) : kignat, diskroc'henañ, digroc'henañ, dibrennañ chupenn ul loen.

V.em. : **sich häuten** (hat sich (t-rt) gehäutet) : cheñch kroc'hen, diskantañ, muzañ ; *die Krabbe häutet sich*, emañ ar c'hrank o cheñch krogenn, emañ ar c'hrank o

cheñch plusk ; *die Schlange häutet sich*, muzañ a ra an naer, diskantañ a ra an naer.

hauteng ag. : [dilhad] hag a beg ouzh ar c'horf, stegn en-dro d'ar c'horf, reut en-dro d'ar c'horf.

Hautentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] dermatit g., tanienn ar c'hroc'hen b., tanienn an derm b.

Hautevolee b. (-) : bleuñv str., diuz g., dibab g., boked g., begenn b., pennadurezhioù lies., bourc'hvistri lies., pennoù bras lies., notabled lies., tud a renk lies., pennoù-kêr lies., oc'hened lies., tarined lies., floc'helleien lies., floc'hed lies., reoù-vras lies., tud uhel lies., uhelidi lies., tud vrav lies., tud cheuc'h lies., oterien lies., chas kêr lies., tev g. ; *er verkehrt gern in den Kreisen der Hautevolee*, hennezh a blij dezhañ bezañ e-touez an tev.

Hautfarbe b. (-,-n) : liv ar c'hroc'hen g., liv g. ; *alle festen Bewohner der Bretagne, egal welcher Hautfarbe, Religion, Abstammung oder Sprache sie sind, sind Bretonen*, Breizhiz eo an holl dud a chom ingal e Breizh hep diforc'h a liv kroc'hen, a relijion, a orin pe a yezh.

hautfarben ag. : a-liv gant ar c'hroc'hen, el liv d'ar c'hroc'hen.

Hautflügler g. (-s,-) : [loen.] himenopter g. [*liester* himenoptered, himenoptera], lienaskelleg g.

hautfreundlich ag. : flour d'ar c'hroc'hen, dous d'ar c'hroc'hen.

Hautgewebe n. (-s) : [korf.] gwiad epidermel g./f., gwiad ezkroc'henel g./b.

Hautgout g. (-s) : [kegin.] blaz ar gouez g., gouezder g. ; *dieses Fleisch hat Hautgout angenommen*, blaz ar gouez a zo gant ar c'hig-mañ, ar c'hig-mañ a zo blaz ar gouez warnañ, ar c'hig-mañ a zo gouezder warnañ.

häutig ag. : kroc'henennek, kroc'henek, lienennek, kennek.

Hautjucken n. (-s) : [mezeg.] debron g., kemenerien lies., berv b., krafign g.

Hautkontakt g. (-s,-e) : stok korf g., touch korf g.

Hautkrankheit b. (-,-en) : [mezeg.] dermatoz g., kleñved-kroc'hen g., kroc'henad g., anaez kroc'henel g.

Hautkunde b. (-) : [mezeg.] dermatologiezh b., kroc'henouriezh b.

hautnah ag. : 1. korf-ouzh-korf, a-stok ouzh ar c'horf ; 2. jod-ouzh-jod, jod-ha-jod, boc'h-ouzh-boc'h, boc'h-ha-boc'h, bougenn-ouzh-bougenn, bougenn-ha-bougenn ; 3. [dre skeud.] anat, start, tost ouzh ar gwirvoud, gwirvoudel, a glot gant ar beziadoù.

Hautpflege b. (-) : prederioù kroc'hen lies.

Hautpilz g. (-es,-e) : [mezeg.] mikoz g.

Hautriss g. (-es,-e) : spinac'h g., spinac'hadur g., spinac'henn b., skalf g., skalfenn b., skarr g., frailh g.

Hautrotz g. (-es) : [kezeg, mezeg.] morm g., farsilh g.

hautrotzbehaftet [kezeg, mezeg.] farsilhek, mormous.

Hautschuppe b. (-,-n) : kennenn b., kenn str., skantenn b., skant str.

Hautswiele b. (-,-n) : porc'hellez b., kaledenn b., marzenn b., margigenn b.

Hauttransplantation b. (-,-en) : [mezeg.] treuzplantadur kroc'hen g., treuzplantadenn groc'hen b., imboud kroc'hen g., imboudañ kroc'hen g., imboudadur kroc'hen g., imboudadenn groc'hen b.

Häutung b. (-,-en) : muzadur g., muzañ g., diskantadur g. ; *Krabbe kurz nach der Häutung*, krank gwak g.

Hautwurm g. (-s,-würmer) : [kezeg, mezeg.] morm g., farsilh g.

hautwurmbefahet [kezeg, mezeg.] farsilhek, mormous.

Hautzellenentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] kellulit g.

Hauzahn g. (-s,-zähne) : [loen.] dant-skilf g., stilhon g.

Havanna¹ n. : La Habana b.

Havanna² b. (-,-s) / **Havannazigarre** b. (-,-n) : segalenn La Habana b.

Havarie b. (-,-n) : 1. gwast g., freuz g., droug g., avari g. ; *das Schiff hat eine Havarie*, ar vag a zo c'hoarvezet droug ganti ; *Havarien erleiden*, c'hoarvezout meur a avari gant ur vag. ; 2. [Bro-Aostria] gwallzarvoud g., krogad g., pegad g.

havariet ag. : 1. [merdead.] c'hoarvezet un avari gantañ, c'hoarvezet droug gantañ ; 2. [Bro-Aostria] c'hoarvezet ur gwallzarvoud gantañ, c'hoarvezet ur c'hrogad gantañ, c'hoarvezet ur pegad gantañ.

Hawaiigitarre b. (-,-n) : gitar Hawaii g.

Haxe b. (-,-n) : [kegin., loen.] jaritell b., arzell b.

Hazienda b. (-,-s/Hazienden) : hacienda b.

Hbf. [*berradur evit Hauptbahnhof*] ti-gar pennañ g., porzh-houarn pennañ g., gar vras b., porzh-houarn bras g.

H-Bombe b. (-,-n) : [lu] bombezenn H b.

h.c. [*berradur evit honoris causa*] honoris causa, a enor.

HD-Diskette b. (-,-n) : [stlenn.] [*berradur evit High-Density-Diskette*] pladennig bras he douester b., pladennig brasdoues b., kantennig bras he douester b., kantennig brasdoues b.

HDI g. (-pe -s) : [*berradur evit Human Development Index*] Merk Diorren Mab-den g., MDM g., feuriader an diorren denel g.

HDTV n. (-s) : [*berradur evit High definition Television*] skinwel uhel e zespizadur g., skinwel diarunsted uhel g.

he estl. : ac'hanta ! hola ! he ! hep ! ac'han ! c'hei ! ; *he ! komm her !* ac'hanta (hola, hep) ! deus dre amañ 'ta !

Headhunter g. (-s,-) : kuzulier tuta g.

Headhunterin b. (-,-nen) : kuzulierez tuta b.

Hearing n. (-/s,-s) : selaouerezh arbennigourien g., kleverezh arbennigourien g., selaouerezh kevarouezourien g., kleverezh kevarouezourien g.

heavy ag. : P. sebezus, souezhus-meurbet, iskriv, spontus ; *das ist ja heavy !* peadra a zo da bilat un den, gouest eo da bilat ac'hanoc'h ! spontus eo ! un estlamm gwelet ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arvestoù ! chom a ran war va c'hement all ! chom a ran skodeget ! sabatuet-mik on ! chom a ran abafet-lip ! tapet lopes on ! badaouet on ! chom a ra balc'h va genoù ! kement-se a daol ac'hanon en alvaon ! ur bam eo ! peadra a zo da vamañ !

Heavymetal n. (-/s) : heavy metal g.

Hebamme b. (-,-n) : amiegez b., P. komer-blouz b., difouperez neizhioù b., [kozh] gwrac'h-ar-gwicheoù b.

Hebearm g. (-s,-e) : [tekn.] brec'h uhelaer b., kammenn b.

Hebauf n. (-s) : fest ar savadeg b./g., fest lein an ti nevez b./g., fest ar boked b./g., savadeg b.

Hebebühne b. (-,-n) : 1. [tekn.] leurenn sevel b., leurenn c'horren b., leurenn gorre-gouziz b. ; 2. [kirri-samm] talbenn gorre-gouziz b., dor a-dreñv gorren b., dor a-dreñv sevel b., pladenn gorre-gouziz b., pladenn c'horren b.

Hebeisen n. (-s,-) : [tekn.] loc'h g., loc'hell b., loc'henn b.

Hebefenster n. (-s,-) : [tisav.] prenestr saoz g., prenestr sav-disav g., prenestr gorre-gouziz g.

Hebefest n. (-s,-e) : fest ar savadeg b./g., fest lein an ti nevez b./g., fest ar boked b./g., savadeg b.

Hebegriff g. (-s,-e) : [sport, gouren] taol-peg-sav g.

Hebekraft b. (-) : 1. nerzh pignat g., nerzh dibradañ g. ; 2. [tekn.] lankad un nerzh g.

Hebel g. (-s,-) : 1. loc'hell b., loc'henn b., loc'h g., sparl g., dornell b. ; 2. [dre skeud.] *hier muss der Hebel angesetzt werden*, eno emañ an dalc'h brasañ, ouzh ar poent-se emañ holl an dalc'h, aze emañ ar skoulm (ar gudenn, mudurun an afer), eno emañ ar poent pounnerañ eus an afer, eno emañ ar poent grevusañ eus an afer ; 3. *alle Hebel in Bewegung setzen*, ober bec'h bras, ober a-walc'h (lakaat e holl studi, plantañ e holl nerzh d'ober udb, lakaat e holl nerzh) evit dont a-benn eus udb (Gregor), ober e seizh posupl, ober e bosupl, ober e holl bosupl, ober e wir wellañ, ober e seizh gwellañ, ober e walc'h, klask e walc'h en em ziluziañ anezhi, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, en em aketiñ e pep doare, ober diouzh e wellañ, ober e wellañ, ober gwellañ ma c'haller, ober gwellikañ ma c'haller, ober diouzh e wellañ-holl, lakaat an diaoul e pevar.

Hebelarm g. (-s,-e) : brec'h loc'h b.

Hebelbremse b. (-,-n) : [tekn.] dornstarderez b., starderez dorn b., dornfrouen g., frouen dorn g.

Hebelgriff g. (-s,-e) : [sport] krog-gouren g., klav g.

Hebelschalter g. (-s,-) : [tekn.] afell loc'h b., spanaer loc'h g.

Hebelwaage b. (-,-n) : [tekn.] balañs roman b., krog-pouez g.

Hebelwirkung b. (-,-en) : [armerzh] gwered loc'henn g.

Hebemaschine b. (-,-n) : [tekn.] ijinenn sevel b., saverez b., gorreer g., ardivink gorren g.

Hebemuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn uhelaer b.

heben V.k.e. (hob / hat gehoben) : 1. sevel, disevel, gorren, gwintañ, dibradañ, loc'hañ, dibouezañ, houpañ, choupañ ; *eine Last heben*, disevel ur bec'h, dibradañ ur bec'h, dibouezañ ur bec'h, loc'hañ ur bec'h, choupañ ur bec'h, houpañ ur bec'h, distekiñ ur bec'h diouzh al leur, gorren ur bec'h ; *die Hand heben*, sevel e zorn ; *den Finger heben*, sevel e viz ; *den Fuß heben*, houpañ e droad ; *das Glas heben*, sevel e werenn ; P. *einen heben*, pakañ ur banne, evañ ur banne, riñsañ unan, tapout ur banne, plegañ ar vrec'h, kammañ e ilin, tarzhañ unan, glebiañ e gorzhailhenn, glebiañ e lañchenn, evañ un tasad, tagañ ur chopinad, tapout ur chopinad, lipat ur chopinad, dibradañ ur banne, P. mougañ ur vlevenn, klakañ ur vlevenn, charikañ ur fistolenn, distanañ e c'hourlañchenn ; *er hebt gerne einen*, hennezh a gar plegañ e vrec'h, hennezh a gar sevel ar vrec'h, hennezh a gar kammañ e ilin ; [dre skeud.] *auf den Thron heben*, lakaat war an tron, kadoriañ ; *jemanden in den Himmel heben*, uhelaat u.b. dreist ar begoù gwez, reiñ kaol d'u.b. treujoù hag all, reiñ pour gwriziennoù hag all d'u.b., kas u.b. en tu-hont d'an neñv, meuliñ dreist u.b., reiñ mil meuleudi d'u.b., reiñ meuleudi divuzul d'u.b., meuliñ u.b. dreist ar bord ; *jemanden aus dem Sattel heben*, divarc'hañ u.b., teuler u.b. diwar varc'h, reiñ lamm d'u.b., reiñ ul lamm d'u.b., lakaat u.b. lamm, reiñ e laz d'u.b.,

astenn u.b. war an dachenn, astenn u.b. ouzh torgenn, skeiñ u.b. ouzh torgenn, ledañ u.b. ouzh torgenn, lakaat u.b. war e c'henoù, astenn u.b. ouzh an dorgenn, reiñ douar d'u.b., bezañ trec'h d'u.b., skubañ dindan botoù u.b., kaout al levezon war u.b., distroadañ u.b., diskar u.b. hed-blad e gorf, kas u.b. da vuzuliañ an douar, lakaat u.b. da vuzuliañ an douar ; *er wurde aus dem Sattel gehoben*, taolet e voe d'an traoñ diwar e varc'h, tumpet e voe diwar e varc'h ; [dre skeud.] *jemanden von seinem Sockel heben*, distroadañ u.b., didroadañ u.b., skubañ dindan botoù u.b., riñsañ e dreid d'u.b. ; *ein Kind aus der Taufe heben*, derc'hel ur bugel ouzh badez (war ar vadeziant) ; *etwas aus der Taufe heben*, diazezañ (sevel, krouiñ, fontañ) udb, reiñ lañs d'udb ; *einen Schatz heben*, dizouarañ un teñzor, tennañ un teñzor eus an douar ; *Steuern heben*, sevel tailhoù ; [merdead.] *den Anker heben*, sevel an eor ; *ein Schiff heben*, tennañ ur vag eus strad ar mor ; *ein Wrack heben*, tennañ ur peñse eus strad ar mor ; [sport] *die Stange heben*, sevel al loc'henn, reiñ avel d'ar berchenn, gwerniañ ar berchenn, aveliñ ar berchenn, plomañ ar berchenn, gorren ar berchenn, gwerniañ, perchennañ, plomañ al lañsenn.

2. kreskiñ ; *die Stimme heben*, komz uheloc'h, komz krefivoc'h, ober mouezh, sevel mouezh d'an unan, sevel e vouezh, gorren e vouezh, kas ton, uhelaat e vouezh, komz war an notenn vras / komz war an noten uhelañ / komz groñs (Gregor) ; *er hob die Stimme, ohne im Geringsten zu ergrimmen*, sevel a reas e vouezh, hep tamm feulster evelato ; [kenw.] *den Umsatz heben*, kreskiñ e gengread.

3. [dre skeud.] broudañ, poulzañ, kennerzhañ ; *jemandes Mut heben*, reiñ kalon d'u.b., reiñ gred d'u.b., reiñ nerzh-kalon d'u.b., lakaat kalon e kof u.b., degas u.b. war e du, lakaat u.b. war e du, degas u.b. da vad, kas u.b. da vad, adsevel e bouezioù d'u.b., reiñ ton d'u.b., reiñ kalonegezh d'u.b., kalonekaat u.b., kennerzhañ u.b., tommañ kalon u.b., adsevel deltu u.b.

4. *der helle Grund hebt die dunklen Farben*, gant ar foñs (an drekleur, ar goueled) sklaer e vez lakaet al livioù teñval gwelloc'h war wel.

V.em. : **sich heben** (hob sich / hat sich (t-rt) gehoben) : 1. gorren, sevel ; 2. + 3 und - 3 *heben sich*, + 3 ha - 3 a zo mann, + 3 ha - 3 a null an eil egile, + 3 ha - 3 en em gempouez ; 3. *sich einen Bruch heben*, tapout un tarzhekorf ; 4. P. *hebe dich weg !* kerzh gant da hent ! kerzh kuit ! kae a-ziwar hent ! tec'h diwar hent ! hent ! gra hent ! kuit diwar hent ! mont diwar hent ! bount war aze ! ro plas (Gregor) ! kae diwar hent ! kae kuit diwar hent ! lec'h, hent ! lec'h, lec'h ! gra hent ! ro hent ! skarzh a-zirak ! sach da loa ganit ! kae d'en em glask e lec'h all ! ; 5. *ein Sturm (er)hebt sich*, en em zastum (sevel) a ra ur gorventenn.

Heben n. (-s) : gorroadur g., gorroidigezh b., gorroerezh g., gwinterezh g., savidigezh b., houpad g., savadenn b.

Hebephrenie b. (-) : [bred.] hebefreniezh b.

Hebepunkt g. (-s,-e) : poent harp g., poent dalc'h g.

Heber¹ g. (-s,-) : 1. pibenn b. ; 2. [tekn.] ardivink sevel g., saverez b., ijinenn sevel b., ardivink gorren g., gorreer g., uhelaer g.

Heber² g. (-s,-) : [sport] P. saver pouezioù g.

Heberin b. (-,-nen) : [sport] P. saverez pouezioù b.

Heberolle b. (-, -n) : 1. [arc'hant.] marilh an tailhoù g., marilh ar c'hevrozioù g. ; 2. [tekn.] pole g.

Hebesatz g. (-s, -sätze) : [arc'hant.] feur tailhañ g., feur kemediñ g.

Hebestange b. (-, -n) : [tekn.] barrenn sevel b., barrenn c'horren b.

Hebestelle b. (-, -n) : tailhanterezh b., resevlec'h g., tellerezh b.

Hebetür b. (-, -en) : [tisav.] dor sav-disav b., dor gorre-gouziz b.

Hebe- und Druckwerk n. (-s, -e) : [tekn.] pomp riboul-diriboul g., plomenn riboul-diriboul b., bangounell a strink hag a sun an dour b.

Hebewerk n. (-s, -e) : [tekn.] ardivink sevel g., ijinenn sevel b., saverez b., ardivink gorren g., gorreer g., uhelaer g.

Hebewinde b. (-, -n) : [tekn.] traouilh adsevel g., krik g., krog-krik g.

Hebezeug n. (-s, -e) : [tekn.] ardivink sevel g., ijinenn sevel b., saverez b., ardivink gorren g., gorreer g., uhelaer g.

Hebräer g. (-s, -) : Hebre g., Hebread g., Hebrean g., Hebruz g.

Hebräerin b. (-, -nen) : Hebrez g., Hebreadez b., Hebreanez b., Hebruzez b.

hebräisch ag. : 1. hebrez ; 2. [yezh.] hebraek.

Hebräisch n. : hebraeg g.

Hebräischsprachige(r) ag.k. g./b. : hebraegour g., hebraegourez b.

Hebraismus g. (-, Hebraismen) : hebraegadur g.

Hebraistik b. (-) : hebraegouriezh b.

Hebriden lies. : *die Hebriden*, an Inizi Gall lies.

Hebung b. (-, -en) : 1. savadenn b., savidigezh b., gwinterezh g., gorroadur g., gorroerezh g., gorroidigezh b., houpad g. ; 2. adsavadur g., kreskidigezh b., gwellaenn b., gwelladenn b., gwelladur g., gwelladurezh b. ; 3. *Hebung eines Schatzes*, dizoloadur un teñzor g. ; 4. [barzh.] pred kreñv g. ; 5. [dour.] uheladenn b., savadenn b., uheladur g.

Hechel b. (-, -n) : 1. kribin b., kribinerez b., rañvell b. [*liester* rañvelloù, reñvell], inkarderez b., inkard g., inkardenn b., breuz b. ; *durch die Hechel ziehen*, kribinañ, inkardañ, kribañ, rañvellat, rañvat, breuzat, lanfasenniñ ; 2. [dre skeud.] *etwas durch die Hechel ziehen*, pismigañ udb, kavout abeg en udb, kavout si en udb, kavout da abegiñ diwar-benn udb, kavout da lavaret diwar-benn udb, kaout da lavaret en (war, enep) udb, kavout tro da abegiñ, kas brav war-lerc'h udb, klask abeg en udb, kemer abeg en udb, kavout anv en udb, gouzout anv en udb, skeiñ bazhadoù a-zivout udb., begonata udb, nagenniñ udb., stagañ drezenn ouzh udb, kavout da lavaret a-enep udb, dispenn udb, divrudañ udb, diframmañ udb ; *jemanden durch die Hechel ziehen*, kavout abeg en u.b., kavout si en u.b., klask abeg en u.b., kavout da abegiñ diwar-benn u.b., kaout da lavaret diwar-benn u.b., kaout da lavaret en u.b., kaout da lavaret enep u.b., kaout da lavaret war u.b., kemer abeg en u.b., mont e barn gant u.b., abegiñ u.b., kavout anv en u.b., gouzout anv en u.b., kas brav war-lerc'h u.b., lavaret traoù u.b., flemmañ u.b., kareziñ u.b., begonata u.b., chaokat u.b., dekriat u.b.

Hechelei b. (-, -en) : 1. kribinañ g., rañvellerezh g., inkardañ g., breuzadur g., breuzerezh g. ; 2. [dre skeud.] dejan g., pismigerezh g., abegerezh g., pigelloù lies., dispennadenn b., dispennadur g., flemmañnoù lies., flipadennoù lies., teodadoù lies.

Hechelmann g. (-s, -männer) : inkarder g., kribiner g., rañveller g.

hecheln V.k.e. (hat gehechelt) : kribinañ, rañvellañ, rañvellat, rañvat, inkardañ, breuzat, lanfasenniñ, rimiañ. V.gw. (hat gehechelt) : 1. dielc'hat / berranalañ (Gregor), dielc'hwezhañ, dihostal, termal, dianalañ, trealañ, halpiñ, trec'hwezhañ, mougañ, tagañ, diroufal, bezañ berr war e gezeg, diadaviñ, bezañ tenn e anal d'an-unan, bezañ berr war an-unan, bezañ e anal o kinnig mankout, bezañ berr e anal, bezañ ar berralan gant an-unan, bezañ ar berranal war an-unan, soetiñ, berraat war an-unan, dideodañ ; 2. *über jemanden hecheln*, kontañ doareoù u.b., pilat (louzañ, dispenn, gwiskañ, gwashaat, peñseliat) u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b., chaokat u.b., chaokat brud u.b., chaokat a-enep u.b., plaenaat porpant u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., plaenaat e borpant d'u.b., dresañ porpant u.b., droukprezeg u.b., droukprezeg eus u.b., droukprezeg diwar-benn u.b., gwrac'hellat diwar-benn u.b., gwrac'hiñ diwar-benn u.b., gwallgomz (droukkomz) eus u.b., droukkomz (gwallgomz) diwar-benn u.b., lavaret droug eus u.b., lavaret droug diwar-benn u.b., kaketal u.b., ober e bigelloù d'u.b., regiñ e nesañ, pigosat war u.b., pigosat war kein u.b., ober e votoù d'u.b., drouklavaret war u.b., displuñvañ e benn d'u.b., ober e votoù d'u.b. a-raok e lêroù, lakaat droukeloù da redek diwar-benn u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., pikañ chupenn u.b., boudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b.

Hecheln n. (-s) : 1. kribinañ g., rañvellerezh g., inkardañ g., breuzadur g., breuzerezh g., rimiañ g. ; 2. dihosterezh g., dirouf g., termadennoù lies., termerezh g., trec'hwezhañ g.

hechelnd ag. : berranalek, berranal, dielc'het, peus, termus, berr e anal, dialan, tenn e anal, tiñvet, o trec'hwezhañ.

Hecht g. (-s, -e) : 1. [loen.] beked g., beged g. ; *kleiner Hecht*, bekedig (Gregor) g. ; 2. [kegin.] *blauer Hecht*, beked bervet ent bev g., beked glasaet g. ; 3. [dre skeud.] *er ist der Hecht im Karpfenteich*, un drubuilhenn a zo anezhañ, dre e faot e sav freuz ha reuz, hennezh eo a blant reuz ha trubuilh e-touez an dud, hennezh eo a ra gwall vuhez d'an holl, hennezh a zo un tourmant bevañ gantañ, ur brav n'eo ket bevañ gant hennezh, un trabaser (ur fich-trubuilh, ur paotr ar beilh) eus ar re washañ eo, hennezh a zo un ifern a zen.

Hechtbarsch g. (-es, -e) : [loen.] sandrenn b. [*liester* sandred].

Hechtdorsch g. (-es, -e) : [loen.] merluz g.

hechten V.gw. (ist gehechtet) : splujañ.

hechtgrau ag. : arc'hlas, damc'hlas, peuzglas, azglas.

Hechtrolle b. (-, -n) : 1. [kegin.] ruilhad bekeded g. ; 2. [sport] ruilhadenn garpenn b.

Hechtsprung g. (-s, -sprünge) : splujadenn b., spluj g.

Hechtsuppe b. (-, -n) : [tro-lavar] es *zieht wie Hechtsuppe*, e-kreiz ar gas emaomp amañ, en avel red emaomp amañ, dindan anal an avel red emaomp amañ, e-kreiz an avel red emaomp amañ, etre daou aer emaomp amañ.

Heck n. (-s, -e/-s) : 1. [merdead.] stambod g., aros g., revr g., lost g., penn-adreñv g., tal g., talbenn g., arc'has g. ; *das Heck war zertrümmert*, revr ar vag a oa drailhet, an aros a oa drailhet, an aros a oa bet broustet, tal ar vag a oa drailhet ; 2. [nij., kirri-tan] revr g., lost g., adreñv g., diadreñv g., penn adreñv g.

Heckablage b. (-, -n) : [kirri-tan] pladigenn a-dreñv b.

Heckantrieb g. (-s, -e) : [tekn.] stlej diadreñv g., lusk dre ar rodoù adreñv g., erlusk diadreñv g.

Heckaufbauten lies. : [merdead.] dunetez b., kastell a-dreñv g.

Hecke b. (-, -n) : 1. garzh b., garzhad b., kae g., kaead g., treilh b., kleuz g. ; *eine Hecke stutzen*, benañ un dreilh, krennañ un dreilh (ur c'harzh, ur c'hae, ur c'haead), kourtañ un dreilh (ur c'harzh, ur c'hae, ur c'haead), noashaat ur c'harzh ; *mit einer Hecke umpflanzen*, kaeañ, kaelat, garzhañ, kelc'hiañ gant ur c'harzh ; *Lücke in der Hecke*, fregadenn er c'harzh b. ; *von einer Hecke umzäunt*, garzhet ; *Dornenhecke*, kleuz dreiz g., kleuziad dreiz g., dreizenn b., garzh dreiz b. ; *schlecht angepflanzte Hecke*, gougleuz g. ; *eine Hecke ausreißen*, diskaeañ ; *er ist hinter der Hecke versteckt*, kuzhet eo e pleg ar c'hleuz ; *zum Schießen hatte er eine kleine Öffnung in der Hecke frei gemacht*, graet en doa ur riboulig da veg e fuzuilh dre greiz ar c'harzh ; *der Pfad schlängelt sich durch Hecken und Felder*, ar wenodenn a riboul dre ar c'hleuzioù hag a-dreuz ar parkeier ; *ohne Hecke*, diskloz ; *eine Hecke grenzt den Garten gegen das Nachbargrundstück ab*, ur c'harzh a verk bevonn al liozh hag hini an dachenn all ; 2. [dre astenn.] neizhiad g., torad g., toradenn b., yarad b., gorad g., kload g., kloadenn b., nodad g. ; *aus der ersten Hecke*, diwar ar yarad kentañ.

hecken V.gw. (hat geheckt) : 1. [loen.] dozviñ ha goriñ, neizhiañ, kelinañ, kolinañ ; 2. [dre skeud.] paotaa, paotañ, orinañ, gouennañ, nodiñ ; *Geld heckt*, d'ar mor e ya ar pesked, er mor eo e kaver ar pesked, an arc'hant a c'hounez an arc'hant, gant arc'hant eo e c'hounez ar arc'hant.

V.k.e. (hat geheckt) : P. itrikañ, iriennañ, steuñviñ.

Heckenbraunelle b. (-, -n) : [loen.] gwrac'hig an dreiz b., gwrac'hig b., golvanig ar c'harzh g.

Heckendorn g. (-s, -el/-en/-dörner) : [louza.] spenn-du str., irinenn b.

Heckenfeuer n. (-s, -) : [lu] barrad tennoù g., kaouad tennoù b.

Heckenkirsche b. (-, -n) : [louza.] gwezvoud g., bezvoud g., boued-gavr g., gavrvoud g., gwial-gavr g., iliavez g., troad-bleiz g.

Heckenkirschenblüte b. (-, -n) : bronn goukou g. b., bronnig ar c'havr b., bronnig ar c'had b. ; *Saft der Heckenkirschenblüte*, laezh-gavr g., laezh-koukou g., sun-gad g.

Heckenpflanzer g. (-s, -) : kaeer g.

heckenreich ag. : garzhus.

Heckenrose b. (-, -n) : [louza.] roz-ki str., roz-agroaz str., roz-gouez str., agroaz str.

Heckenschere b. (-, -n) : gweltre-benañ b., benerez b., bener g.

Heckenschütze g. (-n, -n) : frankemganner g., franktenner g., tennataer g.

Heckenschützin b. (-, -nen) : frankemgannerez b., franktennerez b., tennataerez b.

Heckensteigleiter b. (-, -n) : tremenell b., tremen-gae g.

Heckenzaun g. (-s, -zäune) : garzh b., kae g., kaead g., treilh b., kleuz g.

Heckfenster n. (-s, -) : [kirri] gwerenn a-dreñv b., prenestr a-ziadreñv g.

Heckflosse b. (-, -n) : [kirri] askell a-dreñv b.

heckig ag. : strouezhek.

Heckklappe b. (-, -n) : [kirri] talbenn a-dreñv b., dor a-dreñv tout b., dor ar c'houfr b., dor ar c'hef-adreñv b.

Heckknie n. (-s, -) : [merdead.] gourivin arc'has g.

hecklastig ag. : pouez a-dreñv gantañ.

Hecklaterne b. (-, -n) : [merdead.] gouloù aros g.

Heckmeck g./n. (-s) : ardoù lies., geizoù lies., tresoù lies., orbidoù lies., jestroù lies., andelloù lies., ismodoù lies., yekoù lies., yezhoù lies., tailhoù lies., arvezioù lies., mignerezh g., chiboudoù lies., kamambreoù lies., kamambre g.

Heckmotor g. (-s, -en) : [kirri] keflusker en adreñv g., keflusker a-dreñv g.

Heckscheibe b. (-, -n) : [kirri] gwerenn a-dreñv b.

Heckscheibenheizung b. (-, -en) : [kirri] 1. direver ar werenn a-dreñv g., direverez ar werenn a-dreñv b., dilizenner ar werenn a-dreñv g., dic'hlizhaouer ar werenn a-dreñv g. ; 2. direviñ ar werenn a-dreñv g., direverezh ar werenn a-dreñv g., dilizeniñ ar werenn a-dreñv g., dic'hlizhaouiñ ar werenn a-dreñv g.

Heckscheibenwischer g. (-s, -) : rozell-c'hlav a-dreñv b., tarner gwerenn a-dreñv g.

Heckscheinwerfer g. (-s, -) : [kirri] gouloù a-dreñv g.

Heckspoiler g. (-s, -) : [nij.] panell wint a-dreñv b., diheñcher a-dreñv g., distrujer kludiant a-dreñv g.

Hecksporn g. (-s, -sporen) : [nij.] harpell a-dreñv b., branel a-dreñv b., skor a-dreñv g.

Heckstarter g. (-s, -) : [nij.] nijerez dibradañ a-blom b.

Hecktür b. (-, -en) : [kirri] talbenn a-dreñv b., dor a-dreñv tout b., dor ar c'houfr b., dor ar c'hef-adreñv b.

Heckzeit b. (-, -en) : [loen.] mare an dozviñ g.

heda estl. : *heda ! ho ! oleo ! ac'han !*

Hede b. (-, -n) : stoub g., porc'h g., porc'had g., lanfas g./str., breun str. ; *mit Hede abdichten*, stoubañ ; *mit Hede abgedichtet*, porc'hadek ; *Ballen Hede*, penngod g. ; *Hede zu Ballen zusammenpressen*, pengodañ stoub ; *die alte Hede entfernen*, distoubañ ; *nach Hede suchen*, stoupa ; *Gewebe aus Hede*, lien stoub g.

heden ag. : porc'hadek, stoubek.

Hederich g. (-s, -) : [louza.] 1. alc'hwezen str., elvezen str., raonell g. ; 2. sezv gouez g.

Hedonismus g. (-) : hedonouriezh b., hedonegezh b., hetouriezh b., blizelouriezh b.

hedonistisch ag. : hedonour, hedonegour, hetour, blizelour.

Hedschra b. (-) : [istor, relij.] Hedjira b., Hidjra b., deroù an hoalad muzulmat g., deroù ar marevezh muzulmat g.

Heer n. (-s, -e) : 1. [lu] lu g. [*liester* lioù, lioz], arme b., armead b., armoù lies., tirlu g. ; *das stehende Heer*, lu

diouzh pad g., lu trebadek g. ; *ein Heer aufstellen, ein Heer auf die Beine bringen*, sevel un arme, dastum un arme ; *ein Heer straff aufbauen*, frammañ un arme ; *Heer mit einer klaren Befehlsstruktur*, arme framm-et-mat b. ; *die Führung des Heeres übernehmen*, kemer renadur an arme ; **2.** [dre skeud.] *ein Heer von*, un armead b., un arme b., ur bern g., un toullad g., ur bochad g., ur maread g., ur stropad g., un troc'had g., un tamm brav a g., ur mor a g., ur morad g., ur bobl a b., ur c'halz a g., un taol bras a g., ul leizh a g., un niver a g., un tolp bras a g., forzh, forzhig, ur pezhia d g., un hedad g., un tompad g., ur stlabez g., un toullad mat a g., e-leizh a, un engroez g., ur bed a g., ur spont a g., ur c'hardennad b. ; *ein Heer von Ameisen*, un taolad spontus a verien g. / merien hep fin (Gregor) str., merien a-vordilh (a-druilhadoù, diouzh an druilh) str., ur bodad merien g., un armead verien b., ur grubuilhad verien b., ur vordilh a verien b. ; *ein Heer von Sorgen bedrückt ihn*, tourmant e-leizh en deus, burutellet e vez gant pep seurt trubuilhoù, bevañ a ra e-kreiz ur stropad reuzioù, burutellet eo gant ur morad a dourmant, plaouiet e oa gant an enkrez hag an doan, beuzet eo e galon en ur morad a c'hlaç'har, emañ o tremen a-dreuz drez ha spern, e zelazhoù en deus, e-kreiz ar poanioù emañ.

Heerbann g. (-s) : [istor] bann ar re nobl g., bann an noblañs (Gregor) g. ; *Lehnsherr mit eigenem Heerbann*, marc'hegour bannielek g.

Heeresabteilung b. (-,-en) : [lu] rannad soudarded b., kevrenn b.

Heeresbedarf g. (-s) : [lu] dafar brezel g.

Heeresbericht g. (-s,-e) : [lu] kemennadenn vrezel b., kemennadenn al lu b.

Heeresfolge b. (-,-n) : **1.** [istor] bann ar re nobl g., bann an noblañs (Gregor) g. ; **2.** [lu] *Heeresfolge leisten*, ober e amzer soudard (e goñje, e goñjeoù).

Heeresgefolge n. (-s) : [lu] tren hir an arme g., tren vras an arme g., lostad hir an arme g., lostad bras an arme g., lostennad vras an arme b., lostennad hir an arme b., heul bras an arme g.

Heeresgruppe b. (-,-n) : [lu] bagad soudarded g., strollad soudarded g.

Heeresleitung b. (-,-en) : [lu] pennlevierezh al lu g., strollad-gourc'hemenn meur g., pennc'hourc'hemennerezh g. ; *Chef der Heeresleitung*, pennjeneral ar sturvod g.

heerespflichtig ag. : [lu] rediet d'ober e goñje, rediet d'ober e servij.

Heeresverwaltung b. (-,-en) : [lu] amaezhiadurezh al lu b., amaezhiadurezh vilourel b., melestradurezh vilourel b.

Heereszug g. (-s,-züge) : [lu] **1.** steudad soudarded g., lostad soudarded g., lostennad soudarded b., tren soudarded g. ; **2.** taol-brezel g., koulzad brezel g., brezelekadenn b., ergerzhadeg b., brezeliadenn b., tro-vrezel b., ergerzh-brezel g.

Heerfolge b. (-) : [lu] *Heerfolge leisten*, ober e amzer soudard (e goñje, e goñjeoù).

Heerführer g. (-s,-) : [lu] penn-lu g., penngadour g., pennvrezelour g., penn-arme g.

Heerführerin b. (-,-nen) : [lu] penngadourez b., pennvrezelourez b.

Heergeräte lies. : [lu] dafar brezel g.

Heerlager n. (-s,-) : [lu] kamp arme g.

Heerschar b. (-,-en) : **1.** [lu] arme b., armead b. ; **2.** [relij.] *die himmlischen Heerscharen*, meuriad gwenvidik ar re zivarvel g., aelez (aeled) an neñvoù lies., aelez (aeled) ar Baradoz lies.

Heerschau b. (-) : [lu] amweladeg b., amweladenn b., dibunadeg b., dibunadur g., dibunerezh g., moustr g., gweladell b., gwel g., gweladeg b., gweloù lies.

Heerstraße b. (-,-n) : [lu] hent bellourel g. ; *römische Heerstraße*, hent roman bellourel g., hent meur g.

Heerverpflegungsamt n. (-s,-ämter) : [lu] merourva al lu g.

Heerwesen n. (-s) : [lu] aferioù al lu lies.

Heerzug g. (-s,-züge) : [lu] **1.** steudad soudarded g., lostad soudarded g., lostennad soudarded b., tren soudarded g. ; **2.** taol-brezel g., koulzad brezel g., brezelekadenn b., ergerzhadeg b., brezeliadenn b., tro-vrezel b., ergerzh-brezel g.

Hefe b. (-,-n) : **1.** goell g., goell-toaz g., biouel g. ; *frische Hefe*, goell-toaz g. ; *die Hefe treibt*, ar goell a grog (a ra efed), e go emañ an toaz, emañ an toaz o sevel ; *dank der Wirkung der Hefe geht der Teig auf*, ar goell a laka an toaz da c'hwezañ ; **2.** koc'hien g., lec'hid g., lec'hidad g., lec'hidenn b., foer g., gouelezenn b., gouelezennad b., mamm b., mammenn b., gwele g. ; *auf der Hefe ruhender Apfelwein*, sistr war e vamm g., sistr war e wele g. ; *dieser Apfelwein wurde durch Abstich von der Hefe getrennt*, ar sistr-mañ a zo diwar e vamm, ar sistr-mañ a zo diwar e wele ; **3.** [dre skeud.] *den Kelch bis auf die Hefe leeren*, evañ ar c'halirad c'hwerv betek ar berad diwezhañ, evañ ar c'halirad c'hwerv betek al lec'hid, evañ ar c'halirad c'hwerv foer ha razh, evañ ar c'halirad c'hwerv betek an drenkenn ziwezhañ, evañ ar vestl betek ar berad diwezhañ ; **4.** *die Hefe des Volkes*, al livastred lies., al lagailhoù lies., al lorgnez str., ar jaloded lies., an noueañs b., ar ravalidi lies., ar jalodaj g., stlabez ar bed-holl g., mezh an dud b., ar breinaj g., al lastez str., ar re n'o deus nag onestiz na magadurezh / ar gomun b. / ar bobl displet b. (Gregor), an dud didalvez lies.

Hefebrot n. (-s) : [kegin.] bara goell g., bara goell-toaz g.

Hefengebäck n. (-s,-e) : [kegin.] gwispid go str., gwispid toaz go str.

Hefekuchen g. (-s,-) : [kegin.] gwastell c'ho b., gwastell toaz go b., kouign go g.

Hefepilz g. (-es) : goell g.

Hefeteig g. (-s,-e) : [kegin.] **1.** toaz go g. ; **2.** [dre astenn.] goell g., goell-toaz g. ; **3.** [dre skeud.] *aufgehen wie Hefeteig*, strujañ, profitañ, kreñvaat.

Hefeteilchen n. (-s,-) : [kegin.] gwastellig c'ho b., gwastellig toaz go b.

Heft n. (-s,-e) : **1.** kaier g., karned g., strobad g., levrig g., teuliad g., feskenn b., feskennad b., levrenn b., levrennig b., kelaouenn b., rollenn b., dastumadenn b. ; *ein Heft nähen, ein Heft binden*, gwriat ur c'haier ; *in das gute Heft einschreiben*, adskrivañ fraezh ha sklaer war e gair ; *in mehreren Heften erscheinen*, dont er-maez (bezañ embannet) e meur a levrennig ; *ein Heft Gedichte*, un teskad barzhonegoù g., un dastumad barzhonegoù g., un dastumadenn varzhonegoù b., un dastumad barzhonegoù g., ur barzhaz g. ; **2.** troad g. ; *das Heft eines Messers*, troad ur gontell g. ; [dre fent] *ein Messer ohne Klinge, an*

dem das Heft fehlt, ur gontell hep lavnenn na troad ; 3. [dre skeud.] das Heft in der Hand haben, delc'her penn ar vazh, bezañ gant an-unan ar gontell hag an dorch, bezañ e penn an traoù, bezañ ouzh ar stur, bezañ ar stur gant an-unan, bezañ an dorn gant an-unan ; das Heft der Regierung ergreifen, kemer ar galloud, kemer penn an traoù, kemer ar stur etre e zaouarn.

Heftchen n. (-s,-) : kaierig g., karned g., levrennig b., levrig g., kelaouennig b., kannadig g.

heften V.k.e. (hat geheftet) : 1. [moull.] strolañ, strobañ, gwriat, keinañ ; ein Buch heften, strolañ pajennoù ul levr, frammañ pajennoù ul levr, gwriat ul levr ; 2. einen Saum heften, rouezwriat ur pleg, krafañ ur gourem da c'hortoz, diazezañ ur gourem (Gregor), gwriat ur gourem dreist-penn-biz, braswriat ur gourem ; 3. pegañ, pikañ ; jemandem einen Orden an die Brust heften, lakaat ur vedalenn ouzh bruched u.b., pegañ ur vedalenn ouzh bruched u.b., medalennañ u.b. ; 4. [dre skeud.] den Blick (die Augen) auf etwas (t-rt) heften, na dennañ lagad ebet diwar udb, derc'hel da sellet ouzh udb, bezañ e zaoulagad o parañ war udb., parañ (V.k.e) e zaoulagad war udb., sellet a-bann ouzh udb, sellet pik ouzh udb, debriñ udb gant e selloù, bezañ e zaoulagad o rigadella war udb.

V.em. : **sich heften** (hat sich (t-rt) geheftet) : 1. [selloù] sich auf jemanden heften, parañ war u.b. ; 2. sich an jemanden heften, chom a-grap ouzh u.b., chom stag ouzh u.b., en em zalc'hel ouzh u.b., delc'her peg en u.b.

Hefter g. (-s,-) : 1. renkell b. ; 2. skrafennerez b., klochederez b.

Heftfaden g. (-s,-fäden) / **Heftgarn** n. (-s,-e) : neudenn rouezwriat b., neudenn vraswriat b.

heftig ag. : 1. feuls, taer, rust, gouez, garv, tik, herrus, kivioul ; heftige Vorwürfe, rebechoù c'hwerv lies. ; ein heftiger Fußtritt, ur c'hivioul a daol botez g., ur mell taol botez g., ur makez taol botez g. ; leicht heftig werden, bezañ tomm e benn, bezañ ur penn tomm, bezañ brizh, bezañ uhel an dour en e eien, bezañ uhel an eien en an-unan, bezañ froudennek, bezañ tost e dog d'e benn, bezañ prim da fuloriñ, bezañ taer da fuloriñ, kaout gwad mui eget bihan, kaout gwad dindan e ivinoù, bezañ gwad berv en an-unan, bezañ ar gwad o virviñ en e wazhied, mont buan e revr war e choug gant an-unan, bezañ ur paotr diouzhtu, bezañ fourradus, bezañ taer da vont droug en an-unan, bezañ taer evel an tan, bezañ taer da vrouezañ, bezañ rust an troc'h gant an-unan, bezañ ur spered intampius a zen, glazañ evit an disterañ tra, bezañ un den bouilhus (Gregor) ; von beiden Seiten kam ein heftiges, fortwährendes Feuer, an tennoù fuzuilh a yae hag a zeue, n'eo ket diouzh kont - an daou du a denne ha n'eo ket dre gont ; 2. birvidik, leskidik, bouilh ; heftige Liebe, karantez virvidik (leskidik) b. ; heftige Leidenschaft, birvilh g., entan bouilh g. ; er musste gegen heftigsten Widerstand kämpfen, ne voe ket nebeut a gontroliezh en devoe da c'houzañv, tenn-spontus e voe ar gontroliezh en e enep, ret e voe dezhañ tremen a-dreuz drez ha spem ; 3. kriz, kalet, skrijus, garv, terrupl, disaour, divat ; heftige Schmerzen, poanioù kriz lies., poanioù disaour lies., poanioù divat lies., poanioù kalet lies., poanioù skrijus lies., poanioù garv lies., poanioù terrupl lies. ; an heftigen Schmerzen leiden, bezañ poazh

gant ar boan, reuziñ poanioù ifern, reuziñ poanioù disaour, reuziñ poanioù divat, bezañ taget gant ur boan ifern, kouezhañ gloazioù kreñv war an-unan, poaniañ da grial, kaout poan da grial, diwaskañ poanioù skrijus, gouzañv poanioù kriz, diwaskañ poanioù garv, diwaskañ poanioù kalet, bezañ malet gant ar c'hloaz, bezañ poanioù kriz o hegal ouzh an-unan, bezañ poanioù kriz ouzh e waskañ, bezañ gwasket da vat ; heftige Schmerzen fesselten sie ans Bett, dalc'het e oa war he gwele gant ar jahin ; er hat heftige Bauchschmerzen, gant al laerez emañ, bez' en deus gwentl a ro dezhañ poanioù skrijus ; 4. bras, kreñv ; heftiges Fieber, terzhienn domm b., terzhienn jonisk b., terzhienn alter b., terzhienn vras b., terzhienn c'hrizias b., kleñved-tomm g. (Gregor) ; 5. heftiger Sturm, reklom g., barr-amzer fourradus g., barr-amzer kivioul g., rugenn b. ; heftiges Gewitter, barrad arnev dall g., barrad arnev diroll g., barrad arnev kivioul g. ; heftiger Regen, glav druz (stank, pounner, fonnus, puilh) g., pilad-glav g., pilad-dour g., glav-pil g., glav-pil-polos g., glav forzh pegement g., glav ken-ha-ken g., glav ken-ha-kenañ g., glav mui-pegem-mui g., glav gwazh-pegem-gwazh g., glav n'eus forzh pegement g. ; heftige Schneefälle, kaouadoù erc'h fonnus ha stank lies., kaouadoù erc'h puilh lies., kaouadoù erc'h forzh pegement lies., kaouadoù erc'h ken-ha-ken lies., kaouadoù erc'h ken-ha-kenañ lies., kaouadoù erc'h mui-pegem-mui lies., kaouadoù erc'h gwazh-pegem-gwazh lies., kaouadoù erc'h n'eus forzh pegement lies. ; 6. nerzhus, kreñv, krenn, kalet ; durch kurzes und heftiges Ziehen, gant un taol sach-frap, gant un taol sach krenn, gant ur frapadenn vat, gant ur vec'hadenn war ar gordenn, a-daol-krenn, a-daol-trumm ; heftiger Schlag, c'hwistad g., lop g., fiblad g., freilhad g., kotad g., takad g., taol yac'h g., bazhad b., gwall daol g., pezh mell taol g., taol rust g., taol kreñv g., taol kalet g., taol kivioul g., ur c'hivioul a daol g.

Adv. : 1. feuls, taer, mort, rust, kivioul, kreñv, kalet ; er zog ihn immer heftiger an den Haaren hin und her, sachan a rae war e vlev o kas ha digas anezhañ gwashoc'h-gwazh ; sich (t-rt) heftig schlagen, bezañ kann ar gurun etrezo, en em ziframmañ evel chas, en em gannañ kriz, en em gignat ; heftig zuschlagen, skeiñ kreñv, skeiñ kalet, lopañ, skeiñ put ; der Regen fällt heftiger denn je, ar glav a daol gwazh eget kent, ar glav a daol ken gwazh ha biskoazh, ar glav a stourm gwazh eget kent, skeiñ a ra ar glav ken a fust, dour a ra gwashañ ma c'hall, glav a ra par ma c'hall, glav a ra pellañ ma c'hall, gwashaat a ra d'ober glav, foetañ a ra ar glav gwazh eget kent, ar glav a daol forzh pegement, glav a ra ken-ha-ken, glav a ra ken-ha-kenañ, glav a ra kenañ-kenañ, ar glav a daol mui-pegem-mui, ar glav a daol gwazh-pegem-gwazh, ar glav a daol n'eus forzh pegement ; 2. heftig schmerzen, degas poanioù kriz, ober droug spontus ; 3. er blutete heftig, dont a rae ar gwad a vervadennoù bras eus e c'houli, redek a rae fonnus e wad eus e c'houli, e wad a rede evel ur vammenn, skuilhañ a rae e wad a-boullad, skuilhañ a rae puilh e wad, diruilhal a rae ar gwad diwar e c'houli, dilañsañ a rae ar gwad diouzh e c'houli, plomañ a rae e wad evel ur gorzenn, bouilhoù gwad (bouilhadoù gwad) a strinke eus e c'houli, ar gwad a zerede a vouilhoù bras eus e c'houli, strinkañ a rae e wad gant puilhentez ; 4. heftig weinen,

gouelañ dourek (druz, forzh, gwalc'h e galon), skuilhañ pezh a gar daeroù, skuilhañ daeroù puilh, difronkañ ; **5.** *die beiden Passanten stießen heftig zusammen*, nerzh ar stok etre an daou dremeniad a oa bet spontus ; **6.** a-gas, hardizh, her, mort, taer ; *am Gipfel peitschen mir Wolken heftig entgegen*, bagadoù koabr a c'hwist en-dro din war beg ar menez ; *er hat heftig an der Tür gerüttelt*, difretet en doa an nor ken e foeltre, skoet en doa mort war an nor, skoet en doa taer war an nor, skoet en doa feuls war an nor, strapet en doa an nor, torbilet en doa war an nor, darc'haouet en doa an nor rust, hejet ha dihejet en doa an nor, hejet hardizh en doa an nor, hejet feuls en doa an nor, lopet en doa war an nor, graet en doa lopoù war an nor.

Heftigkeit b. (-) : taerder g., taerded b., taerjenn b., feulster g., bevder g., bividigezh b., berv g., brouez b., bouilhded b., bouilhder g., gred g., gouezded b., herder g., intampi g.

Heftklammer b. (-,n) : gwaskig g., stagell b., skrafenn b., kraf g.

Heftmappe b. (-,n) : teulid g., renkell b.

Heftmaschine b. (-,n) : skrafennerez b., skraferez b., kraferez b.

Heftpflaster n. (-s,-) : [mezeg.] sparadrap® g., taftas gomet g., palastrig-peg g., telt g., teñs g., ruban spag g.

Heftzwecke b. (-,n) : [tekn.] tach-meud g., tach plat g. ; *eine Heftzwecke eindrücken*, sankañ un tach-meud ; *mit Heftzwecken befestigen*, stagañ gant tachoù plat (gant tachoù-meud).

Hege b. (-) : **1.** gwarezadur g., gwarez g. ; **2.** [dre skeud.] *jemanden in Hege und Pflege nehmen*, ober tost war-dro u.b., damantiñ d'u.b., damantiñ u.b., kaout damant d'u.b., plediñ gant (ouzh) u.b., intent ouzh u.b., soursial ouzh u.b., kemer preder gant u.b., prederiañ u.b., lakaat u.b. da goñfortiñ, ober chalangiz d'u.b., cherisañ u.b., ober brav d'u.b., mont brav d'u.b., ober flourig d'u.b., ober evezh d'u.b., kaout prederi ouzh u.b., lakaat e amzer hag e boan e ser u.b., diskouez chastre gant u.b., kemer charre gant u.b., mounounañ u.b., kaezhañ u.b., kaezhigañ u.b.

Hegelianer g. (-s,-) : [preder.] hegelian g., hegélour g.

Hegelianerin b. (-,nen) : [preder.] hegelianez b., hegélourez b.

hegelianisch ag. : hegelian, hegeliat, hegélour.

Hegelianismus g. (-) : hegéloueriezh b., hegelegezh b.

Hegemeister g. (-s,-) : gward-koad g., forestour g., suward g., forecher g.

Hegemonie b. (-,n) : hegemoniezh b., pennvestroniezh b., pennaotrouniezh b., dreistelezh b., pouez-dreist g., pennholierezh g.

hegemonisch ag. : pennholier, hegemoniek.

hegen V.k.e. (hat gehegt) : **1.** [barzh.] *einen Garten hegen*, kaeañ (kaeliañ, garzhañ) ul liorz ; **2.** [dre astenn.] gwareziñ, diwall, mirout, intent ouzh, ober war-dro, aesaat ; *das Wild hegen*, diwall ar jiboez, ober an evezh d'ar jiboez ; *jemanden hegen und pflegen*, kaout prederi ouzh u.b., ober brav d'u.b., mont brav d'u.b., ober flourig d'u.b., ober chalangiz d'u.b., lakaat u.b. da goñfortiñ, cherisañ u.b., diskouez chastre gant u.b., lakaat e amzer hag e boan e ser u.b., kemer charre gant u.b., ober tost war-dro u.b., damantiñ d'u.b., damantiñ

u.b., kaout damant d'u.b., plediñ gant (ouzh) u.b., intent ouzh u.b., soursial ouzh u.b., kemer preder gant u.b., prederiañ u.b., ober evezh d'u.b., aesaat u.b., mounounañ u.b., kaezhañ u.b., kaezhigañ u.b. ; **3.** magañ ; *für jemanden zärtliche Gefühle hegen*, kaout teneridigezh en andred u.b. ; *eine Hoffnung hegen*, magañ (derc'hel) spi ; *Hass gegen jemanden hegen*, *einen Groll gegen jemanden hegen*, kaout (goriñ, magañ, derc'hel) kaz ouzh u.b., goriñ (magañ, derc'hel) kasoni ouzh u.b., kasaat u.b., magañ droukrañs ouzh u.b., bezañ leskidik war-lerc'h u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., derc'hel kasoni diwar u.b., mirout greun ouzh u.b., mirout greunenn ouzh u.b., kaout greun ouzh u.b., kaout greunenn ouzh u.b., bezañ fached kruek ouzh u.b. ; *eine tiefe Abneigung gegen jemanden hegen*, magañ un tamm mat a gaz en an-unañ e-keñver u.b.

Heger g. (-s,-) : **1.** mirour g., gward g., gwarezour g. ; **2.** [dre astenn.] gward-koad g., forestour g., suward g., forecher g.

Hegewald g. (-s,-wälder) : mirva g., gwarezva g., koad gwarezet g.

Hegezeit b. (-,en) : **1.** chase serr g. ; **2.** pesketaezezh serr g., mare an teurel greun evit ar pesked g., mare ar greuniañ evit ar pesked g.

Hehl n./g. (-s) : kuzherezh g., kuzh g., goloerezh g. ; *kein (keinen) Hehl aus etwas machen*, diskouez udb en deiz anat, lakaat udb splann a-wel, na glask kuzhat udb, lakaat udb anat war-wel ; *ohne Hehl*, hep kuzh seurt ebet, diflatr, gwirion.

hehlen V.k.e. (hat gehehlt) : **1.** kuzhat, skoachañ, koach, tevel war ; **2.** [gwir] tuañ, skoachañ, mirout [traoù laeret], reiñ bod (bodenn, golo) da [draoù laeret].

Hehlen n. (-s) : tuerezh g., tuoni b., tuadenn b.

Hehler g. (-s,-) : tuer g., tuonier g., P. paotr ar sac'h g.

Hehlerei b. (-,en) : tuoni b., tuerezh g., tuadur g., tuadenn b. ; *er wurde wegen Hehlerei verurteilt*, kondaonet e oa bet evit bezañ bet tuet traoù laeret (evit bezañ bet skoachet traoù laeret, evit bezañ bet miret traoù laeret).

Hehlerin b. (-,nen) : tuerez b.

Hehlerv versteckt n. (-s,-e) : tuadenn b.

Hehlgut n. (-s,-güter) : tuadenn b.

hehr ag. : [barzh.] meurdeus, meurdedus, uhelek, meur, kehelus, real.

hei estl. : hopala !

Heia b. (-,/-s) : *Heia machen, in die Heia gehen*, mont d'an toutou, mont d'ober toutou, mont d'ober toutouig, mont d'ober nañv-nañv, mont d'al lalla, mont d'e lalla, mont d'ar chapel wenn, mont da Gerhun, mont da Gerroc'h, mont d'ober chouchig / mont d'ober chouchouk (Gregor).

Heiabettchen n. (-s,-) : toutou g., lalla g., nañv-nañv g., chouchouk g., chouchig g.

heida estlamm. : hopala !

Heide¹ g. (-n,-n) : pagan g., jentil g., bugel teñvalijenn ar gaou g., mab an deñvalijenn g., Yann digredenn g. ; *stark wie ein Heide*, ken kreñv ha pevar, kreñv evel ur marc'h, [hennezh n'eus] muzul ebet d'e nerzh ; *zu Heiden werden*, paganaat ; *zu Heiden machen*, paganaat ; *der Kampf der Kirche gegen die Heiden*, brezel ar gristenien a-enep ar baganed g., brezel ar Groaz a-enep ar Bed g.

Heide² b. (-,-n) : lann b. [*liester lannoù / lanneier*], lanneg b. [*liester lannegi / lannegoù / lanneier*], lannegad b., brugeg b., brug g., gwaremm b. ; *Marienfäden hängen in der Heide rum*, steuñvet eo ar wennig war al lann ; *graue Heide*, boked-lann g., brug str.

Heideblume b. (-,-n) : [louza.] brug str.

Heideboden g. (-s,-böden) : douar brug g.

Heidefeld n. (-s,-er) : [louza.] lann b. [*liester lannoù / lanneier*], lanneg b. [*liester lannegi / lannegoù / lanneier*], lannegad b., brugeg b., gwaremm b., brug g.

Heidekorn n. (-s) : [louza.] gwinizh-du str., ed-du str.

Heidekraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] brug str. ; *reich an Heidekraut*, brugek ; *die Blüten des Heidekrauts*, kleierigoù ar brug lies.

Heidekrautgewächs n. (-es,-e) : [louza.] plant eus ar genad *Erica* str., erikeg g. ; *Heidekrautgewächse*, erikeged lies.

Heidekrautzwieg g. (-s,-e) : brugenn b., breun brug str.

Heideland n. (-s,-länder) : [louza.] lann b. [*liester lannoù / lanneier*], lanneg b. [*liester lannegi / lannegoù / lanneier*], brugeg b., gwaremm b., brug g.

Heidelbeere b. (-,-n) : [louza.] lus str., lusenn b. ; *Heidelbeeren pflücken*, lusa.

Heidelbeerkraut n. (-s) : bod lus g., plant lus str.

Heidelerche b. (-,-n) / **Heidenachtigall** b. (-,-en) : [loen.] alc'hweder-gwez g.

Heidenangst b. (-) : P. aon du g., milaon g., aon ruz g., korfad aon g.

Heidenarbe b. (-,-n) : [louza.] tonenn b.

Heidenbild n. (-s,-er) : idol g.

Heidengeld n. (-s) : [dre skeud.] P. tousegad brav a arc'hant g., pochad mat a arc'hant g., arc'hantoù bras lies., dornad brav a arc'hant g., poullad brav a arc'hant g., pezhad moneiz g., somm vras a arc'hant b., barlennad arc'hant b., sammad gouest g., boujedenn bravik a-walc'h b., tamm mat a voujedenn g.

Heidenlärm g. (-s) : jilivari g., cholori b., talabao g., jabadao g., tourni b., freuz g., tousmac'h g., keusteuenn b., diframm g., chalami g., bourbl b., todilhon g., todion g., hemolc'h spontus g., reuz g., bioc'henn b., foar b., hobit g., toumpi b., tregern b., safar g., intampi g. ; *ein Heidenlärm*, un trouz ifern g., un trouz bouzarus g., un trouz gwashoc'h eget ar raned a son ar bal d'ar gorriganed g., un trouz an diaoul, un trouz an ifern, un todilhon g., ur you hag un hemolc'h spontus, ur c'harnaj g., un trouz da vouzarañ ur pothouarn g., un trouz ar mil diaoul g., ur c'hri hag un trouz da vouzarañ ar vro, ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar Sabad, ur safar gouest da vouzarañ un engroeziad tud g., un ifern dinasket g. ; *einen Heidenlärm machen*, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gerniel, ober an diaoul hag e bevar, ober un trouz an diaoul, ober un trouz an ifern, ober todion, todioniñ.

Heidenleben n. (-s,-) : buhez diroll b., fall vuhez b., buhez direizh b., buhez dizordren b., buhez dirollet b., buhez direol b., buhez dibouellet b., riboderezh g., roulerezh g., gastaouerezh g., diroll g., dirollerezh g., bordelerezh g., gadalezh b., oriadezh b.

heidenmäßig ag. : [dre skeud.] P. divent, ramzel, pikol ..., mell ..., spontus, bras kenañ-kenañ, bras-spontus.

Adv. : abominapl, spontus.

Heidenröschen n. (-s,-) / **Heidenröslein** n. (-s,-) : [louza.] roz-ki str., roz-agroaz str., roz-gouez str., agroaz str.

Heidenspaß g. (-es) : sac'had plijadur g., fourrad plijadur g., korfad plijadur g., reuziad plijadur g., revriad plijadur g., barrad plijadur g., misi g. ; *es hat einen Heidenspaß gemacht*, bourrañ hor boa graet gant an dra-se, ur misi e oa bet ober an dra-se, ur misi hor boa bet ober an dra-se, kemeret hor boa bourd en dra-se, kavet hor boa hor pleustr gant an dra-se, un abadenn blijadur e oa bet ober an dra-se, se en doa roet ur barrad plijadur din, ur mor a blijadur hor boa bet gant an dra-se, kemeret hor boa hon ebat gant kement-se, bourrañ hor boa graet ouzh an dra-se.

Heidenspektakel g. (-s,-) / **Heidentheater** n. (-s,-) : portez g., gwall abadenn b., gwall reuz g., talabao g., jabadao g., tourni b., freuz g., keusteuenn b., tousmac'h g., diframm g., chalami g., bourbl b., todilhon g., hemolc'h spontus g., bioc'henn b., foar b., todion an diaoul g., todion ar mil diaoul g. ; *im Winter war es ein Heidentheater, sie in die Schule zu schaffen*, ur portez e oa bet kas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, ur gwall abadenn e oa bet kas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, luziasennoù am beze evit kas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, ur gwall reuz e oa bet kas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, kavet em boa da gochañ o kas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, gwe am beze o kas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, krog am beze da gas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, krog a-walc'h am beze da gas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, gwall grog am beze da gas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, kavet em boa krog da gas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, kavet em boa krog a-walc'h da gas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, kavet em boa gwall grog da gas anezho d'ar skol e-pad ar goañv.

Heidentum n. (-s) : paganelezh b., paganiezh b., teñvalijenn ar gaou b., ar Bed g.

Heidenwetter n. (-s) : diaoul a amzer g., amzer hudur b., gast a amzer b., amzer ziaoulek b., amzer a-berzh an diaoul b., amzer ruz b., amzer divalav b., amzer vrein b., amzer gaoc'h b.

Heideschnucke b. (-,-n) : [loen.] dañvad eus lanneier Lüneburg g.

Heide-Wacholder g. (-s,-) : [louza.] jenevreg g.

Heidewurzel b. (-,-n) : [louza.] gwrizienn-vrug b.

heidi ! estl. : **1.** *heidi ! heida !* tralalalaleno ! ; **2.** P. *mein Geld ist alles heidi*, n'em eus ket mui daou wenneg da deuler ouzh toull ur c'hi, foeltret eo va arc'hant holl-razh, diskantet eo va yalc'h, deuet eo va yalc'h da bladañ, ridet (skañv, treut, plat, moan) eo va yalc'h, ne'm eus ket ur gweneg mui em c'hokezenn, aet eo va yalc'h d'an hesk, n'em eus ket a segal ken, emañ Fañch ar Berr ganin, aet int holl e toull va revr, rivinet eo va foch gant ar vezh, aet eo va foch gant ar vezh.

Heidin b. (-,-nen) : paganez b.

heidnisch ag. : pagan, dizeol, paian.

Heidschnucke b. (-,-n) : [loen.] dañvad eus lanneier Lüneburg g.

Heiduck g. (-en,-en) : mevel war droad g. (Gregor), paotr-aotrou g.

Heike b. : Herried b.

heikel ag. : 1. skoemp, skeudik, hegazus, hegaz, hegus, kazu, amjestr, liboudennek, tener ; *das ist eine heikle Angelegenheit*, un afer gazu an hini eo, un afer hegazu an hini eo, un afer diaes da zirouestañ an hini eo, un afer skoemp (amjestr, skeudik) an hini eo, ur gwall afer an hini eo, ur gwall c'hoari an hini eo, n'eo ket ur gudenn aes, un afer liboudennek an hini eo, setu aze ur gempenn, ur gudenn lous an hini eo ; *er ist in eine heikle Sache verwickelt*, aet eo en un afer fall, en em vountet eo en ur gudenn skoemp, ur gwall afer en deus da gaout, afer fall a bako abalamour d'an dra-se, en ur gempenn emañ, n'eo ket deuet c'hoazh er-maez eus al lagenn, skeudik eo an taol gantañ, en ur stad skeudik emañ, e gwall zoare emañ, paket eo er wask, paket eo en ur grenegell, trist eo ar jeu gantañ, en ur pleg berr emañ ; *heikle Lage*, stad skeudik b., pleg berr b., lagenn b., bouilhenn b., krenegell b., plegenn gwall ziaes b., gwall zoare g., kempenn b. ; *ein heikles Thema berühren, ein heikles Thema anschneiden*, reiñ avel d'ar c'had, digeriñ ur gaoz gwall skoemp ; 2. [tud] figus, pismigus, milzin ; *heikel sein*, bezañ diaes ober gant an-unan, bezañ figus (pismigus, milzin, ur beg figus a zen), figuzañ, pismigañ, pigosat, na vezañ brizh e sac'h, ober beg bihan ; *heikles Weib*, figuzenn b. ; *er ist beim Essen heikel*, tener eo war ar boued, n'eo ket brizh e sac'h, hennezh a zo ur galon beñver a zen ; *beim Essen nicht heikel sein*, bezañ dibismig, bezañ brizh e sac'h, bezañ diratous, bezañ jastren, bezañ ken broust ha tra, na vezañ figus war ar boued.

heil ag. : dizroug, yac'h, salv, hep gaou na tro fall ebet, hep namm na kignadenn, dibistig, disi, diampech, dinamm a bep mac'hagn, dic'houl, divac'hagn, dic'hloaz, dic'haou, dinoaz, divlam, divles ; *heile Glieder haben*, bezañ dic'hloaz (dinamm a bep mac'hagn, dic'houl, dibistig, diampech, divac'hagn, dinamm) ; *heil werden*, pareañ, gwellaat, dont da vad, yac'haat, dont ar yec'hed d'an-unan, distreiñ e yec'hed, difallañ ; *mit heiler Haut davonkommen*, en em dennañ gant muioc'h a aon eget a c'hloaz, tremen gant an aon, tremen gant ar spont, sachañ foñs e vragoù gant an-unan, chom e groc'henn dibistig gant an-unan, chom diampech, en em dennañ dinamm a bep mac'hagn, sachañ e lâr dibistig eus an afer, en em dennañ a boan hep gaou na tro fall ebet, en em dennañ dic'hloaz eus ar c'hoari (eus an abadenn), en em dennañ a boan hep an disterañ droug, en em dennañ kempenn eus ar c'hoari (eus an abadenn), tennañ e spilhenn hep an disterañ droug, na zegouezhout droug ebet gant an-unan, tennañ dibistig e lost eus ar vae, bezañ chomet yac'h ha dibistig, bezañ chomet yac'h ha salv, diflipañ, tennañ e frap, en em dennañ eus an abadenn hep namm na kignadenn ; *die Vase ist noch heil*, didorr eo chomet al lestr ; *er ist heil zurückgekommen*, distreiñ a reas hep gaou na tro fall ebet, distreiñ a reas yac'h ha salv, distreiñ a reas disi, distroet e oa hep namm na kignadenn.

Heil n. (-s) : 1. mad g. ; *das war zu seinem Heil*, evit e vad e oa bet graet kement-se, kement-se en doa graet mil vad dezhañ ; 2. [relij.] silvidigezh b., salvidigezh b., salvder g., salvded b. ; *sein Heil von Gott erwarten*, fiziout silvidigezh e ene en Aotrou Doue ; *außerhalb der Kirche kein Heil*, er-maez eus an Iliz n'eus silvidigezh

ebet ; *ohne göttliche Gnade kein Heil für die Seele*, anez gras Doue, an ene a ya da goll - anez gras Doue n'eus silvidigezh ebet ; *im Jahre des Heils 1280*, er bloaz 1280 goude ar C'hrist (goude Hor Salver) ; *betet für das Heil seiner Seele*, pedit evit e anaon, pedit gant e ene ; *öffentliches Heil*, kensaveteerezh g. 3. [eurvad] berzh g., chañs b. ; *jemandem Heil und Segen wünschen*, hetiñ berzh ha chañs vat d'u.b. ; *für sein Heil sorgen*, klask e aezamantoù ; *sein Heil versuchen*, mont da welet peseurt chañs a zeuio d'an-unan, mont war-lerc'h e chañs, mont da redek e reuz, mont da ruilhal e vout, mont da glask e vad, mont da glask e chañs, mont en avantur Doue, mont gant e avel ; 4. [dre astenn.] *Heil dem Kaiser*, bevet an impalaer ! enor d'an impalaer ! ; *Heil dem Petroleum*, bevet ar petrol ! ; *Heil sei dem Tag, an welchem du bei uns erschienen*, ra vezo meulet an deiz ma oas deuet d'hor gwelet ; [istor, nazi] *Heil Hitler ! Heil Hitler !*

Heiland g. (-s,-e) : [relij.] *der Heiland*, Hor Salver g., ar Mesiaz g., ar Silvad g. ; *er ist der Heiland und der Herr dieser Welt*, eñ a zo Mesiaz ha roue ar bed-holl.

Heilandsdistel b. (-,-n) : [louza.] askol-brizh str.

Heilanstalt b. (-,-en) : [mezeg.] 1. ti-pareañ g., yec'hedi g., ti-yec'hed g., sanatorium g. ; 2. bredospital g., ti ar re sot g., P. kabanoù lies., Kerwazi b.

Heilbad n. (-s,-bäder) : 1. kreizenn dourvezegiezh b., kreizenn havgurañ b., kurva dourvezegiezh g. ; 2. kouronkadenn dourvezegiezh b.

heilbar ag. : [mezeg.] pareüs, pareadus, kuradus.

Heilbarkeit b. (-) : [mezeg.] pareüsted b., pareadusted b., kuradusted b.

Heilbehandlung b. (-,-n) : [mezeg.] kur b., doare mezegañ g., dibab mezegañ g., araezad mezegañ g., doare louzaouiñ g., doare prederiañ g., preder g., mezegadur g., louzaouerezh g.

Heilbutt g. (-s,-e) : [loen.] fletan g.

heilbringend ag. : 1. hag a zegas ar pare, mat d'ar yec'hed, pareüs, yec'hedus, yac'hus, yac'h ; 2. [relij.] salvus.

heilen V.k.e. (hat geheilt) : [mezeg.] pareañ, peurbareañ, yac'haat, reiñ ar pare da, degas ar pare da, goeñviñ ; *jemanden von einer Krankheit heilen*, yac'haat u.b. diouzh e gleñved, pareañ u.b. diouzh e gleñved, dijabliñ u.b. diouzh e gleñved, reiñ ar pare d'ur c'hlañvour, degas ar pare d'ur c'hlañvour, degas ur c'hlañvour da vad, kas ur c'hlañvour da vad, degas ur c'hlañvour en e yec'hed, degas ar yec'hed en-dro en u.b., degas u.b. ; *und danach hat er noch eine Menge Leute geheilt*, pareañ a reas n'ouzon ket pet den all c'hoazh, pareañ a reas n'ouzer ket pet den all c'hoazh, pareañ a reas den ne oar pet den all c'hoazh ; *der Heilige weigerte sich, ihn zu heilen*, ne falvezas ket d'ar sant pareañ an den, ne falvezas ket gant ar sant pareañ an den ; *nach Lourdes pilgern, in der Hoffnung geheilt zu werden*, mont da Lourd da glask ar bareañs ; *jemanden durch Zauberei heilen*, digejañ u.b., diskontañ u.b. ; *jemanden durch Zauberformeln von einer Krankheit heilen*, diskontañ u.b. diouzh un droug bennak gant orezonoù, kroaziañ u.b. klañv ; *manche beten zum Wunderheiligen Josef Kantenich, damit sie selbst oder Bekannte vom Krebs geheilt werden*, sant Josef Kantenich a vez pedet gant tud 'zo ouzh ar c'hriñ-bev ; *eine Krankheit heilen*, yac'haat ur c'hleñved, pareañ ur

c'hleñved, kas kuit ur c'hleñved ; *die Pilzflechte heilen*, goeñviñ an darouedennoù ; *die Frostbeulen heilen*, goeñviñ ar goañvennoù ; *eine Wunde heilen*, yac'haat ur gouli, pareañ ur gouli ; *eine Wunde durch Saugen heilen*, spinañ ur gouli ; *die Tauben heilen*, lakaat ar vouzared da glevet, reiñ ar c'hleved d'ar re vouzar, rentañ ar c'hleved d'ar re vouzar ; *die Hautflechte durch Handauflegung heilen*, spinañ diouzh an daroued en ur bourmen an dorn warno, lakaat an daouarn war u.b. evit spinañ ouzh an daroued, astenn an daouarn war u.b. evit spinañ diouzh an daroued ; *die Krankheit ist zu weit fortgeschritten, um noch geheilt zu werden*, re engravet eo ar c'hleñved evit ma ve gallet e bareañ ; *der Arzt hat ihn geheilt*, deuet eo da vad gant ar mezeg, pareet eo bet gant ar mezeg, dijablet eo bet gant ar mezeg, ar mezeg en deus yac'haet anezhañ diouzh e gleñved, ar mezeg en deus degaset ar yec'hed en-dro ennañ, ar mezeg en deus degaset anezhañ en e yec'hed, ar mezeg en deus degaset anezhañ da vad, ar mezeg en deus kaset anezhañ da vad, ar mezeg en deus degaset anezhañ ; *jemanden von seiner Angst heilen*, pareañ u.b. diwar (diouzh) e anken, argas an anken diwar spered u.b., kas an enkreiz diwar kalon u.b. ; *die verwundeten Herzen heilen*, pareañ ar c'halonoù gouliet, pareañ ar c'halonoù gloazet, pareañ ar c'halonoù pistiget ha doaniet ; *die Zeit heilt Wunden*, pep tra a dremen gant an amzer, ar poanioù ivez - padout a ra hiroc'h ar vuhez eget ar poanioù - gant an amzer hag an avel ez a pep anken war o divaskell.

V.gw. (ist geheilt) : **1.** pareañ, peurbareañ, gwellaat d'an-unan, dont da vad, dont da wellaat, yac'haat, dont ar yec'hed d'an-unan, distreiñ e yec'hed, difallañ, disoc'h ag ur c'hleñved, aesaat, aesaat d'an-unan ; **2.** kleizhennañ, kigañ, kizañ, teñvañ, kroc'henniñ ; *nicht heilen*, chom digor ; **3.** dispegañ, pareañ, mont kuit.

Heilen n. (-s) : [mezeg.] **1.** pare g., diglañvadur g., pareidigezh b., pareañs b., yac'hidigezh b., gwellaenn b., gwellaat g., gwellaadur g., gwellaurezh b., gwellaenn b. ; **2.** kleizhennerezh g., kigennadur g., kigennerezh g., teñverezh g., kroc'henniñ g. ; **3.** pareidigezh b., kur b., mezegañ g., mezegadur g., louzaouerezh g., louzaouiñ g., prederiañ g., prederioù lies.

heilend ag. : pareüs, kigennus, kleizhennus, teñvus, yac'haus, remedus.

Heiler g. (-s,-) : **1.** pareer g., pareour g., yac'haer g., gwellaer g., skarver g. ; **2.** [gwashaus] triakler g., pareer g., pareour g., yac'haer g., operataer g., oprater g., diskonter g., bamer g., kourajer g.

Heilerde b. (-,-n) : douar kurañ g., douar-louzoù g.

Heilerfolg g. (-s,-e) : pare g., pareañs b., gwered yac'hadel g.

Heilfasten n. (-s) : [mezeg.] yunadenn b., kur yuniñ b., kur dreutaat b., louzaouadur treutaat g., louzaouadenn gastizañ b., kastizadur g., treutadur g., treterezh treutaat g., reol-voued b., krennañ boued g., disvoued g.

heilfroh ag. : P. barret a levenez, barrleun (barruhel) e galon gant ar joa, meurbet a joa en an-unan, laouen-meurbet, laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, lirzhin evel ur vleunienn, beuzet e-barzh al levenez, beuzet e-barzh al laouenidigezh, e barr al levenez, leun-barr a levenez, trefuet-holl gant al

levenez, ouzhpenn laouen, o nijal (o tridal) gant al levenez, o nijal gant ar stad a zo ennañ, azezet (beuzet) en e bemp plijadur warn-ugent, an traoù war ar pevarzek-kant gantañ, fest ennañ, en e laouenañ, digor dezhañ, dibradet, evel Yann en e wele, evel en ur pred eured, eürus evel ul logodenn er bleud (en ur sac'had bleud), kontant evel ur roue war e dron, en e vleud, en e jeu, eürus evel seizh, eürusañ loen a daol troad war an douar, eürusañ den a zebr bara, eürusañ den dindan tro an heol, eürusañ den dindan an Neñv, eürusañ den a zo bet biskoazh, en e zour hag en e c'heot, en e voued, en e voued leun, en e vutun, er friko, en ur friko, en e wellañ.

Heilgymnast g. (-en,-en) : [mezeg.] leuñvour g., bevfiñvour g., korfeeuner g., kineziterapour g., ortopedour g.

Heilgymnastik b. (-) : [mezeg.] leuñvouriezh b., bevfiñvouriezh b., kineziterapiezh b., korfeeunerezh g., korfeeunañ g., ortopediezh b.

Heilgymnastin b. (-,-nen) : [mezeg.] leuñvourez b., bevfiñvourez b., korfeeunerez b., kineziterapourez b., ortopedourez b.

Heilhaut b. (-) : [tro-lavar] *er hat eine gute Heilhaut*, ne vez ket pell e groc'henn o neveziañ war e c'houliou, kleizhennañ a ra buan e groc'henn, kigañ a ra buan e groc'henn, teñvañ a ra buan e groc'henn.

heilig ag. : **1.** [relij.] santel, sakr, benniget, nevet ; *der Heilige Geist*, ar Spered Santel g., ar Spered Glan g. ; *die Heilige Jungfrau*, ar Werc'hez b., ar Werc'hez wenvidik b., ar Werc'hez Varia b., ar Werc'hez-Mamm b., ar Werc'hez Sakr (santel, benniget, dinamm, Vari) b., ar Werc'hez dibec'hed b., an Itron Varia b., [merdead., relij.] Steredenn ar Mor b. ; *die Heilige Genoveva*, santez Jenovefa b. ; *der Heilige Yves*, an Aotrou sant Erwan g. ; *der Heilige Michael*, an Aotrou sant Mikael g. ; *die Heiligen Drei Könige*, an Tri Roue (Gregor) lies. ; *die Heilige Familie*, an Tiegezh Santel g. ; *der Heilige Rock*, an Doneg Santel b. ; *die Heilige Kirche*, an Iliz wenvidik b. ; *das Heilige Abendmahl*, diwezhañ koan Hor Salver gant e ebestel b. (Gregor), ar Gomunion Santel b. ; *die Heilige Schrift*, ar Bibl Santel g/b, ar Skritur Santel g., ar Skritur Sakr g., ar Skriturioù lies. ; *das Heilige Land*, an Douar Santel g. ; *das Heilige Grab*, bez sakr Hor Salver g. (Gregor) ; *der Heilige Abend*, ar pellgent g. ; *der Heilige Stuhl*, ar Sich (ar Sichenn b.) Abostolik g. (Gregor), sez ar bibien b., ar Sez-Santel b., kador sant Pêr b. ; *der Heilige Vater*, e Santelezh b. (Gregor), Hon Tad Santel ar Pab g. ; *das Heiligste Herz Jesu*, ar Galon Sakr b. ; *sich dem Heiligsten Herzen Jesu hingeben*, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) d'ar Galon Sakr, en em zilezel ; *heilige Stätte*, neved g., nevedenn b., santual g., gourneved g., lec'h devot g. ; *der Heilige Krieg*, ar brezel santel g., brezel ar groaz g., ar groaziadeg b. ; *jemanden heilig sprechen*, lakaat u.b. war roll ar sent, santelezhañ u.b., lakaat u.b. da sant, gwenvidikaat u.b. ; *etwas heilig halten*, santelaat udb, santelañ udb, azeuliñ udb ; *heilig werden*, santelaat, santelañ ; *den Sonntag heilig halten*, mirout ar Sul gant santelezh (Gregor), santelaat ar Sul ; **2.** [istor] *das Heilige Römische Reich Deutscher Nation*, an impalaeriezh santel roman hag alaman b. ; *die Heilige Allianz*, an Emglev Santel g. ; **3.** [goapaus] *heilige Einfalt* ! war banniel sant Laorañs ! sant

Laorañs pedit evidomp ! ; **4.** *eine heilige Miene machen*, ober an alvaon, c'hoari e seurez frank peder botez dindan ar bank, c'hoari e sant ruz-e-dreid, ober e bilpouz, c'hoari he flac'h tanav, ober e Werc'hez Vari, c'hoari e baotr tanav. ; **5.** [korf.] *das heilige Bein*, an askorn-iskroazell g., an askorn kroazell g., ar sakrom g. ; [merdead.] *der heilige Anker*, ar penneor g. ; **6.** *ich verspreche und schwöre bei meiner heiligen Ehre*, prometiñ ha touiñ a ran war va enor ; *etwas hoch und heilig versprechen*, touiñ ruz udb., touiñ ruz-glaou-tan udb., touiñ e holl zoueoù.

Heiligabend g. (-s) : [relij.] pellgent g. ; *am Heiligabend*, da zerc'hent Nedeleg.

Heilige(r) ag.k. g./b. : **1.** [relij.] sant g., santez g. ; *die Heilige Genoveva*, santez Jenovefa b., an ltron santez Jenovefa b. ; *der Heilige Yves*, an Aotrou sant Erwan g. ; *Leben und Wirken der Heiligen*, buhez ha jestroù ar sent ; *Heilige Maria, Mutter Gottes, bitte für uns Sünder*, santez Mari, mamm da Zoue, pedit evidomp-ni, pec'herien ; *manche beten zum Wunderheiligen Josef Kantenich, damit sie selbst oder Bekannte vom Krebs geheilt werden*, sant Josef Kantenich a vez pedet gant tud 'zo ouzh ar c'hriñ-bev ; *der Heilige weigerte sich, ihn zu heilen*, ne falvezas ket d'ar sant pareañ an den, ne falvezas ket gant ar sant pareañ an den ; *ist die Gefahr vorbei, lacht man den Heiligen aus*, echu ar pardon, ankouaet ar sant - kenavo d'ar sant pa vez graet ar mirakl ; *bei Gott und allen Heiligen schwören*, touiñ e holl zoueoù ; **2.** [dre astenn.] *ein wunderlicher Heiliger*, un ibil g., ul labous g., ul labous iskis a zen g., ul labous a jav g., ur c'hwil g., un evn g., un oristal g., un oristal a zen g., ur brav a bichon g., un orin g., un abostol g., ur boufon g., un ebeul g., ur fouin g., un orin den g., un orin a zen g., ur pipi g., un hinkin g., un istrogell g., ur marc'h-lu g., ur mailhard g., un tamm paotr iskis g., ur pitaouenneg g., ur gwikefre g., un istrelog g., ur c'halkenn g., ur galkenn b., ur papigo g., un istañsour g., ur pitouch g., un termaji g., un ardigell g., un diaoul a zen g., un den dioutañ e-unan g., un den dezhañ e-unan g., un aotrou g.

Heilige(s) ag.k. n. : **1.** traoù sakr lies., traoù santel lies. ; **2.** *das Heilige*, an nevedezh b.

heiligen V.k.e. (hat geheiligt) : **1.** [relij.] santelaat, santelañ, kensakriñ ; *den Sonntag heiligen*, mirout ar Sul gant santelezh (Gregor), santelaat ar Sul ; *gedenke, dass du den Sabbat heiligst*, miret a ri an holl Sulioù gant euvroù mat ha pedennoù / mirout a ri an holl Sulioù gant ober vat ha pedennoù ; **2.** [tr-l] *der Zweck heiligt die Mittel*, ne vern an hent gant ma c'heller degouezhout, diouzh o disorc'hoù nemetken eo barn an dud, an disoc'hoù eo hag a zoug, n'eus nemet an disoc'hoù a dalv tra pe dra, an hini en deus c'hoant mougañ e gash a lavar eo fall da logota, neb a fell dezhañ ober fall a gav un digarez pe un all, bramm lous ne ra ket trouz.

Heiligenbild n. (-s,-er) : [relij.] **1.** *ein Heiligenbild*, delwenn ur sant b. ; **2.** ikonenn b., imaj g.

Heiligenbildchen n. (-s,-) : ikon g., imaj g.

Heiligenbildmaler g. (-s,-) : imajer g.

heiligend ag. : santelaus.

Heiligengeschichte b. (-,-n) : buhez ar sent b., buhez ha jestroù ar sent b., sentvuhezoniezh b.

Heiligenglanz g. (-es) / **Heiligenschein** g. (-s) : [relij.] kurunenn b., skleur-gelc'h b., kelc'h a santelezh g., rodheol b. ; *mit einem Heiligenschein umgeben*, rodheoliañ.

Heiligenschrein g. (-s,-e) : [relij.] relegouer g., arc'h-relegoù b., skrin-relegoù g., boest-relegoù b., klaouier g.

Heiligenverehrung b. (-,-en) : [relij.] azeulerezh ar sent g., kehelerezh ar sent g.

Heilighaltung b. (-,-en) : [relij.] santeladur g., mirerezh g., miridigezh b.

Heiligkeit b. (-) : [relij.] santelezh b., neveted b., parfeted b. ; *Seine Heiligkeit*, e Santelezh b. (Gregor), Hon Tad Santel ar Pab g. ; *im Geruch der Heiligkeit sterben*, ober ur marv santel, tremen evel ur sant.

Heiligsprechung b. (-,-en) : [relij.] santelezhadur g., gwennidikadur g.

Heiligtum g. (-s,-tümer) : [relij.] neved g., nevedenn b., santual g., goumeved g., lec'h devot g. ; *wir betreten feuertrunken, Himmlische, dein Heiligtum*, setu ni, gant gred entanet, war dreuzoù dor da neved.

Heiligtumsschänder g. (-s,-) : [relij.] disakrer g., sakrilajer g.

Heiligtumsschändung b. (-,-en) : [relij.] taol-disakr g., disakridigezh b., sakrilaj g.

Heiligung b. (-,-en) : [relij.] santeladur g.

Heilklima n. (-s,-klimata) : temz-amzer mat d'ar yec'hed g., hin mat d'ar yec'hed b., hinad mat d'ar yec'hed b.

Heilkraft b. (-,-kräfte) : [mezeg.] vertuz pareañ b., galloudezh pareañ b., perzhioù yac'hadel lies., efedusted ul louzoù bennak b., nerzh ul louzoù bennak g., vertuz ul louzoù bennak b.

heilkünftig ag. : pareüs, yec'hedus, yac'hus, salvus.

Heilkraut n. (-s,-kräuter) : [mezeg., louza.] louzaouenn vadoberus b. [*liester* louzoù madoberus, louzeier madoberus], louzaouenn b. [*liester* louzoù].

Heilkräuterhandel g. (-s) : louzaouerezh g.

Heilkräuterhändler g. (-s,-) : louzaouer g.

Heilkräuterhandlung b. (-,-en) : louzaouerezh b.

Heilkräutersammler g. (-s,-) : louzaouer g.

Heilkräuterverkäufer g. (-s,-) : louzaouer g.

Heilkunde b. (-) : [mezeg.] mezegiezh b., mezekniezh b., medisineriezh g., yac'hadouriezh b.

heilkundig ag. : barrek evit pareañ an dud, arroutet war (gourdon ouzh, doazh ouzh, barrek war, ampart war, don war, kreñv war, ifam war, kalet war) ar vezekniezh.

Heilkundige(r) ag.k. g./b. : [koz] pareer g., pareerez b., pareour g., pareourez b., yac'haer g., yac'haerez b., aesaer g., aesaerez b.

Heilkunst b. (-) : [mezeg.] mezegiezh b., mezekniezh b., medisineriezh g.

heillos ag. : **1.** diremed ; **2.** [dre skeud.] *heillose Unordnung*, stlabez spontus g., dizurzh truezus g., reustladenn b., rouestl g., kemmesk ha rouestl, rouestlad g., rouestladeg b., rouestladenn b., luziadeg b., luziadell b., luziadenn b., luziatez b., luz g., meskailhez g./b., bourrier g. ; *hier herrscht ein heilloser Durcheinander*, un tamm brav a flav-flav hag a vesk a zo amañ, ur bourrier a zo amañ, e Kerdrabas emaomp amañ, e Kerflav emaomp amañ, ur stlabez a zo amañ, gwashat stlabez a zo amañ, nag a ziskrap amañ, n'eus nemet freuz ha reuz amañ, ur freuz hag ur reuz a zo amañ, an ti-mañ a zo arigrap, a-dreuz-fuilh emañ an traoù amañ, en dizurzh emañ pep

tra, n'eus nemet freuz ha reuz amañ, pebezhe keusteurenn !

Heilmagier g. (-s,-) : diskonter g. ; *er behauptete mit Stolz, er sei Heilmagier*, fougasiñ a rae e oa diskonter ; *zum Heilmagier gehen*, mont da ziskontañ ; *auf eine Krankheit spezialisierter Heilmagier*, diskonter diouzh un droug bennak g. ; *der Heilmagier hatte kaum ein Wort gesagt und schon war das Bein des Kindes wieder eingerenkt und es konnte sofort laufen*, a-vec'h m'en doa komzet an diskonter, gar ar bugel a a oa diskoulmet, ha raktal e valeas.

Heilmethode b. (-,-n) : [mezeg.] kur b., doare mezegañ g., dibab mezegañ g., araezad mezegañ g., doare louzaouiñ g., doare prederiañ g., preder g., mezegadur g., louzaouerezh g.

Heilmittel n. (-s,-) : [mezeg.] remed g., traet g., medisinerzh g., mezegiezh b., mezekniezh b., louzoù g., produ yac'hadel g., dramm g. ; *kein Vertrauen zu einem Heilmittel haben*, na gaout feiz ebet en ur remed ; *nur mit einem wirksamen Heilmittel wird man diese Krankheit los*, an droug-se a zo ret outañ ul louzoù nerzhus.

Heilmittellehre b. (-) : [mezeg.] farmakologiezh b., yac'hadouriezh b., apotikouriezh b.

Heilmittelbereitung b. (-,-en) : apotikerezh g.

heilpädagogisch ag. : mezegel ha desavadurel.

Heilpflanze b. (-,-n) : [mezeg., louza.] louzaouenn vadoberus b. [*liester* louzoù madoberus, louzeier madoberus], louzaouenn b. [*liester* louzoù].

Heilpflaster n. (-s,-) : [mezeg.] palastr g.

Heilpraktiker g. (-s,-) : pareer g., pareour g., yac'haer g., gwellaer g., skarver g., aesaer g.

Heilpraktikerin b. (-,-nen) : pareerez b., pareourez b., yac'haerez b., gwellaerez b., skarverez b., aesaerez b.

Heilquelle b. (-,-n) : eien kurañ str., eien dour melar str., eien dour hav str.

Heilquellwasser n. (-s) : dour melar g., dour hav g.

Heilsalbe b. (-,-n) : balzam g., traet g., traet kleizhennañ g., traet teñvañ g., traet kigenus g., traet kleizhennus g., traet teñvus g.

Heilsalbei g. (-s) / b. (-) : [louza.] saoj munut g.

heilsam ag. : 1. mat d'ar yec'hed, pareüs, yec'hedus, yac'hus, yac'h ; 2. [dre skeud., relij.] salvus, kentelius, kelennus, skolius, skouerius, a skouer vat, yac'hus d'ar speredoù, yac'h ; *heilsame Lektüre*, pennad lenn salvus g., lennadenn salvus b. ; *heilsame Bücher*, levrioù mat lies., levrioù a c'hall talvezout d'al lenner da seveniñ silvidigezh e ene lies.

Heilsamkeit b. (-) : 1. yec'hedusted b., yec'heduster g., yac'husted b., yac'huster g., pareüsted b. ; 2. [dre skeud.] salvusted b.

Heilsarmee b. (-) : Arme ar Silvidigezh b., Arme ar Salvidigezh b., Lu ar Salvidigezh g.

Heilsbotschaft b. (-) : [relij.] keloù mat g. ; *die Heilsbotschaft verkünden*, prezeg an Aviel, prezeg ar feiz, skignañ ar c'heloù mat.

Heilserum n. (-s,-sera/-seren) : serom kurañ g., serom digontammiñ g.

Heilslehre b. (-) : [relij.] doktrin ar gras b./g.

Heilmittel n. (-s,-) : [relij.] doare da c'hounit e silvidigezh g.

Heilstätte b. (-,-n) : [mezeg.] kurdi g., ti-pareañ g., yec'heti g., yec'hedva g.

Heiltrank g. (-s,-tränke) : died dramm b., died remed b.

Heilung b. (-,-en) : [mezeg.] 1. pare g., diboan b., diglañvadur g., pareidigezh b., pareañs b., yac'hidigezh b., gwelladenn b., gwelladur g., gwelladurezh b., gwellaenn b. ; *das Mittel zur Heilung einer Krankheit suchen*, klask pare d'ur c'hleñved ; *Arzneimittel zur Heilung von Brandwunden*, louzoù ouzh ar poazh-tan g. ; 2. kleizhennerezh g., kigenerezh g., teñverezh g., kroc'henniñ g. ; *die Heilung fördernd*, pareüs, kroc'henus, kigenus, kleizhennus, teñvus ; 3. pareidigezh b., kur b., mezegañ g., mezegadur g., louzaouerezh g., louzaouiñ g., prederiañ g., prederioù lies.

Heilungsprozess g. (-es,-e) : 1. argerzh pareañ g. ; 2. argerzh kleizhennañ g., argerzh kigañ g., argerzh teñvañ g., argerzh kroc'henniñ g.

Heilverfahren n. (-s,-) : [mezeg.] kur b., doare mezegañ g., dibab mezegañ g., araezad mezegañ g., doare louzaouiñ g., doare prederiañ g., preder g., mezegadur g., louzaouerezh g.

Heilzauberer g. (-s,-) : diskonter g. ; *zum Heilzauberer gehen*, mont da ziskontañ ; *auf eine Krankheit spezialisierter Heilzauberer*, diskonter diouzh un droug bennak g. ; *der Heilzauberer hatte kaum ein Wort gesagt und schon war das Bein des Kindes wieder eingerenkt und es konnte sofort laufen*, a-vec'h m'en doa komzet an diskonter, gar ar bugel a a oa diskoulmet, ha raktal e valeas.

Heilziest g. (-s,-e) : [louza.] linad c'hwezet str., betonig b.

Heim n. (-s,-e) : 1. ti g., kêr b., P. loch g. ; *ein schönes Heim haben*, bezañ o chom en un ti propik, bezañ o chom en un ti a neuz ; *ein trautes Heim haben*, kaout un ti c'hwek, kaout un ti tost d'e galon ; *ein eigenes Heim haben*, kaout un ti dezhañ e-unan, kaout un doenn war e benn (un ti en e gerz, un ti war e anv), kaout un ti a-leve ; *ein Heim gründen*, dimeziñ, diazezañ un tiegezh ; 2. bod g., oaled b., kreizenn b., salioù lies., sal b., saloñs g., ti-repu g., lec'h-repu g.

heim Adv. : 1. d'ar gêr, er gêr, en e loch ; *ich gehe heim*, mont a ran d'ar gêr (da'm c'hêr, da'm ched, da'm loch) ; 2. [dre skeud.] P. *ich schicke ihn heim*, kas a ran anezhañ da wriat botoù, (da vaez, d'an heol, da gousket, da gousket d'an heol, da sotal brulu da Venez-Are, war ar c'herzhed, da c'hwitellat, da c'hwitellat mouilc'hi da Venez-Are, da c'hwitellat gioc'hed war gribell Menez-Are, da c'hwitellat gioc'hed d'an dour-sav, da c'hwileta, da sotal brulu da bark an aod, da strakal brulu, da logota da Venez-Are, da aveliñ e loeroù, da beuriñ, da droadañ, da dreiñ bili d'an aod, da gac'hat, da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazañ, da vale, da bourmen).

Heimabend g. (-s,-e) : beilhaded g., beilhadenn b.

Heimarbeit b. (-,-en) : labour er gêr g.

Heimarbeiter g. (-s,-) : labourer hag a labour er gêr g., micherour er gêr g.

Heimarbeiterin b. (-,-nen) : labourerez hag a labour er gêr b., micherourez er gêr b.

Heimat b. (-,-en) : 1. bro c'henidik b., bro-gavell b., bro b., tolead genidik g., kêr b. ; *unsere geliebte Heimat*, hor bro garet b., hor c'hêr b. ; *meine Heimat*, va bro c'henidik b., va bro b., bro va c'havell b., va c'hêr b., va c'hontre

g. ; *ob wir je in die Heimat zurückkehren ?* mechal ha distreiñ a raimp un deiz d'hor bro ? ; **2. Heimat einer Pflanze**, annez ur blantenn g. ; **3. [lu] in die Heimat entlassen**, kas d'ar gêr, disoudardañ.

Heimatarmee b. (-,-n) : [lu] rejimantoù diazezet er vrobenn lies., arme vrobennat b., lu brovennat g.

Heimatbahnhof g. (-s,-bahnhöfe) : ti-gar annez g.

heimatberechtigt ag. : [Bro-Suis] keodedour dre wir g.

Heimatberechtigung b. (-) : [Bro-Suis] keodedourezh dre wir b.

Heimatdorf g. (-s,-dörfer) : bourc'h c'henidik b.

Heimaterde b. (-) : bro c'henidik b.

Heimatfilm g. (-s,-e) : film bugulel g., film stag ouzh ar vuhez en ur rannvro g.

Heimatflughafen g. (-s,-flughäfen) : aerborzh annez g.

Heimatgemeinde b. (-,-n) : parrez c'henidik b. ; *erste Messe eines Priesters in seiner Heimatgemeinde*, oferenn nevez b.

Heimathafen g. (-s,-häfen) : porzh annez g., porzh stag g.

Heimatkunde b. (-) : studioù glad sevenadurel ar vro lies., gwerinoniezh b.

Heimatkunst b. (-,-künste) : arz ar vro g., arz ar rannvro g.

Heimatland n. (-s,-länder) : bro c'henidik b.

heimatlich ag. : eus ar vro c'henidik.

Heimatliebe b. (-) : karantez ouzh ar vro c'henidik b.

heimatlos ag. : **1.** diloj, hep ti nag aoz, hep ti na loj, hep bod nag aoz, hep mont ebet, lojet dindan lost ar c'hi, eus an eil solier d'eben, didi ; **2.** [polit.] anvroat.

Heimatlose(r) ag.k. g./b. : anvroad g., anvroadez b.

Heimatmuseum n. (-s,-museen) : mirdi ar rannvro g.

Heimatort g. (-s,-e) : lec'h orin g., lec'h genidik g.

Heimatrecht n. (-s) : [gwir] keodedourezh dre wir b.

Heimatschein g. (-s,-e) : **1.** [Bro-Suis] testeni keodedourezh dre wir g. ; **2.** [kenw.] testeni a orin g.

Heimatstation b. (-,-en) : [trenioù] ti-gar annez g.

Heimatsurlaub g. (-s,-e) : [lu] keniad g.

heimatvertrieben ag. / **heimatsvertrieben** ag. : argaset eus e vro, bannet eus e vro, diannezet, hangaset.

Heimatvertriebene(r) ag.k. g./b. /

Heimatsvertriebene(r) ag.k. g./b. : harluad g., harluadez b., hangased g. ; *die Heimat(s)vertriebenen*, an harluidi, ar re argaset eus o broioù genidik, an hangasidi lies.

heimbegeben V.em. : **sich heimbegeben** (begibt sich heim / begab sich heim / hat sich (t-rt) heimbegeben) : mont d'ar gêr.

heimbegleiten V.k.e. (hat heimbegleitet) : ambroug betek toull e di, kas d'e di.

heimbringen V.k.e. (brachte heim / hat heimgebracht) : kas d'ar gêr, kas d'e di ; *sie hatte eine Menge Geld heimgebracht*, deuet e oa ganti ur bern arc'hant d'ar gêr, degaset he doa ganti ur c'harrigellad arc'hant d'ar gêr.

Heimchen n. (-s,-) : **1.** [loen.] preñv an oaled g., preñv oaled g., skrilh-ouled b., grilh-ouled g. ; **2.** *sie ist ein richtiges Heimchen am Herd*, kaozioù patatez a vez ganti atav, honnezh a zo plac'h an tiegezh, honnezh a zo ur vamm-diegezh.

Heimcomputer g. (-s,-) : [stlenn.] urzhiataer tiegezh g.

heimen V.gw. (ist heimgeellt) : hastañ da vont d'ar gêr, hastañ karzhañ d'ar gêr, karzhañ d'ar gêr, touch d'ar gêr,

partial d'an tarv d'ar gêr, partial evel un tenn d'ar gêr, mont a-benn-red d'ar gêr, mont d'ar gêr gant tizh, mont d'ar gêr gant kalz a gas, mont d'ar gêr gant herr, kabalat da vont d'ar gêr, lakaat herr da vont d'ar gêr.

heimelich ag. : *sellit ouzh heimlich*.

heimelig ag. : c'hwek, klet, kevannezus.

heimfahren V.gw. (fährt heim / fuhr heim / ist heimgefahren) : mont d'ar gêr [*gant ur c'harbed bennak*].

Heimfahrt b. (-,-en) : distro d'ar gêr b./g. [*gant ur c'harbed bennak*].

Heimfall g. (-s) : [gwir] restaolerezh g., diandroadur g.

heimfallen V.gw. (fällt heim / fiel heim / ist heimgefallen) : [gwir] bezañ restaolet, bezañ diandroet, distreiñ.

heimfällig ag. : [gwir] hag a c'hall bezañ restaolet, diandroadus, ... diandreiñ.

Heimfälligkeit b. (-) : [gwir] diandroadusted b., diandroaduster g.

heimfinden V.gw. (fand heim / hat heimgefunden) : kavout hent an distro d'ar gêr.

heimführen V.k.e. (hat heimgeführt) : **1.** kas d'ar gêr, ambroug betek toull e di, kas d'e di ; **2.** [dre astenn.] *eine Braut heimführen*, kemer ur vaouez da bried.

Heimgang g. (-s) : **1.** distro d'ar gêr b./g. [*war droad*] ; **2.** [dre skeud.] marv g., paouezvan g., tremenvan g., ankoù g.

Heimgegangen(e)r ag.k. g./b. : *der Heimgegangene*, an hini marv g. ; *die Heimgegangene*, an hini varv b. ; *die Heimgegangenen*, ar re varv lies., an Anaon lies., ar re dremenet lies.

heimgehen V.gw. (ging heim / ist heimgegangen) : **1.** mont d'ar gêr, mont d'e gêr, kêrat, mont d'e loch ; **2.** [dre skeud.] *er ist heimgegangen*, rentet en deus e vuhez (e galon, e ene), aet eo d'an tu all, aet eo da (d'an) Anaon, serret en deus e levr, paket eo e dan dezhañ, tremenet eo.

Heimgehen n. (-s) : [dre skeud.] kleñved mervel g., paouezvan g., tremenvan g., pasion b., ankoù g., finvezioù diwezhañ lies., marv g.

heimholen V.k.e. (hat heimgeholt) : kerc'hat, mont da gerc'hat.

Heimindustrie b. (-) : greanterezh er gêr g., ijinerezh er gêr g.

Heiminformatik b. (-) : [stlenn.] stlenneg prevez g., stlenneg dirouedad g.

heimisch ag. : **1.** eus ar vro, -bro ; *heimischer Markt*, nevid (marc'had) diabarzh g. ; *heimische Tiere*, loened eus ar vro lies., loened ar vro lies., loened-bro lies. ; *heimische Pflanzen*, plant eus ar vro str., plant-bro str. ; **2.** [tr-l] *sich heimisch fühlen*, en em santout evel er gêr, en em sellet evel er gêr, bezañ er gêr en ul lec'h bennak ; *sich heimisch machen*, en em vroañ, en em vroelañ, ober gwizioù, gwiziennañ ; **3.** *in einer Wissenschaft heimisch sein*, bezañ arroutet war (gourdon ouzh, barrek war, ampart war, don war, ifam war, kreñv war, kalet war) ur skiant bennak, gouzout diouzh ur skiant bennak.

Heimkehr b. (-) : distro d'ar gêr b./g., distro d'ar vro b./g. ; *bei seiner Heimkehr vom Markt*, en distro eus ar marc'had.

heimkehren V.gw. (ist heimgekehrt) : **1.** distreiñ d'ar gêr, retorn d'ar gêr ; *aus dem Krieg heimkehren*, dont d'ar gêr eus ar brezel, dont d'e gêr eus ar brezel ; *sie war mit*

einer Menge Geld heimgekehrt, deuet e oa ganti ur bern arc'hant d'ar gêr, degaset he doa ganti ur c'harrigellad arc'hant d'ar gêr ; *sobald ich von der Schule heimkehrte*, *half ich meinem Vater bei der Feldarbeit*, ur wech chomet er gêr eus ar skol e labourer an douar asambles gant va zad ; *mit leeren Händen heimkehren*, distreiñ d'ar gêr ent goullou, bezañ graet taol gwenn, bezañ graet tro wenn, bezañ graet un dro wenn, bezañ graet un tenn gwenn, bezañ beleg, bezañ graet kazeg, bezañ graet kazh, bezañ aet an taol da gazh, bezañ graet un dro gazh, bezañ graet un dro c'houllo, bezañ graet tro c'houllo, dont glapez d'ar gêr, dont en-dro gant e vazh a-dreñv, mont d'ar gêr dre roc'h ar skid, distreiñ e gwenn d'ar gêr, mont d'ar gêr gak (ez goullou, ent goullou, e gwenn), bezañ halegenn, bezañ rip, bezañ kazeg o tistreiñ d'ar gêr, distreiñ d'ar gêr hep bezañ paket ur penn hini, bezañ aet ar ribotadenn da fall, dont goullou d'ar gêr, dont goullou en-dro, dont ent goullou en-dro, dont en-dro gant ur sac'h goullou, distreiñ gant ur bouc'h, dont d'ar gêr gak (ez goullou, ent goullou, e gwenn) ; *nicht mit leeren Händen heimkehren*, bezañ diveleg ; **2.** distreiñ d'e vro, distreiñ d'ar vro, retorn d'ar vro, broa, broiñ.

Heimkehrer g. (-s,-) : **1.** den distro d'ar gêr g., distroer g. ; **2.** soudard distro d'ar gêr g., labourer estren distro d'e vro g.

Heimkehrerin b. (-,-nen) : **1.** plac'h distro d'ar gêr b., distroerez b. ; **2.** labourerez estren distro d'he bro b.

Heimkind n. (-s,-er) : bugel eus un ti-emzivadeg g.

Heimkino n. (-s) : **1.** abadenn sinema er gêr b., filmarvest er gêr g. ; **2.** aveadur videokameskop g.

heimkommen V.gw. (kam heim / ist heimgekommen) : **1.** distreiñ d'ar gêr, retorn d'ar gêr ; *aus dem Krieg heimkommen*, dont d'ar gêr eus ar brezel, dont d'e gêr eus ar brezel ; *sie war mit einer Menge Geld heimgekommen*, deuet e oa ganti ur bern arc'hant d'ar gêr, degaset he doa ganti ur c'harrigellad arc'hant d'ar gêr ; *sobald ich von der Schule heimkam*, *half ich meinem Vater bei der Feldarbeit*, ur wech chomet er gêr eus ar skol e labourer an douar asambles gant va zad ; *mit leeren Händen heimkommen*, distreiñ d'ar gêr ent goullou, bezañ graet taol gwenn, bezañ graet tro wenn, bezañ graet un dro wenn, bezañ graet un tenn gwenn, bezañ beleg, bezañ graet kazeg, bezañ graet kazh, bezañ aet an taol da gazh, bezañ graet un dro gazh, bezañ graet un dro c'houllo, bezañ graet tro c'houllo, dont glapez d'ar gêr, dont en-dro gant e vazh a-dreñv, mont d'ar gêr dre roc'h ar skid, distreiñ e gwenn d'ar gêr, mont d'ar gêr gak (ez goullou, ent goullou, e gwenn), bezañ halegenn, bezañ rip, bezañ kazeg o tistreiñ d'ar gêr, distreiñ gant ur bouc'h, distreiñ d'ar gêr hep bezañ paket ur penn hini, bezañ aet ar ribotadenn da fall, dont goullou d'ar gêr, dont goullou en-dro, dont ent goullou en-dro, dont en-dro gant ur sac'h goullou, dont d'ar gêr gak (ez goullou, ent goullou, e gwenn) ; *nicht mit leeren Händen heimkommen*, bezañ diveleg ; **2.** distreiñ d'e vro, distreiñ d'ar vro, retorn d'ar vro, broa, broiñ.

Heimkunft b. (-) : distro d'ar gêr b./g. ; *bei seiner Heimkunft*, en distro.

Heimleiter g. (-s,-) : rener ar bod g., rener an oaled g., rener ar greizenn g., rener bod g., rener oaled g., rener kreizenn g.

Heimleiterin b. (-,-nen) : renerez ar bod b., renerez an oaled b., renerez ar greizenn b., renerez vod b., renerez oaled b., renerez kreizenn b.

heimleuchten V.k.e. (hat heimgeleuchtet) : P. *jemanden heimleuchten*, ober un dres d'u.b., kas u.b. d'e nask, lakaat u.b. en e boentoù, disorc'henniñ u.b., kas u.b. d'e doull, lakaat u.b. en-dro en e stern, lakaat e ibil en e blas d'u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., ober e varv d'u.b., sevel e loaioù d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., reiñ e stal d'u.b., reiñ e bak d'u.b., lardañ e billig d'u.b., diskar e glipenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., diskar al lorc'h a zo en u.b., diskroc'henañ e ourgouilh diouzh u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., divarc'hañ u.b., bontañ u.b., diblasañ u.b., toгнаñ u.b., gwaskañ u.b., distekiñ u.b., diarbenn u.b., reiñ avel a-benn d'u.b., ober un dañs hep soner gant u.b., ober ur rez d'u.b., kas u.b. gant ar foeltr, kas u.b. da foar an diaoul, kas u.b. da lusa, kas u.b. da foar ar c'hwitelloù, kas u.b. d'ar foar, kas u.b. da foar an ifern, kas u.b. da foar an tri mil, kas u.b. da c'hwennat panez, kas u.b. da aveliñ e loeroù, kas u.b. da beuriñ, kas u.b. d'an tus, kas u.b. da stoupa, kas u.b. da ganañ, kas u.b. da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazañ, kas u.b. da droadañ, distouvañ u.b.

heimlich ag. : kuzh, dre laer, dre laerezh, a-laer, dre guzh, a-guzh, a-guzh-kaer, dre skrap, a-gildorn, dre zindan, a-zindan-kuzh, dindan guzh, e koach, dre goach, sioul-ha-sioul, choucha-moucha ; *heimliche Zusammenkünfte*, emgavioù (emgavadennoù, emvodoù, bodadegoù) kuzh lies. ; *sein Herz trägt heimliches Leid*, derc'hel a ra kuzh en e galon un doan bennak ; [gwiñ] *das heimliche Gericht*, al lez-varn guzh b., lez-varn ar Vem santel b.

Adv. : **1.** e kuzh, e kuzulig, e skoach, e koach, dre goach, dre laer, a-laer, dre guzh, a-guzh, a-guzh-kaer, dre skrap, a-gildorn, dre zindan, hep gouzout da zen, hep gouzout da nikun, e kuzul, hep reiñ anaoudegezh, en amc'houlou (Gregor), kuzh-ha-muz, kuzhmuz, P. choucha-moucha ; *etwas heimlich tun*, ober udb e kuzul, ober udb dre laer, mont dre laer d'udb ; *etwas heimlich sagen*, lavaret udb e kuzh (e kuzulig, e skoach, e koach, a-gildorn, a-guzh, a-guzh-kaer, etre kuzh-ha-muz), silañ udb d'u.b. en e skouarn ; *sich heimlich davonmachen*, tec'hel kuit divalav, troc'hañ kuit didrouz-kaer, en em silañ dre laer, flipañ, diflipañ, mont kuit hep ober brud, en em silañ dre skrap, en em laerezh, en em laerezh kuit, mont kuit evel ul laer, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, kuitaat didrouz, ober Jil diloj, mont kuit a-dakot, mont kuit sioul-riboulenn evel ul laer ; *jemanden heimlich beobachten*, *jemanden heimlich überwachen*, spiañ u.b., kourziñ war u.b., gardañ war u.b., bezañ da vaez gant u.b., eveshaat war u.b. hep en em ziskouez dezhañ ; **2.** kuzh, kloz ; *etwas heimlich halten*, delc'her kuzh udb, delc'her kloz war udb ; **3.** *heimlich tun*, c'hoari kuzh-ha-muz, c'hoari kuzhmuz, c'hoari kuzhmuzik, kuzhmuzat, kuzhatal.

Heimlichkeit b. (-) : **1.** c'hwekter g., endon g., nested b. ; *Heimlichkeit eines Ortes*, c'hwekter ul lec'h g., tostidigezh ul lec'h ouzh ar galon b. (Gregor) ; **2.** [dre astenn.] kuzhmuz g., koacherezh g., kuzul g., kuzulig g., kuzhut g., dirgel g., kevrinusted b.

Heimlichtuer g. (-s,-) : kuzhmuzer g., kuzhuter g., mouchenneg g., [goapaus] sekretour g.

Heimlichtuerei b. (-,-en) : kuzhmuz g., kuzh-ha-muz g., kuzhut g.

heimlos ag. : diloj, hep ti nag aoz, hep ti na loj, hep bod nag aoz, hep tamm lojeiz ebet, hep tamm ti ebet, hep mont ebet, lojet dindan lost ar c'hi, eus an eil solier d'eben, didi.

heimmüssen V.gw. (muss heim / musste heim / hat heimgemusst) : rankout mont d'ar gêr.

Heimreise b. (-,-n) : distro d'ar gêr b./g.

heimreisen V.gw. (ist heimgereist) : distreiñ d'ar gêr

Heimritt g. (-s) : distro d'ar gêr b./g. [war varc'h].

heimschicken V.k.e. (hat heimgeschickt) : [dre skeud.]

P. *jemanden heimschicken*, kas u.b. da sutañ, kas u.b. war ar c'herzhed, kas u.b. da gac'hat, kas u.b. da glask brennig da Venez-Are, kas u.b. da dalaregeta, kas u.b. da wriat botoù, kas u.b. da vaez, kas u.b. da c'hwileta, kas u.b. da dreiñ bili d'an aod, kas u.b. da dreiñ bili d'an heol, kas u.b. da gousket, kas u.b. da gousket d'an heol, kas u.b. d'an heol, kas u.b. d'an tus, skarzhañ u.b., kiviñ u.b., reiñ foet an nor d'u.b., reiñ e sac'h d'u.b., reiñ an digouvi d'u.b., reiñ e begement d'u.b., distouvañ u.b., reiñ e zistag d'u.b., bountañ u.b. er-maez, kas u.b. da c'hwitellat, kas u.b. da c'hwitellat mouilc'hi da Venez-Are, kas u.b. da c'hwitellat gioc'hed war gribell Menez-Are, kas u.b. da c'hwitellat gioc'hed d'an dour-sav, kas u.b. da logota da Venez-Are, reiñ herr d'u.b., kas u.b. da vale, kas u.b. da bourmen, P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez.

heimsehnen V.em. : **sich heimsehnen** (hat sich (t-rt) heimgeseht) : bezañ krog kleñved ar gêr (kleñved ar vro) en an-unan, kaout keuz d'e vro, hiraezhiñ d'e vro ; *er sehnt sich heim*, gant kleñved ar gêr emañ, gant an droug himez emañ, keuz bras d'e vro en deus, dioueriñ a ra e vro, krog eo kleñved ar gêr (kleñved ar vro, droug ar vro) ennañ, hiraezhiñ a ra d'e vro, hiraezh en deus d'e vro, e spered a venn distreiñ d'e vro, dienez en devez eus e vro, dienez en devez d'e vro.

Heimspiel n. (-s,-e) : [sport] match er gêr g., krogad er gêr g.

Heimstatt b. (-,-stätten) : / **Heimstätte** b. (-,-n) : bod g., bodenn b., minic'hi g./b., repu g., herberc'h g., goudor g., gwasked g.

heimsuchen V.k.e. (hat heimgesucht) : **1.** azrec'hiñ, lakaat freuz, plantañ freuz, ober e freuz, hadañ freuz ha reuz, ober (c'hoari) e reuz, c'hoari ar vazh, degas drast, gwastañ, glac'hariñ, drastañ, freuzañ, tagañ, tizhout, kouezhañ war, plavañ war, reuziañ, souriñ war, trubuilhañ ; *die Stadt wurde von der Pest heimgesucht*, ar vosenn a reas he reuz e kêr, tizhet (taget, trubuilhet, glac'haret) e voe kêr gant ar vosenn, ar vosenn a gouezhas war gêr, ar vosenn a blavas war gêr, rankout a reas kêr plegañ dindan ar vosenn, ar vosenn a zeuas da c'hoari ar vazh e kêr ; *Europa wurde von einer Pest heimgesucht*, *die weder Könige noch Fürsten verschonte*, ar vosenn a gouezhas war Europa hep pardonniñ roue na priñs ; *das Land wurde von einer schlimmen Plage heimgesucht*, ur walenn bounner a zirollas war ar vro ; **2.** [relij.] gweladenniñ, ober ur gwel da.

Heimsuchung b. (-,-en) : **1.** azrec'h g., enkrez g., anken b., trubuilh g., glac'har g., bihanez b., kalonad b., ranngalon b., tarzh-kalon g., diframm g., nec'h g., nec'hamant g., kroez b., amprou g., amprouadur g., gwall arnod g., c'hwezenn b., gwall abadenn b., abadenn fall b. ; **2.** [relij.] *Heimsuchung Mariä*, gouel Maria-Lid g., gouel Intron Varia a joa g. / gouel an Intron Varia e Gouere g. (Gregor), gweladenn an Intron Varia da santez Elizabed b.

Heimtrainer g. (-s,-) : [sport] home-trainer g., bank kigenañ g.

heimtrauen V.em. : **sich heimtrauen** (hat sich (t-rt) heimgetraut) : krediñ distreiñ d'ar gêr, fiziout distreiñ d'ar gêr.

Heimtücke b. (-) : ijin fall g., falsentez b., falster g., falsted b., yudazerezh g., judazerezh g., korvigellerezh g., soucherezh g., skoacherezh g., dislealded b., trubarderezh g., gwidre b., kammdro b., kammigell b., finesa b., korvigell b., barad g., kildro b., taol-yud g., taol-yudaz g., taol ganas g., ard g., ardivinkoù lies.

heimtückisch ag. : **1.** tavedek, goloet, yud, fell, kivioul, skoachet, souchet, kildrouk, ganas, ameeun, gwidal, kamm, korvigellek, korvigellus, lamprek, link, kudennek, kudennek e galon, kuzh-ha-muz, kuzhmuzik, treitour, trubard, pilpous, dre zindan, a-zindan, gwidreüs ; *er ist heimtückisch*, n'eus nemet kildro ennañ, un den gaou eo hennezh, ur pezh klufan eo hennezh, n'eo ket onest e c'hoari, hennezh ne sell ket eeun ouzh Doue james, hennezh a zo ur spered besk a zen anezhañ, an den-se a zo koad-tro ouzh e ober, techet eo da c'hoari e vleiz, techet eo da c'hoari e vitouig, dre zindan eo, un den a-zindan eo, kildrouk eo, kuzh-ha-muz eo, kuzh-muz eo, un den souchet eo, hennezh a zo ur yudaz, hennezh a zo ur gwasker, hennezh a zo ganas ; *heimtückisches Pferd*, marc'h sifel g. ; *heimtückische Handlung*, taol-yud g., taol-yudaz g., taol ganas g., taol kailh g., taol gast g., viloni b. ; **2.** touellus, treitour, trubard ; *heimtückischer Wein*, gwin treitour g.

Heimvorteil g. (-s) : [sport] lañs ar c'hoari er gêr g., ampled ar c'hoari er gêr g.

heimwärts Adv. : war an hent a gas d'ar gêr.

Heimweg g. (-s) : hent an distro d'ar gêr g. *auf dem Heimweg*, war e zistro d'ar gêr ; *sich auf den Heimweg machen*, kemer foet an nor da zistreiñ d'ar gêr ; *er ist gerade auf dem Heimweg*, emañ dres o vont d'e gêr.

Heimweh n. (-s) : kleñved ar gêr g., kleñved ar vro g., droug hirnez g., droug ar gêr g., droug ar vro g., dienez eus ar vro b., dienez d'ar vro b., keuz d'ar vro g. ; *er hat Heimweh*, gant kleñved ar gêr emañ, gant an droug hirnez emañ, keuz bras d'e vro en deus, dioueriñ a ra e vro, krog eo kleñved ar gêr (kleñved ar vro, droug ar vro) ennañ, hiraezhiñ a ra d'e vro, hiraezh en deus d'e vro, e spered a venn distreiñ d'e vro, dienez en devez eus e vro, dienez en devez d'e vro.

heimwehkrank ag. : dalc'het gant kleñved ar gêr, dalc'het gant an droug hirnez, dalc'het gant ur barrad droug hirnez, krog kleñved ar gêr (kleñved ar vro) ennañ.

Heimwerker g. (-s,-) : biteller g., kalficher g., belbeter g., teusteuker g. ; *von wegen Heimwerker!* hennezh ur biteller a-feson, me a ra goap ! hennezh ur biteller a-feson, evit kelo ar pezh a dalvez ! hennezh ur biteller a-feson, evit kelo pezh a ra !

Heimwerkerin b. (-, -nen) : bitellerez b., kalficherez b., belbeterez b., teusteukerez b.

Heimwesen n. (-s, -) : [Bro-Suis] stal labour-douar b., merouri b., atant b./g., feurm b., tiegezh g., menaj g., tachenn b., kêr b.

heimwollen V.gw. (will heim / wollte heim / hat heimgewollt) : kaout c'hoant da zistreiñ d'ar gêr, bezañ c'hoant d'an-unan da zistreiñ d'ar gêr, goulenn distreiñ d'ar gêr.

heimzahlen V.k.e. (hat heimgezahlt) : [dre skeud.] *das werde ich ihm (mit gleicher Münze) heimzahlen*, ober a rin un hevelep tra dezhañ - m'en talvezo dezhañ - me a talvezo se dezhañ - m'en tapo dezhañ bepred - mirout a rin dezhañ un annoar diwar va buoc'h - gouarn a rin dezhañ ul leue eus va buoc'h - an distro am bo - e baeañ a rin dezhañ - nebaon ! n'eo ket d'ur manac'h eo en deus graet an droug-se - n'eo ket graet an dra-se da vanac'h - koustañ a ray ker dezhañ - koustañ a ray ker d'e lêr - fall-daonet e vo ar geusteuenn evitañ - staotet he deus ar c'havr en e lavreg - me a lardo e billig dezhañ - n'ez aio ket an dra-se gantañ en douar - reiñ a rin dezhañ tra evit tra - daskoriñ a rin dezhañ taol evit taol - kemm-ouzh-kemm e pako ganin / reiñ a rin dezhañ trok evit trok (lin evit lin, stoub evit stoub, muzul evit muzul) (Gregor) - ober a rin un distro divalav dezhañ - reiñ a rin un distro divalav dezhañ - reiñ a rin dezhañ bazhad evit bazhad (tenn evit tenn) - talvezout a rin dezhañ gwall evit gwall - mont a rin dezhañ kraf evit kraf, krog evit krog - mont a rin dezhañ kraf evit kraf, ivin evit ivin, lagad evit lagad - reiñ a rin e begement dezhañ - reiñ a rin e gement all dezhañ - kas a rin an dorzh en-dro d'ar gêr dezhañ - distreiñ a rin e dorzh en-dro d'ar gêr dezhañ.

heimziehen V.gw. (zog heim / ist heimgezogen) : distreiñ d'ar gêr.

V.k.e. (zog heim / hat heimgezogen) : dougen (atizañ, poulzañ, brochañ, broudañ) da zistreiñ d'ar gêr.

heimzünden V.k.e. (hat heimgezündet) : [Bro-Suis] *jemanden heimzünden*, ober un dres d'u.b., kas u.b. d'e nask, lakaat u.b. en e boentoù, disorc'henniñ u.b., kas u.b. d'e doull, lakaat u.b. en-dro en e stern, lakaat e ibil en e blas d'u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., ober e varv d'u.b., sevel e loaioù d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., reiñ e stal d'u.b., reiñ e bak d'u.b., lardañ e billig d'u.b., diskar e glipenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., diskar al lorc'h a zo en u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., diskroc'henañ e ourgouilh diouzh u.b., divarc'hañ u.b., bontañ u.b., diblasañ u.b., toгнаñ u.b., gwaskañ u.b., distekiñ u.b., diarbenn u.b., reiñ avel a-benn d'u.b., ober un dañs hep soner gant u.b., ober ur rez d'u.b., kas u.b. gant ar foeltr, kas u.b. da foar an diaoul, kas u.b. da lusa, kas u.b. da foar ar c'hwitelloù, kas u.b. d'ar foar, kas u.b. da foar an ifern, kas u.b. da foar an tri mil, kas u.b. da c'hwennat panez, kas u.b. da aveliñ e loeroù, kas u.b. da beuriñ, kas u.b. da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazañ, kas u.b. d'an tus, kas u.b. da stoupa, kas u.b. da ganañ, kas u.b. da droadañ, distouvañ u.b.

Hein / Heiner g. : 1. Herri g. ; 2. [barzh] *Freund Hein*, an Ankoù g., paotr e falc'h g., ar falc'her-noz g., ar falc'her dall g., Hor breur ar Marv g., an dognez vrizh b.

Heini g. : 1. Yann al leue g. (Gregor), louad g., lochore bras g., buzore g., louez g., penn luch g., magn g., penn beuz g., penn sot g., keuneudenn b., penn-bazh g., begeg g., penn-skod g., penn peul g., leue g., barged g., den panezennek g., Yann seitek g., Yann banezenn g., Yann diwarlerc'h g., Yann beul g., Yann yod g., Fañch ar peul g., Yann ar peul karr g., panezenn b., patatezenn b., paganad g., pampez g., mab-azen g., magn g./b., inosant g., droch ar pardon g., penn maout g., loufer g., paourkaezh nouch g., paourkaezh penn brell g., brell g., pennsod g., diskiant g., darsod g., genaoueg g., podig g., pothouarn g., glaourenneg g., pampez g., genoù klapez g., glapez g., genoù da bakañ kelien g., genoù patatez g., genoù gwelien g., houperig g., bourjin g., bleup g., jaodre g., geolieg g., beg don g., beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., louad g., buoc'hig an Aotrou Doue b., makez cheulk g., makez tamm paotr fin g., makez penn leue g., leue dour g., leue brizh g., leue geot g., beulke g., jostram g. ; 2. *weicher Heini*, gogez g., penn pezhell a wregig g., paotr n'eo na yar na kilhog g., paotr maouezet g., ur gatell b., gwregig b., chuchuenn b., tizog g., kateller g., Yann-Vari Gogez g., polez b., lallaig g.

Heinrich / Heinz g. : Herri g. ; *blauer Heinrich*, a) [louza.] louzaouenn an naer b., louzaouenn flemm an naer b., flemm-naer g., teod-bouc'h g., teod-ejen g. ; b) [mezeg.] krañchouer g., pod-krañch g. ; c) [kegin.] soubenn b.

Heinzelmännchen n. (-s, -) : lutun g., korrigan g., kornandon g., teuz g., enkeler g., paotrig-ar-skod-tan g., bugel-noz g., gobelin g., jodouin g., kilher g., maneger-noz g., polpegan g.

Heirat b. (-, -en) : euredenn b., dimeziñ g. [*liester* dimeziou], dimez g., dimezenn b. ; *eine passende Heirat*, un dimeziñ dereat g. ; *eine Heirat schließen*, dimeziñ, skoulmañ ganti ; *eine Heirat auflösen*, terriñ un dimeziñ ; *eine missglückte Heirat*, un dimeziñ troet da fall g., un dimeziñ amzere g. (Gregor) ; *die Heirat fand nicht statt und seitdem bin ich Jungeselle*, menel d'eurediñ em boa graet ha bremañ on manet, c'hwitet em eus war an hini a garan ha chomet on dizimez ; *eine Heirat vermitteln*, darbodiñ, rouinellañ, bazhvalaniñ u.b. d'u.b., javat, oujenniñ, jubenniñ, jubenniñ u.b. d'u.b., jubenniñ un eured ; *vor der Heirat schwanger werden*, ober he neizh a-raok an hañv, debriñ he c'hig a-raok he soubenn ; *vor der Heirat erzeugtes Kind*, labousig abred g.

heiraten V.k.e. / V.gw. (hat geheiratet) : 1. *jemanden heiraten*, eurediñ u.b., dimeziñ d'u.b., dimeziñ gant u.b., eurediñ d'u.b., eurediñ ouzh u.b., prietaat gant u.b., prietaat d'u.b., priediñ gant u.b., priediñ d'u.b., fortunañ gant u.b., mont war zaouhanter gant u.b., lakaat e anv gant u.b., kemer u.b. da bried, gwalenniñ biz kleiz u.b., ober euredenn gant u.b., P. stagañ e c'har ouzh gar u.b. ; *in zweiter Ehe heiraten*, addimeziñ, eildimeziñ ; *er würde sie gern heiraten*, honnezh a zo en e c'houlou ; *sie hat einen Mann von gleichem Stand geheiratet*, sie hat einen Mann aus ihrem sozialen Milieu geheiratet, sie hat einen Mann aus den gleichen sozialen Verhältnissen geheiratet, fortuniet he deus gant he c'hendere, dimezet he deus gant he c'hendere, dimezet he deus gant unan eus he c'hendere, dimezet he deus gant unan eus he meuriad, dimezet he deus gant unan eus he c'houch ; *er hatte ihr geschworen, dass er keine andere heiraten*

würde, touet en doa dezhi n'en dije ken pried ; *heiraten* Sie nicht, bitte ! me ho ped, pas mont da zimeziñ ! ; *er lässt nicht zu, dass sie denjenigen heiratet, den sie liebt*, mirout a ra outi da zimeziñ gant an hini a gar, dinac'h a ra outi dimeziñ d'an hini a gar, ne lez ket e timezfe d'an hini a gar, ne bleg ket da lezel anezhi da zimeziñ d'an hini a gar, ne bernet ket dezhi ma timezo d'an hini a gar, ne bernet ket ganti da zimeziñ d'an hini a gar ; *jemanden aus Liebe heiraten*, dimeziñ d'u.b. en abeg d'ar garantez a vager outañ, ober un dimeziñ a garantez ; *eine Frau heiraten*, eurediñ ur wreg, dimeziñ d'ur wreg, dimeziñ gant ur wreg, eurediñ d'ur wreg, eurediñ ouzh ur wreg, prietaat gant ur wreg, prietaat d'ur wreg, priediñ gant ur wreg, priediñ d'ur wreg, P. perc'hennañ ur wreg ; *eine Frau heiraten, die schon von einem anderen schwanger ist*, mont d'ober golo-pod, bezañ tapet da c'holo-pod ; *den ersten Besten heiraten*, dimeziñ da n'eus forzh peseurt Yann, dougen an embannoù gant un den, skeiñ an embann, dimeziñ d'ar c'hentañ deuet, dimeziñ d'an hini kentañ en em ginnig, dimeziñ d'an aotrou "n'eus-forzh-piv-eus-n'eus-forzh-pelec'h" ; *das Mädchen, das er heiraten sollte*, ar plac'h da zimeziñ gantañ b. ; 2. *jemanden an jemanden heiraten*, dimeziñ u.b. d'u.b., prietaat u.b. gant u.b., prietaat u.b. d'u.b., priediñ u.b. gant u.b., priediñ u.b. d'u.b. ; 3. [dre skeud.] *des Seilers Tochter heiraten*, bezañ o vont da vezañ krouget, pignat gant diri ar chafod, mont d'ar groug, mont da gaout e gravatenn ganab.

V.gw. (hat geheiratet) : dimeziñ, eurediñ, priediñ, prietaat, fortunian, kemer pried, ober fortun, dibaotrañ, skoulmañ anezhi, kemer par, kemer parez, kemer paradur, P. mont da gozhañ, en em lakaat en nask, lakaat e droad er stleug ; *es ist höchste Zeit, dass du heiratest*, pase poent eo dit dimeziñ, koulsoe'h eget koulz eo dit dimeziñ ; *je eher man heiratet, umso besser*, ar c'hentañ mont, ar berrañ kont - ar c'hentañ mont, ar berrañ kont - ar c'hentañ mont da zimeziñ, ar sklaerañ kont ; *sie möchte heiraten*, gant ar c'hoant dimeziñ emañ, kroget eo ar big en he skouarn, krog eo ar big en he skouarn, emañ o klask perc'henn, emañ o c'hortoz perc'henn, emañ e soñj dimeziñ, emañ evit dimeziñ ; *er hatte vor zu heiraten*, bet e oa evit dimeziñ, e soñj dimeziñ edo, e soñj a oa dimeziñ, e soñj e oa da zimeziñ, edo e-sell da zimeziñ, e-sell e oa da zimeziñ, mennozh en doa da zimeziñ, krog e oa bet ar gelienenn-dall ennañ, savet e oa bet kaoz an dimeziñ gantañ, meneg a oa bet gantañ da zimeziñ, keal a oa bet gantañ da zimeziñ, keloù a oa bet dezhañ da zimeziñ, anv a oa bet gantañ da zimeziñ ; *sie haben jung geheiratet*, dimezet int bet ez yaouank, dimezet int bet abred, graet o deus bet un dimeziñ yaouank, dimeziñ o doa graet pa oant yaouank ; *er wird bald heiraten, er soll bald heiraten*, a-barzh nemeur e vezo dimezet, bremaik e kemero ur verourez, war zimeziñ emañ, dindan dimeziñ emañ, keloù a zo dezhañ da zimeziñ, meneg a zo gantañ da zimeziñ, keal a zo dezhañ da zimeziñ, anv a zo gantañ da zimeziñ ; *zum Heiraten ist er jetzt alt genug*, deuet eo d'e oad dimeziñ, en oad da fortunian emañ, en oad d'ober fortun emañ ; *reich heiraten*, kavout fortun vat, dimeziñ unan a diegezh vat, ober ur fortun, ober fortun,

fortunian ; *die Reichen heiraten nicht außerhalb ihrer Kaste*, ar juloded ne zimezont ket er-maez eus o meuriad, ar juloded ne zimezont ket er-maez eus o c'houch ; *in die Stadt heiraten*, mont da vourc'hiz dre zimeziñ, mont da chom e-barzh kêr da-heul an dimeziñ ; *unter seinem Stand heiraten*, dimeziñ dindan e renk, dimeziñ da Janed truilhenn, dimeziñ da Yann bilhenn, ober ur fortun amzere, ober un dimeziñ amzere (dijaoj) (Gregor) ; *er hat vor seinem älteren Bruder geheiratet, er hat seinem älteren Bruder beim Heiraten den Rang abgelaufen*, dimezet en deus bet a-raok e vreur koshoc'h, graet en deus bet karrad foenn [un taol-dismegañs e vefe, a-hervez, anvet ivez „fourchad drein“] ; *sie hat vor ihrer älteren Schwester geheiratet, sie hat ihrer älteren Schwester beim Heiraten den Rang abgelaufen*, dimezet he deus bet a-raok he c'hoar koshoc'h, graet he deus bet karrad foenn ; *er hat sich von seinem jüngeren Bruder beim Heiraten den Rang ablaufen lassen*, bet en deus karrad foenn ; *sie hat sich von ihrer jüngeren Schwester beim Heiraten den Rang ablaufen lassen*, bet he deus karrad foenn.

Heiraten n. (-s,-) : dimeziñ g.

Heiratsabsichten lies. : soñj dimeziñ g., devez dimeziñ g., amboaz dimeziñ g.

Heiratsalter n. (-s) : oad dimeziñ g. ; *er ist im Heiratsalter*, en e oad dimeziñ emañ, deuet eo d'e oad dimeziñ, kozh a-walc'h da zimeziñ eo, oad a-walc'h en deus evit dimeziñ, en oad da zimeziñ emañ, deuet eo en oad da zimeziñ, en oad da fortunian emañ, dimezapl eo.

Heiratsantrag g. (-s,-anträge) : goulenn-dimeziñ g., goulennadeg b., goulennou lies., gweladell b., gwelou lies. ; *einen Heiratsantrag machen*, ober ar goulennou, goulenn ur plac'h yaouank da zimeziñ, goulenn ur plac'h yaouank evit pried ; *der Heiratsantrag wurde sofort angenommen*, diouzhtu e voe roet ar ger ; *sein Heiratsantrag wurde angenommen*, gallout a reas kregiñ e dorn ar plac'h.

Heiratsanzeige b. (-,-n) : lizher-eured g.

heiratsfähig ag. : [gwir] kaezourek, dimezus, en oad da zimeziñ, en oad da fortunian, dimezapl ; *er ist im heiratsfähigen Alter*, en e oad dimeziñ emañ, deuet eo d'e oad dimeziñ, kozh a-walc'h da zimeziñ eo, oad a-walc'h en deus evit dimeziñ, en oad da zimeziñ emañ, deuet eo en oad da zimeziñ, en oad da fortunian emañ, dimezapl eo.

Heiratsgesuch n. (-s,-e) : goulenn-dimeziñ g.

Heiratsgut n. (-s,-güter) : argouroù lies.

Heiratskandidat g. (-en,-en) : pleustrer g., goulenner g.

Heiratskandidatin b. (-,-nen) : goulennerez dimeziñ b.

Heiratsinstitut n. (-s,-e) : ajañs-dimeziñ b., ti dimeziñ g.

heiratslustig ag. : c'hoant dimeziñ gantañ, [plac'h] krog ar big en he skouarn, krog ar gelienenn-dall enni, [paotr] krog ar gelienenn-dall ennañ.

Heiratsschwindel g. (-s,-) : filouterezh dimeziñ g., c'hwiberezh dimeziñ g.

Heiratsschwindler g. (-s,-) : filouter dimeziñ g.

Heiratsschwindlerin b. (-,-nen) : filouterez dimeziñ b.

Heiratsstifter g. (-s,-) : marc'h-dimeziñ g., marc'h-banal g., marc'hbonal g., marc'h g., marc'h-dimeziou g., bazhvalan g., bazhvalaner g., darboder g., jubenn g., jubennour g., atrakour g., bouc'h-gavr g., rouinell g., paotr

e vazh valan g., paotr e vizhier balan g., paotr e loeroù ruz g., oujennet g., oujenn g., chourig g., mankanour g., krign-askorn g., kasour g., kaser g., komzer g., jav-aliañs g., jav-banal g.

Heiratsurkunde b. (-, -n) : testeni eured g.

Heiratsvermittler g. (-s, -) : 1. jubennour g., jubenn g., bazhvalan g., darboder g., paotr e vizhier balan g., marc'h-dimeziñ g., atrakour g., marc'h-banal g., marc'hbonal g., jav-banal g., krign-askorn g., kaser g., oujenn g., oujennet g., paotr e loeroù ruz g., rouinell g., komzer g. ; 2. kuzulier dimeziñ g.

Heiratsvermittlung b. (-, -en) : 1. jubennadur g., bazhvalaniñ g., darbodiñ g., oujenniñ g. ; 2. kuzuliadenn dimeziñ b. ; 3. ajañs-dimeziñ b., ti dimeziñ g.

Heiratsversprechen n. (-s, -) : promesa b.

Heiratsvertrag g. (-s, -verträge) : [gwir] kevrat dimeziñ b., feur-eured g., [dre fent.] lizher-feurm g. ; *auf unserem Heiratsvertrag steht doch, dass du nicht fremdgehen darfst*, war hol lizher-feurm (war hor c'hevrat dimeziñ) ez eo douget n'afes ket da redek.

heisa estl. : tralalalaleno.

heischen V.k.e. (hat geheischt) : azgoulenn, enderc'hel, arc'hiñ.

heiser ag. : groilh, garv, raouliet, raouet, raoulet, groilhet, gouraouet, gouraouliet, gragaouet, revet ; *heisere Stimme*, mouezh raouliet b., mouezh c'harv b., mouezh c'hroilh b., mouezh revet b. ; *heiser sein*, bezañ raouliet (raoulet, raouet, groilhet, gouraouet, gouraouliet, revet) e vouezh ; *heiser werden*, raouliañ, raoulañ, raouañ, groilhañ, gouraouiñ, gouraouliañ ; *heiser machen*, raouliañ, raoulañ, raouañ ; *sich heiser schreien*, tagennañ, koll e vouezh (raouliañ, raouañ) dre forzh huchal, bezañ divouezh kement en deus huchet an-unan, koll e vouezh dre zalc'h huchal, koll e vouezh dre fin huchal, youc'h a-leizh-korzenn, raouliañ dre sachañ re war e vouezh, gagennañ ; *stockheiser sein*, bezañ divouezh a-grenn, bezañ gwelet ar bleiz.

Heiserkeit b. (-) : raouadur g., raouliadur g., raouladur g., raouliadenn b. ; *leichte Heiserkeit*, gouraouadur g.

heiß ag. : 1. tomm-pared, tomm-berv, tomm-grizias, tomm-ruz, tomm-lor, tomm-brout, tomm-skaot, tomm-mat, grizias, bouilh, brout, gor, gwres, gwrezek, gwrezus, gor, losk, loskus, berv, bervet ; *brennend heiß*, tomm-poazh, tomm-skaot, tomm-grizias, gwrezus, skaotus, poazhus, suilh ; *glühend heiß*, leskidik, tanus, devus, tomm evel ur forn, tomm devet ; *ich habe mir die Hand an der heißen Schüssel verbrannt*, ken tomm e oa ar plad m'en doa poazhet din va dorn, ken tomm e oa ar plad m'en doa losket poazh va dorn din, en em boazhet em boa o kregiñ er plad ; *heute ist es glühend heiß*, poazhañ a ra an amzer hiziv, gor forn a zo hiziv, gwashat eo tomm hiziv ! na tommat eo hiziv ! tomm-ruz eo an amzer hiziv ; *heißes Wasser*, dour tomm-skaot g., dour tomm-berv g., dour birvidik g., dour losk g., dour bervidant g. ; *etwas in kochend heißem Wasser waschen*, gwalc'hiñ udb dre an dour berv ; *heißes Wetter*, amzer c'hor b., amzer tomm-ruz b. ; *heißer Wind*, avel c'hor g. ; *heiße Asche*, ludu brout g. ; *es ist zum Ersticken heiß hier*, un tommder a zo amañ da vougañ (da lazhañ) an dud, peadra a zo da vougañ gant an tomm ez eo amañ, emaomp amañ evel en ur stoufailh, ken tomm eo

amañ ken na boazh, amañ 'vat ez eo digor war ar forn, gor forn a zo amañ ; *es ist furchtbar heiß draußen*, krazañ a ra, ur bulluc'h a zo en amzer, poazhañ a ra an amzer, digor eo war ar forn, gratañ a ra, gor a zo en amzer, gor a zo, gwashat eo tomm ! ; *es war mir so heiß, dass ich völlig verschwitzt war*, ruilhal a rae ar c'hwez diouzhin gant an tomm e oa din ; *es ist erstickend heiß*, emaon e-tailh da vougañ gant an amzer domm (gant an amzer lug), moug eo an amzer, mougus eo an amzer ; *es ist aber heiß heute*, na tomm eo an amzer hiziv ! na tommat eo hiziv ! tomm-grizias eo hiziv, tomm-berv eo hiziv, gwrez a zo hiziv ; *das Wetter ist unerträglich heiß*, lazhet eo an dud gant an tommder, gor forn a zo en amzer, mac'h eo an amzer ken ez on faezh, tomm-grizias eo an amzer, poazhañ a ra an amzer, ur bulluc'h a zo en amzer, fritañ a ra an dud gant an tommder, gwashat eo tomm ! ; *heißes Fieber*, terzhienn domm b., terzhienn alter b., terzhienn jonisk b., terzhienn vras b., terzhienn c'hrizias b., kleñved-tomm g. (Gregor) ; *heiße Hände*, daouarn tomm lies. ; *ich habe ganz heiße Füße*, tanet (fuloret) eo va zreid ouzhin, emañ ar verv em zreid, tanañ a ra va divesker, fontet eo va zreid ; *heiße Sonne*, heol gwrezus (suih, grizias, tomm-grizias, suilh, berv) g., bannoù grizias an heol lies. ; *heiße Zone*, takad trovanel g., takad tomm g., kevrenn c'hrizias ar bed b. ; *mir ist heiß*, tomm eo din ; 2. [dre skeud.] *heißen Dank*, mil bennozh deoc'h ! mil vennozh Doue warnoc'h ! mil trugarez ! mil trugarez deoc'h ! ho trugarez kant mil gwech ! ; 3. *heißes Eisen*, afer amjestr b., afer skoemp b., afer bebret b., gwall c'hoari g., kudenn amjestr b., afer skeudik b. ; 4. *heißes Gebet*, pedenn virvidik (vervidant, c'hwek, a-greiz-kalon, a-wir-galon, galonek) b. ; *heißer Wunsch*, c'hoant bras (birvidik, bervidant, poazhus) g. ; *etwas heiß begehren*, kaout c'hoant bras da gaout udb, bezañ c'hoant bras d'an-unan da gaout udb, glaourenniñ war-lerc'h udb, bezañ e galon war udb ; *sein Posten ist heiß begehrt*, mall a zo war e blas (war e bost-labour) ; 5. *heißes Blut haben*, bezañ tomm e benn, bezañ ur penn tomm eus an-unan, bezañ brizh, bezañ ur penn bervet, bezañ uhel an dour en e eien, bezañ uhel an eien en an-unan, bezañ froudennek, bezañ tost e dog d'e benn, bezañ prim da fuloriñ, kaout gwad mui eget bihan, kaout gwad dindan e ivinoù, bezañ gwad berv en an-unan, bezañ ar gwad o virviñ en e wazhied, bezañ rust an troc'h gant an-unan, mont buan e revr war e choug gant an-unan, bezañ ur paotr diouzhtu, bezañ intampus ; 6. *heißer Kampf*, pezh mell krogad g., stourm arloup g. ; 7. *sie vergießt heiße Tränen*, gouelañ a ra dourek (druz, forzh, gwalc'h he c'halon) ; 8. *seine Frau macht ihm die Hölle (den Kopf) heiß*, a bep seurt buhezioù en devez gant e wreg, gwall vuhez a ra e wreg dezhañ, ober a ra e wreg buhez dezhañ, uzañ a ra e wreg e vuhez dezhañ, terriñ a ra e wreg e vuhez dezhañ, reiñ a ra e wreg dibun dezhañ, reuz en devez gant e wreg, e zelazhoù en devez gant e wreg, trenk ha c'hwerv en devez gant e wreg, ober a ra e wreg gwallamzer dezhañ, n'en deus ket bihan labour gant e wreg ; 9. *es wird ihm der Boden (das Pflaster) [unter den Füßen] zu heiß*, deuet eo da vezañ tomm dezhañ, klevet en deus c'hwez ar rost, poent bras eo dezhañ skarañ ; 10. *es geht heiß her*, amañ 'vat e strak an traoù, draskal a ra, chao a zo amañ, bec'h a zo,

trouz a zo, amañ ez eus ur charre, amañ ez eus patati, amañ ez eus chabous, amañ ez eus buhezioù, gwall c'hoari a zo amañ, nag a reuz ; **11.** *das ist ein heißes Pflaster*, ul lec'h gwall zañjerus eo ; **12.** [armerzh] *heißes Geld*, kevalaoù o kantreal eus un eskemmd d'egile hervez ar feurioù kinniget lies. ; **13.** [polit., istor] *der heiße Draht*, al linenn bellgomz etre Washington ha Moskov b. ; **14.** [kr-I] *sie geht drum wie die Katze um den heißen Brei*, honnezh a ra kant tro d'ar pod, honnezh avat a glask tro da zisplegañ ar pezh he deus c'hoant da lavaret, honnezh a glask kant ha kant tro, honnezh a glask kammdroioù, honnezh a glask un dro-bleg, honnezh a glask tro, honnezh a glask tro da ziverrañ ; **15.** *man muss das Eisen schmieden, solange es heiß ist*, dre m'eo tomm an houarn, eo skeiñ warnañ - ret eo skeiñ war an tomm - pa vez avel eo nizat, pa dorr an avel eo tamouezet - kaout un dro vat d'ober un dra ne c'houlenn ket chom da varc'hata - pa vez ar c'hazh da foetañ, e foetañ diouzhtu eo ar gwellañ ; **16.** *was ich nicht weiß, macht mich nicht heiß*, n'on ket chalet gant ar pezh n'ouzon ket, an hini ne oar ket ne oar mann ebet ; **17.** [dre skeud.] *mit der heißen Nadel stricken*, bezañ evel o treiñ ar ber en ifern ; *mit heißer (mit der heißen Nadel) genäht*, a) gildronet, gwriet gant krafiou Jezuz ; b) graet a-flav, graet dreist-penn-biz, graet dre brez, graet war ar prim, graet a-bempoù.

heißa estl. : tralalalaleno.

heißblütig ag. : **1.** birvidik, feuls, taer, taerus, bouilh, bouilhus, brouezek, brouezus, imorus, tik, intampus ; **2.** friant ; *sie ist heißblütig*, friantiz a zo ganti, ur plac'h friant eo, P. emañ an tan en he gaol ganti, n'eus ket ur c'haol sec'h ganti, homañ eo lijer he gaol, ur plac'h tomm eo, ur plac'h gwintik eo.

Heißblütigkeit b. (-) : brouezegezh b., buanegezh b.

heissen¹ V.k.e. (hieß / hat geheißen) : **1.** lavaret, goulenn, kemenn, aotren ; *wer hieß dich das zu tun ?* piv en deus bet lavaret dit (piv en deus bet goulennet diganit, piv en deus bet kemennet dit) ober kement-se ? diwar ali piv ez poa graet kement-se ? digant piv ez poa bet karg evit ober kement-se ? ; *wer hat Sie denn spielen heißen ?* piv en deus aotreet ac'hanoc'h (piv en deus roet aotre deoc'h) da c'hoari ?

2. lakaat da, ober ; *jemanden einen Lügner heißen*, ober ur gaouiad eus u.b., ober ur gaouiad gant u.b., lakaat u.b. da c'haouiad, ober ur penn gaouiad gant u.b. ; *jemanden einen Dummkopf heißen*, ober an azen gant u.b., ober un azen gant u.b., ober an azen eus u.b., lakaat u.b. da azen ; *jemanden willkommen heißen*, hetiñ an donemat d'u.b., hetiñ un degemer mat (un degemer laouen) d'u.b., ober e c'hourc'hemennoù a zegemer mat d'u.b. ; *das heiße ich einen festen Schlaf haben*, ur c'houk kalet ha kloz a ran-me eus kement-se, ur c'houk kalet ha kloz a lavaran-me eus kement-se ; *etwas gutheißen*, asantiñ d'udb, grataat udb, reiñ e c'hrad d'udb, bezañ ali gant udb, sevel a-du gant udb, aotren udb, kavout mat udb.

V.gw. (hieß / hat geheißen) : **1.** bezañ anvet ; *wie heißt du ?* pe anv out ? pezh anv out ? peseurt anv out ? peseurt anv eo da hini ? peseurt anv ac'h eus ? pe anv a reer ac'hanout ? pe anv a lavarer ac'hanout ? ac'hanout pe anv a rez ? petra eo da anv ? ; *ich heiße Karl*, Karl a vez graet ac'hanon (diouzhin, ouzhin), Karl a lavarer

ac'hanon, va anv eo Karl, Karl am galver, Karl eo va anv / Karl a reer ac'hanon / Karl am anver / Karl on / Karl on anvet (Gregor) ; *Herr Müller heißt er*, an aotrou Müller a reer anezhañ ; *Jan heißt er mit Vornamen*, Yann eo lakaet, Yann a lavarer anezhañ ; *wie heißt der Kerl ?* piv eo ar peanv-se ? ; *wie heißt die Dame ?* pe anv a vez graet eus ar vaouez-se ? ; *ich weiß nicht recht, wie er heißt*, n'ouzon anv reizh ebet dezhañ ; *ich will ein Schuft heißen, wenn das nicht wahr ist*, ra vin lazhet ma n'eo ket gwir kement-se, me a vo krouget 'ta ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ krouget ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ maout ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ lonket gant al Loar ma n'eo ket gwir, ra vin dall (d'an diaoul da'm lonkañ) ma ne lavaran ket ar wirionez, gwir eo pe manac'h e vin.

2. talvezout, talvezout kement ha, talvezout keit ha, talvout, sinifiañ ; *wie heißt das auf Bretonisch ?* petra e talv e brezhoneg ? kement ha petra e talv ar ger-mañ e brezhoneg ? ; *das will schon etwas heißen*, gwir a zle bezañ er brudoù-se, dibaot siminal a voged hep na ve tan en oaled, gloev eo ar siminal a zivoged hep na ve tan en oaled, el lec'h ma'z eus tremen ez eus hent pe wenodenn, nepred ne sav ar flamm hep moged, biskoazh flamm-tan ebet ne savas d'an nec'h hep moged, bez ez eus pig pe vran, vi pe labous a zo gant ar yar, pa gloch ar yar e vez vi pe labous, pa gloch ar yar ez eus vi pe labous ; *das hieße, den Plan aufgeben*, ober kement-se a dalvezfe (a vefe kement ha) dilezel ar raktres ; *da sieht man, was das heißt, einen guten Ruf zu besitzen*, setu petra a dalvez kaout anv kaer (kaout an anv da vezañ un den mat) ; P. *was soll das heißen ?* petra e talv kement-se (an dra-se) ? ; *was heißt das ?* petra eo an dra-se ? ; *aus eigener Erfahrung weiß ich, was Betrug heißt*, gouzout a ran an dra-se eus bezañ bet touellet me va-unan ; *hier heißt es aufpassen*, gwelloc'h eo bezañ war evezh bremañ, gwelloc'h eo teuler pled bremañ, gwelloc'h eo lakaat evezh amañ ; *hier heißt es entweder oder*, unan a zaou : neuñ pe veuziñ ! ; *das heißt (d.h.)*, da lavaret eo (d.l.e), eleze.

V.dibers. (hieß / hat geheißen) : *es heißt ...*, gouez d'an dud, evel ma lavaras an dud, da lavaras an dud, war a lavarer, war a lavar an dud, hervez ar brud, hervez klevet, hervez ar mod, hervez ar gaoz, diouzh al lavarioù, hervez a lavarer, hervez kont, lavaret ez eus bet ; *es heißt, es soll hier ein Haus gebaut werden*, meneg a zo da sevel un ti amañ.

heissen² V.k.e. (hat geheißen) : sevel, gwintañ, gorren.

Heißgetränk n. (-s,-e) : died tomm b., evaj tomm g. ; *alkoholhaltiges Heißgetränk*, loskad g.

Heißhunger g. (-s) : marnaon g., marnaonegezh b., marnaoniegezh b., naonegezh b., naon ruz g., naon du g., naon-ki g., debron jave g., debron en e fri g., naon rankles g. ; *mich überkam einen Heißhunger*, santout a ris a-greiz-holl pegen laosk e oa war va begel, santet am eus bet a-greiz-holl va freñv o treiñ-distreiñ, erru e oan diwalc'het, pakañ a ris debron jave (debron em fri), erru e oa ruz va bouzelloù, erru e oa moan va bouzelloù, ur c'hofad naon a savas ennon, naon-ki a savas ennon, naon rankles a savas ennon, erru e oa du va dent, o krazañ gant an naon edon, o tuañ gant an naon edon, naon am boa paket da zebriñ bili, naon du a grogas

ennon, erru e oan du gant an naon, ur gounnar debrñ eus ar re zuañ a grogas ennon.

heißhungrig ag. : o spinañ gant an naon, naon bras dezhañ, naon du dezhañ, o c'hlaourenniñ gant an naon, o tuañ gant an naon, o vougañ gant an naon, marnaoniet, marnaoniek, marnaonek, diwalc'het, naonek, naoniek, naoniet (Gregor), o c'hlaouriñ du gant an naon, o c'hlaouriñ gant an naon du, o tisec'hañ gant an naon, darev gant an naon, o tarzhañ gant an naon, du gant an naon.

heißlaufen V.gw. (läuft heiß / lief heiß / ist heißgelaufen) : [dre skeud.] **1.** [kirri-tan] souldommañ, mortañ ; *der Motor ist heißgelaufen*, souldomm (dreistomm) eo ar c'heflusker, souldommañ en deus graet ar c'heflusker **2.** bezañ e barr e ampled ; **3.** [pellgomzer] seniñ diehan.

V.em. **sich heißlaufen** (läuft sich heiß / lief sich heiß / hat sich (t-rt) heißgelaufen) : [kirri-tan] souldommañ, mortañ ; *der Motor hat sich heißgelaufen*, souldomm (dreistomm) eo ar c'heflusker, souldommañ en deus graet ar c'heflusker.

Heißlaufen n. (-s) : [kirri-tan] mortañ g., souldommañ g.

Heißluft b. (-) : aer domm g.

Heißluftballon g. (-s,-s) : mongolfierenn b., baloñs g., aervag b., aerlestr g. ; *der Heißluftballon schwebt über die Häuser*, tremen a ra ar vongolfierenn a-us an tiez

Heißluftheizung b. (-,-en) : [tekn.] tommerzh dre aer poulset g.

Heißlufttherd g. (-s,-e) : [tekn.] forn dre dommder tro b., forn dre aer poulset b.

Heißlufttrockner g. (-s,-) : [tekn.] sec'herez dre aer domm b., sec'her dre aer domm g.

heißmachen V.k.e. (hat heißgemacht) : **1.** tommañ ; *Wasser heißmachen*, tommañ dour ; **2.** [dre skeud.] *jemandem die Hölle heißmachen*, iferniñ gant u.b., ober d'u.b. brammat, terriñ e vuhez d'u.b., ober ur vuhez poanius-meurbet d'u.b., uzañ e vuhez d'u.b., ampoezoniñ e vuhez d'u.b., ober buhez d'u.b., ober ur vuhez d'u.b., ober gwall vuhez d'u.b., bezañ bepred war buhez u.b., na ehanañ d'ober mizer d'u.b., reiñ dibun d'u.b., ober vil d'u.b., ober gwallamzer d'u.b., dismantrañ spered u.b., reiñ trenk ha c'hwerv d'u.b., tregasiñ (eogiñ, nec'hiñ, nec'hañsiñ, trabasiñ, trevelliñ) u.b., reiñ tregas (degas soursi) d'u.b., c'hoari ar c'hontrol ouzh u.b., diharpañ u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., ober grimoù d'u.b., degas fleuskeur d'u.b., reiñ fred d'u.b., ober bec'h d'u.b., reiñ bec'h d'u.b., teuler bec'h gant u.b., bezañ ur bern charterezh gant an-unan, daoubenniñ u.b., mac'hañ u.b., mac'homañ u.b., gwaskañ u.b. gwashañ ma c'haller, tirantañ u.b., bouc'halañ u.b. ; *ich werde dir die Hölle heißmachen* ! me 'raio dit brammat, paotr ! ; *sie macht mir die Hölle heiß*, honnezh a zo un tourmant bevañ ganti, honnezh a ra he gwalc'h a boan din, honnezh a zo ur groaz pounner, honnezh a zo ur gwir bistri evidon, honnezh a zo ur poezon, honnezh a zo diaes-meurbet da gunduiñ, diaes-meurbet eo ober diouti, diaes spontus eo tremen diouti, honnezh a zo un ifernite bevañ ganti, honnezh a zo ur reuz enni, ur binijenn eo bezañ en he c'hichen, un uz eo bevañ ganti, honnezh a zo un debr-spered, honnezh a zo un ifern a blac'h, ne'm eus ket va bev ganti, ur brav n'eo ket bevañ gant

honnezh ; *was ich nicht weiß, macht mich nicht heiß*, n'on ket chalet gant ar pezh n'ouzon ket, an hini ne oar ket ne oar mann ebet.

Heißmangel b. (-,-n) : **1.** [tekn.] fererez b., houarnerez b. ; **2.** ti-ferañ g.

heißreden V.em. (hat sich heißgeredet) : *sie reden sich (t-d-b) die Köpfe heiß*, kaoz kaer a zo ganto, an teodoù a val avel, ne chom ket an teodoù da verglañ, start eo an abadenn, trabasat a reont kaer, chom a reont da vegata.

Heißsporn g. (-s,-e) : [dre skeud.] torr e c'hroñj g., foeltr e revr g., paotr a foeltr forzh g., penn bervek g., penn bervet g., paotr diouzh an druilh g., paotr diskramailh g., paotr hardizh-diremed g., drailh-botoù g., paotr dizamant d'e vuhez g.

Heißwasserbereiter g. (-s,-) : [tekn.] tommer-dour g.

Heißwasserprobe b. (-,-n) : [istor] barn dre zour domm b.

Heißwasserspeicher g. (-s,-) : [tekn.] daspugner dour domm g., daspugner dour tomm g., daspugner dour zomm g., tommer-dour dre zaspugn g.

heiter ag. : **1.** [amzer] hinon, seder, sklaer, brav, digoumoul, digoc'henn, digoabr, c'hoao, digatar, digailhar, diroufenn, dizolo, dispak, kalm ; *heiteres Wetter*, amzer hinon b., amzer seder b., amzer sklaer b., amzer vrav-Doue b. ; *ein heiterer Himmel*, un amzer digoumoul b., un oabl glas g., un oabl boull g., un oabl digailhar g., un neñvoù digoc'henn g. ; *heiterer Tag*, devezh amzer vrav g., devezh brav g., devezh hinon g. ; **2.** *heiteres Spiel*, c'hoari gaer g. ; **3.** [tud] seder, rouez, drant, drev, disoursi, dibreder, divorc'hed, dinec'h, distrafuilh, didrubuilh, c'hoarzhuz, sart, c'hoarius, gae, joaus, gailhart, gardis, gren, gwiv, jolis, mav, bagol, laouen, lirazhin ; *heiteres Gemüt*, spered seder g. ; *heitere Laune*, imor vat b. ; *heiteres Gesicht*, dremm seder b., dremm rouez b. ; **4.** [dre skeud., goapaus] *das wird ja heiter* ! amañ 'vat e strak an traoù ! draskal a ra ! chao a zo amañ ! amañ ez eus ur charre ! amañ ez eus buhezioù ! ; *das kann ja heiter werden*, diwar an taolioù kentañ e c'heller krediñ deor e vo start an abadenn - goude-se e vo un abadenn all - sin vat a zo gant an deroù, me lâz deoc'h - amañ ez eus ur gwall soubenn da gaout - setu aze hag a zo ur c'hole d'ober - se a vo ul laz - start e vo al lasenn - mil boan a vo oc'h ober an dra-se - ne vo ket bihan an abadenn - ne vo ket bihan labour - mizer hor bo o kas al labour-se da benn - ne vo ket lein debret - gwashoc'h eget un devezh pal arat e vo - start e vo ar foenn da dennañ - kavout a raimp da gochañ o kas al labour-se da benn - kavout a raimp da gochañ ouzh al labour-se - kavout a raimp da gochañ gant al labour-se - krog hor bo d'ober an dra-se - krog a-walc'h hor bo d'ober an dra-se - gwall grog hor bo d'ober an dra-se - kavout a raimp krog d'ober an dra-se - kavout a raimp krog a-walc'h d'ober an dra-se - kavout a raimp gwall grog d'ober an dra-se - kerse e vo gant hor c'hostoù embreger al labour-se - kant poan ha kant all hor bo o kas al labour-se da benn - mil pinijenn hor bo o kas al labour-se da benn - d'ober hor bo evit kas al labour-se da benn - n'eo ket echu ganeomp da gaout poan - ur gwall zevezh hon eus d'ober.

Heiterkeit b. (-) : **1.** glanded b., sederoni b. ; *Heiterkeit des Himmels*, glanded an oabl b. ; **2.** [dre skeud.]

sederoni b., drantz b., dranted b., dranter g., drevded b., drevder g., drevdigezh b., gaeded b., gaeder g., gaederi b., gaeoni b., gardisted b., gardister g., gwivded b., gwivder g., laouender g., laouended b., laouenidigezh b., joausted b., jolisted b. ; *Heiterkeit des Gemüts*, laouender a spered g. (Gregor), laouenidigezh a spered b. ; *ungetrübte Heiterkeit*, nerzh-spered divrall g., spered kreñv g., tuadur spered mat-kenañ g.

Heizanlage b. (-,-n) : enstaladenn dommañ b., tommerez b.

Heizapparat g. (-s,-e) : tommerez b., tommer g., kaoter b.

heizbar ag. : hag a c'heller tommañ.

Heizbettdecke b. (-,-n) / **Heizdecke** b. (-,-n) : pallenn-gwele tommañ g.

heizen V.k.e. (hat geheizt) : tommañ mat, goriñ, gwreziñ, gratañ, skindommañ ; *den Ofenn heizen*, goriñ ar forn, tommañ mat ar forn ; *elektrisch heizen*, tommañ dre dredan ; *eine Wohnung heizen*, tommañ ur ranndi ; *maßvoll geheizt, mäßig geheizt*, tommet-moder.

V.gw. (hat geheizt) : tommañ, skindommañ.

Heizen n. (-s) : tommañ g., tommerezh g., skindommerezh g. ; *er besorgt das Heizen*, emañ e karg eus an tommañ, ober a ra war-dro an tommerezh, an emell en deus eus an tommerezh, emañ en emell eus mont-en-dro an dommerez.

Heizer g. (-s,-) : tommer g., taner g.

Heizerin b. (-,-nen) : tommerez b., tanerez b.

Heizfaden g. (-s,-fäden) : [fizik] neudennig tommañ b., edañvenn dommañ b.

Heizfläche b. (-,-n) : gorread tommañ g.

Heizflasche b. (-,-n) : pod-tommañ g., P. manac'h g.

Heizgas n. (-es,-e) : gaz tommañ g.

Heizgerät n. (-s,-e) : tommerez b., tommer g.

Heizkessel g. (-s,-) : kaoter dommañ b.

Heizkissen n. (-s,-) : torchenn dommañ b.

Heizkörper g. (-s,-) : tommerez b., skindommerez b., skindommer g.

Heizkörperverkleidung b. (-,-en) : gwisk tommerez g., kuzh tommerez g.

Heizkosten lies. : mizoù tommañ lies., frejoù tommañ lies.

Heizkraft b. (-) : gwrezusted b.

Heizluft b. (-,-lüfte) : aer adtommañ g.

Heizlüfter g. (-s,-) : tommerez dre aer boulet g.

Heizmaterial n. (-s) : danvez-tan g., danvez tommañ g., helosk g.

Heizofen g. (-s,-öfen) : fornigell dommañ b., skindommer skoazell g.

Heizöl n. (-s) : mazout g., fioul g., gazeoul g., aezheoul g.

Heizraum g. (-s,-räume) : tommerezh b., kambr ar gaoter b.

Heizröhre b. (-,-n) : korzenn dommerezh b.

Heizschlange b. (-,-n) : [tekn.] kanell dommañ b., troell dommañ b.

Heizsonne b. (-,-n) : [tekn.] parabolenn dommañ g., skindommer parabolek g.

Heizstoff g. (-s,-e) : danvez-tan g., danvez tommañ g., helosk g.

Heizstrahler g. (-s,-) : tommer isruez g., tommer danruz g.

Heiztorf g. (-s) : keuneud-douar g., taouarc'h g.

Heizung b. (-,-en) : tommerezh g., skindommerezh g.

Heizungsanlage b. (-,-n) : enstaladenn dommañ b., tommerez b., skindommerez b.

Heizungskeller g. (-s,-) : tommerezh b., kambr ar gaoter b.

Heizungsmonteur g. (-s,-e) : staliar tommerezh g.

Heizungsmonteurin b. (-,-nen) : stalierez tommerezh b.

Heizungsrohr n. (-s,-e) : korzenn dommerezh b.

Heizwert g. (-s) : gwrezusted b. ; *Feuerholz mit hohem Heizwert und langer Brenndauer*, koad-losk fonnus da zeviñ g.

Heizwertmesser g. (-s,-) : kalorimetr g., gwrezventer g.

Hekatombe b. (-,-n) : 1. [henistor] kantaberzh g., hekatombenn b. ; 2. lazhadeg b., drailh g., boserezh g., lazherezh g.

Hektar g./n. (-s,-e) : hektar g., hektarad g. ; *das Pachtgut Keralaoen hat eine Fläche von insgesamt zehn Hektar*, ar feurm anvet Keralaoen a zo outi dek hektar, ur feurm dek hektar a zo eus Keralaoen ; *dieser Acker hat eine Fläche von drei Hektar*, ar park-se a zo tri hektar dindanañ ; *ein drei Hektar großes Feld*, ur maeziou a dri hektar g.

Hektare b. (-,-n) : [Bro-Suis] hektar g., hektarad g.

Hektik b. (-) : difretezh g., prez g., dever g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvilh g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., ribouladeg b., kas g./b., fourgas g., fifil g., loc'h ha morloc'h, galoupadeg b., firbouch g., bec'h g.

hektisch ag. : birvidik ; *hektisches Treiben*, dever g., prez g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvilh g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., kas g./b., ribouladeg b., fourgas g., fifil g., loc'h ha morloc'h, galoupadeg b., firbouch g., bec'h g.

Hektogramm n. (-s,-e) : hektogramm g., hektogrammad g.

Hektograf g. (-en,-en) / **Hektograph** g. (-en,-en) : hektograf g.

Hektografie b. (-,-n) / **Hektographie** b. (-,-n) : hektografiezh b.

hektografieren / hektographieren V.k.e. (hat hektografiert / hat hektographiert) : hektografiañ.

Hektoliter n. (-s,-) : hektolitr g., hektolitrad g.

Hektometer g./n. (-s,-) : hektometr g., hektometrad g.

Hektor g. : Hektor g.

Hektowatt n. (-s,-) : hektowat g.

helau estl. : [meurlarjez e Mainz] ho ! oc'ho ! oc'ho !

Held g. (-en,-en) : 1. haroz g., kadarniad g., den-meur g., gouron g., meuroberour g. ; *mythischer Held*, haroz mojennel g. ; 2. [c'hoariva] *jugendlicher Held*, amourouz yaouank g. ; 3. *Romanheld*, penndudenn ur romant b., pennden ur romant g., haroz ur romant g. ; 4. [dre astenn.] *der Held des Tages*, den meur an deiz g. ; 5. [dre skeud.] P. *er ist kein Held im Turnen*, n'eo ket gwall ampart (n'eo ket ur mailh, n'eo ket doazh, n'eo ket don, n'eo ket ifam) war an embregerezh-korf, ne vez ket en e blom (en e daol, en e grog) gant an embregerezh-korf (Gregor), ur paotr divalav a-walc'h eo war tachenn an embregerezh-korf, hennezh a zo ur paotr dic'houzvez a-walc'h war tachenn an embregerezh-korf, divarrek a-walc'h eo war tachenn an embregerezh-korf, hennezh n'eo seurt Doue war tachenn an embregerezh-korf,

fall a-walc'h eo war tachenn an embregerezh-korf, n'eo gour evit an embregerezh-korf.

Heldendarsteller g. (-s,-) : aktor hag a c'hoari roll an haroz g.

Heldendarstellerin b. (-,-nen) : aktorez hag a c'hoari roll an harozez b.

Heldendichter g. (-s,-) : meurzanvellour g.

Heldendichtung b. (-,-en) / **Heldenepos** n. (-,-epen) /

Heldengedicht n. (-s,-e) : danevellgan g., meurgan g., meurzanvell b., dezrevell-veur b., gwerz-veur b., kurwerz b., mojenn-veur b., hanez g.

Heldengeist g. (-es) : kadamded b., harozegezh b.

Heldengesang g. (-s,-gesänge) : danevellgan g., meurgan g., kanenn-veur b., meurzanvell b., dezrevell-veur b., gwerz-veur b., kurwerz b., hanez g.

heldenhaft ag. : harozel, harozek, harozus, kadarn, preus.

Heldenhaftigkeit b. (-) : kadamded b., harozelezh b., harozegezh b., gouregezh b.

Heldenlied n. (-s,-er) : danevellgan g., meurgan g., kanenn-veur b., meurzanvell b., dezrevell-veur b., gwerz-veur b., kurwerz b., hanez g.

heldenmäßig ag. : harozel, harozek, harozus, kadarn, preus.

Heldenmut g. (-s) : kadamded b., harozegezh b., harozelezh b., gouregezh b.

heldenmütig ag. : harozel, harozek, harozus, kadarn, preus.

Heldenrolle b. (-,-n) : roll an haroz g.

Heldensage b. (-,-n) : meurzanvell b., dezrevell-veur b., gwerz-veur b., kurwerz b., mojenn-veur b., hanez g., danevell veur b.

Heldentat b. (-,-en) : kur b., taol-kaer g., meurober g., uhelober g. ; *kriegerische Heldentat*, kur vrezel b.

Heldentenor g. (-s,-tenöre) : penndenor g.

Heldentod g. (-s) : ar mervel evel un haroz g. ; *er starb den Heldentod*, kouezhañ a reas war an dachenn-enor, chom a reas ouzh torgenn, kouezhañ a reas ouzh torgenn, chom a reas er blaennenn, chom a reas war an dachenn-vrezel, lezel a reas e vuhez war an dachenn-emgann, skuilhañ a reas e wad war an dachenn-vrezel, skuilhañ a reas e wad evit e vro, mervel a reas evit ar vro.

Heldentum n. (-s) : kadamded b., harozegezh b., gouregezh b.

Heldenzeit b. (-) : oadvezh an harozed g., oadvezh ar c'houroned g.

Heldin b. (-,-nen) : harozez b., kadarniadez b., gouronez b.

heldisch ag. : harozel, harozek, kadarn, preus ; *heldischer Geist*, kadamded b., kadamder g., harozegezh b., gouregezh b.

Helfe b. (-,-n) : [tekn.] embroued g.

helfen V.gw. (t-d-b) (hilft / half / hat geholfen) : sikour, skoaziañ, skoazellañ, daskoriñ, diboaniañ, divankout, divankañ, divec'hiañ, tennañ er-maez a boan, lemel a boan, difallañ, skorañ, harpañ, rein harp da, reiñ dom da, reiñ an dom da, dilañsañ da, reiñ brec'h da, reiñ skoaz da, reiñ un taol skoaz da, reiñ skoazell da, dougen dorn da, ober kadorig da, dibab, eilañ, gwarediñ, rekouriñ, talvezout da, servijout, darbariñ, darbariñ da, souten, reiñ

souten da, reiñ an aluzen da, ober evit ; *jemandem helfen*, sikour (skoazellañ) u.b., reiñ dorn (skoaz, skoazell, un taol skoaz) d'u.b., dougen dorn d'u.b., ober kadorig d'u.b., dibab u.b., reiñ aluzen d'u.b., ober evit u.b. ; *wir werden dir helfen*, ni da sikouro ; *jemandem bei der Arbeit helfen*, sikour u.b. war e labour, dilañsañ d'u.b., darbariñ u.b., darbariñ d'u.b., rein darbar d'u.b. ; *sobald ich nach der Schule wieder zu Hause war, half ich meinem Vater bei der Feldarbeit*, ur wech chomet er gêr eus ar skol e labouren an douar asambles gant va zad ; *den Eltern bei der Ernte helfen*, reiñ an dorn d'e dud war-dro an eost ; *ich werde mein Mögliches tun, um Ihnen zu helfen*, ho skoazellañ a rin keit ha ma c'hallin ; *Mitleid allein hilft nicht*, truez hep sikour a ra nebeut a vad, truez na ziverr mann, truez 'zo berr da vevañ ; *komm und hilf mir das Gepäck tragen*, deus da'm sikour da zougen ar pakadoù ; *sie half ihr nähern*, roet he doa sikour dezhi evit gwriat ; *er hilft mir das Gepäck tragen*, reiñ a ra sikour din evit dougen ar pakadoù ; *er hat mir geholfen, das Gepäck zu tragen*, reiñ a reas sikour din evit dougen ar pakadoù ; *ich habe ihr geholfen, aus dem Wagen zu steigen*, roet em boa skoazell dezhi evit diskenn eus ar c'harr-tan ; *wenn Sie mir helfen, den Wagen zu schieben, wenn Sie mir den Wagen schieben helfen*, ma rofec'h skoazell din evit bountañ war ar c'harr ; *jemandem auf die Beine helfen*, a) [ster rik] sikour u.b. da sevel e revr, sikour u.b. da sevel diwar e c'hourvez, daskoriñ u.b. a zo kouezhet, sevel u.b. en e sav, reiñ sikour d'u.b. da sevel eeun war e elloù (Gregor), lakaat u.b. da sevel, sevel u.b. a zo kouezhet, lakaat u.b. en e sav ; b) [dre skeud.] sevel e bouezioù (e gein) d'u.b., reiñ skoazell d'u.b. evit dezhañ sevel e gein en-dro, lakaat u.b. war e du, degas u.b. war e du, degas u.b. da vad, kas u.b. da vad, reiñ kennerzh d'u.b., tennañ u.b. er-maez a boan, lemel u.b. a boan, astenn ar skeul d'u.b., dishualañ u.b., divankout u.b., divec'hiañ u.b., dibeskiñ u.b. ; *jemandem auf die Flucht helfen*, digeriñ an nor a-dreñv d'u.b., reiñ skoazell d'u.b. da gerner an tec'h ; *jemandem aus der Verlegenheit (P. aus der Patsche) helfen*, tennañ u.b. eus al lagenn, disac'hañ u.b. a wall blegenn, degas u.b. en e jeu en-dro, tennañ u.b. a boan, astenn ar skeul d'u.b., dibeskiñ u.b., divankout u.b., dishualañ u.b., dilañsañ u.b., diluziañ u.b. eus ur gwall blegenn, tennañ u.b. a wall blegenn, difallañ u.b., divec'hiañ u.b., rikouriñ u.b. ; *jemandem aus der Not helfen*, sevel e gein d'u.b., tennañ u.b. eus ar vouilhenn, reiñ sikour d'u.b. da sevel e gein, tennañ u.b. er-maez a boan, lemel u.b. a boan, dishualañ u.b., divankout u.b., divec'hiañ u.b., dibeskiñ u.b. ; [dre skeud.] *jemandem über den Berg helfen*, reiñ un tamm skoazell d'u.b. evit dont a-benn eus un ampech bennak, astenn ar skeul d'u.b., ober avel d'u.b., dibab u.b., tennañ u.b. er-maez a boan, lemel u.b. a boan, ober kadorig d'u.b. ; *helf er sich*, dezhañ d'en em zisac'hañ eñ e-unan (d'en em zibab, da ziruestlañ e neud), dezhañ da gavout an tu d'en em zibab (d'en em lipat, d'en em ziluziañ, d'en em zisac'hañ, d'en em arat, d'en em zistrobañ), dezhañ d'en em ziboaniañ, ret eo dezhañ dibunañ e gudenn e-unan, dezhañ d'en em zifretañ, dezhañ d'en em besketa, dezhañ da sachañ e groc'hen gantañ, dezhañ d'en em zinec'hiñ, dezhañ d'ober diouti, laoskit eñ d'en em zifretañ, dezhañ da sachañ e ibil ; *helft mir, bitte !* roit

skoaz din, me ho ped ! ; *er weiß sich ganz gut zu helfen*, en em glask a ra mat-tre, en em zibab a ra mat-tre, en em embreger a ra mat-tre, en em ziluziañ a ra mat-tre, gouzout a ra e ziluzioù, hennezh a zo gouest da gavout ar poell e pep kudenn, hennezh en deus itrik, hennezh a oar mat war peseurt avel sturiañ e vatimant, hennezh a oar mat-tre penaos dirouestlañ e neud, n'eo ket moñs, n'eo ket mogn, n'eo ket mogn e zivrec'h, n'eo ket mañchek, n'eo ket ur paotr hualet, hennezh a oar en em drepanañ ; *er weiß sich zu helfen*, gouzout a oar en em dreiñ, gouzout a oar en em arat, hennezh a oar brav tennañ e blegoù, n'eo ket ur paotr hualet, itrik en deus, ur spered ijinus a zen eo, ijinnet-mat eo, un den leun a ijin eo, un den a gant tro eo, hennezh a zo paotr an itrikoù, hennezh a oar e ziluzioù, hennezh a zo gouest da gavout ar poell e pep kudenn, hennezh a oar ober ganti, hennezh a oar ober diouti, hennezh a zo ampletus ; *ich weiß mir nicht zu helfen*, me a zo penn va spered evit gouzout petra ober, aze on lakaet nec'het, gwall nec'het on o c'houzout petra da ober, n'ouzon ket mui eus pe goad ober loaioù (eus pe goad ober ibil, war be du treiñ, a be du treiñ, pe e tu treiñ, penaos ober evit en em lipat), n'ouzon ket re vat petra ober, n'ouzon ket penaos ober evit tennañ va spilhenn, n'ouzon ket penaos ober diouti, n'ouzon ket penaos ober evit tennañ va lost eus ar vrae, war vordo emañ, chom (menel) a ran war vordo, boud on, en em gavet on boud ; *was hilft mir das ?* da betra e servij (e talvez) an dra-se din ? ; *da hilft kein Schreien*, ne dalv ket ar boan huchal, huchal ne servijo da netra, arabat e vo deoc'h huchal ; *diese neue Arznei hilft gegen Rheuma*, efedus eo an dramm nevez-se a-enep ar remm, mat eo al louzoù nevez-se ouzh ar remm, galloudus eo al louzoù nevez-se ouzh ar remm ; *hier ist nicht mehr zu helfen*, re ziwezhat eo evit degas ur wellaenn bennak ; *helfe mir Gott !* Doue da'm sikouro ! ; [kr-I] *helf dir selbst, so hilft dir Gott*, ar gwellañ kammed a ra ar bleiz eo an hini a ra e-unan - gwellañ ma oufe d'ober ar bleiz, eo mont e-unan war-lerc'h e breizh - hep stourm ne vezer ket trec'h - gwelloc'h dougen e groaz eget he ruzañ - ret eo d'an den n'en deus netra labourat tenn e-lec'h gouelañ - da louarn kousket ne zeu tamm boued - laka da boan ha Doue da gennerzho - a-greiz kalon e tleez poaniañ hag an neñv a zeuio da'z skoaziañ - gra da labour ha ped Doue ha pep tra vat az po goude - ret eo gouzañv da gaout skiant ha labourat tenn da c'hounit arc'hant ; *den Tapferen hilft das Glück*, an hini na vrok netra na koll na gounid ne ra, an den na avantur netra na koll na gounid ne ra, an taol abred a c'hounez ordinal ; *wem nicht zu raten ist, dem ist auch nicht zu helfen*, an hini a zo sot ha ne oar ket na furao nepred, ar re sot ne zisodont ket, n'eus gwashañ den eget an hini a zo dall dre ma ne fell ket dezhañ digeriñ e zaoulagad, ne dalvez ket ar boan sutal pa ne fell ket d'ar marc'h staotañ, an neb a sent ouzh e benn a zo sotoc'h eget un azen, un ali mat a zo mat bepred ha pa vez degaset gant un den sot, bepred evel gwechall neb 'zo dall ne wel ket, sotoc'h eget an den en kelenn, an hini a lavar e oar pep tra a ziskouez eo an azenañ, kenkoulz goro un tarv ; *einander helfen, sich gegenseitig helfen*, reiñ sikour an eil d'egile, en em zerc'hel, en em harpañ, en em sikour, en em gennerzhañ, en em skoaziañ, en em eilañ, en em ziboaniañ, kas an eil egile,

en em skoazellañ an eil egile, en em skorañ, en em souten, bezañ skoaz-ouzh-skoaz.

helfend ag. : servijus, sikourus, skoazellus, skorus.

Helfer g. (-s,-) : skoazeller g., sikourer g., harper g., skorer g., eil g., eiler g., souten g., dorn karantezus g. ; *er hat an ihm seinen besten Helfer verloren*, kollet en deus gantañ ar gwellañ dant eus e benn.

Helferin b. (-,-nen) : skoazellerez b., sikourerez b., harperez b., eiler ez b., skorez b.

Helfershelfer g. (-s,-) : kenseur g., kenwaller g., kendorfedour g., lakepod g., komper g., lakez g. [*liester lakezed / lakizien*], mevel g.

Helfershelferin b. (-,-nen) : kenseurtez b., kenwallerez b., kendorfedourez b., komer b.

Helferzelle b. (-,-n) : [mezeg.] limfokit skoazell str., limfokiten skoazell b.

Helgoland n. : Helgoland b., Enez-Helgoland b. ; *nördlich der Insel Helgoland*, en tu kleiz da Enez-Helgoland, en norzh da Enez-Helgoland.

Heli g. (-s,-s) : [Bro-Suis] [*berradur evit Helikopter*] askell-viñs b., biñsaskell b., askell-dro b.

Helianthus g. (-, Helianthen) : [louza.] tro-heol b., bleunienn tro-heol b., louzaouenn ar gwennoù b.

Helikopter g. (-s,-) : askell-viñs b., biñsaskell b., askell-dro b.

Heliografie b. (-) / **Heliographie** b. (-) : heliografiezh b.

Heliogravüre b. (-,-n) : 1. helioengravezeh g., heolengravezeh g. ; 2. helioengravadur g., heolengravadur g.

Helios g. : [mojenn.] Helios g.

Heliosphäre b. (-,-n) : heliosfer g.

Heliotherapie b. (-) : heolvezegiezh b., heolgurañ g.

heliothermisch ag. : heliometer, heolwrezel ; *heliothermische Wärmeerzeugung*, heliometeriezh b., kenderc'herezh heolwrez g.

Heliotrop n. (-s,-e) : 1. [louza.] tro-heol b., bleunienn tro-heol b., louzaouenn ar gwennoù b. ; 2. [maen.] heliotrop g.

Heliotropismus g. (-) : [louza.,loen.] luc'hdesachadur g., heolgerc'h g., heolgerc'hañ g.

heliozentrisch ag. : heolgreizel, kreiz-heoliek ; *heliozentrisches Weltbild*, heolgreizelouriezh b.

Heliozentrismus g. (-) : heolgreizelouriezh b.

Heliozentrismus g. (-en,-en) : heolgreizelour g.

Heliport g. (-s,-s) : biñsporzh g.

Helium n. (-s) : [kimiezh] heliom g.

Helix b. (-, Helices / Helizes) : 1. [bev.] biñs b. ; 2. [mentoniez] biñs b.

hell ag. : 1. sklaer, skedus, splann ; *helle Sonne*, heol splann g., heol dispak g. ; *eine helle Straße*, ur straed sklêrijennet mat b. ; *am hellen Tag*, dindan sklêrijenn an deiz, war greiz an deiz, en deiz anat, a-wel hag a-ouez d'an holl, dindan lagad an holl, e fas an heol hag e fas ar bed (Gregor) ; *es ist schon heller Tag, es ist schon hell*, tarzhet (goulaouet, sklaer) eo an deiz dija, bras (uhel) eo dijaik an deiz / deiz eo dija / deiz eo anezhi dija (Gregor), deiz bras eo anezhi dija, erru eo sklaer an deiz ; *es wird hell*, erru eo deiz, krog eo da c'houlaoiñ ; *gestern zu dieser Zeit war es heller als heute*, dec'h d'ar c'houlz-mañ e oa deisoc'h eget hiziv ; *jetzt ist es um fünf schon hell*, bremañ e vez deiz da bemp eur ; *im Hause ist es*

genauso hell wie draußen, ken deiz eo en ti hag er-maez ; *zum Arbeiten ist es hell genug*, deiz a-walc'h eo evit labourat ; *der Mond scheint hell*, luc'hañ (parañ) a ra al loar, splann (dispak) eo al loar ; *die Kerze brennt nicht sehr hell*, gwall zister eo gouloù ar piled ; *arbeiten, solange es noch hell ist*, labourat e-pad m'eo deiz c'hoazh ; *hell brennend*, flamm, flammus, flammichus, flamminus ; *bis in den hellen Tag hineinschlafen*, kousket betek pell (betek uhel) an deiz (Gregor), ober kousk-mintin, diveureiñ, chom d'ober teil tomm en e wele, chom d'ober laou, chom da vagañ ar c'hwen war e wele, chom da flaeriañ ; *helle Augen*, daoulagad sklaer (bliv) lies. ; *helle Farbe*, liv skeltr g., liv flamm g., liv bev g., liv skiltr g., liv tomm g. ; *helles Rot*, ruz-flamm (-tan, -poazh, -glaou) g. ; *helles Haar*, blev melen str., ur blev melen g., ur pennad blev melen g. ; *eine schöne helle Haut*, ur c'hroc'hen kaer evel al laezh g., ur c'hroc'hen kaer evel an erc'h g. ; *helles Bier*, bier melen g. ; *Herr Ober ! ein Helles !* ostiz ! ostiz ! deuit (degasit, diskennit, taolit, skarzhit, diskargit, dinaouit) din ur banne bier melen !

2. uhel, tregernus, dassonus, skiltr, lirzhin, sklintin, sklint. ; *helles Gelächter*, c'hoarzhabennoù skiltr lies., c'hoarzhabennoù lirzhin lies., bommoù-c'hoarzh sklint lies. ; *hell auflachen*, dic'hargadenniñ, dirollañ (diskordañ, tarzhañ, distagañ, distignañ, disvantañ, sklokal, sailhañ, didalmañ) da c'hoarzhin, foeltrañ da c'hoarzhin, kristilhañ, c'hoarzhin a-strak, ober un taol c'hoarzh ; *bei hellem Trompetenklang*, ouzh son sklintin an drompilh.

3. [dre skeud.] *er ist ein heller Kopf*, ur spered diabaf a zen eo, ur spered divorfil a zen eo, divorfil-kaer eo, ul lagad eeun a zen eo, n'emañ ket e zaoulagad o rodellat en e c'hodell, ur frellad eo, buan a spered eo, n'eo ket ret reiñ dezhañ gant ar spanell, n'eo ket ret reiñ dezhañ gant ar vazh-yod, n'eo ket pemoc'h e leue / n'eo ket dall e saout (Gregor), hennezh a wel sklaer, dizall eo, sellet a ra didouell ouzh an traoù, dibikous eo, ur spisweler eo, un tamm paotr abal a zo anezhañ ; *das ist die helle Wahrheit*, ar wirionez plaen eo ha netra ken, gwir a-grenn (gwir-Bater) eo kement-se, gwir-bev (gwir-diarvar) eo an dra-se, gwir eo evel ar Bater ; *er hat helle Augenblicke*, gwechoù 'zo e teu e anaoudegezh dezhañ en-dro, a-wechoù e teu e skiant dezhañ en-dro ; P. *Sie sehen nicht hell*, c'hwi a zo dall ho kash, ne welit ket sklaer, mezevellet eo ho taoulagad, trellet eo ho spered ; *Mensch ! sei helle !* P. laka evezh, paotr ! evezh, paotr ! chom war da evezh, paotr ! laka evezh ouzh pezh a rez ! bez war da api ! ; *seine helle Freude an etwas haben*, kaout joa ouzh udb, bourrañ gant (ag) udb, kemer un tamm mat a blijadur gant udb ; *mit heller Begeisterung*, gant hast, gant birvilh bras, hast ennañ, birvilh bras ennañ, gant gred bras ; *helle Aufregung*, turmud g., esmae g., trefu g., from bras g., birvilh g., strafuilh bras g., kas bras g., trechal g., reuz g., trubuilh g/b, charre g., meskadeg b., mesk g. ; *ich war in heller Aufregung*, e reuz hag e treuz e oan, reuz ha treuz am boa, klañv e oan aet, en ur strafuilh bras e oan, en ur c'has bras edon, trevariet e oa va fenn, mantret tout e oan, trelatet e oan, treboulet e oan, trechalet e oan, mesk a oa ennon, strabouilhet e oan, trefuet tout e oan, don estonet e oa va c'halon, dall e oan aet, trejebouliñ am boa graet, skoelf (skoelfet, trelatet, alvaonet-holl, trefuet-

holl) e oan, c'hwen a oa em loeroù ; *das ganze Land ist in hellem Aufruhr*, birvilh a zo gant an dud er vro a-bezh, emañ ar bobl o virviñ, sevel a ra ur pezh pigell er vro a-bezh, turmud a sav er bobl, ur freuz hag un dispac'h a zo er vro a-bezh, ur charre a zo er vro a-bezh, kabal a sav er bobl, e reuz hag e treuz emañ an dud er vro a-bezh, reuz ha treuz o deus an dud er vro a-bezh ; *in hellen Haufen, in hellen Scharen*, stank-ha-stank, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, d'ober kouez ganto, ken a findaon, evel dour eus ar vilin, stank evel ar raden, mac'h-är-vac'h, sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-vil-vern, a-bezhiadoù, a-vordilh, forzh pegement, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, dizamant, diouzh an druilh, a-druihloù, a-leizh, e-leizh, gras Doue, a-forzh, paot, paot-mat, a-yoc'h, bern-war-vern, bern-ha-bern, ha n'eo ket diouzh kont, ha n'eo ket dre gont ; *helle Tränen weinen*, gouelañ dourek (forzh, druz, gwalc'h e galon), skuilhañ pezh a gar daeroù, skuilhañ daeroù puilh, bezañ beuzet en e zaeroù.

Hellas n. : [istor] Hellaz b., Helladoz b.

hellauf Adv. : a-grenn, war-naet, a-bezh, gwitbuntamm, penn-da-benn, penn-da-benn an neudenn, pervezh, treuz-dreuz, a-dreuz-da-dreuz, treuz-ha-hed, hed-ha-treuz, a-hed-da-hed, hed-da-hed, hed-ha-hed, hed an neudenn, trebarzh, penn-kil-ha-troad, penn-ha-troad, leizh ar gudenn, en holl d'an holl, penn-ha-korf, penn-ha-korf-ha-troad, glez, leun.

hellblau ag. : glas-sklaer, glas-gwenn, glaswenn.

hellblond ag. : melen-sklaer, melenwenn, melen-gwenn.

hellbraun ag. : melen, damc'hell, gell sklaer ; *hellbraune Stute*, kazeg velen b. ; *hellbraun gefleckte Kuh*, buoc'h brizh melen b.

helldenkend ag. : spiswel, spisweler, pellwel, dizall, dibikous, diabaf, divorfil, didouell.

Helldunkel n. (-s) : amheol g., damc'houlou g., amc'houlou g., damskeud g., brizhskeud g., damsklêrijenn b., hanterklêrijenn b., brizhheol g., amsked g.

helldunkel ag. : damsklaer, sklêrijennet fall.

helle ag. : friol, c'hwek, eskuit, didorr, gailhart, gardis, dihun, dilu, diskuizh, divorfil, diabaf, dibikouz, gwiv, abred, divreilh, lemm a spered, dihun a spered, gwevn, koujourn, digourdi ; *Mensch ! sei helle !* ; P. laka evezh, paotr ! evezh, paotr ! chom war da evezh, paotr ! laka evezh ouzh pezh a rez ! bez war da api !

Helle b. (-) : sklaerded b., sklaerder g., sklaerderenn b., skedusted b., splannder g., sked g., goulaoüster g., lugern g., sklêrijenn b., sklêrijennadur g.

Helle(s) ag.k. n. : [kegin.] bier melen g. ; *Herr Ober ! ein Helles !* ostiz ! deuit (degasit, diskennit, taolit, skarzhit, diskargit, dinaouit) din ur banne bier melen !

Hellebarde b. (-, -n) : halabardenn b., juzarm g.

Hellebardenträger g. (-s, -) : halabarder g.

hellen V.k.e. (hat gehellt) : sklêrijennañ, sklaeriañ, lakaat uioc'h war wel.

Hellene g. (-n, -n) : Hellenad g.

Hellenentum n. (-s) : bed hellenat g., hellenelezh b.
Hellenistik b. (-) : hellenegouriezh b., studioù an henc'hresianeg lies.
hellenisch ag. : hellenek, hellenat.
hellenisieren V.k.e. (hat hellenisiert) : hellenaat, [yezh.] hellenekaat.
Hellenisierung b. (-) : hellenaat g., [yezh.] hellenekadur g.
Hellenismus g. (-) : 1. marevezh hellenadek g. ; 2. hellenelezh b., sevenadur gresian g.
Hellenist g. (-en,-en) : hellenegour g.
hellenistisch ag. : hellenadek ; *hellenistische Zeit*, marevezh hellenadek g.
Heller g. (-s,-) : diner g., liard g., mezell g., mell g. (Gregor), gwenneg g., blank g., graf g. [*liester* grifoù] ; *fünf Heller Zucker*, pemp liardad sukr ; *keinen roten (lumpigen) Heller haben*, na gaout un diner toull war e anv, na gaout kerz e nep tra (tra en e gerz, daou wenneg da deurel ouzh toull ur c'hi, ur gwenneg toull war e anv, na diner na mell (Gregor), na diner na mezell), na gaout an hanter eus netra, na gaout mann dezhañ e-unan, na gaout takenn ebet, bezañ diskantet (skañv, plat, treut, ridet, tanav, moan) e yalc'h, bezañ deuet e yalc'h da bladañ, bezañ aet e yalc'h d'an hesk, bezañ erru skañv e yalc'h, na gaout ur gwenneg en e gokezenn, na gaout an disterañ moneiz, bezañ kras, bezañ kras an traoù gant an-unan, bezañ hep arc'hant, na vezañ gwenneg toull ebet gant an-unan, na vezañ gwenneg ebet el loch gant an-unan, bezañ berr war e gezeg, bezañ berr war e spar, bezañ berr en e skeuliad, bezañ debret e gestenn gant an-unan, na gaout mui a voutoù, bezañ uzet e spilhenn, na gaout a segal ken, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan, bezañ rivinet e boch gant ar vezh ; *alles bis auf den letzten Heller bezahlen / auf (bei) Heller und Pfennig bezahlen*, paeañ rik-ha-rik war an ivinoù, paeañ blank ha liard, paeañ rik-ha-rak, paeañ betek an diner ruz / paeañ betek an diwezhañ diner (Gregor), paeañ betek an diwezhañ liard, paeañ gwenneg evit gwenneg ; *er hat sein Geld bis zum letzten Heller ausgegeben*, touzet en deus e wenneien betek an hini diwezhañ, diskantet en deus e yalc'h, deuet eo e yalc'h da bladañ, n'en deus ket ur gwenneg mui en e gokezenn, kras eo, kras eo an traoù gantañ, debret en deus tout e wenneien, e holl wenneien a zo aet en e revr, dispignet en deus e arc'hant kement ha ken bihan ken ez eo aet e yalc'h d'an hesk, peurzispignet en deus e arc'hant ; *das ist keinen Heller wert*, ne dalvez ket ul liard toull (ur bilhenn, ur c'hornad butun, ur c'horniad, ur c'horniad-butun, ludu ur c'hornad-butun, ur spilhenn, ur bramm, un taol botez, ur vrennigenn, ur felc'h ki, ur bouton, ur bouton torret, ul louf ki), se ne dalvez ket un aval put, kement-se n'eo ket mat da deuler d'ar chas, kement-se n'eo ket mat da deuler d'ar c'hi, ur pilhaouaer n'e zastumfe ket diwar an douar.
hellfarbig ag. : sklaer e liv, a liv sklaer, hag a zoug ul liv sklaer, livek, flamm, skeltr, skiltr.
hellgelb ag. : melen-sklaer, melen-koar, melen-gwenn ; *hellgelbe Handschuhe*, manegeier melen-koar lies., manegoù melen-koar lies.
hellglänzend ag. : flamm, skedus, lugernus, luc'hus, lufr, lufrus, flim-flamm, flamm-flimin, flamm evel an heol,

lintrus evel an heol, lugernus evel an heol, skedus evel an heol, splann evel an heol.
hellgrau ag. : gris-sklaer, damlouet, arc'hris, arlouet, grizart, griswenn.
hellgrün ag. : gwer-sklaer, glas-kaol, glas-sklaer, glas-gwenn.
hellhaarig ag. : melen e vlev, melen.
hellhäutig ag. : sklaer liv e groc'hen, gwennart, gwenngen, gwenngroc'henek, ledrin.
Hellhäutige(r) ag.k. g./b. : gwennard g., gwennardenn b., gwennardez b., gwenngroc'heneg g., gwenngroc'heneged b.
hellhörig ag. : 1. heglev, dassonus ; *eine hellhörige Wohnung*, ur ranndi heglev b. ; 2. tanav e skouarn, skañv e zivskouarn, skañv a skouarn ; *hellhörig sein*, bezañ tanav e skouarn, bezañ skañv e zivskouarn ; *hellhörig werden*, digeriñ e ziouskouarn, sonnañ e skouarn, reudiñ e skouarn, plomañ e zivskouarn, astenn (sevel) e skouarn, krizañ e zivskouarn, dont da vezañ skeltr e zivskouarn gant an-unan, tanavaat e skouarn.
Helligkeit b. (-) : sklaeredd b., sklaerder g., skedusted b., splannder g., sked g., goulaoüster g., goulaoüsted b., linter g., lugern g., luc'huster g.
Helligkeitsregler g. (-s,-) : [tekn.] argemmer luc'huster g., reizher luc'huster g.
Helling b. (-,-en) : [merdead.] poull sec'h g., chanter-bigi g.
hellklingend ag. : skiltr, dassonus, tregernus.
helllicht ag. : *am helllichten Tag*, dindan sklêrijenn an deiz, en sklaer, e-kreiz an deiz, e-kreiz an deiz kaer, a-greiz an deiz, war-greiz an deiz, war-greiz an deiz kaer, war gorf an deiz, e barr an deiz, en deiz anat, a-wel hag a-ouez d'an holl, dindan lagad an holl, e fas an heol hag e fas ar bed (Gregor).
hellodernd ag. : flamm, skedus, flamminus, flim-flam, flamm-flimin.
Hellraumprojektor g. (-s,-en) : [Bro-Suis] kilvanner g.
hellrot ag. : ruz-gwenn, ruz-sklaer, rozek ; *hellroter Wein*, gwin rozek g., gwin gris g., gwin roz (ruzart, ruz-sklaer) g.
hellsehen V.gw. [anv-verb nemetken] : bezañ ur spered diabaf a zen, bezañ ur spered divorfil a zen, bezañ ul lagad eeun a zen, na vezañ e zaoulagad o rodellat en e c'hodell, bezañ ur frellad, na vezañ ret reiñ d'an-unan gant ar spanell, na vezañ ret reiñ d'an-unan gant ar vazh-yod, na vezañ pemoc'h e leue / na vezañ dall e saout (Gregor), gwelet sklaer, bezañ dizall, sellet didouell ouzh an traoù, bezañ dibikous ; P. *du kannst wohl hellsehen ?* te a zo divinour 'vat ! te a zo gouest da zivinout pezh a soñj an dud 'vat !
Hellsehen n. (-s) : 1. spiswelerezh g., spiswel g., dizall g., pellwel g. ; 2. [dre astenn.] eil gweled g., spiswelouriezh b., diaweled g., rakwelouriezh b., diawelerezh g., dreistgwelerezh g.
Hellseher g. (-s,-) : diaweler g., divinour g., spiswelour g., dreistgwelour g., gwelour g., pellweler g., rakweler g., rakwelour g., darlavariad g., urisin g., urisinour g.
Hellseherei b. (-) : 1. spiswelerezh g., spiswel g., dizall g., pellwel g. ; 2. [dre astenn.] eil gweled g., spiswelouriezh b., diaweled g., rakwelouriezh b., diawelerezh g., dreistgwelerezh g.

Hellseherin b. (-, -nen) : diawelerez b., divinourez b., spiswelourez b., dreistgwelourez b., gwelourez b., pellwelerez b., rakwelerez b., rakwelourez b., darlavariadez b., urisinourez b.

hellseherisch ag. : diouaganus, divinus, divinour, spiswelour, dreistgwelour, gwelour, rakwelour.

hellsichtig ag. : dizall, spiswel, didouell, dibikous, gwevn.

Hellsichtigkeit b. (-) : spiswelerezh g., spiswel g., dizall g.

helltönend ag. : skiltr, dassonus, tregernus.

hellwach ag. : dihun e spered ; *hellwach sein*, bezañ war e api, bezañ war evezh, bezañ war var a zroug, bezañ war ziwall, bezañ war e ward, bezañ gant e jeu.

hellweiß ag. : gwenn-kann.

Hellwerden n. (-s) : gouloù-deiz g., goulaouig an deiz g., tarz-deiz g., tarz an deiz g., rouz-beure g., strink an deiz g., pellgent g.

Helm g. (-s, -e) : 1. tokarn g., helm g., tog-brezel g., toghouarn g., kasked g., kaskenn b. ; *jemandem einen Helm aufsetzen*, toghouarnañ u.b., tokarnañ u.b. ; 2. [benveg] troad g., fust g., dornell b., treujenn b. ; 3. [tisav.] a) nein g., lein g., kopolenn b., bolz-toenn b., toenn-volzek b., bolz-to b. ; b) korzenn un tour b., beg un tour g., kribenn un tour b.

Helmbusch g. (-es, -büsche) : briger g., melkern g., plumachenn b., kribenn b., kribell b., moue b./g., palañchenn b. ; *etwas (t-d-b) einen Helmbusch anbringen*, kribellañ udb, kribennañ udb, hupañ udb, hupenniñ udb, palañchenniñ udb ; *mit Helmbusch*, kribellek, kribennek.

Helmdach n. (-s, -dächer) : [tisav.] 1. korzenn an tour b., beg an tour g., kribenn an tour b. ; 2. kopolenn b., bolz-toenn b., toenn-volzek b., bolz-to b.

Helmdecke b. (-, -n) : lambrikin g.

Helmfeder b. (-n) / **Helmfederbusch** g. (-es, -büsche) : briger g., melkern g., plumachenn b., kribenn b., kribell b., moue b./g., palañchenn b. ; *etwas (t-d-b) einen Helmfederbusch anbringen*, kribellañ udb, kribennañ udb, hupañ udb, hupenniñ udb, palañchenniñ udb ; *mit Helmfederbusch*, kribellek, kribennek.

helmförmig ag. : tokarnheñvel, a-stumm gant un tokarn, stumm un tokarn dezhañ, e doare un tokarn, e doare tokarnoù, a-zoare gant un tokarn, a-zoare gant tokarnoù, a-seurt gant un tokarn, a-seurt gant tokarnoù, bolzek.

Helmgewölbe n. (-s, -) : kopolenn b., bolz-toenn b., toenn-volzek b., bolz-to b.

Helmgitter n. (-s, -) : dremmwisk g., selloù lies.

Helminthe b. (-, -n) : [loen.] helmint g.

Helmklappe b. (-, -n) : dremmwisk g., selloù lies.

Helmkraut n. (-s, -kräuter) : [louza.] louzaouen-ar-gounnar b. [*Scutellaria lateriflora*].

Helmpferlhuhn n. (-s, -hühner) : [loen.] klujar-Spagn b.

Helmpflicht b. (-) : doug tokarn dre ret g.

Helmschmuck g. (-s) / **Helmschweif** g. (-s, -e) : briger g., melkern g., plumachenn b., kribenn b., kribell b., moue b./g. ; *etwas (t-d-b) einen Helmschweif anbringen*, kribellañ udb, kribennañ udb, hupañ udb, hupenniñ udb, palañchenniñ udb ; *mit Helmschmuck, mit Helmschweif*, kribellek, kribennek.

Helmtauchgerät n. (-s, -e) : splujwisk gant tokarn g., gwisk-spluj gant tokarn g.

Helot g. (-en, -en) : [istor] ilot g., sklav Sparta g.

Helsinki n. (-s) : Helsinki b.

Helvetien n. (-s) : Helvetia b.

Helvetier g. (-s, -) : Helvet g.

helvetisch ag. : helvet, helvetic.

hem estl. : c'hem ! mmmm..., c'heum ! heum ! hum !

Hemd n. (-s, -en) : 1. krezenn b., krez g. ; *Herrenhemd*, roched g./b., rochedenn b. ; *mit einem Herrenhemd angezogen*, rochedek ; *Frauenhemd*, hiviz b., hivizenn b., rochedenn b. ; *Nachthemd*, rochedenn noz b., hiviz-noz b. ; *härenes Hemd*, porpant reun g. / roched reun g/b / sae reun b. (Gregor) ; *kratziges Hemd*, roched c'harv d'ar c'hroc'hen b./g. ; *den Kragen seines Hemdes aufknöpfen*, dibrennañ kolier e roched, dibrennañ gouzougenn e roched ; *das Hemd wechseln*, lakaat ur roched fresk, cheñch roched ; *ein Hemd anhaben*, bezañ rochedek, bezañ en e roched ; *mit einem Hemd an*, a-bouez e roched ; *in bloßem Hemd dastehen*, bezañ war gorf e roched, bezañ e korf e roched, bezañ en e roched bloc'h lostenniñ, bezañ e lostenn e roched, bezañ war gorf (a-bouez) e sae, bezañ e lostenn he hiviz, bezañ war lostenn e roched, bezañ war lostenn he hiviz, bezañ war gorf he hiviz, bezañ a-bouez he hiviz, bezañ war lost e roched, bezañ a-gorf-roched ; *einen Pulli über das Hemd anziehen*, lakaat ur stammenn dreist e roched ; *der rechte Ärmel seines Hemdes war am Ellbogen zerrissen*, roget e oa ilin dehous e roched ; 2. *jemanden bis aufs Hemd ausziehen*, lakaat u.b. en noazh / dibourc'hañ u.b. / diwiskañ u.b. en noazh (Gregor) ; *jemanden beim Spiel bis aufs Hemd ausziehen*, peilhañ u.b., skarzhañ yalc'h u.b., krazañ u.b., sac'h-lutañ u.b., sklutañ u.b., stunañ u.b., stuntellañ u.b., silc'hañ u.b. ; P. *alles bis aufs Hemd verlieren*, koll e holl beadra (e holl vad) sec'h ha glas, koll e holl beadra holl-razh, bezañ riñset ; P. *sich ins Hemd machen*, kac'hat en e vragez, pakañ ur revriad aon, kac'hat ar marv, sec'hañ gant ar spont, foerañ, bezañ kaoc'h tomm en e vragoù ; *kein ganzes Hemd mehr auf dem Leib (am Leib) haben*, na gaout ur roched da wiskañ, na gaout un hiviz da lakaat war he c'hein, bezañ ken paour ha Job / bezañ paour-glez (Gregor), bezañ paour-glan, bezañ du da lazhañ, bezañ paour da lazhañ, bezañ paour-du e revr, bezañ paour-kollet, bezañ paour evel Job war e vern teil, bezañ paour-Lazar, bezañ paour da chikañ gant ar mailh, bezañ reuzeudik-meurbet e stad, bezañ reuzeudik evel ur c'hi, bezañ reuzeudik evel ar mein, bezañ reuzeudik evel ur pesk war an traezh, bezañ maleürus evel ar mein, bezañ paour evel ur c'hi, bezañ o tuañ gant ar vizer, bezañ paour-ran, bezañ paour a'r paourañ, bezañ paour eus ar paourañ ; *er wechselt seine Gesinnung wie das Hemd*, hedro eo evel an avel, nemet treiñ-distreiñ evel ur wiblenn ne ra, kildro eo evel ur wiblenn, berrboellik eo, bouljant eo, treiñ a ra evel an avel, atav e vez o c'hwezhañ e tu an avel, pennadus eo evel ur bouc'h, bepred e vez o treiñ gant an avel, cheñch a ra aes tu d'e borpant, mont a ra eus an eil kostezenn d'eben, tro-distro eo, treiñ-distreiñ a ra evel kog an tour ; 3. [kr-I] *der Leib ist einem näher als das Hemd, das Hemd ist einem näher als der Rock*, stag eo ar c'hroc'hen d'ar c'hein - pep manac'h a gomz evit e

sac'h - e pep tra e klask pep den tennañ begig e spilhenn - ur micherour diouzh an deiz a garfe 've noz da greisteiz - pep hini war e besk - pep hini a bed evit e sac'h - pep hini evit e gont - pep hini evit e sac'h - pep den ne glask nemet e vad e-unan - pep hini a skrap d'e veg gwellañ ma c'hell - truez 'zo marv ha karantez 'zo interet - n'eus ket a garantez etre an dud - emañ an traoù diouzh krap, an neb a dap a dap, an neb na dap ket a skrap - erru eo an holl dud fall pe falloc'h ; *Chorhemd*, sourpiliz g. ; *Panzerhemd*, sae-vailhek b., roched-brezel g./b., roched mailhoù houarn g./b., sae mailhet b. / hobregon g. / jakoun g. (Gregor).

Hemdchen n. (-s,-) : hivizenn b., chemizetenn b., roched gant milginoù berr b./g., brondenn b.

Hemdbluse b. (-,-n) : korfenn-hiviz b., hiviz b., rochedenn b.

Hemdblusenkleid n. (-s,-er) : brozh-hiviz b.

Hemdbrust b. (-,-brüste) : brennidenn b., brennid ar roched g./b., kerc'henn g., askre b., krubuilh b.

Hemdenfabrikant g. (-en,-en) : rochedour g., rocheder g.

Hemdengeschäft n. (-s,-e) : stal hivizoù ha rochedoù b., rochederezh b.

Hemdenhändler g. (-s,-) : rochedour g., rocheder g.

Hemdenknopf g. (-s,-knöpfe) : nozelenn hiviz b., nozelenn roched b.

Hemdenkragen g. (-s,-) : gouzougenn hiviz b., gouzougenn roched b.

Hemdenmatz g. (-es,-mätze) : P. poupig g., mousig g., marmouz g.

Hemdhose b. (-,-n) : 1. sae-vabig b. ; 2. hiviz-noz b.

Hemdkragen g. (-s,-) : gouzougenn hiviz b., gouzougenn roched b.

Hemdkrause b. (-,-n) : frezenn b., krepez g.

hemdlos ag. : diroched.

Hemdsärmel g. (-s,-) : milgin ur roched b., milgin un hiviz b., mañch ur roched g./b., mañch un hiviz g./b. ; *in Hemdsärmeln*, a-gorf-roched, war gorf (e korf) e roched, war e roched, en e roched, en e roched bloc'h ; *in Hemdsärmeln sein*, lostenniñ, bezañ en e roched bloc'h, bezañ a-gorf-roched.

hemdsärmelig ag. : a-gorf-roched, war gorf (e korf) e roched, war e roched, en e roched, en e roched bloc'h.

Hemdsbluse b. (-,-n) : korfenn-hiviz b., hiviz b., rochedenn b.

Hemdsbrust b. (-) : brennidenn b., brennid ar roched g./b., kerc'henn g., askre b., krubuilh b.

Hemdhose b. (-,-n) : 1. sae-vabig b. ; 2. hiviz-noz b. ; 3. gwiskamant klok ur pezh hiviz-bragoù evit ar merc'hed g.

Hemdskragen g. (-s,-) : gouzougenn hiviz b., gouzougenn roched b.

Hemdskrause b. (-,-n) : krepez g., frezenn b.

Hemdszipfel g. (-s,-) : lostenn roched b., lostenn hiviz b., patenn b. ; *die Hemdszipfel sind zwischen seinen Hinterbacken eingeklemmt*, stag eo an doubier ouzh an daol.

Hemiplegie b. (-,-n) : [mezeg.] hanterseizi g., ledseizi g.

Hemisphäre b. (-,-n) : 1. hantervoul b., hanterzouar g. ; 2. [korf.] hanterenn b. ; *die Hemisphären des Kleinhirns*, hanterennoù an ilpenn lies.

hemisphärisch ag. : hemisferek, bolzek, -hanterzouar, hantervoulek, hantervoulheñvel.

Hemistichion n. (-s, Hemistichien) / **Hemistichium** n. (-s, Hemistichien) : [lenn.] hanterwerzenn b.

hemmbar ag. : hag a c'haller sparañ, hag a c'haller diarbenn, hag a c'haller skoilhañ.

hemmen V.k.e. (hat gehemmt) : 1. sparañ, diarbenn, skoilhañ, skurzhiñ, heudañ, strobañ, diaezañ, kaelat, stromiñ, sterniñ, sternañ, bezañ war hent [u.b.], heudañ, kaeañ ouzh, naskañ ; *durch diesen Verband fühle ich mich bei der Arbeit gehemmt*, n'on ket re libr da labourat gant ar vandenn-se ouzh va dorn ; *die starke Präsenz der Kriegsmarine in Brest hat die Entwicklung von Handel und Fischerei erheblich gehemmt*, pouez ar morlu e Brest a zo bet ur skoilh bras da ziorroadur ar c'henwerzh hag ar pesketaerezh er porzh-mor ; 2. [tekn.] skodiñ, heudañ, sparañ, harpañ ; 3. [dre astenn.] *seinen Schritt hemmen*, mont goustadikoc'h, gorrekaat ; 4. [bred.] *ein gehemmtes Kind*, ur bugel ambac'h (lent, abaf, dalc'het en e benn, dalc'het en e spered, stouvet, heudet) g. ; *sich gehemmt fühlen*, en em gavout diaes, bezañ paket diaes.

hemmend ag. : diarbennus, sparlus, skoilhus, stankus, stankaus, strobus, enharzek, abafaus, heudus ; *hemmend wirken*, bezañ diarbennus, skoilhañ ouzh udb, bezañ un harz (ur skoilh, ur stank), strobañ, lakaat diaes, diaezañ, direnkañ, ober diaez da, ober enk da, bezañ war hent [u.b.], naskañ.

Hemmfeder b. (-,-n) : [tekn.] gwinterell sparañ b., gwinterell skoilhañ b.

Hemmgabel b. (-,-n) : [tekn.] fourchettez b., frouen g., starderez b.

Hemmkeil g. (-s,-e) : [tekn.] skor skurzhiñ g., blod sparañ g., skourd sparañ g., skoilh sparañ g.

Hemmkeite b. (-,-n) : [tekn.] chadenn sparañ b.

Hemmklötz g. (-es,-klötze) : [tekn.] botez stardañ b., skourd g., blod g., skoilh g., skor g.

Hemmnis n. (-ses,-se) : 1. nask g. ; 2. [dre astenn.] kontroliezh b., skoilh g., harz g., stank g., sparl g., diarbenn g., dizarbenn g., sparlenn b., strob g., strobell b., luz g., harzell b., treuzhent g., treuzkerzh g., sternaj g., stoc'h g. ; *alle Hemmnisse bewältigen*, bezañ trec'h d'an holl gontroliezhioù.

Hemmschraube b. (-,-n) : [tekn.] biñs sparañ b., biñs skoilhañ b.

Hemmschuh g. (-s,-e) : [tekn.] botez stardañ b.

Hemmschwelle b. (-,-n) : 1. emharz g., dalc'h-spered g., sourdadur spered g., heudadur g., heudad g. ; 2. skoilh g., harz g., stank g., sparl g., diarbenn g., sparlenn b., harzell b., strob g., strobell b., luz g.

Hemmstoff g. (-es,-e) : [kimiezh] heuder g.

Hemmung b. (-,-en) : 1. sparañ g., skoilhañ g. ; 2. gorrekadur g. ; 3. [dre skeud.] heudadur g., heudad g., arvoustrañ g., emharz g., enharz g., dalc'h g., dalc'h-spered g., sourdadur spered g., morc'hed g./b., morc'hedenn b., skorpul g., harzell b., strobell b., strob g., luz g. ; *Hemmungen haben*, bezañ heudet, bezañ diaes e zoare, bezañ aonik (abaf, ambac'h, lent), bezañ morc'hedus, morc'hediñ ; *keine Hemmungen kennen*, bezañ diheud, bezañ dichek (divergont, dibalamour, hardizh, her, balc'h, digoll, divezh, dibalamour, digaz, difoutre, diemzalc'h), kaout kribell, na gaout treuzoù ebet war e zor, bezañ solud en e gomzoù, na gaout kambr a-

dreñv ebet ; *seine Hemmungen verlieren*, diabafñ, koll e heudadoù, en em ziheudañ ; **4.** [tekn.] achaperez b. ; *die Hemmung in der Uhr ist abgebrochen*, torr eo rod achaperez an eurier.

hemmungslos ag. : **1.** diheud, dinec'h, dichek, hardizh, her, balc'h, divezh, dibalamour, digaz, digoll, difoutre, diemzalc'h, disolit, divorc'hed, digoustiañs, diskorpul, diroll, direol, direizh, direizhet, dirollet, dinasket, direoliet, diboell, diboellet, distres, distrantell, disuj ; **2.** dishual, digabestr, distrob, distrobell, hep skoilh, hep gaou na tro fall ebet, hep droug, diampech, ken aes ha tra, aes-ral.

Adv. : hep ket a vezh, hep ma vefe strafuilhet e spered an disterañ gant an dra-se, hep rebech a goustiañs ebet, hep na zeufe ur bannac'h dour war e zaoulagad, hep sellet blaz ebet, hep sellet kont ebet, hep ober ur van, ken distrafuilh ha tra, hep na rafe ur serr-lagad, hep ober esmae ebet, hep alamant, hep bezañ seizhdaleetoc'h evit ober an dra-se, dizamant, dibreder, diskorpul-kaer.

Hemmungslosigkeit b. (-) : **1.** diroll g., dirollerezh g. ; **2.** diheudadur g., divorc'hed g., digoustiañsusted b., peurzivezhded b., spered-ki g., diouer a skorpuloù g., doare diskorpul g.

Hemmungsrad n. (-s,-räder) : [tekn., eurieroù] rod achaperez b.

Hendl n. (-s,-/-n) : [Bro-Aostria] kig-yar rostet g.

Hengst g. (-es,-e) : [loen.] marc'h-servij, marc'h kalloc'h g., marc'h antier g., marc'h anterin g., marc'h-sailher g., tarv-marc'h g., marc'h-tarv g. ; *verschnittener Hengst*, spazh g., spazhard g., marc'h troc'h g., marc'h spazh g.

Henkel g. (-s,-) : **1.** dornell b., dourgenn b., krommedenn b., krommellenn b., krommell b., plegenn b. ; *einen Korb am Henkel anfassen*, kemer ur bouteg dre an dourgenn, kemer krog e dourgenn ur baner ; **2.** skouarn b., brog g., krogenn b., dorn g. ; *die Henkel der Töpfe sind abgebrochen*, torr (torret) eo skouarnioù ar podoù, diskouarn eo ar podoù, torr (torret) eo dornioù ar podoù ; *mit dem Henkel aufhängen*, krogennañ.

Henkelglas g. (-es,-gläser) : chopenn b.

henkelig ag. : **1.** dourgennek ; **2.** skouarnek.

Henkelkorb g. (-s,-körbe) : kanistell b., paner dourgennek b.

henkellos ag. : hep dourgenn, hep dornell, diskouarn ; *henkellose Tasse*, tas diskouarn g., tasenn diskouarn b. ; *henkelloser Korb*, paner hep dourgenn, paner hep dornell, kavell g., mann g./b.

Henkelkrug g. (-s,-krüge) : pod skouarnek g., chopenn b.

Henkelmann g. (-s,-männer) : P. skudell-houarn b.

henken V.k.e. (hat gehenkt) : krougañ.

Henken n. (-s) : kroug g., krougadenn b., krougerezh g.

Henker g. (-s,-) : **1.** bourev g., jahiner g., jaker g., dibenner g., krouger g., mestr an oberoù uhel g. (Gregor) ; **2.** *zum Henker!* tanfoeltr ! foeltr ! foutre ! fidamdoue ! chaous ! ; **3.** P. *ich schere mich den Henker drum*, ingal (heñvel, hañval, euver, unvan) eo din - heñvel dra eo din - ne ran forzh - ne lakaan van ebet gant an dra-se - ne ran na forzh na brall eus kement-se - se ne ra mann din-me - ne ran ket kaz a gement-se - n'eus ket a gaz din - ne ran foeltr-kaer gant an dra-se - ma'z erru, mat, mar n'erru ket, mat ivez - ne c'hwitan ket - koulz tra eo din - dichastre on diouzh an traoù-se - pe vern din ? - pe vern ouzhin ? - pe laz din-me ? - pe forzh a ran-me ? - pe forzh a

ra din ? - pe forzh a zo din ? - pe forzh din ? - ha forzh a ra din ? - ha forzh a zo din ? - petra a ra se din ? - petra eo an dra-se din ? - pe kaz a ra din ? - ne ran na van na kaoz ouzh kement-se - ne ran forzh a netra - ne ran forzh gant netra - ne ran foutre kaer gant netra - n'emaon ket e chal gant kement-se - diseblant on ouzh kement-se holl - ne ran na man na mordo ouzh kement-se holl - ne ran foutre kaer eus kement-se holl - ne vern ket din - ne laz ket din - evit kelo ar pezh a dalvez kement-se ! - va botez ! - n'eo ket gant an dra-se on darbaret - n'on ket gwall nec'het gant an dra-se - n'on ket chalet tamm ebet gant ken nebeut a dra - n'on ket chalet neudenn ebet gant ken nebeut all - n'emaon ket en trubuilh evit ken dister dra - n'on ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant va botez kentañ - ne zeuio ket blev gwenn din kelo ken nebeut-se a dra - n'emaon ket e chal gant an dra-se ; **4.** *der Henker soll es holen!* an diaoul d'e gargo gantañ, d'an diaoul d'e lonkañ.

Henkerbeil n. (-s,-e) : dibennerez b., bouc'hal vourev b.

Henkerblock g. (-s,-blöcke) : pilgos ar bourev b., keflazh g.

Henkersbeil n. (-s,-e) : dibennerez b., bouc'hal vourev b.

Henkersblock g. (-s,-blöcke) : pilgos ar bourev b., keflazh g.

Henkersdienst g. (-s,-e) : labour bourev g.

Henkersfrist b. (-,-en) : goursezadenn diwezhañ b., astenn termen diwezhañ g., astal diwezhañ g., gras b.

Henkersknecht g. (-s,-e) : mevel ar bourev g.

Henkersmahlzeit b. (-,-en) : **1.** pred diwezhañ kinniget d'un den kondaonet d'ar marv g. ; **2.** prof kinniget d'u.b. bet karget d'ober un dra gwall arvarus g.

henklig ag. : **1.** dourgennek ; **2.** skouarnek.

Henna b. (-) / n. (-/-s) : **1.** [louza.] bod-henne g. ; **2.** [liv] henne g.

Henne b. (-,-n) : **1.** [loen.] yar b. [*liester yarezed*], penn-yar g., penn-yeer g. ; *junge Henne*, enez b., polez b. ; *gluckende Henne*, yar-gloch b., sklokerez b., klochenn b., klocherez b. ; *die Henne will ein Ei legen*, ur vi a zo gant ar yar ; *die Henne hat gelegt*, *die Henne hat ihr Ei gelegt*, dozvet eo ar yar, P. ar yar he deus karzhet he revr ; *der Hahn kappt die Henne*, ar c'hilhog a gilhog (a gog, a gok, a glud) ar yar, ar c'hilhog a gluch ; **2.** [kr-l] *das Ei will klüger als die Henne sein*, ar fallañ lakez a zo er vro 'zo ur pabor war e veno - hennezh en deus skiant-prenañ ! ya, ar seurt a vez o werzhañ - emañ o teskiñ d'e dad-kozh d'ober bugale-vihan - a skiant hag a goantiri eo pinvidik a-walc'h pep hini - pep hini a gav mat evel ma ra.

Hennebont n. : an Henbont b.

Hennegau g. (-s) : *der Hennegau*, Bro-Hainaut b. [Belgia].

Hennin g. (-s,-s) : koef hir g., katriolenn b.

Henninschleier g. (-s,-) : flokard g.

Enoch g. : Enoc'h g.

hep estl. : *hep ! hep !* toiek ! toiek !

Heparin n. (-s) : [bev.] heparin g.

hepatisch ag. : [mezeg.] -avu, avuel.

Hepatitis b. (-, Hepatitiden) : [mezeg.] avuad g., droug-avu g., avufo g.

Hephaistos g. : [mojenn.] Hephaistos g., Vulkan g.

Heptachord g./n. (-s,-e) : [sonerezh] seizhderezh g.

Heptarchie b. (-,-n) : seizhrenad g., heptarc'hiezh b.

her¹ adverb a verk an tostaat, an orin, ar badelezh : 1. [en egor] *her zu mir ! dedostait ! ; Bier her ! ra vo degaset bier deomp ! ur banne bier hor bo ! deus ur banne bier deomp ! deus amañ ur banne bier ! ; her damit ! deus amañ anezhañ ! ; nur her ! deus (ro) anezhañ 'ta ! ; vom Himmel her*, eus an neñv(où), a-ziwar laez ; *von hinten her*, a-ziadrefñ, eus an (di)adrefñ ; *wo ist sie her ?* eus pelec'h e teu honnezh ? a belec'h eo honnezh ? a-beban eo honnezh ? pe a lec'h eo honnezh ? (Gregor) ; *wo hast du das her ?* pelec'h ec'h eus kavet (diskoachet) an drase ? ; *neben jemandem hergehen*, mont keñver-ha-keñver (kostez-ha-kostez) gant u.b. (Gregor) ; *hinter jemandem hergehen*, heuliañ u.b., mont a-drefñ u.b., kerzhet war-lerc'h u.b., mont da boursu u.b., mont da-heul u.b. (Gregor) ; *vor jemandem hergehen*, kerzhet (mont) a-raok u.b., diaraogiñ u.b. (Gregor) ; *Kühe vor sich (t-d-b) hertreiben*, redek ar saout ; *über etwas her sein*, bezañ oc'h ober udb, bezañ gant udb ; *um etwas her*, en-dro d'udb ; *um jemanden her sein*, ober war-dro u.b., ober en-dro d'u.b., ober diouzh u.b., ober ouzh u.b., ober evit u.b., kaout prederi ouzh u.b., ober brav d'u.b., mont brav d'u.b., ober flourig d'u.b., ober chalantiz d'u.b., lakaat u.b. da goñfortiñ, cherisañ u.b., lakaat e amzer hag e boan e ser u.b., diskouez chastre gant u.b., kemer charre gant u.b., ober tost war-dro u.b., plediñ gant (ouzh) u.b., intent ouzh u.b., damantiñ d'u.b., damantiñ u.b., kaout damant d'u.b., soursial ouzh u.b., kemer preder gant u.b., prederiñ u.b., ober evezh d'u.b., moumounañ u.b., kaezhañ u.b. kaezhigañ u.b. ; *hinter jemandem her sein*, bezañ war roudoù u.b., bezañ o klask u.b., bezañ war-lerc'h u.b., redek u.b., redek war-lerc'h u.b., klask war-lerc'h u.b., dispenn roudoù u.b., enklask u.b., poursu u.b. ; *hinter den Mädchen her sein*, gastaouiñ, merc'heta, plac'heta, redek ar merc'hed, chaseal klujiri, redek ar glujar, kañjoliñ ar merc'hed, kunduiñ merc'hed, kañjoliñ, ober chou d'ar merc'hed, fringal, furikat, friantañ ; *sie ist ganz schön hinter Männern her*, emañ an tan en he gaol ganti, n'eus ket ur c'haol sec'h ganti, homañ eo lijer he gaol, ur plac'h tomm eo, ur plac'h gwintik eo, e gwentl tarv emañ, gwentl tarv a zo enni, honnezh a gar ar c'hoari, prest eo da sevel he fav, honnezh a flut, honnezh a zo rederez, honnezh a zo un ebeulez ; *sie sind hinter mir her*, int am foursu, savet o deus skrap warnon ; *die Polizei ist hinter ihm her*, klask a zo warnañ, savet ez eus skrap warnañ, kas a zo war e lerc'h, ar polis a zo war e skasoù ; *mit seinem Wissen ist es nicht weit her*, dister a-walc'h eo e zeskamant - ur brizhouizieg a zo anezhañ - ul livadenn zeskadurezh en deus tapet, ket muioc'h - re fin eo da zoublañ ha re c'hros da baramantiñ ; *hin und her*, amañ hag ahont - lec'h-ha-lec'h - a lec'h da lec'h - a-dreuz hag a-hed - a-dreuz hag a-benn - a-dreuz hag a-dal - a-dachadoù - du-mañ, du-hont ; *zögern Sie nicht zu lange hin und her !* na chomit ket da bouezañ re bell ! ; *Hin und Her*, kas-digas g./b., kas g./b., mont-dont g., monedonea g., tremen-distremen g., tremeniri b., monedone g., donemonea g., loc'h ha morloc'h, lavig g., kabal b., remu g., riboul g., ribouladeg b., troidelladoù lies., bole g., troioù ha distroioù lies. ; *großes Hin und Her*, firbouch g., diskrap g., fourgas g. ; *es hat ein großes Hin und Her gegeben*, eno e oa savet mesk, eno e oa savet bec'h ; *in diesem Haus herrscht ein*

ständiges Hin und Her, kas-digas a vez en ti-mañ, kas a vez a bep tu en ti-mañ, emeur atav mont-dont en ti-mañ, emaint bepred war ar c'has-digas en ti-mañ ; *hin- und hergehen*, mont ha dont, bezañ o vont-dont ; *hin und her gehen*, mont-dont hep pal resis, kantreal, kantren, torimellat, baleata, baleantañ, pazeal, riboulat, foetañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêrioù ha broioù, bevañ baleant, bale bro, roulat ar bed, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, ruilhal dre an hentoù, foetañ ar pavezioù / ober kozh botoù (Gregor) ; *Freund hin, Freund her*, mignon pe get, ne vern (ne ra forzh), an amied a zo an amied hag an amiod a zo un amiod ; 2. [en amzer] *von früher her*, a-gent, a-ziagent, eus an diagent ; *von jeher*, a-vepred, a-viskoazh, a-holl-viskoazh, dalc'hmat, a bep amzer, evit ar wech, abaoe ez eus koun, a-hed ar wech, e-doug ar wech, a-zoug ar wech ; *die ganze Zeit her*, a-hed an amzer-se, a-hed keit amzer, e-pad keit amzer ; *es ist schon ein Jahr her*, bloaz 'zo dija ; *es ist schon über ein Jahr her*, tremen bloaz 'zo abaoe ; *es ist schon um die zehn Jahre her*, un dek vloaz bennak a zo abaoe ; *das ist schon so lange her*, abaoe an amzer ! abaoe ar c'heit ! dibaoe ar c'heit ! keit all 'zo ! gwerso 'zo ! ur pell bras 'zo abaoe, forzh pell 'zo abaoe, pelloù bras 'zo abaoe, mil bell 'zo abaoe, tremenet ez eus kement a warlene, bremañ ez eus meur a warlene, abaoe ar c'heit ez eo c'hoarvezet ! ; *das ist schon lange her*, ur pennad mat a zo ; *das ist noch nicht so lange her*, n'eus ket keit-se holl c'hoazh, n'eus ket a geit-se holl c'hoazh, n'eus ket c'hoazh gwall diamzer, n'eus ket c'hoazh gwall bell, n'eus ket pell bras, n'eus ket gwall bell-maleürus, gwechall-nevez, n'eus ket gwerso, ned eus ket gwerso, n'eus ket tamm gwerso ; *das ist ja schon eine Ewigkeit her*, ur pell bras 'zo abaoe, forzh pell 'zo abaoe, ur pelloù bras 'zo abaoe, mil bell 'zo abaoe, abaoe ez eus kozh amzer, pell amzer 'zo abaoe, harzhet en deus bet meur a gi abaoe, amzer zo bet d'an diaoul da gozhañ en ifern abaoe, meur a varc'had nav bloaz 'zo, ur marc'had nav bloaz 'zo d'an nebeutañ, marc'had nav bloaz 'zo d'an nebeutañ.

her² rakverb rannadus a verk an tostaat : *herkommen*, dont, tostaat, dedostaat.

herab Adverb ha rakverb rannadus a verk ul lusk war-draoñ hag an tostaat e-keñver an hini a gomz : d'an traoñ, war-zu an diaz, war-draoñ, a-ziwar laez, diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h ; 1. *von oben herab*, a-ziwar laez, eus an nec'h (eus al laez) d'an traoñ / diouzh an nec'h / diwar laez / eus an nec'h d'an diaz / diouzh al laez / diouzh krec'h (Gregor) ; *den Fluss herab*, war-zu ar mor, gant ar stêr, gant kas (gant red) an dour ; *vom Dach herab*, a-ziwar laez (eus lein) an doenn ; 2. [dre skeud.] *er sieht auf uns von oben herab*, sellet a ra dreist penn e skoaz (gant morgañs, uhel, gant dismegañs, gant rogoni) ouzhomp.

herabbegeben V.em. : **sich herabbegeben** (begibt sich herab / begab sich herab / hat sich herabbegeben) : diskenn, diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ.

herabbemühen V.k.e. (bemühte herab / hat herabbemüht) : goulenn [digant u.b.] diskenn.

V.em. : **sich herabbemühen** (bemühte sich herab / hat sich (t-rt) herabbemüht) : teurvezout diskenn, prizañ diskenn, damantiñ da ziskenn.

herabblicken V.gw. (hat herabgeblickt) : **1.** *auf etwas (t-r-t) herabblicken*, sellet ouzh udb a-ziwar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h) ; **2.** *auf jemanden herabblicken*, sellet dreist penn e skoaz (gant morgañs, uhel, gant dismegañs, gant rogoni) ouzh u.b.

herabbringen V.k.e. (brachte herab / hat herabgebracht) : **1.** degas d'an traoñ, diskenn ; **2.** [dre skeud.] gwanaat, fallaat, disteraat, izelaat, vilaat.

herabdrücken V.k.e. (hat herabgedrückt) : **1.** diskenn, gwaskañ, moustrañ ; **2.** [kenw.] *die Preise herabdrücken*, digreskiñ (izelaat, gouzizañ, diskenn) ar prizioù, lakaat ar prizioù da zisteurel.

Herabfahren n. (-s) : diskenn g.

herabfallen V.gw. (fällt herab / fiel herab / ist herabgefallen) : kouezhañ war al leur, kouezhañ war an douar, en em ziskrougañ, mont d'an douar, P. difaragoellañ, diruilhal ; *wieder herabfallen*, askouezhañ ; *der Regen fällt vom Himmel herab*, ar glav a zered eus an nec'h, ar glav a zered eus an oabl.

herabflehen V.k.e. (hat herabgefleht) : *etwas auf jemanden herabflehen*, azgoulenn udb evit u.b., goulenn udb evit u.b. gant daeroù ha pedennoù.

herabfliegen V.gw. (flog herab / ist herabgeflogen) : [laboused, nij.] diskenn diwar nij, plavañ.

Herabfliegen n. (-s) : diskenn g.

herabfließen V.gw. (floss herab / ist herabgeflossen) : takenniñ, strilhañ, deverañ, diruilhañ.

herabführen V.k.e. (hat herabgeführt) : degas eus an nec'h d'an traoñ, degas eus al laez d'an traoñ, degas eus an nec'h d'an diaz, diskenn.

herabgehen V.gw. (ging herab / ist herabgegangen) : **1.** diskenn, diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ, diskenn gant an hent ; *den Hang hinabgehen*, diskenn ar c'hraev, diskenn ar c'hrog, diskenn gant ar c'hraev ; **2.** [kenwerzh] digreskiñ, izelaat, disteuler, gouzizañ, diskenn, mont en diminu, mont war ziminu ; *die Preise gehen herab*, emañ ar prizioù o tigrskiñ (o tisteuler, oc'h izelaat, o c'houzizañ, o tiskenn), laoskaat a ra war ar prizioù, marc'hadmataat a ra an traoù, rabat a zo war ar prizioù, raval a zo war ar prizioù.

Herabgehen n. (-s) : diskenn g. ; *beim Herabgehen rutschte sie aus*, riklet e oa pa oa o tiskenn.

herabgesetzt ag. : **1.** diskennet, diwintet ; **2.** [dre skeud.] izelaet, disteraet, digresket, bihanaet ; **3.** [kenw.] war zistaol, gant diskar priz ; *Ausverkauf zu herabgesetzten Preisen*, difoar war zistaol b., pilwerzh gant diskar priz b., dibennwerzh gant distaol b., peurwerzh gant distaol b. ; *zu herabgesetzten Preisen*, e pilwerzh.

herabgleiten V.gw. (glitt herab / ist herabgeglitten) : rampañ eus an nec'h d'an traoñ, ruzañ eus al laez d'an traoñ, ruzikal eus an nec'h d'an diaz, risklañ eus an nec'h d'an diaz, riklañ eus an nec'h d'an traoñ, linkañ eus al laez d'an traoñ.

herabhängen¹ V.k.e. [verb digemm] (hat herabgehängt) : **1.** istribilhañ izeloc'h, lakaat a-istribilh izeloc'h, skourrañ izeloc'h, krougañ izeloc'h, stagañ izeloc'h ; *häng das Gemälde herab* ! lak an daolenn un tammig izeloc'h !

herabhängen² V.gw. [verb kemmus hing herab, hat herabgehungen] : bezañ, bezañ a-istribilh (a-skourr, a-ispilh, e-pign), bezañ istribilhet ; *ein Hund mit herabhängendem Haar*, ur c'hi kluchet e vlev g.

herabhelfen V.gw. (t-d-b) (hilft herab / half herab / hat herabgeholfen) : reiñ skoazell [d'u.b.] evit diskenn.

herabholen V.k.e. (hat herabgeholt) : diskenn, lakaat da ziskenn, mont da gerc'hat en nec'h.

herabklatschen V.gw. (ist herabgeklatscht) : strakal en ur gouezhañ, kouezhañ en ur strakal, kouezhañ gant strap bras, fraeañ, foetañ ; *der Regen klatscht herab*, dislonkañ a ra ar barr-amzer, barradiñ a ra, barraouiñ a ra, foetañ a ra ar glav, ober a ra glav evel skeiñ (evel teuler dour) gant barazhioù, ar glav a gouezh puilh (a-builh) evel gant ur bezel, ar glav a gouezh a-bezhadoù, skeiñ a ra ar glav evel gant ur bezel, ober a ra glav a-bil, glavañ a ra a-bil, ober a ra dour a-bil, a-bil e kouezh ar glav, soulgannañ a ra ar glav, ober a ra glav a-daol, a-boullad (a-boulladoù) e kouezh ar glav, ober a ra glav a-rec'hin, glav a ra a-skuilh, glav stank a ra, glav foll a ra, glav a ra a c'hoari gaer, glav puilh a ra, ferc'hier houarn a ra, glav bras a ra, ober a ra dour gwashañ ma c'hell, glav a ra par ma c'hall, glav a ra pellañ ma c'hall, glav meur a ra, cruz eo an traoù, ober a ra dour da deuler gant ar varazh, pilioù dour a ra, ober a ra glav diouzh ar gwashañ, glav touseg a ra, glav pil polos a ra, glav a ra a skudellad, glav pil a ra / glav a ra ken na fu / glav a ra endra c'hall / poulladañ a ra ar glav (Gregor), teurel a ra dour.

herabkollern V.gw. (ist herabgekollert) : P. difaragoellañ, diruilhal, didiruilhañ, diriboulat, penndraouilh, torimellat, kouezhañ a-benndraouilh, kouezhañ a-dorimell, ruilhal d'an traoñ, diskenn a-ruilh, diskenn a-ruilhoù, torimellat, mont a-dorimell d'an traoñ.

herabkommen V.gw. (kam herab / ist herabgekommen) : diskenn, diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ.

herablassen V.k.e. (lässt herab / ließ herab / hat herabgelassen) : **1.** lakaat da ziskenn, diskenn, leuskel da gouezhañ, diwintañ ; *den Vorhang herablassen*, diskenn ar stign ; **2.** [kenw.] *etwas vom Preis herablassen*, reiñ un distaol, rabatiñ war ar priz, disteuler war ar priz.

V.em. : **sich herablassen** (lässt sich herab / ließ sich herab / hat sich (t-r) herabgelassen) : **1.** diskenn, diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ, ruzañ d'an traoñ, ruzikal d'an diaz, risklañ d'an diaz, riklañ d'an traoñ ; **2.** [dre skeud.] *sich dazu herablassen, etwas zu tun, sich zu etwas herablassen*, asantiñ (teurvezout, prizañ) ober udb, plegañ (damantiñ) d'ober udb, kemer an tregas d'ober udb, diskenn d'ober udb, en em izelaat oc'h ober udb, en em izelaat gant udb.

herablassend ag. : teurvoudek, bac'h, otus, dichek, uhel, lorc'hus, rok, fier, faëus, glorius, tonius, c'hwezet ; *er antwortete ihm herablassend*, respont a reas dezhañ gant ur c'homzoù fier.

Herablassung b. (-,-en) : **1.** [kenwerzh] distaol g., digresk g., diskar g. ; **2.** teurvoudegezh b., damant faeüs g., dismegañs b., rogentez b., rogoni b., randon g., balc'hder g., balc'hded b., morgañs b., gloriusted b., gloar b., fae g., modoù bras lies., modoù randonus lies.

herablaufen V.gw. (läuft herab / lief herab / ist herabgelaufen) : deredek d'an traoñ, delammat d'an traoñ, diskenn d'ar red.

herabmindern V.k.e. (hat herabgemindert) : **1.** izelaat, disprizañ, dismegañsiñ ; **2.** disteraat.

herabmüssen V.gw. (muss herab / musste herab / hat herabgemusst) : P. rankout diskenn, rankout diskenn d'an traoñ, rankout dont d'an traoñ.

herabnehmen V.k.e. (nimmt herab / nahm herab / hat herabgenommen) : diskenn, tennañ a-ziwar laez, tennañ diouzh al laez, tennañ eus an nec'h, tennañ diouzh krec'h, kemer a-ziwar laez, kemer diouzh al laez, kemer eus an nec'h, kemer diouzh krec'h, diskourrañ, digrougañ, diskrougañ, digrapañ, distagañ.

herabreißen V.k.e. (riss herab / hat herabgerissen) : diframmañ, diskalkañ, skrapañ, tennañ.

herabrieseln V.gw. (ist herabgerieselt) : redek, takenniñ, strilhañ, deverañ, diruilhañ, divalañ.

herabringen V.gw. (rann herab / ist herabgeronnen) : redek, takenniñ, strilhañ, deverañ, diruilhañ.

herabrufen V.k.e. (rief herab / hat herabgerufen) : *jemanden herabrufen*, goulenn digant u.b. diskenn, gervel u.b. d'an traoñ.

herabschaffen V.k.e. (hat herabgeschafft) : degas d'an traoñ, dezougen d'an traoñ, diskenn.

herabschätzend ag. : rok, faeüs, dismegañsus, dismegus, dismeg, dispriz, disprizus, disprizañsus, dipitus, gwashaus, ledus, displetaus, vilas, disleberus, dibrizius, izelaus, mezhekaus.

herabschießen V.k.e. (schoss herab / hat herabgeschossen) : 1. diskar gant un tenn, lazhañ ; *der Jäger schoss den Adler aus der Luft herab*, gant un tenn e tiskaras an hemolc'her an erer d'an douar ; 2. *die Sonne schießt ihre Strahlen herab*, strinkañ a ra an heol e vannaou, tarzhañ a ra an heol, saezhenniñ a ra an heol.

V.gw. : *auf etwas (t-r-t) herabschießen*, fardiñ (lammat, en em deuler, strimpiñ, plaouiañ, frammañ, sailhañ, plavañ) war udb, dilammat gant udb.

herabschlagen V.k.e. (schlägt herab / schlug herab / hat herabgeschlagen) : diskar, pilat.

herabschrauben V.k.e. (hat herabgeschraubt) : 1. digreskiñ, izelaat, diskenn ; 2. [dre skeud.] *seine Ansprüche herabschrauben*, diskanañ, izelaat e c'hoantoù, bukañ izeloc'h, rabatiñ war e rekedoù, ameniñ, plegañ e santimant.

herabschütteln V.k.e. (hat herabgeschüttelt) : *etwas herabschütteln*, diskar udb d'an douar o hejañ-dihejañ anezhañ.

herabschwimmen V.gw. (schwamm herab // ist herabgeschwommen / kam herabgeschwommen) : diskenn war-neuñv gant ar stêr, dont war-neuñv gant ar stêr.

herabschwingen V.em. : **sich herabschwingen** (schwung sich herab / hat sich (t-rt) herabgeschwungen) : 1. diskenn diwar nij, plavañ d'an traoñ ; 2. diskenn gant ul lamm diwar dibr e varc'h.

herabsehen V.gw. (sieht herab / sah herab / hat herabgesehen) : 1. *auf das Tal herabsehen*, sellet ouzh an draoñienn a-ziwar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h) ; 2. *auf jemanden herabsehen*, sellet dreist penn e skoaz (gant morgañs, uhel, gant dismegañs, gant rogoni) ouzh u.b., bezañ lorc'hus ouzh u.b.

herabsenden V.k.e. (sandte herab / hat herabgesandt) : 1. degas d'an traoñ, diskenn ; 2. *die Sonne sendet ihre Strahlen herab*, strinkañ a ra an heol e vannaou, saezhenniñ a ra an heol, tarzhañ a ra an heol.

herabsenken V.k.e. (hat herabgesenkt) : digreskiñ, izelaat, bihanaat, gouzizañ, diskenn.

herabsetzen V.k.e. (hat herabgesetzt) : 1. digreskiñ, izelaat, bihanaat, gouzizañ, diskenn, disteraat ; *die Preise herabsetzen*, digreskiñ (izelaat, bihanaat, gouzizañ, diskenn) ar prizioù, rabatiñ war ar prizioù, gwerzhañ war zistaol, lakaat diskenn war ar prizioù ; *zu herabgesetzten Preisen*, gant diskar a briz, war zistaol ; *das Tempo herabsetzen*, dousaat da gerzhel, gorrekaat, gorreagañ e dizh, difonnaat, arouarekaat, lentaat ; 2. *jemanden herabsetzen*, izelaat u.b., disprizañ u.b., dismegañsiñ u.b., astutaat u.b., displetaat u.b., mezhekaat u.b., bezañ lorc'hus ouzh u.b., vilaat u.b., divrudañ u.b., droukprezeg u.b.

herabsetzend ag. : faeüs, dismegañsus, dismegus, dismeg, dispriz, disprizus, disprizañsus, dipitus, gwashaus, ledus, displetaus, vilas, disleberus, dibrizius, izelaus, rok, mezhekaus.

Herabsetzung b. (-, -en) : 1. digresk g., izelidigezh b., diskenn g. ; [melestr.] *Herabsetzung des Rentenalters*, izelidigezh an oad dleet (rekis) evit dont war e leve b. ; 2. dibriziadur g. ; 3. dispriz g., disprizañs b., fae g., dismegañs b., dismeg g., displetaat g., mezhekadur g.

herabsinken V.gw. (sank herab / ist herabgesunken) : 1. diskenn, diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ, ruzañ d'an traoñ, ruzikal d'an diaz, risklañ d'an diaz, riklañ d'an traoñ, diflipañ, dirampañ, disac'hañ, foerañ, fontañ, gwantañ ; 2. [dre skeud.] dilignezañ, degouezhañ ; *zum Tier herabsinken*, en em zerc'hel evel ul loen mut, en em gundu evel ul loen brein (ul loen gars, ul loen lous, ul loen vil), en em ouarn evel ul loen fall, en em lakaat war renk al loened ; *sozial herabsinken*, mont divalav e damm standilhon, izelaat (disteraat) e gendere, mont d'ar baz, mont da raz, kouezhañ diwar lost ar c'harr, kouezhañ eus e stad diaraok, izelaat (disteraat) e stad, mont eus ar foenneg d'ar menez, mont eus ar park d'al lanneg, mont e vleud da vrenn, kouezhañ eus e renk, koll e renk er gevredigezh, mont da baour, paouraat, na zerc'hel e droad er par.

herabspringen V.gw. (sprang herab / ist herabgesprungen) : diskenn en ul lamm, lammat en traoñ, lammat d'an traoñ.

herabsteigen V.gw. (stieg herab / ist herabgestiegen) : diskenn, diskenn d'an traoñ, diskenn d'an douar, mont d'an douar, dont d'an traoñ, pignat d'an traoñ, krapat d'an traoñ, skeuliañ d'an traoñ, diskenn gant, dont d'an traoñ gant ; *die Treppe herabsteigen*, diskenn (diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ) gant an diri ; *die Stufen herabsteigen*, diskenn gant an derezioù ; *den Hang hinabsteigen*, diskenn ar c'hrao, diskenn ar c'hrog, diskenn gant ar c'hrao ; *von einem Berg herabsteigen*, diskenn diwar ur menez ; *ein Engel stieg vom Himmel herab*, un ael a ziskennas eus an Neñv.

Herabsteigen n. (-s) : diskenn g.

herabstimmen V.k.e. (hat herabgestimmt) : 1. [sonerezh] izelaat ton ur benveg sonerezh, diskenn ton ur benveg sonerezh, lakaat ton ur benveg sonerezh izeloc'h ; 2. [dre skeud.] *seine Ansprüche herabstimmen*, diskanañ, izelaat e c'hoantoù, bukañ izeloc'h, rabatiñ war e rekedoù, ameniñ, plegañ e santimant.

herabströmen V.gw. (ist herabgeströmt) : 1. ruilhal a wazhiadoù, deverañ druz, deredek, ruilhal gant herr ; *das Wasser strömt herab*, ruilhal a ra an dour a wazhiadoù, deverañ druz a ra an dour, gwazhiadoù dour a zo o ruilhal gant herr ; 2. kouezhañ puilh evel gant ur bezel, skeiñ evel gant ur bezel ; *der Regen strömt herab*, ober a ra glav evel skeiñ (evel teuler dour) gant barazhioù, ar glav a gouezh puilh evel gant ur bezel, ar glav a gouezh a-bezhiadoù, skeiñ a ra ar glav evel gant ur bezel, teuler a ra dour, ober a ra glav a-bil, ober a ra glav a-rec'hin, glav a ra a-skuilh, glav stank a ra, glav a ra a c'hoari gaer, glav puilh a ra, ferc'hier houarn a ra, glav bras a ra, ober a ra dour gwashañ ma c'hell, glav a ra par ma c'hall, glav a ra pellañ ma c'hall, glav meur a ra, druz eo an traoù, ober a ra dour da deuler gant ar varazh, pilioù dour a ra, ober a ra glav diouzh ar gwashañ, glav touseg a ra, glav pil polos a ra, glav a ra a skudellad, glav pil a ra / glav a ra ken na fu / glav a ra endra c'hall / poulladañ a ra ar glav (Gregor).

herabstürzen V.gw. (ist herabgestürzt) : 1. difaragoellañ, diruilhal, diruilhal d'an traoñ, kouezhañ d'an douar, pakañ lamm, tapout lamm, kaout lamm, kouezhañ ; *der Bergstrom stürzt herab*, diruilhañ a ra ar froud gant ar menez, diruilhañ a ra ar froud da draoñ ar menez gant herr, diruilhañ a ra ar froud gant tor ar menez ; 2. [prizioù] bezañ distaol bras war e briz, disteuler trumm, diskenn trumm.

herabtragen V.k.e. (trägt herab / trug herab / hat herabgetragen) : degas d'an traoñ war-zoug, dezougen d'an traoñ, diskenn.

herabträufeln V.gw. (ist herabgeträufelt) : berañ, diverañ, takenniñ, didakenniñ, tapenniñ, beradiñ, bilbilhat, strilhañ.

Herabträufeln n. (-s) : dever g., deverad g., deveradur g., strilhadur g.

herabtriefen V.gw. (troff herab // ist herabgetrieft / ist herabgetroffen) : berañ, diverañ, takenniñ, didakenniñ, tapenniñ, beradiñ, bilbilhat, strilhañ.

Herabtriefen n. (-s) : dever g., deverad g., deveradur g., strilhadur g.

herabtröpfeln / herabtropfen V.gw. (ist herabgetröpfelt / ist herabgetropft) : berañ, diverañ, takenniñ, didakenniñ, tapenniñ, beradiñ, bilbilhat, strilhañ.

Herabtröpfeln n. (-s) / **Herabtropfen** n. (-s) : dever g., deverad g., deveradur g., strilhadur g.

herabwollen V.gw. (will herab / wollte herab / hat herabgewollt) : kaout c'hoant da ziskenn, bezañ c'hoant d'an-unan da ziskenn, goulenn diskenn.

herabwürdig V.k.e. (hat herabgewürdigt) : izelaat, dibrizañ, dismegañsiñ, astutaat, displetaat, vilaat.

V.em. : **sich herabwürdigen** (hat sich (t-rt) herabgewürdigt) : en em izelaat, astutaat, displetaat, vilaat.

herabwürdigend ag. : disprizius, dismegañsus, dipitus, faëus, dismegus, dismeg, dispriz, disprizañsus, gwashaus, ledus, displetaus, vilas, disleberus, dibrizius, izelaus, rok, mezhekaus.

Herabwürdigung b. (-, -en) : dispriz g., disprizañs b., fae g., dismegañs b., dismeg g., displetaadur g., mezhekadur g.

herabziehen V.k.e. (zog herab / hat herabgezogen) : sachañ d'an traoñ.

Herakles g. : [mojenn.] Herakles g., Herkules g.

Heraklit g. : Herakleitos g.

Heraklitismus g. : heraklitouriezh b.

Heraldik b. (-) : ardamezouriezh b.

Heraldiker g. (-s, -) : ardamezour g.

heraldisch ag. : ... ardamez, ardamezel.

heran Adverb *ha rakverb rannadus a verk an tostaat* : *nur heran !* tostait 'ta !

heranarbeiten V.em. : **sich heranarbeiten** (hat sich (t-rt) herangearbeitet) : *sich an etwas (t-r-t) heranarbeiten*, fraeañ (digeriñ, toullañ) un hent betek udb.

heranbilden V.k.e. (hat herangebildet) : stummañ, sevel. V.em. : **sich heranbilden** (hat sich (t-rt) herangebildet) : dont da vezañ, dont da, mont da, treiñ da, krouiñ, sevel, furmiñ ; *er bildet sich zum Künstler heran*, dont a ra tamm-ha-tamm da vezañ un arzour, dont a ra tamm-ha-tamm d'ober un arzour.

Heranbildung b. (-, -en) : stummadur g.

heranblühen V.gw. (ist herangeblüht) : bleuniañ, bleuñviñ, ober berzh, ober brud.

heranbringen V.k.e. (brachte heran / hat herangebracht) : tostaat, nesaat, stekañ, dezougen, ameniñ.

herandrängen V.em. : **sich herandrängen** (hat sich (t-rt) herangedrängt) : bountañ evit tostaat, ilinata evit tostaat, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit tostaat, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit tostaat, toullañ e hent a-dreuz an engroez evit tostaat, digeriñ e hent dre an engroez evit tostaat, mont bount-divount dre-douez an dud evit tostaat, mont bount-divount dre-vesk an dud evit tostaat, en em silañ dre-douesk an dud evit tostaat, en em silañ dre-vesk an dud evit tostaat.

heraneilen V.gw. (ist herangeeilt) : deredek, delammat, dont d'ar red.

heranfahen V.gw. (fährt heran / fuhr heran / ist herangefahren) : [karbedoù] *an etwas (t-r-t) heranfahen*, tostaat ouzh udb, dedostaat ouzh udb, nesaat ouzh udb, denesaat ouzh udb ; *bis zum Hotel heranfahen*, mont betek dor al leti.

heranfliegen V.gw. (flog heran / ist herangeflogen) : denijal, tostaat diwar nij, dedostaat diwar nij, nesaat diwar nij, denesaat diwar nij, dont diwar nij.

heranführen V.k.e. (hat herangeführt) : 1. degas ; 2. deskoniañ, kelenn, sklaeriañ.

V.gw. : *an etwas (t-r-t) heranföhren*, kas d'udb.

herangehen V.gw. (ging heran / ist herangegangen) : tostaat ouzh, dedostaat ouzh, nesaat ouzh, denesaat ouzh, mont da, mont a-benn da, mont etrezek, mont etramek, mont da-geñver ; *an jemanden herangehen*, tostaat ouzh u.b. ; *vorsichtig an eine politische Frage herangehen*, mont d'ur gudenn bolitikel gant evezhegiezh vras ; *an die Arbeit herangehen*, stagañ gant al labour, stagañ ganti, stagañ d'al labour, en em stagañ da labourat, pegañ war al labour, kregiñ e-barzh, mont dezhi, mont outi, kregiñ el labour, kregiñ gant al labour ; *mit dem Steinschläger an eine Mauer herangehen*, mont d'ur voger gant an horzh.

heranhalten V.gw. (hält heran / hielt heran / hat herangehalten) : hastañ buan, difraeañ, en em zifretañ,

skampañ, stampañ, en em zrastañ, lakaat kas war e gorf, skarañ, kabalat, bezañ kabal war an-unan, sachañ war e ivinoù, lakaat aer en e gilhorou, bezañ ramp gant an-unan, hastañ a-fo, hastañ fonnus.

V.em. : **sich heranhalten** (hält sich heran / hielt sich heran / hat sich (t-rt) herangehalten) : hastañ buan, difraeañ, en em zifretañ, en em zrastañ, lakaat kas war e gorf, skampañ, stampañ, skarañ, kabalat, bezañ kabal war an-unan, sachañ war e ivinoù, lakaat aer en e gilhorou, bezañ ramp gant an-unan, hastañ a-fo, hastañ fonnus.

heranholen V.k.e. (hat herangeholt) : mont da gerc'hat, degas, dezougen, kerc'hat.

herankommen V.gw. (kam heran / ist herangekommen) : 1. enraokaat ; *nahe an etwas (t-rt) herankommen*, tostaat ouzh udb, dedostaat ouzh udb, nesaat ouzh udb, denesaat ouzh udb ; 2. *an etwas (t-rt) herankommen*, tizhout udb, dont a-benn da gaout udb, pourchas udb. ; 3. *an etwas (t-rt) herankommen*, bezañ bras a-walc'h evit tizhout peg en udb, tizhout peg en udb, tapout peg en udb, pakañ peg en udb., tapout udb, kregiñ en udb ; 4. *an jemanden herankommen*, dont a-benn da gaout darempred gant u.b., dont a-benn da gaout pleustr gant u.b., dont a-benn da gaout stok ouzh u.b., dont a-benn da skoulmañ darempred gant u.b. ; 5. *an jemanden herankommen*, bezañ a-live gant u.b., bezañ war renk u.b., bezañ kenkoulz hag unan all, bezañ en dalvoudegezh d'u.b., bezañ re-bar ouzh u.b., bezañ re-bar d'u.b. ; 6. *alles an sich herankommen lassen*, degemer an darvoudoù evel ma teuont, lezel ar voul da dreiñ en he diviz, leuskel da vont, lezel da gas, lezel d'ober, lezel da fritañ, lezel da dremen, lezel da vont, lezel an traoù en avantur Doue, kemer an traoù evel ma teuont, kemer an traoù evel m'emañ, kemer ar bed evel ma teu, bezañ kontant evel m'emeur.

Herankommen n. (-s) : tostidigezh b., tostadur g., nesadur g., denesadur g.

heranmachen V.em. : **sich heranmachen** (hat sich (t-rt) herangemacht) : 1. *sich an eine Sache heranmachen*, boulc'hañ udb, stagañ gant udb, mont e penn eus udb, mont d'udb, kregiñ gant udb, en em lakaat d'ober udb, embreger ul labour bennak, toullañ an erv ; *sich an die Arbeit heranmachen*, stagañ gant al labour, stagañ ganti, stagañ d'al labour, en em stagañ da labourat, pegañ war al labour, mont e penn eus e labour, kregiñ e-barzh, mont dezhi, mont outi, kregiñ el labour, kregiñ gant al labour ; *sich mit dem Steinschläger an eine Mauer heranmachen*, mont d'ur voger gant an horzh ; 2. *sich an jemanden heranmachen*, klask antre e grasoù mat u.b. / lavaret komzoù kaer d'u.b. (Gregor), klask gounit spered u.b., en em lipat ouzh u.b., klask lubaniñ (sorc'henniñ) u.b., mont dre gaer d'u.b., mont dre gaer gant u.b., mont dre du d'u.b., mont dre du gant u.b., tostennañ u.b.

herannahen V.gw. (ist herangenahet) : tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat ; *die Soldaten duckten sich im Graben, wenn sie herannahende Flugzeuge sahen*, en em blegañ (en em zastum, pladañ) a rae ar soudarded er foz pa welent kirri-nij o tostaat ; *das schrille Pfeifen des herannahenden Artilleriegeschosses wird immer lauter*, c'hwitelladenn an obuz a zalc'h da c'hroasaat, c'hwitelladenn an obuz a zalc'h da bounneraat.

Herannahen n. (-s) : tostidigezh b., tostadur g., nesadur g., denesadur g. ; *beim Herannahen des Feindes*, tra ma oa an enebourien o tostaat ; *beim Herannahen des Winters*, pa vez tost ar goañv ; *beim Herannahen eines Festes*, pa zegouezh tostaat ur gouel bennak.

heranpfeifen V.k.e. (piff heran / hat herangepfeifen) : *jemanden heranpfeifen*, c'hwitellat u.b. ; *seinen Hund heranpfeifen*, c'hwibanat ouzh e gi, gervel e gi gant un taol c'hwiban ; *das schrille Heranpfeifen des Artilleriegeschosses wird immer lauter*, c'hwitelladenn an obuz a zalc'h da c'hroasaat, c'hwitelladenn an obuz a zalc'h da bounneraat.

heranreichen V.gw. (hat herangereicht) : 1. *an jemanden heranreichen*, bezañ a-live gant u.b., bezañ war renk u.b., bezañ kenkoulz hag unan all, bezañ en dalvoudegezh d'u.b., bezañ re-bar ouzh u.b., bezañ re-bar d'u.b. ; 2. *das reicht nicht an die Wahrheit heran*, kement-se ne gord ket gant ar wirionez penn-da-benn, n'eo ket gwir-Bater, pell eo diouzh ar wirionez ; 3. tapout, mont betek, tizhout.

heranreifen V.gw. (ist herangereift) : 1. krouiñ, dareviñ, azviñ, meüriñ, eogiñ, eostiñ, michodiñ, [edeier] gwennaat, gwennañ ; *der Hafer reift heran*, emañ ar c'herc'h o wennaat, emañ ar c'herc'h o wennañ ; *die Erdbeeren reifen heran*, ruziañ a ra ar sivi ; 2. [dre skeud.] dont da vezañ, dont da ; *zum Manne heranreifen*, dont en e oad gour, dont d'e oad gour, dont d'ober ur gwaz, bezañ go an toaz gant an-unan, dont da waz ; 3. kreskiñ, stummañ, en em stummañ, diwan, sevel, krouiñ, furmiñ.

heranreiten V.gw. (ritt heran // ist herangeritten / kam herangeritten) : erruout war varc'h, dont war varc'h, tostaat war varc'h, dedostaat war varc'h, nesaat war varc'h, denesaat war varc'h.

heranrücken V.k.e. (hat herangerückt) : fiñval, loc'hañ, diloc'hañ, dilec'hiañ, tostaat, nesaat, enraokaat, ameniñ.

V.gw. (ist herangerückt) : enraokaat, tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat, dont.

Heranrücken n. (-s) : tostidigezh b., tostadur g., nesadur g., denesadur g.

heranrufen V.k.e. (rief heran / hat herangerufen) : *jemanden heranrufen*, dec'hervel u.b., kemenn u.b., degemenn u.b., gervel war u.b. da zont, gervel u.b. davet an-unan, hopal d'u.b., hopellat d'u.b., hopennañ d'u.b., houal d'u.b.

heranrutschen V.gw. (ist herangerutscht) : *sie rutschte näher an mich heran*, ober a reas un houpadig bihan da dostaat ouzhin.

heranschaffen V.k.e. (hat herangeschafft) : degas, dezougen, kerc'hat, pourchas, pourvezañ, darbariñ, titouriñ, kendelc'her, derc'hel, darbariñ ; *sie hatte sich (t-d-b) Landarbeiter herangeschafft*, degaset he doa tud war he zraoù (d.l.e. : d'ober war-dro he douaroù, la !).

heranschleichen V.gw. (schlich heran // ist herangeschlichen / kam herangeschlichen) : tostaat dre guzh, dedostaat dre guzh, nesaat dre guzh, denesaat dre guzh.

V.em. : **sich heranschleichen** (schlich sich heran / hat sich (t-rt) herangeschlichen) : tostaat dre guzh, dedostaat dre guzh, nesaat dre guzh, denesaat dre guzh.

heransprengen V.gw. (ist herangesprengt / kam herangesprengt) : erruout d'ar pimperlamm, dont d'ar pimperlamm.

herantasten V.em. : **sich herantasten** (hat sich (t-rt) herangestastet) : **1.** *sich an etwas (t-r-t) herantasten*, mont a-dastorn (war dastorn, dre dastorn, diouzh an harzoù, dre an teut, en ur deuta) etrezek udb, mont da-geñver udb en ur bafalañ, mont etramek udb en ur doulbabañ ; **2.** *sich an jemanden herantasten*, ober ur c'hrog war u.b., klask skoulmañ darempred gant u.b., klask kaout stok ouzh u.b., tostaat dre du ouzh u.b., tostaat dre gaer ouzh u.b., klask antre e grasoù mat u.b. / lavaret komzoù kaer d'u.b. (Gregor), klask gounit spered u.b., en em lipat ouzh u.b., klask lubaniñ (sorc'henniñ) u.b., mont dre gaer d'u.b., mont dre gaer gant u.b., mont dre du d'u.b., mont dre du gant u.b., tostennañ u.b.

herantragen V.k.e. (trägt heran / trug heran / hat herangetragen) : tostaat, nesaat, dezougen, degas war-zoug.

Herantragen n. (-s) : dezougen g., dezougadur g., dezougerezh g.

herantreten V.gw. (tritt heran / trat heran / ist herangetreten) : enraokaat ; *an etwas (t-r-t) herantreten*, tostaat ouzh udb, dedostaat ouzh udb, nesaat ouzh udb, denesaat ouzh udb, mont d'udb, mont a-benn d'udb, mont etrezek udb, mont etramek udb, mont da-geñver udb ; *an jemanden herantreten*, mont d'u.b., mont a-benn d'u.b., mont etrezek u.b., mont da-geñver u.b., tostaat ouzh u.b.

heranwachsen V.gw. (wächst heran / wuchs heran / ist herangewachsen) : kreskiñ, dont da vezañ bras, dont da vezañ gour, dont a vihan da vras, mont war gresk ; *zum Jüngling heranwachsen*, mont er-maez a vogel, dont da grennard, sevel da baotr yaouank, sevel da baotr krenn, sevel da grennard ; *sie war zur jungen Dame herangewachsen*, deuet e oa da vezañ maouez a-walc'h, savet e oa da blac'h yaouank, deuet e oa da blac'h yaouank ; *zum Mann heranwachsen*, dont da vezañ den ; *je mehr sie heranwachsen, desto markanter unterschieden sie sich äußerlich voneinander*, dre ma kreskent e teue disheñvel neuz dezho, goude ar bloavezhioù e oant disheñvelaet ; *die Perlen wachsen in bestimmten Mollusken heran*, ar perlez a vez furmet e diabarzh blotviled 'zo ; [louza.] *als Busch heranwachsen*, bodenniñ.

Heranwachsende(r) ag.k. g./b. : paotr yaouank g., plac'h yaouank b., den yaouank g.

heranwagen V.em. : **sich heranwagen** (hat sich (t-rt) herangewagt) : **1.** *sich an jemanden heranwagen*, krediñ tostaat ouzh u.b., fiziout tostaat ouzh u.b. ; **2.** [dre heñvel.] *sich an etwas (t-rt) heranwagen*, krediñ ober udb, fiziout ober udb, krediñ plediñ gant (ouzh) udb, fiziout plediñ gant (ouzh) u.b.

heranziehen V.k.e. (zog heran / hat herangezogen) : **1.** frapañ, degas, sachañ d'e du, sachañ war e du ; **2.** [lu] *zum Militärdienst heranziehen*, enrollañ ; **3.** [dre heñvel.] mont dezhi dre, ober gant, goulenn sikour digant ; *jemanden heranziehen*, goulenn ali u.b., goulenn ali ouzh u.b., goulenn e ali ouzh u.b., goulenn ali digant u.b., goulenn e ali digant u.b., goulenn kuzul ouzh u.b., goulenn kuzul digant u.b. / goulenn kuzuliadur digant u.b.

/ kemer ali (kemer kuzulidigezh) digant u.b. (Gregor) ; **4.** sevel, desevel, diorren, deskiñ, kelenn, skoliañ, skoliata.

heranzoomen V.k.e. ha V.gw. (hat herangezoomt) : zoumañ war-raok.

herauf Adverb *ha rakverb rannadus a verk ul lusk war-grec'h hag an tostaat e-keñver an hini a gomz* : d'an nec'h, ouzh krec'h, da laez, d'al laez, war-laez, war-sav, war-bign, war-grec'h, d'al lein, etrezek an uhel, etramek an uhel, da-geñver an uhel, a-ziwar draoñ, diouzh an traoñ, eus an traoñ, diouzh traoñ ; *da herauf !* pignit d'al laez 'ta ! deuit d'an nec'h 'ta ! deuit war-laez 'ta ! ; [lu] *von unten herauf dienen*, sevel e renk, pignat renk-ha-renk, sevel pazenn-ha-pazenn, pignat eus ur renk d'eben.

heraufarbeiten V.em. : **sich heraufarbeiten** (hat sich (t-rt) heraufgearbeitet) : sevel en e garg diwar-bouez e labour, sevel e renk diwar-bouez e labour.

heraufbegeben V.em. : **sich heraufbegeben** (begibt sich herauf / begab sich herauf / hat sich (t-rt) heraufbegeben) : dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, pignat, dont war-grec'h.

heraufbeschwören V.k.e. (beschwöre herauf / hat heraufbeschwört) : **1.** gervel, degas, treluskat, bezañ kiriek da, bezañ kaoz da ; *ein Unheil heraufbeschwören*, bezañ abeg d'ur gwalleur, tennañ ur gwalleur d'e heul, degas ur gwalleur d'e heul (gant an-unan, war e lerc'h) ; **2.** memoriñ, eñvoriñ, kounañ, kounaat ; *bei jemandem etwas heraufbeschwören*, degas da soñj d'u.b. eus (en) udb, degas koun d'u.b. eus udb, degas udb da goun d'u.b., degas da goun d'u.b. eus udb, degas da goun d'u.b. ag udb, degas soñj d'u.b. ag (eus) udb, degas eñvor d'u.b. ag (eus) udb, memoriñ udb d'u.b., eñvoriñ udb d'u.b., kounaat udb d'u.b., kounañ udb d'u.b.

heraufbitten V.k.e. (bat herauf / hat heraufgebeten) : pediñ da bignat, pediñ da zont.

heraufblicken V.gw. (hat heraufgeblickt) : sellet d'an nec'h, sellet er vann.

heraufbringen V.k.e. (brachte herauf / hat heraufgebracht) : degas d'an nec'h, degas d'al laez.

heraufdürfen V.gw. (darf herauf / durfte herauf / hat heraufgedurft) : kaout aotre da bignat, kaout gwir da bignat.

heraufeilen V.gw. (ist heraufgeeilt) : hastañ da bignat, redek war-grec'h.

herauffahren V.gw. (fährt herauf / fuhr herauf / ist heraufgefahren) : [karbedoù] dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, pignat, dont war-grec'h.

V.k.e. (fährt herauf / fuhr herauf // hat heraufgefahren / ist heraufgefahren) : **1.** (hat) : degas d'an nec'h, degas d'al laez ; **2.** (ist) : *den Fluss herauffahren*, mont a-benn da red an dour.

heraufführen V.gw. (hat heraufgeführt) : *der Weg führt herauf*, pignat a ra an hent war-grec'h (war-laez, d'al laez, d'an nec'h), mont a ra an hent war-grec'h (war-sav, war-bign), sav a zo gant an hent, war sevel e ya an hent, pouez-krec'h a zo gant an hent, an hent a zo krap gantañ, krec'h a zo gant an hent, war-grec'h emañ an hent.

V.k.e. (hat heraufgeführt) : degas d'an nec'h, degas d'al laez.

heraufgehen V.gw. (ging herauf / ist heraufgegangen) : dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, dont war-grec'h, pignat, krapat, krimpañ.

heraufhelfen V.k.e. (hilft herauf / half herauf / hat heraufgeholfen) : sikour da bignat, skoazellañ evit pignat.

heraufholen V.k.e. (hat heraufgeholt) : kerc'hat da gas d'an nec'h, kerc'hat da gas d'al laez.

heraufklettern (ist heraufgeklettert) / **heraufklettern** (klomm herauf / klimmte herauf // ist heraufgeklommen / ist heraufgeklommen) V.gw. : pignat, krapat, krimpañ, skeuliañ.

heraufkommen V.gw. (kam herauf / ist heraufgekommen) : dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, dont war-grec'h, pignat, krapat, krimpañ.

heraufkönnen V.gw. (kann herauf / konnte herauf / hat heraufgekonnt) : gallout pignat.

herauflaufen V.gw. (läuft herauf / lief herauf // ist heraufgelaufen / kam heraufgelaufen) : deredek d'an nec'h, pignat d'ar red, delammat d'an nec'h, redek war-grec'h.

heraufmüssen V.gw. (muss herauf / musste herauf / hat heraufgemusst) : P. rankout pignat, rankout dont d'an nec'h, rankout dont war-laez, rankout dont d'al laez.

heraufrücken V.gw. (ist heraufgerückt) : **1.** dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, dont war-grec'h, pignat, krapat, krimpañ ; **2.** ober berzh, ober e hent er vuhez, ober e dreuz, ober e dreuziad dre ar vuhez, ober e dreuziad dre ar bed, dont brav gant an-unan, erruout, bezañ uhelaet e zerez-karg, sevel en e garg, uhelaet e karg, kaout sav en e garg, bezañ lakaet en un derez-karg uheloc'h, bezañ savet uheloc'h en e garg, bezañ anvet war well, uhelaet, krapañ.

V.k.e. : bountañ d'an nec'h.

heraufschleppen V.k.e. (hat heraufgeschleppt) : sachañ war an uhel, ruzañ war an uhel, sachañ war-laez, ruzañ war-laez, sachañ d'an nec'h, ruzañ d'an nec'h.

heraufsehen V.gw. (sieht herauf / sah herauf / hat heraufgesehen) : sellet d'an nec'h, sellet er vann.

heraufsetzen V.k.e. (hat heraufgesetzt) : [kenwerzh] kreskiñ, uhelaet, gorren, sevel, muiaat ; *den Zinsfuß heraufsetzen*, mataat ar c'hampi, muiaat ar c'hampi.

heraufsingen V.k.e. (sang herauf / hat heraufgesungen) : [sonerezh] *die Tonleiter heraufsingen*, pignat ar skeulenn.

heraufspielen V.k.e. (hat heraufgespielt) : [sonerezh] *die Tonleiter auf dem Klavier heraufspielen*, pignat ar skeulenn war ar piano.

heraufsteigen V.gw. (stieg herauf / ist heraufgestiegen) : dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, dont war-grec'h, pignat, krapat, krimpañ, gorren ; *den Hang heraufsteigen*, sevel (pignat) gant ar grapenn, krapañ ouzh ar run, krapañ gant tor ar menez, sevel gant ar grec'henn, graviañ, sevel (pignat) gant ar c'hnav, pignat gant an diribin ; *die Treppe heraufsteigen*, mont (sevel, pignat, krapañ) gant an diri ; *in den Speicher heraufsteigen*, pignat er c'hrignol, sevel da grec'h an ti, dont d'ar solier.

heraufstürzen V.gw. (ist heraufgestürzt) : [diri] dont pevar-ha-pevar ar skalieroù gant an-unan, pignat a-bevaroù gant an diri.

heraufwagen V.em. : **sich heraufwagen** (hat sich (t-rt) heraufgewagt) : krediñ pignat, fiziout pignat, krediñ dont d'an nec'h, fiziout dont d'an nec'h, fiziout dont d'al laez, krediñ dont d'al laez.

heraufwärts Adv. : war-laez, d'an nec'h, ouzh krec'h, da laez, d'al laez, war-laez, d'al lein, etrezek an uhel, etramek an uhel, da-geñver an uhel, war-sav, war-bign, war-grec'h.

heraufwollen V.gw. (will herauf / wollte herauf / hat heraufgewollt) : kaout c'hoant da bignat, bezañ c'hoant d'an-unan da bignat, goulenn pignat.

heraufziehen V.k.e. (zog herauf / hat heraufgezogen) : **1.** frapañ (sachañ, ruzañ) war-laez, frapañ (sachañ, ruzañ) d'an nec'h, frapañ (sachañ, ruzañ) ouzh krec'h, frapañ (sachañ, ruzañ) da laez, frapañ (sachañ, ruzañ) d'al laez, frapañ (sachañ, ruzañ) d'al lein, frapañ (sachañ, ruzañ) war-grec'h, frapañ (sachañ, ruzañ) war an uhel, frapañ (sachañ, ruzañ) etrezek an uhel, frapañ (sachañ, ruzañ) etramek an uhel, frapañ (sachañ, ruzañ) da-geñver an uhel, frapañ (sachañ, ruzañ) war-lein, frapañ (sachañ, ruzañ) er vann ; **2.** [merdead.] sachañ, halañ.

V.gw. (zog herauf / ist heraufgezogen) : **1.** dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, dont war-grec'h, pignat, krapat ; **2.** tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat ; *ein Unwetter zieht herauf*, o ouennañ reiñ arnev emañ, arnev a vo a-benn nebeut, arnev a vo a-raok pell, goriñ (sevel, en em zastum) a ra an arnev, gouenn arnev a zo ganti ; [dre skeud.] *dunkle Wolken zogen am Horizont herauf*, ur vougenn a oa o tont warnomp, gwall drubuilhoù a oa o tont deomp.

heraus Adverb *ha rakverb rannadus a verk un ermaeziadenn hag an tostaat e-keñver an hini a gomz* : *heraus* ! er-maez ! ; *zum Fenster heraus*, dre doull ar prenestr, dre ar prenestr ; *frei heraus*, didro, didroidell, dispieg, distag, dichipot, hep klask tro ; *offen heraus*, hep klask tro d'e gaoz, krenn-ha-krak, didro-kaer, eeun, krak-ha-krenn, krenn-ha-kraz, gant herder, fraezh, berr-ha-krenn / distag / ez frank / berr-ha-groñs / e gwirionez / gant gwirionez (Gregor) ; *von innen heraus*, a-ziabarzh (Gregor), eus an diabarzh ; *die Lösung heraus haben*, bezañ kavet an diskoulm ; *es muss heraus* ! kement-se a zo da reiñ da c'houzout d'an holl ! avel a zo da reiñ d'an dra-se ! da embann eo ! ; *nun ist's heraus* ! disac'het (distripet, distaget, dislonket, lavaret, dispaket) eo bremañ ! ; P. *'raus mit ihm* ! er-maez ! bountit anezhañ er-maez ! taolit anezhañ er-maez ! ; *'raus mit euch* ! **a)** deuit er-maez ! ; **b)** kit er-maez ! er-maez ! ; *heraus aus den Federn* ! poent eo diblouzañ (didortañ, disouchañ) ! poent eo didoulañ (dibradañ) alese ! poent eo strilhañ ho c'hwen ! ; *heraus mit der Sprache* ! dispak 'ta ! respont 'ta ! distrip 'ta ! komzit bremañ ! lavarit ho soñj 'ta ! disac'h 'ta ! disac'hit 'ta ! lavar da stal 'ta ! ; *das Gesetz ist heraus*, embannet eo bet al lezenn ; *Brust heraus* ! c'hwezit ho stomogoù (ho pruchedoù) ! bantit ho stomog ! bantit ho pronnoù ! bantit ho tivronn ! ; *wir sind noch nicht aus dem Winter raus*, n'omp ket distoket diouzh ar goañv c'hoazh.

herausarbeiten V.k.e. (hat herausgearbeitet) : **1.** diboullat, dieubiñ, diac'hubiñ, tennañ, eztennañ ; *herausgearbeitet*, bosek, balirek, tosennek ; *aus einer*

Fläche erhaben herausgearbeitete Plastik, uhelvos g. ; **2.** [dre skeud.] reiñ tres (ton,tro) da.

V.em. : **sich herausarbeiten** (hat sich (t-rt) herausgearbeitet) : en em lipat, en em zibab, sevel e gein en-dro, digeinañ, en em dennañ, en em bakañ, en em zisac'hañ, en em embreger, disac'hañ an denn, tennañ e spilhenn eus ar c'hoari, en em dennañ a boan, dirouestañ e neud, en em dennañ a wall blegenn, en em zifretañ, sachañ e ibil.

herausbekommen V.k.e. (bekam heraus / hat herausbekommen) : **1.** dont a-benn da dennañ [udb] er-maez ; **2.** bezañ dleet d'an-unan, kaout da douch ; **3.** [dre skeud.] dizoleiñ, dirouestañ, gouzout ; *ein Geheimnis herausbekommen*, dont a-benn da c'houzout ur c'hevren ; *aus ihm ist nichts herauszubekommen*, ne gaver tu ebet d'e lakaat da gaozeal ; *ich werde schon Zeugen ausfindig machen, um herauszubekommen, ob es wahr ist*, kavout a rin testoù da c'houzout ha gwir eo an dra-se.

herausbemühen V.k.e. (bemühte heraus / hat herausbemüht) : goulenn en un doare seven [digant u.b.] dont er-maez, pediñ da zont er-maez.

V.em. : **sich herausbemühen** (bemühte sich heraus / hat sich (t-rt) herausbemüht) : teurvezout dont er-maez, prizañ dont er-maez, damantiñ da zont er-maez.

herausbilden V.em. : **sich herausbilden** (hat sich (t-rt) herausgebildet) : krouiñ, sevel, en em furniñ, furniñ, diwanañ, diglorañ, dinodiñ, dont ; *sich aus etwas herausbilden*, dont udb da, dont udb da vezañ udb all, treiñ udb da ; *zwischen ihnen haben sich freundschaftliche Beziehungen herausgebildet*, etrezo e tiwanas liammoù a vignoniezh.

herausbitten V.k.e. (bat heraus / hat herausgebeten) : pediñ da zont er-maez.

herausblicken V.gw. (hat herausgeblickt) : **1.** sellet er-maez, en em ziskouez, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri, bountañ e benn er-maez dre ar prenestr, mont war e vruck er prenestr, mont war e vruched er prenestr ; *meine Zehen blicken aus den Strümpfen heraus*, patatez nevez am eus em loeroù ; **2.** [heol] dispakañ, tarzhañ.

herausbrechen V.gw. (bricht heraus / brach heraus / ist herausgebrochen) : **1.** mont er-maez dre nerzh, tec'hout, delammat, strinkañ er-maez, achap ; **2.** dirollañ, diskordañ, tarzhañ, distagañ, distignañ, disvantañ, sklokal, sailhañ.

V.k.e. (bricht heraus / brach heraus / hat herausgebrochen) : **1.** lakaat da darzhañ ; **2.** tennañ, eztennañ, lemel.

herausbringen V.k.e. (brachte heraus / hat herausgebracht) : **1.** degas ; **2.** leuskel, disac'hañ, dispakañ, distripañ ; *seine Worte nur mit Mühe herausbringen*, bezañ dalc'het en e gomz, disac'hañ ar gerioù gant poan ; **3.** tennañ, eztennañ ; *aus dem Angeklagten war nichts herauszubringen*, ne oa ket bet tu da lakaat an tamallad da gomz, ne voe kavet tu ebet da lakaat an tamallad da gaozeal, ne oa ket bet tu da ziennañ an tamallad, ne oa ket bet tu da zibluskañ an tamallad, ne oa ket bet tu da ziskantañ an tamallad ; **4.** produiñ, embann, lakaat er gouloù ; *einen neuen Film herausbringen*, produiñ ur film nevez ; **5.** skoulmañ, goleiñ ; *seine Kosten herausbringen*, adkavout (gounit)

arc'hant e zispignoù, kempouezañ e zispignoù, skoulmañ an dispignoù.

herausdrängen V.k.e. (hat herausgedrängt) : bountañ er-maez, skarzhañ, karzhañ.

V.em. : **sich herausdrängen** (hat sich (t-rt) herausgedrängt) : bountañ evit dont er-maez, ilinata evit dont er-maez, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit dont er-maez, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont er-maez, toullañ e hent a-dreuz an engroez evit dont er-maez, digeriñ e hent dre an engroez evit dont er-maez, mont bount-divount dre-douez an dud evit dont er-maez, mont bount-divount dre-vesk an dud evit dont er-maez, en em silañ dre-douez an dud evit dont er-maez, en em silañ dre-vesk an dud evit dont er-maez.

herausdrehen V.k.e. (hat herausgedreht) : eztennañ dre dreiñ, diviñsañ.

herausdringen V.gw. (drang heraus / ist herausgedrungen) : dont er-maez dre nerzh, strinkañ, distrinkañ, flistrañ, plomañ, diflipañ, diflukañ, difukañ, delammat, strimpiñ, dedarzhañ, tarzhañ.

herausdrücken V.k.e. (hat herausgedrückt) : gwaskañ, tennañ ; *den Saft aus der Apfelsine herausdrücken*, gwaskañ un aval-orañjez evit kaout e zour, gwaskañ un aouraval.

herausdürfen V.gw. (darf heraus / durfte heraus / hat herausgedurft) : kaout aotre da zont er-maez, kaout gwir da zont er-maez.

herauseilen V.gw. (ist hinausgeeilt) : hastañ da zont er-maez.

herausfahren V.gw. (fährt heraus / fuhr heraus / ist herausgefahren) : **1.** dont er-maez gant ur c'harr-tan ; *ein Wagen kam aus dem Waldweg herausgefahren*, diflukañ a reas ur c'harr-tan eus hent ar c'hoad, strinkañ a reas ur c'harr-tan eus hent ar c'hoad, disoc'h a reas ur c'harr-tan a hent ar c'hoad ; **2.** *das Wort ist ihm herausgefahren*, riklet e oa ar ger-se diwar e deod, lavaret en doa an dra-se diwar beg e deod, ar ger-se a zo bet achapet digantañ hep soñjal, komzet en doa dre brez.

V.k.e. (fährt heraus / fuhr heraus / hat herausgefahren) : **1.** degas er-maez gant ur c'harr-tan ; **2.** [kirri-nij] *die Klappen herausfahren*, diskenn panneloù an askelloù.

herausfallen V.gw. (fällt heraus / fiel heraus / ist herausgefallen) : kouezhañ er-maez.

herausfiltern V.k.e. (hat herausgefiltert) : lemel dre silañ, tennañ dre silañ.

herausfinden V.k.e. (fand heraus / hat herausgefunden) : **1.** diskuliañ, kavout, diforc'hiñ, gouzout, sklêrijennañ ; *die Lösung eines Rätsels herausfinden*, diskoulmañ un divnadell, kavout penn diouzh lost d'un divnadell, kavout poell d'ur gudenn ; *die Wahrheit herausfinden*, dont a-benn da c'houzout ar wironez, sikañ e viz en toull ; *man fand heraus, wer es war*, kavet ez eus bet piv e oa ; *man versuchte herauszufinden, woher das Geräusch kam*, klasket e voe lec'hiañ an trouz ; *da wir die Wahrheit nicht herausfinden können, vertraue ich Ihnen*, e defot ne c'hallomp ket gouzout ar wironez e fizian ennoc'h, e faot ne c'hallomp ket gouzout ar wironez e fizian ennoc'h ; *er konnte jedoch die Wahrheit herausfinden*, deuet e oa a-benn da c'houzout ar wironez memes tra ; *sie kämpften gegeneinander, um*

herauszufinden, wer der Stärkste sei, en em gannet e oant evit gouzout piv e oa ar c'hreñvañ ; *sie versuchte herauszufinden, was ihr Vater ihr verheimlicht hatte*, klask a rae sklêrijennañ ar pezh a oa bet kuzhet outi gant he zad ; **2.** digemmañ ; *jemanden in der Menge herausfinden*, kavout u.b. war-greiz tout an dud.

V.gw. : kavout penaos dont er-maez ; *er konnte endlich aus dem Schlamassel herausfinden*, deuet e oa er-maez anezhi a-benn ar fin.

V.em. : **sich herausfinden** (fand sich heraus / hat sich (t-rt) herausgefunden) : kavout e lank, kavout lank, kavout ar pleg d'en em dennañ, en em bakañ, en em gavout, kavout e ziluzioù, kavout ur voaien da zibunañ e gudenn, kavout ar c'hraf, kavout war peseurt avel sturiañ e vatimant, en em glask, en em zibab, en em embreger, dirouestañ e neud, en em ziluziañ ; *ich werde mich schon herausfinden*, en em zibab a rin me va-unan a-dra-sur, en em zisac'hañ a rin me va-unan, en em embreger a rin me va-unan, dont a ray ganin, mont a raio ganin, kavout a rin ar skoulm (an dalc'h, va fleg d'en em dennañ, ar c'hraf, va zu da zont a-benn, va zu da zirouestañ va neud), gouzout a ouezin va diluzioù, kavout a rin ur voaien da zibunañ ar gudenn, kavout a rin penaos ober diouti, kavout a rin un tu bennak d'en em zibab, kavout a rin un doare bennak da dennañ va zamm spilhenn eus ar c'hoari, ne chomo ket va lost er vrae, kavout a rin un dra bennak, kavout a rin un doare bennak da sachañ va ibil.

herausfischen V.k.e. (hat herausgefischt) : dizourañ, divorañ, diboullañ, tennañ eus an dour.

V.em. : **sich herausfischen** (hat sich (t-d-b) herausgefischt) : *sich (t-d-b) etwas herausfischen*, krapañ en udb, lakaat e grabanoù war udb, krabanata udb, difoupañ udb.

herausfliegen V.gw. (flog heraus / ist herausgeflogen) : **1.** dont er-maez diwar nij, nijal kuit ; **2.** P. *er flog aus der Schule heraus*, skarzhet e voe eus ar skol.

V.k.e. (flog heraus / hat herausgeflogen) : diboullañ gant ur c'harr-nij, divorañ gant ur c'harr-nij, divroañ gant ur c'harr-nij, kas kuit gant ur c'harr-nij.

herausfließen V.gw. (floss heraus / ist herausgeflossen) : redek, berañ, deverañ, diruilh.

Herausforderer g. (-s,-) : daeer g., atahiner g., hegazer g.

Herausforderin b. (-,-nen) : daeerez b., atahinerez b., hegazerez b.

herausfordern V.k.e. (hat herausgefordert) : *jemanden herausfordern*, daeañ (faeañ, dicheckal, hegal, hegañ, hegaziñ) u.b., reiñ an dae d'u.b., atahinañ u.b., en em aroziñ ouzh u.b., en em glask ouzh u.b., klask penn ouzh u.b. ; *jemanden zu etwas herausfordern*, dicheckal u.b. d'ober udb ; *jemanden zum Zweikampf herausfordern*, hegal u.b. d'an emgann-daou, hegal u.b. da stourm, difiañ (gelver) u.b. evit dont da droc'hañ an akuilhetenn / reiñ an difi d'u.b. / daeañ (gervel, difiañ) u.b. d'an duvell (Gregor), daeañ u.b. d'an emgann-daou, hegal u.b. d'an emgann-daou.

herausfordernd ag. : atahinus, atizus.

Herausforderung b. (-,-en) : dae g., daedadenn b., difiadenn b., difiadeg b., dicheckadenn b., atahin g., atahinerezh g., heg g.

herausfühlen V.k.e. (hat herausgeföhlt) : [dre skeud.] santout, douetiñ, raksantout, spurmantiñ.

herausführen V.k.e. (hat herausgeführt) : degas er-maez.

V.gw. (hat herausgeführt) : [hent] kas er-maez.

Herausgabe b. (-,-n) : **1.** daskor g., roidigezh b. ; *Herausgabe von Geld*, roidigezh (degasaden) archant b. ; **2.** *Herausgabe eines Gefangenen*, divac'hidigezh (frankadur g.) ur prizoniad b. ; **3.** [moull.] embannadur g., embannerezh g., embannidigezh b., embann g.

herausgeben V.k.e. (gibt heraus / gab heraus / hat herausgegeben) : **1.** daskoriñ, reiñ, restaol, resteurel, disteurel, retorn ; *er konnte beim Bezahlen nicht herausgeben*, ne oa ket evit distreiñ moneiz (reiñ an distro war an trok, distreiñ ar c'hemm, disteurel) ; **2.** [moull.] embann, moullañ, lakaat er gouloù ; *ein Buch herausgeben*, embann ul levr, lakaat ul levr er gouloù ; *wieder herausgeben*, neu herausgeben, eilmoullañ, adembann, advoullañ.

Herausgeber g. (-s,-) : embanner g.

Herausgeberin b. (-,-nen) : embannerez b.

herausgehen V.gw. (ging heraus / ist herausgegangen) :

1. dont er-maez, digêriadenniñ, digêriañ, digêriñ, ermaeziañ, sortial ; *aus diesem Stoff gehen die Flecke schlecht heraus*, diaes eo digousiñ an danvez-mañ ; *die Schimmelflecke gehen nicht mehr heraus*, ar brondou ne zeu ket er-maez ken ; **2.** [dre skeud.] *aus sich herausgehen*, en em ziavaeziañ, diskouez e divliadoù ; *sie geht nicht aus sich heraus*, honnezh a oar derc'hel ganti (derc'hel kloz war he soñjoù), ur spered hurrenek a blac'h eo honnezh, honnezh a oar moustrañ war he soñjoù, ur plac'h tavedek eo honnezh, ourzal a ra, techet eo da ourzal, derc'hel a ra en he genoù pezh 'zo en he spered, kuzhet eo, goloet eo, klozennek eo, chom a ra en he distag, chom a ra war he zreuzoù, honnezh a zo berr he lañchenn.

herausgehen n. (-s) : *beim Herausgehen*, en ur vont er-maez, pa oa o vont er-maez, o vont er-maez.

Herausgeld n. (-s) : [Bro-Suis] distro war an trok g./b., moneiz g.

herausgeputzt ag. : aveet, dreket, keitet, en e gaer, en e gaerañ, en he brav, en e faro ; *herausgeputzt sein*, bezañ keitet, bezañ gwisket en e gaer, bezañ gwisket en e gaerañ, bezañ en e faro, bezañ en e faroñ, bezañ gwisket en e faroñ, bezañ gwisket-faro, bezañ en he brav, bezañ greiet, bezañ fichet-kaer.

herausgraben V.k.e. (gräbt heraus / grub heraus / hat herausgegraben) : dizouarañ, eztennañ.

herausgreifen V.k.e. (griff heraus / hat herausgegriffen) : tapout krog e, kregiñ e, kemer evel ma teu.

herausgucken V.gw. (hat herausgeguckt) : sellet er-maez, en em ziskouez, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri, tennañ e fri er-maez, bountañ e benn er-maez dre ar prenestr, mont war e vrusk er prenestr, mont war e vruched er prenestr ; *die ersten Veilchen gucken (aus dem Gras) heraus*, ar melion kentañ a ziskouez begoù o frioù, emañ ar melion kentañ o tont war-wel ; *meine Zehen gucken aus den Strümpfen heraus*, patatez nevez am eus em loeroù ; *die Kartoffeln gucken aus der Erde heraus*, emañ fri ar patatez er-maez.

heraushaben V.k.e. (hat heraus / hatte heraus / hat herausgehabt) : P. 1. bezañ deuet a-benn da dennañ er-maez ; 2. *die hat's heraus*, honnezh he deus an tu, honnezh a oar an tres (an taol, ar stok) ; 3. *ich hab's heraus*, kavet 'm eus an tu (an dro, ar c'hraf, ar skoulm, an dalc'h, ar pleg, penn vat da'm zaol, penn diouzh lost da'm fellenn, poell da'm c'hudenn) ; 4. bezañ deuet a-benn da skarzhañ, bezañ deuet a-benn da garzhañ, bezañ deuet a-benn da gas kuit.

heraushalten V.k.e. (hält heraus / hielt heraus / hat herausgehalten) : 1. lakaat da dremen er-maez, derc'hel er-maez ; 2. *jemanden heraushalten*, mirout ouzh u.b. a vont tre, herzel ouzh u.b. da vont tre, dizarbenn u.b. ; 3. *jemanden von etwas heraushalten*, derc'hel u.b. pell diouzh udb, derc'hel u.b. er-maez eus udb.

V.em. : **sich heraushalten** (hält sich heraus / hielt sich heraus / hat sich (t-rt) herausgehalten) : chom hep emellout, chom en e doull, chom war e dreuzoù ; *halt dich da raus !* diwall d'en em luziañ gant traoù n'ac'h eus ket karg anezho ! lez ar re all da ziluziañ o gwriad ! chom war da dreuzoù ! chom hep lakaat da fri en dra-se ! na sank ket da fri en dra-se ! n'ay ket da fri aze ! emell eus ar pezh a sell ouzhit ! n'a ket da emellout eus kement-se ! n'a ket d'en em veskañ e kement-se ! ne vefe ket a boan dit lakaat da fri en dra-se ! n'ec'h eus klask ebet war mann ebet en afer-se ! n'emañ ket ez kerz emellout eus kement-se ! an dra-se n'eo ket da stal eo ! n'ec'h eus ket da welet war gement-se ! mir a lakaat da fri en afer-se ! ; *aus Dingen, die man nicht versteht, sollte man sich lieber raushalten*, [kr-l] pep hini e vicher ha ned aio ket ar c'hazh d'al laezh - pep hini e dro hag ar vilin a dro - an neb a zo mevel n'eo ket mestr, verbum caro factum est - mil micher, mil mizer - Yannig a vil vicher a varvas gant an naon - Daniel mil micher a varvas gant ar vizer - naontek micher, ugent mizer - mat al laezh dous, mat al laezh trenk, mat da bep den chom en e renk - bez e ranker peuriñ pe euzhiñ el lec'h ma vezer staget.

heraushängen (hängt heraus / hing heraus / hat herausgehungen) / **heraushängen**¹ (hing heraus / hat herausgehungen) V.gw. : 1. bezañ a-istribilh (a-skourr, a-ispilh, e-pign) ; *dem Hunde hing die Zunge heraus*, ar c'hi a denne e deod, dideodañ a rae ar c'hi ; 2. [dre skeud.] *das hängt mir zum Halse heraus*, me 'zo erru dotu gant an dra-se, an dra-se a dorr din va fevarzek real, dreistpenn am eus gant an dra-se, leun va c'hased am eus gant an dra-se, leun va rastell am eus gant an dra-se, trawalc'h da'm lêr, va gwalc'h am eus a gement-se, re eo din, va gwalc'h am eus eus an dra-se, darev on gant an dra-se, aet on tremen skuizh gant an dra-se, deuet on nec'het-marv gant an dra-se, me a zo erru skuizh va revr gant an dra-se, skuizh on (erru on skuizh, tremen skuizh on, me a zo eok, erru on heug, erru on heug, faezh on) gant an dra-se, eok ha tremen eok on gant an dra-se, heug a ro an dra-se din, heug on gant kement-se, heug on gant kement-se, leizh va lêr am eus diouzh an dra-se, gwasket on evel un torch-listri, aet eo al loa dreist ar skudell, erru on poazh gant an dra-se, brenn !, va revr gant an dra-se ! va gaol !

heraushängen² (hat herausgehängt) V.k.e. : istribilhañ, ispiilhañ, lakaat a-istribilh, skourrañ, krougañ, displegañ,

dispakañ, lakaat a-wel, lakaat a-wel-kaer ; *eine Fahne heraushängen*, displegañ ur banniel, dispakañ ur banniel.

herausbauen V.k.e. (haute heraus / hieb heraus // hat herausgehauen) : 1. tennañ gant taolioù, eztennañ gant taolioù, skarzhañ gant taolioù, karzhañ gant taolioù ; 2. [lu] distrobañ, dic'hronnañ, diac'hubiñ, dieubiñ.

herausheben V.k.e. (hob heraus / hat herausgehoben) : 1. tennañ dre sevel ; 2. [dre skeud.] lakaat splann war wel, gouverkañ, lakaat da zont da splann, splannañ, splannaat, lakaat da vezañ anatoc'h, spisaat, toniañ, reiñ lufur da, reiñ sked da, reiñ tro da, lakaat da lugerniñ, brudañ.

V.em. : **sich herausheben** (hob sich heraus / hat sich (t-rt) herausgehoben) : bezañ splann war wel, ober un tarch splann, diferañ, flammañ.

herausheben V.gw. (t-d-b) (hilft heraus / half heraus / hat herausgeholfen) : *jemandem herausheben*, reiñ skoazell d'u.b. evit dont er-maez, astenn ar skeul d'u.b., disac'hañ u.b., dibab u.b., tennañ u.b. er-maez eus al lagenn (eus ur blegenn fall), difallañ u.b., dibeskiñ u.b., divec'hiañ u.b., divankout u.b., dishualañ u.b.

V.em. : **sich herausheben** (hilft sich heraus / half sich heraus / hat sich (t-d-b) herausgeholfen) : kavout e lank, kavout lank, en em gavout, kavout ar pleg d'en em dennañ, kavout an tu d'en em bakañ, kavout e ziluzioù, kavout ur voaien da zibunañ e gudenn, kavout ar c'hraf, en em glask, en em zibab, en em embreger, en em ziluziañ, dirouestlañ e neud.

herausholen V.k.e. (hat herausgeholt) : 1. mont da gerc'hat, tennañ, sachañ ; *Fische aus dem Wasser herausholen*, distlabezañ pesked e-maez an dour ; 2. [dre skeud.] *die Kastanien aus dem Feuer herausholen*, ober tout al labour evit unan-all, bale war ar mor evit u.b., en em zivadeziñ d'ober evit u.b., mont en tan evit u.b., tennañ tan war e gein oc'h ober evit unan all, poaniañ (toullañ) evit unan all, kemer riskloù evit mad unan all ; 3. [dre skeud.] *aus einem Motor das Letzte (das Äußerste) herausholen*, lakaat ur c'heflusker da dreiñ buanañ ma c'hall, tennañ e seizh gwellañ (ar muiañ posupl) eus ur c'heflusker.

heraus hören V.k.e. (hat herausgehört) : 1. klevet dreist d'an trouzioù all ; *jemandes Stimme heraus hören*, klevet mouezh u.b. war-greiz tout an dud ; 2. *aus seinen Worten konnte man Besorgnis heraus hören*, dre e brezeg e veze klevet pegen nec'het e oa.

herausjagen V.k.e. (hat herausgejagt) : *jemanden herausjagen*, argas u.b., kas kuit u.b., skarzhañ u.b., kas u.b. er-maez, reiñ foet an nor d'u.b., teuler (lakaat) u.b. er-maez, lakaat u.b. er porzh, sevel e dreid d'u.b., digêriañ u.b., reiñ herr d'u.b. da vont ac'hann, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, bale u.b., bountañ u.b. er-maezh, didreuzaoüiañ u.b., lakaat u.b. en hent, bannañ u.b., hemolc'hiñ u.b., chaseal u.b., P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, fouttrañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez.

V.gw. (ist herausgejagt) : dont er-maez d'ar pevarlamm-ruz, dilammat er-maez.

herauskehren V.k.e. (hat herausgekehrt) : 1. skubañ ; 2. [dre skeud.] *die raue Seite herauskehren*, diskouez uioc'h a strizhder, mont dre vil (mont rust) d'u.b., bezañ

rust (dibalamour) ouzh (evit) u.b., bezañ reut e-keñver u.b., ober un dañs hep soner gant u.b., dont da vezañ rust an troc'h gant an-unan.

herausklappbar ag. : pak-dispak, astenn-diastronn, war astenn, gorre-gouziz, sav-disav, lem-laka.

herausklappen V.k.e. (hat herausgeklappt) : [adskaon] sevel pe diskenn.

herausklauben V.k.e. (hat herausgeklaut) : diskantañ, dibluskañ ervat, c'hwennat, sellet a-dailh ouzh, nizañ, diskejañ, disec'hañ.

V.em. : **sich herausklauben** (hat sich (t-d-b) herausgeklaut) : *sich etwas herausklauben*, diskantañ udb, dibluskañ udb ervat, c'hwennat udb., nizañ udb, sellet a-dailh ouzh udb., diskejañ udb, disec'hañ udb.

herausklopfen V.k.e. (hat herausgeklopft) : tennañ gant taolioù, eztennañ gant taolioù, skarzhañ gant taolioù, karzhañ gant taolioù.

herauskommen V.gw. (kam heraus / ist herausgekommen) : **1.** dont er-maez, digêriadenniñ, digêriañ, digêriñ, ermaeziañ, sortial, diflukañ, difoupat, disoc'h ; *kommt heraus !* deuit er-maez ! ; *komm raus aus dem Bett !* deus er-maez eus da wele ! poent eo diblouzañ (didortañ, disouchañ) ! poent eo didoullañ (dibradañ) alese ! poent eo strilhañ da c'hwen ! ; *der Pfarrer kommt aus seinem Pfarrhaus heraus*, digêriañ a ra ar person diouzh e bresbital ; *ein Wagen kam aus dem Waldweg heraus*, diflukañ a reas ur c'harr-tan eus hent ar c'hoad, disoc'h a reas ur c'harr-tan a hent ar c'hoad ; *seine Worte kommen schwer heraus*, komz a ra gant poan, dalc'het eo en e gomz, ar gerioù a zisoc'h gant poan eus e veg, disac'hañ a ra ar gerioù gant poan ; *wenn es nur nicht herauskommt*, gant ma ne vo ket diskuliet an dra-se, gant ma ne gano na pig na bran, gant ma chomo didoull an ti, gant ma ne vo ket gwerzhet ar bistolenn, gant ma ne vo ket toulllet d'an douar, gant ma ne vo ket roet avel d'an dra-se, gant ma ne vo ket roet avel d'ar c'had, gant ma chomo kuzh ; *ich komme nicht mehr aus dem Gestrüpp heraus*, strobelle on gant an drez ; **2.** [dre skeud.] *sie kam aus dem Staunen nicht heraus*, ne oa ket bet evit disaouzanañ ; *wir kamen aus dem Lachen nicht heraus*, un abadenn c'hoarzhin e oa bet, fent hor boa bet, fent hor boa kemeret, nag a c'hoarzh a oa bet, eno e oa bet c'hoarzhadeg, pebezh c'hoarzhadeg ; *er kommt nicht mit der Sprache heraus*, ne lavar na grik na mik, ne faout (rann, son) grik, tevel a ra krenn, tevel a ra mik, ne wik grik ebet, chom a ra hep distagañ ur grik, ne lavar ger ebet ; *es ist nichts Gutes dabei herausgekommen*, n'eus netra vat deuet war-c'horre, n'eus mann vat ebet deuet war-c'horre ; *dabei kommt nichts heraus*, blev da gaout ! kement-se ne zisoc'ho da netra, poan gollet eo, kenkoulz ribotat dour, kenkoulz goro un tarv, gant an dra-se ne c'hounezfe ket an den gwerzh e boan, evit kelo pezh a dalv, evit ar pezh ma'z eo, n'eus netra a vat da dennañ eus kement-se ; *ich frage mich, was dabei herauskommt*, n'ouzon ket penaos e troio an traoù, n'ouzon ket peseurt ruilh a raio ; *es kommt immer dasselbe heraus*, marv eo ar gwez-avalou ha disec'het plant ar sistr, n'eus kemm ebet, ne cheñch netra, ne zegas cheñchamant ebet, digemm e chom an traoù ; *das kommt alles auf eins heraus*, tuig ha talig eo kement-se holl, er givijeri e vez an ejened buoc'hed, ur

maout a zo un dañvad, un heñvel dra eo, kenkoulz an eil hag egile, kenkoulz an eil evel egile, koulz tra eo, hemañ hag hennezh a zo ur memes tra (a zo ingal) / par eo hemañ da hennezh / ur memes eo / un heñvel eo (Gregor) ; *ein neuer Wagentyp ist eben herausgekommen*, ur patrom karr (un doare karr) nevez a zo bet lakaet e gwerzh nevez 'zo.

herauskönnen V.gw. (kann heraus / konnte heraus / hat herausgekonnt) : gallout dont er-maez.

herauskriechen V.gw. (kroch heraus / ist herausgekrochen) : **1.** ruzañ er-maez, en em stlejañ er-maez, skrampañ er-maez, mont a-stlej er-maez, mont a-ruz-korf er-maez, mont a-ruzoù er-maez, mont a-ruz er-maez, buzhugenniñ evit dont er-maez, en em arat er-maez ; *aus der Erde herauskriechen*, dizouarañ ; *der Maulwurf kriecht aus seinem Gang heraus*, dizouarañ a ra ar c'hoz ; **2.** [laboused] diglorañ, diglosañ, dinodiñ, diflukañ, nodiñ.

herauskriegen V.k.e. (hat herausgekriegt) : **1.** dont a-benn da dennañ er-maez ; *die Schimmelflecke kriegt man nicht mehr raus*, ar brondou ne zeu ket er-maez ken ; **2.** bezañ dleet d'an-unan, kaout da douch ; **3.** [dre skeud.] dizoleiñ, dirouestlañ ; *ein Geheimnis herauskriegen*, dont a-benn da c'houzout ur c'hevrin ; *aus ihm ist nichts herauszukriegen*, ne gaver tu ebet d'e lakaat da gaozeal.

herauskristallisieren V.k.e. (kristallisierte heraus / hat herauskristallisiert) : lakaat splann war wel, gouverkañ, lakaat da zont da splann, splannañ, splannaat, lakaat da vezañ anatoc'h, spisaat.

V.em. : **sich herauskristallisieren** (kristallisierte sich heraus / hat sich (t-rt) herauskristallisiert) : krouiñ, sevel, en em ziskouez ; *sich als etwas herauskristallisieren*, diskouez bezañ udb, dont da vezañ udb, treiñ da udb.

herauslangen V.k.e. (hat herausgelangt) : astenn, lakaat da dremen dre un digor.

herauslassen V.k.e. (lässt heraus / ließ heraus / hat herausgelassen) : **1.** leuskel da zont er-maez, leuskel da vont, digeriñ war ; *Wein herauslassen*, tennañ gwin eus ar varrikenn, goro ar varrikenn ; *die Luft aus etwas herauslassen*, dic'hwezañ udb ; *die Möbelpacker mussten den Schrank durch das Fenster herauslassen*, an diannezerien o doa ranket paseal an armel dre doull ar prenestr ; **2.** P. reiñ da intent ; **3.** lemel, leuskel a-gostez.

herauslaufen V.gw. (läuft heraus / lief heraus // ist herausgelaufen / kam herausgelaufen) : dont er-maez d'ar red.

herauslegen V.k.e. (hat herausgelegt) : displegañ, diskouez, lakaat war wel, lakaat a-wel, lakaat a-wel-kaer, dispakañ, lakaat e gwel.

herauslesen V.k.e. (liest heraus / las heraus / hat herausgelesen) : **1.** digejañ (Gregor), dilenn, dibab, diuzañ, ober dilenn da, c'hwennat ; **2.** spurmantiñ goude lenn, dezastum goude lenn.

herauslocken V.k.e. (hat herausgelockt) : **1.** dedennañ er-maez ; *jemanden herauslocken*, digêriañ u.b. ; **2.** tennañ ; *ein Geheimnis aus jemandem herauslocken*, tennañ c'hwibez d'u.b., tennañ kaoz digant u.b., diennañ (diskantañ, goro, dibluskañ) u.b., lakaat u.b. da reiñ avel d'ar c'had (da werzhañ ar bistolenn, da ziskuliañ ur

c'hevrin, da zisklêriañ ur c'hevrin) ; *jemanden aus der Reserve herauslocken*, lemel an heudadur diwar u.b., diheudañ u.b.

herauslösen V.k.e. (hat herausgelöst) : tennañ, ermaeziañ, lemel, diframmañ, eztennañ ; *die Knochen aus etwas herauslösen*, diaskornañ udb.

herauslügen V.em. : **sich herauslügen** (log sich heraus / hat sich (t-rt) herausgelogen) : en em dennañ dre droadañ gevier.

herausmachen V.k.e. (hat herausgemacht) : P. tennañ, lemel.

V.em. : **sich herausmachen** (hat sich (t-rt) herausgemacht) : P. *sich gut herausmachen*, *sich prächtig herausmachen*, kreskiñ fonnus, ober berzh, ober brud, bleuniañ.

herausmüssen V.gw. (muss heraus / musste heraus / hat herausgemusst) : rankout dont er-maez.

herausnehmbar ag. : lem-laka.

herausnehmen V.k.e. (nimmt heraus / nahm heraus / hat herausgenommen) : 1. lemel, tennañ ; 2. [sport, lu] *die Brust herausnehmen*, c'hwezañ e stomog (e vruched), bantañ e stomog, bantañ he bronnoù, bantañ he divronn.

V.em. : **sich herausnehmen** (nimmt sich heraus / nahm sich heraus / hat sich (t-d-b) herausgenommen) : P. [dre skeud.] *sich (t-d-b) viel herausnehmen*, mont er-maez, c'hoari (ober) anezhi, mont pellik a-walc'h ganti, kas warnezi, mont re bell ganti, mont er-maez eus ar park ; *sich (t-d-b) Freiheiten herausnehmen*, bezañ diardoù (dichek, dichipot betek re, hardizh, her, balc'h, divezh, digoll, divergont, digompliment, dibalamour, digaz, difoutre), kaout kribell, mont re frank ouzh u.b., bezañ hardizh ouzh u.b., mont er-maez eus ar park.

herauspauken V.k.e. (hat herausgepaukt) : P. tennañ a boan, tennañ a wall blegenn, disac'hañ eus al lagenn.

herauspicken V.em. : **sich herauspicken** (hat sich (t-d-b) herausgepickt) : *sich (t-d-b) etwas herauspicken*, dilenn udb, dibab udb, diuzañ udb.

herausplatzen V.gw. (ist herausgeplatzt) : 1. dirollañ, diskordañ, tarzhañ, distagañ, distignañ, disvantañ, sklokal, sailhañ, foeltrañ ; *mit Lachen herausplatzen*, ober ur pezh c'hoarzhadenn, kristilhañ, c'hoarzhin ken na strak, c'hoarzhin frank, dic'hargadennañ, foeltrañ da c'hoarzhin, dirollañ (diskordañ, tarzhañ, distagañ, distignañ, disvantañ, sklokal, sailhañ) da c'hoarzhin ; *er platzte mit einem Fluch heraus*, ul ledoued a ziflipas digantañ ; 2. *mit etwas herausplatzen*, riklañ udb diwar e deod, lavaret udb diwar beg e deod, diflipañ udb digant an-unan, komz dre brez.

herauspressen V.k.e. (hat herausgepresst) : 1. tennañ, gwaskañ ; 2. [dre skeud.] tennañ dre heg, drouktunañ, tunañ.

herausprusten V.gw. (ist herausgeprustet / hat herausgeprustet) : dic'hargadennañ, kristilhañ, dirollañ (diskordañ, tarzhañ, distagañ, distignañ, disvantañ, sklokal, sailhañ, foeltrañ) da c'hoarzhin.

V.k.e. (hat herausgeprustet) : dislonkañ.

herauspumpen V.k.e. (hat herausgepumpt) : bangounellat, riboulat, pompañ ; *das Wasser aus dem Keller herauspumpen*, bangounellat (riboulat, pompañ) an dour a zo er c'hav.

herausputzen V.k.e. (hat herausgeputzt) : kinklañ, fichañ, stipañ, pinfañ, gitañ, greiañ.

V.em. : **sich herausputzen** (hat sich (t-rt) herausgeputzt) : mont en e c'hloria mundi, en em fichañ en e vravañ, en em wiskañ en e granañ, en em wiskañ en e gaerañ, en em wiskañ en e gaer, en em wiskañ en e faro, en em lakaat e-grei, en em lakaat en e vrav, en em c'hreiañ brav, mont war e begement, en em wiskañ en e gaerañ evel Yann o vont da graoña, en em wiskañ mat evel ar bourev pa'z a d'ober e Bask, en em wiskañ en e faroñ, en em binfañ, en em ginklañ, en em stipañ, en em fichañ kaer ; *herausgeputzt sein*, bezañ keitet, bezañ gwisket en e gaer, bezañ gwisket en e gaerañ, bezañ en e faro, bezañ en e faroñ, bezañ gwisket en e faroñ, bezañ gwisket-faro, bezañ en he brav, bezañ greiet, bezañ ficht-kaer.

herausquellen V.gw. (quillt heraus / quoll heraus / ist herausgequollen) : strinkañ, distrinkañ, flistrañ, plomañ, diflistrañ, diflipañ, difukañ, diflukañ, delammat, strimpiñ, tarzhañ, dedarzhañ, eienañ, mammenniñ ; *auf dem Weg quillt Wasser heraus*, amañ e teu dour-sav war an hent.

herausragen V.gw. (hat herausgeragt) : 1. balirañ, balegiñ, bezañ war valir, difourkañ ; 2. bezañ dreist.

herausreden V.k.e. (hat herausgeredet) : *etwas herausreden*, lavaret udb didortilh ; *frei herausreden*, lavaret e soñj kras, naet ha distag - lavaret an traoù hep kuzh seurt ebet - komz fraezh ha sklaer (hep klask tro en e gaoz, hep klask kornioù-tro en e gaoz, didro, didroidell, didro-kaer, eeun, displeg, distlabez, distag, hep kuzh seurt ebet) - bezañ distlabez da lavaret udb - mont didro dezhi - mont didroidell dezhi - mont war-eeun dezhi - mont berr - lavaret an traoù hep reiñ tro d'e gomzoù (hep reiñ tro d'e lavar, gant komzoù kriz) - na gaout damant evit komz - komz hep kaout nemeur a zamant - komz hep divarc'hañ - na ober a c'henoù bihan - komz hep tamm kildroenn ebet - komz hep chaokat e c'henoù (hep ober kant tro d'ar pod, hep klask troidell ebet d'e gomzoù) - na vezañ sac'h an diaoul - na vezañ seizhdaleetoc'h evit lavaret e soñj d'u.b. - na vezañ daletoc'h evit lavaret e soñj d'u.b. - na gaout kambr a-dreñv ebet - bezañ solud en e gomzoù - lavaret hardizh e soñj - lavaret e soñj gant herder - na gaout treuzoù ebet war e zor - lavaret e soñj berr-ha-krenn / lavaret e soñj berr-ha-groñs (Gregor).

V.em. : **sich herausreden** (hat sich (t-rt) herausgeredet) : en em dennañ gant komzoù brav ; *sich höflich herausreden*, tennañ digarezioù, hejañ per melen d'u.b.

herausreißen V.k.e. (riss heraus / hat herausgerissen) : 1. tennañ, diframmañ, diskalfañ, eztennañ, difrapañ, diblantañ ; 2. P. *er hat ihn noch einmal herausgerissen*, ha tennet en deus anezhañ ur wech ouzhpenn a wall blegenn, ha disac'het en deus anezhañ ur wech ouzhpenn eus al lagenn, dibesket en deus anezhañ ur wech ouzhpenn.

herausreiten V.gw. (ritt heraus // ist herausgeritten / kam herausgeritten) : dont er-maez war varc'h.

herausrücken V.k.e. (hat herausgerückt) : daskoriñ, reiñ ; *Geld herausrücken*, diyalc'hañ, riklañ arc'hant, paeañ, meudañ arc'hant, mont d'e yalc'h, mont d'e c'hodell, dic'hodellañ, foñsañ arc'hant (Gregor), kaout miz, pochañ, bilheouziñ ; *jemandem etwas rausrücken*,

difoarañ udb d'u.b., reiñ udb d'u.b., riklañ udb d'u.b., paseal udb d'u.b.

V.gw. (ist herausgerückt) : *mit der Sprache herausrücken*, reizhabegañ e emzalc'h, reiñ un displeg, komz a-benn ar fin, reiñ an abalamour eus e emzalc'h, dont da gomz, disac'hañ, dispakañ, distripañ ; *mit der Wahrheit herausrücken*, dispakañ (disac'hañ) ar wirionez, anzav ar wirionez, anzavout ar wirionez, P. diskargañ e c'hor.

herausrufen V.k.e. (rief heraus / hat herausgerufen) : 1. gervel da zont er-maez ; 2. [c'hoariva] gervel da zont en-dro war al leurenn ; 3. [lu] gervel d'an armoù.

V.gw. (rief heraus / hat herausgerufen) : huchal eus an diabarzh dre doull ar prenestr pe dre doull an nor, huchal eus an diabarzh dre ar prenestr.

herausrutschen V.gw. (ist herausgerutscht) : 1. riklañ er-maez, diflipañ er-maez ; 2. *dieses Wort ist ihm herausgerutscht*, riklet e oa ar ger-se diwar e deod, lavaret en doa an dra-se diwar beg e deod, diflipet e oa ar ger-se digantañ, ar ger-se a zo bet achapet digantañ hep soñjal, komzet en doa dre brez, ur ger a-dreuz en doa lavaret.

heraussagen V.k.e. (hat ausgesagt) : disklêriañ berr-ha-krenn, disklêriañ berr-ha-groñs ; *etwas offen und frei aussagen*, lavaret udb kras, naet ha distag - lavaret udb fraezh ha sklaer (hep klask tro en e gaoz, gant komzoù kriz, hep klask kornioù-tro en e gaoz, didro, didroidell, didro-kaer, eeun, distag, displeg, distlabez, hep kuzh seurt ebet) - mont didro d'udb - mont didroidell d'udb - mont war-eeun d'udb - mont berr - lavaret udb hep reiñ tro d'e gomzoù (hep reiñ tro d'e lavar) - bezañ distlabez da lavaret udb - na gaout damant evit lavaret udb - lavaret udb hep kaout nemeur a zamant - lavaret udb hep divarc'hañ - na ober a c'henoù bihan - lavaret udb hep tamm kildroenn ebet - lavaret udb hep chaokat e c'henoù (hep ober kant tro d'ar pod, hep klask troidell ebet d'e gomzoù) - na vezañ sac'h an diaoul - na vezañ seizhdaletoc'h evit lavaret udb d'u.b. - na vezañ daletoc'h evit lavaret udb d'u.b. - na gaout kambr a-dreñv ebet - bezañ solud en e gomzoù - lavaret hardizh udb - lavaret e soñj gant herder - na gaout treuzoù ebet war e zor - lavaret udb berr-ha-krenn / lavaret udb berr-ha-groñs (Gregor).

herausschaffen V.k.e. (hat ausgeschafft) : dont a-benn da zegas er-maez, dezougen er-maez, degas er-maez ; *die Möbelpacker mussten den Schrank durch das Fenster herauschaffen*, an diannezerien o doa ranket paseal an armel dre doull ar prenestr.

herausschallen V.gw. (ist ausgeschallt / kam ausgeschallt) : 1. tregerniñ en diabell, dasseniñ er pellder, hekleviñ ; 2. [kr-l] *wie man (es) in den Wald hineinschreit, so schallt es wieder heraus*, emañ an eost diouzh an here - roerig kaverig - eostet e vez ar pezh a vez hadet - ordin e vez tapet an den diwar-bouez e deod - diouzh ma ri e kavi - evel ma komzot e viot respontet - hervez ma ri e vo graet dit - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - an hini a ra goap ouzh e revr e stag - an hini a grañch fae a grañch war e sae - diouzh ma reot e kavot - eus ar skudell a roez e resevez - gra vad hag e kavi mad - va mab, gant ar vent a venti ha netra ken, mentet e vi - an hini a staot ouzh an avel a-benn a

bak leun e zent - an hini a zigor e glap a bak atav un dra bennak - an neb a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a dle bezañ kalet e skouarn, a dle bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro, a vez flemmet - neb a zo e doenn e soul arabat teurel ur c'hef-tan war hini e amezeg - da gazh mat razh heñvel - n'eus den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all.

herausschauen V.gw. (hat herausgeschaut) : 1. sellet er-maez, en em ziskouez, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri, tennañ e fri er-maez, bountañ e benn er-maez dre ar prenestr, mont war e vruck er prenestr, mont war e vruched er prenestr ; *die ersten Veilchen schauen (aus dem Gras) heraus*, ar melion kentañ a ziskouez begoù o frioù, emañ ar melion kentañ o tont war-wel ; *das Elend schaut aus allen Ecken heraus*, beuzet eo ar vro en ur mor a baourentez, ne vez gwelet nemet tud en dienez vrasañ, saotret eo ar vro gant an diouer hag ar baourentez, ur vro a c'hlac'har eo, bevañ a ra an dud e-kreiz ar baourentez an ezhommekañ ; *meine Zehen schauen aus den Strümpfen heraus*, patatez nevez am eus em loeroù ; *die Kartoffeln schauen aus der Erde heraus*, emañ fri ar patatez er-maez ; 2. [dre skeud.] P. *es schaut nichts dabei heraus*, poan gollet eo, blev da gaout gant kement-se, kenkoulz ribotat dour, kenkoulz goro un tarv, kement-se ne zisoc'ho da netra, gant an dra-se ne c'hounezfe ket an den gwerzh e boan, n'eus netra vat da dennañ eus an dra-se, evit kelo pezh a dalv, evit ar pezh ma'z eo, n'eus mann vat ebet da dennañ eus an dra-se.

herausscheren V.em. : **sich herausscheren** (hat sich (t-rt) herausgeschert) : pakañ e rabotoù, sammañ e revr, diskampañ, disvantañ kuit, jilgammañ, mont el lev, en em dennañ, treiñ e gilhorou, sachañ e gilhorou gant an-unan, kas e gilhorou, tennañ e gilhoù, sachañ e ivinoù, frapañ e zivesker diouzh ul lec'h bennak, ripañ kuit, en em ripañ kuit, en em riklañ, rankout he c'hribat, skubañ ar ouinell, mont d'e dreid, harpañ ar vanell, mont er gas, sachañ e garavelloù gant an-unan, gounit a veg botez, c'hoari a veg troad, gallout kaout hed e c'har, gallout kaout hed e votez, mont da redek ar c'had.

herausschicken V.k.e. (hat ausgeschickt) : degas er-maez.

herausschießen V.gw. (schoss heraus // ist herausgeschossen / kam herausgeschossen) : difoupañ, difourkañ, diflukañ, diflipañ, diboukañ, dilammat, dispakañ ; *der Wagen kam aus dem Waldweg herausgeschossen*, difoupañ a reas ar c'harr-tan eus hent ar c'hoad, difourkañ a reas ar c'harr-tan eus hent ar c'hoad, strinkañ a reas ar c'harr-tan eus hent ar c'hoad.

herausschlagen V.k.e. (schlägt heraus / schlug heraus / hat herausgeschlagen) : 1. tennañ gant taolioù, eztennañ gant taolioù, skarzhañ gant taolioù, karzhañ gant taolioù ; *Funken aus dem Stein herausschlagen*, lakaat elfennoù da strinkañ gant (eus) ar mein ; 2. [lu] argas, kas kuit, skarzhañ, kas er-maez, touch kuit, hemolc'hiñ, chaseal ; 3. [dre skeud.] *Gewinn aus etwas herausschlagen*, tennañ splet (gounid, ampled) eus udb, tennañ vad eus udb, tennañ (ober, kaout) e vad eus udb, ober e c'hounid eus udb, ober e c'hounidegezh eus udb, mataat eus udb,

en em vataat eus udb, emvataat eus udb, en em gavout mat eus udb, kerziñ udb, kerzañ udb.

V.gw. : strinkañ, distrinkañ, strimpiñ, dedarzhañ, tarzhañ ; *die Flammen schlugen zum Dach heraus*, strinkañ a reas ar flammoù dre an doenn (a-dreuz an doenn).

herausschleichen V.gw. (schlich heraus / ist herausgeschlichen) : en em laerezh da zont er-maez, en em laerezh kuit, mont kuit evel ul laer, kuitaat didrouz, en em silañ kuit, flipañ, diflipañ, tec'hel kuit divalav, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, mont kuit hep ober brud, mont kuit sioul-riboulenn evel ul laer, mont kuit a-dakot, ober Jil diloj, troc'hañ kuit didrouz-kaer.

herausschleudern V.k.e. (hat herausgeschleudert) : bannañ er-maez, strinkat er-maez, teurel er-maez, stlepel er-maez, talmañ er-maez, strinkañ er-maez, stropañ er-maez.

herausschlüpfen V.gw. (ist herausgeschlüpft) : 1. en em silañ er-maez, diflukañ, diglorañ, diglosañ, dinodiñ, nodiñ ; 2. *dieses Wort ist ihm herausgeschlüpft*, riklet e oa ar ger-se diwar e deod, lavaret en doa an dra-se diwar beg e deod, diflipet e oa ar ger-se digantañ, ar ger-se a zo bet achapet digantañ hep soñjal, komzet en doa dre brez.

herausschmeißen V.k.e. (schmiss heraus / hat herausgeschmissen) : teurel er-maez, stlepel er-maez, bannañ er-maez, ermaeziañ, skarzhañ, karzhañ, ruzañ kuit ; P. *jemanden herausschmeißen*, reiñ foet an nor d'u.b., teuler (lakaat) u.b. er-maez, lakaat u.b. er porzh, tanfoeltrañ u.b. e-barzh ar porzh, sevel e dreid d'u.b., digêriañ u.b., bountañ u.b. er-maezh, reiñ herr d'u.b. da vont ac'hann, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, bale u.b., didreuzaoüiañ u.b., lakaat u.b. en hent, P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, foutrañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez.

herausschneiden V.k.e. (schnitt heraus / hat herausgeschnitten) : 1. didroc'hañ ; 2. [mezeg.] ezskejañ, dazbidañ.

herausschöpfen V.k.e. (hat herausgeschöpft) : puñsañ.

herausschreien V.k.e. (schrie heraus / hat herausgeschrien) : trompilhañ, garmiñ, huchal, youc'hal.

heraussehen V.gw. (sieht heraus / sah heraus / hat herausgesehen) : 1. sellet er-maez, en em ziskouez, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri, bountañ e benn er-maez dre ar prenestr, mont war e vrusk er prenestr, mont war e vruched er prenestr ; 2. P. *dein Taschentuch sieht aus der Tasche heraus*, bez emañ da lien-fri a-istribilh ouzh da chakod.

heraussetzen V.k.e. (hat herausgesetzt) : lakaat er-maez.

heraussollen V.gw. (soll heraus / sollte heraus / hat herausgesollt) : P. rankout dont er-maez.

heraussprengen V.k.e. (hat herausgesprengt) : lakaat da darzhañ.

V.gw. (ist herausgesprengt / kam herausgesprengt) : dont er-maez d'ar pevarlamm-ruz, dilammat er-maez.

herausspringen V.gw. (sprang heraus / ist herausgesprungen) : 1. strinkañ, distrinkañ, flistrañ, diflistrañ, plomañ, diflipañ, delammat, diflukañ, difukañ, strimpiñ, dedarzhañ, tarzhañ ; 2. delammat er-maez,

lammat er-maez ; *aus dem Fenster herausspringen*, lammat er-maez dre doull ar prenestr ; 3. [dre skeud.] P. *es springt nichts dabei heraus*, gant an dra-se ne c'hounezfe ket an den gwerzh e boan, poan gollet eo, kenkoulz ribotat dour, kenkoulz goro un tarv, blev da gaout gant kement-se, kement-se ne zisoc'ho da netra, n'eus netra vat (gounid ebet, mann vat ebet) da dennañ eus an dra-se, kement-se n'eo mat da vann.

herausspritzen V.gw. (ist herausgespritzt) : strinkañ, distrinkañ, flistrañ, diflistrañ, plomañ, diflipañ, delammat, difukañ, diflukañ, strimpiñ, sinklañ, dilañsañ, chugañ.

Herausspritzen n. (-s) : difluk g., ezstrink g., ezflistradur g., flistradenn b., flistradur g., flistr g., flistrad g., flistrerezh g., strink g., strinkadenn b., strinkad g., strinkadur g., strinkerezh g., sinklad g., froud g./b.

herausstammeln V.k.e. (hat herausgestammelt) : simudiñ [udb] etre e zent, azenañ, balbouzañ, chaokat, faoutañ, mouskomz [un nebeud gerioù].

herausstehen V.gw. (hat herausgestanden) : balirañ, balegiñ, bezañ war valir, difourkañ.

herausstehend ag. : o valirañ, o vlegiñ, balirek, war valir.

herausstehlen V.k.e. (stiehlt heraus / stahl heraus / hat herausgestohlen) : *etwas herausstehlen*, laerezh udb, skrapat udb, skrapañ udb, divorañ udb, kemer udb a-gildorn, flipañ udb a-gildorn, rañvat udb, ripañ udb, sigotañ udb, tuniñ udb, c'hwibañ udb, c'hwiblaerezh udb, sammañ udb, ober skrap war udb, pokañ udb.

V.em. : **sich herausstehlen** (stiehlt sich heraus / stahl sich heraus / hat sich (t-rt) herausgestohlen) : en em laerezh da zont er-maez, en em laerezh kuit, mont kuit evel ul laer, kuitaat didrouz, flipañ, diflipañ, en em silañ kuit, tec'hel kuit divalav, ripañ kuit, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, mont kuit hep ober brud, mont kuit sioul-riboulenn evel ul laer, ober Jil diloj, mont kuit a-dakot, troc'hañ kuit didrouz-kaer.

heraussteigen V.gw. (stieg heraus / ist herausgestiegen) : diskenn.

herausstellen V.k.e. (hat herausgestellt) : 1. lakaat er-maez, lakaat a-wel, lakaat a-wel-kaer, lakaat war zizolo ; 2. [dre skeud.] lakaat anat ; *Ergebnisse klar herausstellen*, lakaat disoc'hoù 'zo sklaer hag anat war wel.

V.em. : **sich herausstellen** (hat sich (t-rt) herausgestellt) : dont war wel, bezañ lakaet anat war wel ; [gwir] *bei der Untersuchung hat sich seine Unschuld herausgestellt*, an enklask en deus diskouezet splann ez eo didamall ; *es stellt sich heraus, dass ...*, lakaet e vez war wel e ... ; *er stellt sich gern heraus*, plijout a ra dezhañ sevel war an daol.

herausstottern V.k.e. (hat herausgestottert) : simudiñ [udb] etre e zent, azenañ, balbouzañ, chaokat, faoutañ, mouskomz [un nebeud gerioù].

herausstrecken V.k.e. (hat herausgestreckt) : astenn, bantañ, diskouez, tremen ; *die Zunge herausstrecken*, tennañ e deod ; *die Brust herausstrecken*, c'hwezañ e skevent (e stomog, e vruched), reutaat e vruched, bantañ e stomog, bantañ he bronnoù, bantañ he divronn ; *den Bauch herausstrecken, um etwas darauf zu tragen*, kofañ ouzh udb ; *den Hals herausstrecken*, astenn e c'houzoug, dic'houzougañ, ober tri astenn d'e c'houzoug, gouzougal, arc'houzougal.

herausstreichen V.k.e. (strich heraus / hat herausgestrichen) : 1. lemel, diverkañ ; 2. [dre skeud.] meuliñ, gouverkañ, lakaat war wel, reiñ lufr da, reiñ sked da, reiñ tro da, lakaat da lugerniñ, brudañ ; 3. P. ober c'hoari gaer gant, ober charre en-dro da, ober trouz bras gant.

herausströmen V.gw. (ist herausgeströmt) : ruilhal a wazhiadoù, ruilhal gant herr, deverañ druz, strinkañ, distrinkañ, flistrañ, diflipañ, plomañ, diflukañ, difukañ, delammat, strimpiñ, bouilhañ, dedarzhañ, tarzhañ, deredek.

herausstürmen V.gw. (ist herausgestürmt / kam herausgestürmt) : mont er-maez gant intampi, en em deurel er-maez, strimpiñ er-maez, strinkañ er-maez, dilammat er-maez, disailhañ er-maez.

herausstürzen V.gw. (ist herausgestürzt / kam herausgestürzt) : 1. dont er-maez gant intampi, en em deurel er-maez, strimpiñ er-maez, strinkañ er-maez, disailhañ er-maez, delammat er-maez ; *aus dem Haus herausstürzen*, diframmañ eus an ti, disailhañ e-maez an ti, tec'hel er-maez eus an ti, strinkañ er-maez eus an ti ; *aus dem Gebüsch herausstürzen*, diboukañ eus kreiz ar strouezh, diboukañ eus touez ar strouezh, diboukañ a-greiz ar strouezh, diboukañ a-douez ar strouezh, diboukañ a-vetoù ar strouezh, strinkañ eus touez ar strouezh ; *und er stürzte heraus*, hag an den ha redek er-maez, tizh warnañ ; 2. kouezhañ er-maez.

heraussuchen V.k.e. (hat herausgesucht) : choaz, dibab, dilenn, diuz, diuzañ, digejañ, didoueziañ, c'hwenat.

heraustreiben V.k.e. (trieb heraus / hat herausgetrieben) : argas, kas kuit, skarzhañ, karzhañ, kas er-maez, ermaeziañ, touch kuit, difourkañ, bannañ, hemolc'hiñ, chaseal, degas kuit.

heraustreten V.gw. (tritt heraus / trat heraus / ist herausgetreten) : 1. dont er-maez ; *heraustretende Augen*, daoulagad dispourbellek (Gregor) lies., daoulagad dispourbell lies., daoulagad dislontret lies., daoulagad divarc'het lies., daoulagad kaouenn lies., daoulagad brasbourbell lies., daoulagad glesker lies., daoulagad voulek lies., daoulagad boulek evel kanetennoù lies., daoulagad brennig lies. ; *plötzlich aus der Menschenmenge her austreten*, diflukañ diwar-greiz an engroez, redek eus an engroez, strinkañ er-maez eus an engroez ; 2. [dre skeud.] *aus der Reserve her austreten*, lavaret didro e damm, lavaret didroidell e soñj, lavaret e soñj fraezh ha sklaer, lavaret displeg e soñj, dispakañ fraezh e soñj, lavaret distag e soñj, bezañ distlabez da lavaret e soñj, na gaout treuzoù ken war e zor, na gaout kambr a-drefñ ken.

heraustun V.k.e. (tat heraus / hat herausgetan) : tennañ, lemel.

herauswachsen V.gw. (wächst heraus / wuchs heraus / ist herausgewachsen) : 1. diwanañ, dont, dizouarañ, kelliñ, korzenñ, broudañ, kreskiñ, poulzañ, sevel, labourat ; 2. *er wächst aus seinen Kleidern heraus*, deuet eo da vezañ re vras evit e zilh.

herauswagen V.em. : **sich herauswagen** (hat sich (t-rt) herausgewagt) : krediñ dont er-maez, fiziout dont er-maez.

herauswaschen V.k.e. (wäscht heraus / wusch heraus / hat herausgewaschen) : tennañ dre walc'hiñ, lemel dre walc'hiñ.

V.em. : **sich herauswaschen** (wäscht sich heraus / wusch sich heraus / hat sich (t-rt) herausgewaschen) : en em zidamall.

herauswinden V.em. : **sich herauswinden** (wand sich heraus / hat sich (t-rt) herausgewunden) : 1. en em weañ evit dont er-maez, gweañ evit dont er-maez, en em weañ hag en em ziweañ evit dont er-maez, tortañ evit dont er-maez, en em dreiñ hag en em zistreiñ evit dont er-maez ; 2. [dre skeud.] en em lipat, en em zifretañ, en em zisac'hañ, tennañ e fri a wall afer, tennañ e spilhenn eus ar c'hoari, en em dennañ eus un abadenn, tennañ e lost eus ar vrae, terriñ ode war udb, gouzout e ziluzioù, kavout ar voaien da zibunañ e gudenn, kavout an tu d'en em bakañ, kavout ar c'hraf, kavout war peseurt avel sturiañ e vatimant, en em sachañ diouzh un abadenn, disac'hañ, en em zisac'hañ a wall blegenn, en em zisac'hañ eus ur grenegell, dont war-c'horre, bezañ barrek, disac'hañ an denn, en em silañ etre an horzh hag ar genn, sachañ e ibil gant an-unan, sachañ e groc'henn gant an-unan, tennañ begig e spilhenn eus ar c'hoari, tennañ e damm spilhenn, dibunañ e gudenn, tennañ e frap, tennañ e fri a wall afer, en em dennañ a boan.

herauswollen V.gw. (will heraus / wollte heraus / hat herausgewollt) : 1. kaout c'hoant da zont er-maez, bezañ c'hoant d'an-unan da zont er-maez, goulenn mont er-maez ; 2. *mit der Sprache nicht herauswollen*, chom mut, nac'h komz, ober kant tro d'ar pod, klask kornioù-tro en e gaoz, klask tro en e gaoz.

herauswühlen V.k.e. (hat herausgewühlt) : dizouarañ dre duriñ (dre duriellat, dre finouc'hellañ, dre hoc'hellat).

herauswürgen V.k.e. (hat herausgewürgt) : dislonkañ gant poan vras, bruihiñ gant poan vras, c'hweañ gant poan vras, reboursiñ gant poan vras, rechetiñ gant poan vras, lañsañ diwar e galon gant poan vras, resteuler gant poan vras, teuler diwar e galon gant poan vras, strinkañ diwar e galon gant poan vras.

herausziehen V.k.e. (zog heraus / hat herausgezogen) : tennañ, sachañ, ermaeziañ, lemel, diframmañ, eztennañ, difrapañ, distlabezañ, diblantañ, displantañ, difoupañ ; *den Stecker herausziehen*, dilugañ ; *mit einer Zange herausziehen*, turkezañ ; *aus dem Wasser herausziehen*, dizouarañ, diveuziñ ; *Muscheln aus dem Wasser herausziehen*, diboullañ kregin, divorañ kregiñ ; *Fische aus dem Wasser herausziehen*, distlabezañ pesked e-maez an dour ; *etwas aus dem Meer herausziehen*, divorañ udb ; *den Zahn nach rechts und dann nach links drehen, um ihn herauszuziehen*, ober un taol gwe d'an dant evit e dennañ ; *eine Kugel mit einem Messer herausziehen*, kontellañ ur boled ; [lu] *Truppen aus der Stadt herausziehen*, tennañ soudarded eus kêr ; *seine Füße aus dem Schlamm herausziehen*, dispegañ e dreid diouzh al lec'hid, dilagennañ e dreid ; *aus dem Schlamm herausziehen*, a) tennañ eus al lagenn, disac'hañ, digoliañ, dihoubañ, diskoasellañ, disodellañ, dilagennañ ; b) disac'hañ (tennañ) a wall blegenn, tennañ eus ar vuilhenn.

V.gw. (zog heraus / ist herausgezogen) : mont kuit.

V.em. : **sich herausziehen** (zog sich heraus / hat sich (t-rt) herausgezogen) : *sich (t-rt) aus etwas herausziehen*, en em ziluziañ diouzh udb, en em zisac'hañ diouzh udb, en em zistrobañ diouzh udb.

Herausziehen n. (-s) : tennadur g.

herauszoomen V.k.e. ha V.gw. (hat herausgezoomt) : zoumañ war-dreñv, zoumañ kuit.

herb ag. : **1.** garv, tagus, c'hwerv, kriz, put, rust, trelonk, tag, trenk, kalet ; *herber Geschmack*, blaz tagus (kriz, put, c'hwerv) g., blaz rust (Gregor) ; *herbe Früchte*, frouezh trelonk str., frouezh tag str., frouezh put str., frouezh tri lonk hag un houpadig str., frouezh a dri lonk hag un astenn gouzoug str. ; **2.** [dre skeud.] trenk, put, rust, taer, flemmus, c'hwerv, hek, dibalamour ; *herbe Worte*, gwall gomzoù lies., komzoù trenk (put, rust, taer, hek, c'hwerv, dibalamour, garv, dichek) lies. ; **3.** kriz, garv, kalet, krael ; *herbes Schicksal*, gwall blanedenn b., planedenn c'harv b., tonkadur garv g., tonkadur krael g. ; *herber Verlust*, koll krael g.

Herbarium n. (-s, Herbarien) : levr plant mir g., louzaoueg b.

Herbe b. (-) : **1.** puted b., puter g., krizder g., ruster g., rusted b., rustoni b., garventez b., garvder g., garvded b. ; **2.** [gwin] glasted b., glaster g.

herbei Adverb ha rakverb *rannadus a verk an tostaat* : *herbei, ihr Kinder!* didostait, bugale !

herbeibemühen V.k.e. (bemühte herbei / hat herbeibemüht) : pediñ da zont, goulenn [digant u.b.] dont. V.em. : **sich herbeibemühen** (bemühte sich herbei / hat sich (t-rt) herbeibemüht) : teurvezout dont, prizañ dont, damantiñ da zont.

herbeibringen V.k.e. (brachte herbei / hat herbeigebracht) : degas, dezougen.

herbeidrängen V.em. : **sich herbeidrängen** (hat sich (t-rt) herbeigedrängt) : **1.** bountañ evit tostaat, ilinata evit tostaat, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit tostaat, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit tostaat, toullañ e hent a-dreuz an engroez evit tostaat, digeriñ e hent dre an engroez evit tostaat, mont bount-divount dre-douez an dud evit tostaat, mont bount-divount dre-vesk an dud evit tostaat, en em silañ dre-douez an dud evit tostaat, en em silañ dre-vesk an dud evit tostaat ; **2.** hastañ da zont, deredek, delammat, dont d'ar red, hastañ dont.

herbeileilen V.gw. (ist herbeigeeilt / kam herbeigeeilt) : deredek, delammat, dont d'ar red, hastañ da zont, hastañ dont.

herbeifahren V.gw. (fährt herbei / fuhr herbei // ist herbeigefahren / kam herbeigefahren) : erruout [gant ur c'harr-tan].

V.k.e. (fährt herbei / fuhr herbei / hat herbeigefahren) : degas [gant ur c'harr-tan].

herbeiführen V.k.e. (hat herbeigeführt) : **1.** degas ; **2.** degas d'e heul, degas war e lerc'h, tennañ d'e heul, treluskat, bezañ kiriek da, bezañ kaoz da ; *ein Unglück herbeiführen*, tennañ ur gwalleur d'e heul (war e lerc'h), bezañ abeg d'ur gwalleur bennak, degas ur gwalleur gant an-unan (war e lerc'h, d'e heul) ; **3.** prientiñ, aozañ ; *ein Treffen herbeiführen*, lakaat tud d'en em welet, prientiñ (aozañ) un emweladenn (un emwel, un emgav).

herbeiholen V.k.e. (hat herbeigeholt) : mont da gerc'hat, degas, dezougen, kerc'hat.

herbeikommen V.gw. (kam herbei / ist herbeigekommen) : tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat.

herbeilassen V.k.e. (lässt herbei / ließ herbei / hat herbeigelassen) : leuskel da tostaat, leuskel da zedostaat, leuskel da nesaat, leuskel da zenesaat.

V.em. : **sich herbeilassen** (lässt sich herbei / ließ sich herbei / hat sich (t-rt) herbeigelassen) : *sich zu etwas herbeilassen*, teurvezout (asantiñ, prizañ) ober udb, plegañ d'ober udb, damantiñ d'ober udb

herbeilaufen V.gw. (läuft herbei / lief herbei // ist herbeigelaufen / kam herbeigelaufen) : deredek, delammat, dont d'ar red, denijal.

herbeilocken V.k.e. (hat herbeigelockt) : dedennañ, hoalañ, loaviñ.

herbeimüssen V.gw. (muss herbei / musste herbei / hat herbeigemusst) : **1.** rankout dont ; **2.** *der Schlüssel muss herbei*, ret eo adkavout an alc'hwez.

herbeipfeifen V.k.e. (pfeift herbei / hat herbeigepfeifen) : *jemanden herbeipfeifen*, c'hwitellat u.b. ; *seinen Hund herbeipfeifen*, c'hwibanat ouzh e gi, gervel e gi gant un taol c'hwiban.

herbeireden V.k.e. (hat herbeigeredet) : degas dre zalc'h komz anezhañ, devoudañ dre forzh komz anezhañ, treluskat dre fin komz anezhañ [*dre forzh kanañ Nouel e teu an Nedeleg*].

herbeirufen V.k.e. (rief herbei, hat herbeigerufen) : **1.** *jemanden herbeirufen*, dec'hervel u.b., kemenn u.b., degemenn u.b., gervel u.b. davet an-unan, hopal d'u.b., hopellat d'u.b., hopennañ d'u.b., houal d'u.b., krial ouzh u.b. ; *einen Priester herbeirufen*, gelver ur beleg ; *die Fahrgäste werden über den Lautsprecher herbeigerufen*, emañ an uhelgomzer o c'helver ar veajourien ; *er hat mich herbeigerufen*, galvet on bet gantañ ; *ich wurde herbeigerufen*, galvet e voe warnon da zont ; **2.** bezañ kiriek da, bezañ kaoz da, degas, devoudañ, deluskañ, delankañ.

Herbeirufen n. (-s) : hoperezh g., hop g., hopad g., hopadenn b.

herbeischaffen V.k.e. (hat herbeigeschafft) : degas, dezougen, kerc'hat, pourchas, pourvezañ, darbariñ, titouriñ, kendelc'her, derc'hel, en em warnisañ a ; *sie hatte sich (t-d-b) Landarbeiter herbeigeschafft*, degaset he doa tud war he zraoù (d.l.e. : d'ober war-dro he douaroù, la !).

herbeischleichen V.gw. (schlich herbei // ist herbeigeschlichen / kam herbeigeschlichen) : tostaat dre guzh, dedostaat dre guzh, nesaat dre guzh, denesaat dre guzh.

herbeischleppen V.k.e. (hat herbeigeschleppt) : degas, dezougen.

herbeisehnen V.k.e. (hat herbeigesehnt) : *jemanden herbeisehnen*, hetiñ e teufe u.b., divenn u.b. ; *etwas herbeisehnen*, hetiñ e c'hoarvezfe udb.

herbeiströmen V.gw. (ist herbeigeströmt) : **1.** deredek ; **2.** [dre skeud.] *die Leute strömten in Scharen herbei*, stank-ha-stank e teue an dud ha n'eo ket diouzh kont, stank-ha-stank e teue an dud ha n'eo ket dre gont, a-vordilh en em gave an dud, a-vagadoù (a-vareadoù, a-

vostad) e teue an dud, a-steioù e teue an dud, deredek a rae an dud.

herbeisstürzen V.gw. (ist herbeigestürzt / kam herbeigestürzt) : skeiñ, strimpiñ, dont a-dizh, dont gant diere, difraeañ, delammat, hastañ, deredek eus e vuanañ.

herbeitragen V.k.e. (trägt herbei / trug herbei / hat herbeigetragen) : dezougen, degas war-zoug.

herbeitreiben V.k.e. (trieb herbei / hat herbeigetrieben) : degas, lakaat da zont.

herbeiwälzen V.k.e. (hat herbeigewälzt) : degas a-ruilh, degas a-ruilhoù.

herbeiwinken V.k.e. (hat herbeigewinkt) : *jemanden herbeiwinken*, ober sin d'u.b. da dostaat.

herbeiwünschen V.k.e. (hat herbeigewünscht) : *jemanden herbeiwünschen*, hetiñ e teufe u.b., divenn u.b. ; *etwas herbeiwünschen*, hetiñ e c'hoarvezfe udb.

herbeiziehen V.k.e. (zog herbei / hat herbeigezogen) : 1. sachañ d'e du ; 2. [dre skeud.] P. *an den Haaren herbeigezogen*, war-bouez un neudenn vreïn (un neudenn doull, un neudenn gamm, un neudenn digompez), war-bouez abegoù toull (abegoù didalvoud, abegoù dijaoj, abegoù amzere), gwall gamm, dijaoj, amzere, digompez ; *dieser Vergleich ist an den Haaren herbeigezogen*, gwall gamm (dijaoj, amzere, digompez) eo ar geñveriadenn-se, diwar-goust un neudenn vreïn (diwar-goust un neudenn doull, diwar-goust un neudenn gamm, diwar-goust un neudenn digompez) eo ar geñveriadenn-se.

V.gw. (zogen herbei / sind herbeigezogen) : tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat, dont.

herbekommen V.k.e. (bekam her / hat herbekommen) : kerc'hat, pourchas, pourveziñ, diskoachañ, difoupañ ; *wo soll ich die Ausweise herbekommen ?* ha penaos e rafen 'ta evit kerc'hat ar paperioù-anv-se ?

herbemühen V.k.e. (bemühte her / hat herbemüht) : pediñ da zont, goulenn [digant u.b.] dont.

V.em. : **sich herbemühen** (bemühte sich her / hat sich (t-rt) herbemüht) : teurvezout dont, prizañ dont, damantiñ da zont.

Herberge b. (-,-n) : herberc'h g., ostaleri b., tavern b.

herbergen V.k.e. (hat geherbergt) : herberc'hiañ, lojañ.

Herbergseltern lies. : merourien an herberc'h yaouankiz lies.

Herbergsvater g. (-s,-väter) : merour an herberc'h yaouankiz g.

Herbergsmutter b. (-,-mütter) : merourez an herberc'h yaouankiz b.

herbestellen V.k.e. (bestellte her / hat herbestellt) : gervel, kemenn da zont.

herbeten V.k.e. (hat hergebetet) : dibunañ, aradennañ, restañ.

Herbheit b. (-) : puted b., puter g., krizder g., ruster g., rusted b., rustoni b., garventez b., garvder g., garvded b., egroni b., tagusadur g., trenkennegezh b., trenkter g., trenkded b., suroni b.

herbitten V.k.e. (bat her / hat hergebeten) : pediñ da zont.

Herbizid n. (-s,-e) : [labour-douar] dilouzaouer g.

herblich ag. : [gwin] trenkik, goudrenk, kildrenk, tagus, kriz, put, rust.

herbringen V.k.e. (brachte her / hat hergebracht) : degas, dezougen ; *bring her !* amañ ! ; *bringen Sie ihn mal her !* degasit anezhañ da'm c'havout !

Herbigkeit b. (-) : puted b., puter g., krizder g., ruster g., rusted b., rustoni b., garventez b., garvder g., garvded b., egroni b., tagusadur g., trenkennegezh b., trenkter g., trenkded b., suroni b.

Herbst g. (-es,-e) : 1. diskar-amzer g., skub-delioù g., lost an hañv g., dilost-hañv g., dibenn-eost g., dibenn-hañv g., dilost eus ar bloaz g., diskar delioù g., diskar ar bloaz g., diskar an hañv g., ar mizioù du lies., rageost g., dianeost g., diwezh-amzer g., kozhamzer b., marv-amzer g., razarc'h g., here g. ; *der Spätherbst*, diwezh an diskar-amzer g., dibenn an diskar-amzer g., an diskar-amzer o tennañ d'e fin g. ; *im Herbst*, d'an diskar-amzer, en diskar-amzer ; *im Herbst werfen die Bäume ihre Blätter ab*, d'an diskar-amzer e kouezh delioù ar gwez, d'an diskar-amzer e tiwisk ar gwez, d'an diskar-amzer e tizeil (e tizeil) ar gwez ; *es wird Herbst*, krog eo an diskar-amzer, komañset eo an diskar-amzer, emañ beg an diskar-amzer o tont, santet e vez diouzh an diskar-amzer, gouenn diskar-amzer a zo ganti, liv an diskar-amzer a zo war an amzer, emañ an diskar-amzer o tigeriñ, en em gavet eo an diskar-amzer, degouezhet eo an diskar-amzer, erru eo an diskar-amzer ; *man sieht den Bäumen an, dass der Herbst begonnen hat*, gwelet e vez liv an diskar-amzer war ar gwez, gwelet e vez war ar gwez ez eo erru an diskar-amzer ; *im Sommer regnet es nicht so viel wie im Herbst*, ne ra ket kement a c'hlav en hañv hag en diskar-amzer ; 2. [barzh.] *der Herbst des Lebens*, abardaez ar vuhez g. ; *im Herbst seines Lebens*, war abardaez e vuhez, diouzh abardaez e vuhez, war an diwezhad, war an diwezhadoù, diouzh an diwezhadoù, e dibenn e vuhez, e termen e vuhez.

Herbstaster b. (-,-n) : [louza.] fleur kala-goañv str., fleur gouel an Hollsent str., bleunienn-an-Hollsent b. [*liester* bleunioù-an-Hollsent], bozenn str., boked kala-goañv g., krizantem str.

Herbst-Drehwurz b. (-,-en) : [louza.] kegelig-ar-Werc'hez b.

herbsteln / herbsten¹ V.dibers. (hat geherbstelt / hat geherbstet) : *es herbstelt(!)t*, emañ beg an diskar-amzer o tont, gouenn diskar-amzer a zo ganti, liv an diskar-amzer a zo war an amzer, santet e vez diouzh an diskar-amzer, aet eo an amzer e diskar-amzer, emañ an diskar-amzer o tigeriñ.

herbsten² V.k.e. (hat geherbstet) : [labour-douar] eostiñ, dastum, kutuilh, serriñ, mendemiñ.

Herbst³ n. (-s) : [labour-douar] mendem b., gwiniadeg b.

Herbstfarben lies. : livioù an diskar-amzer lies.

Herbstferien lies. : vakañsoù an diskar-amzer lies. ; *in den Herbstferien regnet es oft*, techet eo vakañsoù an diskar-amzer da c'hlav.

Herbstlaub n. (-s) : delioù sec'h lies., delioù an diskar-amzer lies.

Herbstlese b. (-,-n) : [labour-douar] mendem b., gwiniadeg b.

herbstlich ag. : ... diskar-amzer, eus an diskar-amzer.

Herbstling g. (-s,-e) : 1. [frouezh] frouezh darev en diskar-amzer str. ; 2. [kabel-touseg] laezhog g. ; 3. [loen.]

loen ganet e-pad an diskar-amzer g., loen ganet en dilost eus ar bloaz g.

Herbstmonat g. (-s,-e) : miz eus dilost ar bloaz g.

Herbstmond g. (-s) : loar charretez b.

Herbstrose b. (-,-n) : [louza.] roz-malv str., rozenn-valv b.

Herbstsaat b. (-) : [labour-douar] here g., haderezh en diskar-amzer g.

Herbstsonne b. (-) : heolig an diskar-amzer g.

Herbsttrompete b. (-,-n) : [louza.] trompilh an Ankoù b.

Herbst-Wendelähre b. (-,-n) : [louza.] kegelig-ar-Werc'hez b.

Herbstzeit b. (-,-en) : diskar-amzer g., skub-delioù g., lost an hañv g., dilost-hañv g., dibenn-eost g., dibenn-hañv g., dilost eus ar bloaz g., diskar ar bloaz g., diskar an hañv g., ar mizioù du lies., rageost g., dianeost g.

Herbstzeitlose b. (-,-n) : [louza.] digounnar g., efloud g., karkailh str.

Herd g. (-s,-e) : **1.** forn b., fornigell b., fornell b., fornez b., fornez kegin b., fornez keginnañ b., keginerez b. ; *elektrischer Herd*, keginerez tredan b., fornigell dredan b. ; **2.** oaled b., penn uhelañ an ti g. ; *am häuslichen Herd*, e korn an oaled, e korn ar c'hogn, en e di, e penn uhelañ an ti ; *Feuer im Herd anzünden*, ober tan en oaled, ober tan war an oaled, ober un oaledad tan ; *das Essen auf dem Herd haben*, bezañ oc'h ober boued en oaled, bezañ oc'h ober boued war an oaled ; **3.** [dre skeud.] poent-kreiz g., lec'h kreiz g., fornell b., gorregreizenn b. ; *der Herd der Krankheit*, poent-kreiz ar c'hleñved g., annon ar c'hleñved g. ; *der Herd des Erdbebens*, gorregreizenn ar c'hren-douar b., poent-kreiz ar c'hren-douar g. ; **4.** [dre skeud.] tiegezh g., mog g., oaledad b. ; *einen eigenen Herd gründen*, kemer un hanter diegezh, diazezañ un tiegezh, sevel tiegezh ; **5.** [kr-l] *eigener Herd ist Goldes wert*, eürus an hini en deus ti rak er-maez ne c'hall ket disglaviñ, moged tomm a zo gwelloc'h eget avel yen, gwelloc'h eo moged forn evit avel skorn, gwelloc'h un ti mat eget kalz a barkoù.

Herdbuch n. (-s,-bücher) : [labour-douar] herd-book g., marilh ac'hadur ar chatal g., marilh lignez ar chatal g.

Herde b. (-,-n) : **1.** tropell g., tropellad g., bagad g., rumm g., rummad g., gre b., gread b., pare b., torkad g., bandenn b., bandennad b. ; *das fetteste Schwein der Herde*, magetañ pemoc'h an tropell g. ; *eine Kuhherde*, un tropell saout g., un tropellad saout g., ur bagad saout g., ur rumm saout g., ur vannennad saout b. ; *Kuhherde auf der Weide*, parkad saout g. ; *die Viehherde wächst*, paotañ a ra ar chatal ; **2.** [dre skeud.] *der Herde folgen*, c'hwezhañ e tu an avel, c'hwezhañ gant an avel, mont gant red an dour, bezañ ur spered heul-heul a zen, bezañ ur Yann ar Peul hag a ya da-heul, bezañ ur spered sentidik a zen.

Herdenmensch g. (-en,-en) : **1.** den evel ar re all g., den eus an ordinaloù g. ; **2.** Fañch ar peul hag a ya atav da-heul g., spered heul-heul a zen g., spered sentidik a zen g.

Herdentier n. (-s,-e) : [loen.] loen strolladus g., loen bagadus g., loen strollidik g.

Herdentrieb g. (-s) : strolladuster g., bagadusted b., bagaduster g., strollidigezh b., anien vagadus b., anien strolladus b.

Herdenverhalten n. (-s) : realezh vagadiñ b., emzalc'h strollidik g., strollidigezh b., emzalc'h deñvedek g., emzalc'h bagadus g.

herdenweise Adv. : a-strolladoù, a-vandennoù, a-vagadoù.

Herdfeurglocke b. (-,-n) : fornigell b. ; *die glühenden Kohlen mit der Herdfeurglocke zudecken*, kafunañ ar regez gant ar fornigell.

Herdfeurmulde b. (-,-n) : fornigell b.

Herdgeld n. (-s) : [istor] fumaj g., mogaj g., mog g.

Herdguss g. (-es,-güsse) : [tekn.] *offener Herdguss*, teuziñ metal a-zispak g., teuzerezh metal a-zispak g., teuzidigezh vetal a-zispak b.

Herdhaken g. (-s,-) : [tekn.] **1.** drezenn b., bazh-drezenn b. ; **2.** perchenn-forn b., fichell-dan b., pifon g., keniler g.

Herdplatte b. (-,-n) : plakenn geginañ b., plakenn boazhañ b., plakenn bobañ b.

Herdschaufel b. (-,-n) : [tekn.] pal-dan b.

Herdstange b. (-,-n) : [tekn.] perchenn-forn b., fichell-dan b., pifon g., keniler g.

Herdsteuer b. (-,-n) : [istor] fumaj g., mogaj g., mog g.

hereditär ag. : ... hêrezh, diwar hêrezh, dre hêrezh, hêrezhel, a-hêrezh.

Heredität b. (-) : **1.** [bev] hêrelezh b. ; **2.** [gwir] hêrelezh g.

herein Adverb *ha rakverb rannadus a verk un ebarzhadenn hag an tostaat e-keñver an hini a gomz* : tre, e-barzh ; *herein ! deus tre ! deuit tre !* ; *nur herein ! deus tre 'ta ! deuit tre 'ta !* ; *immer herein, meine Herrschaften*, deuit tre, itronezed hag aotrounez ! ; *zum Fenster herein*, dre doull ar prenestr, dre ar prenestr ; [lu] *den Bauch herein !* moustrit war ho kofoù !

hereinbegeben V.em. : **sich hereinbegeben** (begibt sich herein / begab sich herein / hat sich (t-rt) hereinbegeben) : dont e-barzh, dont tre, antreal, antren.

hereinbekommen V.k.e. (bekam herein / hat hereinbekommen) : **1.** dont a-benn da zegas e-barzh ; [labour-douar] *wir haben das Heu noch trocken hereinbekommen*, gallet hon eus bet kerc'hat (degas) ar foenn d'ar gêr pa oa sec'h c'hoazh ; **2.** [kenw.] *Waren hereinbekommen*, degemer (resev) marc'hadourezh.

hereinbemühen V.em. : **sich hereinbemühen** (bemühte sich herein / hat sich (t-rt) hereinbemüht) : teurvezout dont tre, prizañ dont tre, damantiñ da zont tre.

hereinbitten V.k.e. (bat herein / hat hereingebeten) : pediñ da zont tre.

hereinbrechen V.gw. (bricht herein / brach herein / ist hereingebrochen) : **1.** diruilhañ, kouezhañ, antren dre freuz, dilammat, degouezhout trumm, degouezhout evel ar bleiz, erruout a-zelac'h, erruout a-zelazh, erruout dic'hortoz-kaer, erruout a-greiz-peb-kreiz, erruout evel un tarz kurun, plavañ ; *schweres Unheil brach über ihn herein*, ur gwalleur bras a gouezhas (a zegouezhas, a blavas) warnañ, kouezhañ a reas en drouklamm ; *schweres Unheil brach über das Land herein*, ur vougenn a gouezhas (a blavas) war ar vro ; *der Krieg und die Pest brachen über Europa herein*, ar brezel hag ar vosenn a blavas (a zirollas) war Europa ; *der Krieg brach wie ein Sturm über Europa herein*, c'hwezhañ a reas dre Europa avel foll ar brezel, ar stag bras a zirollas war Europa, korventenn skrijus ar brezel a zirollas war Europa ; **2.**

[dre skeud.] dont ; *der Abend bricht herein*, abardaeziñ a ra, emañ an abardaez o tont ; *die Nacht bricht herein*, emañ an abardaez o louediñ, yaouank eo an noz, emañ an noz o serriñ, sermoziñ a ra, emañ an noz o tigeriñ, noziñ a ra, serriñ a ra an noz, klozañ a ra an noz, emañ an noz o tont, nozik eo, emañ kozh an deiz, erru eo pell an deiz, izelaat a ra an deiz, mont a ra an deiz, nosaat a ra, erru eo an noz, en em gavet eo an noz, degouezhet eo an noz, erru eo noz anezhi, erru eo tost da noz ; *bei hereinbrechender Nacht*, da zigor-noz, da rouz-noz, e toullig an noz, da beuznoz, etre doubl-deiz ha doubl-noz, e-tro an noz digor, war-dro serr-noz, da serr-noz, d'ar serr-noz, da vare serr-noz, e-ser an noz, diouzh an noz, diouzh noz, da vare noz, d'an noz, edan an noz, dindan an noz, etre deiz ha noz, da vare ar rouedoù, d'an abardaez-noz.

Hereinbrechen n. (-s) : 1. degouezhenn drumm b., disac'hadadur g., freuzadur g. ; 2. [dre skeud.] *Hereinbrechen der Nacht*, deroù-noz g., digor-noz g., rouz-noz g., rouz an noz g., toullig an noz g., peuznoz b., nozig b., serr-noz g., serr-deiz g., barvenn-noz b., bannwel-noz g., mare ar rouedoù g., abardaez-noz g., pardaez-noz g., goubanner-noz g., gousper g., lammig-an-noz g., yaouankiz an noz b., doubl-noz g., kuzh an deiz g.

hereinbringen V.k.e. (brachte herein / hat hereingebracht) : 1. degas e-barzh, dezougen e-barzh, kerc'hat ; 2. *verlorene Zeit wieder hereinbringen*, adaptout an abuzoù amzer (an amzer gollet, an dale).

hereindrängen V.k.e. (hat hereingedrängt) : degas e-barzh dre nerzh, bountañ e-barzh, choukañ.

V.em. : **sich hereindrängen** (hat sich (t-rt) hereingedrängt) : dont tre dre nerzh, antren dre freuz, bountañ evit dont tre, ilinata evit dont tre, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit dont tre, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont tre, toullañ e hent evit dont tre, digeriñ e hent dre an engroez evit dont tre, mont bount-divount dre-douez an dud evit dont tre, mont bount-divount dre-vesk an dud evit dont tre, en em silañ dre-douez an dud evit dont tre, en em silañ dre-vesk an dud evit dont tre.

hereindürfen V.gw. (darf herein / durfte herein / hat hereingedurft) : kaout aotre da zont tre, kaout gwir da antren.

hereinfahren V.k.e. (fährt herein / fuhr herein / hat hereingefahren) : degas e-barzh [gant ur c'harr-tan].

V.gw. (fährt herein / fuhr herein / ist hereingefahren) : dont e-barzh, antren, dont tre, antreal [gant ur c'harr-tan].

Hereinfall g. (-s,-fälle) : droukverzh g., c'hwitadenn b., afochadenn g., tro wenn b., tro c'houllo b., taol gwenn g., c'hwitadeg b., kac'hadenn b., distokadenn b., afer fall b., taol fall g., tro fall b., flagas g., strilh g., distrilh g. ; *das war für ihn ein großer Hereinfall*, hennezh a oa bet riñset e dreid dezhañ en taol-se, toazet brav e oa bet en taol-se, ur friad lous en doa tapet en taol-se, kaotet ha peget e oa bet prop ha brav en taol-se, bratellet (stranet, straniget, devet) e oa bet prop ha kempenn en taol-se, tapet genaouek e oa bet en taol-se, un distro lous en deus bet tapet en taol-se, louzet (kabestret) e oa bet en taol-se, kac'het en deus bet e jav outañ, chomet eo bet e fri war an draf (war ar gloued) en taol-se, chomet e oa e

fri hebiou en taol-se, kouezhet e oa war e fri en taol-se, lakaet en doa e zorn en e zisheol (en e c'houlloù) en taol-se.

hereinfallen V.gw. (fällt herein / fiel herein / ist hereingefallen) : 1. kouezhañ e-barzh dre doull ar prenestr, kouezhañ e-barzh an ti ; 2. erruout dic'hortoz-kaer, erruout a-greiz-peb-kreiz, erruout evel un tarzh kurun, kouezhañ diwar al loar da vare kreisteiz, degouezhout evel ul laer, dont evel ul laer, erruout a-zelac'h, erruout a-zelazh ; 3. lakaat e bav er griped, skeiñ e-barzh al las, bezañ nezet brav, bezañ tap, bezañ tapet brav, bezañ tapet lous, bezañ paket sellet, bezañ tapet genaouek, bezañ gwalldapet, bezañ toazet brav, bezañ riñset e dreid d'an-unan, bezañ bratellet, bezañ devet, bezañ stranet, bezañ straniget prop ha brav, bezañ kabestret ha brav, bezañ louzet brav ha kempenn, bezañ kaotet ha peget prop ha brav ; *auf Versprechungen hereinfallen*, krediñ e promesaoù faos, bezañ touellet gant promesaoù faos.

hereinfliegen V.gw. (flog herein / ist hereingeflogen) : dont tre diwar nij, nijal tre.

hereinführen V.k.e. (hat hereingeführt) : degas e-barzh.

hereingehen V.gw. (ging herein / ist hereingegangen) : 1. dont e-barzh, antren, dont tre, antreal ; 2. [dre skeud.] *das geht noch herein*, plas a-walc'h a zo c'hoazh evit an dra-se.

hereingucken V.gw. (hat hereingeguckt) : sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hereinhauen (haute herein / hieb herein / hat hereingehauen) : sankañ gant taolioù.

V.em. : P. **sich hereinhauen** (haute sich herein / hieb sich herein // hat sich (t-d-b) hereingehauen) : *sich (t-d-b) ordentlich einen reinhauen*, tapout un tontonad (ur revriad, ur c'horfad, ur sac'had, un toullad, ur pifad, ur foñsad, ur picherad, ur jiletennad, ur senklennad, ur garg), distagañ ur rouladenn, tennañ ur rouladenn, ober ur rouladenn, pakañ unan, distagañ (ober, kargañ, sammañ, tapout) ur c'hofad, ober ur picherad, tapout ur picherad, korfata, klukañ, lipat, lonkañ, ober un tortad, tapout un tortad, ober (lakaat, distagañ) ur c'horfad, mezviñ, sistra, bezañ o tisammañ diwar ar c'herloù, puñsal ar pintoù, pintal, lakaat tenn war e vegal, ober pant.

hereinholen V.k.e. (hat hereingeholt) : 1. kerc'hat, degas ; 2. [kenw.] *Aufträge hereinholen*, degemer urzhioù-prenañ.

hereinkommen V.gw. (kam herein / ist hereingekommen) : dont e-barzh, antren, dont tre, antreal ; *kommen Sie herein !* deuit en ti ! deuit tre ! deuit e-barzh ! antreit en ti !

hereinkönnen V.gw. (kann herein / konnte herein / hat hereingekonnt) : gallout dont tre ; *mach das Gatter zu, dass die Kühe nicht reinkönnen*, serr ar gloued ouzh ar saout.

hereinkriegen V.k.e. (hat hereingekriegt) : dont a-benn da zegas e-barzh.

hereinlassen V.k.e. (lässt herein / ließ herein / hat hereingelassen) : leuskel da zont tre, reiñ digor [d'u.b.] ; *lass sie nicht rein !* dalc'h anezho er-maez ! laosk anezho e-tal an nor ! ; *er hatte strengstens verboten, Leute hereinzulassen*, difennet en doa krak lezel den ebet da zont tre ; *er befahl, ihn hereinzulassen*,

gourc'hemenn a reas ma vije roet digor dezhañ, reiñ a reas urzh evit ma vije roet digor dezhañ ; *hereingelassen werden*, kaout digor ; *mehr Sonnenlicht in ein Zimmer hereinlassen*, divouchañ ur gambr ; *die Möbelpacker mussten den Schrank durch das Fenster hereinlassen*, an diannezerien o doa ranket paseal an armel dre doull ar prenestr.

hereinlegen V.k.e. (hat hereingelegt) : 1. lakaat e-barzh ; 2. [dre skeud.] *jemanden hereinlegen*, kaotañ ha pegañ u.b., gludañ u.b., klaviañ u.b., pakañ u.b., tapout u.b., reiñ d'u.b. da grediñ e vez noz da greisteiz, kontañ poulc'hennou d'u.b., kontañ poulc'had d'u.b., reiñ poulc'had da lonkañ d'u.b., reiñ d'u.b. da grediñ du e-lec'h gwenn, reiñ kelien (kañvaled) da blomañ d'u.b., reiñ kelien (kañvaled, poulc'hennou, silioù, lostoù leue) da lonkañ d'u.b., paskañ lus d'u.b., pentañ lern d'u.b., tennañ siklezonoù d'u.b., reiñ ludu e-lec'h butun d'u.b., devañ (louzañ, dilouzañ, diharpañ, stranañ, stranigañ, riñsañ, houerigañ, paltokiñ, flemmañ, toazañ, bratellat, c'hennat, nezañ, kabestrañ, gennañ, gwaskañ, dastum, punañ, gwalldapout, tizhout, diharpañ, divleupañ, touzañ) u.b., c'hennat u.b., bountañ ar c'henn en u.b., louamiñ u.b., kouilhoniñ u.b., gwerzhañ duad d'u.b., reiñ treujoù e-lec'h bleñchoù d'an hini a zo bras e c'hennou, tremen lost al leue dre c'hennou u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., fritañ naered e-lec'h silioù d'u.b., c'hoari un dapadenn d'u.b., c'hoari an dall d'u.b., ober an dall d'u.b., touzañ e c'hennou d'u.b., strobinnellañ u.b., ober ur brav a dap d'u.b.; *man hat ihn gründlich hereingelegt*, nezet brav e oa bet, tapet brav (tapet lous, paket sellet, tapet genaouek, toazet brav) e oa bet, riñset e oa bet e dreid dezhañ, bratellet (stranet, straniget, devet) e oa bet prop ha brav, kabestret e oa bet ha brav, louzet e oa bet brav ha kempenn, kaotet ha peget e oa bet prop ha brav, ur brav a dap a voe graet dezhañ.

hereinlocken V.k.e. (hat hereingelockt) : dedennañ e-barzh, hoalañ da zont e-barzh, loavañ da zont e-barzh.

hereinmüssen V.gw. (muss herein / musste herein / hat hereingemusst) : rankout mont tre.

hereinnehmen V.k.e. (nimmt herein / nahm herein / hat hereingenommen) : ebarzhañ, degas e-barzh ; *jemanden als Mitinhaber hereinnehmen*, kenlodegañ u.b., keveleriñ gant u.b., keveliñ gant u.b.

hereinnötigen V.k.e. (hat hereingenötigt) : rediañ da zont tre.

hereinplatzen V.gw. (ist hereingeplatzt / kam hereingeplatzt) : erruout dic'hortoz-kaer, erruout a-greiz-peb-kreiz, kouezhañ diwar al loar da vare kreisteiz, degouezhout evel ul laer, dont evel ul laer, erruout a-zelac'h, erruout a-zelazh, erruout evel ar bleiz, degouezhout evel ar bleiz, erruout evel un tarz kurun, ober gaol e ; *er platzte in die Küche herein*, ober a reas gaol er gegin.

hereinreden V.gw. (hat hereingeredet) : [gwashaus] emellout, en em veskañ, lavaret e damm ivez.

hereinregnen V.dibers. (hat hereingeregnet) : [glav] kouezhañ e-barzh an ti.

hereinreichen V.gw. (hat hereingereicht) : tremen e-barzh, bezañ hir a-walc'h evit dont e-barzh.

V.k.e. (hat hereingereicht) : lakaat da dremen e-barzh, tremen e-barzh.

hereinreiten V.gw. (ritt herein / ist hereingeritten) : dont tre war varc'h.

hereinrennen V.gw. (rannte herein / ist hereingerannt) : antren d'ar red, dilammat e-barzh.

hereinrücken V.gw. (ist hereingerückt) : [lu] aloubiñ ur vro, antren en ur vro.

hereinrufen V.k.e. (rief herein / hat hereingerufen) : gervel da zont e-barzh ; *ruf sie herein !* kri anezho en ti, hop dezho dont en ti !

hereinschaffen V.k.e. (hat hereingeschafft) : dezougen e-barzh ; *die Möbelpacker mussten den Schrank durch das Fenster hereinschaffen*, an diannezerien o doa ranket paseal an armel dre doull ar prenestr.

hereinschauen V.gw. (hat hereingeschaut) : sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hereinschießen V.gw. (schoss herein // hat hereingeschossen / ist hereingeschossen / kam hereingeschossen) : 1. (hat) : tennañ e-barzh ; 2. (ist/kam) : dilammat e-barzh, strimpiñ e-barzh, ober gaol e ; *er kam in die Küche hereingeschossen*, ober a reas gaol er gegin.

hereinschleichen V.gw. (schlich herein // ist hereingeschlichen / kam hereingeschlichen) : en em silañ e-barzh dre guzh.

V.em. : **sich hereinschleichen** (schlich sich herein / hat sich (t-rt) hereingeschlichen) : en em silañ e-barzh dre guzh.

hereinschneien V.dibers. (hat hereingeschneit) : *es schneit zum Fenster herein*, dre doull ar prenestr e kouezh an erc'h e-barzh an ti.

V.gw. (ist hereingeschneit / kam hereingeschneit) : [dre skeud.] P. *hereinschneien, hereingeschneit kommen*, erruout dic'hortoz-kaer, erruout a-greiz-peb-kreiz, kouezhañ diwar al loar da vare kreisteiz, erruout a-zelazh, erruout a-zelac'h, erruout evel un tarz kurun, degouezhout evel ul laer, dont evel ul laer.

hereinsehen V.gw. (sieht herein / sah herein / hat hereingesehen) : sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hereinspazieren V.gw. (spazierte herein // ist hereinspaziert / kam hereinspaziert) : 1. dont tre ken distrafuilh ha tra ; 2. *hereinspaziert !* deuit en ti ! deuit tre ! antreit en ti !

hereinstecken V.k.e. (hat hereingesteckt) : sankañ, silañ e-barzh, lakaat da dremen e-barzh, lakaat e-barzh.

hereinstehlen V.em. : **sich hereinstehlen** (stiehlt sich herein / stahl sich herein / hat sich (t-rt) hereingestohlen) : en em silañ e-barzh dre guzh.

hereinsteigen V.gw. (stieg herein / ist hereingestiegen) : pignat e-barzh, krapat e-barzh.

hereinstellen V.k.e. (hat hereingestellt) : lakaat e-barzh.

hereinstoßen V.k.e. (stößt herein / stieß herein / hat hereingestoßen) : bountañ e-barzh, sankañ, choukañ.

hereinströmen V.gw. (ist hereingeströmt) : en em oufiñ, diruilhal, en em vountañ e-barzh, en em boulzañ e-barzh, en em skeiñ a-dreuzoù e-barzh.

hereinstürmen V.gw. (ist hereingestürmt) : dilammat e-barzh, strimpiñ e-barzh, en em vountañ e-barzh, en em boulzañ e-barzh, en em skeiñ e-barzh, ober gaol e ; *er kam in die Küche hereingestürmt*, ober a reas gaol er gegin.

hereinstürzen V.gw. (ist hereingestürzt) : 1. delammat e-barzh, strimpiñ e-barzh, ober gaol e ; *er kam in die Küche hereingestürzt*, ober a reas gaol er gegin ; 2. kouezhañ e-barzh.

hereintragen V.k.e. (trägt herein / trug herein / hat hereingetragen) : dezougen e-barzh, degas e-barzh war-zoug.

hereintreten V.gw. : (tritt herein / trat herein / ist hereingetreten) : dont e-barzh, antren, dont tre, antreal ; *es ist doch anständiger, durch die Tür hereinzutreten als durchs Fenster zu steigen*, dre an nor eo klokoc'h mont e-barzh eget dre ar prenestr.

hereinwagen V.em. : **sich hereinwagen** (hat sich (t-rt) hereingewagt) : krediñ antreal, fiziout dont tre.

hereinwinken V.k.e. (hat hereingewinkt) : ober sin d'u.b. da zont tre, ober sin d'u.b. da antreal.

hereinwollen V.gw. (will herein / wollte herein / hat hereingewollt) : kaout c'hoant da zont tre, bezañ c'hoant d'an-unan da zont e-barzh, goulenn mont tre.

hereinziehen V.k.e. (zog herein / hat hereingezogen) : 1. sachañ e-barzh ; *sie zog das Kind zur Tür herein*, tennet he doa ar bugel e-barzh an ti ; 2. [dre skeud.] *er wurde in die Affäre hereingezogen*, graet e voe lodek en afer-se, bountet e voe e-barzh an afer, lakaet e voe da gaout perzh en afer-se.

V.gw. (zogen herein / sind hereingezogen) : dont e-barzh, antren, dont tre, antreal.

hereinzoomen V.k.e. ha V.gw. (hat hereingezoomt) : zoumañ war-raok.

herfahren V.gw. (fährt her / fuhr her / ist hergefahren) : 1. dont [gant ur c'harr-tan] ; 2. [dre skeud.] *sie fuhr über ihn her*, **a)** pakañ (klevet, tapout, kavout) a reas e begement ganto, roet e voe e stal dezhañ, lavaret a rejont e begement dezhañ, klevet a reas e holl anvioù ganto, klevet a reas e seizh seurt ganto, bet en doa pater ha prezegenn da selaou, klevet a reas seizh gwirionez an diaoul ganto, kanañ a rejont e jeu dezhañ pizh ha kempenn, lavaret a rejont e jeu dezhañ, malañ a rejont gros dezhañ ; **b)** darc'haouiñ a rejont bazhadoù dezhañ, kannañ a rejont e gouez dezhañ a c'hoari gaer / kivijet e voe tonenn e benn a-feson ganto / koueziañ a rejont hetus e benn dezhañ (Gregor).

V.k.e. (fährt her / fuhr her / hat hergefahren) : degas [gant ur c'harr-tan] ; *Holz herfahren*, degas koad.

Herfahrt b. (-, -en) : hent dont g., donedigezh b., beaj dont b. ; *auf der Herfahrt*, war an hent a gas du-mañ, dre ma oa o tont, pa oa o tont ; *Hin- und Herfahrt*, beaj mont-dont b., mont-dont g.

herfallen V.gw. (fällt her / fiel her / ist hergefallen) : *über etwas (t-rt) herfallen*, delammat war udb, lammat war udb, frammañ war udb, sailhañ war (ouzh, gant) udb, stagañ gant udb, strimpiñ war udb, fardiñ war udb, kouezhañ war udb, plaouiañ war udb, plavañ war udb, en em strinkañ war udb, en em stlepel war udb, mont herrek d'udb, en em deuler war udb ; *über jemanden herfallen*, kouezhañ war chouk u.b., kouezhañ war kitem u.b., rual ouzh u.b. ; *die Feinde fielen über unsere Linien her*, an enebourien a ziruilhas war hol linennoù.

herfinden V.k.e. (fand her / hat hergefunden) : kavout an hent evit dont.

herfließen V.gw. (floss her / ist hergeflossen) : 1. diruilhañ, deredek ; *vom Gebirge herfließen*, diruilhañ (deredek) eus ar menezioù ; 2. [dre skeud.] *aus etwas herfließen*, deverañ eus udb, dont digant (eus) udb / diskenn eus udb (Gregor).

herfür Adv. : *herfür mit ihm!* diskouezet anezhañ ! degasit anezhañ ! ra vezo diskouezet !

Hergang g. (-s) : 1. hent dont g., donedigezh b. ; *beim Hergang*, dre ma oa o tont, pa oa o tont, war an hent a gas du-mañ ; 2. [dre astenn.] dibun g., kerzh g., argerzh g., argerzhad g., heuliad g., oberidigezh b. ; *den ganzen Hergang des Unfalls erzählen*, kontañ dre ar munud penaos e oa bet c'hoarvezet ar gwallzarvoud, dezrevell ar gwallzarvoud a-dreuz hag a-hed (diouzh ar munud, a-hed hag a-dreuz, ent hir, ez hir), ober un danevell glok eus ar gwallzarvoudoù, ober un danevell gloz eus ar gwallzarvoudoù ; *beschreiben Sie mir mal den Hergang*, lavarit ho kont din diwar-benn an darvoud-se.

hergeben V.k.e. (gibt her / gab her / hat hergegeben) : daskoriñ, reiñ, diskregiñ diouzh, restaol, resteurel ; *das musst du wieder hergeben*, ret e vo dit daskoriñ an drase ; *sein Letztes hergeben*, **a)** reiñ kement a zo en e gerz ; **b)** ober bec'h bras, ober kement ha ma'z eo posupl d'an-unan ober, ober hervez e bosupl, ober hervez e c'halloud / lakaat e holl studi hag e holl nerzh (Gregor), plantañ e holl nerzh d'ober udb, ober (c'hoari) an diaoul hag e bevar, ober e seizh posupl (e seizh gwellañ, e c'halloud, e bosupl, e wellañ, e wir wellañ, diouzh e wellañ, diouzh e wellañ-holl, eus e wellañ, gwellañ ma c'haller, gwellikañ ma c'haller, herrañ ma c'haller, her da ma c'haller, kement ha ma c'haller), ober muiañ ma c'haller, ober ar muiañ ma c'haller, ober e holl bosupl, ober e walc'h, klask e walc'h en em ziluziañ anezhi, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, lakaat holl e albac'henn d'ober udb, en em aketiñ e pep doare, dispakañ e ijin d'ober udb, lakaat e ijin hag e imor d'ober udb.

hergebracht ag. : hengounel, henc'hizel, a c'hiz kozh, boas, boaziek, kustum ; *hergebrachte Sitte*, henvoaz g., boazamant kozh g.

hergehen V.gw. (ging her / ist hergegangen) : dont, tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat ; *geh einmal her!* deus amañ 'ta ! deus dre amañ 'ta ! deus war amañ 'ta ! deus war-gaout amañ 'ta !

V.dibers. (ging her / ist hergegangen) : 1. P. *es ging über ihn her*, dindan teod an dud edo, chaok a oa bet diwar e benn, plaenaet e voe e borpant, ar gaoz a oa war e lerc'h, kontet e voe e zoareoù, graet e voe ur porpant nevez dezhañ, torret e voe keuneud war e gein, ne oa na chaok na stran a reas diouer diwar e benn, dantet ha flemmet e voe gant an dud (Gregor) ; 2. mont, mont endro ; *es ging munter her!* lañs (startijenn) a oa gant an dud, strakal a rae an traoù, mont a rae an dud da vat-kaer ganti, mont a rae an dud a-zevri-kaer ganti, mont a rae an dud a-zevri-kaer dezhi, mont a rae an dud parfet dezhi, gwall c'hoari a oa bet ; *so geht es in der Welt her*, evel-se emañ kont - e-giz-se emañ an traoù / evel-se emañ ar bed (Gregor) - evel-se emañ ar bed, a-dreuz hag a-hed ; *es geht knapp bei ihm her*, ken just ha fri ar c'hazh e vez an traoù gantañ, n'eo ket druz ar geustereenn gantañ, treutik-eston e vez ar geustereenn

gantañ, kegin dreut a vez en e di, tinell dreut a vez gantañ, tinell baour a vez gantañ, koraiz a vez bemdez gantañ, skañv eo ar c'hrog en e di ha yen an oaled, du-hont e vez graet moan wadegenn, du-hont e vez graet gwadegenn voan da goan, n'eo ket druz an traoù gantañ, n'eo ket druz ar peuriñ gantañ, n'eo ket hir ar peuriñ gantañ, berr eo ar peuriñ gantañ, treut eo ar peuriñ gantañ, tanav eo ar peuriñ gantañ, uhel ha bazhet stank eo ar rastell en e di, du-hont eo treut ar c'hi, berr eo ar stal (an traoù, ar c'hrog) gantañ, hennezh eo tenn ar bed gantañ, emañ o c'hoari gant glac'harig, emañ o ruzañ anezhi, n'emañ ket an aour gantañ war ar raden, hennezh a zo berr war e gezeg, berr eo en e skeuliad, hennezh a zo staget berr, skort eo an arc'hant gantañ, just eo an arc'hant gantañ, gant Fañch ar Berr emañ, bihan eo pep tra gantañ ; *es geht scharf her, es geht heiß her*, emañ 'vat e strak an traoù, draskal a ra, bec'h a zo, trouz a zo, chao a zo amañ, amañ ez eus ur charre, amañ ez eus patati, amañ ez eus chabous, gwall c'hoari a zo amañ, amañ ez eus jeu, amañ ez eus buhezioù ; **3.** *er geht hinter ihm her*, e heuliañ a ra, heuliañ a ra anezhañ, mont a ra a-dreñv dezhañ, mont a ra en e dreñv, kerzhet a ra war e lerc'h, mont a ra d'e boursu, mont a ra d'e heul (Gregor) ; *er geht neben ihm her*, mont a ra troad-ouzh-troad gantañ, bale a ra en e geñver, mont a ra keñver-ha-keñver (kostez-ha-kostez) gantañ (Gregor) ; *er geht vor ihm her*, kerzhet a ra araozañ, kerzhet a ra en e raok, mont a ra araozañ, mont a ra en e raok, e ziaraogiñ a ra / diaraogiñ a ra anezhañ (Gregor) ; *er geht hin und her*, emañ o vont-dont, tremen ha distremen a ra, emañ mont-dont, emañ o valeata, emañ o troiata, emañ o c'hwileta, emañ o riboulat, emañ o tifreatañ, emañ o firbouchal, emañ o tiskrapañ, emañ o fourgasin, emañ o punellat, emañ o lavigañ, emañ o trabotellat, emañ o trapikellat, emañ o trevelliñ, emañ o fistoulat.

hergehören V.gw. (gehörte her / hat hergehört) : bezañ en e lec'h reizh, dereout.

hergelaufen ag. : deuet eus n'ouzon ket pelec'h ; *hergelaufener Bursche*, foeter-hent g., ur pe-anv g., paotr hep ti nag aoz g., paotr hep ti na loj g., paotr hep bod nag aoz g., paotr hep mont ebet g., galouper g., un n'ouzon ket piv eus n'ouzon ket pelec'h g.

herhaben V.k.e. (hat her / hatte her / hat hergehabt) : *wo hast du das her ?* piv en deus lavaret an dra-se dit ? pelec'h ec'h eus klevet an dra-se ? eus pelec'h e teu an dra-se ?

herhalten V.k.e. (hält her / hielt her / hat hergehalten) : astenn ; *halte den Teller her !* deus da asied din !

V.gw. (hält her / hielt her / hat hergehalten) : gouzañv, padout, diwaskañ, dougen ; *er muss für alles herhalten*, a bep seurt e vez lakaet da ober, kant implij a vez graet gantañ, kreñv eo e gein, ledan eo e chouk, mat eo e gein, mat eo da geinañ, kein mat en deus / brav e oar keinañ / brav e oar ober kein (Gregor) ; *na, wofür die Migräne nicht alles herhalten muss*, ar boan-benn e vez lakaet traoù war he c'hont 'vat.

herholen V.k.e. (hat hergeholt) : **1.** kerc'hat, mont da gerc'hat ; **2.** [dre skeud.] *weit hergeholt*, troidellus, korvigellet, troidellek, diwar-goust un neudenn ; *das ist weit hergeholt*, mont a ra Yann pell diouzh ar gêr da

wriat, emamp pell diouzh ar gêr, arabat mont re bell gant an erv memes tra.

herhören V.gw. (hat hergehört) : selaou ; *hört mal alle her !* selaout ganin !

Hering g. (-s,-e) : **1.** [loen.] harink g. ; *grüner Hering*, harink fresk g. (Gregor) ; *geräucherter Hering*, harink sec'h, harink mogedet g. (Gregor), harink sol g. ; *gesalzener Hering*, harink sall g. ; *Heringe fangen*, *Heringe fischen*, harinketa ; **2.** [tekn.] piked g., strapenn deltenn b., krog teltenn g. ; **3.** [dre skeud.] P. *sie lagen (saßen, standen) wie die Heringe*, chouket (peg-ha-peg, stok-ha-stok, genoù ouzh genoù, an eil e genoù egile, krog an eil en egile, yoc'het, gwasket) e oant, sac'h-àr-vac'h e oant, kouchet e oant evel foenn er solier, ken start e oant ha gliziged sall en ur varilh ; P. *so ein Hering !* hennezh a zo treut ha sec'h evel un harink (Gregor), hennezh a zo treut evel ur gioc'h, treut eo evel ar marv, treut-marv eo, kras eo evel ur geuneudenn, hennezh n'eo ket tev ar gwenn en e revr, hennezh a zo treut-gioc'h, hennezh a zo treut evel ur brank, sec'h eo evel ur plankenn, aet eo e gof en e gein, treut-gagn eo, treut ha kastiz eo, evel ur relegoù eo, n'eus anezhañ nemet ar pevar askorn, kastiz eo evel un den prest da vervel, nend eus nemet ur sac'had eskern anezhañ, disec'het eo evel ar foenn, disec'het eo evel ur spes, n'eus nemet ar c'hroc'hen war e eskern, n'eus mui nemet kroc'hen war e eskern, hennezh a zo sec'h evel un askorn, hennezh a zo treut-eskern (treut evel an Ankoù, treut evel un ankoù, treut evel un askell-groc'hen, evel ur vazh gwasket), n'eus nemet relegoù anezhañ hag ar c'hroc'hen d'o goleiñ, hennezh n'eus nemet ar relegoù anezhañ hag ar c'hroc'hen d'o goleiñ, spontañ ar chas a rafe ken treut ez eo, evel un askorn (un ankoù) krignet eo, aet eo treut evel ur geuneudenn (ur gioc'h, ur skoul), treut-keuneudenn eo, ar paourkaezh den a zo aet sec'h evel ur geuneudenn, dismantr eo evel ur spes, hennezh a zo ur skrilh, un eonenn a zo anezhañ, n'eus mann outañ, hennezh a zo ur Jakez-Kroc'hen.

Heringsbank b. (-,-bänke) : [loen.] gwazhiad harinked b., gwazhienn harinked b., gwazhiennad harinked b., taol harinked g., bank harinked g., bankad harinked g., klodad harinked g., moudenn harinked b.

Heringsboot n. (-s,-e) / **Heringsbüse** b. (-,-n) : [merdead.] bag harinketa b.

Heringsfang g. (-s,-fänge) : [merdead.] harinketaerezh g., harinketa g.

Heringsfänger g. (-s,-) : [merdead.] harinketaer g.

Heringsfass n. (-es,-fässer) : baraod harinked g., baraodad harinked g., laouer harinked sall b.

Heringsfischer g. (-s,-) : [merdead.] harinketaer g.

Heringsfilet n. (-s,-s) : [kegin.] tanavenn harinked b., spilhenn harinked b., gwenn harinked g., gwennoù harinked lies.

Heringsfischerei b. (-) : [merdead.] harinketaerezh g., harinketa g.

Heringsgründe lies. : takadoù harinketa lies., harinkedvaoù lies., gwazhiad harinked b., gwazhienn harinked b., gwazhiennad harinked b., taol harinked g., bank harinked g., bankad harinked g., klodad harinked g., moudenn harinked b.

Heringshai g. (-s,-e) : [loen.] soner g.

Heringskönig g. (-s,-e) : [loen.] yar-vor b.
Heringslake b. (-,-n) / **Heringslauge** b. (-,-n) : [kegin.] hili harinked g.
Heringsmilch b. (-) : [loen.] letez harinked str., laezhenn harinked b.
Heringsmöwe b. (-,-n) : [loen.] gouelan kein du g. [*liester* gouelini kein du] ; *Heringsmöwe im Jugendkleid*, gouelan rous g.
Heringsnetz n. (-es,-e) : [merdead.] roued harinketa b.
Heringsräucherei b. (-,-en) : **1.** [labour] mogederezh harinked g. ; **2.** [stal] mogederezh harinked b.
Heringsrogen g. (-s,-) : [loen.] had harinked str., greun harinked str., stronk harinked g.
Heringsalat g. (-s) : [kegin.] saladenn harinked b.
Heringsstone b. (-,-n) : baraod harinked g., baraodad harinked g., laouer harinked sall b.
Heringsstopf g. (-s) : [kegin.] kirinad harinked b.
Heringsweib n. (-s,-er) : marc'hadourez harinked b., harinkerez b., [goapaus] mari-vorgan b.
Heringszeit b. (-) : koulz an harinketa g., mare an harinketa g.
Heringszug g. (-s,-züge) : [loen.] gwazhiad harinked b., gwazhienn harinked b., gwazhiennad harinked b., taol harinked g., bank harinked g., klodad harinked g., moudenn harinked b.
herinnen Adv. : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] en diabarzh, e-barzh.
herjagen V.k.e. (hat hergejagt) : poursuiñ, redek, redek war-lerc'h, argas, hemolc'hiñ.
V.gw. (ist hergejagt) : *hinter einem Tier herjagen*, poursuiñ ul loen, redek ul loen, redek war-lerc'h ul loen, argas ul loen, hemolc'hiñ ul loen.
herkommen V.gw. (kam her / ist hergekommen) : **1.** tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat, dont ; *komm einmal her !* deus amañ 'ta ! deus dre amañ 'ta ! deus war amañ 'ta ! deus war-gaout amañ 'ta ! ; **2.** dont ; *extra herkommen*, en em zirenkañ ; *wo kommst du her ?* eus pelec'h e teuez ? a-beban (pe a lec'h, a-belec'h) e teuez ? a-ven e teuez ? ; **3.** [dre heñvel.] devedañ eus, devedañ diouzh, dedarzhañ eus, deredek eus, dont digant (eus) / diskenn eus (Gregor) ; *das kommt von etwas ganz anderem her*, un dra all a zo pennkaoz da gement-mañ ; *dieses Wort kommt aus dem Griechischen her*, devedañ a ra ar ger-se eus ar gresianeg, dedarzhañ a ra ar ger-se eus ar gresianeg.
Herkommen n. (-s) : **1.** donedigezh b. ; **2.** orin g., hil g., poent-orin g., poent kentañ g., egin g., andon b., mammenn b. ; *er ist nicht vom besten Herkommen*, n'eo ket a lec'h gwall vat, n'eo ket bet savet a diegezh gwall vat ; *von bescheidenem Herkommen*, a lec'h izel, ganet a lec'h izel, savet a lec'h izel, a ouenn izel, dister e ouenn, bilen a ouenn, partabl a lignez, savet a dud izelek ; **3.** [dre astenn.] arver g., boaz g., boazamant g., kustum g., giz b. ; *nach altem Herkommen*, evel ma vez graet a-gozh, diouzh an henvoaz.
herkömmlich ag. : hengounel, henc'hizel, a c'hiz kozh.
Herkules g. : **1.** [mojenn.] Herkules g., Herakles g. ; **2.** P. Harkul g., Yann e vazh-houarn a bemp kant livr g., akul g.
Herkulesarbeit b. (-,-en) : **1.** [mojenn.] labour Herkules g. ; **2.** [dre skeud.] labour ramzel g.

herkulisch ag. : herkulean, ramzel, akul.
Herkunft b. (-, Herkünfte) : **1.** orin g., hil g., poent-orin g., poent kentañ g., egin g., andon b., mammenn b. ; *dies wird uns Auskunft über seine Herkunft geben*, en doare-se en em lakimp war an tres evit gouzout a belec'h eo ; *Wörter gleicher Herkunft*, gerioù a-ouenn lies., gerioù kenouenn lies., gerioù a hevelep orin lies. ; *etymologische Herkunft eines Wortes*, gerorin g., gerdarzh g. ; *von spanischer Herkunft*, a hil spagnat, a orin spagnat ; *Bäume gebietsfremder Herkunft*, gwez deuet a-vaez-bro str. ; **2.** [dre heñvel.] *sie ist von niedriger Herkunft*, ganet (savet) eo bet-hi a lec'h izel, ur plac'h savet a dud izelek eo honnezh, ur plac'h dister he gouenn eo honnezh, ur plac'h a ouenn izel (a ouenn vilen) eo, ur plac'h eus ar werin eo ; *von hoher Herkunft*, a lignez uhel, a renk uhel, a ouenn vat, graet e voutoù dezhañ a-raok e dreid.
Herkunftsbezeichnung b. (-,-en) : merk an orin g., anvadur orin kontrollet g.
Herkunftsland n. (-s,-länder) : bro orin b.
herlaufen V.gw. (läuft her / lief her / ist hergelaufen / kam hergelaufen) : deredek, delammat, dont d'ar red.
herleiern V.k.e. (hat hergeleiert) : dijabliñ, dibunañ, distilhañ, salmiñ, bresañ, drailhañ, P. distripañ, dislonkañ, galoupat [*galoupat ur bedenn*].
herleiten V.k.e. (hat hergeleitet) : **1.** degas, kas ; **2.** tennañ, dezastum, dezren [ag.v. : dezreet] ; *etwas von etwas herleiten*, dezastum udb diouzh (diwar, eus) udb all, dezren udb diouzh (diwar, eus) udb all ; *sich von etwas herleiten lassen*, dont (diskenn, devedañ, dedarzhañ, dinaouiñ, bezañ, deredek) eus, devedañ diouzh, deredek diouzh, ober chadenn gant, dont diwar.
V.em. : **sich herleiten** (hat sich hergeleitet) : devedañ eus, dont digant / dont eus / diskenn eus (Gregor).
Herling g. (-,-e) : [louza.] rezin glas str., rezin glas-dour str.
Herlitze b. (-,-n) : [louza.] kerezenn-ouez b. [*liester* kerezenned-gouez].
hermachen V.em. : **sich hermachen** (hat sich (t-rt) hergemacht) : *sich über etwas (t-rt) hermachen*, lamm war udb, frammañ war udb, sailhañ war (ouzh, gant) udb, stagañ gant udb, mont e penn eus udb, strimpiñ war udb, fardiñ war udb., plaouiañ war udb, plavañ war udb, en em strinkañ war udb, mont herrek d'udb, en em stlepel war udb, en em deuler war udb ; *sich über die Torte hermachen*, en em stlepel war an dartezen.
Hermann g. : **1.** Armant g. ; **2.** [istor] Arminius g., Hermann g.
Hermännchen n. (-s,-) : [loen.] kaerell-vihan b., kaerenn-vihan b., Marc'harid koant b., koantig g., propig g., buan g.
Hermannsschlacht b. (-) : [istor] emgann Teutberg g., emgann an Teutoburger Wald g. [*bloavezh 9 eus hon amzervezh*].
Hermaphrodit g. (-en,-en) : **1.** [loen.] loen hermafrodek g., baskarin g. ; **2.** [louza.] plant hermafrodek str. ; **3.** [tud] den hermafrodek g., den gourwregel g., den divreizh g., den hiron g., den yar ha kilhog war un dro g., den par-ha-parez g., den baskarin g., kog-ha-yar g., paotr-plac'h g.

Herme b. (-, -n) : [Henamzer] herma b., kolonenn Hermes b.

Hermelin n. (-s, -e) : [loen.] ermin g., erminig g. [*liester* erminiged], kaerell-wenn b., propig g. ; *im Winter wird das Fell des Hermelins weiß*, er goañv e teu an erminig da wiskañ ur vlevenn wenn.

Hermelin g. (-s, -e) 1. erminig g. [*liester* erminigoù], feur erminig b., foulenn erminig b. ; *mit Hermelfell geschmückt*, erminiget ; 2. [ardamezouriezh] erminig g. [*liester* erminigoù], ; *mit dem Hermelin besetzt*, erminiget.

hermelinbesetzt ag. : erminiget.

Hermelfahne b. (-, -n) : banniel erminiget g.

Hermelfell n. (-s, -e) : erminig g. [*liester* erminigoù], feur erminig b., foulenn erminig b. ; *mit Hermelfell geschmückt*, erminiget

Hermelflagge b. (-, -n) : banniel erminiget g.

Hermelinmantel g. (-s, -mäntel) : mantell erminiget b.

Hermelinorden g. (-s) : urzh an erminig g.

Hermeneutik b. (-) : hermeneutik g., steraouriezh b., diouvegouriezh b., diouvegañ g. ; *Anhänger der Hermeneutik*, steraour g., diouveger g.

hermeneutisch ag. : hermeneutek, diouvegel.

Hermensäule b. (-, -n) : [Henamzer] herma b., kolonenn Hermes b.

Hermes g. : [mojenn.] Hermes g.

Hermesstab g. (-s) : gwialenn-beoc'h b.

Hermetik b. : [istor] hermezegouriezh b.

hermetisch ag. : 1. peurgloz, peurstanket ; *hermetisch abschließen*, serriñ kloz ; 2. gourzhintentadus, digomprenadus, amsklaer ; 3. [istor] hermezek.

Hermetismus g. (-) : [istor, preder.] hermezegouriezh b.

Hermine b. : Armanda b.

hermüssen V.gw. (muss her / musste her / hat hergemusst) : 1. rankout dont ; 2. *das muss wieder her*, ret eo adkavout an dra-se.

hernache Adv. : goude, goudevezh, goude-se, a-c'houde, da c'houde, d'ar goude, war lerc'h se, pelloc'h, neuze, da neuze, a-benn goude, a-c'houdevezh, da boursu.

hernehmen V.k.e. (nimmt her / nahm her / hat hergenommen) : 1. kemer, tennañ ; 2. [dre skeud.] *jemanden hernehmen*, gwallaozañ u.b., droukkempenn u.b. (Gregor).

Hernie b. (-, -n) : [mezeg.] ogad g., koeñvenn-vouzelloù b., avelenn-gof b., avelenn b. / toullgof g. / tarzh-kof g. (Gregor), P. diskenn-bouzelloù g.

hernieder Adv. : a-ziwar laez, eus an nec'h (eus al laez) d'an traoñ / diouzh an nec'h / diwar laez / eus an nec'h d'an diaz / diouzh al laez / diouzh krec'h (Gregor).

Herodes g. : [Bibl.] Herodez g.

Herodias b. : [Bibl.] Herodiaz b., Herodiadez b.

Herodot g. : [Henamzer] Herodotos g.

Heroe g. (-n, -n) : [mojenn.] haroz g., hanterzoue g., gouron g.

Heroenalter n. (-s, -) : [mojenn.] oadvezh an harozed g., oadvezh ar c'houroned g.

Heroenkult g. (-s) : [Henamzer] azeulerezh an harozed g., azeulerezh ar c'houroned g.

heroenhaft ag. : harozel, harozek, kadarn.

Heroin¹ n. (-s) : [kimiezh, dram] heroin g.

Heroin² b. (-, -nen) : / **Heroine** b. (-, -n) : 1. [mojenn.] harozed b., hanterzouez b. ; 2. harozed b., kadarnadez b., gouronez b.

heroinsüchtig ag. : sujet d'an heroin, heroingaezhiat.

heroisch ag. : harozel, harozek, harozus, kadarn.

Heroismus g. (-) : kadarned b., harozegezh b., harozelezh b., gouregezh b.

Herold g. (-s, -e) : 1. [istor] harod g. ; 2. [istor] embanner g. ; 3. [dre astenn.] kampion g., alvokad g.

Heroldsdichtung b. (-) : barzhoniezh ardamezel b.

Heroldskunst b. (-) : ardamezerezh g.

Heroldsstab g. (-s, -stäbe) : gwialenn-beoc'h b.

Heros g. (-, Heroen) : [mojenn.] haroz g., hanterzoue g., gouron g.

Herpes g. (-s, Herpetes) : [mezeg.] eror g.

Hepesvirus n. (-, -viren) : [mezeg.] viruz an eror g.

herplappern V.k.e. (hat hergeplappert) : P. dijabliñ, dibunañ, distilhañ, salmiñ, bresañ, drailhañ, P. distripañ, dislonkañ, galoupat [*galoupat ur bedenn*].

Herr g. (-n, -en) : 1. aotrou g. ; *ein älterer Herr*, un aotrou kozhik a-walc'h g., un aotrou deuet war an oad g., un aotrou deuet un tamm mat a oad dezhañ g., un aotrou aet bras war an oad g. ; *ein alter Herr*, ezel a enor ur c'horfuniad studieren g. ; *ein besserer Herr*, un den a-zoare g. ; *ein freundlicher Herr*, un den hegarat g., un den seven g. ; *der junge Herr*, mab an ti g., mab an aotrou g. ; *ein junger Herr*, un den yaouank g., ur paotr yaouank g. ; *ein sauberer Herr*, [goapaus] ul labous treut g., ul lampon g., un ibil treut g., un aotrou g., ur gwall labous g., ur poñsin g., ul labous toc'hor g., ur c'hwil g., ur gwall ibil a baotr g., un akariod g., ur poñsin g. ; *Herr Müller heißt er*, an aotrou Müller a reer anezhañ ; *Herr Schneider*, an aotrou Schneider g., an Ao. Schneider g., [vokativ] Aotrou Schneider ! ; *die Herren Müller und Schmidt*, an aotrounez Müller ha Schmidt lies., an Ao.Ao. Müller ha Schmidt lies. ; [vokativ] *Herr Doktor*, Aotrou mezeg g. ! ; *der Herr Doktor*, an aotrou mezeg g. ; [vokativ] *Herr Hauptmann*, Aotrou kabiten g. !, Aotrou letanant ! ; *der Herr Hauptmann*, an aotrou kabiten g., an aotrou letanant g. ; *der Herr Bürgermeister*, an aotrou maer g. ; *der Herr Pfarrer*, an aotrou person g. ; *Ihr Herr Vater*, an aotrou ho tad g. ; [vokativ] *meine Damen und Herren*, ltronezed, Aotrounez ! - ltronezed hag Aotrounez ! ; *ist Herr Schneider zu Hause ?* daoust hageñ emañ an aotrou Schneider er gêr ? ; *der Herr Bischof*, an aotrou 'n eskob g. ; *die Herren Bischöfe*, an aotrounez eskibien lies. ; *jeder Herr führt seine Dame zu Tisch*, pep servijer a gaso e zimezell d'he flas ouzh taol ; [vokativ] *mein Herr !* Aotrou ! ; [lizhiri] *sehr geehrte Herren !* Aotrounez ker ! Aotrouien ger !

2. [vokativ] *gnädigster Herr und König*, Aotrou roue g. ! ; [vokativ] *Herr Ritter*, Aotrou marc'heg g. ! ; *er spielt den großen Herrn*, emañ oc'h ober e aotrou (e c'hrobis, e vraz), emañ oc'h ober brasoni ; *sie sind wie vornehme Herren angezogen*, lakaet int en (evel) aotrounez, gwisket (paket) int evel aotrouien ; *er ist Herr über Leben und Tod*, mestr eo war hor buhez, emañ hor buhez etre e zaouarn hag en e drugarez ; [kr-] *mit großen Herren ist nicht gut Kirschen essen*, mat al laezh dous, mat al laezh trenk, mat da bep den chom en e renk - n'eo ket brav kaout afer ouzh (mont da c'hoari gant) ar pennoù bras -

n'eo ket brav mont da rannañ fav gant ar pennoù bras - n'eo ket brav kaout d'ober ouzh ar pennoù bras - n'eo ket brav en em luziañ gant ar pennoù bras.

3. mestr g., aotrou g., hini g. ; *der Herr und seine Knechte*, ar mestr hag e vevelien ; *der Herr und seine Sklaven*, ar mestr hag e sklaved ; *der Hund begrüßt freudig seinen Herrn*, ober a ra ar c'hi hast ouzh e vestr, ober a ra ar c'hi chalantiz d'e vestr, ober a ra ar c'hi fistoulig d'e vestr, cherisañ a ra ar c'hi e vestr, ober a ra ar c'hi kalz a joa d'e vestr, diskouez a ra ar c'hi joa ouzh e vestr ; *der Herr des Hauses*, mestr an ti g., ar mestr-a-di g., an tieg g., an ozhac'h g., ar penn-tiegezh g. ; [vokativ] *Herr auf Umekloster*, Aotrou Urnekloster !, Aotrou maner Urnekloster ! ; *der geistliche Herr*, an aotrou person g. ; *sein eigener Herr sein*, bezañ dizalc'h (war e gont e-unan, mestr en e di, ar gontell hag an dorzh gant an-unan), ober e stal e-unan, na gaout na urzh na difenn digant den, na vezañ dindan aotrouniezh den ebet ; *über sich Herr sein*, bezañ mestr d'e gorf (d'e imor), en em vestroniañ, kaout ar c'hreñv war an-unan, moustrañ war lusk e galon, moustrañ war luskadoù e galon, chom mestr war e skiantoù, reizhañ barradoù e galon, bezañ war e du ; *er ist Herr der Lage*, mestroniañ a ra mat pep tra, emañ pep tra en e zalc'h, kemeret en deus an tu kreñv, kemeret en deus e greñv war an darvoudoù, tapet en deus e droad er par, bez emañ an tu kreñv gantañ ; *einer Sache Herr werden*, kemer udb, lakaat udb dindan e veli, lakaat udb en e zalc'h, kemer an tu kreñv war udb, kemer e greñv war udb, souriñ àr udb, dont a-benn da vestroniañ udb, lakaat harz d'udb, troc'hañ udb, mougañ udb, troc'hañ a-raok udb, mirout ouzh udb a c'hounit tachenn, herzel udb ; *er kann seiner Trunksucht nicht Herr werden*, hennezh a drec'h ar boeson warnañ, ne c'hell ket paouez da evañ, n'eo ket evit e dech, un ever tonket eo, n'eo ket evit chom hep mont d'ar gwin, n'eo ket evit dilezel ar werenn ; *seinen Herrn finden*, kaout e goulz, kavout maneg diouzh e zorn, kavout e bar (e gen barrek, unan hag a zo gouest d'an-unan, unan gouest eus an-unan, unan barrek evit an-unan), kavout unan mestroc'h d'ober eget an-unan, kavout unan mestroc'h eget an-unan, kavout unan barrekoc'h eget an-unan ; *ich diene keinen anderen Herrn als den König*, ne servijan ken mestr nemet ar roue ; [kr-l] *jeder ist Herr in seinem Hause*, *jeder ist Herr im eigenen Hause*, pep ki a zo mestr en e di, pep ki a zo hardizh en e di, pep ki a harzh en e di ; *man kann nicht zwei Herren dienen*, den ebet ne c'hell servijañ daou vestr, den ned eo evit servijañ daou vestr ; *aus allen Herren Ländern*, eus pevar c'horn ar bed, eus kement bro a zo tout ; P. *wie der Herr*, so's *Gescherr*, ar mestr mat a ra mevel mat, mevel Youenn eo Jaouenn / Janed eo matezh Janed / Anna hag he mestrez a ribot asambles / hevelep mestr, hevelep mevel (Gregor).

4. [relij.] *der Herr*, an Aotrou g. ; *Gott der Herr*, an Aotrou Doue g. ; *der Herr der Schöpfung*, an Aotrou Doue, krouer ar bed g. ; *das Haus des Herrn*, ti an Aotrou Doue g., an iliz b. ; *der Tag des Herrn*, devezh an Aotrou Doue g., ar Sul g. ; *das Sakrament des Herrn*, Sakramant an Aoter g., ar Sakramant benniget g., an eukaristiezh b. ; *der Tisch des Herrn*, an Daol Sakr b., an Daol Santel b., an Daol Fask b., taol ar Sakramant b. ; *die Wege des*

Herrn sind unergründlich, n'eus den evit anavezout hentoù Doue ; *selig im Herrn sterben*, mervel e peoc'h Doue ; *der Herr der Heerscharen*, Doue meuriad gwennidik ar re zivarvel g. ; *Herr Jesus*, Aotrou Jezuz ! ; *Herr des Himmels!* Doue ! va Doue ! va Doue benniget ! mardouen ! va Doue benniget, pebezh torad filiped ! va Doue benniget, ar vadeziant a-raok an eured ! Gwerchez Vari ! Gwerchez santel ! ; *du, lieber Herr!* Salver benniget ! ; *Herr, du meine Güte!* fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! ; *ein großer Jäger vor dem Herrn*, ur jiboesaour eus ar vegenn g., gwellañ jiboesaour a zebr bara (a daol troad war an douar, a zo bet biskoazh war an douar) g., gwellañ jiboesaour dindan tro an heol g., gwellañ jiboesaour dindan an Neñv g.

Herrchen n. (-s,-) : **1.** aotrounig g., krakaotrou g., tamm krakaotrou g., krak a vestr g., konikl g., kañfard g. ; **2.** [perc'henn ur c'hi] mestr g.

Herreise b. (-,-n) : beaj dont b. ; *auf der Herreise*, dre ma oa o tont, pa oa o tont, war an hent a gas du-mañ.

Herrenabend g. (-s,-e) : pred-noz etre paotred g.

Herrenanzug g. (-s,-anzüge) : dilhad gwaz g., dilhad paotr g.

Herrenapfel g. (-s,-äpfel) : [louza.] aval pichoned ruz g.

Herrenarbeit b. (-,-en) : **1.** [istor] aner g. ; **2.** [dre astenn.] labour paotred g.

Herrenartikel g. (-s,-) : [kenwerzh] traezenn evit ar baotred b.

Herrenausstatter g. (-s,-) : stal dilhad gwazed b., stal dilhad paotred b.

Herrenbad n. (-s,-bäder) : kibellidi paotred g., kibellec'h paotred g., poull-neuial paotred g.

Herrenbegleitung b. (-,-en) : servijer g., aotrou g., ambrouger g.

Herrenbekanntschaft b. (-,-en) : mignon g., keneil g., kariad g.

Herrenbekleidung b. (-,-en) : dilhad gwazed str., dilhad paotred str.

Herrenbesuch g. (-s,-e) : gweladenner g., darempreder g.

Herrenbirne b. (-,-n) : [louza.] pêr miz Du str.

Herrenbrot n. (-s,-e) : **1.** bara gwenn b. ; **2.** bara gounezet o servijout e vestr g.

Herrenburg b. (-,-en) : ti aotrounez g., maner g., noblañs b., porzh g.

Herrendiener g. (-s,-) : **1.** servijer g., mevel g., lakez g. ; **2.** [dre astenn.] spered mevelek a zen g., tostenner g., flouretour g., P. lip-revr g., ki gaol g., dañvad g.

Herrendienst g. (-es,-e) : [istor] aner g.

Herrendoppel n. (-s,-) : [sport] c'hoari daou-ouzh-daou g. ; c'hoari daou-ha-daou g., c'hoari daou-ha-daou paotred g.

Herreneinzel n. (-s,-) : [sport] paotred penn-ouzh-penn lies.

Herrenessen n. (-s,-) : **1.** pred etre paotred g. ; **2.** [dre astenn.] pabor a bred g., pred a-stroñs g., banvez g., chervad g., fest b., P. friko g./b., kouignaoua g.

Herrenfriseur g. (-s,-e) : perukenner paotred g.

Herrenfriseur b. (-,-n) : perukennerez paotred b.

Herrengesellschaft b. (-, -en) : kelc'h paotred g., kleub paotred g.

Herrenhaus n. (-es, -häuser) : ti an aotrou g., ti aotrounez g., maner g., ostel g., noblañs b., porzh g.

Herrenhemd n. (-s, -en) : roched b., rochedenn b. ; *mit einem Herrenhemd angezogen*, rochedek.

Herrenhof g. (-s, -höfe) : ti aotrounez g., maner g., ostel g., noblañs b., domani g., porzh g.

herrenlos ag. : diberc'henn, dilezet ; *herrenloser Hund*, ki kollet g., ki dilezet g. ; *herrenloses Gut*, mad diberc'henn g.

Herrenmahl n. (-s) : [relij.] Sakramant an Aoter g., ar Sakramant benniget g., eukaristiezh b., pask g., komunio b. ; *das Herrenmahl nehmen*, paskañ, komunian, sakramantiñ, kaout Sakramant an Aoter, ober ur gomunion ; *zum heiligen Herrenmahl gehen*, sakramantiñ, paskañ, komunian, ober e Bask ; *jemandem das Herrenmahl spenden*, komunian u.b., ministrañ ar gomunion d'u.b.

Herrenmeister g. (-s, -) : 1. [istor] arc'hmeistr an urzh alaman a vrezel g. ; 2. [relij.] mestr-meur un urzh bennak g., jeneral ag un urzh bennak g., arc'hmeistr un urzh bennak g.

Herrenmode b. (-) : dilhad gwazed diouzh ar c'hiz str., dilhad paotred diouzh ar c'hiz str., dilhaderezh paotred g.

Herrenmoral b. (-) : buhezegezh ar vistri b., spered ar vistri g.

Herrenpilz g. (-es, -e) : [Bro-Aostria] bonedeg g., P. boned-touseg g.

Herrenrad n. (-s, -räder) : marc'h-houarn paotred g.

Herrenrecht n. (-s, -e) : [gwir] gwir ar mestr g., gwir an aotrou g.

Herrenreiter g. (-s, -) : [sport] gentleman-rider g., marc'heger amatour g.

Herrenschneider g. (-s, -) : kemener dilhad paotred g.

Herrenschnitt g. (-s, -e) : blev fichet evel re ur paotr str.

Herrenschokolade b. (-) : [kegin.] chokolad du g.

Herrensitz g. (-es, -e) : 1. maner g., noblañs b., domani g. ; 2. [kezeg] *im Herrensitz*, a-c'haoliad evel ur gwaz, marc'het evel ur paotr ; *im Herrensitz reiten*, marc'hegezh d'ar fourch.

Herrenstand g. (-s) : aotrouniezh b., noblañs b., stad a aotrou b.

Herrenstube b. (-, -n) : kambr an aotrou b., sal ar c'huzul b.

Herrentoilette b. (-, -n) : privezioù paotred lies.

Herrentum n. (-s) : aotrouniezh b., noblañs b., stad a aotrou b.

Herrenwäschefabrik b. (-, -en) : rochederezh b.

Herrenwäschegeschäft n. (-s, -e) : rochederezh b.

Herrenwäschehandel g. (-s) : rochederezh g.

Herrenzimmer n. (-s, -) : kambr-vutunat b.

Herrgott g. (-s) : 1. an Aotrou Doue g. ; *Himmel Herrgott (noch einmal) !* che va Doue ! va Doue benniget ! mardouen ! va Doue benniget, pebezh torad filiped ! va Doue benniget, ar vadeziant a-raok an eured ! Gwerchez Vari ! Gwerchez santel ! sapredie ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! sac'h ar soner ! kern va buoc'h ! tredir ! traoù Doue ! tripledie ! tribledie ! iche ! mallozh Doue ! mallozh va Doue !

mallozh gast ! mallozh ene Doue ! mil mallozh va Doue ! ;

2. *den Herrgott einen guten Mann sein lassen*, na ober biloù - chom dibreder (distrailh) - na ober van ebet, evel un tamm koad - lezel da gas (da fritañ, da dremen, da vont, d'ober) - leuskel da redek - kemer ar bed evel ma teu - kemer an traoù evel ma teuont - kemer an traoù evel m'emaint - lezel ar voul da dreiñ diouzh he diviz - lezel an traoù en avantur Doue - bevañ disoursi.

Herrgottsblut n. (-s) : yarig-lart b., bleuñv-kilhog str., bokedoù laou lies.

Herrgottsfrühe b. (-) : [tro-lavar] *in aller Herrgottsfrühe*, mintin-mat, beure-mat, mintin abred, kerkent (kenkent) hag an deiz, mintin-c'houlou, abred diouzh ar mintin, abredik diouzh ar beure.

Herrgottsschnitzer g. (-s, -) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] kizeller delwennoù sent g., delwennour g.

Herrgottsschnitzerin b. (-, -nen) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] kizellerez delwennoù sent g., delwennourez b.

Herrgottswinkel n. (-s, -) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] aoter-di b., aoter-diegezh b.

herrichten V.k.e. (hat hergerichtet) : 1. [pred] fardañ, aozañ, prientiñ, darbariñ ; 2. [ti] kempenn, aozañ, renkañ, blodañ, greiañ, ingalañ ; *ein Gemälde wieder herrichten*, freskaat un daolenn.

Herrin b. (-, -nen) : mestrez b., itron b.

herrisch ag. : taer, groñs, reut, aotrouniek, aotrouniezhus, krenn-ha-karak, kreñv d'e benn, douget da c'hourc'hemenn, gourc'hemennus, mestronius, mestronier, aotrounius, mac'hus, mac'hom, mac'homus, arloup, troc'h-holl, douget d'e benn e-unan, feuls ; *herrisch auftreten*, bezañ otus an tamm eus an-unan, mont d'an dud gant aotrouniezh, mont d'an dud e mestr (gant mestroni / gant brasoni / gant rogoni / gant rogentez) (Gregor), komz kalet ouzh an dud, komz feuls ouzh an dud ; *er ist ziemlich herrisch*, hennezh a zo kreñv d'e benn, douget eo da c'hourc'hemenn, paotr a-walc'h eo, gwaz a-walc'h eo, hennezh a zo kroc'henn ouzh e ober, hennezh a zo ur c'hole, kiger a-walc'h eo, ur galedenn a zen eo, un den en ur pezh eo, hennezh zo ur galon dir a zen, ur paotr reut eo, ur paotr tout en un tamm eo ; *sie ist ziemlich herrisch*, honnezh a zo kreñv d'he fenn, douget eo da c'hourc'hemenn, plac'h a-walc'h eo, ur gwall vaouez eo.

herrie estl. / **herjemine** estl. / **herjeses** estl. : che va Doue ! sapredie ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! mardouen ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! tripledie ! tribledie ! iche ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz !

Herrlein n. (-s, -) : 1. aotrounig g., krakaotrou g., tamm krakaotrou g., krak a vestr g., konikl g., kañfard g., pipi g. ; 2. mab an aotrou b.

herrlich ag. : 1. hollgaer, kaer-kaer, kaer-meurbet, pompadus, kaer-kenañ, a-stroñs, eus ar re gaerañ, eus ar gwellañ, ar c'haerañ, eus ar re wellañ, eus ar re wellaik, meurdezus ; *ein herrliches Gericht*, ur meuz lipous (saourus, beleien) g. ; *ein herrlicher Anblick bot sich unseren Augen*, ur gwel kaer-meurbet (ur gweled kaer-meurbet, un dremmvrour meurdezus, ur gwel eus ar c'haerañ, un daolenn gaer) en em lede dirazomp, pebezh taol-lagad kaer war ar vro en em lede dirazomp, un daolenn eus ar re gaerañ en em lede dirazomp ; *die herrlichsten Landschaften der ganzen Welt*, gweledvaou

meurdezusañ ar bed-holl lies. ; *herrliches Gewand*, dilhad pompadus (hollgaer, eus ar c'haerañ, eus ar re gaerañ) g./lies. ; *eine herrliche Vase*, ul lestr kaer-kenañ (hollgaer, eus ar c'haerañ, eus ar re gaerañ, ha n'emañ ket ar sifern gantañ) g., ur c'haer-kaer a lestr g. ; *etwas Herrliches*, ul lanfas tra g. ; *herrlich und in Freuden leben*, bevañ bemdez en un doare pompadus, bevañ en ur blijadur ar vrasañ, ober (c'hoari) anezhi, bezañ ebat e zoare, bezañ eürus evel ul logodenn er bleud (en ur sac'had bleud), bezañ kontant evel ur roue war e dron, bevañ gant levez, bevañ el levez ; *die roten und die bräunlichen Innereien der Krabben schmecken herrlich*, foer ha boued ruz ar c'hranked a zo dispar ; **2.** meurdedus, meurdeus.

Herrlichkeit b. (-) : **1.** hollgaerded b., pompad g., tarzh ar vraventez g. ; **2.** meurded b., meurdez g. ; *der Herr erschien in all seiner Herrlichkeit*, Doue en em ziskouezas e-kreiz an holl verkoù eus e veurded ; **3.** *Eure Herrlichkeit*, aotrou (+ al lezanv), Meurdez b., ho Prazoniezh b. ; **4.** gloar b. ; *in all seiner Herrlichkeit*, en e holl c'hloar, en e vog, en aotrou, greiet, en e c'hloria mundi, en e gaerañ ; *vom rechten Ufer der Elbe kann man Dresden in all seiner Pracht und Herrlichkeit bewundern*, eus ribl dehout an Elbe e vez gwelet Dresden en he c'haerañ, (en he holl c'hloar) ; **5.** *Landesherrlichkeit*, riegezh b., damani b.

Herrnhuter g. (-s,-) : [relij.] frer eus Iliz Moravia g., frer Unitas Fratrum g.

Herrschaft b. (-,en) : **1.** ren g., renadur g., aotrouniezh b., beli b., galloud g., galloudezh b., galloudegezh b., damani b., gwardoniezh b., gwazoniezh b., mestroni b., mestroniezh b. ; *unter Neros Herrschaft*, dindan ren Nero (Gregor) ; *die Herrschaft führen*, ren, gouarn, bezañ ar galloud gant an-unan, embreger ar galloud, bezañ an dorn gant an-unan ; *seine Herrschaft über jemanden aufrecht erhalten*, derc'hel e grog war u.b., derc'hel e aotrouniezh war u.b., mirout e zalc'h war u.b., difenn e zalc'herezh war u.b. ; *unter jemandes Herrschaft stehen*, bezañ dindan damani u.b., bezañ dindan dreid gant u.b., bezañ dindan aotrouniezh u.b., bezañ dindan mestroni u.b., bezañ e gourc'hemenn u.b., bezañ e lasoù u.b., bezañ e dalc'h (dindan dalc'h, dindan beli, dindan galloud) u.b., bezañ edan perzh u.b., bezañ dindan perzh u.b., bezañ e gwardoniezh u.b., bezañ dindan gwardoniezh u.b., bezañ dindan gazel-ge gant u.b. ; **2.** [dre skeud.] dalc'herezh g., dalc'hidigezh b., mestroni b., mestroniezh b., mestroniadur g. ; *Herrschaft über sich haben*, bezañ mestr d'e imor (d'e gorf), en em vestroniañ, kaout ar c'hreñv war an-unan, reizhañ barradoù e galon, kaout dalc'h war an-unan, bezañ dalc'h gant an-unan ; *die Herrschaft über seinen Wagen verlieren*, koll ar vestroni war e garr-tan, na vezañ mui mestr d'e garr-tan (war e garr-tan) ; **3.** [dre astenn.] mistri lies., aotrounez lies. ; *die Herrschaften sind ausgegangen*, n'emañ ket an aotrou hag an itron er gêr ; **4.** *Herrschaft (nochmal) !* nondedistag ! sapredie ! kern va buoc'h ! fidoue ! fidamdoue ! fidoupenn ! fidamdoustik ! mordreuseg ! kordenn ! korn-butun ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! atoue ! daonet ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil

manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! tripledie ! tribledie ! iche ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunou va ene ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunou !

herrschaftlich ag. : **1.** ... aotrou, ... mestr, ... mistri ; *herrschaftliches Stadthaus*, ostel g., ti aotrounez g., porzh g. ; **2.** pompadus, pompus, lorc'hus.

Herrschaftsanspruch g. (-s,-ansprüche) : arc'hadur beli g., arc'hadur riegezh g.

Herrschaftsbereich g. (-s,-e) : riegezh b., tiriad g., tiriagezh b., damani b. ; *im Herrschaftsbereich der Sowjetunion*, dindan damani an Unaniezh Soviedel.

Herrschaftsgebiet g. (-s,-e) : **1.** [istor] aotrouniezh b., tachad douar dindan dalc'h un aotrou g. ; **2.** tiriad g., damani b.

Herrschaftshaus n. (-es,-häuser) : ostel g., maner g., ti aotrounez g., noblañs b., porzh g.

Herrschaftsrecht n. (-s,-e) : [gwir] aotrouniezh b., gwir gladdalc'hel g.

Herrschaftssystem n. (-s,-e) : renad g.

Herrschaftsverhältnis n. (-ses,-se) : keñver mestroniañ g., keñver galloud g., dasparzh ar veli en ur Stad g., dasparzh ar galloud en ur Stad g. ; *alte Herrschaftsverhältnisse ändern*, dasparzhañ ar galloud en ur Stad en un doare nevez, kemm ar c'heñverioù mestroniañ ; *das Herrschaftsverhältnis zwischen Mann und Frau aufrechterhalten wollen*, difenn ar c'heñverioù a vestroniadur hag a sujidigezh etre paotred ha merc'hed.

herrschen V.gw. (hat geherrscht) : **1.** (**über** + t-rt) bezañ mestr war, ren war, gouarn [udb], embreger ar galloud war, kaout beli war, kaout damani war, derc'hel beli war, ober e renkoù en ul lec'h bennak, mestroniañ [udb], delc'her [udb], kaout aotrouniezh war, bezañ udb en e zalc'h, bezañ udb dindan e zalc'h, bezañ u.b./udb en e c'hourc'hemenn, derc'hel penn ar vazh ; *über jemanden herrschen*, bezañ u.b. en e zalc'h, bezañ u.b. en e c'hourc'hemenn, derc'hel e grog war u.b., derc'hel beli war u.b., mestroniañ u.b., bezañ mestr war u.b., kaout u.b. en e veli, kaout beli war u.b., kaout un troad war u.b., kaout berzh war u.b., kaout aotrouniezh war u.b., kaout galloud bras war u.b., kaout da welet war u.b. ; **2.** [dre skeud.] kaout trec'h, ren, bezañ ; *es herrscht Frieden*, emañ ar peoc'h hag an emglev o ren, plaen eo an traoù ; *jetzt herrscht absolute Ruhe*, peoc'h a zo bremañ gant pep tra ; *im ganzen Land herrschte einfach nur Gewalt und Terror*, dre ar vro ne oa nemet stign ha laz, er vro ne rene nemet stign ha laz ; *es herrscht jetzt Trockenzeit*, emamp bremañ e dalc'h an amzervezh sec'h ; *in diesem Land herrscht ein regnerisches Klima*, ar vro-se a zo techet da c'hlav ; *ich staunte über die*

saubere Ordnung, die in so einem ärmlichen Haus herrschte, souezhet e voen o welet koulz neuz en un ti ken paour ; *es herrscht große Nachfrage nach Weizen*, prez a zo war an ed, klask a zo war an ed, kas a zo war an ed, mall a zo war an ed, goulenn ed a zo, goulenn a zo d'an ed, goulenn a zo war an ed, reked a zo war an ed, reked eus ed a zo ; *über Heines Geburtsdatum herrscht Unklarheit*, ne ouzomp netra distag eus deiziad ganedigezh Heine.

herrschend ag. : 1. o ren, er mod 'zo, evel ma'z eus bremañ ; *bei den herrschenden Verhältnissen*, o vezañ penaos emañ kont hiziv, o vezañ penaos e tro ar bed hiziv, o vezañ penaos e tro ar stal bremañ, o vezañ penaos emañ stad an traoù hiziv, gant stad an traoù er mod 'zo, gant an amzer a zo o ren ; 2. er galloud, o ren ; *die herrschende Ordnung*, an urzhiadurezh b. ; *sich gegen die herrschende Meinung stellen*, mont a-enep da veno an holl.

Herrscher g. (-s,-) : penndiern g., penntiern g., rieg [*liester* rieien] g., ri g., gouarnier g., pennroue g., mestr-bras g., mestronier g., mestr ur vro g., mestr ur bobl g.

Herrscherbefugnis b. (-,se) : gwir ar rieg g.

herrscherbegierig ag. : troc'h-holl, mestronius, aotrounius, aotrouniek, aotrouniezhus, gourc'hemennus.

Herrscherfamilie b. (-,n) : [polit.] tierniezh o ren b., tiernac'h o ren b., penndierniezh b.

Herrschergabe b. (-,n) : donezonoù evit ren ur vro lies.

Herrschergeist g. (-es) : spered sujer g., spered mestronier g.

Herrschergeschlecht n. (-s,-er) : [polit.] tierniezh o ren b., tiernac'h o ren b., penndierniezh b.

Herrscher Gewalt b. (-) : beli ar rieg b.

Herrscherhaus n. (-es,-häuser) : [polit.] tierniezh o ren b., tiernac'h o ren b., penndierniezh b.

Herrscherin b. (-,nen) : penndiernezh b., penntiernezh b., riegezh b., mestrez ur vro b., mestrez ur bobl b., mestrez vras b.

Herrschermacht b. (-) : beli ar rieg b.

Herrschersitz g. (-es,-e) : annezlec'h ar rieg g.

Herrscherstab g. (-s,-stäbe) : bazh rieg b., bazh-veli b., bazh-roue b., gwalenn-roue b., gwalenn b.

Herrscherstuhl g. (-s,-stühle) : tron g.

Herrscherwillkür b. (-) : tiranterezh g., mac'homerezh g., gwaskerezh g., mac'herezh g., despotegezh b.

Herrschaft b. (-) : aotrouniezhusted b., kleñved an aotrouniezhusted g., uhelegezh diroll b., tiranterezh g., mac'homerezh g., gwaskerezh g., mac'herezh g., despotegezh b.

herrschaftig ag. : aotrouniek, aotrouniezhus, kreñv d'e benn, douget da c'hourc'hemenn, gourc'hemennus, mestronius, mestronier, aotrounius, troc'h-holl, mac'hus, mac'hom, mac'homus, arloup, tirantus, despotek.

herrücken V.gw. (ist hergerückt) : tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat, dont.

V.k.e. (hat hergerückt) : tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat.

herrufen V.k.e. (rief her / hat hergerufen) : *jemanden herrufen*, hopal d'u.b da zont.

herrühren V.gw. (hat hergerührt) : (**von**) dont (diskenn, deverañ, dedarzhañ, dinaouiñ, bezañ, deredek) eus, deverañ diouzh, deredek diouzh, ober chadenn gant,

dont diwar ; *dieses Wort rührt vom Griechischen her*, deverañ a ra ar ger-se eus ar gresianeg, dedarzhañ a ra ar ger-se eus ar gresianeg.

hersagen V.k.e. (hat hergesagt) : dibunañ, dibunata, distilhañ, P. distripañ ; *etwas wie am Schnürchen hersagen*, dibunañ udb war e blaen, dibunañ udb en un tenn, dibunañ e gentel buan-ha-buan, dibunañ udb dreist-penn-biz ; *etwas am Schnürchen hersagen können*, *etwas an den Fingern hersagen können*, gouzout udb dre (dre 'n) eñvor (dindan eñvor, a-zindan eñvor, dreist-penn-biz, dreist penn e viz).

Hersart de la Villemarqué g. : Kervarker g.

herschaffen V.k.e. (hat hergeschafft) : degas, dezougen ; *sie hatten mit der Karre zwei volle Ladungen Erde hergeschafft*, degaset o doa leizh div garrigell a zouar, degaset o doa div garrigellad douar.

herschauen V.gw. (hat hergeschaut) : 1. [rannyezh] sellet ; 2. [Bro-Aostria] *schau her!* sell ta !

herschicken V.k.e. (hat hergeschickt) : degas.

herschreiben V.k.e. (schrieb her / hat hergeschrieben) : 1. kas ul lizher ; 2. sinañ

V.em. : **sich herschreiben** (schrieb sich her / hat sich (t-rt) hergeschrieben) : dont (diskenn, deverañ, bezañ) eus.

hersehen V.gw. (sieht her / sah her / hat hergesehen) : sellet.

herstammen V.gw. (stammte ab / *anv-gwan-verb ebef*) : 1. bezañ genidik eus ; 2. dont (diskenn, deverañ, bezañ, deredek) eus, dedarzhañ eus ; *dieses Wort stammt aus dem Griechischen her*, deverañ a ra ar ger-se eus ar gresianeg, dedarzhañ a ra ar ger-se eus ar gresianeg.

herstellen V.k.e. (hat hergestellt) : 1. kenderc'hiñ, produiñ, fardañ, ober, molumiñ, oberiañ, oberiata, genel ; *in Deutschland hergestellt*, graet e Bro-Alamagn, produet e Bro-Alamagn ; *in der Bretagne hergestellt*, produet e Breizh ; *Käse herstellen*, ober keuz ; *Maschinen herstellen*, kenderc'hiñ ijinennoù ; *Wasserstoff und Sauerstoff zusammensetzen, um Wasser herzustellen*, kediañ oksigen hag hidrogen evit genel dour ; 2. kempenn, aozañ, renkañ, dresañ, lakaat da vont reizh en-dro ; *die Bewegungsfähigkeit eines Beines wieder herstellen*, ober d'ur c'har labourat adarre, addiorren ur c'har ; *den Frieden in einem Land wieder herstellen*, peoc'haat ur vro, lakaat ar peoc'h en ur vro, lakaat ar peoc'h da ren en ur vro ; 3. savelañ ; *die telefonische Verbindung herstellen*, savelañ ar bellgomzadenn, savelañ ar c'hehentañ ; *eine Verbindung zum Internet herstellen*, savelañ ar c'hevreadur d'ar rouedad ; 4. lakaat, tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat.

Hersteller g. (-s,-) : 1. kenderc'her g., produer g., produour g., oberiataer g., oberiataour g., oberer g., oberier g. ; 2. atebeg evit ar c'henderc'hiñ g.

Herstellerfirma b. (-,firmen) : stal-labour orin ur c'henderc'had bennak b., labouradeg orin ur c'henderc'had bennak b.

Herstellerin b. (-,nen) : 1. produerez b., kenderc'herez b., produourez b., oberiataerez b., oberiataourez b., obererez b., oberierez b. ; 2. atebegez evit ar c'henderc'hiñ b.

Herstellung b. (-,en) : kenderc'h g., kenderc'hadur g., kenderc'hiñ g., produadur g., produiñ g., oberiadur g., oberiataerezh g., oberidigezh b., obererezh g.,

oberiadenn b., oberiadurezh b., oberouriezh b., aoz g./b., aozadur g., aozidigezh b., aozerezh g., aozadenn b., fardañ g.

Herstellungskosten lies. : mizoù kenderc'hiñ lies.

Herstellungsland n. (-s,-länder) : bro orin ar c'henderc'had b.

Herstellungspreis g. (-es,-e) : priz kenderc'hiñ g., priz-koust g., priz-ober g.

herstottern V.k.e. (hat hergestottert) : simudiñ [udb] etre e zent, azenañ, balbouzañ, chaokat, faoutañ, mouskomz [un nebeud gerioù].

hertragen V.k.e. (trägt her / trug her / hat hergetragen) : dezougen, degas war-zoug.

Hertragen n. (-s) : dezougen g., dezougadur g., dezougerezh g.

hertrauen V.em. : **sich hertrauen** (hat sich (t-rt) hergetraut) : krediñ dont, krediñ tostaat, fiziout tostaat.

Hertz n. (-,-) : [fizik] hertz g.

Hertzsche Wellen lies. : [fizik] gwagennoù hertzel lies.

herüben Adv. : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] du-mañ, tu-mañ, dre amañ.

herüber¹ Adv. : du-mañ, tu-mañ, dre amañ ; *herüber und hinüber*, amañ hag ahont, lec'h-ha-lec'h, a lec'h da lec'h, a-dreuz hag a-hed, a-dachadoù, a-dreuz hag a-benn, a-dreuz hag a-dal, tu-hont ha tu-mañ / dre amañ ha dre ahont / a bep tu (Gregor).

herüber² *rakverb rannadus a verk an tostaat e-keñver an hini a gomz.*

herüberbemühen V.em. : **sich herüberbemühen** (bemühte sich herüber / hat sich (t-rt) herüberbemüht) : teurvezout dont du-mañ, prizañ dont du-mañ, damantiñ da zont du-mañ.

herüberbitten V.k.e. (bat herüber / hat herübergebeten) : pediñ da zont du-mañ.

herüberblicken V.gw. (hat herübergeblickt) : **1.** sellet dreist udb ; *über den Gartenzaun herüberblicken*, sellet dreist ar peulgae ; **2.** sellet d'an tu-mañ ; *auf jemanden herüberblicken*, teuler ur sellad ouzh u.b.

herüberbringen V.k.e. (brachte herüber / hat herübergebracht) : degas d'an tu-mañ, kas d'an tu-mañ.

herüberdürfen V.gw. (darf herüber / durfte herüber / hat herübergedurft) : kaout aotre da dremen d'an tu-mañ, kaout gwir da zont du-mañ.

herüberfahren V.gw. (fährt herüber / fuhr herüber / ist herübergefahren) : tremen d'an tu-mañ, dont du-mañ [gant ur c'harbed].

V.k.e. (fährt herüber / fuhr herüber / hat herübergefahren) : degas d'an tu-mañ, degas du-mañ.

herübergeben V.k.e. (gibt herüber / gab herüber / hat herübergegeben) : astenn, reiñ, tizhout.

herüberhelfen V.k.d. (t-d-b) (hilft herüber / half herüber / hat herübergeholfen) : sikour da dremen d'an tu-mañ, sikour da zont du-mañ.

herüberholen V.k.e. (hat herübergeholt) : dont da gerc'hat.

herüberkommen V.gw. (kam herüber / ist herübergekommen) : tremen d'an tu-mañ, dont du-mañ.

herüberlassen V.k.e. (lässt herüber / ließ herüber / hat herübergelassen) : lezel da dremen d'an tu-mañ, lezel da zont du-mañ, lezel da dremen.

herüberlaufen V.gw. (läuft herüber / lief herüber / ist herübergelaufen / kam herübergelaufen) : deredek d'an tu-mañ, delammat d'an tu-mañ, dont du-mañ d'ar red

herüberreichen V.k.e. (hat herübergereicht) : astenn, reiñ, tizhout.

V.gw. (hat herübergereicht) : en em ledañ, en em astenn, dont, mont.

herüberretten V.k.e. (hat herübergerettet) : diwall, diogeliñ, goudoriñ, gwaskediñ, gwareziñ, lakaat en diogel (e surentez, er goudor, e savete, er gwarez, er gwasked, en aior, a du vat), lakaat en ul lec'h klet (Gregor).

V.em. : **sich herüberretten** (hat sich (t-rt) herübergerettet) : dont d'an tu-mañ d'en em glenkañ, dont d'an tu-mañ da glask andor, dont d'an tu-mañ da glask aior, dont d'an tu-mañ da glask gwasked, dont d'an tu-mañ da glask goudor, dont d'an tu-mañ da glask gwarez, dont d'an tu-mañ da glask diogel.

herüberschicken V.k.e. (hat herüberschickt) : : degas d'an tu-mañ, degas du-mañ.

herüberschwimmen V.gw. (schwamm herüber / ist herübergeschwommen) : tremen d'an tu-mañ war-neuñv, dont du-mañ war-neuñv.

herübersehen V.gw. (sieht herüber / sah herüber / hat herübergesehen) : **1.** sellet dreist udb ; *über den Gartenzaun herübersehen*, sellet dreist ar peulgae ; **2.** sellet d'an tu-mañ ; *auf jemanden herübersehen*, teuler ur sellad ouzh u.b.

herüberwerfen V.k.e. (wirft herüber / warf herüber / hat herübergeworfen) : stlepel d'an tu-mañ, teurel d'an tu-mañ, stlepel dreist udb d'an tu-mañ, teurel dreist udb d'an tu-mañ.

herüberwollen V.gw. (will herüber / wollte herüber / hat herübergewollt) : kaout c'hoant da dremen d'an tu-mañ, bezañ c'hoant d'an-unan da zont du-mañ, goulenn mont du-mañ.

herüberziehen V.k.e. (zog herüber / hat herübergezogen) : sac'hañ d'e du.

V.gw. (zogen herüber / sind herübergezogen) : dont da chom du-mañ, tremen d'an tu-mañ, dont du-mañ.

herum Adv. : **1.** [en egor] a-dro-war-dro, tro-war-dro, un tammig e pep lec'h, amañ hag ahont, lec'h-ha-lec'h, a lec'h da lec'h, a-dachadoù, a-dreuz hag a-hed, tu-ha-tu, a-dreuz hag a-benn, a-dreuz hag a-dal, tu-hont ha tu-mañ / dre amañ ha dre ahont / en tu-mañ hag en tu-hont (Gregor) ; *rings herum*, tro-war-dro, tro-dro, war-dro ; *um ... herum*, tro-dro da, e korn, tu-ha-tu da, war-dro ; *es ist das erste Geschäft um die Ecke herum*, ar stal gentañ e korn ar straed an hini eo ; *die Kinder sind immer um die Mutter herum*, ne ziskrog ket ar vugale diouzh o mamm ; *die Hotels liegen um den Bahnhof herum*, bez emañ al letioù tro-dro d'an ti-gar, bez emañ al letioù tu-ha-tu d'an ti-gar ; *die Leute standen um ihn herum*, tolpet e oa an dud en-dro dezhañ (tro-dro dezhañ), bolzet e oa an dud en-dro dezhañ, e kelc'h e oa an dud en-dro dezhañ ; *in der ganzen Welt herum*, dre ar bed a-bezh, er bed a-bezh, e pevar c'horn ar bed ; *hier und da herum*, un tammig e pep lec'h, dam dre holl, amañ hag ahont, lec'h-ha-lec'h, a lec'h da lec'h, a-dachadoù, a-dreuz hag a-hed, tu-ha-tu, a-dreuz hag a-benn, a-dreuz hag a-dal, tu-hont ha tu-mañ / dre amañ ha dre ahont / en tu-mañ hag en tu-hont (Gregor) ; *um Brest herum*, e troidelloù Brest, war-dro

Brest, en-dro da Vrest ; **2. rechts herum**, hanterdro a-zehou b., troit a-zehou ; *hinten herum*, dre an adreñv, dre an tu a-dreñv ; **3. P.** war-dost da, tost da, tost-da-vat, bordik, war vordik, peuzvat, sa, tostik da, e-tro, damdost da, kazi, a-rez da, lod a, tamm-pe-damm, hogos, hogozik, war-bouez nebeut, war-bouez nebeut a dra, war-nes nebeut a dra, war nebeut a dra, kichenik, prestik, war un nebeud, war-vete nebeut, war-dro, pe dost, pe dostik, pe war-dro, pe evel-se, pe kalz ne fell, e-ser, well-wazh, ur ... bennak ; *so um hundert Kilometer herum*, **a)** war-dro kant kilometrad, ur c'hant kilometrad bennak, bordik kant kilometrad, war vordik kant kilometrad, kichenik kant kilometrad, prestik kant kilometrad, sa kant kilometrad, kant kilometrad tost da vat (koulz lâret) ; **b)** war hed kant kilometrad tro-war-dro (tro-dro) (Gregor) ; **4.** [en amzer] e-tro, war-dro, da-gichen, mareoù ; *um Ostern herum*, e-tro an amzer Fask, mareoù an amzer Fask, war-dro an amzer Fask, da-gichen an amzer Fask ; **5. die Frist ist herum**, echu (deuet) eo an termen / degouezhet eo an amzer (Gregor) ; **5. falsch herum, verkehrt herum**, a-vestu, en e c'harineb, en tu enep, en tu gin, eus (war) an tu enep, eus (war) an tu gin, a-c'hin ; *die Fahne verkehrt herum hissen*, gwintañ (gwerniañ, sevel, gorren) ar banniel a-vestu, gwintañ (gwerniañ, sevel, gorren) ar banniel war an tu enep.

herum- : rakverb rannadus, *sellit ivez ouzh umher-*.

herumabenteuern V.gw. (ist herumgeabenteuert) : redek an avantur, redek ar c'hwitell ; *er abenteuerle jahrelang herum*, a bep tu en doa redet e-pad bloavezhioù ha bloavezhioù, aet e oa da redek bro (da redek an avantur, da redek hent, da redek hentoù, da redek ar c'hwitell) e-pad bloavezhioù ha bloavezhioù, hennezh en doa roulet ar bed e-pad bloavezhioù ha bloavezhioù, hennezh en doa ruilhet dre an hentoù e-pad bloavezhioù ha bloavezhioù.

herumalbern V.gw. (hat herumgealbert) : kampinodiñ, genaouekaad, glabousañ a bep seurt diotajoù, noulantiñ, ober e zen gars, ober ar jirfoll, ober e jirfoll, ober e rouz, tariellañ, louadiñ, ober gennoù (troioù kamm, bourdoù), c'hoari taolioù-bourd, farsal, dibunañ bourdoù, reiñ melladoù, ober farsoù (farsadennoù, farsig-farsoù, fent), lakaat fent, distagañ fentigelloù, reiñ fent, fentigellañ, gogea, furlukinat, ober furlifinerezh, gragailhat, ober e veurlarjez, ober e cholori, ober e farouell, ober ar bourjin, ober e rampono, ober e baotr fistoulik, c'hoari e loa, c'hoari al loa, kontañ flugez, kontañ flugezennoù, kontañ lerbaj, kontañ kantikoù, dibunañ diotajoù, distilhañ garzaj, distilhañ garzennaj, pentañ lern, tennañ siklezonoù, tennañ koñchoù born eus e gelorn, tennañ koñchennoù born eus e gelorn, bezañ kaozioù treflez gant an-unan, bezañ ur chaoker-e-c'henoù (ur chaoker-e-spered) eus an-unan, bezañ ur chaoker kaozioù.

herumärgern V.em. : **sich herumärgern** (hat sich (t-rt) herumgeärgert) : **P.** *sich mit jemandem herumärgern*, kemer charre gant u.b., kemer merfeti gant u.b., kemer nec'hamant gant u.b., kemer nec'h gant u.b., kaout nec'h gant u.b., kemer chif gant u.b., kemer trabas gant u.b., na gaout nemet hegaz gant u.b., kaout koad a-benn (darbar, mizer, d'ober) gant u.b., gouzañv meur a bik gant u.b., reiñ u.b. fred d'an-unan, kaout ur gempenn gant u.b.,

kaout kalz a standur gant u.b., kaout kalz a durlut gant u.b.

herumbalgen V.em. : **sich herumbalgen** (hat sich (t-rt) herumgebalgt) : chabousat, en em chabousat, tabutal, riotal, rendaeliñ, daelañ, en em zrailhañ, en em vegata, en em chaokat, en em chikanañ, en em zebriñ, bezañ c'hoari etrezo, bezañ jeu etrezo, en em dagañ, bezañ butun etrezo, bezañ rouzet ar bloneg.

herumballern V.gw. (hat herumgeballert) : tennata, tennañ a bep tu, tennañ-didennañ, tennañ a c'hoari gaer, tennañ evel un dall, tennañ gwashañ ma c'haller, tennañ ha n'eo ket dre gont, tennañ ha n'eo ket diouzh kont.

herumbasteln V.gw. (hat herumgebastelt) : talfasat, turlutañ, kalfichat, bitellat, firbouchal, taniellat, bitrakiñ, trikarmadiñ, c'hoariellat, ober tammoù labourioù, belbetat, teusteukat, kinkailhat, belbisat, belbiat, c'hoari micherig, c'hwileta, dresañ, teukañ, lugudiñ, feuzañ [udb] ; *ich habe den ganzen Vormittag am Motor herumgebastelt und trotzdem bin ich noch nicht fertig*, e-pad ar mintinvezh a-bezh on bet war-dro ar c'heflusker ha c'hoazh n'em eus ket echuet gantañ.

herumbekommen V.k.e. (bekam herum / hat herumbekommen) : **1.** dont a-benn da lakaat [udb] tro-dro d'udb ; **2.** dont a-benn da lakaat [u.b.] da cheñch mennozh, lubaniñ [u.b.], dibennadiñ [u.b.], lakaat [u.b.] d'ober daou c'her eus unan.

herumbiegen V.gw. (bog herum / ist herumbegogen) : *um die Ecke herumbiegen*, treiñ e korn ar straed, treiñ e pleg ar straed.

herumbieten V.k.e. (bot herum / hat herumgeboten) : kinnig tro-dro.

herumblättern V.gw. (hat herumgeblättert) : follennata ul levr, feilhetiñ ul levr ; *in einem Buch herumblättern*, ruilhal ha diruilhal pajennoù ul levr, follennata ul levr, feilhetiñ ul levr.

herumblicken V.gw. (hat herumgeblickt) : **1.** sellet un tammig e pep lec'h tro-dro d'an-unan ; **2.** sellet a-dreñv e gein, distreiñ da sellet.

herumblödeln V.gw. (hat herumgeblödet) /

herumblöden V.gw. (hat herumgeblödet) : noulantiñ, glabousañ a bep seurt diotajoù, ober e zen gars, ober ar jirfoll, ober e jirfoll, ober e rouz, tariellañ, louadiñ, boufoniñ, ober gennoù (troioù kamm, bourdoù), c'hoari taolioù-bourd, farsal, dibunañ bourdoù, reiñ melladoù, ober farsoù (farsadennoù, farsig-farsoù, fent), lakaat fent, distagañ fentigelloù, reiñ fent, fentigellañ, gogea, furlukinat, ober furlifinerezh, ober e veurlarjez, ober e cholori, ober e farouell, ober ar bourjin, ober e baotr fistoulik, ober e rampono, c'hoari e loa, c'hoari al loa, kontañ flugez, kontañ flugezennoù, kontañ lerbaj, kontañ kantikoù, distilhañ garzaj, distilhañ garzennaj, pentañ lern, tennañ siklezonoù, tennañ koñchoù born eus e gelorn, tennañ koñchennoù born eus e gelorn, bezañ kaozioù treflez gant an-unan, bezañ ur chaoker-e-c'henoù (ur chaoker-e-spered) eus an-unan, bezañ ur chaoker kaozioù.

herumbosseln V.gw. (hat herumgebosselt) : talfasat, turlutañ, kalfichat, bitellat, firbouchal, bitrakiñ, trikarmadiñ, c'hoariellat, ober tammoù labourioù, dresañ, teukañ, teusteukat, belbetat, teuteunat.

herumbringen V.k.e. (brachte herum / hat herumgebracht) : 1. lakaat da dreiñ, kas tro-dro ; 2. P. skignañ, sevel, lakaat da redek ; *ein Gerücht herumbringen*, skignañ (sevel) ur brud, lakaat gedon (ur brud) da redek, lakaat ur voltenn da redek.

herumbrüllen V.gw. (hat herumgebrüllt) : yudal, youc'hal, sklankal, huchal leizh e gorzenn, huchal leizh e vouezh, blejal, hopal ha dihopal evel un diaoul, beogal, boudal, krozal, skuermal, blejal evel ur vuoc'h kollet he leue ganti.

Herumbummelei b. (-) : P. stranerezh g., luguderezh g., gorregezh b., leziregezh b., lentegezh b., lure g., lugudajoù lies., belbeterezh g.

herumbummeln V.gw. (hat herumgebummelt = koll e amzer / ist herumgebummelt = pourmen) : *müßig herumbummeln*, straniñ, braeat en e blijadur, toulbabañ, garjata, tortañ, kilwedenniñ, c'hwileta, chuchual, lostenniñ, lostigellat, luduenniñ, turlutañ, bargediñ, c'hwilostat, c'hwilosteta, ruzañ, ruzañ e dreid, ruzata, chom da logota, chom da c'hoiñ vioù, goriñ vioù, klask kokologig, c'hoari e ruz-e-revr (e ruz-e-votoù), c'hoari e ruz botoù, chom da c'houlerc'hiñ, ober kozh votoù, lardañ ar pavez, lonkañ avel, rodal evel ur gazhez lizidant, riblañ / redek ar ruioù / foetañ ar pavezioù / landreiñ / lugudiñ (Gregor).

herumdoktern V.gw. (hat herumgedoktert) : blazañ ha divlazañ n'eus forzh peseurt louzeier, lonkañ n'eus forzh peseurt remedoù.

herumdrehen V.k.e. (hat herumgedreht) : 1. treiñ ; *den Hahn herumdrehen*, serriñ ar c'hog, serriñ an duellenn ; *dreh den Schlüssel herum*, gra div dro gant an alc'hwez ; 2. [dre skeud.] P. *jemandes Worte herumdrehen*, distresañ komzoù u.b., findaoniñ komzoù u.b., distreiñ komzoù u.b. diouzh o ster.

V.em. : **sich herumdrehen** (hat sich (t-rt) herumgedreht) : ober un hanterdro, treiñ en-dro.

herumdrücken V.em. : **sich herumdrücken** (hat sich (t-rt) herumgedrückt) : 1. kantren, kantreal, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, troidellañ, troial, torimellat ; 2. souzañ rak al labour, treiñ diwar ar bec'h, plijout ar pesked dizreinet (boued pasket) d'an-unan, lammat pa weler an tamm hag tec'hel pa weler ar bec'h, bezañ labour c'hraet ebat gant an-unan, karet labour c'hraet, bezañ ganet d'un deiz Sadorn, bezañ gourd da labourat, bezañ lugut da labourat, kavout an douar gwall izel diouzh e vent, sachañ war an ibil berr, sachañ war an ibil a-dreñv, ober an nebeutañ ar gwellañ, reiñ bec'h d'ar gordenn laosk, derc'hel a-dreñv, tennañ war-dreñv, sachañ da c'hennañ, reiñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e forc'h, kaout lod e Kerdiboan, sellet ouzh an heol, ober e gorf didalvez, na ober ur c'heuz eus e zaouarn, lakaat e zaouarn an eil en egile, ober aner, chom didalvez, chom da velc'hweta, ober e zidalvez, bezañ skoet (grevet) gant terzhienn an didalvez (gant terzhienn al leue), prederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, chom da selaou ar mouilc'hi o foerat, chom da sellet ouzh an oabl o tremen.

V.gw. : merat, mezellañ, gwaskañ.

herumdrucken V.gw. (hat herumgedruckt) : P. klask tro, klask tro en e gaoz, klask kornioù-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod.

herumerzählen V.k.e. (erzählte herum / hat herumerzählt) : embann d'ar seizh avel, embann war ar groaz, skignañ.

herumfahren V.gw. (fährt herum / fuhr herum / ist herumgefahren) : 1. mont ha dont, mont-dont hep pal resis, pourmen e galite, kantreal, kantren, baleantañ, bevañ baleant, bale bro, kantren broioù, beajiñ broioù, redek e revr, torimellat ; *viel herumfahren*, dibunañ levioù, faoutañ levioù, faoutañ hent, muzuliañ hent, muzuliañ hentoù, c'hwistañ hent, muzuliañ hentoù, dibunañ hent, troc'hañ hent, bezañ ur skuber mat a hent eus an-unan, ober bro, foetañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, mont dre c'hêrioù ha broioù, redek ar c'hwitell, gwelet bro, redek hentoù, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, roulañ ar bed, ruilhal dre an hentoù, bale broioù ; 2. treiñ ; *um die Ecke herumfahren*, treiñ e korn ar straed, treiñ e pleg ar straed ; 3. *um etwas herumfahren*, ober an dro da, c'hoari an dro da, treiñ diwar ; [merdead.] *um ein Kap herumfahren*, ober an dro d'ur beg-douar, c'hoari tro ur beg-douar, c'hoari an dro (skeiñ hebiou) d'ur beg-douar ; 4. [dre skeud.] *mit den Händen in der Luft herumfahren*, jestrat, jestraouiñ, difretal, dispac'hat.

herumflattern V.gw. (ist herumgeflattert) : 1. nijellañ a-youl avel, nijal ha gournijal, gournijellañ, darnijal, eskellat, nijal-dinijal, balafennañ, nijata, fistoulat ; 2. [dre skeud.] fraoñval, turmudañ, turlutañ, difrinkal, fringal, fistoulat, birvilhañ, meskañ ha berviñ, ober ur riboul, meskañ, merat, fourgasiñ, punellat, lavigañ, trabotellat, trapikellat, trevelliñ, firbouchal, diskrapañ, difretañ, redek e revr ; *die Mädchen flattern im Haus herum*, ar merc'hed ne reont nemet fraoñval dre an ti, meskañ ha berviñ a ra ar merc'hed en ti, ar merc'hed a ra ur riboul en ti, turlutañ a ra ar merc'hed en ti.

Herumflattern n. (-s) : gournij g.

herumfläzen V.gw. (hat herumgefläzt) / **herumflegeln** (hat herumgeflegelt) V.gw. : brakañ, pladorenniñ, torc'hwenial, plavañ, bezañ azezet distenn, bezañ azezet a-c'hwen, bezañ azezet a-c'hwen e gorf, bezañ evel ur gammed-karr.

herumfliegen V.gw. (flog herum / ist herumgeflogen) : 1. nijellañ a-youl avel, gournijal, darnijal, eskellat, nijal-dinijal, fistoulat ; 2. *um etwas herumfliegen*, ober an dro da, c'hoari an dro da, treiñ diwar ; 3. *seine Blicke flogen herum*, sellet a reas un tammig e pep lec'h en-dro dezhañ, leuskel a reas e selloù da vont du-mañ du-hont en-dro dezhañ, leuskel a reas e selloù da gantren tro-dro dezhañ.

herumfragen V.gw. (hat herumgefragt) : goulenn tro-dro ; *überall herumfragen*, ober goulennoù (ober enklask) un tammig e pep lec'h, ober goulennoù (ober enklask) dam dre holl.

herumfuchteln V.gw. (hat herumgefurchtelt) : jestrat, jestraouiñ, difretal, dispac'hat, fourgasiñ ; *mit Armen und Beinen herumfuchteln*, jestraouiñ, dispac'hañ ; *mit etwas herumfuchteln*, ober milinig gant udb, treiñ ar vilin gant udb, hejañ (fichañ, dispac'hañ) udb.

herumführen V.k.e. (hat herumgeführt) : 1. heñchañ, kas tro-dro, kantren ; *die Hausherrin führte den Gast im Haus herum*, mestrez an ti a reas hec'h enorioù d'he c'houviad, an ostizez a ziskouezas he zi d'he c'houviad ; 2. *einen*

Graben um die Stadt herumführen, kleuziañ (krouiziñ) ur foz tro-dro da gêr ; **3.** [hent] *um etwas herumführen*, ober an dro da, c'hoari an dro da, treiñ diwar ; **4.** [dre skeud.] *P. jemanden an der Nase herumführen*, kas u.b. diwar-bouez (war-bouez, dre benn, dre veg) e fri.

herumfuhrwerken V.gw. (hat herumgefuhrwerk) : talfasat, turlutañ, kalfichat, bitellat, firbouchal, bitrakiñ, trikarmadiñ, c'horiatell, ober tammoù labourioù, c'hwiliañ, brellañ, teukañ, teustekuat, belbetat, teuteunat ; *wie wild herumfuhrwerken*, c'hoari e legon.

herumfummeln V.gw. (hat herumgefummelt) : **1.** talfasat, turlutañ, kalfichat, bitellat, bitrakiñ, trikarmadiñ, c'horiatell, ober tammoù labourioù, c'hwiliañ, firbouchal, brellañ, teukañ, teustekuat, belbetat, teuteunat ; **2.** merat, mezeallañ ; *an etwas (t-d-b) herumfummeln*, mezellat udb, domata udb, fistoulat udb, maniañ udb ; **3.** chourañ, ober chourig, ober chouroù, ober sev, herlinkat, ober fistoulig.

herumgeben V.k.e. (gibt herum / gab herum / hat herumgegeben) : reiñ tro-dro, kinnig tro-dro.

herumgehen V.gw. (ging herum / ist herumgegangen) : **1.** mont ha dont, mont-dont hep pal resis, kantreal, kantren, torimellat, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, troidellañ, baleata, bevañ baleant, baleantañ, pazeal, riboulat, foetañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, domañ bro, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêrioù ha broioù, bale bro, roulat ar bed, foetañ (pilat, bale, domañ, fustañ, rahouennata) hent, ruilhal dre an hentoù, redek e revr ; **2.** *die Bilder gingen herum*, ar poltreoù a dremenat a zorn da zorn ; **3.** *um den See herumgehen*, ober an dro d'al lenn, treiñ en-dro d'al lenn, c'hoari tro al lenn ; **4.** *dieser Gedanke geht mir im Kopf herum*, emañ ar soñj-se o ruilhal em spered, bepred e vez ar mennozh-se o ribotat em fenn, bepred e vez ar mennozh-se o rodellañ em fenn, ar mennozh-se a zo o virviñ va spered, gant ar mennozh-se e vezan atav, karget eo va spered gant ar mennozh-se, ne ya ket ar soñj-se diwarnon, ne ya ket ar soñj-se diganin, ar soñj-se a zillamm atav em spered, ar soñj-se am foursu bepred, ar soñj-se a wask ingal warnon, atav e vez va fenn gant ar soñj-se, ar soñj-se ne ya ket diwar va spered, n'emaon ket evit argas ar soñj-se diwar va spered ; **5.** [dre skeud.] *P. um den heißen Brei herumgehen*, klask tro, klask tro en e gaoz, klask kornioù-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod, klask kant ha kant tro, klask tro da ziverrañ, klask un dro-bleg, klask kammdroioù.

herumgeistern V.gw. (ist herumgeistert) : **1.** fraoñval, turmudañ, turlutañ, difrinkal, fringal, fistoulat, birvilhañ, meskañ ha berviñ, ober ur riboul, meskañ, merat, balafennañ, fourgasiñ, punellat, lavigañ, trabotellat, trapikellat, trevelliñ, firbouchal, diskrapañ, difretañ, redek e revr ; *die Mädchen geistern im Haus herum*, ar merc'hed ne reont nemet fraoñval dre an ti, meskañ ha berviñ a ra ar merc'hed en ti, ar merc'hed a ra ur riboul en ti, turlutañ a ra ar merc'hed en ti ; **2.** *dieser Gedanke geistert mir im Kopf herum*, bepred e vez ar mennozh-se o ribotat em fenn, bepred e vez ar mennozh-se o rodellañ em fenn, ar mennozh-se a zo o virviñ va spered, gant ar mennozh-se e vezan atav, karget eo va spered gant ar mennozh-se, ne ya ket ar soñj-se diwarnon, ne ya ket ar soñj-se diganin, ar soñj-se a zillamm atav em spered, ar soñj-se am foursu bepred, ar soñj-se a wask ingal

warnon, atav e vez va fenn gant ar soñj-se, ar soñj-se ne ya ket diwar va spered, an debr-spered-se a vez atav o hegal ouzh va spered, ar soñj-se a labour va spered, ar soñj-se a chom peg ouzh va c'halon, ar soñj-se a chom peg ouzhin, n'emaon ket evit argas ar soñj-se diwar va spered.

herumhacken V.gw. (hat herumgehackt) : **1.** [dre skeud.] *P. auf etwas (t-d-b) herumhacken*, malañ kaozioù (temzoù) skuizh, lavaret kant gwech ar memes tra, randoniñ, chaokat atav ar memes tra, sorc'henniñ, rambreal ; **2.** [dre skeud.] *auf jemandem herumhacken*, flipata u.b., flemmañ u.b. / dantañ u.b. / pikailhat u.b. (Gregor), teodata diwar benn u.b. ; *er hackt ständig auf mir herum*, emañ atav war va chouk, klask a ra abeg bepred ennon, ne oar nemet chaokat pep labour graet ganin, ne gav nemet rebechoù d'ober din, atav e kav abeg e kement tra a ran, kavout a ra bepred drezenn da stagañ ouzh pezh a ran, bepred e kav da lavaret e kement tra a ran, eñ a gav da lavaret enep kement tra a ran, kant rebech ha kant all a gav d'ober din, klask a ra atav c'hwen em loeroù, tremen a ra e amzer o tispenn va labour, kas a ra e amzer o tispenn va labour, kas a ra e vuhez o chaokat pep labour graet ganin, klask a ra kant si din, ne baouez ket da abegiñ ouzhin.

herumhampeln V.gw. (hat herumgehampelt / ist herumgehampelt) : trepikal, trepikellat.

herumhängen V.gw. (hing herum // ist herumgehangen / hat herumgehangen) : **1.** bezañ a-stlabez, bezañ a-bempoù, bezañ a-strew, bezañ a-borc'hell, bezañ a-skign ; *die Kleider hängen im Zimmer herum*, bez emañ ar pezhioù dilhad a-istreibil un tammig e pep lec'h e-barzh ar gambr, emañ ar pezhioù dilhad a-stlabez (a-bempoù, a-strew, a-borc'hell) er gambr, a-skign emañ ar pezhioù dilhad er gambr ; **2.** *die Haare hängen ihr herum*, a-istreibil emañ he blev en-dro d'he fenn, istreibilhañ a ra he blev foutouilhek en-dro d'he fenn, emañ he blev disparbuilhet war he zro ; **3.** straniñ ; *nächtelang in den Kneipen herumhängen*, tremen novezhioù en ostalerioù ; *gelangweilt herumhängen*, bezañ klañv gant an enoe, bezañ enoeet-marv, debriñ hiraezh, bezañ debret (en em zebrñ) gant an enoe, chom d'en em zebrñ, ruzañ e enoe.

herumheulen V.gw. (hat herumgeheult) : termal, gouerouzat, grignouzat, klemmichal, kestal, kintañ, kunuc'hañ, brizhleñvañ, tourleñvañ, chaokat e bater.

herumhopsen V.gw. (ist herumgehopt / hat herumgehopt) : fringal, tripal, lammikat, lammedikat, mont a-lamm, mont a-lammoù, gousailhañ ; *ein Kind auf seinen Knien herumhopsen lassen*, ober barlennig d'ur bugel.

herumhüpfen V.gw. (ist herumgehüpft) : fringal, tripal, lammikat, lammedikat, mont a-lamm, mont a-biklammoù, gousailhañ, friantañ.

Herumhüpfen n. (-s) : triperezh g.

herumhuren V.gw. (hat herumgehurt) : ribodal, roulat, c'hoari daou a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, c'hoari toutou gant n'eus forzh piv, ribotat a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, fouzhañ a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv.

herumirren V.gw. (ist herumgeirrt) : kantren, kildreñ, treñ ha kildreñ, troidellañ, troial, torimellat, bevañ baleant, baleantañ.

Herumirren n. (-s) : kanteerezh g. ; *freies Herumirren des Viehs*, feulzer g., feulzerezh g.

herumjagen V.k.e. (hat herumgejagt) : poursuiñ, redek, redek war-lerc'h, argas, hemolc'hiñ.

herumjammern V.gw. (hat herumgejammert) : termal, gouerouzat, grignouzat, klemmichal, kestal, kintañ, kunuc'hañ, brizheñvañ, tourleñvañ, chaokat e bater.

herumkaspern V.gw. (hat herumgekaspert) : tariellañ, louadiñ, ober gennoù (troioù kamm, bourdoù), c'hoari taolioù-bourd, farsal, dibunañ bourdoù, reiñ melladoù, ober farsoù (farsadennoù, farsig-farsoù, fent), lakaat fent, distagañ fentigelloù, reiñ fent, fentigellañ, gogeañ, furlukinat, ober furlifinerezh, ober e veurlarjez, ober e cholori, ober e farouell, ober e baotr fistoulk, ober e rouz, ober ar bourjin, ober e rampono, c'hoari e loa, c'hoari al loa, kontañ flugez, kontañ flugezennoù, kontañ lerbaj, kontañ kantikoù, glabousañ a bep seurt diotajoù, dibunañ diotajoù, distilhañ garzaj, distilhañ garzennaj, pentañ lem, tennañ siklezonoù, tennañ koñchoù born eus e gelom, tennañ koñchennoù born eus e gelom, bezañ kaozioù treflez gant an-unan, bezañ ur chaoker-e-c'henoù (ur chaoker-e-spered) eus an-unan, bezañ ur chaoker kaozioù.

herumknabbern V.gw. (hat herumgeknabbert) : pismigañ, krignat, moustañva, pitouilh ; *das Hündlein knabbert herum*, emañ ar c'hi bihan o c'hoari gant e zent ; *der Fisch knabbert am Köder herum*, emañ ar pesk o pismigañ, emañ ar pesk o pismigañ (o voustañva) an higenñ.

herumknallen V.gw. (hat herumgeknallt) : tennata, tennañ a bep tu, tennañ-didennañ, tennañ a c'hoari gaer, tennañ evel un dall, tennañ gwashañ ma c'haller, tennañ a bep tu ha n'eo ket dre gont, tennañ a bep tu ha n'eo ket diouzh kont.

herumkommandieren V.gw. (hat herumkommandiert) : ober e renkoù, c'hoari e vestr, tailhañ e vestr, klask ober lezennoù, lakaat e droad er par, ober al lezenn d'ar re all, lezenniñ, bezañ troc'h-holl, bezañ an ton hag ar son gant an-unan, bezañ an ton hag ar pardon gant an-unan ; *manche lassen sich nicht herumkommandieren*, darn a zo ne c'houlennont ket bezañ mestroniet.

herumkommen V.gw. (kam herum / ist herumgekommen) : 1. ober an dro da, c'hoari an dro da, skeiñ hebiou da ; 2. treiñ diwar, pellaat diouzh, tec'hel diouzh, tec'hel diwar, en em virout ouzh, diwall ouzh ; *um eine Frage nicht herumkommen*, na c'hallout treiñ diwar ur gudenn, na c'hallout tremen dreist ur gudenn (Gregor) ; *um diese Ausgaben werden wir nicht herumkommen*, ne vo ket tu da dremen hep ober an dispignoù-se, ne vimp ket evit mirout a ober an dispignoù-se ; P. *da kommst du nicht drum rum*, n'eus ket moaien da voaienñ, ne vi ket evit ober hep ; 3. *sie kommt weit herum*, beajiñ a ra kalz, redek (bale) a ra bro, bale (kantren, beajiñ) a ra broioù, honnezh a vuzul hent (a vuzul hentoù, a zibun hent, a zo ur skuberez vat a hent), honnezh a zibun levioù, honnezh a faout levioù, honnezh a c'hwist hent, ober (foetañ) a ra bro, bale a ra broezioù, redek a ra hentoù, honnezh a foet (a bil, a vale,

a zorn, a fust, a rahouennata) hent, honnezh a roul ar bed, honnezh a ruilh dre an hentoù ; *er ist viel herumgekommen*, *er ist weit herumgekommen*, foetet (redet) bro en deus bet, roulet ar bed en deus bet, ruilhal dre an hentoù en doa graet, baleet (kantreet, beajet) broioù en deus bet, gwelet en deus bet meur a vro, lopañ (regiñ, klouedat, redek) mor en deus bet graet, galoupet en doa ar mor hag an douar ; *in der Welt herumkommen*, roulat ar bed.

herumkramen V.gw. (hat herumgekrant) : firbouchañ, furchal, furchata, ober ar furch e, ober furch e, ober furch ha klask e, turmuch, diskrañ, c'hwiliañ, brellañ, furgutañ, pismigañ ; *in einer Schublade herumkramen*, firbouchañ (furchal, furchata, turmuch, diskrañ, c'hwiliañ, brellañ, furgutañ, pismigañ) en un diretenn, c'hwiliañ (turlutañ, dispac'hañ) un diretenn.

herumkrebsen V.gw. (hat herumgekrebst / ist herumgekrebst) : P. 1. darnvevañ, kozh bevañ, mizeriñ, disec'hañ gant an dienez, langisañ gant paourentez ha mizer, morfontiñ, reuziñ, bevañ-bevaik, bevañ truilh, krakeveañ, bezañ lakaet da beuriñ, bevañ er baourentez vras, kaout ur vuhez treut, bevañ moan (en ezhomm, togn), gweañ (ruzañ) anezhi, c'hoari gant glac'hurig, chaokat mizer, fritañ mizer gant paourentez, fritañ mizer, fritañ paourentez, fritañ laou, na vezañ kreñv an arc'hant gant an-unan, na vezañ kreñv an traoù gant an-unan, ober ur bevañ bihan, na vezañ druz ar peuriñ gant an-unan, na vezañ hir ar peuriñ gant an-unan, bezañ berr ar peuriñ gant an-unan, bezañ treut ar peuriñ gant an-unan, bezañ tanav ar peuriñ gant an-unan, na gaout da zioueriñ, bezañ gwall just an arc'hant gant an-unan, bezañ berr an traoù gant an-unan, bezañ berr ar stal gant an-unan, na vezañ frank ar stal gant an-unan, bezañ tenn ar bed gant an-unan, bezañ an traoù ken just ha fri ar c'hazh gant an-unan, bezañ treut an traoù gant an-unan, malañ munut e vleud, ober e dammig silvidigezh, duañ gant ar vizer, duañ anezhi, punech'hiñ, kaout mil boan o skoulmañ an daou benn, kaout bec'h o skoulmañ ganti, kaout gwe o skoulmañ ganti, kaout bec'h o sec'hañ an eil dorn gant egile, kaout bec'h o walc'hiñ an eil dorn gant egile, bezañ tenn war an-unan, bevata, bezañ ur vriad leun hag un ere berr gant an-unan, en em vevañ divalav, bezañ c'hwezh an dienez gant an-unan, spinañ gant an dienez, bezañ krog an dienez en an-unan, bevañ divalav, bevañ er baourentez, bezañ ezhommek (tavantek, en dienez vrasañ, e-kreiz ar baourentez an ezhommekañ), bezañ reuzeudik-meurbet e stad, ren ur vuhez reuzeudik / tremen trist e vuhez / bevañ e kaezhnez / bevañ gant reuzeudigezh (Gregor) ; 2. [kenwerzh] na vont mat en-dro, bezañ marv, na dreiñ mat, bezañ morgousket, bezañ dilañs.

herumkreiseln V.gw. (ist herumgekreiselt) : troidellañ, troiata, troenniñ, troellañ, troiellat, punañ, punellat, strobinañ.

herumkreuzen V.gw. (ist herumgekreuzt) : [merdead.] redek mor, lopañ mor, galoupat ar mor, loveañ, merdeñ [anv-gwan-verb mordoet], tennañ treuzioù.

herumkriegen V.k.e. (hat herumgekriegt) : 1. dont a-benn da lakaat [udb] tro-dro d'udb all ; 2. dont a-benn da lakaat [u.b.] da cheñch mennozh, lubaniñ [u.b.], dibennadiñ [u.b.], lakaat [u.b.] d'ober daou c'her eus unan

; *sich herumkriegen lassen*, lonkañ siliou (lostou-leue, kañvaled, kelien, prun), plomañ kañvaled (kelien), lonkañ poulc'had, lonkañ poulc'hennou, bezañ dastumet (devet, gennet) gant komzoù brav u.b., mont diouzh kaozioù brav an dud, lonkañ kement gaou a lavarer, bezañ tanav e lèr ; **3.** [amzer] tremen.

herumkritteln V.gw. (an t-d-b) (hat herumgekrittelt) : nagenniñ, arguziñ, ingenniñ, arvellat, pismigañ, chipotal, pikailhat, chikanañ, chikanal, bindedañ ; *an etwas (t-d-b) herumkritteln*, pismigañ udb, choakat udb, begonata udb, kavout abeg en udb, kavout si en udb, kavout da abegiñ diwar-benn udb, kavout da lavaret diwar-benn udb, kavout tro da abegiñ, kas brav war-lerc'h udb, klask abeg en udb, kavout anv en udb, gouzout anv en udb, skeiñ bazhadoù a-zivout udb., stagañ drezenn ouzh udb, kavout da lavaret a-enep udb, dispenn udb, divrudañ udb, diframmañ udb.

herumkutschieren V.k.e. (kutschierte herum / hat herumkutschiert) : kas-digas gant e garr, karrigellat dre ar vro.

herumlangen V.k.e. (hat herumgelangt) : **1.** kas en-dro, kinnig tro-dro ; **2.** bezañ hir a-walc'h evit gallout ober an dro.

herumlaufen V.gw. (läuft herum / lief herum / ist herumgelaufen) : **1.** redek-diredek, daoubenniñ, difretañ, firbouchal, diskrapañ, dispac'hañ, kabalat, turmudañ, froudañ, baleata, pazeal, riboulat, mont ha dont, mont-dont, kantreal, kantren, torimellat, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, troidellañ, bevañ baleant, baleantañ, foetañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêrioù ha broioù, bale bro, roulat ar bed, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, ruilhal dre an hentoù, redek e revr ; *er läuft in einer merkwürdigen Aufmachung herum*, greiet drol eo, pebezh chelgenn a zen, pebezh louskenn, pebezh lanfre, gwisket eo evel ur paourkaezh cheulk, hennezh a zo dijañ gant e zilhañ, gwisket eo evel ur meurlarjez ; *frei herumlaufen*, bale e diere, bale distrob ; *die Hühner laufen frei herum*, ar yer n'eus toull stouvet (toull serret) ebet outo ; **2.** [dre skeud.] *müßig herumlaufen*, chom da ruzañ e votoù (da straniñ, da c'henaouegiñ, da dortañ), braeat en e blijadur, bargediñ, toulbabañ, chom da logota, c'hwileta, c'hwilostat, c'hwilosteta, landreiñ / lugudiñ (Gregor).

Herumlaufen n. (-s) : kantroerezh g. ; *freies Herumlaufen des Viehs*, feulzer g., feulzerezh g.

herumlaufend ag. : red-dired ; *frei herumlaufender Hund*, ki distag g. ; *frei herumlaufendes Vieh*, chatal feuls g., chatal feulzet g., chatal en e frankiz er-maez g.

herumlegen V.k.e. (hat herumgelegt) : lakaat tro-dro da, punañ.

V.em. : **sich herumlegen** (hat sich (t-rt) herumgelegt) : en em lakaat tro-dro da, gourvez tro-dro da, punañ.

herumliegen V.gw. (lag herum / hat herumgelegen) : **1.** bezañ tro-dro, bezañ diwar-dro ; **2.** [dre astenn.] bezañ a-strew (war ar strew, a-strouilh, a-skign, a-stlabez, a-fuilh, a-dreuz-fuilh, a-bempoù, a-borc'hell), bezañ dispac'het, bezañ strewek, bezañ strewet, sklainañ ; *er lässt seine Bücher herumliegen*, chom a ra e levrioù a-stlabez (a-strouilh, a-skign, a-fuilh, a-dreuz-fuilh, a-bempoù, a-strew, war ar strew, a-borc'hell) war e lerc'h, a-skign e

chom al levrioù war e lerc'h ; *überall liegen Blätter auf dem Boden herum*, an douar a zo goloet a zelioù, delioù a zo a-strew war an douar ; *ihre Kartoffeln lagen verfault auf dem Boden herum*, edo o fatatezoù brein war-c'horre an douar.

herumliegend ag. : **1.** tro-dro, diwar-dro, a-ziwar-dro, tro-war-dro ; **2.** a-strew, a-strouilh, a-skign, war-skign, a-stlabez, a-fuilh, distroll, dre fenn, diwar fenn, strewek, strewet.

herumlungern V.gw. (hat herumgelungert / ist herumgelungert) : straniñ, braeat, troiata, melc'hwedenniñ, chom da vaoutenniñ, bezañ ganet skuizh, lugudiñ, bezañ trein war an-unan, treinañ, treinellat, toulbabañ, c'hwileta, chom da zastum an tachoù, turlutañ, ober almanagoù, laerezh e amzer, koll e amzer (dispign e amzer, debriñ e amzer) oc'h ober netra, kaout amzer gollet, chom da velc'hweta, reiñ bec'h d'ar gordenn laosk, derc'hel a-dreñv, tennañ war-dreñv, sachañ da c'hennañ, abuziñ e amzer, bezañ lugut evel ur velc'hwedenn, bezañ bouk evel ur velc'hwedenn, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da c'houlerc'hiñ, chom da vuzhugenniñ (da lonkañ avel, da lugudiñ, da c'hoariellañ, da c'henaouegiñ, da valafenniñ), rodal evel ur gazhez lizidant, chom da logota, chom da c'hoiñ vioù, goriñ vioù, klask kokologig, en em deuler dezhi, falaoueta, tortañ, lostenniñ, lostigellat, luduenniñ, chom da sorañ, ruzañ, ruzañ e dreid, ruzata, chom dre an hent, debriñ an hent, c'hoari e ruz-e-revr (e ruz-e-votoù), c'hoari e ruz botoù, ober kozh votoù, lardañ ar pavez, riblañ ; *um das Haus herumlungern*, ankelc'hiñ an ti, c'hwileta en-dro d'an ti, punañ en-dro d'an ti, rodal en-dro d'an ti, rodellañ war-dro an ti, kantren en-dro d'an ti.

herumlutschen V.gw. (an + t-d-b) (hat herumgelutscht) : sunañ, chutañ, chutellat ; *schluck deine Pille herunter, statt daran herumzulutschen*, lonk da louzoù, na chom ket da vlazañ ha da zivlazañ anezhañ.

herummachen V.k.e. (hat herumgemacht) : P. lakaat tro-dro, punañ.

V.gw. (hat herumgemacht) : P. **1.** ingenniñ, arvellat, gwic'hal, orezumat, kintuziñ, klemmichal, goeñviñ, chaokat e bater, grignouzat, bourboutil, choskoniat, chaokat e c'henoù, chaokat e c'houstell, grozmolat ; **2.** merat, mezellañ.

herummäkeln V.gw. (hat herumgemäkelt) : bindedañ, pismigañ ; *an jemandem herummäkeln*, klask faot gant u.b. ; *an allem herummäkeln*, klask abeg bepred, na c'houzout nemet chaokat pep labour graet gant ar re all, na gavout nemet rebechoù d'ober, kavout atav abeg e pep tra, kavout atav tro da abegiñ, kavout bepred drezenn da stagañ ouzh pep tra, na gavout netra vat, na gavout nep tra vat, kavout bepred da lavaret e kement bramm 'zo tout, kavout da lavaret enep kement tra 'zo, kavout kant rebech ha kant all e kement tra 'zo tout, klask atav c'hwen e loeroù ar re all, na welet netra nemet a-dreuz, bezañ bepred o rezoniñ, bezañ ur spered rekin a zen, bezañ ur spered kontrol a zen, bezañ ur spered gin a zen.

herummeckern V.gw. (hat herumgemeckert) : [dre skeud.] ingenniñ, arvellat, gwic'hal, orezumat, kintuziñ, klemmichal, goeñviñ, grignouzat, chaokat e bater,

bourboutil, choskoniat, chaokat e c'henoù, chaokat e c'houstell, grozmolat, bindedañ, pismigañ ; *an jemandem herummeckern*, abegñ ouzh u.b., klask abeg ouzh u.b., mont e barn gant u.b. ; *sie meckert immer herum*, ur big-spenn a zo anezhi ; *hör auf herumzumeckern !* lez da rebechoù ! klouarig, tav ! kunuc'henn, paouez a ober da druantoù ! paouez gant da yezhoù fall !

herummurksen V.gw. (hat herumgemurkst) : P. kaoc'hañ al labour, tarvañ (moc'hañ, moc'hata, moc'hajiñ, moc'hellat, bousoc'hañ, batrouzañ, kac'hidelliñ, kilbouc'hiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuiziñ, toufañ, batrouzañ, strabouilhat, tourc'hañ, kouilhourañ, porc'hellañ, bastardiñ, pemoc'hañ) al labour, brellañ, ober labour beleg, ober labour denjentil, ober labour intañvez, labourat dibalamour, labourat evel mevel ar person, labourat forzh penaos, labourat n'eus forzh penaos, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, brellañ an traoù, disparbuihañ pep tra, fourdouilhat an traoù, lakaat an dindan war-varr, lakaat an traoù bep eil penn, direnkañ pep tra, diandellañ an traoù, diskempenn an traoù, lakaat an traoù a-dreuz-fuilh, lakaat freuz, lakaat an traoù a-bempoù, lakaat an traoù a-stlabez, lakaat pep tra en dizurzh, ober gardenn, gardennañ, daoubenniñ pep tra, tanfoeltrañ pep tra, foeltrañ pep tra.

herumnesteln V.gw. (hat herumgenestelt) : *an etwas (t-d-b) herumnesteln*, mezellat udb, domata udb, fistoulat udb, maniañ udb.

herumnörgeln V.gw. (hat herumgenörgelt) : ingenniñ, arvellat, gwic'hal, orezumat, kintuziñ, chaokat e bater, bourboutil, choskoniat, chaokat e c'henoù, chaokat e c'houstell, grozmolat, klemmichal, kestral, goeñviñ, grignouzat, bindedañ, pismigañ, chipotal, ober beg figus.

herumpatschen V.gw. (ist herumgepatscht / hat herumgepatscht) : 1. patouilhañ, patouilhat (pavata) ha strinkañ dour diouzh an-unan evel ur pemoc'h, kabouilhat, ribouilhat, mac'hañ dour ha fank, kalemarc'hiñ dour ha fank, patouilhat dour ha fank, palvata dour, parlochañ en dour, c'hoari an houad, saflikañ dour, strabouilhat dour, fourdouilhat, fankigellañ, krenial er fank, torimellat er fank, foetañ fank, diskrapañ en dour ; 2. [dre skeud.] *im Dreck herumpatschen*, na vezañ nemet ur pemoc'h, en em ruilhal e giz ur porc'hell lovr e bouilhenn ar pec'hed (Gregor).

herumpicken V.k.e. (hat herumgepickt) : *an etwas (t-d-b) herum picken*, pigosat udb, pigellat udb.

herumplagen V.em. : **sich herumplagen** (hat sich (t-rt) herumgeplagt) : 1. *sich mit jemandem herumplagen*, kemer charre gant u.b., kemer merfeti gant u.b., kemer nec'hamant gant u.b., kemer nec'h gant u.b., kaout nec'h gant u.b., kemer chif gant u.b., kemer trabas gant u.b., klask an tu war u.b., klask e du war u.b., na gaout nemet hegaz gant u.b., kaout koad a-benn (darbar, mizer, d'ober) gant u.b., gouzañv meur a bik gant u.b., gouzañv trubuilhoù gant u.b., reiñ u.b. fred d'an-unan, kaout ur gempenn gant u.b., kaout kalz a standur gant u.b., kaout kalz a durlut gant u.b. ; 2. *sich mit etwas herumplagen*, debriñ e spered gant udb, terriñ e benn gant udb, jahinañ e spered gant udb., kaout gwe oc'h ober udb, igouniañ d'ober udb ; *er plagt sich noch mit seiner alten Wunde herum*, d'ober en devez c'hoazh gant e c'houli kozh, n'eo ket peurbare c'hoazh e c'houli kozh, e c'houli kozh n'eo

ket dispeg dioutañ c'hoazh, gouzañv a ra c'hoazh diwar e c'houli kozh, gwasket e vez c'hoazh gant e c'houli kozh.

herumplanschen V.gw. (hat herumgeplanscht) : patouilhat (pavata) ha strinkañ dour diouzh an-unan evel ur pemoc'h, mac'hañ dour ha fank, kalemarc'hiñ dour ha fank, patouilhat dour ha fank, palvata dour, parlochañ en dour, c'hoari an houad, saflikañ dour, kabouilhat, ribouilhat, strabouilhat dour, fourdouilhat, fankigellañ, krenial er fank, torimellat er fank, foetañ fank, diskrapañ en dour.

herumpolitisieren V.gw. (hat herumpolitisiert) : politikajañ.

herumpröbeln V.gw. : [Bro-Suis] esaeañ, esa, ober taolioù-esa.

herumprügeln V.em. : **sich herumprügeln** (hat sich (t-rt) herumgeprügelt) : en em gannañ, en em c'hennañ, en em bilat, en em zornañ, chabousat, en em chabousat, tabutal, riotal, rendaeliñ ; *sich mit jemandem herumprügeln*, bezañ krog-ha-krog gant u.b., plantañ fisel gant u.b., en em gannañ ouzh u.b., kaout ul laz gant u.b., en em lardañ ouzh u.b., en em hejañ ouzh u.b.

herumquälen V.em. : **sich herumquälen** (hat sich (t-rt) herumgequält) : 1. *sich mit jemandem herumquälen*, kemer charre gant u.b., kemer merfeti gant u.b., kemer nec'hamant gant u.b., kemer nec'h gant u.b., kaout nec'h gant u.b., kemer chif gant u.b., kemer trabas gant u.b., na gaout nemet hegaz gant u.b., kaout koad a-benn (darbar, mizer, d'ober) gant u.b., gouzañv meur a bik gant u.b., reiñ u.b. fred d'an-unan, kaout ur gempenn gant u.b., kaout kalz a standur gant u.b., kaout kalz a durlut gant u.b. ; 2. *sich mit etwas herumquälen*, debriñ e spered gant udb, terriñ e benn gant udb, jahinañ e spered gant udb., kaout gwe oc'h ober udb, igouniañ d'ober udb.

herumraten (rät herum / riet herum / hat herumgeraten) / **herumrätseln** (hat herumgerätselt) V.gw. : goulakaat, martezeañ, klask divinout.

herumreden V.gw. (hat herumgeredet) : *um die Sache herumreden*, klask tro, klask tro en e gaoz, klask kornioù-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod.

herumreichen V.k.e. (hat herumgereicht) : kas en-dro, kinnig tro-dro ; *etwas herumreichen*, kas udb en-dro ; *die Gerichte werden herumgereicht*, ar pladoù a ya en-dro.

herumreisen V.gw. (ist herumgereist) : beajiñ kalz, redek (bale) bro, bale (kantren, beajiñ) broioù, muzuliañ hent, muzuliañ hentoù, dibunañ hent, dibunañ levioù, faoutañ levioù, faoutañ hent, c'hwistañ hent, ober (foetañ) bro, bale broezioù, redek hentoù, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, tennañ bro, gwelet bro, roulat ar bed, galoupat ar mor hag an douar, ruilhal dre an hentoù, redek e revr, pourmen e galite, torimellat.

Herumreisen n. (-s) : kildreiñ g.

herumreißen V.k.e. (riss herum / hat herumgerissen) : 1. treiñ a-daol-trumm ; 2. [kirri-tan] *das Steuer herumreißen*, tennañ a-greiz-holl war ar rod-vleniañ.

herumreiten V.gw. (ritt herum / ist herumgeritten) : 1. mont ha dont war varc'h, mont-dont hep pal resis war varc'h, kantreal war varc'h, kantren war varc'h, bale bro war varc'h, kantren broioù war varc'h ; 2. [dre skeud.] P. *auf etwas herumreiten*, malañ kaozioù (temzoù) skuizh, lavaret kant gwech ar memes tra, randoniñ, chaokat atav ar memes tra, sorc'henniñ, rambreal ; *auf einem Prinzip*

herumreiten, derc'hel strizh d'ur reolenn, heuliañ strizh ur reolenn, bezañ un den dibleg eus an-unan pa vez anv eus ur reolenn bennak ; *auf Kleinigkeiten herumreiten*, pismigañ, bindedañ.

herumrennen V.gw. (rannte herum / ist herumgerannt) : daoubenniñ, difretañ, firbouchal, diskrapañ, dispac'hañ, kabalat, turmudañ, turlutañ, difrinkal, fringal, fistoulat, redek-diredek, fourgasiñ, froudañ, punellat, lavigañ, ober ur riboul, meskañ, merat, trabotellat, trapikellat, trevelliñ, redek e revr ; *die Kinder rennen herum*, meskañ ha berviñ a ra ar vugale, ar vugale a ra ur riboul, turlutañ a ra ar vugale.

herumrennend ag. : red-dired, bervus.

herumrieche V.gw. (roch herum / hat herumgerochen) : *an etwas (t-d-b) herumrieche*, musa-divusa udb, musat-divusat udb, c'hwshaat-dic'hwshaat udb, c'hwsha-dic'hwsha udb, ruflañ-diruflañ udb., blasaat udb, fronal udb, frondiñ udb.

herumscharwenzeln V.gw. (scharwenzelte herum / ist herumscharwenzelt) : *um den Direktor herumscharwenzeln*, fistoulat e lost dirak ar rener - ober fistoul d'e rener - ober e fistoulig d'e rener - kañjoliñ e rener - lardañ e grampouezhenn d'ar rener - reiñ pour, gwrizhiennou hag all, d'e rener - plantañ pour gant e rener - hejañ per melen d'e rener - tostennañ e rener - en em lipat ouzh e rener - frotañ skant d'e rener en e gein - frotañ e askell d'e rener - frotañ skant e kein e rener - likaouiñ ouzh e rener - likaouiñ e rener - ardaouiñ ouzh e rener.

herumschauen V.gw. (hat herumgeschaut) : **1.** sellet un tammig e pep lec'h tro-dro d'an-unan ; **2.** sellet a-dreñv e gein, distreiñ da sellet.

herumschicken V.k.e. (hat herumgeschickt) : **1.** kas d'ober an dro ; **2.** kas d'an holl.

herumschießen V.gw. (schoss herum / hat herumgeschossen) : tennata, tennañ a bep tu, tennañ-didennañ, tennañ a c'hoari gaer, tennañ evel un dall, tennañ gwashañ ma c'haller, tennañ a bep tu ha n'eo ket dre gont, tennañ a bep tu ha n'eo ket diouzh kont.

herumschiffen V.gw. (ist herumgeschifft) : [merdead.] ober an dro, c'hoari an dro, skeiñ hebiou ; *um ein Kap herumschiffen*, ober an dro d'ur beg-douar, c'hoari an dro (skeiñ hebiou) d'ur beg-douar ; *überall herumschiffen*, lopañ mor, galoupat ar morioù, redek mor.

herumschlafen V.gw. (schief herum, hat herumgeschlafen) : ribodal, roulat, c'hoari daou a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, c'hoari toutou gant n'eus forzh piv, ribotat a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, fouzhañ a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv.

herumschlagen V.k.e. (schlägt herum / schlug herum / hat herumgeschlagen) : lakaat tro-dro.

V.em. : **sich herumschlagen** (schlägt sich herum / schlug sich herum / hat sich (t-rt) herumgeschlagen) : **1.** en em gannañ, en em c'hennañ, en em bilat, en em zornañ, chabousat, en em chabousat, tabutal, riotal, rendaeliñ ; *sich mit jemandem herumschlagen*, bezañ krog-ha-krog gant u.b., plantañ fisel gant u.b., en em gannañ ouzh u.b., kaout ul lazh gant u.b., en em lardañ ouzh u.b., en em hejañ ouzh u.b. ; **2.** *sich mit etwas herumschlagen*, stourm ouzh udb, kiañ ouzh udb., debriñ e spered gant udb, terriñ e benn gant udb, jahinañ e

spered gant udb. ; *sich mit großen Schwierigkeiten herumschlagen*, tremen a-dreuz dre ha spern.

herumschleichen V.gw. (schlich herum / ist herumgeschlichen) : troiata, kildroenniñ, troidellañ, punañ, rodal, c'hwileta, kantren, rodellañ ; *der Wolf schleicht um die Herde herum*, ar bleiz a zo o troiata (o kildroenniñ, o troidellañ, o punañ, o kantren, o rodal, o rodellañ) en-dro d'ar vandenn zeñved, emañ ar bleiz o treiñ hag o tistreiñ en-dro d'an tropell deñved.

herumschleimen V.gw. (hat herumgeschleimt) : *bei jemandem (her)umschleimen*, lipat e revr d'u.b., gouzout brav ober pleg-kein dirak u.b., plegañ e livenn-gein dirak u.b., ober kudoù (lardañ e grampouezh) d'u.b., ober moumounerezh d'u.b., kaout ur c'hein gwevn hag ur genoù flour dirak u.b., tostennañ u.b., displetaat (fistoulat e lost) dirak u.b., plegañ d'u.b. da vezañ gwelien, mont da c'houzer dindan treid u.b., bezañ gouzer dindan treid u.b., gouzout brav ober ar c'hi gaol dirak u.b., ober e gi gaol, ober evel ar chas, stlejañ dirak u.b., skrapañ (bezañ gwevn) dirak u.b. (Gregor), ober ar manegoù dirak u.b., gwiskañ e vanegoù war an tu gin evit komz ouzh u.b., gouzout brav ober chiboudig dirak u.b., ober fistoul d'u.b., ober e fistoulig d'u.b., kañjoliñ u.b., lubaniñ u.b., ober e glufan, ober e gash gleb.

herumschlendern V.gw. (ist herumgeschlendert) : pourmen, bale, straniñ, braeat en e blijadur, toulbabañ, garjata, tortañ, lostenniñ, lostigellat, luduenniñ, turlutañ, c'hwileta, bargediñ, c'hwilostat, c'hwilosteta, ruzañ, ruzañ e dreid, ruzata, chom da logota, c'hoari e ruz-e-revr (e ruz-e-votoù), c'hoari e ruz botoù, ober kozh votoù, lardañ ar pavez, lonkañ avel, rodal evel ur gazhez lizidant, riblañ / redek ar ruioù / foetañ ar pavezioù / landreiñ / lugudiñ (Gregor).

herumschleppen V.k.e. (hat herumgeschleppt) : kas-digas.

herumschließen V.k.e. (schloss herum / hat herumgeschlossen) : ober un dro gant an alc'hwez.

herumschlingen V.k.e. (schlang herum / hat herumgeschlungen) : punañ, lasañ.

V.em. : **sich herumschlingen** (schlang sich herum / hat sich (t-rt) herumgeschlungen) : punañ en dro da, kammigellañ en-dro da.

herumschnüffeln V.gw. (hat herumgeschnüffelt) : **1.** chom da sellet ar biojoù ; **2.** *an etwas (t-d-b) herumschnüffeln*, musa udb, musat udb, c'hwshaat udb, c'hwsha udb, ruflañ udb, fronal udb, frondiñ udb, musa-divusa udb, musat-divusat udb, c'hwshaat-dic'hwshaat udb, c'hwsha-dic'hwsha udb, ruflañ-diruflañ udb., blasaat udb. ; **3.** [dre skeud.] konoc'hañ, c'hwileta, firbouchal, fourdouilhat, fetekiñ, furikat, firbouchat, kuriuzennañ, kuriuziñ, frifurchal, c'hoari e fri-furch, sankañ e fri en un tu bennak, friata, gorren e fri, sevel e fri, ranellat, c'hwsha, eferuzañ, gogezañ, gogeziñ, spiañ, igouniañ, sellata, fourrañ e fri moan, ober gweladenn ; *überall herumschnüffeln*, c'hoari e fri furch, sankañ e fri e kement tra 'zo, frifurchal, c'hoari e fri-furch, sankañ e fri en un tu bennak, gorren e fri, sevel e fri, ranellat, bezañ ur fri-furch a zen, bezañ ur spered kurius a zen, bountañ e fri e kement tra 'zo, emellout eus pep tra, bezañ ranell, bezañ eferus.

herumschnuppern V.gw. (hat herumgeschnuppert) : 1. *an etwas (t-d-b) herumschnuppern*, musa udb, musat udb, c'hweshaat udb, c'hwesha udb, ruflañ udb, musa-divusa udb, musat-divusat udb, c'hweshaat-dic'hweshaat udb, c'hwesha-dic'hwesha udb, ruflañ-diruflañ udb., fronal udb., frondiñ udb, blasaat udb. ; 2. [dre skeud.] konoc'hañ, firbouchal, fourdouilhat, furikat, firbouchat, kuriuzennañ, kuriuziñ, friata, fourrañ e fri moan, frifurchal, c'hoari e fri-furch, sankañ e fri en un tu bennak, gorren e fri, sevel e fri, fetekiñ, ranellat, c'hwesha, gogezañ, gogeziñ, igouniañ, ober gweladenn, sellata.

herumschreien V.gw. (schrie herum / hat herumgeschrien) : P. yudal, youc'hal, sklankal, huchal leizh e gorzenn, huchal leizh e vouezh, blejal, hopal ha dihopal evel un diaoul, beogal, boudal, krozal, skuermal, blejal evel ur vuoc'h kollet he leue ganti ; *wütend herumschreien*, razailhat, garmiñ c'hwerv, loeniñ, fuloriñ, follañ, krugañ, brouezañ, brizhañ, ober frank a reuz, distalmañ, en em zistalmañ, loariañ, imoriñ, taeriñ, fumañ, diodiñ, magañ cholori ar mil diaoul, ober karnaj an droukspered, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar, ober ur vosenn.

herumschubsen V.k.e. (hat herumgeschubst) : bountañ-divountañ, poulzañ, tamolodiñ.

herumschweifen V.gw. (schweifte herum / ist herumgeschweift) : mont ha dont, mont-dont hep pal resis, kantreal, kantren, torimellat, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, troidellañ, baleata, pazeal, riboulat, foetañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, bale bro, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêriou ha broiou, bevañ baleant, baleantañ, roulat ar bed, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, ruilhal dre an hentoù, galoupat.

herumschweifend ag. : furluok, kildro, baleant, red, baleer.

herumschwirren V.gw. (ist herumgeschwirrt) : 1. fraoñval, turmudañ, turlutañ, difrinkal, fringal, fistoulat, birvilhañ, meskañ ha berviñ, ober ur riboul, meskañ, merat, fourgasin, punellat, lavigañ, trabotellat, trapikellat, trevelliñ, firbouchal, diskrapañ, difretañ, redek e revr ; *die Mädchen schwirren im Haus herum*, ar merc'hed ne reont nemet fraoñval dre an ti, meskañ ha berviñ a ra ar merc'hed en ti, turlutañ a ra ar merc'hed en ti ; 2. *immer wieder schwirren mir diese Worte im Kopf herum*, ar c'homzoù-se a chom da boudinellañ em fenn, ar c'homzoù-se ne bouezont ket da voudinellañ em divskouarn, bepred e vez ar c'homzoù-se o rodellañ em fenn, bepred e vez ar c'homzoù-se o ribotat em fenn.

herumsetzen V.k.e. (hat herumgesetzt) : lakaat tro-dro, gronnañ.

V.em. : **sich herumsetzen** (haben sich (t-rt) herumgesetzt) azezañ tro-dro.

herumsitzen V.gw. (saß herum / hat herumgesessen) : na ober tra, landreantiñ, bezañ feneant evel chas, lureiñ, labaskennañ, falaoueta, landreiñ, lugudiñ, bargediñ, c'hwilostat, c'hwilosteta, straniñ, genaouegiñ, tortañ, na ober ur c'hrogad, na ober ur c'hraf, na ober an disterañ kraf, na ober glad, na ober netra gant e zaou zorn, na beuriñ ha na zaskiriat, na ober taol ebet, na ober mann a-hed an deiz, ober e zidavez, bezañ kouezhet an didalvez war an-unan, bezañ skoet (bezañ grevet) gant terzhienn

an didalvez (gant terzhienn al leue), delc'her a-dreñv, bezañ bouk evel ur velc'hwedenn, bezañ evel ur maen en ur voger ; *er sitzt nur herum*, pladorenniñ (plavañ, yariñ) a ra e-lec'h labourat, chom a ra da baouez ; *er sitzt immer teilnahmslos herum*, en em leuskel a ra da vont, ur morgousket a zen eo, tremen a ra ar pep gwellañ eus e amzer o vorediñ, ne ra ket kalz tra, ne ra ket kalz a dra, lizidant eo, diek (lezirek, disaour, dibreder, landreant, laosk, diboan) eo, n'eus ijin ebet ennañ, n'eus ket a wad en e wazhiennou, n'eus ket a wad en e wazhied, dour eo a zo en e wazhied, gwad pouloudet en deus, hennezh a red gwad irvin (gwad panez) en e wazhied, n'eus dalc'h ebet ennañ, n'eus netra ennañ, n'eus startijenn ebet ennañ, n'eus deltu ebet gantañ, ne ra neuz ebet, dilañs a zo ennañ, gwevn eo, diegus eo, gwad mors a zo ennañ, mors eo, lizidour eo, kousket eo evel an naer er goañv, ur vuzhugenn a zo anezhañ, lugut eo evel ur velc'hwedenn, bouk eo evel ur velc'hwedenn, gourt eo, lugudus eo, luguder eo, n'en devez na da vont na da zont, ne vez na da vont na da zont ennañ, ne vez mont ebet gantañ, n'eus tamm sap ennañ, n'eus nemet dour irvin en e wazhied, n'eus nemet dour karotez en e wazhied, n'en deus tamm mel en e eskern, hennezh a zo ur varvadenn (ur varvasenn, ur veuzelenn) anezhañ, hennezh a zo ul luduenn, hennezh a zo evel un tamm koad.

herumspazieren V.gw. (spazierte herum / ist herumspaziert) : pourmen, bale, straniñ, braeat en e blijadur, toulbabañ, tortañ, lostenniñ, lostigellat, luduenniñ, turlutañ, bargediñ, c'hwilostat, c'hwilosteta, c'hwileta, ruzañ, ruzañ e dreid, ruzata, chom da logota, c'hoari e ruz-e-votoù, c'hoari e ruz-e-revr, c'hoari e ruz botoù, ober kozh votoù, lardañ ar pavez, lonkañ avel, rodal evel ur gazhez lizidant, riblañ / redek ar ruiou / foetañ ar pavezioù / landreiñ / lugudiñ (Gregor).

herumspekulieren V.gw. (spekulierte herum / hat herumgespekuliert) : *an der Börse herumspkulieren*, brokaigañ.

herumspielen V.gw. (hat herumgespielt) : *an etwas (t-d-b) herumspielen*, *mit etwas (t-d-b) herumspielen*, mezelat udb, domata udb, fistoulat udb, maniañ udb.

herumspionieren V.gw. (spionierte herum / hat herumspioniert) : spiañ, konoc'hañ, firbouchal, furikat, fourdouilhat, kuriuzennañ, kuriuziñ, friata, fourrañ e fri moan, frifurchal, c'hoari e fri-furch, sankañ e fri en un tu bennak, gorren e fri, sevel e fri, c'hwesha, ober gweladenn, ranellat.

herumsprechen V.em. : **sich herumsprechen** (spricht sich herum / sprach sich herum / hat sich (t-rt) herumgesprochen) : mont a c'henoù da c'henoù, en em ledañ, en em astenn ; *es hat sich herumgesprochen, dass ...*, hervez ar brud e ...

herumspringen V.gw. (sprang herum / ist herumgesprungen) : fringal, fringalañ, tripal, dizoac'hañ, fringellat, friantañ.

Herumspringer g. (-s,-) : triper g.

herumspritzen V.gw. (hat herumgespritzt / ist herumgespritzt) : 1. (hat herumgespritzt) : *mit etwas herumspritzen*, strimpañ udb, strinkañ udb, distrinkañ udb, glabousañ udb, stlabezañ udb ; 2. (ist herumgespritzt) : *etwas spritzt herum*, udb a strimp a bep

tu, udb a strink a bep tu, strinkañ-distrinkañ a ra udb, udb a strink hag a zistrink.

herumspucken V.gw. (hat herumgespuckt) : skopigellat.

herumspuken V.gw. (hat herumgespukt) : *dieser Gedanke spukt mir im Kopf herum*, bepred e vez ar mennozh-se o ribotat em fenn, bepred e vez ar mennozh-se o rodellañ em fenn, ar mennozh-se a zo o virviñ va spered, gant ar mennozh-se e vezan atav, karget eo va spered gant ar mennozh-se, ne ya ket ar soñj-se diwarnon, ne ya ket ar soñj-se diganin, ar soñj-se a zilamm atav em spered, ar soñj-se am foursu bepred, ar soñj-se a wask ingal warnon, atav e vez va fenn gant ar soñj-se, ar soñj-se ne ya ket diwar va spered, an debr-spered-se a vez atav o hegal ouzh va spered, ar soñj-se a labour va spered, ar soñj-se a chom peg ouzh va c'halon, ar soñj-se a chom peg ouzhin, n'emaon ket evit argas ar soñj-se diwar va spered.

herumstehen V.gw. (stand herum / hat herumgestanden) : 1. bezañ tro-dro ; *die Leute standen um ihn herum*, tolpet e oa an dud en-dro dezhañ (tro-dro dezhañ), bolzet e oa an dud en-dro dezhañ ; 2. [dre astenn.] bezañ a-strew (war ar strew, a-strouilh, a-skign, a-stlabez, a-fuilh, a-dreuz-fuilh, a-bempoù, a-borc'hell), bezañ dispac'het, bezañ strewek, bezañ strewet, sklainañ ; *mehr oder weniger Felsbrocken standen in den verschiedenen Feldern herum*, reier pe reier a oa er parkoù ; 3. [dre skeud.] na ober tra, ober mann, landreantiñ, bezañ feneant evel chas, lureiñ, labaskennañ, falaoueta, landreiñ, lugudiñ, bargediñ, c'hwilostat, c'hwilosteta, c'hwileta, straniñ, genaouegiñ, chom da c'houlerc'hiñ, tortañ ; *müßig herumstehen*, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da valafenniñ (da c'henaouegiñ, da sellet gant e c'henoù), chom da zigeriñ e c'henoù, landreantiñ, lureiñ, labaskennañ, falaoueta, landreiñ, lugudiñ, bargediñ, c'hwilostat, c'hwilosteta, c'hwileta, lardañ diegi, en em deurel dezhi, na ober netra gant e gorf, reiñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e forc'h, kaout lod e Kerdiboan, sellet ouzh an heol, na vezañ bale an eost gant an-unan, na c'hwezañ lec'h ma c'hwez ar broc'h, prederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, chom da sellet ouzh an oabl o tremen, chom da selaou ar mouilc'hi o foerat, na ober ur c'hrogad, na ober glad, na ober netra gant e zaou zorn, na beuriñ ha na zaskiriat, na ober taol ebet, na ober mann a-hed an deiz, na ober ur c'hraf, na ober an disterañ kraf, ober e zidavez, bezañ kouezhet an didavez war an-unan, bezañ skoet (bezañ grevet) gant terzhienn an didavez (gant terzhienn al leue), delc'her a-dreñv, bezañ bouk evel ur velc'hwedenn, bezañ evel ur maen en ur voger ; *steh nicht so dämlich hier herum !* na chom ket aze da dortañ ! na chom ket amañ da sellet gant da c'henoù evel ur c'hozh palastr (evel un amparfal, evel ul lopez, evel un den lor) ! strilh da c'hwen 'ta ! da betra e chomez aze da zigeriñ da c'henoù ? da betra e chomez aze da selaou ar mouilc'hi o foerat ? mat e vefe dit en em zifreañ ! poent e vefe dit divorfillañ ! na chom ket diflach evel ur santig koad ! na chom ket a-varv evel ur santig koad ! laka un ene er c'horf-se ! enaou ar c'horf-se ! laka striv ennout ! mer da gorf un tammig !

herumstöbern V.gw. (hat herumgestöbert) : firbouchañ e, furchal, furchal e, furchata e, ober ar furch e, ober furch e, ober furch ha klask e, furediñ e, furikat e, furikat, fuketat e, diskrahañ e, fuketat, dispac'hañ, turmuch e, turlutañ, c'hwiliañ, c'hwiliañ e, brellañ e, furgutañ e, pismigañ, fourgasiñ ; *in einer Schublade herumstöbern*, firbouchañ (furchal, furchata, fuketat, furikat, furediñ, turmuch, diskrahañ, c'hwiliañ, brellañ, furgutañ, pismigañ) en un diretenn, c'hwiliañ (furchal, turlutañ, fuketat, furikat, fourdoulhat, dispac'hañ) un diretenn ; *mit ihrem Schnabel stöbert die Ente im Schlamm herum*, gant e bigos e fourgas an houad er fank.

herumstöbernd ag. : furch-difurch.

herumstochern V.gw. (hat herumgestochert) : firbouchañ, furchal, furchata, turmuch, fourgasiñ ; *in den Zähnen herumstochern*, skarzhañ e zent, karzhañ e zent ; *im Feuer herumstochern*, pifonañ, fichellañ, brochañ ar regez, keniliñ, fichañ (c'hwezhañ, broudañ) an tan ; *in einem Ameisenhaufen herumstochern*, fourgasiñ ar merien.

herumstolzieren V.gw. rannadus [verb-skoazell sein : stolzierte herum / ist herumstolziert] : pauniñ, torodelliñ, rodal e revr, lorc'henniñ, brabañsal, bezañ pompus en e gomzoù, ober foug e gant e ouiziegezh, lorc'hañ, fougéal, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, debriñ mel, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh e c'henoù, c'hoari e gankaler, bezañ an ton hag ar pardon gant an-unan, c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, ober e aotrou, ober brasoni, ober e c'hrobis, bezañ c'hwezet d'an-unan, bezañ bras (otus, dichek, uhel) an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, ober teil, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, poufal, bompadiñ, ober re vras gaoliad, ober e varc'h-kaoc'h, bezañ un tamm brav en an-unan, treiñ e leue en an-unan, bezañ un tamm tro en an-unan, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, bezañ c'hwezet e bluñv, bezañ sonn e gribell, ober fougéoù, c'hwezañ e skevent, reutaat e vruched, bragal, dougen roufl, rodal, en em rollañ, ober bompadoù, ober bompad, ober e bompad, c'hwezañ e vruched, sevel e bigos, ober e gañfard, ober e baotr, c'hoari e baotr, bugadiñ, ober bugad, en em veuliñ, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dintal re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, ober e vraz, skeiñ war e daboulin, c'hwezhañ en e drompilh, bragal evel ur big, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober muioc'h a voged eget a dan, bezañ leun a foug hag a lorc'h, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gahal, sachañ dour d'e foeneg, bezañ pennboufet gant an ourgouilh (Gregor).

herumstoßen V.k.e. (stößt herum / stieß herum / hat herumgestoßen) : disteurel, kas-digas, bountañ-divountañ.

herumstreichen V.gw. (strich herum / ist herumgestrichen) : kantren, redek, galoupat, turlutañ, troiata, c'hwileta, kildroenniñ, korntroiañ, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, troidellañ, punañ, rodal, rodellañ, torimellat, bevañ baleant, baleantañ.

V.k.e : rimiañ, frotañ, induañ, lindrenniñ.

herumstreifen V.gw. (ist herumgestreift) : kantreal, kantren, foetañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, bale bro, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêrioù ha broioù, roulat ar bed, ruilhal dre an hentoù, redek, galoupat, c'hwileta, bevañ baleant, baleantañ, turlutañ, troiata, kildroenniñ, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, troidellañ, punañ, rodal, rodellañ, korntroiañ, torimellat.

Herumstreifen n. (-s) : kandreerezh g.

herumstreifend ag. : furluok, kildro, baleant, red, baleer.

herumstreiten V.em. : **sich herumstreiten** (stritt sich herum / hat sich (t-rt) herumgestritten) : tabutal, riotal, rendaeliñ, daelañ, en em zrailhañ, en em vegata, en em chaokat, en em chikanañ, en em chabousat, en em zebriñ, bezañ c'hoari etrezo, bezañ diskrap etrezo, bezañ jeu etrezo, en em bikailhat, en em gribinañ, bezañ butun etrezo, bezañ en arvell, bezañ rouzet ar bloneg ; *sich dauemd herumstreiten*, rendaelata, bezañ bepred en arvell, bezañ atav an debr hag an dag etrezo.

herumstreunen (ist herumgestreunt) / **herumstrolchen** (ist herumgestrolcht) V.gw. : kantren, kantreal, bevañ baleant, baleantañ, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, troidellañ, redek, galoupat, c'hwileta, turlutañ, troiata, troiellat, troellañ, rodal, rodellañ, torimellat, c'hwilostat, c'hwilosteta.

Herumstreuner g. (-s,-) : galouper g., kanteer g., baleantour g., baleant g., baleer-bro g., reder-bro g., foeter-hent g., garzhataer g.

herumsuchen V.gw. (hat herumgesucht) : furchal-difurchal, furchata, ober furch, ober furch ha klask, furediñ, furikat, fuketat.

herumsuchend ag. : furch-difurch.

herumtänzen V.gw. (ist herumgetänzelt) : dizoac'hañ, fringellat, fringalañ.

herumtanzen V.gw. (hat herumgetanzt / ist herumgetanzt) : **1.** dañsal tro-dro, dizoac'hañ ; **2.** ober un dro dañsal ; **3.** [dre skeud.] P. *jemandem auf der Nase herumtanzen, jemandem auf dem Kopf herumtanzen*, ober buhez (gwall vuhez) d'u.b., uzañ e vuhez d'u.b., terriñ (ampoezoniñ) e vuhez d'u.b., reiñ dibun d'u.b., reiñ blev gwenn d'u.b., ober vil d'u.b., reiñ darbar d'u.b., reiñ bec'h d'u.b., ober bec'h d'u.b., c'hoari diaes d'u.b., darbariñ u.b., reiñ neud da zirouestlañ d'u.b., reiñ koad-tro d'u.b., reiñ koad a-benn d'u.b., trempañ d'u.b. eus toull ar berv, ober gwallamzer d'u.b. ; *sich nicht auf der Nase herumtanzen lassen*, kaout nerzh ha difennoù, bezañ rebarb en an-unan, na c'houzañv e vefe lammet war e seulioù, na leuskel den ebet da lakaat un troad war e chouk, na vezañ den da vezañ kaset dre veg e fri, kaout e zifenn, na vezañ den da reiñ e chouk da bilat, mont d'an dud kraf evit kraf, na leuskel den da vresañ an-unan.

herumtappen V.gw. (hat herumgetappt / ist herumgetappt) : tastornat, pafalañ, toulbabañ, fourdouilhat.

Herumtappen n. (-s) : tastorn g., tastornerezh g.

Herumtappende(r) ag.k. g./b. : tastorner g., tastornerez b.

herumtasten V.gw. (hat herumgetastet) : dornata, palvata, pavata, teutañ, talmeta, toulbabañ, pafalañ, tastornat, merat, butukañ.

herumtoben V.gw. (hat herumgetobt / ist herumgetobt) : bezañ dinasket, bezañ direizhet, karnajal, kas cholori, bezañ un talabao hag ur cholori bras gant an-unan, bezañ foar (ur sabad, cholori, un todilhon, ur you hag un hemolc'h spontus, ur jabadao, ur charre, karnaj) gant an-unan, c'hoari e roll, ober brud (trouz, reuz, freuz, freuz ha reuz, ur vosenn, jabadao, tousmac'h, patati), c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar, ober karnaj, tarabazhiñ, toumpial, tournial, kas karbac'h, kabalat, kas trouz, kas safar, ober trouz (cholori, talabao), bezañ trouzus, safariñ, magañ e cholori, daoubenniñ, cholorial, trouzal, ober ur stal, ober e zen gars, kanañ gousperoù ar raned, ober ur riboul, merat, meskañ evel diaouled, trevelliñ, diaoulat, ober jabadao, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gerniel, ober an diaoul hag e bevar, ober ar seizh diaoul hag e benn, c'hoari e loen ; *im Wasser herumtoben*, diskrapañ en dour.

herumtollen V.gw. (hat herumgetollt / ist herumgetollt) : ebatal, ober joa, bragal, faraouellañ, drujal, fringellat, c'hoari, c'hoariellañ, c'hoariellat, c'hoari e roll, peuzfolliñ, fringellat, meskañ, turlutañ, noualantiñ, ober e zen gars, ober ar jirfoll, ober e jirfoll, ober e rouz, c'hoari ar foll, dizoac'hañ, fourgasiñ, friantañ, fringal, fringalañ, lavigañ, riblañ, ober ur riboul, meskañ evel diaouled, merat, trevelliñ, diaoulat, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gerniel, ober an diaoul hag e bevar, ober ar seizh diaoul hag e benn, c'hoari e loen, ober jabadao, redek e revr ; *im Wasser herumtollen*, diskrapañ en dour.

herumtragen V.k.e (trägt herum / trug herum / hat herumgetragen) : **1.** dougen tro-dro ; **2.** baleata, sammata.

V.em. : **sich herumtragen** (trägt sich herum / trug sich herum / hat sich (t-rt) herumgetragen) : *sich (t-rt) mit einem Gedanken herumtragen*, mennout, bezañ mennet, bezañ en e soñj, bezañ gant ar soñj, bezañ e soñj, kaout soñj, bezañ e sell ; *sich (t-rt) mit dem Gedanken herumtragen, ein Haus zu kaufen*, bezañ en e soñj prenañ un ti, bezañ gant ar soñj da brenañ un ti, bezañ e soñj prenañ un ti, kaout soñj da brenañ un ti, lakaat e soñj da brenañ un ti, bezañ en e benn da brenañ un ti, bezañ e sell da brenañ un ti, soñjal prenañ un ti, bezañ keloù gant an-unan da brenañ un ti, bezañ ger gant an-unan da brenañ un ti, bezañ kistion gant an-unan da brenañ un ti, bezañ en aviz da brenañ un ti, prederiañ prenañ un ti, mennout prenañ un ti, bezañ en e vennad prenañ un ti, bezañ mennet da brenañ un ti.

herumtrampeln V.gw. (ist herumgetrampelt) : **1.** *auf etwas (t-d-b) herumtrampeln*, mac'hañ (mac'hellañ, flastrañ, bresañ, bresañ ha divresañ, pilpazañ, moustrañ, kalemarc'hiñ, foulañ, toumpañ, pladañ) udb. ; *auf dem Boden herumtrampeln*, morzholat al leur gant e votoù, pavata ; **2.** [dre skeud.] *auf etwas (t-d-b) herumtrampeln*, moustrañ (gwaskañ, disprizañ, disprizout, dismegañsiñ) udb, ober dismegañs war udb, kailharañ (divrudañ, gwallvrudañ, fallvrudañ) udb, reiñ gwallvrud d'udb, binimañ udb.

herumtreiben V.em. : **sich herumtreiben** (trieb sich herum / hat sich (t-rt) herumgetrieben) : redek, galoupat, turlutañ, straniñ, braeat, tortañ, c'hwileta, toulbabañ, lostenniñ, lostigellat, luduenniñ, ruzañ, ruzañ e dreid, ruzata, kantreal, kantren, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ,

troidellañ, korntroiañ, baleata, pazeal, riboulat, mont da vreskenn, chalvantiñ, foetañ bro, dornañ bro, bale bro, baleantañ, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêrioù ha broioù, bevañ baleant, torimellat, roulat ar bed, redek e revr, galoupat ar mor hag an douar, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, ruilhal dre an hentoù, riblañ / redek ar ruiou / foetañ ar pavezioù / landreiñ / lugudiñ (Gregor) ; *sich in Kneipen herumtreiben, sich in Bars herumtreiben*, hentiñ an tavamioù, redek an ostalerioù, redek an tavamioù ; *sich mit zweifelhaften Frauen herumtreiben*, gastaoua, gastaouiñ, redek an douilhez.

Herumtreiber g. (-s,-) : **1.** galouper g., kantroer g., baleantour g., baleant g., baleer-bro g., reder-bro g., foeter-hent g., garzhataer g., roder g., reder g. ; **2.** rouler g., ribouler g.

Herumtreiberin b. (-, -nen) : **1.** galouperez b., kantroerez b., baleantourez b., baleantez b., baleerez-vro b., rederez-vro b., foeterez-hent b., roderez. b., rederez b. ; **2.** roulerez b., riboulerez b.

herumtreten V.gw. (tritt herum / trat herum / ist herumgetreten) : *auf etwas herumtreten*, bresañ (kalemarc'hiñ, mac'hañ, flastrañ, pilpazañ, moustrañ, foulañ, pladañ) udb.

herumtrödeln V.gw. (hat herumgetrödel) : chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da valafenniñ (da c'henaouegiñ, da sellet gant e c'henou, da yarañ), buz hugenniñ al labour, labourat war e oarigoù, kac'higelliñ al labour, pismigañ, pismigañ al labour, chom da zastum an tachoù, chom da zigeriñ e c'henou, bezañ trein war an-unan, treinañ, treinellat, kac'higelliñ, landreantiñ, bezañ feneant evel chas, lureiñ, labaskennañ, chom da c'houlerc'hiñ, falaoueta, landreiñ, lugudiñ, c'hwileta, chuchual, bargediñ, c'hwilostat, c'hwilosteta, toulbabañ, lardañ diegi, en em deurel dezhi, na ober netra gant e gorf, reiñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e forc'h, kaout lod e Kerdiboan, sellet ouzh an heol, na vezañ bale an eost gant an-unan, padout pell ouzh an-unan ober pezh a zo d'ober, na c'hwezañ lec'h ma c'hwez ar broc'h, prederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, chom da sellet ouzh an oabl o tremen, chom da selaou ar mouilc'hi o foerat, na ober ur c'hrogad, na ober glad, na ober netra gant e zaou zorn, na beuriñ ha na zaskiriat, na ober taol ebet, na ober mann a-hed an deiz, na ober ur c'hraf, na ober an disterañ kraf, ober e zidavez, bezañ kouezhet an didalvez war an-unan, bezañ skoet (bezañ grevet) gant terzhienn an didalvez (gant terzhienn al leue), delc'her a-dreñv, bezañ bouk evel ur velc'hwedenn, bezañ evel ur maen en ur voger, lentañ ; *trödle doch nicht so herum* ! na chom ket aze da dornañ ! na chom ket amañ da sellet gant da c'henou evel ur c'hozh palastr (evel un amparfal, evel ul lopez, evel un den lor) ! strilh da c'hwen 'ta ! da betra e chomez aze da zigeriñ da c'henou ? da betra e chomez aze da selaou ar mouilc'hi o foerat ? mat e vefe dit en em zifreañ ! poent e vefe dit divorfiliñ ! na chom ket diflach evel ur santig koad ! na chom ket a-varv evel ur santig koad ! laka un ene er c'horf-se ! enaou ar c'horf-se ! laka striv ennout ! mer da gorf un tammig !

herumtummeln V.em. : **sich herumtummeln** (hat sich (t-rt) herumgetummelt) : ebatal, ober joa, bragal, faraouellañ, drujal, fringellat, c'hoariellañ, c'hoariellat,

peuzfolliñ, fringellat, meskañ, turlutañ, c'hoari ar foll, fourgasiñ, friantañ, lavigañ, riblañ, ober ur riboul, meskañ evel diaouled, merat, trepikal, trepikellat, trevelliñ, diaoulat, ober jabadao, redek e revr, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gernel, ober an diaoul hag e bevar, ober ar seizh diaoul hag e benn, c'hoari e loen.

herumturnen V.gw. (hat herumgeturnt) : ober troioù-ouesk, ober oueskadennoù.

herumwälzen V.k.e. (hat herumgewälzt) : lakaat da ruilhal, treiñ, rollañ, rollañ, rolliñ, ruilhal, rudellat.

V.em. : **sich herumwälzen** (hat sich (t-rt) herumgewälzt) : **1.** treiñ ha distreiñ, merat, meskañ, fourgasiñ, P. flikennat ; *sich im Bett herumwälzen*, treiñ ha distreiñ en e wele, merat en e wele, meskañ en e wele ; *sich nackig mit jemandem herumwälzen*, ruilhañ e gorf noazh gant u.b. ; **2.** rudellat, en em ruilhal, krenial, torimellat, torc'hwenial, toreal, trueilhat.

herumwälzend ag. : *sich herumwälzend*, torc'hwenius.

herumwaten V.gw. (ist herumgewatet / hat herumgewatet) : ober soubig (bourbouilhañ, fourdouilhat, fankigellañ, foutouilhat, kabouilhat, ribouilhat, patouilhañ) en dour, kalemarc'hiñ dour, patouilhat dour, parlochañ en dour, c'hoari an houad, saflikañ dour, strabouilhat dour.

herumwerfen V.k.e. (wirft herum / warf herum / hat herumgeworfen) : **1.** strewiñ, skignañ a bep tu ; **2.** *das Steuer herumwerfen*, a) tennañ a-greiz-holl war ar rod-vleniañ ; b) [dre skeud.] cheñch hent, cheñch penn d'ar vazh.

herumwickeln V.k.e. (hat herumgewickelt) : lakaat tro-dro, punañ, gronnañ, pakañ.

herumwieseln V.gw. (ist herumgewieselt) : trabasat, difretañ, en em zifretañ, en em zrastañ, lakaat kas war e gorf, birvilhañ, firbouchal, diskrapañ, dispac'hañ, difraeañ, kabalat.

herumwinden V.k.e. (wand herum / hat herumgewunden) : punañ, korvigellañ, korfigellat, tortigellat.

herumwirbeln V.gw. (ist herumgewirbelt) : troidellañ, troiata, troenniñ, troellañ, troiellat, punañ, punellat, strobinañ, ruilhal-diruilhal, ruilhal ha diruilhal, kornigellat ; *die welken Blätter wirbeln im Wind herum*, taolet-distaolet e vez an delioù sec'h gant an avel, ruilhal-diruilhal a ra an delioù sec'h, an delioù sec'h a heuilh bountadennoù an avel, an avel a ra d'an delioù kornigellat, darnijal a ra an delioù sec'h gant an avel, dibradañ a ra an delioù sec'h gant an avel, gant fourradoù an avel e koroll an delioù sec'h.

V.k.e. (hat herumgewirbelt) : lakaat da droidellañ, lakaat da droiata, lakaat da droenniñ, lakaat da droellañ, lakaat da droiellat, lakaat da bunañ, lakaat da bunellat, lakaat da strobinañ, lakaat da gorbigellat ; *der Wind wirbelt die Blätter herum*, an delioù a blav, douget gant an avel - kaset-digaset e vez an delioù gant an avel - taolet-distaolet e vez an delioù gant an avel - darnijal a ra an delioù gant an avel - dibradañ a ra an delioù gant an avel - an delioù sec'h a heuilh bountadennoù an avel - an avel a ra d'an delioù kornigellat - gant fourradoù an avel e koroll an delioù sec'h.

herumwühlen V.gw. (hat herumgewühlt) : firbouchañ e, furchal, ober ar furch e, ober furch e, ober furch ha klask e, furchal e, furchata e, furediñ e, furikat e, furikat, fuketal

e, fuketal, fourdouilhat e, diskrapañ e, dispac'hañ, turmuch e, turlutañ, c'hwiliañ, c'hwiliañ e, brellañ e, furgutañ e, pismigañ e ; *in einer Schublade herumwühlen*, firbouchañ (furchal, furchata, fuketal, furikat, furediñ, turmuch, diskrapañ, c'hwiliañ, brellañ, furgutañ, pismigañ) en un diretenn, c'hwiliañ (furchal, turlutañ, fuketal, furikat, fourdouilhat, dispac'hañ) un diretenn ; *mit ihrem Schnabel wühlt die Ente im Schlamm herum*, gant e bigos e fourgas an houad er fank.

herumzanken V.gw. (hat herumgezankt) : *mit jemandem herumzanken*, bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., krignat fri u.b., bezañ c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) gant an-unan hag unan all, bezañ sach-blev (dael, chabous, patati, c'hoari, blev, fich-blev, krog-blev, krogou, butun, jeu) etre an-unan hag unan all, arguziñ ouzh u.b., arvellat ouzh u.b., tabutal ouzh u.b.

V.em. : **sich herumzanken** (hat sich (t-r) herumgezankt) : tabutal, en em vreutaat, riotal, rendaeliñ, daelañ, en em zrailhañ, en em vegata, en em chaokat, en em chikanañ, en em chabousat, en em zebriñ, bezañ c'hoari etrezo, bezañ jeu etrezo, bezañ butun etrezo, en em bikailhat, en em gribinañ, bezañ en arvell, bezañ rouzet ar bloneg ; *sich dauernd herumzanken*, rendaelata, bezañ bepred en arvell, bezañ atav an debr hag an dag etrezo.

herumzappeln V.gw. (hat herumgezappelt) : trepikal, trepikellat, fifilañ.

herumzeigen V.k.e. (hat herumgezeigt) : diskouez tro-dro.

herumzerren V.k.e. (hat herumgezerrt) : hilgenniñ, sachañ-disachañ, jogañ, bresañ, moustrañ, damouchiñ.

herumziehen V.k.e. (zog herum / hat herumgezogen) : 1. tennañ tro-dro ; 2. tresañ tro-dro.

V.gw. (zogen herum / sind herumgezogen) : redek ar vro, kantreal, torimellat, kantren dre ar vro, foetañ bro, dornañ bro, bale bro, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêriou ha broioù, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, ruilhal dre an hentoù, roulat ar bed, galoupat bro, galoupat an hentoù, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, troidellañ, bevañ baleant, baleantañ, bale dre ar broezioù / riblañ / redek ar ruioù / foetañ ar pavezioù / landreiñ / lugudiñ (Gregor).

Herumziehen n. (-s) : kanteerezh g.

herumziehend ag. : furluok, kildro, baleant, red, baleer.

herumzigeunern V.gw. (zigeunerte herum / ist herumzigeunert) : redek ar vro, kantreal, torimellat, kantren dre ar vro, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, troidellañ, baleata, pazeal, riboulat, foetañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, bale bro, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêriou ha broioù, bevañ baleant, baleantañ, roulat ar bed, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, ruilhal dre an hentoù.

herumzupfen V.gw. (hat herumgezupft) : hilgenniñ, sachañ-disachañ, stuc'hellat, tennañ-didennañ.

herunten Adv. : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] en traoñ, en diaz.

herunter¹ Adv. : 1. d'an traoñ, d'an diaz, a-ziwar laez, diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h ; *gerade herunter*, a-blom, a-serzh, a-bik ; *von oben herunter*, eus an nec'h d'an traoñ (d'an diaz) / eus al laez d'an traoñ (Gregor) ; *herunter vom Pferde* ! diskenn diwar varc'h /

diskennit diwar varc'h (Gregor) ; *vom Turm herunter*, eus (a-ziwar) lein an tour ; *eine Ansicht von oben herunter*, ur gwel a-ziwar laez (diouzh al laez, diouzh krec'h, eus an nec'h) g., ur gwel a-spluj g. ; *herunter mit ihm* ! d'an traoñ hennezh ! e-barzh ar sac'h hennezh ! ; 2. [dre skeud.] P. *herunter sein*, ober ruskenn fall, bezañ gwall glañv, bezañ kouezhet izel, bezañ krog da c'hoari da fall, bezañ aet pell, bezañ pell ganti ; *sie ist mit ihren Nerven ganz herunter*, emañ tost da gaout un taol nervennoù, emañ o koll he c'hreñv warni hec'h-unan (war he nervennoù).

herunter² rakverb rannadus a verk ul lusk war-draoñ *hag an tostaat e-keñver an hini a gomz* : d'an traoñ, d'an diaz, a-ziwar laez, diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h ; *von etwas herunter*, a-ziwar udb, diwar udb.

herunterbekommen V.k.e. (bekam herunter / hat herunter bekommen) : dont a-benn da gas d'an traoñ, dont a-benn da ziskenn, dont a-benn da lemel.

herunterbeten V.k.e. (hat heruntergebetet) : dijabliñ, dibunañ, distilhañ, salmiñ, aradennañ, bresañ, drailhañ, galoupat [*galoupat ur bedenn*].

herunterbrennen V.gw. : 1. [verb-skoazell sein] : brannte herunter / ist heruntergebrannt] pulluc'hañ, devañ penn-da-benn, treiñ e ludu ; 2. [verb-skoazell haben] : brannte herunter / hat heruntergebrannt] [heol] bezañ leskidik, bezañ grizias, strinkañ e vannaou, poazhañ, bezañ suilh, skeiñ a-darzh, skeiñ a-sonn, krazañ, tarzhañ, pilat.

herunterbringen V.k.e. (brachte herunter / hat heruntergebracht) : 1. diskenn, degas d'an traoñ ; *bring das Buch herunter*, degas al lev'r d'an traoñ ; 2. [dre skeud.] gwanaat, dinerzhañ, fallaat, disteraat ; 3. [kenw.] kas da netra, kas war netra, kas da vann, kas da neuz, kas da raz, kas d'ar baz, kas e skuilh hag e ber ; *ein Geschäft herunterbringen*, kas ur stal da netra (da raz, war netra), foeltrañ (debrñ) e stal, kas e stal da stalig hag e stalig da netra, mont e soc'h da vinaoued, kas e stal e skuilh hag e ber.

herunterdrücken V.k.e. (hat heruntergedrückt) : diskenn, digreskiñ.

herunterfahren V.gw. (fährt herunter / fuhr herunter / ist heruntergefahren) : diskenn gant ur c'harr-tan, dont d'an traoñ gant ur c'harr-tan.

V.k.e. (fährt herunter / fuhr herunter / hat heruntergefahren) : 1. diskenn gant ur c'harr-tan, degas d'an traoñ gant ur c'harr-tan ; 2. diskenn, digreskiñ, krennañ, strishaat, gorrekaat ; 3. [stlenn.] *den Computer herunterfahren*, lazhañ an urzhiater.

herunterfallen V.gw. (fällt herunter / fiel herunter / ist heruntergefallen) : kouezhañ d'an douar, mont d'an douar, pakañ lamm, tapout lamm, kaout lamm, kouezhañ, diruilhal d'an traoñ, en em ziskrougañ ; *wieder herunterfallen*, askouezhañ ; *pass auf, dass deine Handschuhe dir nicht herunterfallen*, diwall da gouezhañ da vanegoù, diwall da goll da vanegoù ; *der Regen fällt vom Himmel herunter*, ar glav a zered eus an nec'h, ar glav a zered eus an oabl ; *von einer Mauer herunterfallen*, kouezhañ a-ziwar ur voger (diwar ur voger).

heruntergeben V.k.e. (gibt herunter / gab herunter / hat heruntergegeben) : astenn, reiñ, tizhout.

heruntergehen V.gw. (ging herunter / ist heruntergegangen) : 1. diskenn, diskenn d'an traoñ, dont

d'an traoñ ; **2.** [arc'hant.] izelaat, diskenn, gouzizañ, digreskiñ, mont en diminu, mont war ziminu ; *mit dem Preis heruntergehen*, disteuler war e briz (war ar priz), ober un distaol war e briz, diskenn (izelaat) e briz, lakaat diskenn war e briz, marc'hadmataat e briz ; *die Kurse gehen herunter*, diskenn (izelaat, gouzizañ) a ra ar feuriou er Yalc'h, laoskaat a ra war ar feuriou er Yalc'h.

heruntergekommen ag. : **1.** aet da fall, dirapar, diskramailh, truilh ; **2.** [tud] aet da baour, kollet e renk gantañ, aet e zere da netra, kouezhet en ur renk izel-kenañ, truilh ; *ein heruntergekommener Mann*, un aotrou kouezhet diwar (eus, diouzh) lost ar c'harr ; *eine heruntergekommene Dame*, un itron kouezhet diwar (eus, diouzh) lost ar c'harr ; *völlig heruntergekommen sein*, na gaout ur roched da wiskañ, na gaout un hiviz da lakaat war he c'hein, bezañ kouezhet en toull izelañ, bezañ rentet paour evel Job, bezañ kouezhet en diwezhañ pazenn a'n dud, bezañ kouezhet e pod ar gwelien, bezañ erru war voued moc'h ; **3.** [kleñved] *er ist tief heruntergekommen*, aet eo pell, da fall ez a e yec'hed, hemañ a ra ruskenn fall (ne ra ket ruskenn vat), gwastañ a ra e stad, ne ya ket mat an traoù gantañ, fall eo an traoù gantañ, mont a ra fall gantañ, trist eo an traoù gantañ, krog eo d'ober neuz fall, erru eo nezet e gerdin, emañ o nezañ e gevre, bremaik emañ nezet, krog eo da c'hoari da fall, hennezh a zo erru pell gantañ.

heruntergießen V.k.e. (goss herunter / hat heruntergegossen) : **1.** skuilhañ eus an nec'h (eus al laez) d'an traoñ ; **2.** lonkañ en ul lamm, lonkañ en ur c'hrogad, evañ en ul lonkad, lonkañ en un takad, lonkañ hep diskrog, evañ en ul lonkadenn, lonkañ stag-penn, lonkañ en un taol-kont, lonkañ hep distekiñ, lonkañ en un analad, lonkañ en ur redadenn, lonkañ en un tenn, lonkañ en un tennad, lonkañ en un troc'h, lonkañ en ur pennad, lonkañ en un taol.

herunterhandeln V.k.e. (hat heruntergehandelt) : P. chipotal, marc'hata ; *den Preis herunterhandeln*, marc'hata gant u.b., chipotal.

herunterhängen V.gw. (hing herunter / hat heruntergehungen) : bezañ a-istribilh (a-skourr, a-spilh, e-pign) ; *mit herunterhängenden Armen*, e zivrec'h a-spilh.

herunterhauen V.k.e. (haute herunter / hieb herunter / hat heruntergehauen) : P. *jemandem eine (eine Ohrfeige) herunterhauen*, diaveliñ ur javedad diouzh u.b., difoeltrañ ur skouarnad gant u.b., fasadiñ u.b., javedata u.b., tanfoeltrañ ur skouarnad gant u.b., astenn ur skouarnad d'u.b., distagañ ur skouarnad d'u.b. (gant u.b.), boc'hata u.b. / fasata u.b. / reiñ ur vougennad d'u.b. / diaveliñ ur vousellad (ur voc'had, ur fasad) gant u.b. / distagañ ur palvad diouzh u.b. / distagañ un avenad d'u.b. (Gregor) ; *ich werde dir eine herunterhauen*, ur grabanad a baki diganin.

herunterholen V.k.e. (hat heruntergeholt) : **1.** diskenn, degas d'an traoñ, distagañ, diskregiñ, diskourrañ, gouzizañ ; *die Fahne herunterholen*, gouzizañ ar banniel, diskenn ar banniel ; **2.** [nij.] diskar d'an douar.

herunterklappen V.k.e. (hat heruntergeklappt) : diskar, diskenn.

herunterklettern V.gw. (ist heruntergeklettert) : diskenn, diskenn d'an traoñ, diskenn d'an douar, dont d'an douar,

dont d'an traoñ, pignat d'an traoñ, krapat d'an traoñ, skeuliañ d'an traoñ.

herunterkollern V.gw. (ist heruntergekollet) : diruilhal, ruilhal d'an traoñ, diskenn a-ruilh, diskenn a-ruilhoù, torimellat, mont a-dorimell d'an traoñ.

herunterkommen V.gw. (kam herunter / ist heruntergekommen) : **1.** diskenn, diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ, dont d'an diaz ; **2.** [kleñved] *er ist tief heruntergekommen*, aet eo pell, da fall ez a e yec'hed, hemañ a ra ruskenn fall (ne ra ket ruskenn vat), gwastañ a ra e stad, ne ya ket mat an traoù gantañ, fall eo an traoù gantañ, mont a ra fall gantañ, trist eo an traoù gantañ, krog eo d'ober neuz fall, erru eo nezet e gerdin, emañ o nezañ e gevre, bremaik emañ nezet, krog eo da c'hoari da fall, hennezh a zo erru pell gantañ ; **3.** *sozial herunterkommen*, mont divalav e damm standilhon, izelaat (disteraat) e gendere, mont d'ar baz, mont e vleud da vrenn, mont da raz, kouezhañ diwar lost ar c'harr, kouezhañ eus e stad diaraok, izelaat (disteraat) e stad, mont eus ar foenneg d'ar menez, mont eus ar park d'al lanneg, kouezhañ eus e renk, koll e renk er gevredigezh, mont da baour, paouraat, na zerc'hel e droad er par ; *völlig heruntergekommen sein*, na gaout ur roched da wiskañ, na gaout un hiviz da lakaat war he c'hein, bezañ kouezhet en toull izelañ, bezañ rentet paour evel Job, bezañ kouezhet en diwezhañ pazenn a'n dud, bezañ kouezhet e pod ar gwelien, bezañ erru war voued moc'h ; **4.** mont da fall, treiñ da fall.

herunterkönnen V.gw. (kann herunter / konnte herunter / hat heruntergekonnt) : gallout diskenn.

herunterkrepeln V.k.e : distroñsañ.

herunterkriegen V.k.e. (hat heruntergekriegt) : P. dont a-benn da gas d'an traoñ, dont a-benn da ziskenn, dont a-benn da lemel.

herunterkurbeln V.k.e. (hat heruntergekurbelt) : diskenn [gant un dornell, gant un dornikell] ; *das Autofenster herunterkurbeln*, stouiñ gwerenn ar c'harr, diskenn gwerenn ar c'harr.

herunterladen V.k.e. (lädt herunter / lud herunter / hat heruntergeladen) : [stlenn.] pellgargañ, enkargañ.

herunterlangen V.k.e. (hat heruntergelangt) : **1.** diskenn, lakaat da ziskenn, astenn, reiñ, tizhout ; **2.** P. *jemandem eine (eine Ohrfeige) herunterlangen*, diaveliñ ur javedad diouzh u.b., difoeltrañ ur skouarnad gant u.b., javedata u.b., fasadiñ u.b., distagañ ur skouarnad d'u.b. (gant u.b.), boc'hata u.b. / fasata u.b. / reiñ ur vougennad d'u.b. / diaveliñ ur vousellad (ur voc'had, ur fasad) gant u.b. / distagañ ur palvad diouzh u.b. / distagañ un avenad d'u.b. (Gregor).

herunterlassen V.k.e. (lässt herunter / ließ herunter / hat heruntergelassen) : **1.** diskenn, lakaat da ziskenn, gouzizañ, diwintañ, stouiñ ; *ein Fenster herunterlassen*, diskenn (stouiñ) gwerenn ur prenestr ; *die Hose herunterlassen*, riklañ e vragoù, stouiñ e vragoù ; *eine Zugbrücke herunterlassen*, diwintañ (diskenn) ur porzh-gwint ; *den Vorhang herunterlassen*, diskenn ar ouel, diskenn ar rideoz ; *die Rettungsboote herunterlassen*, gouzizañ ar bigi-saveteiñ diouzh ul lestr en argoll ; **2.** [merdead.] *ein Boot herunterlassen*, morañ ur vagig (ur c'hanod), lakaat ur vagig war vor ; **3.** [kenw.] *etwas vom*

Preise herunterlassen, rabatiñ (disteuler) war ar priz, reiñ rabat (Gregor).

herunterleiern V.k.e. (hat heruntergeleiert) : 1. dijabliñ, dibunañ, dibunata, distilhañ, dishiliañ, salmiñ, aradennañ, bresañ, drailhañ, P. distripañ, dislonkañ, galoupat, mandrouilhat ; *Gebete herunterleiern*, dijabliñ pateroù, dibunañ pedennoù, paterat, pateriañ, bresañ pedennoù, drailhañ pedennoù, galoupat e bedennoù, grozmat e bedennoù, jagouilhat pedennoù, mandrouilhat pedennoù ; 2. diskenn [gant un dornell, gant un dornikell] ; *das Autofenster herunterleiern*, stouiñ gwerenn ar c'harr, diskenn gwerenn ar c'harr.

heruntermachen V.k.e. (hat heruntergemacht) : 1. diskar, diskenn ; 2. [dre skeud.] *jemanden heruntermachen*, a) dibiziañ (divrudañ, gwallvrudañ, fallvrudañ, izelaat, disteraat, diskar) u.b., reiñ gwallvrud d'u.b., dichekal u.b., binimañ u.b., dispenn brud u.b., dispenn u.b. da dud all, reiñ e gement all a zroukprezegerezh d'u.b., didammañ brud u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diframmañ u.b., diskar u.b., mezhekaat u.b., dismegañsiñ u.b., chaokat u.b., chaokat brud u.b., chaokat a-enep u.b., glabousañ u.b., gwashaat u.b., ober divalav (vil) d'u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., pikañ chupenn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., peñseliat chupenn u.b., plaenaat porpant u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., gwiskañ u.b. ; b) displetaat u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandalenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutoniou war porpant u.b., atahinañ u.b., skandalat u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., ober e c'hourc'hemennou d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., lavaret e begement d'u.b., reiñ e stal d'u.b., debriñ u.b. / tagañ u.b. (Gregor) ; *etwas heruntermachen*, dibiziañ (divrudañ, gwallvrudañ, fallvrudañ, binimañ, disteraat) udb.

heruntermüssen V.gw. (muss herunter / musste herunter / hat heruntergemusst) : rankout diskenn.

herunternehmen V.k.e. (nimmt herunter / nahm herunter / hat heruntergenommen) : tennañ, lemel, diskregiñ, diskrougañ, diskourrañ, digrougañ, digrapañ, distagañ ; *nimm das vom Regal herunter*, tenn an dra-se a-ziwar an astell.

herunterpurzeln V.gw. (ist heruntergepurzelt) : P. difaragoellañ, diriboulat, didiruilhañ, diruilhal, diruilhal d'an traoñ, diriboulat, torimellat, mont a-dorimell d'an traoñ, penndraouilhat, kouezhañ a-benndraouilh, kouezhañ a-dorimell.

herunterputzen V.k.e. (hat heruntergeputzt) : *jemanden herunterputzen*, a) dibiziañ (divrudañ, gwallvrudañ, fallvrudañ, izelaat, disteraat, diskar) u.b., reiñ gwallvrud d'u.b., dichekal u.b., binimañ u.b., dispenn brud u.b., dispenn u.b. da dud all, reiñ e gement all a zroukprezegerezh d'u.b., didammañ brud u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diframmañ u.b., diskar u.b., mezhekaat u.b., dismegañsiñ u.b., chaokat u.b., chaokat

brud u.b., chaokat a-enep u.b., gwashaat u.b., ober divalav (vil) d'u.b., glabousañ u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., pikañ chupenn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., plaenaat porpant u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., gwiskañ u.b. ; b) displetaat u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandalenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutoniou war porpant u.b., atahinañ u.b., skandalat u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., ober e c'hourc'hemennou d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., lavaret e begement d'u.b., reiñ e stal d'u.b., debriñ u.b. / tagañ u.b. (Gregor).

herunterraspeln (hat heruntergeraspelt) / **herunterrasseln** (hat heruntergerasselt) V.k.e. : P. dijabliñ, dibunañ, dibunata, distilhañ, salmiñ, aradennañ, dishiliañ, bresañ, drailhañ, P. distripañ, dislonkañ, galoupat ; *ein Gedicht herunterrasseln*, dijabliñ ur varzhoneg, dibunañ ur varzhoneg, bresañ ur varzhoneg, drailhañ ur varzhoneg, galoupat ur varzhoneg.

herunterreichen V.k.e. (hat heruntergereicht) : astenn, reiñ, tizhout.

herunterreißen V.k.e. (riss herunter / hat heruntergerissen) : 1. parfoeltrañ, dismantrañ holl-razh, distrujañ naet, freuzañ, difregañ, fregañ, difoeltrañ, diskar, peurziskar, pilat, distrujañ, bannañ d'an traoñ, gwintañ d'an traoñ ; *eine Mauer herunterreißen*, diskar (distrujañ, pilat, peurziskar) ur voger, diskar ur vur a-benn-font, diskar ur vur e rez an douar / diskar ur voger rez an douar (Gregor) ; 2. [dre skeud.] drailhañ munut, lakaat a-dammoù, diframmañ, dibezhiañ, dispenn, diregiñ, fregañ ; 3. *Kilometer herunterreißen*, dibunañ leviou, diskar leviou hent, faoutañ leviou, faoutañ hent, c'hwistañ hent, fustañ hent, pilat hent, koadañ hent, redek hent, muzuliañ hent, muzuliañ hentoù, dibunañ hent, troc'hañ hent, foetañ (bale, dornañ, rahouennata) hent, bezañ ur mestr baleer eus an-unan, bezañ ur skuber mat a hent eus an-unan.

herunterrieseln V.gw. (ist heruntergerieselt) : redek, takenniñ, strilhañ, deverañ, diruilhañ, divalañ.

herunterrutschen V.gw. (ist heruntergerutscht) : 1. riklañ, diflipañ, rampañ, dirampañ, risklañ, ruzañ, disac'hañ, foerañ, diruilhal d'an traoñ ; *die Hose rutscht ihm runter*, divragezañ a ra, divragaouiñ a ra, koll a ra e vragoù ; 2. [kleuk] *der kann mir den Buckel herunterrutschen*, d'an diaoul gantañ ! an diaoul d'e gaso gantañ ! ; *komm ! Hilf mir mal ! - da kannst du mir den Buckel runterrutschen !* deus 'ta da reiñ dorn din ! - propik ouzh an tu-se !

herunterschießen V.k.e. (schoss herunter / hat heruntergeschossen) : diskar d'an douar, lazhañ gant un tenn.

V.gw. (schoss herunter / ist heruntergeschossen) : 1. [nij.] diskenn a-blom, diskenn a-serzh ; 2. [sport] diskenn gant un tizh an diaoul.

herunterschalten V.gw. (hat heruntergeschaltet) : [kirri-tan] diskenn an tizhoù ; *in den zweiten Gang herunterschalten*, diskenn d'an eil tizh, tremen eus an trede tizh d'an eil.

herunterschlagen V.k.e. (schlägt herunter / schlug herunter / hat heruntergeschlagen) : 1. diskar ; *Nüsse herunter schlagen*, palichat kraoñ, diskar kraoñ gant ur palich ; 2. [kirri-tan] diskenn, digeriñ ; *das Verdeck herunter schlagen*, digeriñ (diskenn) goloenn ar c'harr.

herunterschlingen V.k.e. (schlang herunter / hat heruntergeschlungen) : *etwas herunter schlingen*, mont a vegadoù bras gant udb, lonkañ udb a-rafoll, gourlonkañ udb, toullonkañ udb, plaouiañ udb, floupañ udb, kordañ udb, gorjañ udb, tagañ udb, treizhañ udb, razhañ udb ; *etwas in Windeseile herunter schlingen*, lonkañ udb en ur genaouad, debriñ udb en un taol-lonk, debriñ lamprek udb, debriñ naonek udb, pipañ udb diwar dizh ; *zum Frühstück eine Kleinigkeit herunter schlingen*, ober ul laeradenn a lein ; *und in Sekundenschnelle schlang der Tiger das Kaninchen runter*, ha plaouf ! lonket al lapin gant an tigr en e bezh pikol !

herunterschlucken V.k.e. (hat heruntergeschluckt) : 1. lonkañ, kas war-draoñ, kas d'an traoñ, kas da Gergof, lapañ, lopañ, plomañ, razhañ, lipat, flipañ, riñsañ ; 2. [dre skeud.] P. *er musste vieles herunter schlucken*, roet e oa bet dezhañ treujoù e-lec'h brankoù dre ma oa bras e c'henoù - a bep seurt soubenn en doa bet - trenk ha c'hwerf en doa bet - kejet en doa gant an trenk hag ar c'hwerf - douget en doa e groaz - gwelet en doa a bep sort, re gamm ha re dort - bet en doa e zelazhoù - kalz a draoù a oa tremenet dreistañ - gwall drubuilhoù en doa bet - mizerioù en doa bet a-walc'h - burutellet e oa bet e-kerzh e vuhez gant ur morad a dourmant - beuzet e oa bet e-kerzh e vuhez en ur morad a dourmant - hennezh a oa bet ruilhet-diruilhet gant ar vuhez evel piz er pod (evel piz dre ar pod) - hennezh a zo tremenet meur a wech a-dreuz dre ha spenn - hennezh en deus bet e lod er bed-mañ ; *seinen Zorn herunter schlucken*, kas e gi d'e lochenn, moustrañ war e galon, derc'hel war e zroug, derc'hel war e fulor, derc'hel war e imor, derc'hel war e gounnar, kabestrañ e imor, plegañ e imor, euvriñ e fulor, moustrañ war e fulor, moustrañ war e gounnar (war e imor), gwaskañ war e zroug, gouarn e bemp blank, padout.

herunterschrauben V.k.e. (hat heruntergeschraubt) : 1. diskenn, stouiñ, gouzizañ ; 2. [dre skeud.] *seine Ansprüche herunter schrauben*, diskanañ, izelaat e c'hoantoù, bukañ izeloc'h, rabatiñ war e rekedoù, ameniñ, plegañ e santimant.

heruntersehen V.gw. (sieht herunter / sah herunter / hat heruntergesehen) : 1. sellet [ouzh udb] a-ziwar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h) ; 2. *auf jemanden herunter sehen*, sellet dreist penn e skoaz (gant morgañs, uhel, gant dismegañs, gant rogoni) ouzh u.b.

heruntersetzen V.k.e. (hat heruntergesetzt) : 1. digreskiñ, izelaat, bihanaat, gouzizañ, diskenn ; *die Preise herunter setzen*, digreskiñ (izelaat, bihanaat, gouzizañ, diskenn) ar prizioù ; *zu herunter gesetzten Preisen*, gant diskar a briz, war zistaol ; 2. *jemanden herunter setzen*, izelaat u.b., dispriziañ u.b., dismegañsiñ u.b.

heruntersingen V.k.e. (sang herunter / hat heruntergesungen) : [sonerezh] *die Tonleiter herunter singen*, diskenn ar skeulenn.

herunterspielen V.k.e. (hat heruntergespielt) : [sonerezh] *die Tonleiter auf dem Klavier herunter spielen*, diskenn ar skeulenn war ar piano.

herunterspringen V.gw. (sprang herunter / ist heruntergesprungen) : diskenn en ul lamm, lammat en traoñ, lammat d'an traoñ ; *vom Pferd herunter springen*, lammat diwar e varc'h ; *von der Mauer herunter springen*, lammat a-ziwar ar voger (diwar ar voger).

heruntersteigen V.gw. (stieg herunter / ist heruntergestiegen) : diskenn, diskenn d'an traoñ, diskenn d'an douar, dont d'an douar, pignat d'an traoñ, krapat d'an traoñ, dont d'an traoñ, skeuliañ d'an traoñ ; *von der Mauer herunter steigen*, diskenn diwar ar voger, diskenn diwar ar vur.

herunterstürzen V.gw. (ist heruntergestürzt) : difaragoellañ, didiruilhañ, diruilhal, diruilhal d'an traoñ, diriboulat, torimellat, pendrouillhat, kouezhañ d'an douar, pakañ lamm, tapout lamm, kaout lamm, kouezhañ, kouezhañ a-bendraouilh, kouezhañ a-dorimell ; *das Pferd stürzte fünfzig Fuß tiefer herunter*, ar marc'h a ziruilhas un hanter-kant troadad donoc'h ; *von seiner Höhe herunter stürzen*, kouezhañ eus e sav-sonn ; *die Treppe herunter stürzen*, a) dont peder-ha-peder ar skalieroù gant an-unan evit diskenn, diskenn a-bevaroù gant an diri, diruilhal da draoñ ar skalieroù ; b) difaragoellañ (didiruilhañ, diriboulat, pendraouillhat, torimellat, kouezhañ a-bendraouilh, kouezhañ a-dorimell) betek traoñ ar skalieroù ; *von einer Mauer herunter stürzen*, kouezhañ a-ziwar ur voger (diwar ur voger).

V.em. : **sich herunterstürzen** (hat sich heruntergestürzt) : en em strinkañ d'an traoñ, delammat d'an traoñ.

heruntertröpfeln (ist heruntergetropfelt) / **heruntertropfen** (ist heruntergetropft) V.gw. : berañ, diverañ, takenniñ, didakenniñ, tapenniñ, beradiñ, bilbilhat, strilhañ.

Heruntertröpfeln n. (-s) / **Heruntertropfen** n. (-s) : dever g., deverad g., deveradur g., strilhadur g.

herunterwerfen V.k.e. (wirft herunter / warf herunter / hat heruntergeworfen) : bannañ d'an traoñ, stlepel d'an traoñ, teurel d'an traoñ.

herunterwirtschaften V.k.e. (hat heruntergewirtschaftet) : kas da netra, kas war netra, kas da vann, kas da neuz, kas da raz, kas d'ar baz, kas e skuilh hag e ber ; *sein Geschäft herunter wirtschaften*, kas e stal da stalig hag e stalig da netra, mont e soc'h da vinaoued, kas e stal da netra (da raz, war netra), foeltrañ (debriñ) e stal, kas e stal e skuilh hag e ber.

herunterwollen V.gw. (will herunter / wollte herunter / hat heruntergewollt) : kaout c'hoant diskenn, goulenn diskenn.

herunterwürgen V.k.e. (hat heruntergewürgt) : 1. kas d'an traoñ, lakaat da ziskenn, kas ga Gergof ; 2. [dre skeud.] *seinen Zorn herunter würgen*, kas e gi d'e lochenn, derc'hel war e zroug, derc'hel war e fulor, derc'hel war e imor, derc'hel war e gounnar, kabestrañ e imor, plegañ e imor, euvriñ e fulor, moustrañ war e galon, moustrañ war e fulor, moustrañ war e gounnar (war e

imor), gorren e gounnar, gwaskañ war e zroug, gouarn e bemp blank, padout.

herunterziehen V.k.e. (zog herunter / hat heruntergezogen) : 1. sachañ d'an traoñ, diskenn ; 2. dibriziañ, divrudañ, gwallvrudañ, fallvrudañ, reiñ gwallvrud da, binimañ, izelaat, disteraat, diskar, dispenn, mezhekaat, dismegañsiñ, dichekal, gwashaat.

Hervé g. : Herve g.

hervor¹ Adv. : *hervor mit ihm!* diskouezit anezhañ ! degasit anezhañ ! ra vezo diskouezet !

hervor² *rakverb rannadus a verk an tostaat e-keñver an hini a gomz.*

hervorblicken V.gw. (hat hervorgeblickt) : dont war wel, en em ziskouez, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri.

hervorbrechen V.gw. (bricht hervor / brach hervor / ist hervorgebrochen) : strinkañ, distrinkañ, strimpiñ, dedarzhañ, tarzhañ ; *aller Hass bricht aus ihm hervor*, tarzhañ (dispakañ, disteurel) a ra e holl gasoni, en em zispakañ a ra e holl gasoni, dont a ra e holl gasoni war wel ; *aus dem Hinterhalt hervorbrechen*, difoupañ (diflukañ, diboukañ, diflipañ, dibouchañ, dispakañ) eus e lec'h spi.

hervorbringen V.k.e. (brachte hervor / hat hervorgebracht) : produiñ, krouiñ, frouezhiñ, genel, reiñ [udb] da frouezh, teuler ; *einige Worte hervorbringen*, disac'hañ (dic'hwezhañ, dihostal, lavaret, rannañ, tintal, faoutañ, seniñ, gwikal) un grik bennak, distagañ (distripañ, disklipañ, distrobañ, divegañ) ur geriennoù bennak, distilhañ ur gomz bennak, distilhañ ul lavar bennak ; *ein lateinisches Zitat hervorbringen*, distagañ (distripañ, disklipañ, distrobañ) ur bomm latin g. ; *der Baum bringt Früchte hervor*, ar wezenn a zoug (a daol, a ro) frouezh ; *der Baum hat zu viele Früchte hervorgebracht*, re a frouezh a zo krouet er wezenn ; *ein ausgedörrter Baum bringt ganz bestimmt nicht viele Äpfel hervor*, en ur wezenn sec'h n'oufe ket bezañ kalz a avaloù ; *ein einziges Haferkorn bringt hundert Körner hervor*, ur c'hreunenn gerc'h a ro kant evit unan, ur c'hreunenn gerc'h a daol kant evit unan ; *ich erkenne das Gute, das er hervorgebracht hat*, anavezout a ran ar vad en deus produet.

Hervorbringung b. (-en) : produerezh g., produiñ g., produadur g., kenderc'h g., kenderc'hadur g., kenderc'hiñ g., ampled g., krouidigezh b., oberiataerezh g., oberiadur g., oberidigezh b., oberiañ g., fardañ g.

hervordrängen V.k.e. (hat hervorgedrängt) : bountañ, argas, kas kuit, kas er-maez, skarzhañ, karzhañ.

V.em. : **sich hervordrängen** (hat sich (t-rt) hervorgedrängt) : 1. bountañ, ilinata, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez, toullañ e hent a-dreuz an engroez, digeriñ e hent dre an engroez, mont bount-divount dre-douez an dud, mont bount-divount dre-vesk an dud, en em silañ dre-vesk an dud, en em silañ dre-douez an dud ; 2. en em lakaat war wel, sachañ evezh an dud war an-unan.

hervordringen V.gw. (drang hervor / ist hervorgebrungen) : strinkañ, distrinkañ, strimpiñ, dedarzhañ, tarzhañ.

Hervorgang g. (-s,-gänge) : dinaouidigezh b.

hervorgehen V.gw. (ging hervor / ist hervorgegangen) :

1. dont a-wel, en em lakaat en heol, en em ziskouez ; 2.

dont eus, dont da-heul, bezañ diwar, disoc'h eus, c'hoarvezout, diskenn eus, deverañ eus, dedarzhañ eus, dinaouiñ eus, bezañ eus, deredek diouzh ; *aus etwas hervorgehen*, dont eus (da-heul, war lerc'h) udb ; *aus dieser Ehe ging ein Kind hervor*, diwar o friedelezh e c'hanas ur bugel ; *werden aus unserem Land nur Knechte und Mägde hervorgehen* ? ha graet eo hor bro da c'henel mitizhien ha mevelien nemetken ? ha graet eo hor bro da c'henel mevelien ha plac'hezad nemetken ? ; 3. *daraus geht hervor, dass ...*, kement-se a ziskouez splann (a laka sklaer war wel) e ..., eus kement-se e tisoc'h e ... ; 4. *aus einem Kampf als Sieger hervorgehen*, dont an tu-gounit (an trec'h) gant an-unan, bezañ trec'h, bezañ gounit, gounit ur stourm, bezañ gounit da-geñver ur stourm, kaout an trec'h war e enebourien, kaout al levezon war e enebourien, mont ar c'hrog gant an-unan, bezañ bet ar boked.

hervorgucken V.gw. (hat hervorgeguckt) : 1. *unter etwas (t-d-b) hervorgucken*, dont war wel a-zindan udb, en em ziskouez a-zindan udb, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri ; 2. *unter etwas (t-d-b) hervorgucken*, bezañ hiroc'h eget udb, en em ziskouez dindan udb, [tachoù] nodiñ en tu all d'ar plankenn ; *der Nagel guckt hervor*, emañ an tach o nodiñ en tu all d'ar plankenn ; *ihr Unterrock guckt unter ihrem Rock hervor*, solier ha galatrez a zo ganti.

hervorheben V.k.e. (hob hervor / hat hervorgehoben) : *etwas hervorheben*, gouverkañ udb, lakaat udb war wel, lakaat udb da zont da splann, splannañ udb, splannaat udb, lakaat udb da vezañ anatoc'h, spisaat udb, talvoudekaat udb., toniañ udb, reiñ lufr d'udb, reiñ sked d'udb, reiñ tro d'udb, lakaat udb da lugerniñ, brudañ udb.

V.em. : **sich hervorheben** (hob sich hervor / hat sich (t-rt) hervorgehoben) : bezañ splann war wel, ober un tarch splann, diferañ, flammañ.

hervorholen V.k.e. (hat hervorgeholt) : diskouez, lakaat war wel, tennañ ; *hol den Koffer unter dem Bett hervor*, tenn ar valizenn a-zan (a-zindan) ar gwele ; *das habe ich aus der Tiefe (aus den Tiefen) meines Gedächtnisses hervorgeholt*, kement-se a zo deuet eus goueled va eñvor.

hervorkehren V.k.e. (hat hervorgekehrt) : diskouez, lakaat war wel, displegañ, ober distalaj.

hervorkommen V.gw. (kam hervor / ist hervorgekommen) : 1. diflukañ, difoupañ, diflipañ, diboukañ, dibouchañ, diskoachañ, disoc'h, dispakañ, tarzhañ, delammat, nodiñ ; *plötzlich kam ein Wagen aus dem kleinen Weg hervor*, ur c'harr a ziflukas a-greiz-holl eus an hent bihan ; *die Sonne kommt aus den Wolken hervor*, diskoachañ a ra an heol, dizoleiñ a ra an heol, en em zispakañ a ra an heol ; *hinter einem Wandschirm hervorkommen*, diboukañ eus a-dreñv un andorenn, en em zispakañ eus a-dreñv un andorenn ; 2. [labour-douar] diwanañ, dont, dizouarañ, kellidañ, korzenniñ, boudañ, bouilhañ, broñsañ, broustañ, dont war wel, sevel, labourat ; *aus Samen hervorkommen*, dont diwar had, dont war an had ; *die Saat kommt hervor*, sevel (dizouarañ, kellidañ) a ra an had, diwanañ a ra ar greun hadet, emañ an had oc'h ober kellid, korzenniñ a ra an had, labourat a ra an had.

hervorkriechen V.gw. (kroch hervor / ist hervorgekrochen) : dont er-maez a-stlej.

hervorleuchten V.gw. (hat hervorgeleuchtet) : **1.** skediñ, lugerniñ ; **2.** *es leuchtet hervor*, kement-se a ziskouez splann an traoù (a laka an traoù sklaer war wel).

hervorlocken V.k.e. (hat hervorgeglockt) : dedennañ, hoalañ, loaviñ.

hervormachen V.em. : **sich hervormachen** (hat sich hervorgemacht) : **1.** dont er-maez, en em ziskouez, en em lakaat en heol, en em zispakañ ; **2.** [dre skeud.] en em lakaat war wel.

hervorquellen V.gw. (quillt hervor / quoll hervor / ist hervorgequollen) : strinkañ, distrinkañ, flistrañ, diflistrañ, plomañ, diflipañ, delammat, difukañ, diflukañ, strimpiñ, tarzhañ, dedarzañ, eienañ, flinkañ, mammenniñ.

hervorquellend ag. : **1.** flistrus, strinkus ; **2.** *hervorquellende Augen*, daoulagad dispourbellek (Gregor) lies., daoulagad dislontret lies., daoulagad divarc'het lies., daoulagad kaouenn lies., daoulagad brasbourbell lies., daoulagad glesker lies., daoulagad voulek lies., daoulagad boulek evel kanetennoù lies., daoulagad brennig lies.

hervorragen V.gw. (hat hervorgeragt / ist hervorgeragt) : **1.** balirañ, bezañ war valir, balegañ, sevel dreist d'ar re all, sevel a-us d'ar re all, difourkañ, distremen ar re all ; [tachoù] nodiñ en tu all d'ar plankenn ; *der Nagel ragt hervor*, emañ an tach o nodiñ en tu all d'ar plankenn ; **2.** [dre skeud.] bezañ dreist d'ar re all, dreistaat.

hervorragend ag. : **1.** balirek, war valir, o sevel dreist d'ar re all ; **2.** [dre skeud.] pase mat, peurvat, re vat, fiskal, diouzh ar c'hentañ, eus ar penn, diouzh ar penn, dreist, mat-dreist, mat dreistkont, mat-distailh, mat-eston, disheñvel, dispar, kabidan, beuz, brav ha kempenn, a dalvoudegezh, dibab, ervat, distiñget ; *hervorragende Qualität*, gwellentez b., vertuz kruel g./b. ; *von hervorragender Qualität*, eus ar vegenn, eus an troc'h kentañ, kentañ troc'h, diouzh ar c'hentañ, eus an dibab, diouzh an dibab, eus ar gurunenn, eus ar re wellañ, eus ar re wellaik, eus ar gwellañ, a'r c'haerañ, a'r gwellañ, a'r blein, a'r boulc'h, a'r choaz, eus an diuz / eus an dilenn (Gregor), dibab ; *sie kocht hervorragend gut*, mat-distailh eo da geginañ, ur vestrez d'ober kegin eo, pipi eo da geginañ, ur geginerez touet eo hi, honnezh a zo ur geginerez eus ar penn, honnezh a zo ur geginerez diouzh ar penn, keginañ a ra dilastez, keginañ a ra dispar, dreist eo da geginañ, keginañ a ra ervat, hi a oar kempenn boued mat ; *er bietet eine hervorragende Leistung*, dont a ra mat-distailh an traoù gantañ, distiñget e ya al labour gantañ, pase mat eo pezh a ra, peurvat eo pezh a ra, dispar eo pezh a ra, dreist eo pezh a ra, fiskal e teu gantañ.

hervorrufen V.k.e. (rief hervor / hat hervorgerufen) : **1.** gervel da zont er-maez ; **2.** [c'hoariva] *der Schauspieler wurde oft hervorgerufen*, meur a wech e voe pedet ar c'hoarier da zistreiñ war al leurenn ; **3.** [dre skeud.] degas, enaouiñ, lakaat da ziwan, bezañ abeg da, bezañ arbenn da, bezañ kiriek da, bezañ kaoz da, degas d'e heul, degas war e lerc'h, tennañ war e lerc'h, devoudañ, delankañ, deluskañ, talvezout, produiñ ; *einen Abszess hervorrufen*, degas gor e korf u.b. ; *dieses Arzneimittel hat ein Magengeschwür hervorgerufen*, gant al louzoù-se ez eus savet ur gouli-bev en e stomog ; *das durch dieses Arzneimittel hervorgerufene Magengeschwür*, ar gouli-

bev stomogel dianlen d'al louzoù-se g., ar gouli-bev stomogel dianlenat d'al louzoù-se g., ar gouli-bev stomogel heuliat d'al louzoù-se g., ar gouli-bev stomogel devoudet gant al louzoù-se g., ar gouli-bev stomogel dec'hanet gant al louzoù-se g., ar gouli-bev stomogel a-zalc'h ouzh al louzoù-se g., ar gouli-bev stomogel diwar al louzoù-se g. ; *Schmerzen hervorrufen*, ober poan, ober droug, gloazañ ; *Übelkeit hervorrufen*, bezañ heugus (flaerius, doñjerus, regredus), lakaat ar galon da heugiñ ; *Haferbrei kann Blähungen hervorrufen*, ar yod-kerc'h a c'hall reiñ stambouc'h ; *durch Eutrophierung kann Nitrat die Bildung von Faulschlamm in den Lagunen hervorrufen*, an eutrofeakaat (an hevezhureakaat) abalamour d'an nitrat a c'hall bezañ pennkaoz d'al lizadur e loc'hoù 'zo ; *Schwierigkeiten hervorrufen*, degas diaezamantoù (trubuilhoù), reiñ safar da, lakaat c'hwen e loeroù tud 'zo.

hervorschauen V.gw. (hat hervorgeschaut) : **1.** *unter etwas (t-d-b) hervorschauen*, dont war wel a-zindan udb, en em ziskouez a-zindan udb, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri ; **2.** *unter etwas hervorschauen*, bezañ hiroc'h eget udb, en em ziskouez dindan udb, difourkañ ; [tachoù] nodiñ en tu all d'ar plankenn ; *der Nagel schaut hervor*, emañ an tach o nodiñ en tu all d'ar plankenn ; *ihr Unterrock schaut unter ihrem Rock hervor*, solier ha galatrez a zo ganti.

hervorsehen V.gw. (sieht hervor / sah hervor / hat hervorgesehen) : **1.** *unter etwas (t-d-b) hervorsehen*, dont war wel a-zindan udb, en em ziskouez a-zindan udb, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri ; **2.** *unter etwas (t-d-b) hervorsehen*, bezañ hiroc'h eget udb, en em ziskouez dindan udb, nodiñ.

hervorspriessen V.gw. (spross hervor / ist hervorgesprossen) : diwanañ, dont, dizouarañ, kellidañ, korzenniñ, broudañ, bouilhañ, broñsañ, broustañ, dont war wel, nodiñ, labourat.

hervorspringen V.gw. (sprang hervor / ist hervorgesprungen) : **1.** en em deurel er-maez, strimpiñ, strimpiñ er-maez, delammat er-maez, difukañ, diflukañ, difoupañ, diflipañ, diboukañ, difloupañ, strinkañ, distrinkañ, flistrañ, diflistrañ, plomañ, tarzhañ, dedarzañ, flinkañ ; **2.** [dre heñvel.] balirañ, bezañ war valir, balegañ, difourkañ.

hervorspritzen V.gw. (ist hervorgespritzt / kam hervorgespritzt) : strinkañ, distrinkañ, flistrañ, diflistrañ, plomañ, diflipañ, diflukañ, difukañ, delammat, strimpiñ, tarzhañ, dedarzañ, flinkañ, saflikañ, sinklañ, dilañsañ, chugañ.

hervorsprudeln V.gw. (ist hervorgesprudelt) : strinkañ, distrinkañ, flistrañ, diflistrañ, plomañ, diflipañ, diflukañ, difukañ, delammat, strimpiñ, dilañsañ, tarzhañ, dedarzañ, flinkañ.

hervorsprudelnd ag. : flistrus, strinkus.

hervorstechen V.gw. (sticht hervor / stach hervor / hat hervorgestochen) : **1.** balirañ, bezañ war valir, balegañ, difourkañ, sevel dreist d'ar re all, sevel a-us d'ar re all ; **2.** [dre skeud.] ober un tarch splann, bezañ dreist d'ar re all, difediñ dreist ar re all, en em zisheñvelaat, dreistaat ; *er sticht unter allen anderen hervor*, kalz a gemm a zo (bras eo an diforc'h) etre eñ hag ar re all, un tarch a ra e-touez ar re all, difediñ a ra dreist ar re all.

hervorstechend ag. : 1. balirek, war valir, o sevel dreist d'ar re all ; 2. [dre skeud.] pase mat, peurvat, diouzh ar c'hentañ, eus ar penn, diouzh ar penn, dreist, dispar.

hervorstehe V.gw. (stand hervor / hat hervorgestanden) : balirañ, bezañ war valir, balegañ, difourkañ ; *hervorstehende Augen*, daoulagad dispourbellek (Gregor) lies., daoulagad dislontret lies., daoulagad divarc'het lies., daoulagad kaouenn lies., daoulagad brasbourbell lies., daoulagad glesker lies., daoulagad voulek lies., daoulagad boulek evel kanetennoù lies., daoulagad brennig lies.

hervorstoßen V.gw. (stößt hervor / stieß hervor / hat hervorgestoßen) : [komzoù] distagañ, leuskel.

hervorstürzen V.gw. (ist hervorgestürzt) : en em deurel er-maez, strimpañ er-maez, delammat er-maez, diflukañ, difoupañ, diflipañ, diboukañ, difloupañ, dispakañ.

hevorsuchen V.k.e. (hat hervorsucht) : sachañ dre zindan, dizouarañ, klask e-touez udb.

hervortauchen V.gw. (ist hervorgetaucht) : divoriñ, dizouarañ, dont war wel, diveuziñ.

hervortreten V.gw. (tritt hervor / trat hervor / ist hervorgetreten) : 1. balirañ, bezañ war valir, balegiñ, difourkañ ; 2. dont war wel, en em ziskouez, en em lakaat en heol, diskoachañ, en em zispakañ ; *hinter einem Wandschirm hervortreten*, diboukañ eus a-dreñv un andorenn, en em zispakañ eus a-dreñv un andorenn ; 3. [dre skeud.] diskouez bezañ, en em zisheñvelaat dre e zisoc'hoù, dreistaat ; *dieser Arzt ist auch als Historiker hervorgetreten*, ar mezeg-se en doa diskouezet e oa un istorour dispar anezhañ ivez.

hervortretend ag. : bousek, balirek, tosennek, war valir ; *hervortretende Augen*, daoulagad dispourbellek (Gregor) lies., daoulagad dislontret lies., daoulagad divarc'het lies., daoulagad kaouenn lies., daoulagad brasbourbell lies., daoulagad glesker lies., daoulagad voulek lies., daoulagad boulek evel kanetennoù lies., daoulagad brennig lies.

hervortun V.em. : **sich hervortun** (tat sich hervor / hat sich (t-rt) hervor getan) : diskouez bezañ, en em zisheñvelaat dre e zisoc'hoù, dreistaat ; *dieser Arzt tat sich auch als Historiker hervor*, ar mezeg-se en doa diskouezet e oa un istorour dispar anezhañ ivez.

hervorwachsen V.gw. (wächst hervor / wuchs hervor / ist hervorgewachsen) : diwanañ, dont, dizouarañ, kellidañ, korzenñ, broudañ, bouilhañ, broñsañ, broustañ, dont war wel, poulzañ, kreskiñ, sevel, labourat.

hervorwagen V.em. : **sich hervorwagen** (hat sich (t-rt) hervorgewagt) : krediñ dont er-maez, fiziout dont er-maez.

hervorwölben V.k.e. (hat hervorgewölbt) : bodiñ, gwarañ.

hervorzaubern V.k.e. (hat hervorgezaubert) : 1. lakaat da zont war wel gant un taol bazh-hud, lakaat da zont war wel dre achantouriezh ; 2. [kegin.] mitonañ, prientiñ, terkañ [ur pred a-feson].

hervorziehen V.k.e. (zog hervor / hat hervorgezogen) : sachañ er-maez, diskouez, tennañ ; *etwas von unten hervorziehen*, dindanaat udb ; *zieh den Koffer unter dem Bett hervor*, tenn ar valizenn a-zan (a-zindan) ar gwele.

herwagen V.em. : **sich herwagen** (hat sich (t-rt) hergewagt) : krediñ dont, krediñ tostaat, fiziout tostaat.

Herweg g. (-s,-e) : hent dont g., donedigezh b. ; *auf dem Herweg*, dre ma oa o tont, pa oa o tont, war an hent a gas du-mañ.

Herz n. (-ens,-en) :

I. Organ : kalon

II. Sez ar santadoù, an trivliadoù : kalon

1. Kizidigezh, trivliadoù, santadoù

2. Truez, kendruez

3. Nerzh-kalon

4. Nec'h, soursi

5. Karantez

III. Kreiz, kalonenn

IV Kalonenn, traezenn dezhi stumm ur galon

I. Organ : kalon b., [dre fent] momeder g. ; *die Funktion des Herzens besteht darin, Blut durch den Körper zu pumpen*, obererezh ar galon a zo lakaat ar gwad da redek er gwazhied ; *das Herz saugt das Blut an und stößt es dann aus*, ar galon a sun ar gwad ha diboullañ a ra anezhañ war-lerc'h, ar galon a sun ar gwad ha strinkañ a ra anezhañ war-lerc'h, ar galon a riboul hag a ziriboul ar gwad, strizhañ ha distrizhañ a ra ar galon evit lakaat ar gwad da redek er gwazhied ; *das Schlagen des Herzens*, an talmadennoù lies., talmadennoù ar galon lies., talm ar galon b., talmoù ar galon lies., sko ar gwad g., lammoù ar galon lies., taolioù ar galon lies., poulzadennoù ar galon lies., talmerezh ar galon g., tosoù ar galon lies., keflusk ar galon g., kas ar galon g. ; *das Herz schlägt*, lammat (talmañ, skeiñ, tosiñ, kalkenniñ, piltrotat, poulzañ, bonnañ, pigosat, pilat) a ra ar galon, [dre fent] momediñ a ra ar galon, ar momeder a ya en-dro ; *vor Freude schlägt mein Herz höher*, pikañ a ra va c'halon gant ar joa, gant ar joa e lamm va c'halon a lammoù skañv, gant ar joa e trid va c'halon ; *das Herz klopft mir*, va c'halon a lamm em bruched, va c'halon a darlamm em bruched, klevet a ran va c'halon o talmañ em c'hreiz, skeiñ (pikañ, tosiñ, daoulammat, pigosat, piklammat, pilat) a ra va c'halon em c'hreiz, direizh e kalkenn va c'halon em c'hreiz ; *das Herz klopfte ihm zum Zerspringen, das Herz zersprang ihm fast*, e galon a zaoudaole, mont a rae e galon d'ar pevarlamm, e galon a biklamme, e galon a biltrote d'an daoulamm ruz en e greiz, e galon a lamme meurbet en e greiz, e galon a bike ; *solange mir das Herz im Leibe schlägt*, keit ma vin bev, keit ha ma chomin bev, keit ha ma vo buhez ennon, betek va huanad diwezhañ, keit ha ma c'hwezhzo an anal ennon, e-tro ma vin bev, ken na varvin ; *er hat ein zu schwaches Herz*, e galon n'eo ket evit diboullañ e wad ; *sein Herz versagt*, hennezh a vank e galon dezhañ, c'hwitañ a ra e galon, serriñ a ra e galon, fatikañ a ra e galon, dont a ra e galon da faziañ dezhañ ; *sein Herz hat aufgehört zu schlagen*, mik eo e galon ; *mitten ins Herz treffen*, tizhout (u.b.) e kreiz e galon ; *jemandem den Dolch tief ins Herz stechen*, plantañ e c'houstilh noazh betek goueled kalon u.b. ; *ein Kind unter dem Herzen tragen*, dougen ur bugel en e gof (en e greiz) (Gregor), dougen ur bugel etre he daou gostez (en he c'herc'henn) ; *Hand aufs Herz*, m'en tou ruz-glaou-tan (war va le, war va feiz) ; *Herz und Nieren prüfen*, furchal e kalon u.b., fuketal e kalon u.b., mont war don u.b., mont e-barzh bouzellenn u.b., diskantañ u.b., dibluskañ u.b.,

sontañ spered u.b., santeal spered u.b., furchal betek e kreiz ar galon hag ar spered (Gregor) ; *das Heiligste Herz Jesu*, ar Galon Sakr b. ; *sich dem Heiligsten Herzen Jesu hingeben*, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) d'ar Galon Sakr, dediañ e galon hag e gorf d'ar Galon Sakr, en em zilezel, mervel d'an-unan, en em ankounac'haat.

II. Sez ar santadoù, sez an trivliadoù : kalon b., kaouded b., kreizon g., kreiz g., kerc'henn g., askre b.

1. [santadoù, trivliadoù] *ein gutes Herz haben, ein Herz aus Gold haben*, bezañ un den a galon, bezañ tener e galon, bezañ ur galon aour a zen, bezañ un den a galon vat, bezañ ur galon vat a zen, kaout kalon, kaout kalon vat, bezañ kalon-vat, bezañ kalon-vat-holl, bezañ a galon vat, kaout ur galon dener, bezañ ur galon dener a zen, bezañ un den Doue, bezañ kalonek, bezañ mat-ral ; *goldenes Herz in rauer Schale*, taer da welout ha laosk da c'houzout ; *in seinem Herzen*, en e askre, en e greizon, en e greiz, en e gerc'henn, en e gaouded, e goueled e galon ; *ein kaltes Herz haben*, bezañ kalet a galon, kaout ur galon galet, kaout ur galon dir, kaout ur galon vaen, bezañ ur galon yen a zen, na gaout a galon, bezañ spelc'het e galon, bezañ disec'het-pizh e galon, bezañ skornet e galon, bezañ krin e galon, bezañ krinet e galon, bezañ digalon ; *ein stolzes Herz*, ur galon leun a fae b., ur galon leun a rogentez (a zispiz) ; *ein verstocktes Herz*, ur galon kaledet (Gregor), ur galon dir b., ur galon vaen b., ur galon spelc'het b., ur galon disec'het-pizh b., ur galon grin b., ur galon skornet b. ; *ein warmes Herz*, ur galon leun a druez b. ; *ein großes Herz*, ur galon leun a largentez b., ur galon lark b., ur galon vrokus a zen b., ur galon vadelezhuz b. ; *leichten Herzens*, a-galon-laouen, ken aes ha tra, ken aes all, koulz all, ken bravik ha tra, a-galon-frank, gant hetañs, a-galon-vat / a-youl-vat / a youl frank / a het / a hetañs (Gregor), a c'hrad-vat, a galon vat hag a youl frank, a-galon, a-wir-galon, a-greiz-kalon ; *aus tiefstem Herzen*, a holl galon / a wir galon / a-greiz-kalon / a-galon / eus kreiz va c'halon / eus va holl galon / eus goueled va c'halon (Gregor) ; *nach meinem Herzen*, diouzh va c'halon, diouzh va doare, diouzh va faltazi, diouzh va santimant, diouzh va mod ; *genug Herz und Verstand haben, um etwas zu verstehen*, kaout kalon ha spered a-walc'h evit kompren udb ; *aus vollem Herzen lachen*, c'hoarzhin a-greiz e galon, c'hoarzhin a-greiz-kalon, c'hoarzhin a galon vat, c'hoarzhin gwalc'h e galon, c'hoarzhin a-drak, c'hoarzhin leizh e galon, rampañ e c'henoù, c'hoarzhin bagol, c'hoarzhin kalonek, c'hoarzhin hep malis, c'hoarzhin divalis ; *mit Hand und Herz*, korf hag ene, a holl galon / a-greiz-kalon / eus e holl galon / a-wir-galon / a-galon / eus kreiz e galon (Gregor) ; *von ganzem Herzen*, gant kalon, a nerzh ene, a-drak, a-holl-galon / a-greiz-kalon / a-galon / a-wir-galon / eus e holl galon / eus kreiz e galon / eus goueled e galon (Gregor) ; *es wird mir leicht ums Herz*, disammet eo va spered, divec'hiet on ; *mir ist leicht ums Herz*, emañ va c'halon en he frankiz ; *in der Tiefe seines Herzens*, e goueled e galon, kev en e galon ; *in den Tiefen der Herzen lesen*, lenn e goueled ar c'halonoù, lenn e goueled kalon an dud ; *die verwundeten Herzen heilen*, pareañ ar c'halonoù goullet, pareañ ar c'halonoù gloazet, pareañ ar c'halonoù pistiget ha doaniet ; *das Herz lacht mir im Leibe*, tridal

(tarzhañ) a ra va c'halon gant al levenez, ouzhpenn laouen on, tarzhañ a ra al levenez em c'hreiz, bleuñviñ a ra va c'halon, stonket eo va c'halon gant ar joa, laouen eo va c'halon ; *das Herz geht mir auf*, kemer a ran from, piket eo va c'halon, fromet on, sevel a ra from ennon, skeiñ a ra kement-se ur c'hlaouenn em c'halon ; *jemandes Herz erfreuen, jemandes Herzen wohl tun*, lakaat levenez e kalon u.b. ; *es erfreut mein Herz*, kement-se a blij d'am c'halon ; *jemandem ins Herz sprechen*, mont war-eeun da galon u.b., mont leal da galon u.b. ; *sich (t-d-b) etwas zu Herzen nehmen*, ober udb a-zevri-kaer, stagañ e galon ouzh udb, mont a-galon d'udb, mont da vat-kaer d'udb, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi, mont parfet d'udb, en em dommañ ouzh udb ; *das dürfen Sie sich nicht so zu Herzen nehmen*, na rit ket mell forzh ganti, arabat deoc'h ober tachoù abalamour da gement-se, arabat kemer merfeti gant an dra-se, arabat deoc'h kemer standur gant an dra-se, arabat deoc'h debriñ ho spered gant ken dister dra, arabat deoc'h ober biloù en abeg d'an dra-se ; *sie sind ein Herz und eine Seele*, en em ober a reont evel gwenn ha melen, ar re-se a zo an eil dindan egile, karr ha kilhoroù int, gwall gamaladiaj a zo etrezo, en em ingalañ a reont mat, kalz a gevredigezh a zo etrezo, fri ha revr int an eil gant egile, en em glevet a reont mat-dispar, en em gordañ a reont dispar, tomm int an eil ouzh egile, ar re-se a zo evel kein ha roched, ne reont nemet unan, en em glevet a reont evel daou vi en un neizh, an daou-se a zo a-drak an eil gant egile ; *diese Nachricht gab ihm einen Stich ins Herz*, ar c'heloù-se a bikas e galon, ar c'heloù-se a yeas betek bouedenn e galon, ar c'heloù-se a yeas leal en e galon, skeiñ a reas ar c'heloù-se ur c'hlaouenn ruz en e galon, ar c'heloù-se a skoas un taol pounner en e galon, pe drid kalon a strafuilhas anezhañ pa glevas kement-se, pebezhañ ur c'hloaz e oa bet ar c'heloù-se dezhañ ! stanket (stonket) e voe e galon pa glevas kement-se, un tarzhañ kalon e voe ar c'heloù-se evitañ, pebezhañ bazhad en doa bet gant ar c'heloù-se, ar c'heloù-se a dreantas e galon, ar c'heloù-se a dreuzas e galon (Gregor) ; *mir ist so weh ums Herz*, ur galonad c'hwerv a zo em c'hreiz, stouvet on, enkrez a zo em c'halon, anken a zo em c'halon, mantrañ a ra va c'halon, karget eo va c'halon, bras eo va c'halon ; *seinem Herzen Luft machen*, diskargañ (dispakañ, disammañ) e galon, disammañ e spered, disac'hañ, en em zisac'hañ, en em zisammañ ; *sein Herz ausschütten (ergießen)*, digeriñ (diskuliañ, dizoleiñ, diskargañ, dileuniañ, disammañ, divarrañ) e galon, dispakañ frank e galon, disac'hañ, en em zisac'hañ, en em zisammañ, lavaret e nec'hañs [d'u.b.], diskouez e ene en noazh ; *das Herz auf der Zunge haben, sein Herz auf der Zunge tragen*, digeriñ didroidell e galon, na gaout treuzoù ebet war e zor, dont e gomzoù eus e galon ; *er macht aus seinem Herzen keine Mördergrube*, dispakañ a ra e soñjoù hep kuzh seurt ebet, didro-kaer e ya dezhi, e deod a lavar pezh a zo war e galon, e gomzoù a zeu eus e galon, groñs eo en e vennozh, lavaret a ra groñs e vennozh, lavaret a ra anezho distag, n'eo ket sac'h d'an diaoul, diskouez a ra e ene en noazh ; *jemandem etwas ans Herz legen*, bountañ udb e penn u.b., diazezañ udb e spered u.b., gennañ start udb e kreiz u.b., gennañ don udb e kalon u.b., stourm ouzh u.b. evit ma rafe u.b.,

derc'hel war u.b. evit ma rafe udb, c'hoari war u.b. evit ma rafe udb, ober ouzh u.b. a-benn e lakaat d'ober udb, ober war u.b. a-benn e lakaat d'ober udb, kargañ war u.b. evit ma rafe udb, pouezañ war u.b. evit ma rafe udb, mont d'u.b. dre guzulioù evit ma rafe udb, bountañ war u.b. d'ober udb, kefluskañ u.b. d'ober udb, karnajal u.b. d'ober udb, arabadiñ war u.b. ober udb, ober gwask war u.b. evit ma rafe udb, taerñ war u.b. evit ma rafe udb ; *sein Erscheinen ließ alle Herzen höher schlagen*, ouzh e welet e lammas ar c'halonoù e kreiz an holl, ouzh e welet e voe fromet kalonoù an holl, ouzh e welet e pikas kalonoù an holl ; *jemanden an sein Herz drücken*, stardañ u.b. war poull (ouzh poull) e galon, stardañ u.b. ouzh e askre, stardañ u.b. ouzh e vruched, briata u.b. ; [tr-] *was nicht von Herzen kommt, das geht nicht zu Herzen*, digant ur mignon gwelloc'h dour eget gwin digant enebour - ar pezh a zo roet ne dalv netra, an doare da reiñ eo ar gwellañ - an oberoù hep ar garantez ne dalvezont netra ; *wes das Herz voll ist, des geht der Mund über*, an teod a lavar ar pezh a zo er galon [sant Vazhe].

2. [truez] *ein verhärtetes Herz, ein steinernes Herz*, un ene skomet g. (Gregor), ur galon vaen b., ur galon dir b., ur galon houam b., ur galon galet b., ur galon dir warni b., ur galon skornet b., ur galon grin b., ur galon krinet b., ur galon spelc'het b., ur galon disec'het-pizh b., ur galon kaledet b. (Gregor) ; *ein steinernes Herz haben, ein Herz aus Stein haben*, kaout ur galon vaen, bezañ dir war e galon, kaout ur galon dir, kaout ur galon houam, kaout ur galon evel dir, bezañ skomet e ene (Gregor), bezañ kalet e galon, bezañ skornet e galon, bezañ krin e galon, bezañ krinet e galon, bezañ spelc'het e galon, bezañ disec'het-pizh e galon, bezañ kaledet e galon ; *mit blutendem Herzen*, gant ur galonad c'hlaç'har, gant ranngalon, faoutet (rannet, daouhanteret, frailhet) e galon diwar c'hlaç'har ; *er hat kein Herz*, n'en deus ket a galon, didruez eo, kriz eo e galon, dibalamour eo ; *es wird ihm ganz weich ums Herz*, piket (fromet, touchet) eo e galon, emañ e galon o teneraat, dont a ra e galon da deneraat, teneraat a ra d'e galon, teuziñ (boukaat, gwakaat, blotaat) a ra e galon ; *es wird mir eng ums Herz*, mouget (gwasket) eo va c'halon, ur c'hlaouenn ruz a zo war va c'halon, santout a ran ur c'hlaouenn ruz em c'halon, bihanaat a ra va c'halon, dont a ra bihan va c'halon, dont a ra bras va c'halon, stardañ a ra va c'halon ; *das Herz dreht sich mir im Leibe*, tarzhañ a ra va c'halon gant ar glac'har, mantrañ a ra va c'halon, malet e vez va c'halon gant ar gloaz, emañ o valañ enkreiz ha glac'har ; *die Not der Flüchtlinge schnitt mir ins Herz*, stad reuzeudik ar repuidi a skoas un taol pounner em c'halon, me a rae poan da'm ene gwelet stad reuzeudik ar repuidi, un diframm e voe evidon gwelet stad reuzeudik an harluidi / un tarzhañ kalon e voe evidon gwelet stad reuzeudik an harluidi (Gregor) ; *das Elend der Frau griff mir ans Herz*, stad truezus ar vaouez a bikas va c'halon, piket e voe va c'halon o welet stad truezus ar vaouez, un diframm e voe evidon gwelet stad truezus ar vaouez.

3. [kalonegezh] *das Herz auf dem rechten Fleck haben*, bezañ ur paotr a-feson (a-zoare, a'r gwellañ, eus ar gwellañ, eus ar re wellaik, eus ar re wellañ), bezañ ur paotr

dreist, bezañ ur paotr tre, bezañ un den kenañ, bezañ kalon en e greiz, bezañ start e galon en e greiz ; *etwas nicht übers Herz bringen, nicht das Herz zu etwas haben*, na gaout kalon d'ober udb, bezañ e chal d'ober udb, karnañ d'ober udb, na vezañ lamprek evit ober udb, na c'hallout ober e vennozh d'ober udb, na vezañ evit ober udb, kaout diegi d'ober udb, digareziñ ober udb, kaout prederi oc'h ober udb ; *sich ein Herz fassen, sein Herz in die Hand nehmen, sein Herz in beide Hände nehmen*, ober un tamm sach d'e galon, stardañ e galon, lakaat striv en an-unan, kregiñ du en e galon, sevel kalon d'an-unan, dont ennañ e-unan, sevel war e elloù a-nevez, en em galonekaat, kemer kalon (Gregor), kadarnaat ; *seinem Herzen einen Stoß geben*, ober un tamm sach d'e galon, kregiñ du en e galon ; *gib doch deinem Herzen einen Stoß !* bez kalonek ! uhel da galon ! ; *das Herz haben, etwas zu tun*, kaout kalon d'ober udb ; *mir war das Herz in die Hosen gerutscht, mir war das Herz in die Hosen gefallen*, ur revriad aon am boa paket, kac'het em boa ar marv, kac'het em boa em bragez, kroget em boa da sec'hañ gant ar spont, erru e oa kaoc'h tomm em bragoù.

4. [trubuilhoù] *mir bricht das Herz*, frailhet (rannet, daouhanteret, difelpet, rannet) eo va c'halon gant an nec'hañs, daouhanteriñ a ra va c'halon, frailhañ a ra va c'halon, rannañ a ra va c'halon, strakal (tarzhañ, faoutañ) a ra va c'halon gant ar glac'har, mantrañ a ra va c'halon, malet e vez va c'halon gant ar gloaz, emañ o valañ enkreiz ha glac'har, karget eo va c'halon a c'hlaç'har, glac'har a gouezh war va c'halon, santout a ran ur c'hlaouenn ruz em c'halon, ur c'hlaouenn ruz a zo war va c'halon, un diframm eo evidon, kement-se a ra poan gof din ; *mit gebrochenem Herzen*, gant gwir enkreiz en e galon, frailhet (rannet, daouhanteret, mantret) e galon diwar c'hlaç'har ; *das zerreißt mir das Herz*, rannet eo va c'halon diwar gement-se, kement-se a zifelp din va c'halon, kement-se a rann din va c'halon, kement-se a faout din va c'halon (a sko ur c'hlaouenn ruz em c'halon), santout a ran ur c'hlaouenn ruz em c'halon, ur c'hlaouenn ruz a zo war va c'halon, un diframm eo kement-se evidon ; *schweren Herzens*, gwasket e galon (e spered), beget e galon, karget e galon, gouliet e galon, gloazet e ene, pistiget ha doaniet e galon, bras e galon, gant diegi, gant glac'har, gant reked, e diegi (da ziegi) dezhañ, a-enep va grad / en desped din (Gregor) ; *er nahm schweren Herzens von ihr Abschied*, hiraezh en doa ouzh he c'huitaat, kargañ a reas e galon ouzh he c'huitaat, keuz bras en doa o vont diganti, start e kavas he lezel ; *jemandem das Herz brechen*, difelpañ e galon d'u.b., daouhanteriñ e galon d'u.b., rannañ e galon d'u.b., faoutañ e galon d'u.b., glac'hariñ u.b., gloazañ kalon u.b., ankeniañ u.b., doaniañ u.b., mantrañ u.b., gwanañ kalon u.b., ober poan da ene u.b. ; *das Herz quälen*, bloñsañ ar galon, gloazañ ar galon ; *mir ist das Herz schwer, mir ist schwer ums Herz*, enk a zo warnon, ur galonad am eus, mantrañ a ra va c'halon, enkreizet (gwasket) on, war enkreiz emañ, un enkreiz a zo war va spered, diaes eo va c'halon, ur galonad a zo em c'hreiz, stouvet eo va spered, gwask a zo war va c'halon, mouget (gwasket, karget) eo va c'halon, beget eo va c'halon, kignet eo va c'halon, bras eo va c'halon, glac'haret eo va c'halon, enk

ha diaes eo va c'halon, ur c'hlaouenn ruz a zo war va c'halon, santout a ran ur c'hlaouenn ruz em c'halon, enkreziñ a ran, damaniañ a ran ; *mir wird das Herz schwer, mir wird schwer ums Herz*, santout a ran va c'halon o kargañ, bihanaat a ra va c'halon, dont a ra bihan va c'halon, dont a ra bras va c'halon, sevel a ra enkreiz ennon, sevel a ra enkreiz ganin, enkreziñ a ra va c'halon, stardañ a ra va c'halon, sevel a ra mantr em c'halon ; *jemandem das Herz schwer machen*, glac'hariñ (doaniañ, enkreziñ, trubuilhañ, trechalañ, trefuañ) u.b., ober chal d'u.b., reiñ safar d'u.b., lakaat c'hwen e loeroù u.b., teurel ur bec'h pounner war kein u.b., teurel ur bec'h pounner war chouk u.b., ober poan da ene u.b., gloazañ kalon u.b. ; *machen Sie mir das Herz nicht schwerer !* na greskit ket va foan c'hoazh ! paouezit ouzhin, mar plij ! na zaoubennit ket ac'hanon evel-se ! ; *mir fällt ein Stein vom Herzen*, disammet eo va c'halon (va spered), divec'hiet on, va c'halon a zisamm un tamm, aet ez eus ur bec'h bras diwarnon, aet ez eus ur bec'h bras diwar va c'hein, kavout a ran gras o santout ar bec'h o vont diwar va c'halon, bremañ on skañvaet ; *jemandem eine Last vom Herzen nehmen*, sevel e vec'h d'u.b., lemel ur bec'h diwar kalon u.b., tennañ ur bec'h diwar kalon u.b., lemel ur bec'h diwar chouk u.b., tennañ ur bec'h diwar chouk u.b., lemel ur bec'h diwar kein u.b., tennañ ur bec'h diwar kein u.b. ; *etwas auf dem Herzen haben*, bezañ nec'het (prederiet, strafuilhet e spered) gant udb, kemer feur war-dro udb, bezañ sammet e galon gant udb ; *der Kummer nagte ihm am Herzen*, krignet e oa e galon gant ar glac'har, preñv ar glac'har a grigne e galon, malet e veze e galon gant ar gloaz, edo o valañ enkreiz ha glac'har, plaouiet e oa e galon gant ar boan-spered, o tisech'hañ e oa gant ar boan-galon ; *das traurige Schicksal ihrer Kinder nagte der Mutter am Herzen*, ranngalon he doa ar vamm o welet stad reuzeudik he bugale.

5. [karantez] *von Herzen gern*, a-greiz-galon / a-galon / a-wir-galon / a-holl-galon / eus kreiz e galon / eus e holl galon (Gregor), leizh e galon ; *jeder Berg, jedes Tal ist meinem Herzen teuer*, pep menez, pep traoñienn, da'm c'halon zo kaer ; *nach ihm steht all mein Herz und Sinn*, lammat (talmañ) a ra va c'halon evitañ, frailhañ a ra va c'halon a garantez evitañ, n'eus nemetañ em fenn hag em c'halon ; *doch hängt mein ganzes Herz an dir* (Storm), ha koulskoude emañ stag ouzhit a-holl-galon ; *jemandes Herz erobern*, gounit kalon u.b., gounit karantez u.b. ; *das Kind gewinnt aller Herzen*, gounit a ra ar bugel karantez an holl ; *alle Herzen flogen ihm zu*, deuet e oa da c'hounit kalonoù an holl ; *jemanden ins Herz schließen*, dont da zougen karantez d'u.b., joausaat ouzh u.b., laouenaat ouzh u.b., en em dommañ ouzh u.b., dont da vagañ karantez ouzh u.b., dont da vagañ mignoniezh ouzh u.b. ; *sein Herz an jemanden verlieren*, stagañ e galon ouzh u.b., kouezhañ e karantez gant u.b., dont amorous ouzh u.b., kemer amourusted ouzh u.b., orgediñ ouzh u.b., bezañ piket e galon gant u.b., amoediñ gant u.b., mont bihan e galon evit u.b., kemer ur joa dreistmoder ouzh u.b. ; *mein Heimatdorf ist mir ans Herz gewachsen*, stag on a-holl-galon ouzh va bourc'h c'henidik, tomm eo va c'halon ouzh va farrez c'henidik, dougen a ran karantez da'm bourc'h c'henidik ; *sein Herz fließt von Liebe über*, displegañ a ra a-leizh e garantez

divent, eus leunder e galon e tered warnomp e garantez divent ; *liebes Herz, (liebes) Herzchen*, dousig va c'halon b., va c'halon b., va c'halonig b., va dousig b., va c'haredig g., va bouchig, pokiol g., mennig g., logodennig b., va ranig b., va loenig g., va fichonig g., loulig g., lellig g., loutig g., kalonig b., moumounig g., moutig g., koulouch g., bravig g.

III. kalonenn b., kalon b., kreiz g., kreizon g. ; *im Herzen des Landes*, e kalon ar vro, e-kreizig-kreiz ar vro ; *im Herzen der Stadt*, e kreiz-kêr, e-kreizig-kreiz kêr, e kalonenn ar geoded, e kalon ar geoded.

IV. kalonenn b., traezenn dezhi stumm ur galon b. ; *um ihren Hals trägt sie eine Kette mit einem Herzchen aus Gold*, ur galonennig aour a vez ganti a-ispilh ouzh ur chadenn e kerc'henn he gouzoug.

V. [kartoù] keur str., keurenn b. ; *ein rotes Herz kennzeichnet die Farbe Herz*, ar rummad keur a zo ur galon ruz da arouez dezhañ.

Herzader b. (-,-n) : [korf.] aortenn b., gwazhienn-veur b.

herzallerliebste ag. : muiañ-karet.

Herzallerliebste(r) ag.k. g./b. : muiañ-karet g., amourouz g., dous g., dousig g., karantez g./b., karedig g./b., mestrez b.

Herzanfall g. (-s,-anfälle) : [mezeg.] gwaskad kalon g., taol-kalon g., lamm-kalon g., taol-gwad g.

Herzbeklemmung b. (-,-en) : [mezeg.] gwask-kalon g., gwaskerezh-kalon g., mac'herezh-kalon g., stardadenn-galon b. ; *von einer Herzbeklemmung befallen werden*, mont bihan e galon.

Herzbelebungsmitte n. (-s,-) : [mezeg.] louzoù kalon g., kalonuzenn b., kalonusreer g.

Herzbeutel g. (-s,-) : [korf.] amgalonenn b.

Herzbeutelentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] amgalonennad b.

Herzbeschwerden lies. : [mezeg.] strafuilhoù kalon lies., dizurzh kalon g., direizhoù kalon lies. ; *über Herzbeschwerden klagen*, klemm war e galon.

herzbewegend ag. : fromus, esmaeüs, trivliadus, truezus, ranngalonus, mantrus.

Herzblatt n. (-s,-blätter) : **1.** kalonenn b. ; *Herzblätter eines Salatkopfes*, kalonenn ur penn saladenn b., kalon ur penn saladenn b. ; **2.** *mein Herzblatt*, va logodenn b., va c'halon b., va c'halonig b., dousig va c'halon b., va dousig b., va fichonig g., va c'haredig g., va bouchig g., pokiol g., mennig g., logodennig b., va ranig b., loulig g., va loenig g., lellig g., loutig g., kalonig b., bravig g., moumounig g., moutig g., koulouch g., poupig va c'halon g., va ael bihan g., va aelig g., va aezezig b.

Herzblut n. (-s) : **1.** gwad ar galon g. ; **2.** [barzh.] kreizon g., askre b., buhez b. ; *sein Herzblut hingeben (dahin geben)*, aberzhiñ e vuhez, skuilhañ e wad.

herzbrechend ag. : truezus, ranngalonus, mantrus, tarzkhlonus, treboulus, trelatus, trefuus.

Herzbube g. (-n,-n) : [kartoù] lakez keur g., lakez a geur g.

Herzchen n. (-s,-) : bugel milliour g., kalonig b., bouchig, pokiol g., mennig g., logodennig b., ranig b., pichonig g., loulig g., va loenig g., lellig g., loutig g., bravig g., kalonig b., moumounig g., moutig g., koulouch g., poupig va c'halon g., aelig g., aezezig b., ael bihan g.

Herzchirurg g. (-en,-en) : [mezeg.] kalonour g.

Herzchirurgie b. (-) : [mezeg.] kalonouriezh b.

Herzdame b. (-, -n) : [kartoù] damez keur b., damez a geur b. ; *die Herzdame abwerfen*, en em ziskargañ diouzh an damez keur, en em zistlabezañ diouzh an damez keur, en em zisammañ diouzh an damez keur.

Herzdrücken n. (-s) : 1. [mezeg.] gwask-kalon g., gwaskerezh-kalon g., mac'herezh-kalon g., stardadenn-galon b., stardadennoù-kalon lies. ; 2. P. [dre skeud.] *nicht an Herzdrücken sterben*, digeriñ didroidell e galon, na gaout treuzoù ebet war e zor, dont e gomzoù eus e galon.

herzeigen V.k.e. (hat hergezeigt) : diskouez.

Herzeleid n. (-s) : kerseenn a garantez b., poan-galon b., kalonad b., azrec'h g., grevadurezh b., grevañs b., greventez b., grevidigezh b., rangalon b., tarz-kalon g., diframm g., huanad g., melre g., nec'hañs b., bles g., gloaz b., goul g., mantridigezh b., mantr g./b.

herzen V.k.e. (hat geherzt) : ober kaezhigoù da, ober kaezh da, kaezhigañ, kaezhañ, noilhat, cherisañ, flourikañ, flouarañ, chouarañ, koulouchal, ober sev da, ober noilh da, turlutañ, ober brav-brav da, ober allazigoù da, ober karantezioù da, moumounañ.

Herzensangelegenheit b. (-, -en) : [dre skeud.] *das ist ihm eine Herzensangelegenheit*, lakaat a ra e albac'henn (troet eo e galon) gant an dra-se, nesañ tra d'e galon eo, nesañ tra dezhañ eo, lakaat a ra e voemenn gant an dra-se, gant an dra-se emañ e benn, an albac'henn-se a zo sanket don en e galon, sorc'hennet eo gant an dra-se, n'en deus ken preder nemet gant an dra-se, n'en deus ken c'hoant (mennad, devez, youl) nemet d'ober an dra-se, e spered hag e galon a venn ober an dra-se.

Herzensangst b. (-, -ängste) : anken b., enkrez g., nec'h g., estrenvan b., disvoued-penn g., kalonad a anken b., brasañ anken b.

Herzensausbrüche lies. : broudoù (pistigoù, luskoù, luskadoù, barradoù, froudoù) ar galon lies., lañs ar galon g.

Herzensbedürfnis n. (-ses, -se) : [dre skeud.] *das ist ihm ein Herzensbedürfnis*, lakaat a ra e albac'henn (troet eo e galon) gant an dra-se, lakaat a ra e voemenn gant an dra-se, nesañ tra d'e galon eo, nesañ tra dezhañ eo, gant an dra-se emañ e benn, an albac'henn-se a zo sanket don en e galon, sorc'hennet eo gant an dra-se, n'en deus ken preder nemet gant an dra-se, n'en deus ken c'hoant (mennad, devez, youl) nemet d'ober an dra-se, e spered hag e galon a venn ober an dra-se.

Herzensbildung b. (-) : madelezh b., kuñvelezh b., kuñvnez b., karantegezh b., karadegezh b., kalon b.

Herzensbrecher g. (-s, -) : 1. farlaod g., paotr furluok g., jahiner kalonoù g., kilhog ar barrez g., hoaler g., kog ar merc'hed g. ; 2. riboter g., kozh straker g., tourc'h g., bouc'h g., pitaou(a)er g., pitaouer brein g., pitaouaer spontus g., sapre pitaouaer g., mell pitaouaer g., revr tomm a baotr g., revr boazh a baotr g., kozh bouc'h g., godiser merc'hed g., treitour merc'hed g., abuzour g., ambuzer g., gastaouer g., gastaour g., gastaouaer g., marc'h-limon g., kailh g., merc'hetaer g., plac'hetaer g., reder g., brigoñsour g., louveg g., kluder g., flemmer g., pitaouer g., boufon g., targazh g., paotr kailh g., P. ki gaol g., chibouter g., gromer g., kilhoger g., siker g., c'hwiler g.

Herzensbruder g. (-s, -brüder) : 1. breur muiañ-karet g. ; 2. mignon nes da'm c'halon g., mignon neshentek g., nesañ mignon g., mignon bras g., mignon nes-kar g., mignon tost g., mignon fidel g., mignon ar galon / mignon ar sekredoù g.

Herzenseergießung b. (-, -en) : [dre skeud.] diskargadur kalon g.

Herzensfreude b. (-, -n) : kalonad levez b.

Herzensfreund g. (-s, -e) : mignon nes da'm c'halon g., mignon neshentek g., nesañ mignon g., mignon bras g., mignon nes-kar g., mignon tost g., mignon fidel g., mignon ar galon g. / mignon ar sekredoù g. (Gregor).

herzensfroh ag. : peuzfoll gant ar joa, e galon o tridal gant al levez b., ouzhpenn laouen, o nijal gant al levez b., dirollet gant al levez b., er-maez anezhañ gant al levez b., o lammat gant al levez b., o nijal gant ar stad a zo ennañ, trefuet-holl gant al levez b., an traoù war ar pevarzek-kant gantañ, fest ennañ, en e laouenañ, laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, lirzhin evel ur vleunienn, digor dezhañ, barret a levez b., barrleun (barruhel) e galon gant ar joa, meurbet a joa ennañ, peuzfoll gant al levez b., o tivarrañ levez b. e galon.

Herzensgrund g. (-s) : goueled ar galon g., kreiz ar galon ; *aus Herzensgrund*, eus kreiz va c'halon / eus va holl galon / a holl galon / a wir galon / a-greiz kalon / eus goueled va c'halon (Gregor).

herzensgut ag. : tener e galon, diskorn e galon, a galon, a galon vat, kalonek, truezus, ur galon dener dezhañ, mat evel un tamm bara, e galon vat gantañ war e zorn, e galon vat gantañ war palv e zorn, karadek, karantek, jentil, c'hwec, madek, hegarat, hegar, karantezus, amc'hraus, sichant, sev, bourrus, dizrouk, doñv, kuñv.

Herzensgüte b. (-) : madelezh b., madegezh b., materiz b., kuñvelezh b., kuñvnez b., karantegezh b., karadegezh b., hegarated b., kalon b.

Herzenskind n. (-s, -er) : poupig ar galon g., kalon a vugel b., ael bihan g., aelig g., aelegiz b.

Herzenskönigin b. (-, -nen) : muiañ-karet g., amourouzez b., dous b., dousig b., karantez b., karedig b., mestrez b.

Herzenskummer g. (-s, -) : kerseenn a garantez b., poan-galon b., kalonad b., langis b., rangalon b., tarz-kalon g., diframm g., bles g., gloaz b.

Herzenslust b. (-) : 1. kalonad levez b. ; 2. *nach Herzenslust*, en ho plijadur, en hor plijadur, en o flijadur, en e blijadur, pezh a garer, gwalc'h e galon, e walc'h, e roll, dreistkont, gros, a-foziadoù, dizamant, e walc'h / a het / a hetañs / a galon vat / gras Doue / sof-kont / diouzh e c'hoant (Gregor) ; *nach Herzenslust spielen*, c'hoari e roll ; *nach Herzenslust essen und trinken*, debriñ e walc'h hag evañ e roll.

Herzensnot b. (-, -nöte) : estrenvan b., poan-galon b., rangalon b., diframm g., azrec'h g., grevadurezh b., grevañs b., greventez b., grevidigezh b., melre g., nec'hañs b., tarz-kalon g., bles g., gloaz b., rekiz g.

Herzensqual b. (-, -en) : estrenvan b., trubuilh g., jahin kalon g., langis b., melre g., nec'hañs b., tarz-kalon g.

Herzensregungen lies. : broudoù (pistigoù, luskoù, luskadoù, barradoù, froudoù) ar galon lies., lañs ar galon g.

Herzenstrost g. (-es) : frealz g., frealzidigezh b., diboañ b., koñfort g., kennerzh g./b.

Herzenswunsch g. (-es, -wünsche) : 1. brasañ c'hoant g., c'hoant donañ g., brasañ het g., hetañs donañ b. ; 2. *nach Herzenswunsch*, a het / a hetañs / e walc'h / diouzh e c'hoant (Gregor), pezh a garer, en ho plijadur, en hor plijadur, en o flijadur, en e blijadur, gwalc'h e galon, ken na fu, ken na strak, hetus.

Herzentzündung b. (-, -en) : [mezeg.] kalonfo g.

herzerfreuend ag. : laouenaus, bourrus, plijadurus, plijus, dudius, dihuedus, hag a laka ar galon da vleuniañ, hag a laka levenez er galon, hag a zegas ur galonad levenez.

herzergreifend ag. : fromus, teneraus, tenerus, esmaeüs, trivliadus, truezus, ranngalonus, mantrus.

herzerhebend ag. : dreist, meurdezus, uhelek, meur, kehelus.

herzerquickend ag. : hoalus, bourrus, bamus, dudius.

herzerschütternd ag. : tarzhalonus, treboulus, trelatus, trefuus.

herzerwärmend ag. : frealzus, kennerzhus, kalonekaus, kalonus.

herzerweichend ag. : fromus, esmaeüs, trivliadus, truezus, ranngalonus, mantrus.

Herzerweiterung b. (-, -en) : [mezeg.] darvoll ar galon g., usvoll torennoù ar galon g., usvent ar galon b.

Herzfehlbildung b. (-, -en) : [mezeg.] kammneuziad ar galon b., nammder ar galon g.

Herzfehler g. (-s, -) : [mezeg.] droug kalon g., dizurzh kalon g., anaez kalon g., klañvadur ar galon g., nammder ar galon g.

Herzfell n. (-s) : [korf.] amgalonenn b.

Herzfeiber n. (-s) : [mezeg.] terzhienn galon b.

Herzflattern n. (-s) / **Herzflimmern** n. (-s) : [mezeg.] kalonustead g., ustead kalon g., takikardiezh b., tarlammoù kalon lies.

herzförmig ag. : kalonnenek, kalonheñvel, a-stumm gant ur galon, stumm etel ur galon, stumm ur galon dezhañ, e doare ur galon, e doare kalonoù, a-zoare gant ur galon, a-zoare gant kalonoù, a-seurt gant ur galon, a-seurt gant kalonoù ; *herzförmiger Gegenstand*, kalonenn b. ; *herzförmige Blätter*, delioù kalonnenek lies.

herzgeliebt ag. : muiañ-karet, nes-kar.

Herzgeräusche lies. : [mezeg.] c'hwezh ar galon b.

herzgewinnend ag. : hegarat, plijus, karadek, dudius, hoalus, bourrus, sichant.

Herzgrube b. (-, -n) : [korf.] kavenn-stomog b., poull-kalon g., poull ar greuzel g.

herzhaft ag. : 1. kalonek, kadarn, dispont, disaouzan, hardizh, her, dispouren, dilent, dizaon ; 2. saourus, sasun ; *herzhafte Kost*, meuzioù lipous lies., meuzioù beleien lies., meuzioù saourus lies., meuzioù beuz lies.

Adv. : P. a-zevri-bev, a-zevri-kaer, a-galon-vat, a-galon, a-greiz-kalon, a-wir-galon ; *greifen Sie nur herzhaft zu !* kemerit gwalc'h ho kalon ! sachit ganeoc'h 'ta ! ; *er hat herzhaft zugepackt*, roet en doa un tamm mat a skoazell, aet e oa dezhi a-zevri-bev (a-zevri-kaer, a-greiz-kalon, da vat, da vat-kaer, da vat ha kaer, parfet).

Herzhaftigkeit b. (-) : disaouzan g., hardizhañs b., hardizhder g., hardizhded b., hardizhegezh b., dizaon g.,

dispont g., dispouren g., kadarned b., kalonegezh b., herder g., herded b.

Herzhaut b. (-, -häute) : [korf.] enkalonenn b.

herziehen V.k.e. (zog her / hat hergezogen) : 1. dedennañ, desachañ ; 2. *hinter sich herziehen*, stlejañ war e lerc'h, hersal, lostañ, treinañ, dougen a-drein, stlejañ a-ruz hag a-drein, bezañ [udb] a-drein gant an-unan, ruzañ.

V.gw. (zog her / ist hergezogen) : 1. ober e annez, diazezañ, dont war amañ, dont war-gaout amañ ; 2. P. *über jemanden herziehen*, pikañ u.b., pikañ chupenn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., plaenaat porpant u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., gwiskañ u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b., ober botoù d'u.b., gogeañ u.b., dantañ ha flemmañ u.b., dornañ a-enep u.b., katellat.

herzig ag. : koant, koantik, moutik, dudius, hoalus, sichant, jentil.

Herzinfarkt g. (-s) : [mezeg.] angwazhiad ar galon g., infarkt g., taol-kalon g., lamm-kalon g., taol-gwad g. ; *an einem Herzinfarkt sterben*, mervel gant ul lamm-kalon, mervel diwar un taol-gwad.

herzinnig ag. : tost d'ar galon, nes d'ar galon, donañ, kalonek, c'hwek.

Adv. : a-greiz-kalon / a-galon / a-wir-galon / a-holl-galon / eus kreiz e galon / eus e holl galon (Gregor), leizh e galon ; *jemanden herzinnig lieben*, karout u.b. eus kreiz e galon, karout u.b. leizh e galon, kaout ur joa dreistordinal ouzh u.b.

Herzinsuffizienz b. (-, -en) : [mezeg.] skorter kalon g., skorted kalon b.

Herzjagen n. (-s) : [mezeg.] kalonustead g., ustead kalon g., takikardiezh b., tarlammoù kalon lies.

Herzkammer b. (-, -n) : [korf.] kofig ar galon g., kleuzenn ar galon b. ; *rechte Herzkammer*, kofig dehou g., kleuzenn dehou b. ; *linke Herzkammer*, kofig kleiz g., kleuzenn gleiz b. ; *die Herzkammern und -vorkammern*, *die Herzkammern und -vorhöfe*, ar c'hofigoù hag ar c'hentezoù lies. ; *die linke Herzkammer führt das Blut in die Hauptschlagader*, gant ar c'hofig kleiz e vez kaset ar gwad en aortenn.

Herzkeid n. (-s, -e) : [louza.] taolaj str.

Herzkirschbaum g. (-s, -bäume) : [louza.] kignezenn b., babuenn b., babiolen b., gwez-babiol str. ; *reich an Herzkirschbäumen*, kignezek.

Herzkirsche b. (-, -n) : [louza.] babiolez str., babiol str., kigneze str., babu str., babuenn b., kerez-brizh str.

Herzkirschplantage b. (-, -n) : kignezeg b.

Herzklappe b. (-, -n) : [korf.] trapig ar galon g., sac'hell b.

Herzklappenfehler g. (-s, -) : [mezeg.] anaf trapigel g.

Herzklopfen g. (-s) : [mezeg.] kalonustead g., ustead kalon g., takikardiezh b., tarlammoù kalon lies., tosoù ar galon lies., lammoù lies., talmadoù lies., poulzadennoù lies., pilgalonoù lies. ; *vor Schreck bekam ich Herzklopfen*, va c'halon a bikas gant ar spont.

Herzkohl g. (-s) : [louza.] kaol-podek str., kaolenn-bodek b.

Herzkönig g. (-s, -e) : [kartoù] roue keur g., roue a geur g.

Herzkrampf g. (-es,-krämpfe) : [mezeg.] kevenkez kalon g., kevenkez bruched g., glaz kalon b., gwask-kalon g., gwaskerezh-kalon g., mac'herezh-kalon g., stardadenn-galon b.

herzkrank ag. : [mezeg.] klañv e galon, klañv a galon ; *er ist herzkrank*, lamm-kalon en deus, ur c'hleñved kalon en deus, gant ur c'hleñved kalon emañ, klañv eo e galon.

herzkränkend ag. : [dre skeud.] mezhekaus, hek, hegus, dismegañsus, dismegus, pegus, flemmus, dipitus, feukus, put.

Herzkrankheit b. (-,-en) : [mezeg.] kleñved kalon g.

Herzkranzgefäß n. (-es,-e) : [korf.] kurunerenn b.

Herzkräut n. (-s,-kräuter) : [louza.] begar g.

Herz-Kreislauf-System n. (-s,-e) : [korf.] gwazhiadurezh b., reizhiad galongwazhiedel b.

Herzlähmung b. (-,-en) : [mezeg.] fatadur g., arsav ar galon g., arsav kalon g.

Herzleiden n. (-s) : [mezeg.] droug kalon g., dizurzh kalon g., anaez kalon g.

herzleidend ag. : [mezeg.] klañv e galon.

herzlich ag. : hegarat, hegar, kalonek, karadek, karantezus, karantek, diskorn e galon, a galon ; *in herzlichen Worten*, gant komzoù kalonek (karadek, karantezus) ; [lizhiri] *herzliche Grüße*, a-greiz kalon ganeoc'h, eus kreiz va c'halon ganeoc'h, a-galon, gourc'hemennou kalonek, gwellañ soñjoù.

Adv. : [dre skeud.] **1.** *herzlich gern*, a-galon, a-galon-vat, a-holl-galon, a-greiz-kalon, a-wir-galon, gant ar brasañ plijadur, laouen, a het / a hetañs (Gregor) ; *jemanden herzlich empfangen*, degemer u.b. a-galon-vat, ober un degemer kalonek d'u.b., ober un degemer c'hwec'h d'u.b. ; **2.** *diese Schauspielerin spielt herzlich schlecht*, gwall fall eo ar c'hoarierez-se, falloch eget ar c'hoarierez-se n'eus ket, fallañ c'hoarierez a oufed da welet eo honnezh.

Herzlichkeit b. (-) : kaloniezh b., karadegezh b., kalonegezh b., hegarated b., karantez b., karantegezh b. ; *an Herzlichkeit gewinnen*, hegaraat.

herzlieb ag. : muiañ-karet.

Herzliebste(r) ag.k. g./b. : muiañ-karet g., amourouz g., amourouez b., dous g./b., dousig g./b., karantez g./b., karedig g./b., mestrez b.

herzlos ag. : digalon, kalet a galon, kriz a galon, skornet e galon, kaledet e galon, spelc'het e galon, disec'het-pizh e galon, krin e galon, krinet e galon, kruel, didruez, dibedenn, dibedennus, dizamant, didrugar, digoant, antrugar, digemez, start, dibleg, kriz, garv, yud, didruezus, didrugarezus, digar, dihegar, digarantez, gardis, dibalamour ; *herzlos sein*, na gaout a galon, bezañ digalon, bezañ kalet a galon, kaout ur galon vaen, kaout ur galon dir, bezañ ur galon yen a zen, bezañ kriz e galon, bezañ skornet e galon, bezañ kaledet e galon, bezañ spelc'het e galon, bezañ disec'het-pizh e galon, bezañ krin e galon ; *sie waren herzlos genug, um ihm ein paar lumpige Groschen zu verweigern*, diskempenn a-walc'h e oant bet en e geñver evit nac'h outañ un domadig gwenneien.

Herzlosigkeit b. (-) : kaleter g., rustoni b., garventez b., garvded b., garvder g., krizder g., krizded b., krizeri b., kruelder g., kruelled b., gardisted b., gardister g., kaleted b., krinder g., skarin an ene g., kaleter a galon g. (Gregor).

Herz-Lungen-Maschine b. (-,-n) : [mezeg.] kalon ha skevent kalvezadel lies., kalon ha skevent artifisiel lies.

Herzmassage b. (-,-n) : [mezeg.] dorloerezh kalon g., dorlo kalon g., leuñvad kalon g.

Herzmessung b. (-,-en) : [mezeg.] kardiogramm g., kardiografiñ g.

Herzmonitor g. (-s,-en) : [mezeg.] monitor kalon g.

Herzmuschel b. (-,-n) : [loen.] kokez str., rigadell str., rigadell ront str., kokouz str. ; *Herzmuscheln suchen*, rigadella, kokesa, kokousa, tapout kokouz ; *norwegische Herzmuschel*, rigadell flour str., kokez flour str..

Herzmuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigen ar galon b., kahe kalon g. ; *das Zusammenziehen des Herzmuskels*, argrezañ ar galon g.

Herzmuskelentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] kalongaherfo g.

Herzog g. (-s,-zöge) : dug g. ; *die bretonischen Herzöge*, duged Breizh lies.

Herzogenbusch [Izelvroioù] 's-Hertogenbosch b., Den Bosch b.

Herzogin b. (-,-nen) : dugez b. ; *die Herzogin Anna*, Anna Breizh b.

herzoglich ag. : dugel, ... an dug, ... an dugelezh.

Herzogswürde b. (-) : dugiezh b.

Herzogtum n. (-s,-tümer) : dugelezh b.

Herzogwürde b. (-) : *sellit ouzh Herzogswürde*.

Herzpatient g. (-en,-en) : den klañv e galon g., klañvour kalon g.

Herzrhythmus g. (-,-rhythmen) : [mezeg.] korvez kalon b., dastalm ar galon g.

Herzrhythmusstörung b. (-,-en) : mezeg. migorvez g., direizh ar gorvez kalon g., dizurzh dastalm ar galon g.

Herzschlag g. (-s,-schläge) : **1.** talm b., talmadenn b., poulzadenn b., lamm g., pilgalon g., tos ar galon g. ; *Herzschläge*, kas ar galon g., lammou ar galon lies., talmoù ar galon lies. ; **2.** [mezeg.] taol-kalon g., lamm-kalon g., taol-gwad g. ; *an Herzschlag sterben*, mervel gant ul lamm-kalon, mervel diwar un taol-gwad.

Herzschrittmacher g. (-s,-) : [mezeg.] fraouer kalon g.

Herzschwäche b. (-,-n) : [mezeg.] skorter kalon g., skorted kalon b.

Herzsechs b. (-,-en) : [kartoù] c'hwec'h a geur g.

Herzspezialist g. (-en,-en) : kalonour g.

herzstärkend ag. : **1.** kalonusreüs ; **2.** [dre skeud.] kennerzhus, frealzus.

Herzstärkungsmittel n. (-s,-) : [mezeg.] louzoù kalon g., kalonuzenn b., kalonusreer g.

Herzstich g. (-s,-e) : [mezeg.] pistig-kalon g., broud g., flemm g. ; *Herzstiche*, berioù lies., flemmoù lies., broudoù lies.

Herzstillstand g. (-s,-stillstände) : [mezeg.] fatadur g., arsav ar galon g., arsav kalon g.

Herzstoß g. (-es,-stöße) : **1.** taol er galon g., taol ar marv g. ; **2.** [mezeg.] talm galon b., talmadenn b., poulzadenn b., lamm g., pilgalon g., tos ar galon g.

Herzstück n. (-s,-e) : **1.** kalonenn g., pezh pennañ g. ; **2.** [hentoù-houarn] post nadozennerezh g., kroashent g.

Herztätigkeit b. (-) : [mezeg.] mont en-dro ar galon g.

Herztod g. (-s) : [mezeg.] marv dre arsav kalon g.

Herztöne lies. : [mezeg.] trouzioù ar galon lies.

Herztransplantation b. (-, -en) : [mezeg.] treuzplantadur kalon g., treuzplantadenn galon b., emboud kalon g., imboudañ kalon g., imboud kalon g., imboudadur kalon g., imboudadenn galon b.

herzu¹ Adv. : dre amañ, dre an tu-mañ.

herzu⁻² : *rakverb rannadus a verk an tostaat.*

herzuckeln V.gw. (ist hergezuckelt) : straniñ ; *er zuckelt hinter der Gruppe her*, serriñ a ra an tachoù.

herzueilen V.gw. (ist herzugeeilt / kam herzugeeilt) : deredek, delammat, dont d'ar red.

herzukommen V.gw. (kam herzu / ist herzugekommen) : degouezhout, erruout.

Herzverfettung b. (-, -en) : [mezeg.] behin-galon g., dic'henezhadur behinel ar galon g.

Herzvergrößerung b. (-, -en) : [mezeg.] darvoll ar galon g., usvoll torennoù ar galon g., usvent ar galon b.

Herzverpflanzung b. (-, -en) : [mezeg.] treuzplantadur kalon g., treuzplantadenn galon b., emboud kalon g., imboudañ kalon g., imboud kalon g., imboudadur kalon g., imboudadenn galon b.

Herzvorhof g. (-s, -vorhöfe) / **Herzvorkammer** b. (-, -n) : [korf.] skouarnig ar galon b., kentez g. ; *rechte Herzvorkammer*, kentez dehou g., kleuzenn dehou b. ; *linke Herzvorkammer*, kentez kleiz g., kleuzenn gleiz b. ; *die Herzkammern und -vorkammern*, *die Herzkammern und -vorhöfe*, ar c'hofigoù hag ar c'hentezoù lies.

Herzweh n. (-s) : **1.** [mezeg.] droug kalon g., dizurzh kalon g., anaez kalon g. ; **2.** kalonad b., rangalon b., tarz-h-kalon g., diframm g., mantridigezh b., mantr g./b.

herzynisch ag. : [douar.] herkiniat.

Herz-Zehn b. (-, -en) : [kartoù] deg keur g., deg a geur g.

herzzerreißend ag. : rangalonus, tarz-h-kalonus, mantrus, pikant ; *die Kinder weinten herzzerreißend*, ar vugale a ouele, ma oa ur rangalon o c'hlevet - ar vugale a ouele a-rann-galon.

Hesekiel g. : [Bibl] Ezekiel g.

Hesiod g. : [Henamzer] Hesiodos g.

Hesperiden lies. : [mojenn.] Hesperidezed lies.

Hesse g. (-n, -n) : annezad Bro-Hessen g.

Hessen n. (-s) : Bro-Hessen b.

Hessin b. (-, -nen) : annezadez Bro-Hessen b.

hessisch ag. : ... Bro-Hessen, eus Bro-Hessen.

Hetäre b. (-, -n) : **1.** [Henamzer] hetaira b., serc'h b. ; **2.** louvigez b., gast b., forc'h b., bleizez b., gouhin g. [*liester gouhined*], pezh fall g., pezh-lêr g., lêrgen b., kroc'hen g., lovrigen b., liboudenn b., louskenn b., kañfantenn ar vazh lous b., strakouilhenn b., viltañs g., vilgen b., ribodez b., ribod g., charlezenn b., baleantez b., flaeriadenn b., loudourenn b., lustrugenn b., strouilhenn b., bastrouilhenn b., tarzhell b., orgedenn b., fall verc'h b., plac'h fall b., oriadez b.

heterochrom ag. : aralliv ; *heterochrome Augen*, daoulagad brizh lies.

heterodox ag. : [relij.] direizhkredenn, heterodoks.

Heterodoxie b. (-, -n) : direizhkredenn g., heterodoksiezh b.

heterogen ag. : arallek, dizungenezh, dizunvan, liesgenezh, P. a bep foar ; [loen.] dizunouenn.

heteronom ag. : arallren.

Heteronomie b. (-, -n) : arallrenezh g.

Heterophobie b. (-) : arallkasouriezh b. arallarur g. ; *Heterophobie der Jakobiner*, arallkasouriezh ar jakobined b., arallarur ar jakobined g., arallarur jakobin g.

heterosexuell ag. : arallreviat, arallreviadell.

Heterosexuelle(r) ag.k. g./b. : arallreviad g.

heterozygot ag. : [bev.] heterozigot.

Heterozygotie b. (-) : [bev.] heterozigotiezh b.

Hethiter g. (-s, -) : [istor] Hittit g.

Hethiterin b. (-, -nen) : [istor] Hittitez b.

hetz estl. : [hemolc'h] *hetz* ! bec'h d'ar c'harv !

Hetzartikel g. (-s, -) : pennad-skrid heskinus g., pennad-skrid da c'hwezhañ kasoni g., pennad-skrid atahinus g., pennad-skrid heskinus g.

Hetzblatt n. (-s, -blätter) : kazetenn heskinus b., kazetenn hag a c'hwezh kasoni b.

Hetze b. (-, -n) : **1.** difretezh g., prez g., dever g., charre g., gred g., mesk g., meskadez b., birvilh g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., kas g./b., fourgas g., fifil g., loc'h ha morloc'h, ribouladez b., galoupadez b., firbouch g., dipadapa g., bec'h g., bountadez b. ; **2.** chase-red g., hemolc'h war varc'h g., gwenaerezh g., gwenaeri b. ; **3.** [dre skeud.] huadeg b., hu g. ; **4.** heskinerezh g., atahinerezh g., hande g., komzoù binimus lies., komzoù heskinus lies., poizioù da c'hwezhañ ar gasoni lies., droukprezegerezh g. ; *ich möchte wohl keine Hetze treiben*, ne fell ket din froudennañ ac'hanoc'h a-enep hemañ pe henhont, ne fell ket din kas a-enep hemañ pe henhont.

hetzen V.k.e. (hat gehetzt) : **1.** [hemolc'h] ober an hu war, ober an hu war-lerc'h, kas ; *den Hirsch hetzen*, ober an hu war ar c'harv, kas ar c'harv, ober an hu war-lerc'h ar c'harv ; *einen Hirsch zu Tode hetzen*, faezhañ ur c'harv, dielc'hat ur c'harv, kas ur c'harv betek penn e nerzh ; *Wölfe laut hetzen*, haboat, argadiñ bleizi, ober an hu war ar bleizi ; *Wölfe hetzen*, kas bleizi ; **2.** atizañ, isañ ; *Hunde auf jemanden hetzen*, atizañ (isañ) ar chas war-lerc'h u.b., isañ ar chas da dagañ u.b., atizañ (isañ) ar chas da vont war u.b., lakaat ar chas war u.b. ; **3.** [dre skeud.] c'hwezhañ ar gasoni, handeiñ, hegal ouzh u.b., c'hwezhañ trouz, c'hwezhañ an tan, binimañ ouzh u.b., chaokat a-enep u.b., droukprezeg ; *Leute gegeneinander hetzen*, isañ (atizañ) an dud an eil a-enep egile, plantañ pennadoù e penn an dud, c'hwezhañ trouz (an tan, tan ha brezel) etre an dud, c'hwezhañ an diemglev, c'hwezhañ ar gasoni, lakaat tan ha brezel etre an dud, lakaat droug etre an dud, lakaat drougiezh etre an dud, lakaat droukrañs etre an dud ; **4.** *mit allen Hunden gehetzt sein*, bezañ gwriet a finesaoù, bezañ gwidre an diaoul en e gorf, bezañ ul labous a zen, bezañ un ebeul, bezañ ur fouin, bezañ finoc'h eget kaoc'h louarn, bezañ hir troioù e gordenn, bezañ kant tro en e gordenn, bezañ finesaoù ouzh en ober, bout tro en e laezh, bezañ ur sifelenn a zen, bezañ un den gweet e hentoù, bezañ fil en an-unan, kaout fil, bezañ bet e benn o stekiñ er wezenn bellañ, na vezañ un hanter c'henaoueg, bezañ bet darbet d'an-unan mont da louarn, bezañ diouzh ar mintin, bezañ ur sakre den kordet, bezañ un higenn a zen, bezañ un hinkin a zen, bezañ ul louarn kozh, bezañ bet meret e bleud tanav, bezañ ul luban, bezañ korvigell en e gorf, bezañ ur sac'had korvigelloù gant an-unan ; **5.** *wie gehetzt*,

pennfollet-holl, aet dall ha mezh, kollet mik e benn, penndallet, kollet e benn gantañ, o tiboellañ.

V.em. : **sich hetzen** (hat sich (t-rt) gehetzt) : *sich tot hetzen*, labourat a lazhañ, labezañ e gorf gant al labour, en em lazhañ gant al labour, lazhañ e gorf, terrin ha breviñ e gorf o labourat, drastañ e gorf gant al labour, drailhañ e gorf gant al labour, en em zrastañ, en em zrailhañ, kiañ outi, kiañ, kiañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ e gorf, labourat a-nerzh, lopañ, lardañ, kordañ da vat gant al labour, mont a-lazh-korf ganti, en em darzhañ gant al labour, bezañ kefridi war an-unan, bezañ war ar charre, daoudortañ war an tach, bezañ a-stenn gant e labour, lakaat leizh ar vourell, korfañ, reiñ bec'h d'ar c'hanab, labourat a-dro-vat, na vouzhañ ouzh al labour.

Hetzen n. (-s) : isadennoù lies., isañ g., atizañ g.

Hetzer g. (-s,-) : 1. [hemolc'h] gwenaez g. ; 2. atahiner g., atizer g., heskiner g., heskin g., entaner g., mesker g., c'hwezher kasoni g., ficher g., ficher freuz g.

Hetzeri b. (-,-en) : 1. atahinerezh g., heskinerezh g. ; 2. difreterezh g., prez g., dever g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvilh g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., kas g./b., fourgas g., fifil g., loc'h ha morloc'h, galoupadeg b., ribouladeg b., firbouch g., bec'h g., bountadeg b.

Hetzerin b. (-,-nen) : 1. [hemolc'h] gwenaez b. ; 2. atahinerez b., atizerez b., heskinerez b., entanerez b., meskerez b., c'hwezher kasoni b., ficherez b., ficherez freuz b.

hetzerisch ag. : atahinus, atizus, heskinus, binimus, kasonius.

Hetzhund g. (-s,-e) : [hemolc'h] ki-red g., ki an hu g.

Hetzjagd b. (-,-en) : 1. [hemolc'h] chase an hu g., hemolc'h war varc'h g., gwenaez g., gwenaez b. ; 2. [dre skeud.] hu g., huadeg b. ; *Hetzjagd mit Polizeihunden*, huadeg gant chas polis b. ; 3. [dre skeud.] P. war das eine *Hetzjagd* ! pebezhañ abadenn ! petore abadenn ! nag a reuz !

Hetzjäger g. (-s,-) : [hemolc'h] gwenaez g.

Hetzkampagne b. (-,-n) : koulzad heskinerezh g., koulzad atahinerezh g., heskinadeg b., atahinadeg b.

Hetzparole b. (-,-n) : *Hetzparolen*, areizh b., komzoù heskinus lies., poizioù kasonius lies., komzoù binimus lies., poizioù da c'hwezhañ ar gasoni lies., komzoù kasonius lies.

Hetzpresse b. (-) : kazetennoù heskinus lies., kazetennoù hag a c'hwezhañ ar gasoni lies.

Hetzrede b. (-,-n) : areizh b., prezegenn vinimus b., prezegenn da c'hwezhañ ar gasoni b., prezegenn heskinus b., prezegenn gasonius b.

Hetzredner g. (-s,-) : c'hwezher tan g., kef-tan g., penn-tan g., c'hwezher kasoni g., handeour g.

Hetzzeit b. (-,-en) : [hemolc'h] mare ar chase-red g., koulz an hemolc'h war varc'h g., mare ar gwenaez g., koulz ar wenaeri b.

Heu n. (-s) : 1. [louza.] foenn g./str., foennaj g., medaj g. ; *grünes Heu*, foenn glas g./str., foenn glas-dour g./str. ; *Heu mähen*, falc'hat foenn, falc'hat ar foenn, troc'hañ foenn, troc'hañ ar foenn, mediñ foenn ; *Heu machen*, foennat, ober foenn, ober ar foenn, ober ar foennoù, eostiñ foenn, mediñ ; *Heu wenden*, *Heu umwenden*,

fichañ foenn, teuler foenn, treiñ foenn, fuilhañ foenn, teuler foenn er vann evit cheñch tu dezho, teuler foenn er vann evit cheñch tu dezhañ, ober ur mesk d'ar foenn ; *Heu ausbreiten*, dispakañ foenn, dispac'hañ foen, ledañ foenn, astenn foenn, lakaat foenn a-skign, skignañ foenn, diregennañ foenn, lakaat foenn war o led, lakaat foenn war e led, ober ul led d'ar foenn ; *Heu aufschichten*, kalzennañ foenn ; *das Heu einbringen*, serriñ ar foenn, dastum ar foenn, dastum ar foennoù, gronnañ ar foenn ; *Heu aus der Futterraufe fressen*, debriñ foenn diouzh ar rastell ; *das Heu fängt an zu faulen*, krog eo ar foenn da zuañ, krog eo ar foenn da louediñ, krog eo ar foenn da voeltrañ, krog eo ar foenn da lizañ ; *das Heu verfault auf der Wiese*, chom a ra ar foenn da goll war ar prad, chom a ra ar foenn da vreinañ war ar prad ; *verfaultes Heu*, foenn moeltret g./str., foenn duet g./str., foenn louedet g./str., foenn mouest g./str. ; *Heu als Winterfutter*, foenn da c'hoañviñ ar chatal str. ; *Heu zu einem Heureiter um einen aufrecht stehenden Pfahl aufschichten*, perchennañ foenn, harpañ ur bern foenn gant ur peul ; *im Heu liegen*, bezañ astennet e-touez ar foenn ; *eine Fuhre Heu*, ur charread foenn g., ur c'harrad foenn g. ; *frisch gemähtes Heu*, foenn nevez str. ; *binsenfreies Heu*, foenn flour g., foenn tirienn g. ; *trockenes Heu*, foenn kras str., foenn sec'h str. ; *Heu aufgabeln*, gwintañ forc'hadoù foenn, dibradañ forc'hadoù foenn, gwintañ foenn a-forc'hadoù, dibradañ foenn a-forc'hadoù, forc'hañ foenn ; *Heu zusammenpressen*, gwaskañ foenn ; *Heu in Ballen pressen*, boutellañ foenn, tortellañ foenn, balodiñ foenn ; *Heu in Rundballen pressen*, rodellañ foenn ; *das Heu wird trocken*, mervel a ra ar foenn.

2. [tr-I] *er hat Geld wie Heu*, hennezh a zo foenn er rastell gantañ, emañ an aour war ar raden gantañ, moaien en deus, arc'hant en deus da grabanata forzh pegement, dastum a ra arc'hant evel ur mengleuzier, dastum a ra aour gant ar rozell, dastum a ra kregin gant ar rozell, dastum a ra arc'hant a-foziadoù, dastum a ra aour hag arc'hant, gounit a ra arc'hant bras, arc'hantet bravik eo, ober a ra aour gant morzholioù, plousaet mat eo e votoù, hennezh a zo aes e borpant, uhel eo an dour gantañ, hennezh a zo klok, hennezh en deus arc'hant gwalc'h e galon, hennezh eo mat ar bed gantañ, ober a ra arc'hant war an oaled, war ar bern emañ, emañ o vevañ diwar ar bern, arc'hant en deus d'ober teil, arc'hant en deus hardizh, pinvidik-mor (pinvidik evel ar mor, pinvidik-pounner, pinvidik-peurfonn, pinvidik-brein, pinvidik-parfont, pinvidik-lous, barrek, gouest) eo, kreñv eo an traoù gantañ, mat eo an traoù gantañ, bez' emañ an arc'hant war ar raden gantañ, tapout a ra gantañ, gounit a ra arc'hant evel ober glav, ober a ra arc'hant evel glav, ober a ra e graf, ober a ra krazadenn, ober a ra fortun, ober a ra ur fortun, ober a ra mat, ober a ra e eost, gounit a ra arc'hant gant ar rozell, dastum a ra arc'hant dre an nor ha dre ar prenestr, druz eo ar geusturenn gantañ, moulloù en deus, kregin en deus, ur madoù bras en deus, madoù en deus, danvez a zo dezhañ, pinvidik-bras eo, bevañ a ra war an ton bras, ren a ra ur vuhez pompus, pinvidik-dreist eo, hennezh a oar brav keinañ, hennezh a zo mat da geinañ, heoliañ a ra gant e arc'hant, war flod emañ e-kreiz ar pinvidigezhioù (Gregor) ; 3. *er hat sein Heu im Trockenem*, graet en

deus e fagodenn, graet en deus krazadenn, graet en deus e ran, graet en deus e graf, graet en deus e eost, graet en deus fortun, graet en deus mat, graet en deus ur fortun, tapet eo gantañ.

Heuarbeiter g. (-s,-) : foenner g., eoster foenn g.

Heuballen g. (-s,-) : boutell foenn gwasket start ha karrez b. ; *Heuballen auf einen Erntewagen aufladen*, ober ur c'harrad ; *runder Heuballen*, rodell foenn b.

Heubeere b. (-,-n) : [Bro-Suis] [louza.] lus str., lusenn b. ; *Heubeeren pflücken*, lusa.

Heubeerkraut n. (-s) : [Bro-Suis, louza.] bod lus g., plant lus str.

Heubinder g. (-s,-) : bouteller g.

Heuboden g. (-s,-böden) : foenneg b., foenneri b. ; *im Heuboden schlafen*, kousket er foenneg.

Heubühne b. (-,-n) : [Bro-Suis] foenneg b., foenneri b.

Heubund g. (-s,-e) / **Heubündel** n. (-s,-) : tortell foenn b., hordenn (feskenn) foenn b., malan foenn g., kuchenn foenn b., boutell foenn b., torkad foenn g., fagodenn foenn b., duilh foenn g. ; *Heubündel auf einen Erntewagen aufladen*, ober ur c'harrad.

Heubüschel n. (-s,-) : tortell foenn b., dornad foenn g., dornadig foenn g., kuchenn foenn b., kuchennad foenn b., bodad foenn g., torkad foenn g.

Heuchelei b. (-,-en) : pilpouzerezh g., klufanerezh g., falsentez b., skoacherezh g., klufanañ g., troioù kamm lies., fentiz b., sev g., chouradennoù lies., komzoù flour lies.

heucheln V.gw. ha V.k.e. (hat geheuchelt) : klufanañ, ober e bilpouz, c'hoari e bilpouz, ober e gazh gieb, ober e glufan, neuziañ, drevezañ, ober an neuz da, ober neuz da, ober an neuz, ober neuz, ober udb diwar neuz, kaout an aer da, ober van da, ober sin a, ober min da, ober ar mod da, fentiñ, kemer troioù pilpous ; *ihr braucht doch nicht zu heucheln*, n'ho peus ket ezhomm d'ober ho kizhier gieb (ho sent kolo), n'ho peus ket ezhomm da neuziañ, n'ho peus ket ezhomm da gemer troioù pilpous.

Heucheln n. (-s) : pilpouzerezh g., falsentez b., skoacherezh g., klufanañ g.

Heuchler g. (-s,-) : pilpouz g., klufan g., toull-sev g., fentour g., gogez g., koarenn b., kazh born g., kazh gieb g., min benniget g., likoez g., mitaouig g., tad an ardoù g., sigoter g., spered tanav a zen g., tanavenn b., klouarenn b., chouradenn b., den faos g., trompler tud g., glabouser g., tad an ardoù fall g., ardaouer g., bombarder g., orbider g., kamambre g., lubaner g. ; *ein Heuchler*, ur sant ruz e dreid g., ur pilpouz g., ur c'hazh gieb g., ur c'hazh born g., ur genoù gieb g., ur min benniget g., ul lubaner g., ul luban g., ul lorber g., ul likaouer g., ur santig kolo g., ur mitaouig g., ur mitouig g., ur gogez g., un den hag a vez heñvel e vezher ouzh e vevenn g., paotr ar gontell gamm g., ur gontell daou-du a baotr b., ur gontell a zaou droc'h b., ur spered kamm-gourgamm a zen g., ur spered tanav a zen g., un trubard yud g., ur Judaz fallakr g., unan gwenn diavaez du diabarzh g., un den faos g., un trompler tud g.

Heuchlerin b. (-,-nen) : klufan b., pilpouzez b., tanavenn b., klouarenn b., klufenn b., koarenn b., likoezenn b., milizenn b., pladenn b., orbiderezh b., plac'h faos b., tromplerezh tud b., glabouserezh b. ; *eine Heuchlerin*, ur plac'h tanav b., un danavenn b., ur seurez frank peder

botez dindan ar bank b., ur seurez peder botez b., ur Werc'hez Vari b., ur dromplerezh tud b., ur glufan b., ur santez kolo b.

heuchlerisch ag. : 1. pilpous, pilpouzek, klufan, tanav, mitouik, mitaouik, goloet, yud, fell, tromplus, kivioul, skoachet, souchet, kildrouk, kamm-korgamm, orbidek, orbidus, klouar ; 2. fent.

Heudiele b. (-,-n) : [Bro-Suis] foenneg b., foenneri b.

Heudimen g. (-s,-) : foenneg b., bern foenn g., gwrac'hell foenn b., bodenn foenn b., bodennad foen b., kalzenn foenn b., kalzennad foenn b.

heuen V.gw. (hat geheut) : foennat, ober foenn, ober ar foenn, eostiñ foenn, troc'hañ foenn, mediñ.

Heuen n. (-s) : foennadeg b., foennerezh g., med g.

heuer Adv. : [Bro-Suis, Bro-Aostria, Bro-Vavaria] hevlene ; *dieser Baum trägt heuer zum ersten Mal*, a) ar wech kentañ eo d'ar wezenn-se da deurel frouezh er bloaz-mañ ; b) ar bloavezh kentañ eo d'ar wezenn-se da frouezhiñ, er bloaz-mañ eo e toug ar wezenn-se frouezh evit ar wech kentañ.

Heuer¹ g. (-s,-) : [labour-douar] foenner g., eoster foenn g., ficher foenn g.

Heuer² b. (-,-n) : [merdead.] gopr martolod g.

heuern V.k.e. (hat geheuert) : [merdead.] tuta, rollañ, lakaat war roll an dud a vor ; *ein Schiff heuern*, kemer ul lestr e fred.

Heuernte b. (-,-n) : [labour-douar] foennadeg b., foennerezh g., med g., troc'hadeg foenn b., foenn g. ; *mit der Heuernte anfangen*, digeriñ troc'h ; *die Heuernte ist im vollen Gange*, emañ an dud bec'h war-dro ar foenn.

Heufieber n. (-s) : [mezeg.] sifern ar foenn g., sifern ar maezioù g.

Heugabel b. (-,-n) : [labour-douar] forc'h foenn b., forc'h hir b.

Heuhalm g. (-s,-e) : [louza.] foennenn b.

Heuhaufen g. (-s,-) : foenneg b., bern foenn g., gwrac'hell foenn b., bodenn foenn b., bodennad foen b., kalzenn foenn b., kalzennad foenn b. ; *der Heuhaufen war von der Erde getrennt*, ar bern foen a oa distok diouzh an douar, ar bern foen a oa distad diouzh an douar, dizouaret e oa ar bern foenn ; *nach oben hin verjüngt sich der Heuhaufen*, rabatet eo bet ar bern foenn, krizet eo bet ar bern foenn ; *ebenso gut könnte man eine Stecknadel in einem Heuhaufen suchen*, kenkoulz klask ur spilhenn en ur galzenn blouz, kenkoulz klask ur spilhenn e-touez bernioù-foenn, kenkoulz klask ur spilhenn e-touez ur bern foenn, kenkoulz klask ur spilhenn e-barzh ar sanailh, kenkoulz deomp klask eur bramm digant eun azen marv.

Heuladung b. (-,-en) : kargad foenn b., karg foenn b., karg a foenn b., charread foenn g., karrad foenn g.

Heulager n. (-s,-) : foenneg b., foenneri b.

Heulboje b. (-,-n) : 1. [merdead.] boue korn-boud g., korn-boud g., boudier g. ; 2. [dre skeud.] klemmicherezh b., revr war wigour g., ltron Varia ar Reuziadoù b., korn-boud g., kluc'hunenn b., kunuc'herezh b., kunuderezh b., termerezh b., leñverezh b., bugel pikous g.

heulen V.gw. (hat geheult) : 1. leñvañ forzh, termal, gouelañ, difronkañ, hirovudiñ, ober hirovodoù bras, leuskel huanadoù glac'har, keinal, kunudañ, kluc'hunañ, cherjal, kunuc'henniñ, kunuc'hañ, gouerouzat, garmiñ,

beogal evel ur vuoc'h kollet he leue ganti, gwigourat ; *sich (t-d-b) die Augen aus dem Kopf heulen, wie ein Schlosshund heulen*, gouelañ evel ul leue, gouelañ dourek (druz, forzh, gwalc'h e galon, a-nerzh e galon, leizh e galon, leun e galon, evel ur vadalen, evel ur feunteun, a-boullad, a-boulladoù, tenn, leizh e gof), skuilhañ pezh a gar daeroù, skuilhañ daeroù puilh (stank, druz, c'hwerv), leñvañ evel ur glazard hag a zo kouezhet en ur grugell verien, gouelañ e walc'h, gouelañ e-leizh e varv, ober ur c'hofad garmañ, garmañ evel ur vadalen, dont tev an dour eus e zaoulagad, dougen gouelvan bras (Gregor) ; **2.** yudal, youc'hal, sklankal, huchal leizh e gorzenn, huchal leizh e vouezh, blejal, hopal ha dihopal evel un diaoul, beogal, boudal, krozal, skuermal, hudal, hual, blejal evel ur vuoc'h kollet he leue ganti ; *eine Sirene heult*, klevet e vez ur c'hwitellerez o c'hwibanat, klevet a reer ur c'hwitellerez o yudal ; *der Wind heult im Kamin*, trouzal a ra an avel er siminal, youc'hal a ra an avel er siminal, c'hwibanat (c'hwitellat, gwic'hal, hudal, soroc'hal, roc'hal, kornal, kunudañ) a ra an avel er siminal, yudal a ra an avel er siminal, an avel a zo pounner er siminal ; *heulender Wind*, avel yud g. ; *der Wolf heult*, yudal a ra ar bleiz, hudal a ra ar bleiz ; **3.** hual, hopal, skrijal, huanadiñ, roc'hal ; *die Eule heult*, hual a ra ar gaouenn, skrijal a ra ar gaouenn, hopal a ra ar gaouenn, ar gaouenn a daol hopadennoù, ar gaouenn a ro hopadennoù da glevet, huanadiñ a ra ar gaouenn, roc'hal a ra labous-an-Ankoù ; **4.** [kr-I] *mit den Wölfen heulen*, c'hwezhañ a-du gant an avel, c'hwezhañ e tu an avel, treiñ gant an avel, mont gant red an dour.

Heulen n. (-s) : **1.** safaradeg b., youc'hadeg b., youc'hadennou lies., busell g., buselladennoù lies., yud g., yuderezh b., yudadeg b., yudadennou lies., youc'h g., huchadeg b., huch g., hopadeg b., skuermerezh g., kriadeg b., kri ha cholori, kri ha youc'herezh, garm ha kri, krierezh g., blej g. ; *das Heulen des Windes*, ar rutenn b., trouz an avelaj g., yud an avel g., youc'hadennou an avel lies., yuderezh an avel g., mouezh an avel o yudal b. ; *das schauerliche Heulen der Eule*, hopadennoù kañvaouus ar gaouenn lies., mouezh skrijus ar gaouenn b. ; *das Heulen der Sirenen*, bouderezh ar c'hwitellerezoù g., klemmadennou ar c'hwitellerezoù lies., leñvadennoù ar c'hwitellerezoù lies., mouezh klemmichus ar c'hwitellerezoù b. ; **2.** klemmicherezh g., klemmichadennoù lies., gouelvan g., klemmvan g., klemmoù lies., keinvan g., leñvoù lies., leñvadeg b., leñverezh g., leñvadennoù lies., kunuc'hennou lies., truandoù lies., yezhoù fall lies., hiruoudoù lies., hiruoudennoù lies., huanadoù glac'har lies., damant g., gwigour g., garmadennoù lies., garmoù lies., klemmadennou lies. ; *Heulen und Zähneklappern*, goueladegoù ha grigoñsadegoù-dent, leñv ha skrign dent, gouelvan ha grigoñs an dent (Gregor).

Heuler g. (-s,-) : **1.** [loen.] kolen reunig g. [*liester kelin reuniged*] ; **2.** [dre skeud.] P. *das ist ja der letzte Heuler !* biskoazh kement all ! biskoazh em buhez kement all ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh oueskoc'h ! biskoazh gwashoc'h tra ! kur gaer ! ur gur gaer ! ; *mein Direktor, das ist der letzte Heuler !* va rener ! gwashoc'h egetañ n'eus ket.

Heulliese b. (-,-n) : klemmasenn b., klemmicherezh b., revr war wigour g., ltron Varia ar Reuziadoù b., korn-boud g., kluc'hunenn b., kunuc'herezh b., kunuderezh b., termerezh b., gouelerezh b., gouelerezh-voc'h b., bugel pikous g.

Heulpeter g. (-s,-) : klemmicher g., klemmuskur g., revr war wigour g., kunuder g., korn-boud g., kluc'hun g., kunuc'her g., kunuder g., termerezh g., goueler g., goueler-moc'h g., leñver g., mousklemmer g., bugel pikous g.

Heulsirene b. (-,-n) : korn-boud g., c'hwitellerez b.

Heulsuse b. (-,-n) : klemmasenn b., klemmuskenn b., klemmicherezh b., revr war wigour g., ltron Varia ar Reuziadoù b., korn-boud g., kluc'hunenn b., kunuc'herezh b., kunuderezh b., termerezh b., gouelerezh b., gouelerezh-voc'h b., leñverezh b., bugel pikous g.

Heulton g. (-s,-töne) : youc'hadenn b., buselladenn b. ; *Heultöne*, safaradeg b., youc'hadeg b., youc'hadennou lies., kriadeg b., kri ha cholori, kri ha youc'herezh, garm ha kri, busell g., buselladennoù lies., yud g., yuderezh b., youc'h g., huchadeg b., huch g., hopadeg b., skuermerezh g.

Heultonne b. (-,-n) : [merdead.] boue korn-boud g., korn-boud g., bouderezh g.

Heumachen n. (-s) : [labour-douar] foennadeg b., foennerezh g., med g., troc'hadeg foenn b.

Heumacher g. (-s,-) : [labour-douar] foenner g., eoster foenn g.

Heumahd b. (-,-en) : andell b., steud str.

Heumaschine b. (-,-n) : [labour-douar] ficherez b., troerezh-foenn b., foennerezh b., fuilherezh-foenn b.

Heumiete b. (-,-n) : foenneg b., bern foenn g., gwrac'hell foenn b., bodenn foenn b., bodennad foenn b.

Heumonat g. (-s,-e) / **Heumond** g. (-s) : miz Gouere g., [rannyezh. e brezhoneg] miz ar foenn g.

Heuochse g. (-n,-n) : [dre skeud.] : palod g., mordok g., beg vil g., beg lor g., bongorz g., paotr hek e c'henoù g., amparfal g., den lor g., penn lor g., lopez g., den direspel g., loen g., loen gars g., pemoc'h badezet g., diaoul direzon g., beulke g., Yann Seiteg g., glaouch g.

Heupferd n. (-s,-e) : [loen.] marc'h-raden g., lamperezh b., killhog-raden g., lammikerezh b., lammiger g., lammigerig g., karveg g., karvez b., karvig-brug g., karv-lann g., karv-raden g., kelien-raden str., krank-raden g., skrilh-raden b.

Heurechen g. (-s,-) : rastell-dro b.

Heurechner g. (-s,-) : rasteller foenn g.

Heureiter g. (-s,-) : [labour-douar] perchennad b. ; *Heu zu einem Heureiter um einen aufrecht stehenden Pfahl aufschichten*, perchennañ foenn, harpañ ur bern foenn gant ur peul.

heurig ag. : ... ar bloaz, nevez.

Heurige(r) ag.k. g. : **1.** tavarn b. ; **2.** *der Heurige*, ar gwin nevez, gwin ar bloaz g.

Heuristik b. (-,-en) : darnoderezh g., kavadenouriezh b. **heuristisch** ag. : darnodek, kavadennek ; *heuristische Methode*, hentenn gavadennek b.

Heuscheuer b. (-,-n) / **Heuscheune** b. (-,-n) : foenneg b., foenneri b.

Heuschnupfen g. (-s) : [mezeg.] sifern ar foenn g., sifern ar maezioù g.

Heuschober g. (-s,-) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] foenneg b., bern foenn g., kalzenn foenn b., kalzennad

foenn b., gwrac'hell foenn b., bodenn foenn b., bodennad foen b. ; *ebenso gut könnte man eine Stecknadel in einem Heuschober suchen*, kenkoulz klask ur spilhenn en ur galzenn blouz, kenkoulz klask ur spilhenn e-touez bernioù-foenn, kenkoulz klask ur spilhenn e-barzh ar sanailh.

Heuschrecke b. (-,-n) : 1. [loen.] marc'h-raden g., lamperez b., kilhog-raden g., lammikerez b., lammiger g., lammigerig g., karveg g., karvez b., karvig-brug g., karv-lann g., karv-raden g., kelien-raden str., krank-raden g., skrilh-raden b. ; 2. [dre skeud.] rasteller g., serrer g., arloup g., skrapet a zen g.

Heuschreckenschwarm g. (-s,-schwärme) : koabrennad karvedeg b., mor a lamperezed g., nijad kilheien-raden g., nijadell kilheien-raden b., ebr lamperezed g., hed kilheien-raden g.

Heuschuppen g. (-s,-) / **Heuspeicher** g. (-s,-) : foenneg b., foenneri b.

Heustadel g. (-s,-) : [Bro-Suis, Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] foenneg b., foenneri b.

heut Adv. / **heute** Adv. : hiziv, feteiz, evit feteiz, en deiz-mañ, en deiz a hiziv, hiziv an deiz, d'an deiz hiziv, evit hiziv, en amzer-vremañ, a-veure ; *was für ein Datum haben wir heute ?* ar bet eus ar miz emamp hiziv ? ar petvet eus ar miz emamp hiziv ? pe zeiz emamp hiziv ? peseurt deiz a zo hiziv ? ; *heute haben wir den 11. Januar*, hiziv emañ an 11 a viz Genver ; *heute ist Freitag*, hiziv emañ ar Gwener, hiziv emamp ar Gwener, ar Gwener a zo hiziv, deuet eo ar Gwener ; *heute haben wir schönes Wetter*, evit feteiz ez eo brav an amzer, emañ an amzer war he zu hiziv ; *wir fahren heute weg*, mont a raimp kuit feteiz ; *noch heute (heute noch)*, feteiz, hiziv diouzhtu ; *das machen wir heute noch vor Einbruch der Nacht*, graet e vo feteiz, a-raok ma vo noz ; *heute früh (heute Morgen)*, hiziv ar beure, hiziv vintin, hiziv diouzh ar mintin, er beure-mañ, er mintin-mañ, evit hiziv beure, evit hiziv vintin, kentaou, ergentaou ; *es ist heute Morgen stark neblig*, un nivlenn dev a zo er mintin-mañ ; *heute früh war es kalt*, ergentaou (evit hiziv vintin, kentaou, ergentaou) e oa yen an amzer ; *der Regenschauer, den wir heute abbekommen haben*, ar barrad glav en deus bet graet feteiz ; *heute Mittag*, hiziv da greisteiz ; *heute Nachmittag*, en enderv-mañ, hiziv goude kreisteiz, emberr, goude kreisteiz, goude lein, ergentaou ; *sie sind heute Nachmittag spazieren gegangen*, ergentaou int bet o vale ; *heute Abend*, hiziv da noz, fenoz, en enderv-mañ, da noz, diouzh an noz, emberr d'abardaez, emberr da noz, henozh ; *heute Nacht*, fenoz, fenoz kentañ, emberr da noz, en noz-mañ, henozh, noz a henozh, evit an noz ; *heute Nacht leuchten die Sterne am Himmel*, lugerniñ a ra ar stered evit an noz, lugern a zo gant ar stered evit an noz, lemm eo ar stered fenoz, birviñ a ra ar stered en oabl evit an noz ; *heute vor acht Tagen*, eizh deiz penn hiziv, eizh deiz 'zo, eizhtez 'zo ; *heute in einer Woche*, hiziv e penn sizhun, hiziv penn sizhun, hiziv ar penn sizhun, hiziv a-benn eizhtez, a-benn eizhtez diwar hiziv, a-benn eizhtez amañ, a-benn eizhtez da-geñver an deiz-mañ ; *heute übers Jahr, heute über ein Jahr*, en deiz-mañ penn-blizenn, en deiz-mañ penn bloaz, an deiz-mañ penn bloaz, hiziv e penn bloaz, hiziv penn bloaz, a-benn bloaz devezh-ha-devezh, a-benn bloaz da-geñver

an deiz-mañ, a-benn ur bloaz amañ, ac'hann da vloaz, da-geñver hiziv er bloaz a zeu, ac'hanen d'ur bloaz ; *von heute an (von heute ab, ab heute)*, a-benn neuze, a-benn hiziv, a-vremañ, diwar vremañ, adalek hiziv, diwar an deiz hiziv, diwar hiziv, a-hiziv, a-neuze, a-ziwar neuze, a-ziwar an deiz-mañ ; *von heute auf morgen*, a hiziv da warc'hoazh ; *von heute auf morgen hat er seine Ansicht geändert*, eus an eil deiz d'egile en deus cheñchet ali penn-ouzh-penn, a-stroñs en deus cheñchet ali ; *heute in acht Tagen*, a-benn eizhtez ac'hanen, hiziv penn sizhun, hiziv e penn sizhun, a-benn eizhtez diwar hiziv, dindan eizhtez diwar hiziv, da benn eizhtez diwar hiziv, war-benn eizhtez diwar hiziv, a-benn eizhtez da-geñver an deiz hiziv, a-benn eizhtez da-geñfin an deiz-mañ, en deiz-mañ penn sizhun, a-benn eizh deiz da-geñver an deiz-mañ ; *heute in zwei Tagen*, a-benn daou zezvezh ha hiziv ; *die Frau von heute*, ar vaouez a vremañ b., ar merc'hed hiziv lies. ; *heute mir, morgen dir*, pep hini d'e dro - pep hini e dro - pep hini en e dro - hiziv va zro, warc'hoazh hoc'h hini ; [kr-l] *heute rot, morgen tot - heute reich, morgen bleich*, hiziv bev, warc'hoazh marv - hiziv ez eus ac'hanomp ha warc'hoazh ne vezimp mui marteze - un den kreñv, un den krevet ... un baleer bras, un den brevet ..., un neuñver kaer, un den beuzet ..., un tenner mat, un den lazhet - un neuñver kaer, ur beuzer kaer ; *was du heute kannst besorgen, das verschiebe nicht auf morgen*, arabat kas da warc'hoazh ar pezh a c'hall bezañ sevenet bremañ-souden - ar c'hentañ mont, ar c'hentañ dont - ar belladenn a zo kac'hadenn - an abretañ ar gwellañ - ar c'hentañ ar gwellañ - seul gent, seul well - an trummañ ar gwellañ - ar primañ ar gwellañ - na zale 'ta d'ober da dra - seul gentoc'h, seul welloc'h - ar c'hentañ n'eo ken ar gwellañ - seul gentañ, seul wellañ (Gregor) - abred ne goll james ; *morgen, morgen, nur nicht heute, sagen alle faulen Leute*, biskoazh digarez ne vankas da zidavez - an neb n'en deus ket c'hoant d'ober a gav bepred digarez - bepred didavez a gav digarez - an nor a dro war he marc'hoù, al lezireg war e wele.

Heute n. (-) : *das Heute*, an amzer vremañ b.

heutig ag. : hiziv, a vremañ, diouzh hiziv, bremañ, diouzh bremañ, bremanel, kempredel, kempred, er mod 'zo ; *die heutige Literatur*, al lennegezh a vremañ b., al lennegezh hiziv b., al lennegezh kempred b., al lennegezh kempredel b. ; *bis auf den heutigen Tag*, betek hiziv ; *die heutige Erziehung*, an deskadurezh hiziv b., an diorroadur a vremañ g. ; *die heutige Zeitung*, ar gazetenn hiziv b. ; *am heutigen Tag*, en deiz-mañ, en deiz a hiziv ; *beim heutigen Wetter*, gant un amzer er mod 'zo, gant an amzer a ra hiziv.

heutzutage Adv. : bremañ 'n deiz, hiziv an deiz, hiziv an amzer, en deiz a hiziv, en devezh hiziv, en deiz hiziv, d'an deiz hiziv, d'an eur hiziv, evit ar mare, evit ar c'houlz, d'ar c'houlz-mañ, bremañ, evit bremañ, en amzer-vremañ, en amzer hiziv, en hon amzer, d'an ampoent, evit c'hoazh, evit an deizioù, en amzer-mañ, er mare-mañ, en amzer a vremañ, en amzer 'zo bremañ, dre an amzer a ra, en amzer a ren, en amzer a zo o ren, gant an amzer a zo o ren, fenoz, en deiz a fenoz.

Heuwagen g. (-s,-) : [labour-douar] karr-eost g., kastell-eost g., kastell-eostek g.

Heuwender g. (-s,-) / **Heuwendemaschine** b. (-,-n) : [labour-douar] ficherez b., troerez-foenn b., foennerez b., fuilherez-foenn b.

Heuwiese b. (-,-n) : foenneg b.

Hevea b. (-, Heveen) : [louza.] gwez-hevea str.

hexadezimal ag. : [mat.] c'hwezekredel, c'hwezekvedennek, dre c'hwezegoù.

Hexadezimalsystem n. (-s) : [mat.] reizhiad c'hwezekredel b., reizhiad dre c'hwezegoù b., reizhiad c'hwezekvedennek b.

Hexaeder n. (-s,-) : [mat.] c'hwec'htaleg g. ; *regelmäßiges Hexaeder*, diñs g., diñsenn b., kub g., kensturdaleg par muzul e gerioù g., c'hwec'htaleg par muzul e gerioù g.

Hexafluor n. (-s) : [kimiezh] heksafluor g.

Hexagon n. (-s,-e) : [mat.] c'hwec'hkogn g., c'hwec'hkogneg g., c'hwec'hkorn g., c'hwec'hkorneg g., c'hwec'htueg g.

hexagonal ag. : [mat.] hegzagonal, c'hwec'hkognek, c'hwec'hkornek.

Hexameter g. (-s,-) : [barzh.] c'hwec'htroadeg g.

Hexe b. (-,-n) : **1.** sorserez b., gwrac'h an Diaoul b. ; *sie hat (sie ist) als Hexe auf dem Scheiterhaufen geendet*, echuiñ a reas he buhez evel sorserez war ur geuneudeg, echuet eo evel sorserez war ur geuneudeg ; **2.** [dre skeud.] P. rachouzell b., keben b., sarpantez b., bitrañsenn b., perseval g., gwesped str., bleizez b., kevnidenn b., gwrac'h b. ; *kleine Hexe*, pikez b., pikez du b., pikez fall b., pebrenn b., diaoulez b., dañvadez b., ebeulez g., orinez fall b., paborez b. ; *alte Hexe*, gwrac'h kozh b., kevnidenn b., sorserez kozh b.

hexen V.gw. (hat gehext) : **1.** sorsiñ, strobañ, strobinañ, kilhañ, kelc'hiañ, ober sorserezhoù (Gregor), ober sorserezh, kaout breoù, ober fizik, ober troioù fizik, ober troioù sorserezh ; **2.** [dre skeud.] P. *ich kann nicht hexen*, n'on ket sorser me ! n'em eus ket breoù me ! ; *wie gehext*, evel dre hud, evel gant un taol hud ; *das geht wie gehext*, kalz re vuan ez a an traoù, ur wir strobinañ eo.

Hexenblume b. (-,-n) : [louza.] diskra b., kokuloz g., kokuloz-gouez g.

Hexenbrut b. (-) : noueñs sorserezed b.

Hexenbuch n. (-s,-bücher) : **1.** agripa g. ; **2.** [dre skeud.] balbouzaj g., bastrouilhaj g., bastrouilhadur g., lipadennoù leue lies.

Hexenfahrt b. (-,-en) : marc'heka deg ar sorserezed o vont d'ar sabad b.

Hexenfest n. (-es,-e) : sabad g.

hexenhaft ag. : ... sorserezh.

Hexenhäuschen n. (-s,-) : [kegin.] ti sorserez bara-mel g.

Hexenjagd b. (-,-en) : **1.** heskinerezh a-enep ar sorserezed g., hande a-enep ar sorserezed g. ; **2.** [dre skeud] hande politikel g., heskinerezh politikel g.

Hexenkessel g. (-s,-) : **1.** kaoter sorserez b. ; **2.** [dre skeud.] *das Stadion gleich einem brodelnden Hexenkessel*, dirollet (diroll) e oa an arvesterien er sportva, kabal ha fougas (un huch hag ur youc'h, un talabao hag ur cholori a'r gwashañ) a oa er sportva, foar (ur sabad, cholori, talabao, un todilhon, ur you hag un hemolc'h spontus, ur jabadao) a oa gant an arvesterien er sportva, toumpial a rae an arvesterien er sportva, ur c'harnaj spontus a rae an arvesterien er sportva, tournial a rae an arvesterien er

sportva, kas karbac'h a rae an arvesterien er sportva, kas safar a rae an arvesterien er sportva, safariñ (magañ o cholori, daoubenniñ, cholorial) a rae an arvesterien er sportva, loeniñ a rae an arvesterien er sportva.

Hexenkunst b. (-) : sorserezh g., hudouriezh b., hudoniezh b., huderezh g., hud g., boemerezh g., strobinañ g., achantouriezh b., breoù lies.

Hexenmehl n. (-s) : [kimiezh] poultre-tarz louzaouenn-ar-saouzan g., poultre-tan louzaouenn-ar-saouzan g., spor saouzanenn str.

Hexenmeister g. (-s,-) : sorser g., achantour g., strobinañ g., hudour g., jodouin g., kelc'hier g., signer g. ; *den Hexenmeister spielen*, c'hoari e baotrig sorser ; *sie hielten ihn für einen Hexenmeister*, e lakaet o doa e-touez paotred ar sabad, e istimañ a raent evel sorser, ober a raent ur sorser anezhañ.

Hexenprozess g. (-es,-e) : prosez sorserezh g.

Hexenring g. (-s,-e) : [louza.] kelc'h sorserez g., kelc'h tokoù-touseg g.

Hexensabbat g. (-s,-e) : sabad g., jilivari g., cholori b., alamani g., talabao g., jabadao g., tourni b., freuz g., keusterezh b., tousmac'h g., diframm g., chalami g., bourbl b., todilhon g., hemolc'h g., reuz g.

Hexenschuss g. (-es) : [mezeg.] gweadenn er groazell b., remm-kein g., droug-kein g., poan-gein b., droug-dargeiz g., keinad g. ; *einen Hexenschuss haben*, bezañ graet ur weadenn en e groazell, kaout ur weadenn en e groazell, kaout droug-kein, kaout poan-gein, kaout droug-dargeiz, kaout ur c'heinad.

Hexenspucke b. (-,-n) : [loen.] krañch-koukoug g., tuf-koukoug g.

Hexenverbrennung b. (-,-en) : tanlazherezh evit abegoù sorserezh g., tanlazherezh ur sorserez g., tanlazherezh sorserezed g.

Hexentanz g. (-es,-tänze) : sabad g.

Hexenwahn g. (-s) : kenvalbori a-zivout ar sorserezed b., sorc'henn vac'hennel a-zivout ar sorserezed b., darvennozh a-zivout ar sorserezed g., albac'henn vac'hennel a-zivout ar sorserezed b.

Hexenwerk n. (-s,-e) : sorserezh g., breoù lies. ; *das ist kein Hexenwerk*, n'eo ket kalz a dra, n'eo ket ur gwall dra, n'eo ket gwall ziaes ober ouzh kement-se, n'eo ket ret kaout breoù evit ober ouzh kement-se, n'eo ket ret bezañ diviner evit gouzout an dra-se.

Hexer g. (-s,-) : sorser g., achantour g., strobinañ g., hudour g., jodouin g., kelc'hier g., signer g. ; *den Hexer spielen*, c'hoari e baotrig sorser ; *sie hielten ihn für einen Hexer*, e lakaet o doa e-touez paotred ar sabad, e istimañ a raent evel sorser, ober a raent ur sorser anezhañ.

Hexerei b. (-,-en) : **1.** sorserezh g., breoù g., huderezh g., rouestl-hud g., sort g., drougavel g. ; *Hexerei treiben*, sorsiñ, strobañ, strobinañ, kilhañ, kelc'hiañ, ober sorserezhoù (Gregor), ober sorserezh, kaout breoù, ober fizik, ober troioù fizik, stigmañ strobinañ, ober troioù sorserezh ; **2.** [dre skeud.] *das ist keine Hexerei*, ken aes ha tra eo ! ; *das muss mit Hexerei zugehen*, ar viltañsoù a zo o c'hoari amañ, n'eus tra ouzh hor strobañ nemet ar viltañs (Gregor).

hexogen ag. : [kimiezh] heksogen.

hg. ag. : [berradur evit herausgegeben] embannet.

Hg [berradur evit **Hydrargyrum**] : arouez kimiek ar bevargant, hidrargirom g.

HG [berradur evit **Handelsgesellschaft**] : kompagnunezh kenwerzh b., kevredad kenwerzh g., embregerezh kenwerzh g., firm g.

Hiatus g. (-,-) : 1. [yezh.] stoksonenn b. ; 2. [skiantoù] grem g., toull g., frailh g., frailder g., frailhadur g., troc'h g.

Hibiskus g. (-, Hibisken) : [louza.] bod-hibiskus g.

hick estl. : hik !

hickeln V.gw. (ist gehickelt / hat gehickelt) : 1. (ist) : mont war garig-kamm, mont war c'harig-kamm, mont a droadig-kamm ; 2. [c'hoari] (hat) : c'hoari garig-kamm, c'hoari troadig (troadig-kamm, derezioù, regenn, marell).

Hickhack g./n. (-s,-s) : tabut g., tabuterezh g., trouz g., jeu b., rendael g., gourdrourz g., rev g., kroz g., diskrap g., breud g., reuz g., c'hoari g., fred g., riot g., chikan g., bec'h g., dael b., c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., butun g.

Hidschra b. (-) : [relij.] Hedjira b., Hidjra b., deroù an hoalad muzulmat g., deroù ar marevezh muzulmat g.

hie Adv. : *hie und da*, 1. [en egor] a bep tu - tu-mañ ha tu-hont - du-mañ, du-hont - en eil tu hag en egile - tu-mañ, tu-se - tu-mañ, tu-hont - amañ-hag-ahont - a-dreuz hag a-hed - a-dreuz hag a-benn - a-dreuz hag a-dal ; 2. [en amzer] ur wechig an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, amzer-hag-amzer, mare-mare, ur wech an amzer, gwech-hag-amzer, pred-ha-pred, dre bep taol, taol-ha-taol, bep ar mare, bep ur mare, bep an amzer, bep a wech, ur wech dre vare, gwech an amzer, gwech ar mare, gwech ha gwech, gwech ha gwech all, gwech dre wech, gwechoù, gwechoù 'zo, gwezhiennoù, gwezhiennoù 'zo, gwezhave, gwezhavez, a wech da wech, gwech a vezh, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhiadoù, a-frapadoù, frapadoù 'zo, a-daoladoù, a-daolioù, a-vareadoù, a-dachadoù, dre bep div wech.

Hieb g. (-s,-e) : 1. taol g., taolad g., taoladenn b., takad g., c'hwistad g., kotad g., tok g., babuenn b., fiezenn b., kistinenn b., freskad g., taol dorn g., skasad g., flipad g., krabanad b., pavad g./b., dornad g., flac'had g., palvad g., lop g., lopadenn b., moñsadenn b. ; *heftiger Hieb*, c'hwistad g., lop g., fiblad g., freilhad g., keuneudennad b., kotad g., takad g., taol yac'h g., taol pounner g., bazhad b., babuenn b., fiezenn b., kistinenn b., katarenn b., kivioul a daol g. ; *fester Hieb*, paborell b. ; *Hieb mit der Peitsche*, flipad g., flipadenn b., skourjezad b., foetad g., taol skourkez g., kelastrennad b., taol-flip g., foetadenn b. ; *Hieb auf den Kopf*, jaoutennad b. ; *Hieb aufs Maul*, *Hieb auf die Schnauze*, *Hieb auf die Fresse*, mojad b. ; *Hieb auf die Schläfe*, penn-padez g. ; *einen Hieb bekommen*, tapout un taol, pakañ un taol ; *jemandem einen Hieb versetzen*, kas un taol d'u.b., reiñ un taol d'u.b., distagañ un taol gant u.b., choukañ un taol d'u.b., plantañ un taol gant u.b., difoeltrañ un taol gant u.b., skeiñ un taol gant u.b., findaoniñ un taol d'u.b., difoeltrañ un taol gant u.b., tanfoeltrañ un taol gant u.b., darc'haouiñ (dispegañ, dic'hastañ) un taol gant u.b., disvantañ un taol gant u.b., kouchañ un taol d'u.b., astenn un taol d'u.b., distagañ ur freskad gant u.b., dic'hourdañ un taol gant u.b., diharpañ un taol gant u.b., diastenn un taol d'u.b., dic'hwistañ un taol gant u.b., delazhiñ un taol gant u.b., dizaoniñ un taol gant u.b.,

dic'hagnañ un taol gant u.b., flastrañ un taol gant u.b., bountañ un taol gant u.b., strinkañ un taol gant u.b. ; *Hiebe bekommen*, pakañ (tapout) taolioù, pakañ (tapout) lopoù ; *einen Hieb abwehren (auffangen)*, diarbenn (distreiñ, parraat) un taol, treiñ diwar un taol ; 2. [dre skeud.] *auf den ersten Hieb*, d'an taol kentañ, ribus, d'ar c'hentañ tro ; [dre skeud.] *der Hieb gilt mir*, din-me e talv an taol ; *einen Hieb haben*, a) bezañ tomm d'e fri, bezañ un toulladig gant an-unan, bezañ erru lous e fri, bezañ ur banne war an-unan, kaout ur garrigellad, bezañ karrigellet, bezañ tomm d'e veg ha bec'h d'an-unan o lakaat neud en nadoz ; b) mankout ur berv d'an-unan, mankout ul loaiaid d'an-unan, bezañ tapet war ar portolof, c'hoari gant e voned, kaout kranked bihan en e benn, bezañ paseet ar C'hastell-Karr-Kamm hag an Tri Roue, na vezañ go e doaz, na vezañ e spered gant an-unan, bezañ kollet e spered gant an-unan, bezañ kollet e benn gant an-unan, c'hoari gant e dog, c'hoari gant he c'hoef, bezañ ur spered forc'hek a zen eus an-unan, bezañ aet e benn un tammig digant an-unan, bezañ laban, bezañ kollet e sterenn, bezañ bet tapet un taol morzhol war e benn, bezañ bet ganet war-lerc'h e dad.

Hieber g. (-s,-) : kleze g., sabrenn b.

hiebfest ag. / **hiebfest** ag. : diziarbennus, diflach, didorrus, diarvar, diarvarus, start war e dachoù, divrall, dibleg, dalc'hus.

Hiebwaße b. (-,-n) : kleze g., sabrenn b.

Hiebwunde b. (-,-n) : troc'hadenn b., boulc'h g., kleizhenn b.

Hiefler g. (-s,-) : [labour-douar] perchennad b. ; *Heu zu einem Hiefler aufschichten*, perchennañ foenn.

hienieden Adv. : war an Douar-mañ, er bed-mañ, war an tamm douar patatez-mañ, dre-mañ, lomañ.

hier Adv. : 1. [en egor] amañ, nomañ, du-mañ, war al lec'h ; *ich bleibe nicht hier*, ne chomin ket amañ, ne chomin ket war al lec'h ; *hier und dort*, *hie(r) und da*, a bep tu - tu-mañ ha tu-hont - du-mañ, du-hont - en eil tu hag en egile - tu-mañ, tu-se - tu-mañ, tu-hont - amañ-hag-ahont - a-dreuz hag a-hed - a-dreuz hag a-benn - a-dreuz hag a-dal - dre amañ ha dre ahont ; *hier ruht ...*, amañ eo beziet ... ; *ich war noch nie hier*, n'on ket bet james c'hoazh amañ ; *hier werden wir den Stall aufbauen*, amañ e vo plas ar c'hraou ; *hier bin ich und hier bleibe ich*, amañ emañ hag amañ e chomin ; *hier oben*, amañ a-us (uheloc'h, en nec'h) ; *hier unten*, amañ dindan (en diaz, izeloc'h, en traoñ) ; *hier bei uns*, du-mañ, en hon touez, dre-mañ, dre amañ, war-dro amañ, amañ ; *genau hier*, amañ end-eeun, amañ e-giz-mañ ; *nimm den großen hier*, kemer hemañ vras ; *die Kleine hier macht sich gut in der Schule*, homañ vihan a zesk mat er skol - homañ, an hini vihan-mañ, a zesk mat er skol ; [dre skeud.] P. es *steht mir bis hier(her)*, me a zo aet skuizh dreist penn, dizonet on diouzh an dra-se, leizh eo va lêr, me am eus leizh va lêr, va gwalc'h am eus, erru on eok gant an dra-se ; *hier auf Erden*, war an Douar-mañ, er bed-mañ, war an tamm douar patatez-mañ, dre-mañ, lomañ ; *er ist nicht von hier*, hennezh n'eo ket ac'hann (avamañ), ganet eo bet e lec'h all, a lec'h all eo, eus ar c'hostezioù all eo, n'eo ket diwar-dro amañ, n'eo ket diwar chas ar vro, o tont eus lec'h all emañ, eus lec'h all eo ; *von hier aus*, alemañ, ac'hann, ac'hanen, avamañ ; *von hier aus bis*

Berlin, ac'hann da Verlin, avamañ da Verlin ; *hier lang ! hier entlang !* dre amañ ! dre an tu-mañ !

2. [en amzer] bremañ ; *hie(r) und da*, ur wechig an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, amzer-hag-amzer, mare-mare, ur wech an amzer, gwech-hag-amzer, pred-ha-pred, bep ar mare, gwech ur mare, gwech an amzer, gwech a wech, ur wech dre vare, gwech an amzer, gwech ar mare, gwech ha gwech, gwech ha gwech all, gwech dre wech, gwechoù, gwechoù 'zo, gwezhiennoù, gwezhiennoù 'zo, gwezhave, gwezhavez, a wech da wech, gwech a vezh, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhiadoù, a-frapadoù, frapadoù 'zo, dre bep taol, taol-ha-taol, a-daoladoù, a-daolioù, a-vareoù, a-vareadoù, a-dachadoù, dre bep div wech ; *von hier an*, a-neuze, a-vremañ, a-benn bremañ, a-benn neuze, diwar vremañ, diwar neuze, adalek (azalek) bremañ, adal neuze, adal bremañ, adalek (azalek) neuze, adalek an ampoent-se, adalek an amzer-se, a-ziwar neuze, a-ziwar an deiz-se, hiviziken / goude-hen / pelloc'h (Gregor).

3. sed amañ, setu amañ, sede, dal ; *hier mein Vater und da meine Mutter*, sed amañ va zad ha sed aze va mamm, setu amañ va zad ha setu aze va mamm ; *der hier*, hemañ ; *hier, nimm !* kemer 'ta ! dal ! dal amañ ! setu amañ !

hier- + araogenn. Adv. : *hieran sehen wir, dass ...*, dre gement-se e welomp e ..., kement-se a ziskouez deomp e ... ; *hieraus folgt, dass ...*, eus kement-se e c'hallomp dezastum e ..., diwar (diouzh) kement-se e welomp e ... ; *hierdurch wurde eine höhere Leistung erzielt*, dre an hent-se e oa bet tu da greskiñ efedusted al labour, dre gement-se e voe kresket fonnusted al labour.

hieran Adv. : e-kichen an dra-se, e-kichen, stok ouzh an dra-se ; *hieran sehen wir, dass ...*, dre gement-se e welomp e ..., kement-se a ziskouez deomp e ...

Hierarchie b. (-,n) : urzhaz g., rummatadur g., skeul-renk b., renkadurezh b. ; *in der Hierarchie der biologischen Systematik steht die Gattung oberhalb der Art und unterhalb der Familie*, er rummatadur ar bevien emañ ar genad dindan ar c'herentiad hag a-us d'ar spesad.

hierarchisch ag. : urzhazek, urzhazel, dre skeul-renk, hervez ar renkadurezh, en urzhaz, skeulrenkel ; [A. Comte] *hierarchische Klassifikation aller Wissenschaften*, renkadur ar skiantoù g. ; *hierarchisch aufbauen*, urzhasaat, renkadiñ ; [stlenn.] *hierarchisches Menü*, lañser urzhasaet g.

hierarchisieren V.k.e. (hat hierarchisiert) : urzhasaat, renkadiñ.

Hierarchisierung b. (-,en) : urzhasaat g., renkadiñ g.

hieratisch ag. : **1.** sakr, belegel ; **2.** strizh ; **3.** hieratek ; *hieratische Schrift*, skritur hieratek b./g.

hierauf Adv. : **1.** [egor] war an dra-se, war se, war gement-se, war-c'horre ; **2.** [amzer] goude, goudevezh, goude-se, a-c'houde, da c'houde, d'ar goude, war lerc'h se, pelloc'h, neuze, da neuze, a-benn goude, a-c'houdevezh, da boursu.

hieraus Adv. : eus an dra-se, ac'hano, alese, alehont, ac'halehont, ac'halese, avaze ; *hieraus folgt, dass ...*, eus kement-se e c'hallomp dezastum e ..., diwar (diouzh) kement-se e welomp e ...

hierbei Adv. : **1.** [egor] tost, e-kichen ; **2.** [amzer] e-ser ober kement-se ; *hierbei sagte er ...*, war-se (o welout an dra-se, war gement-se) e lavaras ...

hierdurch Adv. : **1.** [egor] dre amañ, dre aze, dre enno, dre-hont, dre-mañ ; **2.** [abeg] gant-se, rak-se, alese, setu perak, abalamour da se, e-se, en abeg da se, en askont da se, dre-se, diwar-se, kent a se, kent-se ; *hierdurch wurde eine höhere Leistung erzielt*, dre an hent-se e oa bet tu kreskiñ efedusted al labour, dre gement-se e voe kresket fonnusted al labour.

hierein Adv. : e-barzh an dra-se, e-barzh.

hierfür Adv. : **1.** en eskemm, en distro ; **2.** padal, met, a-du all ; **3.** evit an dra-se, evit-se.

hiergegen Adv. : **1.** a-enep, a-enep an dra-se, ouzh an dra-se ; **2.** amañ.

hierher Adv. : **1.** war-gaout amañ, war amañ, amañ ; *ich hatte ihn hierher geholt*, me am boa klasket anezhañ du-mañ, me am boa kerc'het anezhañ du-mañ, graet em boa dezhañ dont du-mañ ; *bis hierher*, betek amañ, betek bremañ, betek-hen ; *zum Sterben hast du mich hierher gebracht*, va digas ac'h eus graet amañ da vervel ; **2.** ac'hanen, avamañ ; *hierher ergibt sich eine Reihe Probleme*, da-heul an dra-se e teu ur bern kudennoù war wel, kement-se a zegas ur bern kudennoù war e lerc'h.

hierherauf Adv. : amañ en nec'h, amañ ouzh krec'h, amañ el laez.

hierherkommen V.gw. (kam hierher / ist hierhergekommen) : dont war-gaout amañ, dont war amañ, dont amañ ; *ihr braucht euch nicht zu fürchten, hierherzukommen*, arabat deoc'h kaout aon evit dont amañ ; *du solltest lieber hierherkommen !* gwel e vije dit dont amañ ! ; *komm hierher !* deus er c'hostez-mañ ! deus en tu-mañ !

hierherum Adv. : **1.** war an tu-mañ ; **2.** du-mañ, amañ tro-dro, er biojoù, a-dro-war-dro, dre aze.

hierhin Adv. : **1.** [egor] amañ, amañ e-barzh ; *hierhin verirrt sich selten ein Fremder*, rouez e vez gwelet unan a-vaez-bro o tremen dre amañ, ur ral eo gwelet unan a-vaez-bro o tont du-mañ, dibaot eo gwelet unan a-vaez-bro o tont du-mañ, dibaot eo d'unan a-vaez-bro dont du-mañ ; *hierhin und dorthin*, amañ hag ahont, lec'h-ha-lec'h, a lec'h da lec'h, a-dachadoù, a-dreuz hag a-hed, a-dreuz hag a-benn, a-dreuz hag a-dal, tu-mañ ha tu-hont, war an tu-mañ ha war an tu-hont ; **2.** en afer-mañ, war ar poent-mañ.

hierhinab Adv. : dre amañ, en traoñ, d'an traoñ, en diaz, war-zu an diaz, war-draoñ.

hierhinauf Adv. : dre amañ, en nec'h, d'an nec'h, ouzh krec'h, el laez, da laez, d'al laez, war-laez, war-sav, war-bign, war-grec'h, d'al lein, etrezek an uhel, etramek an uhel, da-geñver an uhel, war an uhel.

hierhinaus Adv. : dre amañ.

hierhinein Adv. : dre amañ.

hierhinter Adv. : amañ en adreñv, amañ a-dreñv.

hierhinunter Adv. : dre amañ, en traoñ, d'an traoñ, en diaz, war-zu an diaz, war-draoñ.

hierin Adv. / **hierinnen** Adv. : **1.** [egor] amañ, amañ e-barzh ; **2.** en afer-mañ, war ar poent-mañ.

hiermit Adv. : gant an traoù-se, gant an dra-se, gant-se.

hiernach Adv. : 1. [amzer] goude, goudevezh, goude-se, a-c'houde, da c'houde, d'ar goude, war lerc'h se, pelloc'h, neuze, da neuze, a-benn goude, a-c'houdevezh, da boursu ; 2. da-heul an dra-se, kenkoulz all, diouzh-se, en abeg (dre an abeg, en arbenn, en askont, dre an arbenn) da gement-se, e-se, rak-se, alese, dre-se, diwar-se, kent a se, e-skeud-se, rak-se ; 3. a-hervez.

Hieroglyphe b. (-, -n) : arouezlun g., hieroglif g.

Hieronymus g. : Jerom g., Yerom g.

hierorts Adv. : amañ, du-mañ, er vro-mañ, nomañ, dre zu-mañ.

Hiersein n. (-s) : bezañs b.

hierselbst Adv. : amañ end-eeun, nomañ end-eeun.

hierüber Adv. : 1. [en egor] a-us d'an dra-se ; 2. [keñver, abeg] diwar-benn se, en afer-mañ, war ar poent-mañ, e-keñver an dra-se.

hierum Adv. : 1. en-dro d'an dra-se, tro-dro d'an dra-se ; 2. war an tu-mañ ; 3. du-mañ, amañ tro-dro, er biojoù, a-dro-war-dro.

hierunter Adv. : 1. dindan an dra-se ; 2. e-touez an traoù-se.

hiervon Adv. : eus an dra-se, eus se.

hiervor Adv. : 1. a-raok, dirak, dirak an dra-se ; 2. [dre skeud.] rak se, rak kement-se, ouzh kement-se.

hierzu Adv. : war gement-se, a-zalc'h ouzh an dra-se, evit pezh a sell ouzh an dra-se ; *was berechtigt Sie hierzu?* dre beseurt gwir e rit kement-se ? dre be wir e rit kement-se ? pe dre wir e rit kement-se ?

hierzulande Adv. : amañ, du-mañ, er vro-mañ, dre-mañ, dre amañ, war-dro amañ, dre zu-mañ.

hiesig ag. : eus al lec'h-mañ, eus ar vro-mañ, ac'hanen, a zu-mañ, eus du-mañ ; *der Hiesige*, an henvroad g. ; *das hiesige Bretonisch*, brezhoneg du-mañ g.

hieven V.k.e. (hat gehievt) : [merdead.] sevel, disevel, gorren, gwintañ ; *an Bord hieven*, gwintañ war vourzh ; *den Anker hieven*, sevel an eor.

Hifianlage b. (-, -n) / **Hi-Fi-Anlage** b. (-, -n) : chadenn hi-fi b., chadenn fealder uhel b., chadenn uhelfeleunder b.

Hifthorn n. (-s, -hörner) : [sonerezh] korn olifant g.

high ag. : 1. [dramm] leun-barr, barret ; 2. barret a levenez, beuzet e-barzh al levenez, beuzet e-barzh al laouenidigezh, e barr al levenez, barrleun (barruhel) e galon gant ar joa, meurbet a joa ennañ, leun-barr a levenez, trefuet-holl gant al levenez, ouzhpenn laouen, o nijal (o tridal) gant al levenez, o nijal gant ar stad a zo ennañ, laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, lirzhin evel ur vleunienn, azezet (beuzet) en e bemp plijadur warn-ugent, dibradet, an traoù war ar pevarzek-kant gantañ, fest ennañ, en e laouenañ, digor dezhañ, evel Yann en e wele, evel en ur pred eured, eürus evel ul logodenn er bleud (evel ul logodenn en ur sac'had bleud), kontant evel ur roue war e dron, eürus evel seizh, eürusañ loen a daol troad war an douar, eürusañ den a zebr bara, eürusañ den dindan tro an heol, eürusañ den dindan an Neñv, eürusañ den a zo bet biskoazh, en e zour hag en e c'heot, en e voued, en e voued leun, en en e vutun, er friko, en ur friko, en e wellañ.

Highlands lies. : Uheldirioù lies. ; *Bewohner der Highlands*, Tiruheliad g.

Highlife n. (-/s) : *Highlife machen*, kas warnezi, chervadiñ, korfata, kofata, frikotañ, ren ur vuhez diroll, bevañ war an ton bras, ren ur vuhez pompus.

High Society b. (-) : pennadurezhioù lies., bourc'hvistri lies., pennoù bras lies., oc'haned lies., tarined lies., floc'helleien lies., tud vrav lies., tud cheuc'h lies., oterien lies., tev g. ; *er verkehrt gern in den Kreisen der High Society*, hennezh a blij dezhañ bezañ e-touez an tev.

Hightech n. (-/s) / b. (-) : uheldekologiezh b., teknologiezh vlein b., teknologiezh pennaraok b.

Hightechprodukt n. (-s, -e) : kenderc'had uheldekologiezh g., kenderc'had teknologiezh vlein b., kenderc'had teknologiezh pennaraok b.

hihi estl. : hihi !

hijacken V.k.e. (hat gehijackt) : P. *ein Flugzeug hijacken*, diheñchañ ur c'harr-nij.

Hijacker g. (-s, -) : aerbreizher g.

Hijackerin b. (-, -nen) : aerbreizherez b.

Hilaire g. : Hilari g.

Hilfe b. (-, -n) : 1. skoazell b., sikour g./b., harp g., skor g., skoaz b., rikour g., rekour g., rekourañs b., skoazellerezh g., sikourerezh g., kennerzh g./b., remed g., taol-skoaz g., taol sikour g., souten g., harperezh g., skoradur g., darbar g., madelezh b. ; *gegenseitige Hilfe*, kenskoazell b., karantez b. ; *Hilfe !* sikour ! forzh va buhez ! skoaz din ! ; *um Hilfe bitten*, goulenn skoazell (sikour), gelver [u.b.] war e sikour ; *er wird mich bald um Hilfe bitten müssen*, n'emañ ket pell an amzer ma ranko goulenn skoaz diganin ; *es gibt keinen Ausweg, außer dass wir ihn um Hilfe bitten*, ne vo ket tu deomp diflipañ eus ar blegenn-mañ, nemet goulenn a rafemp digantañ dont da sikour ac'hanomp ; *sie braucht Hilfe*, ezhomm he deus sikour, sikour a rank da gaout ; *ich brauche keine Hilfe !* emsav on ! ; *sie bekommen keinerlei Hilfe*, ne vez graet netra evit o sikour ; *Hilfe holen*, mont da glask sikour, mont da glask skoazell, mont da glask skoaz ; *um Hilfe rufen*, krial forzh, krial forzh e vuhez, krial forzh d'e vuhez, krial sikour, krial toaz d'ar forn, goulenn skoazell, choul e vuhez, gervel davet an-unan ; *jemanden um Hilfe rufen*, gervel u.b. war e sikour, goulenn harp digant u.b., krial u.b. war e sikour, rekouriñ d'u.b., rekouriñ ouzh u.b. ; *ohne Hilfe kommen wir nicht zurecht*, n'omp ket evit dioueriñ skoazell, dober hon eus da vout sikouret ; *ohne die Hilfe seines Vaters hätte er es nie geschafft*, hennezh, panevet d'e dad, ne vije morse deuet a-benn ; *ohne deine Hilfe hätte ich es bestimmt nie geschafft*, keneve ar sikour ac'h eus roet din, biken ne vijen deuet a-benn - panevet ar sikour ac'h eus roet din, biken ne vijen deuet a-benn - kenevedout (panevedout, panevet dit-te, anez dit), biken ne vijen deuet a-benn - keneve ar sikour ac'h eus roet din, taol-chañs ne vefen ket deuet a-benn ; *etwas zu Hilfe nehmen*, kemer udb da skoazell, en em harpañ (kemer harp) war udb ; *jemandem Hilfe leisten*, *jemandem zu Hilfe kommen*, harpañ u.b., reiñ skoaz(ell) d'u.b., reiñ brec'h d'u.b., reiñ un tamm skoaz d'u.b., reiñ harp d'u.b., ober kadorig d'u.b., reiñ un tamm skoazell d'u.b., reiñ skor d'u.b., reiñ aluzen d'u.b., mont (dont) war sikour u.b., dont da sikour u.b., mont war skoazell u.b., teuler dorn d'u.b., dougen dorn d'u.b., dibab u.b., darbariñ d'u.b., talvezout d'u.b., ober ur vad bennak e-keñver u.b., ober evit u.b., rekouriñ u.b. ; *wer würde*

ihnen nicht zu Hilfe kommen ? piv ne glaskfe ket o skoazellañ ? ; *jemandem zu Hilfe eilen*, hastañ dont (mont) war sikour u.b., kabalat da vont war sikour u.b. ; *jemandem Hilfe gewähren*, reiñ harp (skor, skoaz, souden) d'u.b., ober kadorig d'u.b., mont (dont) war sikour u.b., reiñ kennerzh d'u.b., ober evit u.b. ; *Truppen zu Hilfe schicken*, kas sikour, kas rejimantoù skoazell, kas refors ; *mit Hilfe von*, dre hantererezh udb, gant harp (udb), dre sikour (u.b.), dre hanterouriezh (u.b.), dre ser (u.b.), warbouez ..., diwarbouez ..., a-bouez ..., dre voaien (u.b./udb), da-heul ..., oc'h ober e vad eus ... ; *ohne Hilfe*, eñ e-unan penn, hep sikour, anezhañ e-unan ; *ohne Hilfe von außen wird das Bankensystem dieses Landes zusammenbrechen*, reizhiad vankel ar vro-se n'eo ket gouest da chom plom drezi hec'h-unan ; *es war Hilfe in der Not*, tremen poent e oa da vont war e sikour, poent bras e oa da sikour anezhañ, pase pred e oa d'e sikour ; *jemandem eine gute Hilfe sein*, bezañ ur skor bras d'u.b., bezañ un harp a bouez d'u.b., bezañ un tamm mat a skoaz d'u.b., bezañ ur rekour d'u.b., bezañ sikour vat d'u.b., bezañ ur skor a-zoare evit u.b., bezañ un harp a-zoare evit u.b., bezañ un dorn karantezus evit u.b., bezañ post d'u.b., talvezout kalz d'u.b., rentañ servijoù dreist d'u.b. ; *die Nachbarn sind ihm eine gute Hilfe im Alter gewesen*, rekouret e voe kalz (e-leizh) gant e amezeien en e gozhni, skoazellet e voe a-zoare gant e amezeien en e gozhni, sikour vat e voe e amezeien dezhañ en e gozhni, un dorn karantezus e voe e amezeien dezhañ en e gozhni, post e voe e amezeien dezhañ en e gozhni ; **2.** [mezeg.] intentoù lies., louzaouadurioù lies., sikourioù lies., deborzhoù lies. ; *erste Hilfe*, intentoù kentañ lies., louzaouadurioù kentañ lies., sikourioù kentañ lies., deborzhoù kentañ lies.

hilfflehend ag. : aspedus.

Hilfeleistung b. (-, -en) : skoazellerezh g., skoazellañ g., taol-skoaz g., taol sikour g., sikour g./b., harp g., skor g., skoaz b., rikour g., rekour g., rekourañ b., kennerzh g./b., souden g. ; *unterlassene Hilfeleistung*, anskoazell da dud en arvar b.

Hilferuf g. (-s, -e) / **Hilfeschrei** g. (-s, -e) : kri-forzh g., kriadenn-forzh b., galv-enkrez g., kri-enkrez g.

Hilfestellung b. (-, -en) : **1.** [sport] harp g., skor g., skoaz b. ; **2.** [den, sport] harper g., skorer g., skoazeller b.

Hilfesuchende(r) ag.k. g./b. : den a c'houlenn sikour g.

hilfflos ag. : **1.** dizifenn, diskoazell, diharp, diguzul, diharzell, diskor, divrec'hailh, kollet, koll ; *völlig hilflos sein*, bezañ nec'het evel ur c'hi war ur c'hravazh, bezañ nec'het evel an diaoul war ur c'hravazh, na c'houzout petra ober eus e gorf, na gaout na tu na lañs ; **2.** mac'hagn, kabac'h, en argoll, en diaskren ; *hilffloser Kranker*, den mac'hagn g., den kabac'h g.

Adv. : *hilfflos treibendes Schiff*, bag en argoll b. ; *hilfflos dastehen*, bezañ divrec'hailh, bezañ en entremar, bezañ en amzivin, bezañ penn e spered evit gouzout petra ober, bezañ gwall nec'het o c'houzout petra da ober, na c'houzout mui eus pe goad ober laioù (eus pe goad ober ibil, war be du treiñ, a be du treiñ, pe e tu treiñ, penaos ober evit en em lipat), na c'houzout re vat petra ober, na c'houzout war be droad pouezañ, bezañ diaes en e votoù, na c'houzout penaos ober evit tennañ e spilhenn, na c'houzout war peseurt avel sturiañ e vatimant,

na c'houzout penaos ober evit tennañ e lost eus ar vrae, chom luget da zirouestañ e neud, bezañ (chom, menel) war vordo, bezañ boud, en em gavout boud, na c'houzout petra ober eus e gorf, na gaout ardremez.

Hilfflosigkeit b. (-) : **1.** estrenvan b., kabac'hded b., mac'hagn g., disvoued-penn g. ; **2.** diampartiz b., dic'halloud d'en em zibab g.

hilffreich ag. : sikourus, skoazellus, skorus, harpus, remedus ; *jemandem eine hilffreiche Hand reichen*, astenn un dorn sikourus d'u.b., mont war sikour u.b., kinnig e sikour (e skoazell) d'u.b.

Hilffsaktion b. (-, -en) : obererezh dengar g., skoazell en anv Mab-den b., skoazellerezh g., sikourerezh g. ; *die Weiterführung einer Hilffsaktion sichern*, derc'hel un embregadenn skoazell en he flom, diogeliñ kendalc'h un embregadenn skoazell.

Hilffsarbeiter g. (-s, -) : darbarer g., den a boan g., paotr-darbar g. ; *man kann einen ausgebildeten Facharbeiter nicht mit einem ungelerten Hilffsarbeiter gleichstellen*, n'eus ket tu da lakaat heñvel ur gwir vicherour ouzh un darbarer, un darbarer hag ur mañsoner n'int ket ur c'hement, an darbarer n'eo ket mañsoner, ret-mat eo lakaat kemm etre ur mañsoner hag un darbarer.

Hilffsarbeiterin b. (-, -nen) : darbarerez b.

hilffsbedürftig ag. : tavantek, ezhommek, reuzeudik, truek ; *er ist hilffsbedürftig*, sikour a rank da gaout.

Hilffsbedürftigkeit b. (-) : dienez b., berrentez b., tavantegezh b., reuzeudigezh b.

hilffsbereit ag. : servijus, sikourus, skoazellus, skorus, prest da sikour, karantezus ; *er ist immer hilffsbereit*, prest e vez atav da rentañ vad d'ar c'hentañ deuet.

Hilffsbereitschaft b. (-) : servijusted b., servijuster g., karantez b., karantelezh b., karantegezh b., karadegezh b., karitez b.

Hilffsberuf g. (-s, -e) : *medizinischer Hilffsberuf*, micher tro-dro d'ar medisinerzh b., micher ledvezegel b.

Hilffsbischof g. (-s, -bischofe) : [relij.] keneskob g.

Hilffsdienst g. (-es, -e) : burev skoazellañ g., burev sikour g., servij skoazellañ g. ; *sozialer Hilffsdienst*, skoazell sokial b., gwared kevredigezhel g., gwazadur ar skoazell sokial g.

hilffsfertig ag. : servijus, sikourus, skoazellus, skorus, prest da sikour, karantezus.

Hilffsgerät n. (-s, -e) : benveg skoazell g., maneur skoazell g., prest skoazell g., ardivink skoazell g., klav skoazell g.

Hilffsgüter lies. : madoù a skoazell dengar lies., madoù a skoazell denegour lies.

Hilffsgütertransport g. (-s, -e) : dezougadeg denegour b., dezougadeg dengar b., charreadeg denegour b., charreadeg dengar b.

Hilffskasse b. (-, -n) : **1.** kef sikour g., kef skoazell g. ; **2.** eil kef g.

Hilffskraft b. (-, -kräfte) : skoazeller g., sikourer g., harper g., skorer g., eil g., eiler g., darbarer g.

Hilffskreuzer g. (-s, -) : [merdead., lu] lestr-kenwerzh terket evel ul lestr-reder g., lestr-kenwerzh terket evel ur morreder g.

Hilffslaborant g. (-en, -en) : skoazeller kimiour g., darbarer kimiour g.

Hilffslehrer g. (-s, -) : eilkelenner g., eilskolaer g.

Hilfslehrerin b. (-, -nen) : eilkennerez b., eilskolaerez b.
Hilfsmacht b. (-, -mächte) : 1. [polit.] riez kevredet b. ; 2. [lu] nerzhioù skoazell lies.
Hilfsmannschaft b. (-, -en) : [lu] rejimant skoazell g., adarme b., refors g.
Hilfsmittel n. (-s, -) : 1. harp g., skor g., souten g., peadra g., danvez g., dafar g., doare g., moaien b./g., benveg g., araez g., remed g. ; 2. [mezeg.] harper g.
Hilfsmotor g. (-s, -en) : keflusker skoazell g. ; *Fahrrad mit Hilfsmotor*, soleks® g., marc'h-houarn dre dan g., marc'h-houarn gant keflusker skoazell g.
Hilfsorganisation b. (-, -en) : aozadur skoazell g., aozadur dengar g., aozadur denegour g., kevarzhe genskoazell b.
Hilfspfarrer g. (-s, -) : [relj.] vikel g., kure g. ; *ich wurde 1966 zum Hilfspfarrer ernannt*, me a zo bet kureet e 1966.
Hilfspfarrer- : [relj.] vikelel, ... vikel.
Hilfspolizist g. (-en, -en) : skoazeller polis g., kevateg g., gward-maezioù g., gward-hentoù g., gward-parkeier g., P. diwaller park ar brammoù g.
Hilfsposten g. (-s, -) : post sikour g.
Hilfsquellen lies. : danvez kelaouiñ g., dafar teuliaouiñ g., teuliaoueg b., loazioù lies.
Hilfsschule b. (-, -n) : klas emvarrekaat g., klas barrekaat g., skol emvarrekaat b., skol varrekaat b.
Hilfssprechblase b. (-, -n) : [stlenn.] lagadenn ditouriñ b.
Hilfssteiger g. (-s, -) : [mengleuz.] mengleuzier darbarer g., darbarer mengleuz g.
Hilfssteuer b. (-, -n) : [istor, Bro-C'hall] tailh sikour b. [*da baeñ d'ar roue*].
Hilfstrupp g. (-s, -s) : skipailh skoazell g.
Hilfsgruppe b. (-, -n) : rejimant skoazell g., adarme b., bagad souten g., refors g.
Hilfsverb n. (-s, -en) : [yezh.] verb-skoazell g. ; *Hilfsverben dienen zur Bildung der zusammengesetzten Formen eines Verbs*, talvezout a ra ar verboù-skoazell da zistilhañ (da zisplegañ) stummoù kevrennek ar verboù.
Hilfsvertrag g. (-s, -verträge) : [polit.] feur-emglev skoazell g.
Hilfswerk n. (-s, -e) : 1. burev skoazellerezh g., servij skoazellañ g., gwazadur ar gwared kevredigezhel g., gwazadur ar skoazell sokial g. ; 2. [relj.] burev ar madobererezh g., kevredigezh a garitez b. ; 3. [gwallreuzioù, gwallzarvoudoù] *technisches Hilfswerk*, servij sikourioù teknikel prim g.
hilfswillig ag. : servijus, sikourus, skoazellus, skorus, prest da sikour a-youl-vat.
Hilfswillige(r) ag.k. g./b. : youlad g., youladez b., emouestlad g., emouestladez b., skoazeller a-youl-vat g., sikourer a-youl-vat g., emyoulad g., emyouladez b.
Hilfswissenschaft b. (-) : skiant skoazell b.
Hilfswort n. (-es, -wörter) : 1. [yezh.] ger-choukañ g., ger-harp g., ger gourleunius g. ; 2. [barzh.] pri g., ibil g.
Hilfszeitwort n. (-es, -wörter) : [yezh.] verb-skoazell g. ; *Hilfszeitwörter dienen zur Bildung der zusammengesetzten Formen eines Verbs*, talvezout a ra ar verboù-skoazell da zistilhañ (da zisplegañ) stummoù kevrennek ar verboù.
Hilum n. (-s) : [louza.] begel g.
Hilus g. (-, -Hili) : [korf.] begel g.

Himbeere b. (-, -n) : [louza.] flamboez str., flamboezenn b. ; *Himbeeren pflücken*, flamboesa, dastum flamboez.
Himbeergarten g. (-s, -gärten) : flamboezenneg b.
Himbeergeist g. (-es) : [kegin.] likor flamboez g.
Himbeermarmelade b. (-, -n) : [kegin.] konfitur flamboez g., kaotigell flamboez b.
Himbeersaft g. (-s) : [kegin.] chug flamboez g.
Himbeerstrauch g. (-s, -sträucher) : [louza.] flamboezenn b., bod flamboez g.
Himmel g. (-s, -) : 1. oabl g., ebr g., neñv g., amzer b., koabr g., [barzh.] pillig c'hlas b., toenn an deiz b. ; *bedeckter Himmel*, oabl koumoulek g., oabl kudennek g., oabl du g., amzer goumoulek b., amzer goc'hennet b., amzer stanket b., amzer goabrek b., amzer c'holoet b., amzer gogusek b., amzer vouchet b., amzer vouk b. ; *der Himmel ist bedeckt, der Himmel ist bewölkt*, koumoul a zo en oabl, koumoul a zo war an oabl, koumoulek eo an oabl, amzer lug a ra deomp, amzer c'holoet a zo, kudennek eo an oabl ; *ein heiterer Himmel*, un amzer digoumoul b., un oabl glas g., un oabl boull g., un neñvoù digoc'henn g. ; *blauer Himmel*, oabl glas g., oabl glizin g. ; *bleierner Himmel*, oabl louet g., oabl liv ar plom gantañ g. ; *gestirnter Himmel*, oabl steredet-kaer / oabl steredennus (Gregor), oabl stergannek (steredek, steredennek) g., stergann g. ; *am Himmel*, en oabl, war an oabl ; *keine einzige Schäfchenwolke störte den blauen Himmel*, glas e oa an oabl hep an disterañ kaouledenn pe lost-kazh ouzh e varellañ ; *ein Regenbogen erschien am Himmel*, stignet e oa bet gwareg-ar-glav ; *der Adler kreist hoch am Himmel*, an erer a blav e don an neñv (uhel-uhel en aer, e lein an neñv, e barr an oabl) ; *unter freiem Himmel*, dindan bolz an neñv, dindan ar seizh amzer, dindan toenn an noz, dindan an amzer vras, e kambr ar stered, e maner Lonk-Avel, e-barzh liñselioù sant Pêr, dindan toenn an deiz, dindan ar billig vras, war ar frank, e ti Mari C'hlaizioù, en aer vras ; *es wird ihm nicht gut bekommen, weiter unter freiem Himmel zu arbeiten*, fall eo dezhañ chom er-maez da labourat ; *die Wolken jagen über den Himmel*, tremen a ra koumoul en oabl, tizh 'zo gant ar c'houmoul, kaset e vez koabr gant an avel, emañ ar c'houmoul o redek war an amzer ; *in den Himmel steigen*, sevel en ebr hag en amzer, sevel en oabl, sevel betek ar c'hoabr ; *die Schote erheben sich in den Himmel*, siminalioù al labouradegoù a zo gwintet en aer ; *die Augen gen Himmel richten*, sellet d'an nec'h, sellet war-zu an nec'h, sellet er vann, gorren e zaoulagad etrezek an oabl ; *der Regen fällt vom Himmel herunter*, ar glav a zered eus an nec'h, ar glav a zered eus an oabl.
2. [dre skeud.] *zwischen Himmel und Erde*, en aer, war zibrad en aer ; *wie ein Blitz aus heiterem Himmel*, evel ur strak-kurun, dic'hortoz-kaer, a-greiz-peb-kreiz, evel un tarzh kurun ; *das Blaue vom Himmel versprechen, Himmel und Hölle versprechen*, prometiñ mor ha menez, ober mil ha miloù a bromesaoù, sorc'henniñ u.b., digeriñ an Neñv d'an dud, touiñ tourioù ha kestell, prometiñ mil ha mil dra all d'u.b., prometiñ an diaoul hag e gurniel, touiñ kalz ha delc'her nebeut, en em rivinañ en ur prometiñ pep tra hag en em saveteiñ goude en ur chom hep reiñ netra ; *er lügt das Blaue vom Himmel (herunter)*, kontañ a ra gervier du, gwriat (dornañ, pentañ, displantañ,

paskañ, disac'hañ, dibunañ, pennegiñ) a ra gevier bras, displantañ a ra karradoù gevier, troadañ a ra melloù gevier, livañ a ra pikoloù gevier, hennezh a vez pikoloù gevier gantañ, touiñ a ra kalz ha delc'her a ra nebeut, ne vo ket ken bras an diskan ha ma vez e gan, prometiñ a ra an diaoul hag e gernel, touiñ a ra tourioù ha kestall, lavaret a ra gevier a-zevri-bev, tagañ a ra gant ar gaou, emañ o tennañ ur gaer a garotezen deomp ; *aus allen Himmeln fallen*, tapout ur gwall zistro, pakañ un distro lous, bezañ disouezhet brav ha kempenn, kouezhañ e veudig en e zorn, mont e vara gant ar c'hi ; *wir sind aus allen Himmeln gefallen*, distroadet oamp bet dic'hortoz-kaer penn-kil-ha-troad - distroadet glez oamp bet dic'hortoz-kaer - ha pa vefe kouezet an neñv warnomp, ne vije ket bet gwashoc'h - minellet e oa an teodoù - chomet e oamp d'ober yezhoù ; *vom Himmel fallen*, erruout dic'hortoz-kaer, erruout evel ur bleiz, erruout a-greiz-peb-kreiz, erruout evel un tarz kurun, kouezhañ diwar al loar da vare kreisteiz, degouezhout evel ul laer, dont evel ul laer, tarzhañ ; *es ist noch kein Meister vom Himmel gefallen*, diwar ober e teu ar vicher - kemenerien omp tout, met an tailh a zoug - anez labour, prezeg aner, kentañ prezeg a zo ober - ret eo gouzañv evit kaout skiant ha labourat evit kaout arc'hant - o labourat e teuer da vout mañsoner - dre fin tachiñ e teuer da vout tachour - evit deskiñ e ranker aketiñ - gwellañ ma tesker eo diwar hor c'houst hon-unañ, nemet e koust keroc'h - o trougiforniañ e reer kornek ar bara - evit bezañ desket ez eo ret aket - un deroù a zo da bep tra hag e ve da zeskiñ debriñ yod gant ul loa koad - un deroù a zo eus tout - bez' ez eus un deroù eus tout ; *der Himmel hängt ihm voller Geigen*, er ist im siebenten Himmel, ouzhpenn laouen eo, barret a levez eo, laouen eo hag en tu-hont ivez, laouen-meurbet eo, laouen-ran eo, ken laouen ha tra eo, laouen eo evel an heol, ken laouen hag an heol eo, seder eo evel ul laouenan, lirzhin eo evel ul laouenan, lirzhin eo evel ul vleunienn, beuzet eo e-barzh al levez eo, beuzet eo e-barzh al laouenidigezh, e barr al levez eo emañ, leun-barr a levez eo, trefuet-holl eo gant al levez eo, emañ o nijal gant ar stad a zo ennañ, emañ o nijal gant al levez eo, emañ o tridal gant al levez eo, azezet eo en e bemp plijadur warn-ugent, dibradet eo, beuzet eo en e bemp plijadur warn-ugent, emañ an traoù war ar pevarzek-kant gantañ, fest a zo ennañ, en e laouenañ emañ, digor eo dezhañ, barrleun (barruhel) eo e galon gant ar joa, meurbet a joa a zo ennañ, hennezh a zo evel Yann en e wele, hennezh a zo evel en ur pred eured, eürus eo evel ul logodenn er bleud (en ur sac'had bleud), en e vleud emañ, en e jeu emañ, kontant eo evel ur roue war e dron, eürus eo evel seizh, eürusañ loen eo a daol troad war an douar, eürusañ den eo a zebr bara, eürusañ den eo dindan tro an heol, eürusañ den eo dindan an Neñv, eürusañ den eo a zo bet biskoazh, en e zour hag en e c'heot emañ, en e voued emañ, en e voued leun emañ, en e vutun emañ, er friko emañ, en ur friko emañ, en e wellañ emañ ; *jemanden in den Himmel erheben*, uhelaat u.b. dreist ar begoù gwez - reiñ kaol d'u.b., treujoù hag all - milganmeuliñ u.b. - kas u.b. en tu-hont d'an neñv - meuliñ u.b. dreist-penn - reiñ meuleudioù divuzul (amzere) d'u.b. - meuliñ u.b. dreist ar bord - ober stad vras eus u.b. (d'u.b.) - ober lid bras

d'u.b. - kanañ meuleudi d'u.b. - reiñ mel d'u.b. gant al loa-bod - reiñ ur begad mel d'u.b. - reiñ pour gwriziennoù ha tout d'u.b. - reiñ kaol d'ar c'havr - flodañ d'u.b. - ober kudoù d'u.b. - ober kudoù dirak u.b. - ober mounounerezh d'u.b. - lorc'hañ u.b. ; *die Sterne vom Himmel holen wollen*, klask pegañ al loar, sevel (ober) kestall el Loar, klask tapout al loar gant e zent, mont da laerezh al loar, klask kerc'hat (kargañ) dour gant ur bouteg, klask tennañ amanenn eus gouzoug ur c'hi, klask tennañ panez eus gouzoug ur c'hi, treiñ ar c'hi (ar c'hazh) dre e lost, klask an doare da dreiñ an avel diwar-bouez ur sugell, klask treiñ an avel d'u.b., klask treiñ an avel diwar-bouez ur gordenn, tremen e amzer o treiñ mein da sec'hañ, klask pakañ ar bleiz gant un taol boned, klask derc'hel ur bramm war beg un ibil, klask spazhañ melc'hwed, klask serriñ ar bed en ur gloenn vi ; *Himmel und Hölle in Bewegung setzen*, ober bec'h bras, ober e seizh posupl (e seizh gwellañ, an diaoul hag e bevar, e wir wellañ, diouzh e wellañ-holl, gwelikañ ma c'haller), ober e bosupl, ober e holl bosupl, ober e walc'h, klask e walc'h en em ziluziañ anezhi, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, en em aketiñ e pep doare, ober par ma c'haller, ober pellañ ma c'haller, c'hoari an diaoul hag e bevar, plantañ e holl nerzh d'ober udb, ober a-walc'h (lakaat e holl studi, lakaat e holl nerzh) evit dont a-benn eus udb (Gregor) ; *das stinkt zum Himmel ! a)* [dre skeud.] un euzh hag ur skrij eo gwelet kement-se ! ur vezh eo ober kement-se ! un heuz hag ur skrij ! ur vezh eo da welet ! mez ar chas eo kement-se ! mantrus eo ! euzhus eo ! ; *b)* [ster rik] c'hwezh ar mil matañ tra 'zo amañ ! c'hwezh ar pemp-kant a zo gant an dra-se ! ur c'hwezh da ziskar ur marc'h a zo gant an dra-se ! ur c'hwezh da ziskar ar c'hezeg a zo gant an dra-se ! ur c'hwezh fall-mantrus a zo gant an dra-se ! c'hwezh ar bouc'h (c'hwezh kazel, c'hwezh ar foeltr, ur c'hwezh an diaoul, c'hwezh ar foec'h, c'hwezh an dision, c'hwezh an nondedie, ur c'hwezh flaer, c'hwezh an didie, flaer an tri mil) a zo gant an dra-se ! ur c'hwezh ar fallañ a zo amañ ! flaeriañ a ra an dra-se evel ar vosenn ! flaeriañ a ra an dra-se evel ur c'hagn ! flaerius eo an dra-se evel gagn ! ec'h, pebez c'hwezh ! ken flaerius eo an dra-se ma'z eo un doñjer chom war e dro, an dra-se a zo flaerius evel ur pudask, an dra-se a zo flaerius evel ur broc'h ; *Himmel und Hölle spielen*, c'hoari garig-kamm, c'hoari troadig (troadig-kamm, derezioù, regenn, marell, sklas).

3. bro b., korn ar bed g., tolead g. ; *unter einem rauhen Himmel leben*, bevañ en ur vro garv hec'h hinad (garv an temz-amzer enni) ; *unter einem anderen Himmel geboren sein*, bezañ bet ganet e lec'h all, bezañ a lec'h all, bezañ eus ar c'hostezioù all, na vezañ diwar chas ar vro.

4. [relij.] Neñv g., neñvoù lies., uhellec'hioù lies., uhelderioù lies., baradoz g. ; *Himmel und Erde*, an Neñv hag an Douar ; *der Weg in den Himmel*, bali an Neñv b. ; *gen Himmel fahren*, mont (pignat) d'an Neñv ; *in den Himmel kommen*, mont da baradoz an Aotrou Doue, mont d'ar baradoz, mont d'ar c'hloar, mont d'ar joaioù, mont d'ar joausted, gounit ar baradoz, gounit an neñv ; *ein Engel stieg vom Himmel herab*, un ael a ziskennas eus an Neñv ; *der Vater im Himmel*, Hon Tad en neñvoù g. ; *Türsteher des Himmels*, porzhier ar Baradoz g. ; *Tür zum Himmel*, *Tor zum Himmel*, dorioù ar Baradoz lies.,

porzh ar Baradoz g., porzh ar bromesa g., porzh an Neñvoù g., porzh ar c'hloar g. ; *Himmel auf Erden*, baradoz war an douar g. ; *Himmel und Erde als Zeugen anrufen*, gervel holl sent ar Baradoz da destoù ; *gütiger Himmel* ! nondedistag ! mizerdedistag ! mardouen ! va Doue benniget ! va Doue benniget, pebezh torad filiped ! va Doue benniget, ar vadeziant a-raok an eured ! Gwerc'hez Vari ! Gwerc'hez santel ! ; *um Himmels willen* ! gabell ! ganas ! ga ! gagn ! en anv Doue ! a-benn karantez Doue ! alato ! atoue ! daonet ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! double barriken ! seizh kant barrikenad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurun va ene ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurun ! ; *der Himmel behüte uns davor* ! Doue ra viro ! Doue r'hor (d'hor) miro ! ; *dem Himmel sei Dank* ! a-drugarez Doue ! bennozh Doue ! dre c'hras Doue ! ; *gebe der Himmel, dass ...*, Doue da ... (+ anv-verb), a-youl Doue ma ..., a-youl Doue na ... ; *Himmel, Arsch und Zwirn* ! che va Doue ! va Doue benniget ! va Doue benniget, pebezh torad filiped ! va Doue benniget, ar vadeziant a-raok an eured ! Gwerc'hez Vari ! mardouen ! Gwerc'hez santel ! sapredie ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! sac'h ar soner ! kern va buoc'h ! tredir ! traoù Doue ! tripledie ! tribledie ! iche ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mallozh gast ! mallozh ene Doue ! mil mallozh va Doue !

himmelan Adv. : d'an neñv, etrezek an neñv, war-zu an neñv, da-geñver an neñv, etramek an neñv.

himmelangst Adv. : *mir ist himmelangst*, mil aon am eus, treantet eo va c'halon gant an aon, aon bras am eus, spouronet on, ur c'horfad mat a aon a zo ennon, ur revriad mat a aon a zo ganin, treant a zo ganin / gant ar gloazoù emañ (Gregor), bec'h a zo warnon, e bec'h emañ, santout (klevet) a ran c'hwen em loeroù, sevel a ra c'hwen em loeroù, savet ez eus flaer em loeroù, mont a ra bihan va c'halon, skoet on gant an derzhienn-skeud, moan eo va revr, me a zo moan va foñs, sec'hañ a ran gant ar spont, kaoc'h tomm a zo em bragoù.

Himmelbett n. (-s,-en) : gwele gant ur stel-gwele g.

Himmelbettpfosten g. (-s,-) : bann ur stel-gwele g.

himmelblau ag. : glas-oabl, glas-sklaer, pers, glas-pers.

Himmelbläue b. (-) : pers g.

Himmeldonnerwetter estl. : *Himmeldonnerwetter noch einmal* ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double

barriken ! seizh kant barrikenad kurun ! nondedistag ! mizerdedistag ! gabell ! ganas ! ga ! gagn ! atoue ! daonet ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! mordouseg ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurun va ene ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurun !

Himmelfahrt b. (-) : [relij.] *Christi Himmelfahrt*, Yaou-Bask g., gouel pignidigezh Hor Salver d'an Neñv g., an Asañsion b. ; *die Himmelfahrt Christi*, pignidigezh Jezuz-Krist b., pignidigezh Hor Salver d'an Neñv b. (Gregor) ; *Mariä Himmelfahrt*, gorroidigezh ar Werc'hez b., Gouel-Maria-Hanter-Eost g., Gouel-Maria-Kreiz-Eost g., gouel ar Werc'hez douget d'an Neñv g., gouel ar Werc'hez g., an Asompion b.

Himmelfahrtsfest n. (-es) : [relij.] 1. Yaou-Bask g., gouel pignidigezh Hor Salver d'an Neñv g., an Asañsion b. ; 2. Gouel-Maria-Hanter-Eost g., Gouel-Maria-Kreiz-Eost g., gouel ar Werc'hez douget d'an Neñv g., an Asompion b.

Himmelfahrtskommando n. (-s,-s) : bagad-stourm emzistruj g., bagad kenavo d'ar bed all g., kefridiezh emlath b.

Himmelfahrtsnase b. (-,-n) : [dre fent] fri gwintez g. / fri war varc'h (Gregor), fri distroñset g.

Himmelfahrtstag g. (-s) : [relij.] 1. Yaou-Bask g., gouel pignidigezh Hor Salver d'an Neñv g., Asañsion b. ; 2. gouel Maria Hanter-Eost g., gouel ar Werc'hez douget d'an Neñv g., Asompion b.

Himmelherrgott estl. : *Himmelherrgott noch einmal* ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! sac'h ar soner ! nondedistag ! mizerdedistag ! gabell ! ganas ! ga ! gagn ! atoue ! daonet ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! mordouseg ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! double barriken ! seizh kant barrikenad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! tripledie ! tribledie ! iche ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurun va ene ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurun !

himmelhoch ag. : divent, bras-divent, bras kenañ-kenañ, ramzel, uhel-spontus.

adv. : *himmelhoch überlegen*, kalz gwelloc'h, pell gwelloc'h, ur barr gwell, un toullad gwell, un tamm mat gwelloc'h, un hanter gwelloc'h, war an ampl gwelloc'h, e-leizh gwelloc'h, gwelloc'h ur flipad, kant gwech gwelloc'h ; *himmelhoch jauchzend*, o nijal gant al levezet a zo ennañ, dirollet gant al levezet, er-maez eus an-unan gant al levezet, trelatet gant al levezet ; *himmelhoch bitten*, gourfediñ, pediñ gant striv (gant prez, gant aket, start) (Gregor), pediñ hag aspediñ, pediñ war bennoù e zaoulun.

himmeln V.gw. (hat gehimmelt) : P. bamiñ, estlammiñ, sebeziñ, mantrañ, bezañ bamet, chom goursavet.

Himmelreich n. (-s) : [relij.] *das Himmelreich*, glad Doue g., rouantelezh an Neñvoù b., rouantelezh an Neñv b., porzh an neñvoù g., porzh ar Bromesa g., porzh ar Joa g., ar joaioù lies., ar Baradoz g.

Himmelsäquator g. (-s) : [stered.] keheder oablel g.

Himmelsbläue b. (-) : pers g.

Himmelsbrand g. (-s,-brände) : [louza.] dinamm str., gloanig g., gore-wenn b., inam str., pallennig-ar-Werc'hez g., merzherenn-ar-Werc'hez b., louzaouenn-ar-Werc'hez b., lañjer-an-Aotrou-Doue b., trezoù-ar-Mabig-Jezuz lies.

Himmelsbraut b. (-,-bräute) : [relij., barzh.] leanez b.

Himmelsbrot n. (-s) : [Bibl] mann g., Mann g.

Himmelschlüssel g./n. (-s,-) : [louza.] 1. boked-laezh g. ; 2. louzaouenn-ar-skevent b., bara-an-ozhac'h-kozh g.

himmelschreiend ag. : skrijus, euzhus, argarzhus, hegus, kriz-meurbet ; *himmelschreiendes Unrecht*, direizhded skrijus (euzhus) ken na gomz b.

Himmelserscheinung b. (-,-en) : [fizik] anadenn gosmek b.

Himmelsfeste b. (-) : bolz an neñv b., bolz an neñvoù b., bolz an oabl b., bolz steredennet b., stergann g., ar billig vras b., ar billig c'hlas b., ebr g., toenn an deiz b.

Himmelsfreude b. (-) : joa an neñvoù b. ; *die ewige Himmelsfreude*, joa badel an neñvoù b.

Himmelsgabe b. (-,-n) : prof eus an Neñv g.

Himmelsgegend b. (-,-en) : korn ar bed g. ; *die vier Himmelsgegenden*, ar pevar fennroud lies., ar pevar avel lies., pevar c'horn ar bed lies., ar pevar roud avel lies.

Himmelsgewölbe n. (-s) : bolz an neñv b., bolz an neñvoù b., bolz an oabl b., bolz steredennet b., stergann g., ar billig vras b., ar billig c'hlas b., toenn an deiz b., ebr g., oabl g., kambr ar stered b.

Himmelskarte b. (-,-n) : [stered.] kartenn an oabl b., kartenn steredoniezh b., taolenn steredoniezh b.

Himmelskönigin b. (-) : [relij.] rouanez an Neñvoù b., rouanez an Neñv b.

Himmelskörper g. (-s,-) : [stered.] korf kosmek g., korf-oabl g., korf-egor g.

Himmelskreis g. (-es) : [fizik] pellenn-oabl b.

Himmelskugel b. (-) : [fizik] boul-oabl b., boulenn-oabl b.

Himmelskunde b. (-) : steredoniezh b.

Himmelsleiter b. (-) : [Bibl] skeul Jakob b.

Himmelsmechanik b. (-) : mekanikoniezh ar stered b.

Himmelsraum g. (-s,-räume) : ebr g. ; *die Himmelsräume*, an neñvoù lies., bolz an neñvoù b., bolz an neñv b., bolz an oabl b., ar volz steredennet b., ar

stergann g., ar billig vras b., ar billig c'hlas b., an ebr g., kambr ar stered b.

Himmelsrichtung b. (-,-en) : pennroud g., roud-avel g. ; *die vier Himmelsrichtungen*, ar pevar fennroud lies., ar pevar avel lies., ar pevar fennavel lies., pevar c'horn ar bed lies., ar pevar roud avel lies. ; *aus allen Himmelsrichtungen*, eus pevar c'horn ar bed, eus pevar c'horn ar vro, eus ar pevar avel.

Himmelschlüssel g./n. (-s,-) : [louza.] boked-laezh g.

Himmelspeise b. (-) : [mojenn.] boued an Doueed (Gregor) g., ambrozi b.

Himmelsstrich g. (-s,-e) : [stered.] tolead g., korn ar bed g.

Himmelsstürmer g. (-s,-) : 1. [mojenn.] Titan g. 2. [dre skeud.] emsavad distern g., emsavad fourdouilh g., paotr an utopia g., hunvreer g.

Himmelstrank g. (-s) : [mojenn.] nektar g., died an Doueed b.

Himmelstiefe b. (-) : donoabl g.

Himmelswagen g. (-s,-) : 1. [mojenn.] karr kosmek Helios g. ; 2. [stered.] *der große Himmelswagen*, ar C'hastell-Karr Kamm g., ar C'hastell-Karr-Bras g., ar C'hastell-Karr g., ar C'harr-Kamm g., Kastell ar Seizh Ejen-Arat g., ar Seizh Ejen-Arat lies., Karr Arzhur g., al Lost Arar g., ar Seizh Steredenn lies.

himmelswärts Adv. : d'an neñv, etrezek an neñv, war-zu an neñv, da-geñver an neñv, etramek an neñv.

Himmelswiese b. (-) : bolz an neñv b., bolz an neñvoù b., bolz an oabl b., bolz steredennet b., stergann g., pillig vras b., pillig c'hlas b., ebr g., toenn an deiz b., kambr ar stered b.

Himmelszeichen n. (-s,-) : steredeg ar zodiak b., rann an arouezkelc'h b.

Himmelszelt n. (-s) : [barzh.] bolz an neñv b., bolz an neñvoù b., bolz an oabl b., bolz steredennet b., stergann g., kambr ar stered b., pillig vras b., pillig c'hlas b., ebr g., toenn an deiz b.

Himmelsziege b. (-,-n) : [loen.] gioc'h b./g.

Himmel-und-Hölle-Spiel n. (-s,-e) : 1. garig-kamm b., troadig g., troadig-kamm g., derezioù lies., regenn b., marell b. ; *Himmel-und-Hölle spielen*, c'hoari ar varell, c'hoari troadig-kamm ; 2. c'hoari ar yarig paper g.

himmelweit ag. : 1. pell-tre ; 2. divent, bras-divent, bras kenañ-kenañ, ramzel ; *ein himmelweiter Unterschied*, ur pezh mell (ur pikol, ur pebezh) diforc'h g., kalz a gemm, ur c'hemm bras-spontus g.

himmlisch ag. : 1. neñvel, neñvek, ... an neñv, ... an neñvoù, dreistnatur ; *himmlische Worte*, komzoù neñvel lies. ; *der himmlische Vater*, Hon Tad en neñvoù g., Doue g., an Aotrou Doue g. ; *die himmlischen Heerscharen*, meuriad gwenvidik ar re zivarvel g., aelez (aeled) an neñvoù lies., aelez (aeled) ar Baradoz lies. ; *das Himmlische Reich*, rouantelezh an Neñvoù b., rouantelezh an Neñv b., glad Doue g., porzh an neñvoù g., porzh ar Bromesa g., porzh ar Joa g., ar joaioù lies., ar Baradoz g., ar c'hloar b. ; 2. [dre skeud.] derc'h, hollgaer, dreist, dispar, eus ar c'haerañ, eus ar c'haerañ, eus ar re gaerañ, kaer-distailh, kaer-eston, kaer-meurbet, koant-hardizh, koant-ifam, brav-hardizh, brav-ifam, brav-kruel, kenedus-espar, kaer evel un delwenn, kaer evel an deiz, kaer evel an heol, kaer evel ur ganevedenn, kaer

evel al loar, koant evel al loar, koant evel an heol, kaer evel ur rozenn, kaer evel an dour, koant evel un ael Doue, koant evel ur boked, kaer evel ar baradoz, kaer-dispar, terrupl.

Himmliche ag. k. lies. : *die Himmlischen*, an doueed lies., an doueoù lies.

hin

I en egor

1. *rakverb rannadus hag adverb a verk ar pellaat e-keñver an hini a gomz* : *wo gehst du hin* ? da belec'h ez ez ? da ven ez ez ? d'e-men ez ez ? pe war-zu ez ez ? war-gaout pelec'h ez ez ? ; *gehst du hin* ? ha mont a ri di ? ; *ich muss hin*, ret eo din mont di ; *nach etwas hin*, etrezek (war-zu, war-du, da-gaout, war-gaout, da-geñver, etramek) udb ; *er ging nach der Stadt hin*, mont a reas war-zu (da-gaout, war-gaout, da-geñver, etramek, etrezek) kêr ; *von oben weg nach unten hin*, eus an nec'h (eus al laez) d'an traoñ / eus an nec'h d'an diaz (Gregor) ; *nach unten hin*, etrezek (war-zu, etramek) an traoñ, da-gaout (war-gaout, da-geñver) an diaz.

2. *an der Küste hin*, gant an aod, oc'h hedañ (oc'h heuliañ) an aod, a-hed an aod, dre hed an aod, hed an aod (Gregor) ; *durch den Raum hin*, dre ar spas, dre an egor ; *über das ganze Land hin*, er vro a-bezh.

3. *mont* ; *zehn Kilometer hin*, *zehn Kilometer zurück*, dek kilometrad mont, dek kilometrad dont ; *dreißig Kilometer hin und zurück*, tregont kilometrad mont ha dont ; *hin und zurück*, mont-dont ; *Flug hin und zurück*, nij mont-dont g. ; [trenioù, kirri-nij, kirri-boutin, bigi] *einmal Mainz, hin und zurück* ! ur bilhed mont-dont betek Mainz ! ur mont-dont betek Mainz !

II en amzer

1. *das ist noch lange hin*, a-benn neuze hag ac'hanen di en devo harzhet meur a gi, amzer d'an diaoul da gozhañ en ifern, pell amzer a vezo ac'hann di, pell emañ Yann diouzh e gazez, ur poulzad mat a amzer a vezo ac'hann di.

2. *vom Morgen bis zum Abend hin*, adalek ar beure betek an noz, a-hed an deiz, hed an deiz, dre hed an deiz, e-pad Doue an deiz, an deiz-Doue, etre daou benn an deiz, etre daou benn an devezh, eus sav-heol betek kuzh-heol, eus an eil sklêrijenn d'eben, eus an eil heol d'egile, etre an div sklêrijenn, eus gouloù-deiz da serr-noz.

III auf etwas hin *auf diese Hoffnung hin*, diwar-bouez ar spi-se, abalamour d'ar spi-se, bountet (broudet) gant ar spi-se ; *aufs Ungewisse hin*, d'an avantur / erruet pe erruo (Gregor), n'eus forzh petra a c'hoarvezfe, c'hoarvezet pezh a garo, e fri war-raok hag eñ war-lerc'h ; *auf jemandes Empfehlung hin*, **a**) dre erbed u.b., en erbed u.b., dre hanterouriezh (hantererezh) u.b., gant moaien u.b., dre zorn u.b., dre c'hrad u.b. ; **b**) diwar ali u.b., war ali u.b., war (dre) atiz u.b., war ger u.b., dre guzul u.b., diwar erbedoù u.b., aliet gant u.b. ; *auf seinen Rat hin*, war e ali, war e c'her, war e atiz, dre e atiz, dre e ali, dre e guzul, diwar e atiz, diwar e ali, diouzh e ali, aliet gantañ ; *auf die Gefahr hin*, e (war) riskl da, er riskl a, en arvar da, e taraz da, mat ha ma.

IV vor sich hin *vor sich (t-rt) hin reden*, embrezeg, komz en e bart e-unan, komz e-unan-penn, komz e-unan-kaer, lavaret e oferenn, grozmolat, bourboutil, komz outañ e-unan, komz d'e dog (d'e chupenn, d'he c'hoef), lavaret udb d'e vañch, lavaret udb etre Doue hag eñ, chaokat e

c'henoù, lavaret un dra bennak etre e roched hag e vruched, lavaret un dra bennak etre e roched hag e chouk ; *vor sich hin singen*, *vor sich hin summen*, sobonat, fringoliñ, sardonenniñ, sardonin, mouskanañ, gouganañ ; *vor sich (t-rt) hin dösen*, bezañ e soñj war veaj ; *sie weinte leise vor sich (t-rt) hin*, gouelañ a rae goustadik.

V zu etwas hin *er sprach zu der Menge hin*, komz a reas ouzh ar boblad tud ; *die Fenster liegen zur Straße hin*, skeiñ a ra ar prenester war ar straed.

VI hin sein P. *das Gerät ist hin*, foeltret eo an ardivink, an ardivink en deus graet e reuz, aet eo an ardivink er sac'h ; *die Uhr ist hin*, torr eo an eurier, torret eo an eurier, sac'het eo an eurier da vat, aet eo an eurier er sac'h, an eurier en deus graet e reuz, foeltret eo an eurier ; *er ist hin*, un den echu eo, dibunet en deus e gudenn, kollet eo da vat, aet eo er sac'h, echu eo gantañ, ne bado ket pell ken, en dro-mañ ez eus fin dezhañ, tapet eo evel ur razhenn er griped, sklaer eo e abadenn ; *alles ist hin*, debret eo koan ! echu an neizh kegin ! kollet eo pep tra ! e-barzh ar sac'h ! echu tout ! echu an abadenn !

VII hin und ...

hin und her, amañ hag ahont - a-dreuz hag a-hed - a-dreuz hag a-benn - a-dreuz hag a-dal - tu-mañ ha tu-hont - a-dachadoù - tu-mañ, tu-hont - lec'h-ha-lec'h - a lec'h da lec'h ; *zögern Sie nicht zu lange hin und her* ! na chomit ket da bouezañ re bell ! ; *hin- und hergehen*, mont ha dont, bezañ o vont-dont ; *hin und her gehen*, mont-dont hep pal resis, kantreal, kantren, torimellat, baleata, pazeal, riboulat, foetañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, reded ar c'hwitell, mont dre c'hêrioù ha broioù, bevañ baleant, baleantañ, bale bro, roulat ar bed, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, ruilhal dre an hentoù, foetañ ar pavezioù / ober kozh botoù (Gregor) ; *es hat ein großes Hin und Her gegeben*, eno e oa savet mesk, eno e oa savet bec'h ; *in diesem Haus herrscht ein ständiges Hin und Her*, kas-digas a vez en ti-mañ, kas a vez a bep tu en ti-mañ, emeur atav mont-dont en ti-mañ, atav e vez mont-dont en ti-mañ, emaint bepred war ar c'has-digas en ti-mañ ; *hin und wieder*, ur wechig an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, amzer-hag-amzer, mare-mare, ur wech an amzer, pred-ha-pred, gwech-hag-amzer, bep ar mare, bep ur mare, bep an amzer, bep un amzer, bep ar wech, a amzer da amzer, ur wech dre vare, gwech an amzer, gwech ar mare, gwech ha gwech, gwech ha gwech all, gwech dre wech, gwechoù, gwechoù 'zo, gwezhiennoù, gwezhiennoù 'zo, gwezhave, gwezhavez, a wech da wech, gwech a vezh, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhiadoù, a-frapadoù, frapadoù 'zo, a-goulzoù, a-goulzadoù, koulz-ha-koulz, bep eil mare, dre bep taol, taol-ha-taol, a-daoladoù, a-daolioù, a-vareadoù, a-dachadoù, dre bep div wech, a bellik da bellik, tanav ; *er ist zwischen Vater und Mutter hin und her gerissen*, war zaouhanter emañ etre e dad hag e vamm ; *hin und zurück*, mont-dont ; *Flug hin und zurück*, nij mont-dont g. ; [trenioù, kirri-nij, kirri-boutin, bigi] *einmal Mainz, hin und zurück* ! ur bilhed mont-dont betek Mainz ! ur mont-dont betek Mainz !

hinab Adv. : d'an traoñ, war-zu an diaz, a-ziwar laez, diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h ; *weiter hinab*,

izeloc'h c'hoazh, pelloc'h d'an traoñ, pelloc'h war-zu an diaz ; *den Fluss hinab*, gant ar stêr, gant kas (gant red) an dour ; *hinab mit euch !* diskennit ac'halese ! deuit d'an traoñ ! diskennit d'an traoñ !

hinab-² *rakverb rannadus a verk ul lusk war-draoñ hag ar pellaat e-keñver an hini a gomz.*

hinabblicken V.gw. (hat hinabgeblickt) : *auf etwas (t-rt) hinabblicken*, sellet ouzh udb a-ziwar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h).

hinabbringen V.k.e. (brachte hinab / hat hinabgebracht) : kas d'an traoñ, diskenn.

hinabfahren V.gw. (fährt hinab / fuhr hinab / ist hinabgefahren) : diskenn gant ur c'harr-tan.

V.k.e. (fährt hinab / fuhr hinab / hat hinabgefahren) : diskenn gant ur c'harr-tan, kas d'an traoñ gant ur c'harr-tan.

hinabfallen V.gw. (fällt hinab / fiel hinab / ist hinabgefallen) : kouezhañ a-blom, en em ziskrougañ, mont d'an douar ; *wieder hinabfallen*, askouezhañ.

hinabfliegen V.gw. (flog hinab / ist hinabgeflogen) : [nij.] diskenn a-serzh.

hinabgehen V.gw. (ging hinab / ist hinabgegangen) : diskenn, diskenn d'an traoñ, mont d'an traoñ ; *die Treppe hinabgehen*, diskenn (mont d'an traoñ) gant an diri ; *der Weg geht hinab*, mont a ra an hent war-draoñ (war-ziskenn, war-ziribin, war-bouez traoñ), war-naou e ya an hent, war-ziribin emañ an hent, diribin a zo gant an hent.

hinabhelfen V.gw. (t-d-b) (hilft hinab / half hinab / hat hinabgeholfen) : *jemandem hinabhelfen*, reiñ dorn (ober kazel) d'u.b. evit diskenn.

hinabkommen V.gw. (kam hinab / ist hinabgekommen) : diskenn, diskenn d'an traoñ.

hinablaufen V.gw. (läuft hinab / lief hinab / ist hinabgelaufen) : redek d'an traoñ, diskenn d'ar red ; *die Straße hinablaufen*, redek d'an traoñ gant ar straed.

hinabspringen V.gw. (sprang hinab / ist hinabgesprungen) : diskenn en ul lamm, lammat en traoñ, lammat d'an traoñ.

hinabsteigen V.gw. (stieg hinab / ist hinabgestiegen) : diskenn, diskenn d'an traoñ, diskenn d'an douar, mont d'an douar, pignat d'an traoñ, krapat d'an traoñ, skeuliañ d'an traoñ, mont d'an traoñ ; *die Treppe hinabsteigen*, diskenn (mont d'an traoñ) gant an diri ; *die Stufen hinabsteigen*, diskenn gant an derezioù ; *von einem Berg hinabsteigen*, diskenn diwar ur menez.

hinabstoßen V.gw. (stößt hinab / stieß hinab / ist hinabgestoßen) : *auf etwas (t-rt) hinabstoßen*, rabaniñ war udb.

hinabstürzen V.gw. (ist hinabgestürzt) : **1.** redek d'an traoñ, diskenn d'ar red, diruilhal d'an traoñ, dilammat d'an traoñ ; **2.** kouezhañ a-blom.

V.k.e. (hat hinabgestürzt) : bountañ d'an traoñ, skeiñ d'an traoñ, diruilhal.

V.em. : **sich hinabstürzen** (hat sich (t-rt) hinabgestürzt) : redek d'an traoñ, diruilhal d'an traoñ, diskenn d'ar red, delammat d'an traoñ.

hinabtragen V.k.e. (trägt hinab / trug hinab / hat hinabgetragen) : kas d'an traoñ war-zoug, dougen d'an traoñ, diskenn war-zoug.

hinabwärts Adv. : war-zu an diaz, etrezek an traoñ, da-gaout an diaz, da-geñver an diaz, war-gaout an diaz, etramek an diaz.

hinan Adv. : d'an nec'h, d'al laez ; *den Hügel hinan*, o krapañ ouzh ar run, o krapañ gant tor ar menez, o sevel gant ar grapenn.

hinangehen V.gw. (ging hinan / ist hinangegangen) : sevel, pignat.

hinansteigen V.gw. (stieg hinan / ist hinangestiegen) : sevel, pignat, krapañ.

hinarbeiten V.gw. (hat hingearbeitet) : *auf etwas (t-rt) hinarbeiten*, poaniañ (strivañ, lakaat e boan, lakaat e striv) da dizhout udb, tennañ e vennozh d'ur pal bennak, bizañ d'udb, bizañ da dizhout udb, tennañ d'udb.

hinauf¹ Adv. : d'an nec'h, d'al laez, a-ziwar draoñ, diouzh an traoñ, eus an traoñ, diouzh traoñ ; *den Strom hinauf*, a-enep red an dour ; *weiter hinauf*, uheloc'h c'hoazh, pelloc'h war-zu al laez, pelloc'h d'an nec'h, pelloc'h d'al laez ; *von unten hinauf*, eus an traoñ d'an nec'h, eus an traoñ d'al laez, eus an diaz d'an nec'h.

hinauf² *rakverb rannadus a verk ul lusk war-grec'h hag ar pellaat e-keñver an hini a gomz.*

hinaufarbeiten V.em. : **sich hinaufarbeiten** (hat sich (t-rt) hinaufgearbeitet) : **1.** pignat gant poan ; **2.** sevel en e garg diwar-bouez e labour.

hinaufbegleiten V.k.e. (begleitete hinauf / hat hinaufbegleitet) : ambroug d'an nec'h.

hinaufblicken V.gw. (hat hinaufgeblickt) : sellet d'an nec'h, sellet er vann.

hinaufbringen V.k.e. (brachte hinauf / hat hinaufgebracht) : kas d'an nec'h, kas d'al laez.

hinauffahren V.gw. (fährt hinauf / fuhr hinauf / ist hinaufgefahren) : [karbedoù] mont d'an nec'h, mont war-laez, pignat, mont war-grec'h ; *den Strom hinauffahren*, mont a-enep an dour, mont a-enep red (a-enep kas) an dour.

V.k.e. (fährt hinauf / fuhr hinauf / hat hinaufgefahren) : kas d'an nec'h, kas d'al laez.

hinaufführen V.gw. (hat hinaufgeführt) : *der Weg führt hinauf*, pignat a ra an hent war-grec'h (war-laez, d'al laez, d'an nec'h), mont a ra an hent war-grec'h (war-sav, war-bign), war sevel e ya an hent, sav a zo gant an hent, pouez-krec'h a zo gant an hent, an hent a zo krap gantañ, krec'h a zo gant an hent, war-grec'h emañ an hent.

V.k.e. : kas d'an nec'h, kas d'al laez.

hinaufgehen V.gw. (ging hinauf / ist hinaufgegangen) : sevel, pignat, krapañ, krimpañ, mont war-grec'h, mont d'al laez, mont ouzh krec'h ; *den Hang hinaufgehen*, sevel (pignat) gant ar grapenn, krapañ ouzh ar run, krapañ gant tor ar menez, pignat gant an diribin, sevel gant ar grec'henn, graviañ, sevel (pignat) gant ar c'hrav, krimpañ ur roz.

hinaufhelfen V.gw. (t-d-b) (hilft hinauf / half hinauf / hat hinaufgeholfen) : sikour da bignat, skoazellañ evit pignat.

hinaufkämmen V.k.e. : *die Haare hinaufkämmen*, lakaat e vlev a-sonn (a-bik), sonnañ e vlev.

hinaufklettern V.gw. (ist hinaufgeklettert) : pignat, krapat, skeuliañ, graviañ, krimpañ.

hinaufkommen V.gw. (kam hinauf / ist hinaufgekommen) : erruout en nec'h, degouezhout el laez.

hinauflassen V.k.e. (lässt hinauf / ließ hinauf / hat hinaufgelassen) : leuskel da bignat, aotren pignat.

hinauflaufen V.gw. (läuft hinauf / lief hinauf / ist hinaufgelaufen) : redek d'an nec'h, pignat d'ar red, redek war-grec'h.

hinaufreichen V.gw. (hat hinaufgereicht) : tizhout, diraeziñ, tapout, mont betek.

V.k.e. (hat hinaufgereicht) : tizhout, diraeziñ, dont, tapout ; *reich mir bitte den Hammer hinauf!* deus ar morzhol din, mar plij - amañ ar morzhol din, mar plij - tizh (diraez) ar morzhol din, mar plij - tap ar morzhol din, mar plij.

hinaufschicken V.k.e. (hat hinaufgeschickt) : kas d'an nec'h, kas d'al laez.

hinaufschrauben V.k.e. (hat hinaufgeschraubt) : kreskiñ, uhelaat, gorren, lakaat da greskiñ, lakaat da c'horren, lakaat da geraat, lakaat da uhelaat.

hinaufschwingen V.em. : **sich hinaufschwingen** (schwung sich hinauf / hat sich (t-rt) hinaufgeschwungen) : en em strinkañ war udb, bezañ en ul lamm war udb.

hinaufsehen V.gw. (sieht hinauf / sah hinauf / hat hinaufgesehen) : sellet d'an nec'h, sellet er vann.

hinaufsetzen V.k.e. (hat hinaufgesetzt) : sevel, gorren, uhelaat ; *die Preise hinaufsetzen*, keraat (uhelaat, kreskiñ, gorren) ar prizioù.

hinaufsteigen V.gw. (stieg hinauf / ist hinaufgestiegen) : mont d'an nec'h, mont war-grec'h, mont war-laez, mont d'al laez, mont ouzh krec'h, pignat, krapat, krimpañ, gorren ; *den Hang hinaufsteigen*, sevel (pignat) gant ar grapenn, krapañ ouzh ar run, pignat gant an diribin, krapañ gant tor ar menez, sevel gant ar grec'henn, graviañ, sevel (pignat) gant ar c'hrav ; *die Treppe hinaufsteigen*, mont (sevel, pignat, krapañ) gant an diri ; *in den Speicher hinaufsteigen*, pignat er c'hrignol, sevel da grec'h an ti, mont d'ar solier.

hinaufsteigen n. (-s) : pignidigezh b., pignadur g., havidigezh b., gorroidigezh b., krapadenn b., kraperezh g.

hinaufstürzen V.gw. (ist hinaufgestürzt) : dont pevar-hapevar ar skalieroù gant an-unan, pignat a-bevaroù gant an diri.

hinauftragen V.k.e. (trägt hinauf / trug hinauf / hat hinaufgetragen) : kas d'an nec'h war-zoug, dougen d'an nec'h.

hinauftreiben V.k.e. (trieb hinauf / hat hinaufgetrieben) : **1.** kas war an uhel, lakaat da bignat ; **2.** [kenw.] lakaat da greskiñ, lakaat da c'horren, lakaat da geraat, lakaat da uhelaat, kas war-grec'h ; *die Preise hinauftreiben*, lakaat ar prizioù da c'horren (da greskiñ, da geraat, da uhelaat), kas ar prizioù war-grec'h.

hinaufwärts Adv. : war-zu an nec'h, etrezek al laez, d'an nec'h, d'al laez, da-gaout al laez, war-gaout al laez, etramek al laez, war-grec'h, da-geñver an nec'h.

hinaufwollen V.gw. (will hinauf / wollte hinauf / hat hinaufgewollt) : **1.** kaout c'hoant pignat, goulenn pignat ; **2.** *hoch hinaufwollen*, kaout c'hoant sevel uhel en e karg, kaout c'hoant kreññañ, kaout c'hoant mont pell, kaout c'hoant mont da bell, kaout c'hoant ober berzh, kaout c'hoant sevel dreist e renk ; *höher hinaufwollen*, kaout c'hoant sevel, kaout c'hoant uhelaat, kaout c'hoant mont pelloc'h, klask sevel dreist e renk.

hinaus¹ Adv. : **1.** [egor] er-maez, e-kuit ; *zum Fenster hinaus*, dre ar prenestr, dre doull ar prenestr ; *zur Tür hinaus schauen*, sellet dre an nor ; *hinaus mit euch!* er-maez ! e-barzh an amzer ! kit e-barzh an amzer ! kerzhit er-maez ! kit kuit ! er porzh ! kerzhit diwar va zro ! ; *wo soll das hinaus?* ha da belec'h e kas an dra-se ? ; *nach vorn hinaus*, war-zu ar straed, en diaraog, en tu a-raok, er penn a-raok ; *nach hinten hinaus*, en diadrefñ, en tu adrefñ, er penn-adrefñ ; **2.** [amzer] en tu all da ; *auf Jahre hinaus*, evit bloavezhioù ha bloavezhioù, bloavezhioù-pad ; *über das Grab hinaus*, en tu all d'ar marv ; **3.** [muzul, kementad] en tu all da, dreist, estr ; *über einen gewissen Punkt hinaus*, dreist ur gont a zo ; *und darüber hinaus*, ha kaeroc'h 'zo, ha koantoc'h 'zo, ha muioc'h 'zo, ouzhpenn-se, ouzhpenn da se, zomui-ken, war ar marc'had, en tu-hont (en tu all) da gement-se, estreget kement-se, dreist kement-se, ha gwasoc'h 'zo, ha gwelloc'h 'zo, hag ouzhpenn 'zo ; **4.** *über etwas hinaus sein*, **a)** bezañ kemeret e greñv war udb, bezañ trec'h d'udb, bezañ dreist udb ; **b)** [dre skeud.] bezañ en tu all d'udb, bezañ en em graet diouzh udb, na vezañ gwasket e galon ken gant udb ; **5.** *auf etwas hinaus sein*, bezañ oc'h ober udb, bezañ gant udb.

hinaus² rakverb rannadus a verk un ermaeziadenn hag ar pellaat e-keñver an hini a gomz.

hinausbefördern V.k.e. (beförderte hinaus / hat hinausbefördert) : teurel er-maez, stlepel er-maez, skarzhañ, karzhañ, reiñ herr da ... da vont ac'hann, lakaat er-maez, lakaat er porzh, digêriañ, bountañ er-maezh, sevel e dreid da, diskouez da ... pelec'h e oa faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, lakaat en hent, didreuzaoüiañ, reiñ foet an nor da, ruzañ kuit, P. foultrañ er-maez, foutrañ er-maez, foutañ er-maez.

hinausbegleiten V.k.e. (begleitete hinaus / hat hinausbegleitet) : *jemanden hinausbegleiten*, ambroug u.b. betek toull an nor., ober ur paz ki d'u.b.

hinausbeugen V.em. : **sich hinausbeugen** (hat sich (t-rt) hinausgebeugt) : *sich zum Fenster hinausbeugen*, stouiñ ouzh ar prenestr, stouiñ ouzh bardell (ouzh barlenn) ar prenestr, bountañ e benn er-maez dre ar prenestr, mont war e vrusk (bezañ war e stou) er prenestr, mont war e vruched er prenestr.

hinausbitten V.k.e. (bat hinaus / hat hinausgebeten) : digouviañ, digouviañ [u.b.] da vont kuit, pediñ [u.b.] da vont kuit.

hinausblicken V.gw. (hat hinausgeblickt) : **1.** sellet er-maez ; **2.** *nicht über seine Nase hinausblicken*, na welet sklaer, bezañ dall e gazh (e saout), bezañ sot evel ur Gwenedad, bezañ sot evel ur vuoc'h (dall a spered, berrwel, berrwelet, berrboell, berr a skiant), bezañ lourt e spered, bezañ lourt a spered, bezañ lourt a benn, bezañ lakaet ul lunedoù koad war e zaoulagad, bezañ ur penn luch eus an-unan.

hinausbringen V.k.e. (brachte hinaus / hat hinausgebracht) : **1.** ambroug betek toull an nor, ober ur paz ki da ; **2.** kas er-maez, dougen er-maez, lemel er-maez.

hinausdrängen V.k.e. (hat hinausgedrängt) : bountañ er-maez, skarzhañ, karzhañ.

V.gw. (ist hinausgedrängt) : **1.** goulenn mont er-maez ; **2.** bountañ evit mont er-maez, ilinata evit mont er-maez,

en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont er-maez, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont er-maez, toullañ e hent a-dreuz an engroez evit mont er-maez, digeriñ e hent dre an engroez evit mont er-maez, mont bount-divount dre-douez an dud evit mont er-maez, mont bount-divount dre-vesk an dud evit mont er-maez, en em silañ dre-vesk an dud evit mont er-maez, en em silañ dre-douez an dud evit mont er-maez.

hinausdürfen V.gw. (darf hinaus / durfte hinaus / hat hinausgedurft) : kaout aotre da vont er-maez, kaout gwir da vont er-maez.

hinauseilen V.gw. (ist hinausgeeilt) : hastañ da vont er-maez.

hinausekeln V.k.e. (hat hinausgeekelt) : P. reiñ heug da, heugañ, doñjeriñ, ober fas koad d'u.b. evit kaout an dizober anezhañ.

hinausfahren V.gw. (fährt hinaus / fuhr hinaus / ist hinausgefahren) : 1. mont er-maez gant ur c'harr-tan, sortial ; 2. [merdead.] diborzhiañ, mont er-maez eus ur porzh-mor ; 3. mont en tu all da.

V.k.e. (fährt hinaus / fuhr hinaus / hat hinausgefahren) : kas er-maez gant ur c'harr-tan.

hinausfinden V.gw. (fand hinaus / hat hinausgefunden) : kavout penaos mont er-maez.

hinausfliegen V.gw. (flog hinaus / ist hinausgeflogen) : 1. nijal kuit ; 2. kouezhañ, kaout lamm, tapout lamm ; 3. bezañ skarzhet, tapout e sac'h poell hag all.

hinausführen V.k.e. (hat hinausgeführt) : 1. kas er-maez ; 2. kas en tu all da ; 3. ambroug betek toull an nor, ober ur paz ki da.

hinausgehen V.gw. (ging hinaus / ist hinausgegangen) : 1. mont er-maez, digêriadenniñ, digêriañ, digêriñ, ermaeziañ, sortial, diankañ, foetañ er-maez ; *gehen wir lieber hinaus*, bravoc'h e vimp er-maez ; *bei schlechtem Wetter hinausgehen*, mont dindan an amzer fall, mont edan ar fall amzer, mont er-maez dre un amzer fall, mont da foetañ fank ; 2. [dre skeud.] *das Fenster geht auf die Straße hinaus*, skeiñ a ra ar prenestr war ar straed ; 3. mont en tu all da, trehontiñ, treuztremen, distremen, mont hiroc'h eget, mont pelloc'h eget ; *über die Möglichkeiten hinausgehen*, mont dreist d'ar pezh a c'hall bezañ graet, mont en tu all da bezh a zo posubl ober, distremen pezh a zo posubl ober ; *meine Schuld geht auf viele Jahre hinaus*, ne vo ket peurbaeet va dle a-raok bloavezhioù ha bloavezhioù ; *das geht über meinen Verstand hinaus*, kement-se a zo dreist va maner (dreist va skiant, dreist va foell, dreist va c'hompren, dreist va reiz), setu aze avat ha zo dreist va skiant, n'emaon ket evit kompren an dra-se, n'on ket barrek ouzh traoù a seurt-se, kement-se a zo trec'h da'm gouiziegezh, kement-se a zo trec'h din ; *das geht über seine Kräfte hinaus*, kement-se a zo dreist e nerzh (en tu all d'e nerzh, en tu all dezhañ), n'eo ket evit kement-se, n'emañ ket evit bezañ trec'h war an dra-se (evit pakañ an dra-se), ouzhpenn dezhañ eo an dra-se, n'en deus ket itrik a-walc'h da gas al labour-se da benn, emañ null ganti ; 4. tennañ da ; *all sein Sinnen und Trachten geht nur aufs Geld hinaus*, devet eo e galon gant an arc'hant, n'en deus ket albac'henn nemet rastellat arc'hant, lakaat a ra e holl albac'henn da zastum ur bern arc'hant, n'emañ e breder nemet war-dro an arc'hant, troet eo war an dastum, troet eo war an danvez,

troet eo war an arc'hant, troet (taolet) eo gant an arc'hant, troet eo da zastum, ur galon arc'hant a zo anezhañ, ur marc'h an arc'hant a zo anezhañ, ur c'hoz a zo anezhañ, dalc'het eo gant arwez an aour, sorc'hennet eo gant an arc'hant, gwashañ ma'z eo sot gant an arc'hant ! hennezh a ra un doue eus e yalc'h ! hennezh a zo segal segal ! ; *es geht darauf hinaus* ..., pal an dra-se eo ..., kement-se a denn da ...

Hinausgehende(r) ag.k. g./b. : eztier g., eztieres b.

hinausgeleiten V.k.e. (geleitet hinaus / hat hinausgeleitet) : ambroug betek toull an nor, ober ur paz ki da.

hinausgucken V.gw. (hat hinausgeguckt) : 1. sellet er-maez ; 2. *nicht über seine Nase hinausgucken*, na welet sklaer, bezañ dall e gazh (e saout), bezañ sot evel ur vuoc'h (sot evel ur Gwenedad, dall a spered, berrwel, berrwelet, berr a skiant, berrboell), bezañ lourt e spered, bezañ lourt a spered, bezañ lourt a benn, bezañ lakaet ul lunedoù koad war e zaoulagad, bezañ ur penn luch eus an-unan.

hinaushalten V.k.e. (hält hinaus / hielt hinaus / hat hinausgehalten) : lakaat da dremen er-maez, derc'hel er-maez.

hinaushängen V.k.e. (hat hinausgehängt) : istribilhañ, lakaat a-istribilh, skourrañ, krougañ.

hinausjagen V.k.e. (hat hinausgejagt) : argas, kas kuit, touch kuit, lakaat aer e kilhorou u.b., skarzhañ, karzhañ, chaseal, loc'hañ, hemolc'hiñ, didreuzaoüiañ, bannañ ; *jemanden zum Tempel hinausjagen*, argas u.b., kas kuit u.b., skarzhañ u.b., kas u.b. er-maez, reiñ foet an nor d'u.b., teuler (lakaat) u.b. er-maez, lakaat u.b. er porzh, digêriañ u.b., bountañ u.b. er-maezh, sevel e dreid d'u.b., reiñ herr d'u.b. da vont ac'hann, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, bale u.b., didreuzaoüiañ u.b., lakaat u.b. en hent, bannañ u.b., chaseal u.b., hemolc'hiñ u.b., P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, foutrañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez.

V.gw. (ist hinausgejagt) : difoupañ, diflipañ, difourkañ, diflukañ, diboukañ, dilammat, dispakañ.

hinauskatapultieren V.k.e. (katapultierte hinaus / hat hinauskatapultiert) : [dre skeud.] P. skarzhañ, karzhañ dre nerzh, bountañ er-maez, didreuzaoüiañ.

hinausklettern V.gw. (ist hinausgeklettert) : krapañ evit mont er-maez.

hinauskommen V.gw. (kam hinaus / ist hinausgekommen) : 1. mont er-maez 2. [dre skeud.] kas da ; *es kommt auf eins hinaus*, tuig ha talig eo kement-se holl, se 'zo tuig ha talig, tuig 'zo talig, er givijeri e vez an ejened buoc'hed, ur maout a zo un dañvad, marv eo ar gwez-avalou ha disec'het plant ar sistr, un heñvel dra eo, kenkoulz an eil hag egile, kenkoulz an eil evel egile, koulz tra eo, hemañ hag hennezh a zo ur memes tra / par eo hemañ da hennezh / hemañ hag hennezh a zo ingal / ur memes eo / un heñvel eo (Gregor).

hinauskomplimentieren V.k.e. (komplimentierte hinaus / hat hinauskomplimentiert) : P. *jemanden hinauskomplimentieren*, digouviañ u.b., kas u.b. da sutal, kas u.b. war ar c'herzhed, kas u.b. da gac'hat, kas u.b. da c'hwitellat, kas u.b. da c'hwitellat mouilc'hi da Venez-Are, kas u.b. da c'hwitellat gloc'hed war gribell Menez-

Are, kas u.b. da glask brennig da Venez-Are, kas u.b. da dalaregeta, kas u.b. da wriat botoù, kas u.b. da vaez, kas u.b. da c'hwileta, kas u.b. da dreiñ bili d'an aod, kas u.b. da dreiñ bili d'an heol, kas u.b. da gousket, kas u.b. da gousket d'an heol, kas u.b. d'an heol, kas u.b. diwar-dro, kas u.b. da foar an diaoul, kas u.b. da lusa, kas u.b. da c'hwennat panez, kas u.b. da aveliñ e loeroù, kas u.b. da beuriñ, kas u.b. da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazañ, kas u.b. da droadañ, kas u.b. da sotal brulu da bark an aod, kas u.b. da strakal brulu, kas u.b. da vrammat, kas u.b. d'an tus, kas u.b. gant ar foeltr, kas unan bennak da foar ar c'hwitelloù, kas u.b. d'ar foar, kas u.b. da foar an ifern, kas u.b. da foar an tri mil, distekiñ u.b., reiñ e sac'h d'u.b., reiñ an digouvi d'u.b., reiñ e begement d'u.b., distouvañ u.b., reiñ e zistag d'u.b., reiñ ur c'habestr d'u.b., reiñ e gouign d'u.b., pediñ u.b. da vont da lec'h all da c'hwileta, kas u.b. da logota da Venez-Are, reiñ herr d'u.b., diarbenn u.b., divorodiñ u.b., distrañañ u.b., kas u.b. da granketa, kas u.b. da glask triñchin, kas u.b. da bourmen, kas u.b. da vale / kas u.b. da driñchina (Gregor).

hinauslassen V.k.e. (lässt hinaus / ließ hinaus / hat hinausgelassen) : leuskel da vont er-maez, digeriñ war.

hinauslaufen V.gw. (läuft hinaus / lief hinaus / ist hinausgelaufen) : **1.** mont er-maez d'ar red ; **2.** kas da ; *es läuft auf dasselbe hinaus*, un heñvel dra eo, ar memes tra eo, ne zegaso kemm ebet en afer, ne cheñcho netra, se 'zo tuig ha talig, tuig 'zo talig, ar memes tra e vo a benn ar fin, kenkoulz an eil hag egile, kenkoulz an eil evel egile, koulz tra eo.

hinauslegen V.k.e. (hat hinausgelegt) : **1.** lakaat er maez ; **2.** [kenwerzh] lakaat war wel, dispakañ, displegañ, ober distalaj eus, staliañ.

hinauslehnen V.em. : **sich hinauslehnen** (hat sich (t-rt) hinausgelehnt) : *sich zum Fenster hinauslehnen*, stouiñ ouzh ar prenestr, stouiñ ouzh bardell (ouzh barlenn) ar prenestr, bountañ e benn er-maez dre ar prenestr, mont war e vrusk (bezañ war e stou) er prenestr, mont war e vruched er prenestr.

hinausmachen V.em. : **sich hinausmachen** (hat sich (t-rt) hinausgemacht) : P. diskampañ, disvantañ kuit, jilgammañ, skarañ, mont el lev, en em dennañ, treiñ e gilhorou, sachañ e gilhorou gant an-unan, kas e gilhorou, tennañ e gilhoù, sachañ e ivinoù, frapañ e zivesker diouzh ul lec'h bennak, en em ripañ kuit, en em riklañ, rankout he c'hribat, gounit a veg botez, c'hoari a veg troad, gallout kaout hed e c'har, gallout kaout hed e votez, skubañ ar ouinell, mont d'e dreid, harpañ ar vanell, mont er gas, sachañ e garavelloù gant an-unan, mont da redek ar c'had.

hinausmüssen V.gw. (muss hinaus / musste hinaus / hat hinausgemusst) : rankout mont er-maez.

hinauspacken V.em. : **sich hinauspacken** (hat sich (t-rt) hinausgepackt) : P. diskampañ, disvantañ kuit, jilgammañ, skarañ, mont el lev, en em dennañ, treiñ e gilhorou, sachañ e gilhorou gant an-unan, kas e gilhorou, tennañ e gilhoù, sachañ e ivinoù, frapañ e zivesker diouzh ul lec'h bennak, ripañ kuit, en em ripañ kuit, en em riklañ, rankout he c'hribat, gounit a veg botez, c'hoari a veg troad, gallout kaout hed e c'har, gallout kaout hed e votez, skubañ ar ouinell, mont d'e dreid, harpañ ar vanell,

mont er gas, sachañ e garavelloù gant an-unan, mont da redek ar c'had.

hinausposaunen V.k.e. (posaunte hinaus / hat hinausposaunt) : P. embann war ar groaz, embann (skignañ) d'ar seizh avel, trompilhañ.

hinausragen V.gw. (ist hinausgeragt) : sevel dreist d'ar re all, sevel a-us d'ar re all, balirañ, balegañ, difourkañ, bezañ war valir ; *über etwas (t-rt) hinausragen*, bezañ (sevel) uheloc'h eget udb, bezañ a-zioc'h d'udb, mont dreist d'udb, distremen udb.

hinausreichen V.k.e. (hat hinausgereicht) : astenn, reiñ. V.gw. (hat hinausgereicht) : mont betek, tremen, mont dreist ; *von hier aus reicht der Blick weit hinaus*, gwelet e vez pell vro ac'hanen.

hinausrennen V.gw. (rannte hinaus / ist hinausgerannt) : mont er-maez d'ar red.

hinausrücken V.k.e. (hat hinausgerückt) : **1.** bountañ er-maez ; **2.** [dre skeud.] gourzezañ, dereniñ, dilerc'hiañ, warlerc'hiañ, daleañ, deport, ampellañ, diwezataat, tardañ, teuler termen d'ober udb.

V.k.e. (ist hinausgerückt) : **1.** mont er-maez ; **2.** [lu] disailhañ.

hinausschaffen V.k.e. (hat hinausgeschafft) : kas er-maez, lemel er-maez.

hinausschauen V.gw. (hat hinausgeschaut) : sellet er-maez.

hinausschicken V.k.e. (hat hinausgeschickt) : kas er-maez.

hinausschieben V.k.e. (schob hinaus / hat hinausgeschoben) : **1.** bountañ er-maez ; **2.** gourzezañ, dereniñ, dilerc'hiañ, warlerc'hiañ, daleañ, deport, ampellañ, diwezataat, kas da belloc'h, tardañ, teuler termen d'ober udb, termen-didermen ; *auf acht Tage hinauschieben*, deren (dereniñ, daleañ) a-benn eizhtez ; *wenn du deinen Besuch dauemd hinauschiebst, wirst du wohl nie zu ihm gehen*, a van da van n'i ket d'e welet.

hinausschießen V.gw. (schoss hinaus // ist hinausgeschossen / hat hinausgeschossen) : **1.** (ist) : *über das Ziel hinauschießen*, **a)** [lu] tennañ re bell, tennañ en tu all d'ar pal, **b)** [dre skeud.] mont re bell ganti, mont er-maez (eus ar park), mont dreist ar pal (ar roudenn, an arroudenn, ar yev), lammat dreist ar c'harzh, lammat dreist ar c'hleuz ; **2.** (hat) : tennañ er-maez ; **3.** (ist) : difoupañ, diflipañ, difourkañ, diflukañ, diboukañ, dilammat, dispakañ.

hinausschmeißen V.k.e. (schmiss hinaus / hat hinausgeschmissen) : teurel er-maez, stlepel er-maez, bannañ er-maez, skarzhañ, karzhañ, ruzañ kuit, P. foultrañ er-maez, fouttrañ er-maez, foutañ er-maez, plantañ er-maez ; *wir haben alles hinausgeschmissen*, skarzhet hon eus tout an traoù, graet hon eus karzhadenn vras ; *ich habe ihn hinausgeschmissen*, roet em boa herr dezhañ da vont ac'hann, taolet (lakaet) em boa anezhañ er-maez, lakaet em boa anezhañ er porzh, digêriet em boa anezhañ, savet em boa e dreid dezhañ, diskouezet em boa da hennezh pelec'h e oa faziet ar mañsoner, taolet em boa anezhañ war an hent bras, lakaet em boa anezhañ en hent, roet em boa foet an nor dezhañ, plantet em boa anezhañ er-maez, didreuzaoüet em boa anezhañ, P. foultret em boa anezhañ er-maez,

foutret em boa hennezh er-maez, foutet em boa anezhañ er-maez.

Hinausschmiss g. (-es,-e) : karzh g., karzhadenn b., karzhadur g., karzherezh g., skarzh g., skarzherezh g., skarzhadur g., skarzhadenn b., argasadenn b.

hinausschmuggeln V.k.e. (hat hinausgeschmuggelt) : kas er-maez dre guzh, kas er-maez dre flod.

hinausschreien V.k.e. (schrie hinaus / hat hinausgeschrien) : dirollañ da, tarzhañ da, diskordañ da, trompilhañ, garmiñ, huchal, youc'hal.

V.gw. (schrie hinaus / hat hinausgeschrien) : huchal eus an diabarzh dre doull ar prenestr, huchal eus an diabarzh dre ar prenestr.

hinaussehen V.gw. (sieht hinaus / sah hinaus / hat hinausgesehen) : 1. sellet er-maez ; 2. *nicht über seine Nase hinaussehen*, na welet sklaer, bezañ dall e gazh (e saout), bezañ sot evel ur vuoc'h (sot evel ur Gwenedad, dall a spered, berrwel, berrwelet, berr a skiant, berrboell), bezañ lourt e spered, bezañ lourt a spered, bezañ lourt a benn, bezañ lakaet ul lunedoù koad war e zaoulagad, bezañ ur penn luch eus an-unan.

hinaussetzen V.k.e. (hat hinausgesetzt) : 1. lakaat er-maez, kas er-maez, bountañ er-maezh, digêriañ ; 2. *jemanden hinaussetzen*, teuler (bountañ) u.b. er-maez, skarzhañ u.b., lakaat u.b. er porzh, reiñ foet an nor d'u.b., digêriañ u.b., lakaat unan bennak en hent, sevel e dreid d'u.b., didreuzaoiñ u.b., kas u.b. war ar c'herzhed, P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez.

V.em. : **sich hinaussetzen** (hat sich (t-rt) hinausgesetzt) : azezañ er-maez.

hinausstehlen V.em. : **sich hinausstehlen** (stiehlt sich hinaus / stahl sich hinaus / hat sich (t-rt) hinausgestohlen) : tec'hel kuit divalav, troc'hañ kuit didrouz-kaer, en em silañ kuit dre laer, mont kuit hep ober brud, en em silañ dre skrap, en em laerezh, en em laerezh kuit, mont kuit evel ul laer, kuitaat didrouz, flipañ, diflipañ, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, ober Jil diloj, mont kuit a-dakot, mont kuit sioul-riboulenn evel ul laer.

hinaussteigen V.gw. (stieg hinaus / ist hinausgestiegen) : diskenn.

hinaustellen V.k.e. (hat hinausgestellt) : lakaat er-maez, kas er-maez.

hinausstrecken V.k.e. (hat hinausgestreckt) : astenn ; *den Kopf zum Fenster hinausstrecken*, tremen e benn dre ar prenestr, bountañ e benn er-maez dre ar prenestr.

hinausstürmen V.gw. (ist hinausgestürmt) : mont er-maez gant intampi, en em deurel er-maez, strimpiñ er-maez, dilammat er-maez, disailhañ er-maez, strinkañ er-maez.

hinausstürzen V.gw. (ist hinausgestürzt) : 1. dont er-maez gant intampi, en em deurel er-maez, strimpiñ er-maez, disailhañ er-maez, strinkañ er-maez, dilammat er-maez ; *aus dem Haus hinausstürzen*, diframmañ eus an ti, disailhañ e-maez an ti, strinkañ er-maez eus an ti, tec'hel er-maez eus an ti ; *und er stürzte hinaus*, hag an den ha redek er-maez, tizh warnañ ; 2. kouezhañ er-maez.

V.em. : **sich hinausstürzen** (hat sich (t-rt) hinausgestürzt) : en em strinkañ er-maez, dilammat er-

maez ; *und er stürzte sich hinaus*, hag an den ha redek er-maez, tizh warnañ.

hinaustragen V.k.e. (trägt hinaus / trug hinaus / hat hinausgetragen) : 1. dougen er-maez, kas er-maez war-zoug, lemel er-maez ; 2. [dre skeud.] brudañ, diskuliañ.

hinaustrauen V.em. : **sich hinaustrauen** (hat sich (t-rt) hinausgetraut) : krediñ mont er-maez, fiziout mont er-maez.

hinaustreiben V.k.e. (trieb hinaus / hat hinausgetrieben) : argas, kas kuit, touch kuit, lakaat aer e kilhoroù u.b., skarzhañ, karzhañ, loc'hañ, chaseal, hemolc'hiñ, bountañ er-maezh, ermaeziañ, didreuzaoiñ, digêriañ, ober ar riñs war ; *jemanden zum Tempel hinaustreiben*, reiñ foet an nor d'u.b., teuler (lakaat) u.b. er-maez, lakaat u.b. er porzh, digêriañ u.b., bountañ u.b. er-maezh, sevel e dreid d'u.b., reiñ herr d'u.b. da vont ac'hann, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, bale u.b., teuler u.b. war an hent bras, didreuzaoiñ u.b., lakaat u.b. en hent, bannañ u.b., P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez

Hinaustreibung b. (-,-en) : argasadenn b., argasidigezh b., argasadeg b., karzh g., karzhadenn b., karzhadur g., karzherezh g., skarzh g., skarzherezh g., skarzhadur g., skarzhadenn b., skarzhadeg b.

hinaustreten V.gw. (tritt hinaus / trat hinaus / ist hinausgetreten) : mont er-maez.

hinauswachsen V.gw. (wächst hinaus / wuchs hinaus / ist hinausgewachsen) : 1. *über etwas (t-rt) hinauswachsen*, bezañ (sevel) uheloc'h eget udb, bezañ a-zioc'h d'udb, mont dreist d'udb ; 2. [dre skeud.] bezañ en tu all d'udb, bezañ en em graet diouzh udb, na vezañ gwasket ken e galon gant udb.

hinauswagen V.em. : **sich hinauswagen** (hat sich (t-rt) hinausgewagt) : krediñ mont er-maez, fiziout mont er-maez.

hinausweisen V.k.e. (wies hinaus / hat hinausgewiesen) : *jemanden hinausweisen*, teuler (bountañ) u.b. er-maez, skarzhañ u.b., lakaat u.b. er porzh, reiñ foet an nor d'u.b., digêriañ u.b., lakaat unan bennak en hent, sevel e dreid d'u.b., kas u.b. war ar c'herzhed, digêriañ u.b., didreuzaoiñ u.b., P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez.

hinauswerfen V.k.e. (wirft hinaus / warf hinaus / hat hinausgeworfen) : 1. teurel er-maez, stlepel er-maez, bannañ er-maez, ermaeziañ, skarzhañ, karzhañ, ruzañ kuit, P. foultrañ er-maez, foutañ er-maez, foutañ er-maez, plantañ er-maez ; *jemanden hinauswerfen*, reiñ foet an nor d'u.b., teuler (lakaat) u.b. er-maez, bountañ u.b. er-maezh, lakaat u.b. er porzh, digêriañ u.b., sevel e dreid d'u.b., reiñ herr d'u.b. da vont ac'hann, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, didreuzaoiñ u.b., lakaat u.b. en hent, bale u.b., P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez ; 2. *sein Geld zum Fenster hinauswerfen*, foraniñ e arc'hant, foetañ e drantell, stlepel (skeiñ) arc'hant er mor, foranañ e arc'hant, ober diskempenn war e arc'hant, boulc'hañ an dorch dre an daou benn, bezañ mat da zispign, kas e beadra e skuilh hag e ber, bezañ ul liper e drantell eus an-unan, c'hwistañ arc'hant, skeiñ e arc'hant druilh-drast,

fripañ e zrouin, debriñ e gestenn, debriñ e draoù, debriñ e stal, debriñ e beadra, debriñ e arc'hant, mazaouiñ e zanvez, dismantrañ e wenneien, uzañ e spilhenn, stagañ e chas diwar-goust silzig, dismantrañ (drailhañ, drastañ, foeltrañ, fuilhañ, flutañ, foetañ) e arc'hant, drailhañ arc'hant, kac'hmoudennañ e vadoù, foetañ e zrouin.

hinauswollen V.gw. (will hinaus / wollte hinaus / hat hinausgewollt) : 1. kaout c'hoant da vont er-maez, goulenn mont er-maez ; 2. [dre skeud.] *worauf will er hinaus* ? petra eo e zezev ? petra a venn lavaret gant kement-se ? petra en deus lakaet en e soñj ? petra eo e bal ? ; *zu hoch hinauswollen*, klask tapout (pignat) re uhel, bezañ re vras e c'haoliad, kac'hat uheloc'h eget e revr, bezañ terzhienn ar vrazentez gant an-unan, na vezañ nemet brasoni gant an-unan ; *höher hinauswollen*, kaout c'hoant sevel, kaout c'hoant uhelaat, kaout c'hoant mont pelloc'h, klask sevel dreist e renk.

hinausziehen V.k.e. (zog hinaus / hat hinausgezogen) : 1. sachañ er-maez, tennañ er-maez ; 2. kas gant an-unan ; 3. dedennañ, desachañ.

V.gw. (zog hinaus / ist hinausgezogen) : mont kuit.

V.dibers. (zog hinaus / hat hinausgezogen) : *es zieht ihn hinaus*, c'hoant bras en deus da vont er-maez, c'hoant bras en deus da dec'hel.

V.em. : **sich hinausziehen** (zog sich hinaus / hat sich (t-rt) hinausgezogen) : bezañ gourzezet, bezañ dilerc'hiet, bezañ warlerc'hiet, bezañ daleet, bezañ deportet, bezañ ampellet, bezañ diwezataet.

hinauszögern V.k.e. (hat hinausgezögert) : gourzezañ, dilerc'hiañ, warlerc'hiañ, daleañ, diferañ, diferañ ober udb, deport, ampellañ, diwezataat, tardañ, teuler termen d'ober udb.

V.em. : **sich hinauszögern** (hat sich (t-rt) hinausgezögert) : bezañ gourzezet, bezañ dilerc'hiet, bezañ warlerc'hiet, bezañ daleet, bezañ deportet, bezañ diferet, bezañ ampellet, bezañ diwezataet.

Hinauszögerung b. (-, -en) : daleadur g., daleerezh g., goursez g.

hinbekommen V.k.e. (bekam hin / hat hinbekommen) : 1. talfasat, kalfichat, trikarmadiñ, greiañ, ober un tamm dresañ da ; 2. dont a-benn eus ; 3. degas war e du, sevel e gein da.

hinbestellen V.k.e. (bestellte hin / hat hinbestellt) : kemenn dont, gourc'hemenn dont, goulenn dont.

hinbiegen V.k.e. (bog hin / hat hingebogen) : 1. kompezañ, plaenaat, renkañ, dirouestlañ, diluziañ, diskoulmañ, dibunañ, eeunaat ; 2. ijinañ, prientiñ un drogamm bennak en e benn, itrikañ, nezañ ur gordenn bennak, goriñ un taol bennak, gwiadiñ itrikoù, atizañ un irienn bennak, punañ un irienn bennak (ur steuenn bennak), irienniñ, kavailhañ, steuñviñ un irienn bennak, penefiañ ; 3. *jemanden hinbiegen*, gounit kalon u.b., desevel kalon u.b., gounit spered u.b., desevel u.b.

hinblättern V.k.e. (hat hingeblättert) : P. meudañ, diyalc'hañ, fontañ arc'hant, riklañ arc'hant, kaout miz, pochañ, bilheouziñ.

Hinblick g. (-s, -e) : 1. sell g., sellad g., taol-lagad g. ; 2. *im Hinblick auf (t-rt)*, a) gant respet evit / abalamour da (Gregor), en abeg da, dre an abeg da, e-keñver udb ; b) en amboaz ober udb, war an amboaz ober udb, a-wel d'udb, e-sell d'ober udb, e gwel udb, er gwel a, er gwel

eus, a-benn udb ; *im Hinblick auf den Umzug*, a-benn an dilojañ.

hinblicken V.gw. (hat hingeblickt) : *auf etwas hinblicken*, teuler ur sell war udb, sellet ouzh udb.

hinbreiten V.k.e. (hat hingebreitet) : kinnig, astenn.

hinbringen V.k.e. (brachte hin / hat hingebbracht) : 1. kas di ; *etwas zu jemandem hinbringen*, kas udb d'u.b. ; 2. [amzer] tremen ; *die Zeit hinbringen*, laerezh an amzer, tremen an amzer oc'h ober netra, debriñ e amzer, falaoueta, tremen (kas, abuziñ) e amzer, chom da glask triñchin e-lec'h na vez nemet geot, chom da zastum an tachoù, turlutañ, ober almanagoù ; *sein Leben kümmerlich hinbringen*, mizeriñ, disec'hañ gant an dienez, langisañ gant paourentez ha mizer, morfontiñ, bevañ-bevaik, bevañ truilh, krakvevañ, bezañ lakaet da beuriñ, bevañ er baourentez vras, kaout ur vuhez treut, bevañ moan (en ezhomm, togn), gweañ (ruzañ) anezhi, c'hoari gant glac'harig, chaokat mizer, fritañ mizer gant paourentez, fritañ mizer, fritañ paourentez, ober ur bevañ bihan, bezañ treut an traoù gant an-unan, bezañ berr an traoù gant an-unan, na vezañ druz ar peuriñ gant an-unan, na vezañ hir ar peuriñ gant an-unan, bezañ berr ar peuriñ gant an-unan, bezañ treut ar peuriñ gant an-unan, bezañ tanav ar peuriñ gant an-unan, bezañ berr ar stal gant an-unan, na vezañ frank ar stal gant an-unan, bezañ tenn ar bed gant an-unan, bezañ an traoù ken just ha fri ar c'hazh gant an-unan, ober e dammig silvidigezh, duañ gant ar vizer, duañ anezhi, punec'hiñ, kaout mil boan o skoulmañ an daou benn, kaout bec'h o skoulmañ ganti, kaout gwe o skoulmañ ganti, kaout bec'h o sec'hañ an eil dorn gant egile, kaout bec'h o walc'hiñ an eil dorn gant egile, bezañ tenn war an-unan, bevata, bezañ ur vriad leun hag un ere berr gant an-unan, en em vevañ divalav, bezañ c'hwezh an dienez gant an-unan, spinañ gant an dienez, bezañ krog an dienez en an-unan, bevañ divalav, bevañ er baourentez, bezañ ezhommek (tavantek, en dienez), bezañ reuzeudik-meurbet e stad, ren ur vuhez reuzeudik / tremen trist e vuhez / bevañ e kaezhnez / bevañ gant reuzeudigezh (Gregor).

Hinde b. (-, -n) : [loen., barzh.] heizez b.

hindehnen V.em. : **sich hindehnen** (hat sich (t-rt) hingedehnt) : en em astenn betek pennig an dremmwel, en em astenn keit ha ma c'haller gwelet, en em astenn keit ha ma tizh al lagad, en em astenn betek koll gwel, en em astenn keit ha ma tap al lagad.

hindenken V.gw. (dachte hin / hat hingedacht) : *wo denkst du hin* ? aet eo da benn e berrboell ? n'emañ ket mat da benn ? n'out ket mat gant da benn ? n'out ket mat ? aet eo da benn diganit ? ha deuet out sot ? petra soñj dit ? kollet eo da benn ganit ? kollet eo da spered ganit ?

hinderlich ag. : sparlus, skoilhus, trubuilhus, kasaus, rouestlus, strobis ; *einer Sache hinderlich sein*, herzel ouzh udb / degas ampech d'udb (Gregor), ampech udb, bezañ un harz (ur skoilh, ur stank) evit udb, lakaat genn d'udb, gennañ udb, herzel ouzh mont en-dro reizh udb, sparlañ d'udb, strobañ udb., skoilhañ ouzh udb, heudañ udb, bezañ war hent udb ; *dieser Verband ist mir bei der Arbeit hinderlich*, n'on ket re libr da labourat gant ar vandenn-se ouzh va dorn.

hindern V.gw. (hat gehindert) : *bei etwas hindern*, herzel ouzh mont en-dro reizh udb, lakaat genn d'udb, sparlañ

d'udb, gennañ udb, degas ampech d'udb, skoilhañ ouzh udb, direnkañ (stobañ) udb., stromiñ, heudañ udb, sterniañ udb, sterniñ udb, bezañ war hent udb ; *dieser Verband hindert mich bei der Arbeit*, n'on ket re libr da labourat gant ar vandenn-se ouzh va dorn.

V.k.e. : *jemanden an etwas (t-d-b) hindern*, lakaat harz d'udb, mirout ouzh u.b. a ober udb, herzel ouzh u.b. a ober udb, herzel ouzh u.b. da ober udb, herzel u.b. da ober udb, herzel u.b. a ober udb, mirout ouzh u.b. na rafe udb, mirout ouzh u.b. da ober udb, delc'her u.b. da ober udb, enebiñ ouzh u.b. da ober udb., parraat ouzh u.b. a ober udb, sparlañ ouzh u.b., sparlañ d'u.b. ; *ebenso wenig wie jeder kann er uns daran hindern, unsere Meinung zu äußern*, ne c'hall ket mirout ouzhomp a zisplegañ hor soñj kennebeut ha den all ebet ; *ich werde dich nicht daran hindern*, me ne virin ket ouzhit, me ne sparlin ket dit, me ne sparlin ket ouzhit ; *ich wurde daran gehindert, am Fest teilzunehmen*, harzet e oan bet da gemer lod er gouel.

hindernd ag. : diarbennus, sparlus, skoilhus, stankus, stankaus.

Hindernis n. (-ses,-se) : skoilh g., harz g., harp g., stank g., sparl g., diarbenn g., dizarbenn g., kontroliezh g., sparlenn b., strob g., strobell b., luz g., harzell b., treuzell b., ampech g., fardell b., treuzhent g., treuzkerzh g., sternaj g., stoc'h g., dalc'h g., kael b., kae g., enebiezh b., nask g. ; *das Pferd geht das Hindernis an*, mont a ra ar marc'h d'ar skoilh ; *jemandem ein Hindernis bereiten, jemandem Hindernisse in den Weg legen*, lakaat genn (ur skoilh, un harz, harz, ur gwall gae) d'u.b., sparlañ ouzh u.b., sparlañ d'u.b., stobañ u.b., stigmañ spioù d'u.b., c'hoari ar c'hontrol d'u.b., c'hoari ar c'hontrol ouzh santimant u.b., diharpañ u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., ober bec'h d'u.b., reiñ bec'h d'u.b., teuler bec'h gant u.b., reiñ koad a-benn d'u.b. ; *ein Hindernis nehmen (über ein Hindernis setzen)*, mont dreist un dalc'h, tremen dreist un harz (ur stank, ur skoilh, ur sparl), lammat dreist ar spenn ; *kein Hindernis kann ihn bremsen*, n'eus tra evit herzel outañ, n'eus tra ebet evit e herzel, n'eus tra evit sparlañ outañ, n'eus tra evit sparlañ dezhañ, n'eus harz ebet dezhañ, n'eus harz ebet outañ, ne harz tra dirazañ, netra ne c'hell derc'hel anezhañ, ne c'hell tra herzel outañ, hennezh n'en devez aon dirak mann ebet, ur paotr a foeltr forzh a zo anezhañ, ne ra ket forzh petra d'ober, ur paotr diouzh an druilh eo hennezh, ur paotr diskramailh eo hennezh ; *alle Hindernisse bewältigen*, bezañ trec'h d'an holl gontroliezhioù ; *er musste gegen zahlreiche Hindernisse kämpfen*, ne voe ket nebeut a gontroliezh en devoe da c'houzañv, kavout a reas lug ; *auf Hindernisse stoßen*, kaout diaezamantoù (diaesterioù, drein, mizer, bec'h, darbar, poan, poan ha trevell, gwask), kavout diaesterioù war e hent, kavout skoilhañ war e hent, kavout stankoù war e hent, kavout sav war e hent, kavout kontroliezhioù da c'houzañv, kavout harp, kaout harp, kavout harz, kavout lug, kavout koad a-benn, kavout koad-tro, kavout avel a-benn, kavout drein, dont udb da gontroliañ an-unan ; *ihr werdet dort kein Hindernis finden*, ne gavot eno sparl ebet, ne gavot eno strobell ebet, ne gavot ket a lug eno, eno ne zeuio netra da gontroliañ ac'hanoc'h ; *trotz aller Hindernisse*, daoust d'an avelioù enep, en desped d'an holl gontroliezhioù.

Hindernisbahn b. (-,-en) : 1. [sport] roudenn redadeg-lamm b., roudenn redadeg dreist kili b. ; 2. [lu] hentad ar soudard g., redad ar soudard g.

Hindernisgraben g. (-s,-gräben) : [sport, redadeg kezeg] foz b.

Hindernislauf g. (-s,-läufe) : [sport] redadeg-lamm b., redadeg dreist kili b., redadeg c'hirzhier b., lamm-garzh g.

Hindernisläufer g. (-s,-) : [sport] reder lamm-skoilhañ g., reder dreist kili g.

Hindernisläuferin b. (-,-nen) : [sport] rederez lamm-skoilhañ b., rederez dreist kili b.

Hindernisrennen n. (-s,-) : [sport] redadeg-lamm b., redadeg dreist kili b., steepe-chase g.

Hinderung b. (-,-en) : skoilh g., harz g., harzadur g., stank g., sparl g., diarbenn g., sparlenn b., strob g., strobell b., luz g., harzell b., treuzell b., treuzhent g., treuzkerzh g., stoc'h g.

Hinderungsgrund g. (-s,-gründe) : [gwir] si freuzañ marc'had g. ; *das ist kein Hinderungsgrund*, n'eo ket trawalc'h evit ober freuztaol, n'eo ket trawalc'h evit freuzañ ar marc'had, ne c'hall ket bezañ freuzet ar marc'had (torret ar gevrat) evit an abeg-se, ur si freuzañ marc'had n'eo ket.

hindeuten V.gw. (hat hingedeutet) : 1. *auf etwas hindeuten*, diskouez udb gant e viz ; 2. damvenegiñ ; *darauf hindeuten, dass ..*, reiñ da intent e ...

Hindi n. : [yezh.] hindi g., hindeg g.

Hindin b. (-,-nen) : [loen., barzh.] heizez b.

Hindu g. (-/s,-/s) : [relij.] hindouad g. [*liester hindouiz*], Hindou g. [*liester Hindoued*].

Hindufrau b. (-,-en) : [relij.] hindouadez b., Hindouez b.

Hinduismus g. (-) : hindouegezh g., hindouadegezh b.

hinduistisch ag. : ... hindouegezh, ... hindouadegezh, hindouat.

hindrängen V.em. : **sich hindrängen** (hat sich (t-rt) hingedrängt) : bountañ evit mont di, ilinata evit mont di, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont di, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont di, toullañ e hent a-dreuz an engroez evit mont di, digeriñ e hent dre an engroez evit mont di, mont bount-divount dre-douez an dud, mont bount-divount dre-vesk an dud, en em silañ dre-douez an dud evit mont di, en em silañ dre-vesk an dud evit mont di ; *die Menge drängt sich hin*, en em vountañ a ra an dud evit mont dien, em boulzañ a ra an dud evit mont di.

hindurch¹ Adv. : a-dreuz ; *den Wald hindurch*, a-dreuz ar c'hoad ; *das ganze Jahr hindurch*, hañv-goañv, etre daou benn ar bloaz, tro ar bloaz, bloaz-pad, e-pad ar bloaz, a-zoug ar bloaz, a-hed daouzek miz ar bloaz ; *Jahre hindurch*, e-pad bloavezhioù, bloavezhioù ha bloavezhioù, meur a vloavezh, e-kerzh (e-doug, a-dreuz) bloavezhioù ; *sein ganzes Leben hindurch*, e vuhez-pad, hed (a-hed, e-pad, e-doug, e-tro) e vuhez, hed e vuhez, dre hed e vuhez, e-kerzh e vuhez a-bezh, e-kerzh e vuhez hed-da-hed, e-pad e vuhez hed-ha-hed, hed-da-hed d'e vuhez, hed-ha-hed d'e vuhez, a-hed e amzer, abred ha diwezhat ; *das ganze Leben hindurch*, a oad da oad, a-hed buhez an den ; *die ganze Nacht hindurch*, a-hed an noz penn-da-benn, hed an noz, dre hed an noz, etre daou benn an noz, adalek eil penn an noz betek egile, an noz hed-da-hed, an noz hed-ha-hed, hed-da-hed d'an noz, hed-ha-

hed d'an noz, an noz penn-da-benn, penn-da-benn an noz, a-hed-pad an noz ; *den ganzen Tag hindurch*, a-hed an deiz, hed an deiz, dre hed an deiz, hed-da-hed d'an deiz, hed-ha-hed d'an deiz, etre daou benn an deiz, etre daou benn an devezh, a-zoug an deiz, eus an eil sklêrijenn d'eben, eus an eil heol d'egile, an devezh penn-da-benn, deiz-pad, a-dreuz an devezh ; *durch die Jahrhunderte hindurch*, a-dreuz ar c'hantvedoù, a-dreuz an oadoù.

hindurch² *rakverb rannadus a verk an treuziñ hag ar pellaat e-keñver an hini a gomz.*

hindurchgehen V.gw. (ging hindurch / ist hindurchgegangen) : 1. tremen ; 2. treuziñ.

hindürfen V.gw. (darf hin / durfte hin / hat hingedurft) : kaout gwir da vont di ; *ich darf nicht hin*, n'em eus ket an aotre da vont di, difennet (berzet) eo ouzhin mont di.

hineilen V.gw. (ist hingeeilt) : mont di d'ar red, hastañ da vont di.

hinein¹ Adv. : e-barzh ; *bis in etwas (t-rt) hinein*, betek kreiz (betek kalon) udb ; *bis tief in die Nacht hinein*, betek pell an noz, betek erru pell an noz, betek diwezhat-noz, betek diwezhat en noz ; *in den Tag hinein schlafen*, *in den Morgen hinein schlafen*, chom da sac'hañ en e wele, ober grallig, diveureiñ, ober kousk-mintin, ober teil, ober teil tomm, chom d'ober laou, menel da voueta laou, chom da vagañ ar c'hwen, chom da vreinañ war e c'holc'hed, chom da flaeriañ, chom da ziveureiñ, chom da vuzuliañ lin, chom d'ober laou, chom da lipat an tomm, kemer ar c'hraz, kousket hed ar mintinvezh (betek pell an deiz, betek uhel an deiz) (Gregor) ; *sich bis in seine Seele hinein schämen*, bezañ treantet e galon gant ar vezh, teuziñ (fontañ) gant ar vezh, bezañ goloet a vezh, bezañ karget a vezh, bezañ ken mezhek ha tra, flaeriañ gant ar vezh, bezañ ur c'horfad (ur revriad) mezha gant an-unan, bezañ ur saead vezh gant an-unan, bezañ prest da fontañ gant ar vezh, kaout ul lostennad vezh, bezañ mezha d'an-unan da fontañ, bezañ rostet gant ar vezh, tapout ur c'haouad mezha, bezañ mezha an diaoul gant an-unan, kaout mezha hardizh.

hinein² *rakverb rannadus a verk un ebarzhadenn hag ar pellaat e-keñver an hini a gomz.*

hineinarbeiten V.k.e. (hat hineingearbeitet) : sankañ, sikañ.

V.em. : **sich hineinarbeiten** (hat sich (t-rt) hineingearbeitet) : *sich in eine Sache hineinarbeiten*, deskiñ e vicher, boazañ ouzh ur vicher, bezañ gwir wellañ o pleustriñ war ur vicher, pleustriñ a-zevri war ur vicher, pleustriñ parfet war ur vicher.

hineinbegeben V.em. : **sich hineinbegeben** (begibt sich hinein / begab sich hinein / hat sich (t-rt) hineinbegeben) : mont e-barzh, mont tre, antreal, antren.

hineinbekommen V.k.e. (bekam hinein / hat hineinbekommen) : sankañ, sikañ, bountañ e-barzh, dont a-benn da lakaat e-barzh.

hineinblicken V.gw. (hat hineingeblickt) : sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hineinbohren V.em. : **sich hineinbohren** (hat sich (t-rt) hineingebohrt) : en em sikañ.

hineinbringen V.k.e. : 1. kas e-barzh, dougen e-barzh, kerc'hat ; 2. sankañ, sikañ, bountañ e-barzh, fourrañ.

hineinbrummen V.k.e. (hat hineingebrummt) : *in den Bart hineinbrummen*, simudiñ udb etre e zent, grozmolat udb etre e zent, lavaret an oferenn, chaokat e c'henoù, bourboutil, komz etre e zent, gromellat, ranouziñ, gouerouzat, grignouzal, ronkal, grumuzat (Gregor).

hineinbugsieren V.k.e. (bugsierte hinein / hat hineinbugsiert) : dougen e-barzh, bountañ e-barzh, kas e-barzh.

hineindenken V.em. : **sich hineindenken** (dachte sich hinein / hat sich (t-rt) hineingedacht) : *sich in etwas (t-rt) hineindenken*, prederiañ war udb.

hineindeuten V.k.e. (hat hineingedeutet) : *etwas in etwas (t-rt) hineindeuten*, gwelet udb en udb all, tennañ ur ster bennak eus udb., kompren udb en udb all.

hineindrängen V.k.e. (hat hineingedrängt) : kas e-barzh dre nerzh, bountañ e-barzh.

V.gw. (ist hineingedrängt) : mont tre dre nerzh, antren dre freuz, bountañ evit mont tre, ilinata evit mont tre, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont tre, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont tre, toullañ e hent evit mont tre, digeriñ e hent dre an engroez evit mont tre, mont bount-divount dre-douez an dud evit mont tre, mont bount-divount dre-vesk an dud evit mont tre, en em silañ dre-douez an dud evit mont tre, en em silañ dre-vesk an dud evit mont tre.

V.em. : **sich hineindrängen** (hat sich (t-rt) hineingedrängt) : mont tre dre nerzh, antren dre freuz, bountañ evit mont tre, ilinata evit mont tre, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont tre, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont tre, toullañ e hent evit mont tre, digeriñ e hent dre an engroez evit mont tre, mont bount-divount dre-douez an dud evit mont tre, mont bount-divount dre-vesk an dud evit mont tre, en em silañ dre-douez an dud evit mont tre, en em silañ dre-vesk an dud evit mont tre.

hineindrücken V.k.e. (hat hineingedrückt) : bountañ e-barzh, choukañ, mac'hañ, fourrañ.

hineinfallen V.gw. (fällt hinein / fiel hinein / ist hineingefallen) : 1. kouezhañ e-barzh ; 2. [dre skeud.] lakaat e bav er griped, skeiñ e-barzh al las, bezañ nezet brav, bezañ tapet brav, bezañ tapet lous, bezañ paket sellet, bezañ tapet genaouek, bezañ toazet brav, bezañ riñset e dreid d'an-unan, bezañ bratellet, bezañ devet, bezañ stranet, bezañ straniget prop ha brav, bezañ kabestret ha brav, bezañ louzet brav ha kempenn, bezañ kaotet ha peget prop ha brav.

hineinfinden V.gw. (fand hinein / hat hineingefunden) : kavout an hent evit mont tre.

V.em. : **sich hineinfinden** (fand sich hinein / hat sich (t-rt) hineingefunden) : en em ober, en em akoursiñ, en em voazañ, en em gustumiñ.

hineinfluten V.gw. (ist hineingeflutet) : en em strinkañ, en em oufiñ, diruilhal, en em vountañ, en em skeiñ ; *die Menge flutet in den Zirkus hinein*, emañ an dud oc'h en em oufiñ e-barzh ar sirk, en em vountañ a ra an dud evit mont e-barzh ar sirk, en em boulzañ a ra an dud e-barzh ar sirk, en em skeiñ a ra an engroez a-dreuzoù e-barzh ar sirk, diruilhal a ra an dud e-barzh ar sirk.

hineinfressen V.k.e. (frisst hinein / fraß hinein / hat hineingefressen) : 1. lonkañ ; 2. [dre skeud.] P. *die Wut in sich hineinfressen*, derc'hel (moustrañ) war e gounnar ;

seinen Ärger in sich hineinfressen, kas e gi d'e lochenn, gwaskañ war e imor, kabestrañ e imor, plegañ e imor, moustrañ war e galon, derc'hel war e imor, derc'hel kuzh (chom hep diskouez) e zesped, derc'hel (moustrañ) war e zesped, padout, dougen e groaz e-lec'h ruzañ anezhi, derc'hel war e zroug ; *seinen Kummer (sein Leid) in sich hineinfressen*, moustrañ war e galon (e c'hlaç'har), gwaskañ war e boan-galon (e c'hlaç'har), delc'her war e c'hlaç'har.

V.em. : **sich hineinfressen** (frisst sich hinein / fraß sich hinein / hat sich (t-rt) hineingefressen) : krignat ; *das Meer frisst sich in das Land hinein*, gounit a ra ar mor war an douar.

hineingeben V.k.e. (gibt hinein / gab hinein / hat hineingegeben) : lakaat, ouzhpennañ ; *eine Prise Salz in die Suppe hineingeben*, lakaat ur meudad holen e-mesk ar soubenn ; *mehr Mehl hineingeben*, lakaat muioc'h a vleud.

hineingehen V.gw. (ging hinein / ist hineingegangen) : mont e-barzh, mont tre, mont tre e-barzh, antreal, antren ; *tief in den Wald hineingehen*, mont don er c'hoad.

hineingeraten V.gw. (gerät hinein / geriet hinein / ist hineingeraten) : bezañ tapet en udb, bezañ bountet en udb, dont da gaout perzh en udb ; *sie ist in eine böse Sache hineingeraten*, tapet eo en ur blegenn lous.

hineingießen V.k.e. (goss hinein / hat hineingegossen) : 1. skuilhañ, enskuilhañ, dinaouiñ, diskenn, diskargañ, founilhañ, trezenañ, trezeriañ, ensilañ ; 2. P. pakañ ur banne, plegañ ar vrec'h, kleuzañ gwer, kas d'an traoñ, lonkañ, kas da Gergof ; *Wein in sich (t-rt) hineingießen*, kargañ e gof a win, kemer ur c'horfad gwin, en em gargañ a win.

Hineingießen n. (-s) : ensil g., ensilerezh g., ensiladur g., enskuilh g., enskuilhadur g., enskuilhadenn b.

hineingreifen V.gw. (griff hinein / hat hineingegriffen) : kemer, tapout krog e, kregiñ e, pegañ e, pakañ, mont dezhi.

hineingucken V.gw. (hat hineingeguckt) : sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hineinhalten V.k.e. (hält hinein / hielt hinein / hat hineingehalten) : derc'hel e-barzh.

V.gw. (hält hinein / hielt hinein / hat hineingehalten) : P. *mit einem Wasserstrahl in die Menge hineinhalten*, strimpiñ dour war an engroez ; *mit einer Maschinenpistole in die Menge hineinhalten*, tennañ en engroez gant ur vindrailherezig.

hineininterpretieren V.k.e. (interpretierte hinein / hat hineininterpretiert) : *etwas in etwas (t-rt) hineininterpretieren*, gwelet udb en udb all, tennañ ur ster bennak eus udb., kompren udb en udb all.

hineinklettern V.gw. (ist hineingeklettert) : krapañ e-barzh.

hineinknien V.em. : **sich hineinknien** (hat sich (t-rt) hineingekniet) : P. krugañ ouzh al labour, lakaat kas war e gorf, terriñ e gein, terriñ e revr, foeltrañ e revr, labourat evel un dall (a-lazh-ki, a-lazh-korf, evel ur c'hi, evel ul loen, evel ur marc'h), en em darzhañ gant al labour, bezañ kefridi war an-unan, bezañ war ar charre, lopañ, loeniñ, loeniñ e gorf, lorgnañ, forsiñ, kiañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ, kiañ outi, kiañ e gorf, c'hweshañ e-

barzh, poaniañ ken gwazh hag an diaoul kamm, dic'hwistañ, dic'hastañ, bountañ ganti, bezañ ki war e labour, gwall boaniañ, plantañ e-barzh, ruilhal ha merat e gorf, reiñ poan ha n'eo ket ober goap, reiñ poan ha n'eo ket ober an neuz eo, reiñ bec'h d'ar c'hanab, daoudortañ war an tach, c'hwistañ, bouc'halañ.

hineinkommen V.gw. (kam hinein / ist hineingekommen) : 1. mont e-barzh, mont tre, antreal, antren ; 2. bezañ lakaet e-barzh udb.

hineinkomplimentieren V.k.e. (komplimentierte hinein / hat hineinkomplimentiert) : pediñ da zont tre.

hineinkriechen V.gw. (kroch hinein / ist hineingekrochen) : en em silañ, frammañ.

hineinkriegen V.k.e. (hat hineingekriegt) : P. sankañ, sikañ, bountañ e-barzh, fourrañ, dont a-benn da lakaat e-barzh.

hineinlachen V.gw. (hat hineingelacht) : *in sich (t-rt) hineinlachen*, c'hoarzhin dindan e vourrou (a-zindan, e kuzh, dre zindan, dindan e fri), fic'hellañ, fic'hañ.

hineinlassen V.k.e. (lässt hinein / ließ hinein / hat hineingelassen) : leuskel da vont e-barzh ; *jemanden nicht hineinlassen*, serriñ an nor d'u.b., prenañ an nor d'u.b.

hineinlaufen V.gw. (läuft hinein / lief hinein / ist hineingelaufen) : antren d'ar red, lammat e-barzh.

hineinleben V.gw. (hat hineingelebt) : *in den Tag hineinleben*, bevañ diouzh an deiz, lezel ar voul da dreiñ diouzh he diviz, kemer ar bed evel ma teu, kemer an traoù evel ma teuont, kemer an traoù evel m'emaint, na vezañ chalet nemet gant an amzer-vremañ.

V.em. : **sich hineinleben** (hat sich (t-rt) hineingelebt) : en em ober, en em akoursiñ, en em voazañ, en em gustumiñ.

hineinlegen V.k.e. (hat hineingelegt) : 1. lakaat e-barzh, ebarzhañ ; *einen Sinn hineinlegen*, reiñ ur ster [da] ; 2. [dre skeud.] *jemanden hineinlegen*, kaotañ ha pegañ u.b., reiñ d'u.b. da grediñ e ve noz da greisteiz, reiñ kelien (kañvaled) da blomañ d'u.b., reiñ kelien (kañvaled, poulc'hennou, silioù, lostoù leue) da lonkañ d'u.b., kontañ poulc'hennou d'u.b., kontañ poulc'had d'u.b., reiñ poulc'had da lonkañ d'u.b., paskañ lus d'u.b., pentañ lern d'u.b., tennañ siklezonoù d'u.b., reiñ ludu e-lec'h butun d'u.b., devañ (louzañ, dilouzañ, diharpañ, divleupañ, stranañ, stranigañ, riñsañ, houperigañ, paltokiñ, flemmañ, toazañ, bratellat, nezañ, kabestrañ, gennañ, pakañ, tapout, gwaskañ, dastum, punañ, gwalldapout) u.b., klaviañ u.b., c'hwennat u.b., bountañ ar c'henn en u.b., louamiñ u.b., kouilhoniñ u.b., gwerzhañ duad d'u.b., reiñ treujoù e-lec'h bleñchoù d'an hini a zo bras e c'henoù, tremen lost al leue dre c'henoù u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., fritañ naered e-lec'h silioù d'u.b., c'hoari an dall d'u.b., ober an dall d'u.b., touzañ e c'henoù d'u.b., raskañ u.b., strobinañ u.b.

V.em. : **sich hineinlegen** (hat sich (t-rt) hineingelegt) : mont en e c'hourvez, souchañ.

hineinmanövrieren V.k.e. (manövrierte hinein / hat hineinmanövriert) : kas e-barzh.

V.em. : **sich hineinmanövrieren** (manövrierte sich hinein / hat sich (t-rt) hineinmanövriert) : en em lakaat, en em fourrañ ; *sich in eine schwierige Situation*

hineinmanövrieren, en em lakaat en ur gwall blegenn, en em fourañ e kudennoù.

hineinmischen V.em. : **sich hineinmischen** (hat sich hineingemischt) : emellout, en em veskañ.

hineinpassen V.gw. (hat hineingepasst) : mont klenk e-barzh, mont c'hwek e-barzh, mont en e goch.

hineinpfsuchen V.gw. (hat hineingepfuscht) : emellout eus ar pezh n'anavezer ket, plantañ reuz, brellañ an traoù, ober gardenn, gardennañ, disparbuilhañ pep tra, fourdouilhañ an traoù, lakaat an dindan war-varr, lakaat an traoù bep eil penn, direnkañ pep tra, diandellañ an traoù, kulvanniñ pep tra, diskempenn an traoù, lakaat an traoù a-dreuz-fuilh, lakaat freuz, lakaat an traoù a-bempoù, lakaat an traoù a-stabez, lakaat pep tra en dizurzh, daoubenniñ pep tra, tanfoeltrañ pep tra, foeltrañ pep tra.

hineinplatzen V.gw. (ist hineingeplatzt) : P. erruout dic'hortoz-kaer, erruout a-greiz-peb-kreiz, erruout evel un tarzh kurun, kouezhañ diwar al loar da vare kreisteiz, errout a-zelazh, erruout a-zelac'h, erruout evel ur bleiz, degouezhout evel ul laer, dont evel ul laer, en em gavout evel un tarzh avel ; *ins Zimmer hineinplatzen*, dont er sal evel un tarzh avel, difoupañ er sal, degouezhout er sal a-greiz-peb-kreiz, erruout er sal evel un tarzh kurun, en em gavout er sal evel un tarzh avel.

hineinpressen V.k.e. (hat hineingepresst) : bountañ e-barzh, choukañ, mac'hañ, fourañ.

hineinpumpen V.k.e. (hat hineingepumpt) : ensilat, enflistrañ, strinkañ e-barzh.

hineinragen V.gw. (ist hineingeragt) : balirañ, difourkañ.

hineinreden V.gw. (hat hineingeredet) : [gwashaus] emellout, en em veskañ, lavaret e damm ivez ; *ins Blaue hineinreden*, komz dilokez - komz jore-dijore - dirabañsiñ - dibunañ sorc'hennoù - raneal - parlikanat - latennat - treiñ e deod e goull - chaokat avel - ribotat dour - bezañ glabous war e c'henoù - drailhañ e c'henoù - drailhañ kaozioù evel ur vilin-baper - bezañ puilh e gaoz - bezañ e deod e-giz ur vilin avel - na serriñ ur genoù - trabellat - pilprenn e c'henoù - na vezañ berr da gaozeal - ober tro gant e gaoz - na vezañ fin ebet d'an-unan da gaozeal - reiñ tro d'e lavar - sevel da gentañ ur gaoz, sevel goude ur gaoz all gant an-unan - komz a-dreuz hag a-hed - chom da valañ komzoù - reiñ tro d'e gomzoù - na c'houzout na komz na tevel - na c'houzout na kaozeal na tevel - kontañ pemp ha pevar (pemp pe nav) - kontañ pemp ha nav - pilat e c'henoù - pilat e veg - mont a-dreuz eus ur gaoz d'unan all - bezañ ur gaoz hep penn na lost gant an-unan - mont eus an eil kaoz d'eben - bezañ an diviz etrezo o roulat eus an eil kaoz d'eben - bezañ un drabell - treiñ (malañ) avel - mont betek Pariz da-heul kaoz - flapañ - kaozeal a-hed hag a-dreuz - fistilhañ - raskañ - langajal - drailhañ langaj - glaourenniñ - glabousat - klakenniñ - grakal - dic'hourdañ e latenn - diroufennañ e deod - distagañ komzoù mesk-divesk - kontañ flugez - kontañ flugezennoù.

V.em. : **sich hineinreden** (hat sich (t-rt) hineingeredet) : *er redet sich in Wut hinein*, pep ma gomz e sav imor ennañ.

hineinregnen V.dibers. (hat hineingeregnet) : [glav] kouezhañ e-barzh an ti.

hineinreichen V.k.e. (hat hineingereicht) : lakaat da dremen e-barzh, tremen e-barzh.

V.gw. (hat hineingereicht) : **1.** padout, bezañ a-walc'h, skoulmañ, tapout, spletiñ ; **2.** tapout, mont betek, tizhout.

hineinreißen V.k.e. (riss hinein / hat hineingerissen) : *jemanden in eine Sache hineinreißen*, ober u.b. lodek en un afer, degas u.b. en un afer, bountañ u.b. da gemer perzh en un afer (da gaout perzh en udb).

hineinreiten V.k.e. (*verb skoazell haben*) : ritt hinein / hat hineingeritten) : *jemanden ins Unglück hineinreiten*, teurel ar bec'h war u.b., stlepel u.b. e-barzh ar walleur, gwalennañ u.b., lakaat u.b. gwalleürus, kas u.b. d'e gollidigezh, kas u.b. war hent an argoll, bountañ u.b. war an hent a gas da zrouziwezh, sachañ ar gwall war benn u.b., kas u.b. war an noazh (an teil, ar plaen), kas u.b. d'ar bern, teurel u.b. war an douar noazh.

V.gw. (*verb skoazell sein*) : ritt hinein / ist hineingeritten) : mont tre war varc'h.

hineinrennen V.gw. (rannte hinein / ist hineingerannt) : antren d'ar red, lammat e-barzh.

hineinsaugen V.k.e. (saugte ein / sog ein // hat eingesaugt / hat eingesogen) : sunañ, puñsañ, euvriñ, intrañ, sorbiñ, spluiañ, chugal, fronañ, rufañ, musat, enanalañ ; *einen Duft in sich hineinsaugen*, evañ leizh e galon ur frond bennak.

hineinschaffen V.k.e. (hat hineingeschafft) : dougen e-barzh, kas e-barzh.

hineinschauen V.gw. (hat hineingeschaut) : **1.** ober ur gwel ; **2.** [rannyezh.] sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hineinschieben V.k.e. (schob hinein / hat hineingeschoben) : ebarzhañ, etrelakaat, enlakaat, ensoc'hañ, bountañ e-barzh, etreskrivañ, toueziañ ; *sanft hineinschieben*, silañ.

hinein schlafen V.gw. (schläft hinein / schlief hinein / hat hinein geschlafen) : *in den Tag hinein schlafen*, *in den Morgen hinein schlafen*, chom da sac'hañ en e wele, ober grallig, diveureiñ, ober kousk-mintin, ober teil, ober teil tomm, chom d'ober laou, chom da vagañ ar c'hwen, chom da vreinañ war e c'holc'hed, chom da flaeriañ, chom da ziveureiñ, chom da vuzuliañ lin, chom d'ober laou, chom da lipat an tomm, kemer ar c'hraz, kousket hed ar mintinvezh (betek pell an deiz, betek uhel an deiz) (Gregor).

hineinschlagen V.k.e. (schlägt hinein / schlug hinein / hat hineingeschlagen) : plantañ, sankañ, sikañ ; *tief hineinschlagen*, kas don.

hineinschleichen V.gw. (schlich hinein / ist hineingeschlichen) : en em silañ dre laer, en em silañ dre skrap, filouchañ, en em riklañ, mont dre sil [e-barzh udb].

V.em. : **sich hineinschleichen** (schlich sich hinein / hat sich (t-rt) hineingeschlichen) : en em silañ dre laer, en em silañ dre skrap, filouchañ, en em riklañ, mont dre sil [e-barzh udb] ; *sich in ein Zimmer hineinschleichen*, en em silañ dre laer en ur sal, en em silañ dre skrap en ur gambr.

hineinschlingen V.k.e. (schlang hinein / hat hineingeschlungen) : *etwas hineinschlingen*, mont a vegadoù bras gant udb, lonkañ udb a-rafoll, gourlonkañ

udb, plaouiañ udb, floupañ udb., kordañ udb, tagañ udb, debriñ naonek udb, debriñ lamprek udb.

hineinschlittern V.gw. (ist hineingeschlittert) : 1. bezañ tapet [en udb], kouezhañ e ; *er ist in die Patsche hineingeschlittert*, gwall luziet eo en afer-se, gwall strobet eo en afer-se, emañ e fagodenn ha kant gantañ, en em vountet eo en ur gudenn skoemp, kouezhet eo en ur gudenn lous ; 2. riklañ, diflipañ, rampañ, dirampañ, risklañ, ruzañ, disac'hañ, foerañ.

hineinschlüpfen V.gw. (ist hineingeschlüpft) : en em silañ dre laer, en em silañ dre skrap, filouchañ, en em riklañ, mont dre sil [e-barzh udb] ; *in den Mantel hineinschlüpfen*, gwiskañ buan-ha-buan e vantell, en em silañ dre hast en e vantell, lakaat e vantell en-dro d'an-unan ; *schnell und ohne besondere Sorgfalt in seine Kleider hineinschlüpfen*, en em wiskañ buan-ha-buan, lammat en e vragoù, en em silañ dre hast en e zilhad, en em houstañ, en em endrammañ (en em ensac'hañ) gwellañ ma c'haller.

hineinschmuggeln V.k.e. (hat hineingeschmuggelt) : kas e-barzh dre guzh, kas e-barzh dre skrap, kas e-barzh dre flod, silañ, flodañ.

V.em. : **sich hineinschmuggeln** (hat sich (t-rt) hineingeschmuggelt) : en em silañ dre laer, en em silañ dre skrap.

hineinschreiben V.k.e. (schrieb hinein / hat hineingeschrieben) : enskrivañ, kaierañ, marilhañ.

hineinschütten V.k.e. (hat hineingeschüttet) : 1. skuilhañ, dinaouiñ, diskenn, diskargañ, founilhañ, trezenañ, trezeriañ ; 2. P. pakañ ur banne, plegañ ar vrec'h, kleuzañ gwer, kas d'an traoñ, lonkañ, kas da Gergof.

hineinschwatzen V.gw. (hat hineingeschwätzt) : P. *ins Blaue hineinschwätzen*, komz dilokez - komz jore-dijore - parlikanat - latennat - treiñ e deod e goull - chaokat avel - ribotat dour - bezañ glabous war e c'henoù - drailhañ e c'henoù - drailhañ kaozioù evel ur vilin-baper - bezañ puilh e gaoz - bezañ e deod e-giz ur vilin avel - na serriñ ur genoù - trabellat - bezañ un drabell - treiñ (malañ) avel - pilprenn e c'henoù - na vezañ berr da gaozeal - ober tro gant e gaoz - na vezañ fin ebet d'an-unan da gaozeal - reiñ tro d'e lavar - sevel da gentañ ur gaoz, sevel goude ur gaoz all gant an-unan - komz a-dreuz hag a-hed - chom da valañ komzoù - reiñ tro d'e gomzoù - na c'houzout na komz na tevel - na c'houzout na kaozeal na tevel - kontañ pemp ha pevar (pemp pe nav) - kontañ pemp ha nav - pilat e c'henoù - pilat e veg - mont a-dreuz eus ur gaoz d'unan all - bezañ ur gaoz hep penn na lost gant an-unan - mont eus an eil kaoz d'eben - bezañ an diviz etrezo o roulat eus an eil kaoz d'eben - mont betek Pariz da-heul kaoz - flapañ - kaozeal a-hed hag a-dreuz - fistilhañ - raskañ - langajal - drailhañ langaj - glaourenniñ - glabousat - klakenniñ - grakal - dic'hourdañ e latenn - diroufennañ e deod - distagañ komzoù mesk-divesk.

hineinsehen V.gw. (sieht hinein / sah hinein / hat hineingesehen) : sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hineinsetzen V.k.e. (hat hineingesetzt) : lakaat da azezañ [e-barzh udb], lakaat e-barzh.

V.em. : **sich hineinsetzen** (hat sich (t-rt) hineingesetzt) : azezañ [e-barzh udb].

hineinspazieren V.gw. (spazierte hinein / ist hineinspaziert) : 1. mont tre ken distrafiuilh ha tra ; 2. mont e-barzh, mont tre, mont tre e-barzh, antreal, antren.

hineinspielen V.gw. (hat hineingespielt) : bezañ lodek.

hineinstecken V.k.e. (hat hineingesteckt) : 1. lakaat [e-barzh udb], ebarzhañ, fourrañ, lojañ, plantañ, punañ ; 2. *Geld hineinstecken*, postañ (lakaat) arc'hant [en un afer] ; 3. P. *seine Nase in etwas (t-rt) hineinstecken*, sankañ e fri en un tu bennak, emell eus un afer na sell ket ouzh an-unan, bountañ e fri en udb.

hineinstehlen V.em. : **sich hineinstehlen** (stiehlt sich hinein / stahl sich hinein / hat sich (t-rt) hineingestohlen) : en em silañ dre laer, en em silañ dre skrap, filouchañ, en em riklañ ; *sich in ein Zimmer hineinstehlen*, en em silañ dre laer en ur sal, en em silañ dre skrap en ur sal.

hineinsteigern V.em. : **sich hineinsteigern** (hat sich (t-rt) hineingesteigert) : *sich in etwas (t-rt) hineinsteigern*, heuliañ udb gant dallentez (Gregor).

hineinstellen V.k.e. (hat hineingestellt) : lakaat e-barzh, ebarzhañ.

hineinstopfen V.k.e. (hat hineingestopft) : 1. bountañ e-barzh, choukañ, mac'hañ, fourrañ ; 2. kargañ kaer e vouzelloù gant, kargañ betek toull e c'houzoug, en em gargañ a voued, bezañ ouzh taol betek toull e c'houzoug, lakaat tenn war e vegel, debriñ da darzhañ, kargañ e sac'h betek ar skoulm gant, kargañ kaer e gof gant, bourellañ ervat e borpant gant, kargañ en e deurenn, ober kargoù bras ouzh taol, kargañ betek ar skoulm, kargañ betek toull ar c'hargadenn (betek ar c'hourlañchenn, betek ar gornailhenn), sachañ gant an-unan, debriñ dreist-kont, debriñ evel ur marlonk, debriñ evel ur roñfl, bountañ en e vouzelloù, bezañ frank e vouzelloù, debriñ leizh e gof.

hineinstoßen V.k.e. (stößt hinein / stieß hinein / hat hineingestoßen) : 1. bountañ e-barzh, fourrañ ; 2. plantañ, sankañ, sikañ, choukañ.

hineinströmen V.gw. (ist hineingeströmt) : 1. en em oufiñ, diruilhal gant herr ; 2. [dre skeud.] en em strinkañ, en em oufiñ, diruilhal, en em vountañ, en em skeiñ ; *die Menge strömt in das Stadion hinein*, emañ an dud oc'h en em oufiñ e-barzh an dachenn-sport, diruilhal a ra an dud e-barzh an dachenn-sport, en em vountañ a ra an dud evit mont e-barzh an dachenn-sport, en em boulzañ a ra an dud er sportva, en em skeiñ a ra an engroez a-dreuzoù e-barzh an dachenn-sport.

hineinstürzen V.gw. (ist hineingestürzt) : 1. dilammat e-barzh, strimpiñ e-barzh ; 2. kouezhañ e-barzh.

V.em. : **sich hineinstürzen** (hat sich (t-rt) hineingestürzt) : dilammat e-barzh, strimpiñ e-barzh, en em strinkañ e-barzh.

hineintappen V.gw. (ist hineingetappt) : P. mont e-barzh botoù-koad ha tout.

hineintragen V.k.e. (trägt hinein / trug hinein / hat hineingetragen) : dougen e-barzh, kas e-barzh war-zoug.

hineintrauen V.em. : **sich hineintrauen** (hat sich (t-rt) hineingetraut) : fiziout mont e-barzh, krediñ mont e-barzh.

hineintreiben V.k.e. (trieb hinein / hat hineingetrieben) : plantañ, sankañ, sikañ ; *tief hineintreiben*, kas don, choukañ.

hineintreten V.gw. (tritt hinein / trat hinein / ist hineingetreten) : mont e-barzh, mont tre, mont tre e-barzh, antreal, antren.

hineintun V.k.e. (tat hinein / hat hineingetan) : lakaat e-barzh, ebarzhañ, fourañ ; *zwei Löffel Zucker hineintun*, lakaat div loaiad sukr, lakaat div loaiad sukr e-mesk udb, lakaat daou leizh al loa a sukr.

hineinversetzen V.em. : **sich hineinversetzen** (versetzte sich hinein / hat sich (t-rt) hineinversetzt) : *sich in jemanden hineinversetzen*, *sich in jemandes Lage hineinversetzen*, en em lakaat dre e faltazi e plas u.b., en em lakaat dre e faltazi e lec'h u.b., klask dre e faltazi bezañ e plas u.b., ijinañ dre e faltazi penaos emañ ar jeu gant u.b., hevelebekaot ouzh u.b.

hineinwachsen V.gw. (wächst hinein / wuchs hinein / ist hineingewachsen) : **1.** en em skignañ, en em ledañ, en em astenn, gounit tachenn, kreskiñ ; **2.** *in etwas (t-rt) hineinwachsen*, en em ober ouzh udb, en em akoursiñ ouzh udb, en em voazañ ouzh udb, en em gustumiñ ouzh udb.

hineinwagen V.em. : **sich hineinwagen** (hat sich (t-rt) hineingewagt) : fiziout mont e-barzh, krediñ mont e-barzh.

hineinwerfen V.k.e. (wirft hinein / warf hinein / hat hineingeworfen) : **1.** stlepel e-barzh, teurel e-barzh ; **2.** [dre skeud.] *einen Blick hineinwerfen*, sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hineinwollen V.gw. (will hinein / wollte hinein / hat hineingewollt) : kaout c'hoant da vont tre, bezañ c'hoant d'an-unan da vont tre, goulenn mont tre.

hineinziehen V.k.e. (zog hinein / hat hineingezogen) : **1.** sachañ e-barzh, tennañ e-barzh ; **2.** [dre skeud.] *jemanden in etwas (t-rt) hineinziehen*, tapout u.b. e-barzh udb, bountañ u.b. en udb, plantañ u.b. en un afer bennak, rouestlañ u.b. en udb ; *in eine Sache hineingezogen werden*, bezañ tapet (bountet, rouestlet) en un afer bennak, bezañ truchet da vezañ lodek en un afer bennak.

V.gw. (zog hinein / ist hineingezogen) : mont e-barzh, mont tre, antreal, antren.

hineinzwängen V.k.e. (hat hineingezwängt) : kas e-barzh dre nerzh, bountañ e-barzh dre nerzh, fourañ.

V.em. : **sich hineinzwängen** (hat sich (t-rt) hineingezwängt) : antren dre nerzh.

hineinzingen V.k.e. (zwang hinein / hat hineingezwungen) : rediañ da vont e-barzh.

hinfahren V.gw. (fährt hin / fuhr hin / ist hingefahren) : mont di, mont du-hont, mont du-se ; *wie fährt man hin ?* dre belec'h eo mont di ? ; *mit wem fährt ihr hin ?* gant piv ez eot di ? gant pehini ez eot di ? gant pere ez eot di ? ; *er fährt zu ihr hin*, mont a ra da gaout (da welet) anezhi ; *an etwas hinfahren*, mont gant udb, hedañ udb, riblañ (mont a-hed, mont dre hed, kosteziñ, heuliañ, mont hed) udb (Gregor) ; *mit der Hand über etwas (t-rt) hinfahren*, tremen e zorn war udb.

V.k.e. (fährt hin / fuhr hin / hat hingefahren) : kas di ; *ich will Sie hinfahren*, kas a rin ac'hanoc'h di, ho kas a rin di.

Hinfahrt b. (-, -en) : hent mont g., beaj vont b. ; *auf der Hinfahrt*, dre ma oa o vont di, war an hent evit mont di, pa oa o vont di ; [trenioù, kirri-boutin] *Hin- und Rückfahrt*, beaj mont-dont b., mont-dont g.

Hinfall g. (-s, -fälle) : disac'hadur g., freuzadur g.

hinfallen V.gw. (fällt hin / fiel hin / ist hingefallen) : tapout ul lamm, pakañ ul lamm, mont d'an douar ; *er ist*

hingefallen, weil er zu schwach war, kouezhet e oa bet dre ma oa re sempl ; *er fiel der Länge nach (längelang) hin*, kouezhañ a reas eus e sav-sonn, tapout a reas ul lamm-stok, ober a reas ur gwall lamm, ledañ a reas e gorf, kouezhañ a reas en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'henn, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont a reas war e gement all, kouezhañ a reas a-dreuz e gof, kouezhañ a reas àr e zivbav, kouezhañ a reas a-dreuz-kof (a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a reas a-flav, kouezhañ a reas sonnet war e c'henoù, astenn a reas e groc'henn war an douar, kouezhañ a reas a-c'hwen e groc'henn war an douar, kouezhañ a reas war e fri, kouezhañ a reas war e c'henoù, aet e oa da vuzuliañ an dachenn, aet e oa bet e gantolor en aer.

hinfällig ag. : **1.** [tud] kabac'h, sempl, fouist, gwan, dinerzh, toc'hor, toc'h, izil, blin, asik, blank, ble, gouezel, divalav, gourdet ; **2.** [tiez] dirapar, diskramailh, dismantret, flodac'het, brein, damgouezhet, diaoz, en dismantr, distruj, aet distruj, darev da gouezhañ en e boull, darev da gouezhañ en e buch, en arvar da bilat, rampet, diskrelu, aet da beñse ; **3.** didalvoud, null, diamzeret, dispredet, eztalvoud ; *hinfällig werden*, echuiñ, mont da get (da vann), mont da hesk, mont d'an hesk, dont blaz ar c'hozh war an-unan, kabac'haat, mont er-maez a c'hiz ; **4.** [louza.] *hinfällige Blätter*, delioù dibad lies., delioù kouezhus lies.

Hinfälligkeit b. (-) : **1.** kabac'hded b., izilded b., gwanded b., blinded b., blankted b., blankter g. ; **2.** dismantradur g. ; **3.** nullentez b., didalvoudegezh b., didalvoud g., eztalvoudegezh b.

Hinfälligkeitsklausel b. (-, -n) : [gwir] diferadenn disloezus b., diviz disloezus g., diferadenn freuzañ marc'had b.

hinfinden V.gw. (fand hin / hat hingefunden) : kavout an hent da vont di.

V.em. : **sich hinfinden** (fand sich hin / hat sich (t-rt) hingefunden) : kavout an hent da vont di.

hinfläzen V.em. : **sich hinfläzen** (hat sich (t-rt) hingefläzt) : brakañ, pladorenniñ, plavañ, azezañ distenn, azezañ a-c'hwen, azezañ a-c'hwen e gorf, yariñ ; *sich in einen Sessel hinfläzen*, pladorenniñ war ur gador-vourret, plavañ war ur gador-vourret.

hinfliegen V.em. : **sich hinfliegen** (hat sich (t-rt) hingeflegt) : pladorenniñ, plavañ, azezañ distenn, azezañ a-c'hwen, azezañ a-c'hwen e gorf, yariñ ; *sich in einen Sessel hinfliegen*, pladorenniñ war ur gador-vourret, plavañ war ur gador-vourret.

hinfliegen V.gw. (flog hin / ist hingeflogen) : **1.** nijal kuit ; *meine Gedanken fliegen zu dir hin*, nijal a ra va spered etrezek ennout, sevel a ra va mennozh etrezek ennout ; **2.** mont di gant ar c'harr-nij ; *sie wollten mit dem Flugzeug hinfliegen, werden jedoch mit dem Zug fahren müssen*, edont e soñj beajiñ dre nijerez ha padal e rankint mont gant an tren ; **3.** [dre skeud.] *er flog hin*, kouezhañ a reas eus e sav-sonn, ledañ a reas e gorf, mont a reas da bokat d'an douar, kouezhañ a reas en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'henn, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont a reas war e gement all, ober a reas ur gwall lamm, pakañ a reas ul lamm-stok, kouezhañ a reas a-dreuz e gof,

kouezhañ a reas àr e zivbav, kouezhañ a reas a-dreuz-kof (a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a reas a-flav, kouezhañ a reas sonnet war e c'henoù, astenn a reas e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas a-c'hwen e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas war e fri, kouezhañ a reas war e c'henoù, tapout (pakañ) a reas ul lamm ouesk, aet e oa bet e gantolor en aer, aet e oa da bokat da wreg ar c'hantonier, kann en doa bet ouzh bugale ar c'hantonier, aet e oa da bokat da vugale ar c'hantonier, aet e oa da vuzuliañ an dachenn, lipat a reas pri, kouezhañ a reas evel un taol c'hwist, terriñ a reas e c'houzoug ; *in den See hinfliegen*, kouezhañ frank e-barzh al lenn.

V.k.e. (flog hin / hat hingeflogen) : kas di gant ur c'harr-nij **hinfliehen** V.gw. (floh hin / ist hingeflohen) : tremen buan, mont buan hebiou, mont buan e sil hag e ber ; *die Stunden fliehen hin*, buan e ya an eurvezhioù hebiou, buan e tremen an eurvezhioù.

hinfließen V.gw. (floss hin / ist hingeflossen) : berañ, deverañ, diruilh, redek.

Hinflug g. (-s,-flüge) : nij mont g., nijadenn vont b.

hinfort Adv. : a-benn neuze, a-benn bremañ, hiviziken, pelloc'h, a-belloc'h, adalek bremañ, azalek bremañ, goude-henn, goude-se, diwar neuze, adal neuze, a-neuze, abaoe neuze, adal bremañ, adal ar c'houlz-se, goude-se, diwar ar c'houlz-se, diwar ar pred-se, diwar ar mare-se, a-vremañ, a-vremaik, avaze, diwar vremañ, adalek (azalek) neuze, adalek an ampoent-se, adalek an amzer-se, a-ziwar neuze, a-ziwar an deiz-se.

hinführen V.gw. (hat hingeführt) : P. kas ; *wo soll das hinführen ?* ha penaos e tisoc'ho an dra-se ? ha peseurt disoc'h a vo gant an dra-se ? da beseurt fin e tenn an dra-se ?

V.k.e. (hat hingeführt) : kas di.

hinfür Adv. : a-benn neuze, a-benn bremañ, hiviziken, pelloc'h, a-belloc'h, adalek bremañ, azalek bremañ, goude-henn, goude-se, diwar neuze, adal neuze, a-neuze, abaoe neuze, adal bremañ, adal ar c'houlz-se, goude-se, diwar ar c'houlz-se, diwar ar pred-se, diwar ar mare-se, a-vremañ, a-vremaik, avaze, diwar vremañ, adalek (azalek) neuze, adalek an ampoent-se, adalek an amzer-se, a-ziwar neuze, a-ziwar an deiz-se.

Hingabe b. (-,-n) : 1. emaberzh g., emzinac'h g., emnac'h g., emnac'hañ g., emroadur g., emroüsted b., emroüster g., emroidigezh b., emouestlerez g., emouestladur g., emouestlusted b., emginnig g. ; 2. gred g., entan g., deur g. ; *mit Hingabe*, da vat-kaer, a-zevri-kaer, a youl frank / a holl galon / gant e holl galon / a galon vat / a het / a hetañs (Gregor), ken na strak, ken na fu, gant gred, a-youl-vat, a wir galon, parfet ; *sie nahmen sich mit Hingabe der verzweifelten Witwe an*, aketus e oant bet ouzh glac'har hag enkrez an intañvez.

Hingang g. (-s,-gänge) : 1. beaj vont b., hent mont g. ; 2. paouezvan g., tremenvan g., pasion b., ankoù g., finvezioù diwezhañ lies., marv g.

hingeben V.k.e. (gibt hin / gab hin / hat hingegeben) : [dre skeud.] reiñ, aberzhañ ; *sein Herz hingeben*, en em reiñ korf hag ene ; *er gibt seine Zeit dafür hin, etwas zu tun*, reiñ a ra e amzer d'ober udb.

V.em. : **sich hingeben** (gibt sich hin / gab sich hin / hat sich (t-rt) hingegeben) : en em reiñ da, emreiñ da, kouezhañ e, en em ouestlañ da, emouestlañ da, ober

dedi eus an-unan (eus e vuhez) da, dediañ e galon hag e gorf da, en em arnodiñ war, en em atahinañ ouzh, bezañ atapiet gant, kemer deur gant, difenn [udb] gant ur gred birvidik ; *sich der Verzweiflung hingeben*, kouezhañ en dizesper / dizemperañ (Gregor), en em reiñ d'an dic'hoanag, mennout dizesperiñ, bezañ dindan e c'hlac'har ; *sich seinem Schmerz hingeben*, en em leuskel da vont gant ar glac'har ; *sich der Wollust hingeben*, orgediñ, orgedata, louvigezhiñ, plegañ da gastr ar c'hig, torc'hwenial el likaouerezh an hudurañ, redek war-lerc'h plijadurezh ar c'horf, redek war-lerc'h plijadurezh ar c'hig ; *Sodom und Gomorra hatten sich der Wollust hingegeben*, Sodom ha Gomora a oa en em roet d'an Hudurniezh ; *er weiß nicht mehr, welchem Gelüst er sich hingeben soll*, ne oar ket mui e peseurt toull lammat ; *sich Illusionen hingeben*, en em zallañ, en em douellañ e-unan, en em reiñ da douelladennoù spered, lakaat ul lunedoù koad war e zaoulagad, mont da-heul e huñvreoù, huñvreal, bezañ dalc'het gant ur sorc'henn, sevel kestell el Loar, magañ re vras goanag, kaout re vras spi, en em douellañ da zalc'her spi ; *gebt euch keinen Illusionen hin !* didromplit ! ; *sich jemandem ganz hingeben*, heuliañ ar memes fortun hag u.b., redek ar memes fortun hag u.b., en em ouestlañ korf hag ene d'u.b., en em leuskel gant u.b. da ober gant an-unan ar pezh a gar ; *sich Gott hingeben*, en em ankounac'haat, treiñ e holl garantez war-zu Doue ; *sich dem Heiligsten Herzens Jesu hingeben*, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) d'ar Galon Sakr, dediañ e galon hag e gorf d'ar Galon Sakr, en em zilezel ; *sich dem süßen Nichtstun hingeben*, bevañ en arouaregezh, bezañ kouezhet en arouaregezh ha lizidanted, em leuskel da lourtaat en un arouaregezh lor, c'hoari anezhi, ober anezhi, en em deuler dezhi, bevañ en e aez, ober he fladorenn, ober e luduenn, ruilhal kempennik e voul, ruilhal koul e voul, ruilhal koulik e voug, ober e damm treuz ken distrafiuilh ha tra, tremen kempennik ha brav e damm buhez, ruilhal e voul war e oarig (war e zres, war e zresig, war e bouezig, war e sklavig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigoù, war e boz, war e vadober, war e blaen, dousik ha plaen) ; *sich ganz dem Studium hingeben*, en em atahinañ ouzh ar studioù, lakaat holl e albac'henn da studiañ, bezañ atapiet gant e studioù, kemer kalz deur gant e studi.

Hingebung b. (-,-en) : 1. emaberzh g., emzinac'h g., emnac'h g., emnac'hañ g., emroadur g., emroüsted b., emroüster g., emroidigezh b., emouestlusted b., emouestlerez g., emginnig g. ; 2. gred g., entan g., deur g.

hingebungsvoll ag. : 1. entanet, gredus, leun a c'hred, berv, bev ; 2. emroüs, emouestlus.

Adv. : 1. gant emroüsted, gant emouestlusted, gant emnac'h ; 2. gant gred, gant entan, da vat-kaer, a-zevri-kaer, a youl frank / a holl galon / gant e holl galon / a galon vat / a het / a hetañs (Gregor), ken na strak, ken na fu, a-youl-vat, a wir galon, parfet.

hingegen Adv. : en enep, er c'hontrol, en eskemm, e-skoaz, e-kichen, e-lec'h ; *sie ist fleißig, er hingegen ist faul*, houmañ a zo aketus, egile, en eskemm, a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-lec'h egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-skoaz egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus tra

ma'z eo lezirek egile - houmañ a zo aketus pa vez lezirek egile - houmañ a zo aketus, hennezh avat a zo lezirek - hi a zo aketus hag eñ a zo lezirek.

hingegossen ag. : *wie hingegossen liegen*, bezañ astennet prest d'en em reiñ, bezañ astennet o sellet a-druez ouzh hec'h amourouz.

hingehaucht ag. : *wie hingehaucht*, lusennek, aezhennek, displann.

hingehen V.gw. (ging hin / ist hingegangen) : **1.** mont di, mont du-hont, mont du-se ; *zu jemandem hingehen*, mont da gaout (da-geñver) u.b., mont da di u.b. ; *extra hingehen*, en em zirekañ ; *ich weiß überhaupt nicht, wo er hingegangen ist*, hennezh a zo aet n'ouzon doare pelec'h, hennezh a zo aet n'ouzon dare pelec'h, hennezh a zo aet da n'ouzon doare pelec'h ; **2.** [dre skeud.] [amzer] mont hebiou, tremen, mont e sil hag e ber ; *die Zeit ging rasch hin*, buan ez eas an amzer hebiou, buan e tremenas an amzer, mont a reas buan an amzer e sil hag e ber ; **3.** *etwas hingehen lassen*, gouzañv udb, serriñ an daoulagad war udb ; *das mag noch hingehen*, mat eo evit c'hoazh.

hingehockt ag. : puchet, kluchet, war e gluchoù, en e gluch, e kluch, war e buchoù, en e buch, war e buch, ramblet.

hingehören V.gw. (gehörte hin / hat hingehört) : bezañ en e blas ; *wo es hingehört*, en e blas ; *wo gehört das hin ?* pelec'h e renker an dra-se ? pelec'h e klenker an dra-se ? ; *ich weiß nicht, wo diese Vase hingehört*, n'ouzon ket an ardremez eus al lestr-se ; *alles richtig hinstellen*, *wo es hingehört*, lakaat pep tra war e rez, lakaat an traoù war o rez, lakaat an traoù war o zu, lakaat an traoù en o rez, lakaat an traoù kempenn, lakaat an traoù a-blaen, renkañ pep tra, klenkañ pep tra.

hingeraten V.gw. (gerät hin / geriet hin / ist hingeraten) : **1.** en em gavout, degouezhout ; **2.** dont da vezañ ; *wo ist er hingeraten ?* petra eo deuet da vezañ ? e pelec'h emañ bremañ ?

hingerichtet ag. : lakaat d'ar marv.

hingerissen ag. : [dre skeud.] goursavet, entanet, tomm, birvidik, gant jourdoul, lusk gantañ, birvilh ennañ, angoulet, foug e ennañ.

hingeschieden ag. : [dre skeud.] marv, tremenet.

hingezogen ag. : dedennet, troet, douget ; *sich von etwas hingezogen fühlen*, bezañ dedennet gant udb, bezañ troet gant udb., bezañ douget d'udb, kaout udb dedenn evit an-unan.

hingeleiten V.gw. (glitt hin / ist hingeglitten) : **1.** rampañ, ruzañ, ruzikal, risklañ, riklañ, linkañ ; **2.** [dre skeud.] *über etwas hingeleiten*, na zerc'hel (na bouezañ) war udb, menegiñ udb diwar dremen, menegiñ udb diwar nij, menegiñ udb diwar vont, komz eus udb diwar mont ha hanter vont, menegiñ udb d'an trotig.

hinhalten V.k.e. (hält hin / hielt hin / hat hingehalten) : **1.** astenn, kinnig ; *die hohle Hand hinhalten*, astenn e zorn, goulenn an aluzen, goulenn aluzen, klask an aluzen, kestal ; *die Bettelschale hinhalten*, kochennat ; *jemandem die Hand hinhalten*, astenn e zorn etrezek u.b. ; **2.** mirout, stankañ, daleañ, abuziñ, dilerc'hiañ, herzel, lakaat [u.b.] da zebriñ e amzer ; **3.** *jemanden hinhalten*, lezel u.b. da sec'hañ, lakaat u.b. d'ober strapenn ; **4.** [lu]

hinhaltender Widerstand, argadoù evit daleañ an enebourien lies. ; **5.** [dre skeud.] touellañ ; *jemanden mit schönen Versprechungen hinhalten*, sorchenniñ u.b., bevañ u.b. gant esperañs ha promesaoù goulo, paeañ u.b. gant ur votez torret, paeañ u.b. gant ur fuzuilh dorret, paeañ u.b. gant diwiskoù tog, hejañ per melen d'u.b. reiñ d'u.b. ar vazh-yod da lipat, kinnig d'u.b. trouz arc'hant ha c'hwezh vat d'ober yalc'h ha kofad, bevañ u.b. gant promesaoù kaer ha paemantoù laosk.

V.gw. (hält hin / hielt hin / hat hingehalten) : [dre skeud.] lugudiñ, c'hwileta, chom da dortal, chom da lugudiñ ; **6.** [dre skeud.] *für jemanden den Buckel hinhalten*, *für jemanden den Kopf hinhalten*, paeañ diwar-bouez e groc'hen evit unan all, dougen an toaz d'ar forn evit unan all.

hinhaltend ag. : warlerc'hous, daleüs, ampellus, goursezus ; [lu] *hinhaltender Widerstand*, argadoù evit daleañ an enebourien lies.

Hinhaltenstaktik b. (-) : trokell daleañ b., daleerezh g., daleidigezh b.

Hinhaltung b. (-, -en) : **1.** daleerezh g., daleidigezh b. ; **2.** termadenn b., daleadur g. ; **3.** trokell daleañ b.

hinhaben V.gw. (haute hin // hat hingehauen / ist hingehauen) : P. **1.** (hat) : hastañ buan, difraeñ, en em zifreñ, skampañ, stampañ, skarañ, kabalat, bezañ kabal war an-unan, sachañ war e ivinoù, lakaat aer en e gilhorou, bezañ ramp gant an-unan, hastañ a-fo, hastañ fonnus ; **2.** (ist) : kouezhañ eus e sav-sonn, ledañ e gorf, kouezhañ en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'hen, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont war e gement all, kouezhañ a-dreuz e gof, kouezhañ àr e zivbav, kouezhañ a-dreuz-kof (a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a-flav, kouezhañ sonnet war e c'henoù, astenn e groc'hen war an douar, kouezhañ a-c'hwen e groc'hen war an douar, kouezhañ war e fri, kouezhañ war e c'henoù ; **3.** (hat) : padout, bezañ a-walc'h, skoulmañ, tapout, spletiñ, spiriñ ; *das Geld haut nicht hin*, n'eus ket a-walc'h a arc'hant, re verr eo ar c'hrog, re nebeut a arc'hant a zo, re verr eo an arc'hant ganin, re just eo an arc'hant ganin, re verr on gant an arc'hant, emañ re verr war va c'hezeg, staget re verr on ; **4.** (hat) : mont d'an taolioù, skeiñ, kannañ, lopañ ; **5.** [dre skeud.] (hat) : *das haut hin ! a)* klotañ a ra brav ! mont a ra klenk ! mont a ra c'hwek ! se a ziazez brav ! kordañ a ra ! jaojapl eo ! reizh eo ! ; *b)* kement-se a zo gouest da bilat ac'hanoc'h ! spontus eo ! un estlamm gwelet ! ur bam eo ! peadra 'zo da chom (da gouezhañ) war e gement all ! ha pa gouezfe an neñv warnomp, ne vefe ket gwashoc'h ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arvestoù !.

V.k.e. (haute hin / hat hingehauen) : P. **1.** *eine Arbeit hinhaben*, daoulammat un tamm labour, drochañ (moc'hañ, moc'hajiñ, moc'hellat, bousoc'hañ, batrouzañ, kac'hidelliñ, kilbouc'hiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuziñ, toufañ, pemoc'hañ, bastardiñ, brazober) ul labour, ober ul labour dreist-penn-biz, ober ul labour diwar skañv, mont gwall vuan ganti, ober ul labour a-skañv, ober ul labour a-ziwar skañv, mac'homañ (dic'hastañ, kalemarc'hiñ, marmouzañ, porc'hellañ) e labour, ober ul labour diwar sav, ober udb a-flav ; **2.** *das haut einen hin !* peadra 'zo da chom (da gouezhañ) war e gement all ! kement-se a zo gouest da bilat ac'hanoc'h !

spontus eo ! un estlamm gwelet ! ur bam eo ! ha pa gouezfe an neñv warnomp, ne vefe ket gwashoc'h ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arvestoù !

V.em. : **sich hinhauen** (haute sich hin / hat sich (t-rt) hingehauen) : mont d'ober un tamm kousk, en em strinkañ war e wele, en em deuler war e wele, mont da blouzañ, mont da gludañ, mont d'e riboul, mont d'e ched, mont d'e siklud, mont d'e glud, mont d'e gel, mont d'e gloz, mont da zebriñ bara gwenn d'ar Roc'h, mont da flutañ, mont da Gerhun (da Gerroc'h), mont da voueta ar c'hwen, mont er vallin.

hinhocken V.em. : **sich hinhocken** (hat sich (t-rt) hingehockt) : 1. kluchañ, puchañ, mont en e buch (en e gluch, en e gluchoù), mont war e buch (war e buchoù), mont da yariñ (da buchañ, da gluchañ), ober ur buchadenn (ur gluchadenn), flutañ, en em flutañ, yariñ, yarañ, kemeneriñ, sebouriñ, azezañ gant e bavioù pleget dindan ar c'horf ; 2. teurel e revr lec'h bennak, lakaat e revr war e c'henoù, lakaat ar born war e c'henoù.

hinhorchen V.gw. (hat hingehorcht) : selaou.

hinhören V.gw. (hat hingehört) : selaou.

hinkauern V.em. : **sich hinkauern** (hat sich (t-rt) hingekauert) : souchañ en ur pakadig, tamolodiñ, kluchañ, skoachañ, puchañ, flutañ, en em flutañ, en em zastum, pladañ, plavañ, yarañ, mont en e gluch, mont en e buch (en e gluchoù), mont war e buch (war e buchoù), mont da yariñ (da buchañ, da gluchañ), ober ur buchadenn (ur gluchadenn), kemeneriñ, sebouriñ ; *jemanden zum Hinkauern bringen*, flutañ u.b.

Hinkebein n. (-s,-e) / **Hinkefuß** g. (-es,-füße) : 1. gar gamm b., gar dreuzkamm b., gar dreuzigell b. ; 2. [den] kamm g., den kamm g., jilgamm g., falc'her ar perisilh-aod (Gregor) g., P. traouilh-tan g.

Hinkelstein g. (-s,-e) : P. maen-hir g., maen-sav g., peulvan g.

hinken V.gw. (hat gehinkt = a zo bet kamm / ist gehinkt = a oa aet d'ul lec'h bennak en ur jilgamm) : 1. kammañ, jilgamm, gargamm, bezañ podek, klefiñ, kerzhet treuzek, ober ar c'hamm ; *auf (mit) einem Fuß hinken*, gargamm, bezañ kamm (kammañ) eus un tu, jilgamm, bezañ jilgamm, bezañ ur c'har dreuzkamm eus an-unan, bezañ ur c'har dreuzigell eus an-unan, kerzhet evel falc'her ar perisilh-aod (Gregor) ; *auf (mit) den zwei Füßen hinken*, bezañ kamm eus e zaou droad, bezañ gaolgamm, gaolgamm, bezañ kamm-gourgamm, bezañ kamm-digamm, bezañ kamm en daou du ; *leicht hinken*, mont kamm-jilgamm, jilgamm ; *das Schaf hat sich die Klaue verletzt und hinkt stark*, kamm-broud eo an dañvad ; *stark hinken*, bezañ kamm-kloc'h, bezañ kamm da vat, bezañ kamm-groñs ; *er hinkt immer stärker*, gwashaat a ra da gamm, kreskiñ a ra da gamm, kammoc'h-kammañ e teu da vezañ, kammañ a ra gwazh-ouzh-gwazh, kammañ a ra gwazh-àr-wazh, kammañ a ra gwashoc'h-gwazh, kammañ a ra gwashoc'h-gwashañ, souriñ a ra da gamm, podekaat a ra muic'h-mui ; *er fängt an zu hinken*, erru eo jilgamm ; *seit seinem Sturz hinkt er*, abaoe e lamm eo chomet kamm ; *er hinkt nicht mehr*, digamm eo bremañ ; 2. [dre skeud.] *dieser Vergleich hinkt*, gwall gamm (dijao), digompez, amzere) eo ar geñveriadenn-se, ar

geñveriadenn-se ne glot ket mat, ar geñveriadenn-se ne bar ket, diwar-goust un neudenn eo ar geñveriadenn-se.

Hinken n. (-s) : [mezeg.] kammerezh g., kammadur g. ; *mit dem Hinken aufhören*, *das Hinken loswerden*, digammañ.

hinkend ag. : 1. kamm, gargamm, gourgamm, jilgamm, podek, kamm-broud, kamm-jilgamm, togn ; *der hinkende Bote*, ar c'hannad kamm g. ; *nicht mehr hinkend*, digamm ; *schwer hinkend*, kamm-kloc'h, kamm da vat, kamm-groñs ; 2. [barzh.] *hinkende Verse*, gwerzennoù diglok (kamm, togn) lies.

Hinkende(r) ag.k. g./b. : den kamm g., kamm g., kammell b., kammezh b., jilgamm g., jilgammezh b., P. traouilh-tan g.

Hinkespiel n. (-s,-e) : garig-kamm b., troadig g., troadig-kamm g., dereziou lies., regenn b., marell g.

hinknallen V.k.e. (hat hingeknallt) : stlepel, strinkañ, bannañ, diaveliñ, difoeltrañ, distagañ, darc'haouiñ, disvantañ.

V.gw. : bezañ stlapet, bezañ strinket, bezañ bannet, bezañ difoeltret.

hinknien V.gw. (ist hingekniet) : mont war benn e c'hlin, glinañ, kouezhañ (stouiñ) d'an daoulin, stouiñ (mont) war e zaoulin, mont war bennoù e zaoulin, daoulinañ.

hinkommen V.gw. (kam hin / ist hingekommen) : 1. mont di, mont du-hont, mont du-se, erruout, degouezhout ; *wie kommt man hin* ? hebiou da belec'h ez eer di ? ; 2. *wo ist das Buch hingekommen* ? pelec'h an diaoul eo bet lakaet al levr ? ; 3. *wo kämen wir hin, wenn ...*, petra e teufemp da vezañ ma ... ; 4. bezañ da renkañ [en ul lec'h bennak].

hinkönnen V.gw. (kann hin / konnte hin / hat hingekonnt) : gallout mont di ; *ich kann nicht hin*, ne c'hallin ket mont di, ne vin ket evit mont di.

hinkriegen V.k.e. (hat hingekriegt) : P. 1. talfasat, kalfichat, trikarmadiñ, greiañ, ober un tamm dresañ da ; 2. dont a-benn eus ; *ich kriege es schon alleine hin*, emsav on ; 3. degas war e du, sevel e gein da.

Hinkunft b. (-) : [Bro-Aostria] *in Hinkunft*, a-benn neuze, a-benn bremañ, hiviziken, pelloc'h, a-belloc'h, adalek bremañ, azalek bremañ, goude-henn, goude-se, diwar-neuze, adal neuze, a-neuze, abaoe neuze, adal bremañ, adal ar c'houlz-se, diwar ar pred-se, diwar ar mare-se, goude-se, diwar ar c'houlz-se, a-vremañ, a-vremaik, avaze, a-ziwar neuze, a-ziwar an deiz-mañ.

hinlangen V.gw. (hat hingelangt) : 1. stekiñ ouzh udb, stekiñ en udb, touch udb, touch ouzh udb, touch d'udb ; 2. mont d'an taoliou, skeiñ, kannañ, lopañ ; 3. tapout gant an-unan, mont dezhi ; 4. padout, bezañ a-walc'h, skoulmañ, tapout, spletiñ, spiriñ ; *das Geld langt nicht hin*, n'eus ket a-walc'h a arc'hant, re verr eo ar c'hrog, re nebeut a arc'hant a zo, re verr eo an arc'hant ganeomp, re just eo an arc'hant ganeomp, re verr omp gant an arc'hant, emaeomp re verr war hor c'hezeg, staget re verr omp.

hinlänglich ag. : bastus, a-walc'h, trawalc'h, peadra.

hinlassen V.k.e. (lässt hin / ließ hin / hat hingelassen) : leuskel da vont di.

hinlaufen V.gw. (läuft hin / lief hin / ist hingelaufen) : 1. redek di, mont di en un taol red, mont di en ur pennad-red, mont di en ur penn-red ; *er läuft hin*, emañ o redek di, en ur redadenn (en ur pennad-red) e ya di ; 2. P. mont di war droad, mont di a-ruz botoù, mont di war e dreid,

mont di war e droad, mont di war gerzh (Gregor), kemer an tren kantonier evit mont di.

hinlegen V.k.e. (hat hingelegt) : 1. astenn, ledañ, lakaat ; *sichtbar hinlegen*, lakaat war zizolo, lakaat a-wel-kaer ; 2. kinnig, diskouez ; 3. lakaat en e wele ; 4. [c'hoariva] *eine Rolle hinlegen*, c'hoari e roll diouzh ar gwellañ ; 5. P. meudañ, diyalc'hañ, fontañ arc'hant, riklañ arc'hant.

V.em. : **sich hinlegen** (hat sich (t-rt) hingelegt) : 1. gourvez, mont en e c'hourvez, mont da c'hourvez, mont da astenn, en em astenn, souchañ, strinkañ, en em ledañ ; *legen Sie sich mal kurz hin !* grit ur gourvezig ! grit ur gourvezadennig ! ; *es tut wohl, sich hinzulegen*, gras eo astenn al livenn ; [kezeg] *sich in Brustlage hinlegen*, *sich auf den Bauch hinlegen*, ober ur sav-buoc'h ; *das Pferd legt sich hin*, mont a ra ar marc'h en e c'hourvez, ober a ra ar marc'h ar marv-bihan ; 2. [lu] *hinlegen !* en ho kourvez ! war ho kof ! souchit ! ; 3. [dre skeud.] P. *er legte sich hin*, kouezhañ a reas eus e sav-sonn, ledañ a reas e gorf, kouezhañ a reas en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'hen, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont a reas war e gement all, kouezhañ a reas a-dreuz e gof, kouezhañ a reas àr e zivbav, kouezhañ a reas a-dreuz-kof (a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a reas a-flav, kouezhañ a reas sonnet war e c'henoù, astenn a reas e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas a-c'hwen e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas war e fri, kouezhañ a reas war e c'henoù, tapout (pakañ) a reas ul lamm ouesk, aet e oa bet e gantolor en aer.

hinlenken V.k.e. (hat hingelenkt) : *das Gespräch auf etwas hinlenken*, lakaat ar gaoz war udb., lakaat udb war an doubier.

hinlummeln V.em. **sich hinlummeln** (hat sich hingelummelt) : brakañ, pladorenniñ, torc'hwenial, plavañ, yariñ, azezañ a-c'hwen, azezañ a-c'hwen e gorf, bezañ evel ur gammed-karr ; *sich in einen Sessel hinlummeln*, pladorenniñ war ur gador-vourret, plavañ war ur gador-vourret.

hinmachen V.k.e. (hat hingemacht) : lakaat [en ul lec'h bennak].

V.gw. (hat hingemacht) : kac'hat, ober e louz ; *der Hund macht überall hin*, kac'hat a ra ar c'hi (ober a ra ar c'hi e louz) n'eus forzh pelec'h.

hinmorden V.k.e. (hat hingemordet) : lazhadegañ, drailhañ, distrujañ.

hinmüssen V.gw. (muss hin / musste hin / hat hingemusst) : rankout mont di ; *diejenigen, die hinmüssen*, ar re o deus da vont di.

Hinnahme b. (-) : asant g., asantadur g.

hinnehmbar ag. : degemeradus, gouzañvus ; *nicht hinnehmbar*, dic'houzañvus, dizegemeradus.

hinnehmen V.k.e. (nimmt hin / nahm hin / hat hingenommen) : 1. asantiñ da, degemer, gouzañv ; *etwas gern hinnehmen*, kemer udb e grad, degemer udb a youl vat ; *es fiel mir schwer, diesen Vorwurf hinzunehmen*, diaes em boa kavet ouzh e glevet o reiñ ar rebech-se din ; 2. pakañ, tapout, kaout ; *eine Absage hinnehmen müssen*, bezañ refuzet, kaout e refuz, tapout e sac'h, pakañ (tapout) un distokadenn, kaout un distro lous digant u.b., tapout un distro lous digant u.b., bezañ brallet, bezañ kaset da vale (da drifchina, da fistoulat e

lost e lec'h all), bezañ kaset d'en em glask e lec'h all, kaout e zigouvi, kaout ur c'habestr, bezañ pedet da vont da lec'h all da c'hwileta, kaout heiz, kaout e visac'h, tapout e visac'h, kaout herr ; 3. gouzañv ; *schwere Geldverluste hinnehmen müssen*, bezañ ifamet, kaout un tamm brav a goll, kaout un tamm mat a goll, pakañ un tamm mat a goll ; *die feindlichen Truppen mussten schwere Verluste hinnehmen*, kolloù bras a oa bet eus tu an enebour ; *ich habe zu große seelische Schmerzen hinnehmen müssen*, re a ranngalon am eus kemeret ; 4. P. kas gant an-unan, sevel en e oto.

hinneigen V.gw. (hat hingeneigt) : [dre skeud.] *zu etwas hinneigen*, bezañ douget (techet, tuet) d'udb, bezañ tuet (techet, troet) d'ober udb, bezañ troet gant udb.

V.k.e. (hat hingeneigt) : plegañ, stouiñ, krommañ, soublañ.

V.em. : **sich hinneigen** (hat sich (t-rt) hingeneigt) : plegañ, stouiñ, daoublegañ, soublañ.

Hinneigung b. (-, -en) : doug g., dougidigezh b., dougerezh g., tuadur g., tech g., pleg g.

hinnen Adv. : [barzh.] *von hinnen gehen*, a) mont kuit ; b) [dre skeud.] mervel, tremen, mont d'an tu all, mont en tu all, mont da Anaon, mont d'an Anaon, tremen eus ar bed-mañ d'ar bed all, mont eus ar bed, mont diwar ar bed, mont kuit, reiñ e spered, menel.

hinopfern V.k.e. (hat hingeopfert) : aberzhiñ, lidaberzhiñ, lidlazhañ, kinnig da aberzh.

V.em. : **sich hinopfern** (hat sich (t-rt) hingeopfert) : aberzhiñ e vuhez, ober aberzh eus e vuhez.

hinpassen V.gw. (hat hingepasst) : 1. bezañ en e blas ; 2. mont klenk e-barzh, mont c'hwec'h e-barzh, mont en e goch.

hinpfeffern V.k.e. (hat hingepfeffert) : 1. teuler, stlepel ; 2. *jemandem etwas hinpfeffern*, lavaret udb d'u.b. en e zaoulagad, lavaret udb d'u.b. rak dremm, lavaret udb d'u.b. e-kreiz e c'henoù, lavaret udb d'u.b. e kreiz e zaoulagad.

hinplappern V.k.e. (hat hingeplappert) : P. *ein Gebet hinplappern*, drailhañ (distripañ, dibunañ, grozmolat) ur bedenn, galoupat ur bedenn.

hinplumpsen V.gw. (ist hingeplumpst) : tapout lamm, kaout lamm, pakañ ul lamm ouesk, ledañ e gorf, kouezhañ eus e sav-sonn, kouezhañ en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'hen, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont war e gement all, kouezhañ a-dreuz e gof, kouezhañ àr e zivbav, kouezhañ a-dreuz-kof (a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a-flav, kouezhañ sonnet war e c'henoù, astenn e groc'hen war an douar, kouezhañ a-c'hwen e groc'hen war an douar, kouezhañ war e fri, kouezhañ war e c'henoù, mont e gantolor en aer.

hinpfuschen V.k.e. (hat hingepfuscht) : *die Arbeit hinpfuschen*, tarvañ (moc'hañ, moc'hata, moc'hajiñ, moc'hellat, bousoc'hañ, batrouzañ, kac'hidelliñ, kilbouchiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuziñ, toufañ, mac'homañ, porc'hellañ, pemoc'hañ, batrouzañ, strabouilhat, kouilhourañ, bastardiñ) al labour, brellañ, ober labour beleg, ober labour denjentil, ober labour intañvez, labourat dibalamour, labourat forzh penaos, labourat n'eus forzh penaos, labourat evel mevel

ar person, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, kalfichat ul labour war goad.

hinpurzeln V.gw. (ist hingepurzelt) : P. tapout ul lamm ouesk, pakañ ul lamm ouesk, ledañ e gorf, kouezhañ eus e sav-sonn, kouezhañ en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'henn, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont war e gement all, kouezhañ a-dreuz e gof, kouezhañ àr e zivbav, kouezhañ a-dreuz-kof (a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a-flav, kouezhañ sonnet war e c'henoù, astenn e groc'henn war an douar, kouezhañ a-c'hwen e groc'henn war an douar, kouezhañ war e fri, kouezhañ war e c'henoù, mont e gantolor en aer.

hinraffen V.k.e. (hat hingerafft) : [dre skeud.] ober riñs war, ober ur riñs war, ober skrap war, sammañ, kas gant an-unan, skubañ, distroadañ, kas d'ar bez, lipat ; *die Epidemie hat viele Menschen hingerafft*, bez' ez eus bet c'hwenet (skoet, lipet) kalz a dud gant ar pore.

hinräumen V.k.e. (hat weggeräumt) : klenkañ, renkañ ; *wo zum Teufel hat er meine Werkzeuge hingeräumt ?* pelec'h ar bed en deus klenket va binvioù ?

hinreichen V.k.e. (hat hingereicht) : astenn, kinnig, reiñ, tizhout, teurel, diraeziñ, dont, tapout ; *reichen Sie mir bitte das Brot hin !* deuit ar bara din, mar plij - amañ ar bara din, mar plij - tizhit (diraezit) ar bara din, mar plij - tapit ar bara din, mar plij.

V.gw. (hat hingereicht) : padout, bezañ a-walc'h, skoulmañ, tapout, spletiñ, spirañ ; *unsere Vorräte werden hinreichen*, barrek omp gant hor pourvezioù ; *die Butter wird gerade hinreichen*, justik e vimp gant an amanenn ; *das reicht nicht hin*, n'eo ket a-walc'h, ne spir ket, ne skoulm ket, ne dap ket, ne splet ket, re verr eo.

hinreichend ag. : a-walc'h, trawalc'h, bastus, bastant, spirus, peadra, ar pezh a ranker, kreñvoc'h eget justoc'h, muioch'eget nebeutoc'h ; [mat.] *hinreichende Bedingung*, amveziad trawalc'h g.

Hinreise b. (-, -n) : beaj vont b. ; *auf der Hinreise*, dre ma oa o vont di, war an hent evit mont di, pa oa o vont di.

hinreisen V.gw. (ist hingereist) : mont di, mont du-hont, mont du-se ; *wir reisen heute hin*, kemer a raimp hiziv an hent evit mont di, mont a raimp di feteiz.

hinreißen V.k.e. (riss hin / hat hingerissen) : 1. kas gant an-unan, chalbotat ; 2. [dre skeud.] boemañ, goursevel, dibradañ, entanañ, mezevelliñ, mezviñ, trelatañ, teogiñ, strobinañ, achantañ, touellañ, lakaat dindan gazel-ge, kilhañ, gouestlañ [spered u.b.], sordañ, lorc'hañ, chalmiñ ; *er hat mich hingerissen*, strobinañ on bet gantañ, dalc'het on gantañ, dastumet on bet gantañ, desevel on bet gantañ, gouestlet en deus va spered, mezevellet on bet gantañ, trellet on bet gantañ ; *zur Begeisterung hinreißen*, lakaat birvilh (en u.b.), lakaat berv (en u.b.), lakaat da virvilhañ, entanañ pennoù tud 'zo, lakaat gred (en u.b.), gouestlañ spered u.b., tommañ empennoù tud 'zo, lakaat empennoù tud 'zo da virviñ ; *sich hinreißen lassen*, birvidikaat, entanañ, birviñ, tridal, birvilhañ, goursevel, bezañ dibradet, treflammañ ; 3. *er ist zwischen Vater und Mutter hin und her gerissen*, war zaouhanter emañ etre e dad hag e vamm.

hinreißen ag. : boemus, entanus, trelatus, boemarvestus, teogus, strobinañ, bamus, estlammus, hoalus, dedennus, atizus, mezevellus, mezzus, marzhus,

herrus ; *hinreißen schön*, kaer evel an deiz, koant evel an deiz, kaer evel an heol, kaer evel ur ganevedenn, kaer evel al loar, koant evel al loar, koant evel an heol, brav evel an deiz, kaer evel an deiz o c'houlaoüñ, koant evel an deiz o c'houlaoüñ, brav evel an deiz o c'houlaoüñ, brav-echu, koant-hardizh, koant da lazhañ.

hinrennen V.gw. (rannte hin / ist hingerannt) : redek di, mont di en un taol red, mont di en ur pennad-red, mont di en ur penn-red.

hinrichten V.k.e. (hat hingerichtet) : lakaat d'ar marv (Gregor) ; *mit dem Fallbeil hinrichten*, dibennañ, P. gilhotinañ, gwilhotinañ, krennañ.

Hinrichtung b. (-, -en) : lakidigezh d'ar marv b. ; *Hinrichtung auf dem elektrischen Stuhl*, tredanlatherezh g. ; *Hinrichtung durch den Strang*, kroug b., krougadenn b., krougerezh g.

Hinrichtungskommando n. (-s, -s) : [lu] bagad fuzuilhañ g., strollad fuzuilhañ g.

Hinrichtungsort g. (-s, -e) / **Hinrichtungsstätte** b. (-, -n) / **Hinrichtungsstelle** b. (-, -n) : lazha g.

hinrotzen V.k.e. (hat hingerotzt) : tarvañ, moc'hañ, moc'hata, moc'hajiñ, moc'hellat, bousoc'hañ, batrouzañ, kac'hidelliñ, kilboc'hiniñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuziñ, toufañ, porc'hellañ, pemoc'hañ, kaoc'hañ, batrouzañ, strabouilh, kouilhourañ, drochañ, ober dreist-penn-biz, mac'homañ, daoulmat, dic'hastañ, kalemarc'hiñ, marmouzañ, bastardiñ, ober diwar sav, brazober, ober a-flav, kalfichat [ul labour war goad].

hinschaffen V.k.e. (hat hingeschafft) : kas, kas di.

hinschauen V.gw. (hat hingeschaut) : teuler ur sell, sellet.

hinscheiden V.gw. (schied hin / ist hingeschieden) : mervel, tennañ e huanad diwezhañ, tremen, mont d'an tu all, mont en tu all, mont da Anaon, mont d'an Anaon, tremen eus ar bed-mañ d'ar bed all, mont eus ar bed, mont diwar ar bed, mont kuit, reiñ e spered, menel ; *sanft hinscheiden*, mervel e vouchig gouloù.

Hinscheiden n. (-s) : kleñved mervel g., paouezvan g., tremenvan g., pasion b., ankoù g., finvezioù diwezhañ lies.

hinschicken V.k.e. (hat hingeschickt) : kas, kas di ; *wen sollen wir hinschicken ?* piv da gas di ?

Hinschied g. (-s, -e) : [Bro-Suis] kleñved mervel g., paouezvan g., tremenvan g., pasion b., ankoù g., finvezioù diwezhañ lies., marv g.

hinschlachten V.k.e. (hat hingeschlachtet) : lazhadegañ, drailhañ.

hinschlagen V.k.e. (schlägt hin / schlug hin / hat hingeschlagen) : skeiñ, kannañ, lopañ.

V.gw. : 1. [*verb skoazell sein*] : schlägt hin / schlug hin / ist hingeschlagen] *lang hinschlagen*, kouezhañ a-hed e gorf (a-hed e groc'henn) (Gregor), ledañ e gorf, mont war e gement all, kouezhañ en e led, kouezhañ a-blaen, kouezhañ a-dreuz-kof (a-stok e lañjer, a-stok e lañs), kouezhañ a-flav, kouezhañ war e c'henoù, astenn e groc'henn war an douar, kouezhañ eus e sav-sonn war e c'henoù, kouezhañ sonnet war e c'henoù, kouezhañ evel un taol c'hwist ; 2. [*verb skoazell haben*] : schlägt hin / schlug hin / hat hingeschlagen] mont d'an taolioù, skeiñ, kannañ, lopañ.

hinschlängeln V.em. : **sich hinschlängeln** (hat sich (t-rt) hingeschlängelt) : korvigellañ, kammigellañ, kildroenniñ, korntroiañ, troidellañ, troiellat, troieta, kildreñ, punañ, gwidilañ, kammañ ha digammañ, kammdroennat, kammdroiennat, kammigellañ en dro da.

hinschleichen V.gw. (schlich hin / ist hingeschlichen) : **1.** en em silañ ; **2.** *die Zeit schleicht hin*, n'ez a ket buan an amzer hebiou, ne dremen ket buan an amzer.

V.em. : **sich hinschleichen** (schlich sich hin / hat sich (t-rt) hingeschlichen) : en em silañ.

hinschleppen V.k.e. (hat hingeschleppt) : sachañ, stlejañ.

V.em. : **sich hinschleppen** (hat sich (t-rt) hingeschleppt) : **1.** padout ur viken, hirbadout, na vezañ diwezh ebet d'udb, na vezañ fin ebet d'udb, chom da lostigellat, chom da c'houlerc'hiñ ; **2.** en em stlejañ, mont a-stlej e gorf, mont a-ruz, mont stlej-distlej, skrampañ, en em ruzañ.

hinschludern V.k.e. (hat hingeschludert) : *etwas hinschludern*, daoulammat udb, dihastañ udb, ober udb diwar vont, ober udb diwar mont ha hanter vont, ober udb a-bempoù, ober udb diwar herr, ober udb gant herr, ober udb gant kalz a herr, ober prim e labour, ober udb diwar-skañv (diwar sav, a-flav), brazober udb, tarvañ e labour, moc'hañ e labour, moc'hata e labour, moc'hajiñ e labour, moc'hellat e labour, bousoc'hañ e labour, batrouzañ e labour, kac'hidelliñ e labour, kilbouc'hiñ e labour, mastoc'hañ e labour, mordokiñ e labour, tafaniñ e labour, talfasat e labour, tasneuziñ e labour, toufañ e labour, porc'hellañ e labour, pemoc'hañ e labour, batrouzañ e labour, strabouilhat e labour, kouilhourañ e labour, drochañ e labour, bastardiñ e labour, kaoc'hañ e labour, ober udb dreist-penn-biz, mac'homañ e labour, marmouzañ e labour, kalemarc'hiñ e labour.

hinschmeißen V.k.e. (schmiss hin / hat hingeschmissen) : **1.** stlepel, strinkañ, difoeltrañ, teurel, bannañ, darc'haouiñ, foeltrañ ; **2.** dilezel, skarzhañ, mont diwar dro, disteurel ; *den ganzen Kram hinschmeißen*, *den Laden hinschmeißen*, lezel pep tra war e revr, stlepel pep tra ouzh an dreiz, lezel (teuler) pep tra ouzh an dreiz, lezel pep tra ouzh torgenn, plegañ touchenn, koazhañ, kac'hat en e vragez, dilezel ar stourm, chom a-dreuz gant e hent, reiñ e zilez, lezel pep tra war e gement all, kemer e sac'h, teuler (strinkañ) an trebez war-lerc'h ar billig, teuler (stlepel) ar billig goude an trebez, stlepel (teuler) ar boned war-lerc'h an tog.

hinschmelzen V.gw. (schmilzt hin / schmolz hin / ist hingeschmolzen) : P. *vor etwas hinschmelzen*, trejebouliñ, bezañ skoelf, bezañ skoelfet gant udb, bezañ trelatet gant udb, bezañ alvaonet-holl, bezañ trefuet-holl gant udb, bezañ trevariet e benn gant udb.

hinschmieren V.k.e. (hat hingeschmiert) : **1.** lardañ ; **2.** bastrouilhañ, palastrañ, mastariñ, stlabezañ, skrabadenniñ, moc'hañ, moc'hata, porc'hellañ, pemoc'hañ, kac'higelliñ, kaoc'hañ, batrouzañ, strabouilhat, kouilhourañ, drochañ, bastardiñ.

hinschreiben V.k.e. (schrieb hin / hat hingeschrieben) : *flüchtig etwas hinschreiben*, skrivañ (skeiñ) buan-ha-buan un draig bennak war un tamm paper (war un dra all, ouzh un dra all).

hinschwinden V.gw. (schwand hin / ist hingeschwunden) : steuziañ, mont diwar wel, mont a-ziwar wel, mont er-maez a wel, mont diouzh gwel, teuziñ.

hinsehen V.k.e. (sieht hin / sah hin / hat hingesehen) : teuler ur sell, sellet ; *ohne hinzusehen*, hep teuler evezh, hep teuler ur sell warnañ.

hinsehen V.em. : **sich hinsehen** (hat sich hingeseht) : *sich nach etwas hinsehen*, kaout hiraezh d'udb, hiraezhiñ d'udb, bezañ sorc'hennet gant udb.

hinsenden V.k.e. (sandte hin / hat hingesandt) : kas, kas di.

hinsetzen V.k.e. (hat hingesetzt) : **1.** *etwas hinsetzen*, lakaat udb en ur plas bennak ; *wieder hinsetzen*, eillec'hiañ ; **2.** *jemanden hinsetzen*, lakaat u.b. en e azez, lakaat u.b. en e goazez ; **3.** P. *etwas hinsetzen*, ober udb, dont a-benn eus udb, kas udb da vat (da benn vat), pengenniñ udb.

V.em. : **sich hinsetzen** (hat sich (t-rt) hingesetzt) : **1.** teuler e bouez, azezañ, choukañ, mont en e goazez, mont war e goazez, koazezañ, en em lakaat war e azezoù, en em lakaat en e azez, ober un azezig, ober un azez, lakaat un azezig, ober un azezenn, lakaat un azez, mont war e chouk, mont en e chouk, lakaat e revr war e c'henoù, lakaat ar born war e c'henoù ; **2.** P. lakaat ar vourell en e gerc'henn, pegañ, dont e wakol gant an-unan, ober ur c'hrogad bleiz, ober un taol striv, ober un taol diskrap, sachañ hardizh warni, krugañ ouzh al labour, kregiñ du el labour, reiñ bec'h d'al labour, reiñ bec'h dezhi, c'hwezhañ e-barzh, lakaat bec'h war al labour, mont da vat-kaer ganti, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi, mont parfet dezhi, lopañ, loeniñ, loeniñ e gorf, lardañ, kordañ da vat gant al labour, kiañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ, kiañ outi, kiañ e gorf, labourat a-nerzh, daoudortañ war an tach, bezañ a-stenn gant e labour, lakaat leizh ar vourell, korfañ, ober ur stagadenn, reiñ bec'h d'ar c'hanab, labourat a-dro-vat, na vouzhañ ouzh al labour.

Hinsicht b. (-, -en) : keñver g., tachenn b., feur g., tu g., andred g., perzh g., gwel g., feson b. ; *in jeder Hinsicht*, e pep keñver, a bep hent, e pep hent, e kement stumm a zo holl, e pep feur, e pep giz, e pep andred, e pep feson, n'eus forzh e pelec'h ; *er ist in jeder Hinsicht genauso ehrlich wie Sie*, ken onest ha c'hwi eo n'eus forzh e pelec'h ; *in gewisser Hinsicht*, e keñver pe geñver, e poent pe boent, tu pe du, e tu pe du, en tu pe du, evit ur perzh, en ur mod, en ur mod bennak ; *in mancher Hinsicht*, e meur a geñver, e meur a feson, evit ur perzh mat ; *in dieser Hinsicht*, er c'heñver-se, er feur-se, d'ar feur-se, ouzh ar feur-se, war an dachenn-se, war an tu-se ; *in Hinsicht auf (t-rt)*, **a)** a-zivout, evit pezh a sell ouzh, e-keñver udb, e fed a, a-fed ; **b)** gant respet evit / abalamour da (Gregor), en abeg da, dre an abeg da ; **c)** en amboaz eus, a-benn [udb] ; *in Hinsicht auf die paar Monate, die das Leben ihm gönnt*, evit an nebeud mizioù a chom gantañ da vevañ, evit an nebeud mizioù da vevañ laosket dezhañ gant an Ankoù ; *in keiner Hinsicht*, e nep doare, a nep metoù, dre nep metoù, e nep stad, dre nep doare, e nep tu, e doare ebet, e stumm ebet, tamm ebet, neudenn ebet, e mod ebet, seurt-Doue, mallozhtouenn tamm ebet, tamm tout ebet, ket an disterañ, naren, nann 'vat, nann avat, nann da, e nep

keñver, e keñver ebet, griñsenn, war nep tro / e nep tro / tamm / tamm-tamm / tra-tra / eskenn / brienenn / e nep feson / e nep hent / a nep hent / e nep giz / e feson ebet / e giz ebet (Gregor) ; *man kann ihm in keiner Hinsicht vertrauen*, n'eus ket tu da gaout fiziañs ennañ e nep keñver.

hinsichtlich araog. [t-c'h] : a-zivout, e-keñver, evit pezh a sell ouzh, e fed a, a-fet, e gwel udb, er gwel a, er gwel eus.

hinsiechen V.gw. (ist hingesiecht) : dizeañ, koazhañ, kastizañ, disec'hañ, mont e wad e dour, treiñ e wad e dour, ober ruskenn fall, negezañ, krabotenniñ, bleaat, blinaat, mont war zisteraat, dizaniñ.

hinsinken V.gw. (sank hin / ist hingesunken) : gwantañ, disac'hañ.

hinsitzen V.gw. (saß hin / ist hingesessen) : [Bro-Suis, su Bro-Alamagn] teuler e bouez, azezañ, mont en e goazez, mont war e goazez, en em lakaat war e azezoù, ober un azezig, lakaat un azez, mont war e chouk, mont en e chouk, lakaat e revr war e c'henoù, lakaat ar born war e c'henoù.

Hinspiel n. (-s) : [sport] match mont g.

hinstehen V.gw. (stand hin / ist hingestanden) : [Bro-Suis, su Bro-Alamagn] sevel, sevel en e sav, mont en e sav.

hinstellen V.k.e. (hat hingestellt) : 1. lakaat en e blom, sevel ; 2. lakaat en ur plas bennak ; *alles richtig hinstellen, wo es hingehört*, lakaat pep tra war e rez, lakaat an traoù war o rez, lakaat an traoù war o zu, lakaat an traoù en o rez, lakaat an traoù kempenn, lakaat an traoù a-blaen, renkañ pep tra, klenkañ pep tra ; *sichtbar hinstellen*, lakaat war zizolo, lakaat a-wel-kaer, dispakañ a-wel-kaer ; *ein Standbild in eine Kirche hinstellen*, troniñ un delwenn en un iliz ; *wieder hinstellen*, eillec'hiañ ; *seht nur, wie der Schrank hingestellt wurde*, sellit e petore stumm emañ an armel aze, sellit penaos eo bet lakaet an armel aze ; 3. [dre skeud.] *als etwas hinstellen*, envel, lakaat (udb) da, doareañ (udb) gant un anv bennak, ober udb (eus udb all), skeudenniñ, taolenniñ ; *etwas als wahr hinstellen*, reiñ udb da wir, degas udb da wir, menegiñ udb evel pa vefe gwir ; *du möchtest mich wohl als verrückt hinstellen*, c'hoant ac'h eus da dremen ac'hanon da sot (evit ur sod, evit sot), c'hoant ac'h eus ez afen da istrogell ganit ; *jemanden als Dieb hinstellen*, lakaat u.b. da laer, ober ul laer eus u.b., tremen u.b. da laer ; *als Muster hinstellen*, kinnig evel skouer (evel patrom), lakaat da batrom (da skouer) ; 4. *etwas hingestellt sein lassen*, leuskel udb a-gostez (a-istribilh, a-ispilh, e-skourr, a-blad, a-sac'h, e-pign), lezel udb ouzh torgenn, chom e-pign gant udb.

V.em. : **sich hinstellen** (hat sich (t-rt) hingestellt) : 1. sevel, sevel en e sav, mont en e sav ; 2. en em lakaat, frammañ.

hinsterben V.gw. (stirbt hin / starb hin / ist hingestorben) : dizeañ, koazhañ, kastizañ, disec'hañ, mont e wad e dour, treiñ e wad e dour, ober ruskenn fall, negezañ, krabotenniñ, bleaat, blinaat, mont war zisteraat, dizaniñ, mont da get, mont da hesk, mont d'an hesk, mervel.

hinsteuern V.gw. (ist hingesteuert) : *auf etwas (t-rt) hinsteuern*, bizañ d'ur pal (Gregor), bizañ da dizhout ur pal, klask udb, klask tizhout udb.

hinstreben V.gw. (hat hingestrebt) : *nach etwas hinstreben, zu etwas hinstreben*, strivañ da gaout udb, strivañ (lakaat e boan hag e studi) da dizhout ur pal bennak, lakaat e youl da dizhout udb, lakaat e nerzh da dizhout udb, lakaat e striv da dizhout udb, tennañ e vennozh d'ur pal bennak, bizañ d'udb, bizañ da dizhout udb.

Hinstreben n. (-s) : doug g., dougidigezh b., tuadur g.

hinstrecken V.k.e. (hat hingestreckt) : 1. astenn, ledañ, pladañ ; *jemandem die Hand hinstrecken*, astenn e zorn d'u.b., astenn e zorn etrezek u.b. ; 2. diskar, pilat, bountañ d'an traoñ.

V.em. : **sich hinstrecken** (hat sich (t-rt) hingestreckt) : mont en e c'hourvez, souchañ ; *er hatte sich lang hingestreckt*, astennet e oa war hed-blad e gorf, gourvezet e oa en e led (a-hed e gorf, en e hed), edo en e c'hourvez a-stok-korf, edo en e c'hourvez a-stok e lañjer, edo war led e c'horf.

hinstreichen V.gw. (strich hin / ist hingestrichen) : tremen, mont hebiou.

hinstreuen V.k.e. (hat hingestreut) : strewiñ, lakaat, strinkañ, teurel ; *hingestreute Blumen*, pallennad bleunioù g., strewad bleunioù g.

hinströmen V.gw. (ist hingeströmt) : en em strinkañ, en em oufiñ, diruilhal, en em vountañ, en em boulzañ, en em skeiñ.

hinstürzen V.gw. (ist hingestürzt) : 1. tapout lamm, kaout lamm, pakañ ul lamm ouesk, kouezhañ ; 2. rampañ, ruzañ, foerañ, kouezhañ en e boull, kouezhañ en e buch, pilat, disac'hañ, fontañ, frigasañ ; 3. *zu einem Ort hinstürzen*, mont a-lamm (mont dillo) d'ul lec'h bennak ; *zum Bahnhof hinstürzen*, skeiñ etrezek ar porzh-houarn endra c'haller o klask tapout an tren, nijal d'ar porzh-houarn, strimpiñ d'ar porzh-houarn, partial d'an tarv d'ar porzh-houarn, partial evel un tenn d'ar porzh-houarn.

hintan Adv. : 1. en diadrefiv, war a-drefiv ; 2. en distro, distok, a-gostez, ez distag.

hintanbleiben V.gw. (blieb hintan / ist hintangeblieben) : chom da straniñ ; [labour] *er bleibt in seiner Arbeit hintan*, ne zeu ket da boursuiñ, n'eo ket lodenn evit labourat, tapet en deus ar bouc'h, foulet eo, foul a zo warnezañ, foulmac'het eo gant al labour, herr labour a zo warnañ, dilañset eo war e labour, tapet en deus dilañs gant e labour, tapet en deus dale gant e labour, tapet eo diwezhat gant e labour, chom a ra e labour a-revr gantañ, chom a ra e labour àr-drefiv gantañ, chom a ra e labour diwar-lerc'h (a-ziwar-lerc'h) gantañ, en em gavout a ra berr gant e labour, tapet eo war-lerc'h, paket eo berr, tapet eo berrek, berrek eo gant e labour.

hintanlassen V.k.e. (lässt hintan / ließ hintan / hat hintangelassen) : disprizañ, lakaat war an eil renk, lezel a-gostez, leuskel a-istribilh, leuskel a-ispilh, leuskel e-skourr, leuskel a-blad, leuskel a-sac'h, leuskel e-pign.

hintansetzen V.k.e. (hat hintangesetzt) : disprizañ, lakaat war an eil renk, lezel a-gostez, leuskel a-istribilh, leuskel a-ispilh, leuskel e-skourr, leuskel a-blad, leuskel a-sac'h, leuskel e-pign ; *den eigenen Vorteil hintansetzen*, en em ankounac'haat, en em zioueriñ,

lakaat mad ar re all dreist mad an-unan, bezañ diemzant, bezañ dizamant outañ e-unan, dont war skoulmoù balan (war skoulmoù plouz kerc'h), na vezañ ur sacher d'e du, na vezañ un den d'e sac'h eus an-unan, na ober diouzh e lazioù, bezañ distag e galon ouzh pep tra, na glask gounid ebet, na glask e vad e-unan.

Hintansetzung b. (-, -en) : digasted b., dispriz g. ; *unter Hintansetzung seines Vorteils*, gant diemzant, hep klask gounid ebet, hep klask e vad e-unan, hep sellet ouzh e vad e-unan, distag e galon ouzh pep tra.

hintanstehe V.gw. (stand hinten / hat hintangestanden) : bezañ disprizet, bezañ lezet a-gostez, bezañ lezet er-maez eus ar jeu.

hintanstellen V.k.e. (hat hintangestellt) : 1. disprizañ, lakaat war an eil renk, lezel a-gostez, leuskel a-istibilh, leuskel a-ispilh, leuskel e-skour, leuskel a-blad, leuskel a-sac'h, leuskel e-pign ; 2. gourzezañ, dilerc'hiañ, warlerc'hiañ, daleañ, deport, ampellañ, diwezataat, tardañ, teuler termen d'ober udb.

hinten Adv. : a-dreñv, a-drek, ar-dreñv, en adreñv, en diadreñv, a-dreñv-kein, war a-dreñv, war-lerc'h, e-tro-kein, tro-kein ; *er ist hinten*, emañ en diadreñv ; *du bleibst hinten*, te a chomo war a-dreñv, te a chomo war-lerc'h, chom a ri a-dreñv ; *jemanden hinten aufs Pferd nehmen*, *jemanden hinten aufsitzen lassen*, [kezeg] sevel (lakaat) u.b. war talier e varc'h ; *hinten aufsitzen*, [kezeg] mont war an talier, sevel war an talier, sevel war lost ar marc'h ; *hinten antreten*, *sich hinten anstellen*, kemer e blas e diwezh al lostad tud ; *weit hinten*, pell a-dreñv deomp, pell war-lerc'h ; *ganz hinten*, er penn war-lerc'h, er penn adreñvañ ; *nach hinten*, war-dreñv, a-gil, war-gil, war-du an adreñv, war-giz, war-souz, a-dreuz-kil ; *nach hinten kucken*, sellet a-dreñv-kein, sellet a-dreñv e gein, sellet a-drek e gein, distreiñ da sellet, sellet war e lerc'h ; *nach hinten kippen*, mont war e lost, gwintañ ; *nach hinten schaffen*, adreñvañ, kas a-drek, kas war an adreñv, kas a-dreuz-kil ; *hinten herum*, dre an tu a-dreñv, dre an adreñv ; *von hinten*, a-ziadreñv, a-dreñv-kein, eus an adreñv, diadreñv, gant ar fin, gant an diwezh ; *von hinten anfangen*, kregiñ gant ar fin (gant an diwezh) ; *von hinten überfallen*, tagañ eus an adreñv (a-dreñv-kein, a-ziadreñv) ; *der Wind kommt von hinten*, emañ an avel a-gein dimp ; *stell es so weit wie möglich nach hinten*, laka an dra-se adreñvañ ma c'halli ; *weiter hinten*, *weiter nach hinten*, adreñvoc'h, pelloc'h war a-dreñv, muioc'h en diadreñv.

hintendran Adv. : P. a-dreñv, en adreñv, en diadreñv, war a-dreñv.

hintendrauf Adv. : a-dreñv, en adreñv, en diadreñv, war a-dreñv.

hintendrein Adv. : 1. a-dreñv, en adreñv, en diadreñv, war a-dreñv ; 2. goude, goudevezh, goude-se, a-c'houde, da c'houde, d'ar goude, war lerc'h se, pelloc'h, neuze, da neuze, a-benn goude, a-c'houdevezh.

hintenherum Adv. : 1. dre an tu a-dreñv, dre an adreñv, diadreñv ; 2. dre hentoù distro, dre guzh, dre laer, en ur ober tro ; *ich habe es hintenherum erfahren*, me am eus desket se diwar ar grib, se am eus gouezet diwar glev pa ne oan ket d'ober ; 3. [dre astenn.] a-c'hin, war an tu gin, e gin, en enep.

hintennach Adv. : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] goude, goudevezh, goude-se, a-c'houde, da c'houde, d'ar goude, war lerc'h se, pelloc'h, neuze, da neuze, a-benn goude, a-c'houdevezh, da boursu.

hintenrum Adv. : 1. dre an tu a-dreñv, dre an adreñv, diadreñv ; 2. dre hentoù distro, dre guzh, dre laer, en ur ober tro ; *ich habe es hintenrum erfahren*, me am eus desket se diwar ar grib, se am eus gouezet diwar glev, se am eus gouezet ouzh e glevet pa ne oan ket d'ober.

hintenüber Adv. ha rakverb rannadus : war lein e gein, war livenn e gein, war greiz e gein, a-dreuz-kil, a-c'hwen e gein, en e c'hwen, a-c'hwen e gorf, a-c'hwen, war e gilpenn ; *hintenüber fallen*, kouezhañ war lein e gein (war livenn e gein, war greiz e gein, a-dreuz-kil, a-c'hwen e gein, en e c'hwen, a-c'hwen e gorf, a-c'hwen), kouezhañ war e gilpenn, kouezhañ a-c'hwen e groc'henn, P. mont e gantolor en aer.

hintenüberfallen V.gw. (fällt hintenüber / fiel hintenüber / ist hintenübergefallen) : kouezhañ war lein e gein (war livenn e gein, war greiz e gein, a-dreuz-kil, a-c'hwen e gein, en e c'hwen, a-c'hwen e gorf, a-c'hwen), kouezhañ a-c'hwen e groc'henn, kouezhañ war e gilpenn, P. mont e gantolor en aer.

hinter¹ araogenn (t-d-b/t-rt) : 1. a-dreñv, a-drek, war-lerc'h, ar-dreñv, ar-dreñv, en adreñv da, da-heul, war-lerc'h, e-tro-kein da, e-tro-kein, a-dreñv-kein, a-gein da, a-gein gant, e pleg ; *hinter mir*, *hinter mich*, a-dreñv din, em zreñv, war va lerc'h ; *hinter dir*, *hinter dich*, a-dreñv dit, ez treñv, war da lerc'h ; *die Katze lauert hinter dem Büschel Gras*, plavet eo ar c'hazh a-dreñv ar vodenn c'heot, plavet eo ar c'hazh e pleg ar vodenn c'heot ; *hinter dem Haus*, a-dreñv an ti, a-drek an ti, ar-dreñv an ti, e-tro-kein an ti, a-dreñv kein an ti ; *jemanden hinter sich (t-d-b) lassen*, kemer (gounit) lañs war u.b., gounit hent war u.b., leuskel hent gant u.b. ; *hinter jemandem her sein*, bezañ war roudoù u.b., bezañ o klask u.b., bezañ war-lerc'h u.b., redek u.b., galoupat u.b., redek war-lerc'h u.b., klask war-lerc'h u.b., dispenn roudoù u.b., enklask u.b., poursu u.b. ; *sie sind hinter mir her*, int am foursu, savet o deus skrap warnon ; *die Polizei ist hinter ihm her*, klask a zo warnañ, savet ez eus skrap warnañ, kas a zo war e lerc'h, ar polis a zo war e skasoù ; *hinter den Mädchen her sein*, gastaouiñ, merc'heta, plac'heta, redek ar merc'hed, ober chou d'ar merc'hed, fringal, furikat, kañjoliñ ar merc'hed, kañjoliñ, kunduiñ merc'hed, friantañ ; *er ist ganz schön hinter Frauen her*, hennezh a zo gwashañ merc'hetaer (gwashañ plac'hetaer) 'zo er vro, ur gastaouer touet a zo anezhañ, hennezh a zo ur gastaouer diouzh ar penn, hennezh a zo ur merc'hetaer eus ar penn, hennezh a zo ur marc'h-limon eus ar re washañ, hennezh a zo ur galouper, P. ur c'hi gaol a zo anezhañ ; *sie ist ganz schön hinter Männern her*, emañ an tan en he gaol ganti, n'eus ket ur c'haol sec'h ganti, homañ eo lijer he gaol, ur plac'h tomm eo, ur plac'h gwintik eo, e gwentl tarv emañ, gwentl tarv a zo enni, honnezh a gar ar c'hoari, honnezh a flut, prest eo da sevel he fav, honnezh a zo rederez, friantiz a zo ganti, friantell eo, plijout a ra dezhi mont da friantellat, plijout a ra dezhi fringal, honnezh a zo ur c'halouperez, honnezh a zo un ebeulez ; *hinter jemandem herlaufen*, bezañ war seulioù u.b., heuliañ u.b., na ziskregiñ diouzh u.b., mont

da-heul u.b. ; *hinter einem Wandschirm hervorkommen*, diboukañ eus a-dreñv un andorenn ; *mach die Tür hinter dir zu*, serr an nor war da lerc'h (àr da dreñv) ; *die Tür hinter jemandem schließen*, serriñ an nor (prennañ an nor) war gein u.b., serriñ an nor (prennañ an nor) war lerc'h u.b. ; **2.** [dre skeud.] *hinter jemandes Rücken*, a-dreñv kein u.b., e kuzh ouzh u.b., e kuzh d'u.b., en dic'houzout d'u.b. ; *hinter den Kulissen*, e skoach / e skoach / en diwel (Gregor), dre guzh, en adreñv, e kuzh d'an holl, dre zindan, en amc'houlou ; *hinter verschlossenen Türen*, an dorioù serret (Gregor), e kuzul, e kuzulig, en amc'houlou ; *mit etwas hinter dem Berg halten*, derc'hel kloz war udb, ober an tav war udb ; *jemanden hinters Licht führen*, lakaat u.b. da faziañ (da lonkañ siliou), tremen lost al leue dre c'henou u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., tremen troad al leue a-dreuz genoù u.b., c'hoari an troad leue d'u.b, c'hoari an nouch gant u.b., paskañ lus d'u.b, reiñ kelien da blomañ d'u.b, bratellat (gennañ, pakañ, tapout, gwaskañ, deviñ, louzañ, dilouzañ, diharpañ, divleupañ, strañ, stranigañ, riñsañ, dastum, houerigañ, flemmañ, paltokiñ) u.b., klaviañ u.b., c'hwennat u.b., touzañ e c'henou d'u.b., riñsañ e dreid d'u.b ; *hinter die Wahrheit kommen*, kavout ar wirionez, dizoleiñ ar wirionez, kouezhañ war an tres, tennañ ar c'hazh a-zindan ar gwele, diskoachañ ar voualc'h war he neizh, sikañ e viz en toull ; *hinter jemandes Schliche kommen*, kouezhañ war an tres, tennañ ar c'hazh a-zindan ar gwele, diskuliañ korvigelloù u.b., dizoleiñ iriennoù u.b. ; *es faust dick hinter den Ohren haben*, bezañ gwidre an diaoul en e gorf, bezañ finoc'h eget kaoc'h louarn, bezañ hir troioù e gordenn, bezañ kant tro en e gordenn, bezañ finesaoù ouzh en ober, bout tro en e laezh, bezañ ur sifelen a zen, bezañ un den gweet e hentoù, bezañ fil en an-unan, kaout fil, na vezañ un hanter c'henaoueg, bezañ un ebeul, bezañ ur fouin, bezañ bet e benn o stekiñ er wezenn bellañ, bezañ ur sapre den korde, bezañ un higen a zen, bezañ un hinkin a zen, bezañ gwriet a finesaoù, bezañ ul labous a zen, bezañ bet darbet d'an-unan mont da louarn, bezañ diouzh ar mintin, bezañ ul louarn a baotr, bezañ bet meret e bleud tanav, bezañ ul louarn kozh, bezañ ul luban, bezañ korvigell en e gorf, bezañ ur sac'had korvigelloù gant an-unan ; *er ist noch feucht hinter den Ohren*, hennezh a zo ur beg-melen - ne oar na bu na ba, na "sou" na "diha" - ne oar nemet evañ laezh ha debriñ yod d'el lakaat er-maez - yaouank eo an deiz gantañ - n'eo ket sec'h (glas eo) e vegal c'hoazh - n'en deus ket kollet e hini glas c'hoazh - n'eo nemet un tamm fri lous (un tamm kozh mic'hieg, un tamm fri-mic'hi, ur fri-karn) - trec'h eo ar mic'hi war e ziweuz - hennezh a zo eus an torad diwezhañ - hennezh a zo war e gentañ lamm - war ar boulc'h kentañ emañ - war e dro gentañ emañ ; [tr-I] P. *sich etwas hinter die Ohren schreiben*, garanañ udb don en e benn, moullañ udb en e spered, merkañ mat udb, sankañ udb don en e benn ; *jemandem eins hinter die Ohren geben*, boc'hata (fasata, fasadiñ) u.b. / reiñ ur vouennad d'u.b., diaveliñ ur javedad diouzh u.b. (ur vousellad gant u.b.) / distagañ ur palvad diouzh u.b. (un avenad d'u.b.) / diaveliñ ur voc'had (ur fasad) gant u.b. (Gregor), difoeltrañ un avenad gant u.b., distagañ ur skouarnad d'u.b. ; *er bekam rechts und links eine hinter*

die Ohren, pakañ a reas ur c'houblad flac'hadoù ; *hinter die Schule gehen*, ober skol al louarn, ober skol fich, chom da c'hoari tro (da c'hoari troig al louarn), ober skol louarn.

hinter-² rakverb rannadus *pe stag a verk ur fiñv war an adreñv pa vez rannadus, ur gwallober pe un ober kuzh pa vez stag.*

Hinterachse b. (-, -n) : [tekn.] ahel a-dreñv g., kilhoroù a-drenv lies.

Hinteransicht b. (-, -en) : gwel eus an adreñv g., gwel dre an adreñv g.

Hinterausgang g. (-s, -gänge) : hent-maez a-dreñv g., isuenn a-dreñv b., dor a-dreñv b.

Hinterbacke b. (-, -n) : **1.** feskenn b., peñs g., klun b., ters b., P. moñsell b., pastel b. ; [dre fent] *die Hinterbacken*, an divjod a-dreñv lies. ; *seine Hinterbacken sind leicht entzündet*, saraget eo e beñsoù ; *die Hemdszipfel sind zwischen seinen Hinterbacken eingeklemmt*, stag eo an doubier ouzh an daol ; **2.** sich auf die *Hinterbacken setzen*, P. lakaat ar vourell en e gerc'henn, pegañ, dont e wakol gant an-unan, ober ur c'hrogad bleiz, ober un taol striv, ober un taol diskrap, sachañ hardizh warni, krugañ ouzh al labour, kregiñ du el labour, reiñ bec'h d'al labour, reiñ bec'h dezhi, c'hwezhañ e-barzh, lakaat bec'h war al labour, mont da vat-kaer ganti, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi, mont parfet dezhi, lopañ, loeniñ, loeniñ e gorf, lardañ, kordañ da vat gant al labour, kiañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ, kiañ outi, kiañ e gorf, labourat a-nerzh, daoudortañ war an tach, bezañ a-stenn gant e labour, lakaat leizh ar vourell, korfañ, ober ur stagadenn, reiñ bec'h d'ar c'hanab, labourat a-dro-vat, na vouzhañ ouzh al labour, terriñ e revr, foeltrañ e revr.

Hinterbänkler g. (-s, -) : [gwashaus] kannad a eil renk g.

Hinterbänklerin b. (-, -nen) : [gwashaus] kannadez a eil renk b.

Hinterbein n. (-s, -e) : **1.** [korf.] pav a-dreñv g. ; **2.** [dre skeud.] *sich auf die Hinterbeine stellen*, divanegañ e ivinoù, mont e-barzh blev kriz, mont droug en e goukoug (en e gentroù), sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, sevel war e elloù (war e gentroù), sevel droug en an-unan, broc'hañ, kounnariñ, arfleuiñ, rebekat, frinkal, sevel e gribell, rual el limonoù, rebarbiñ ouzh ar c'hentroù, ourzal, taeraat, buaneakaat, buanegezh, feulzañ, imoriñ, diskouez imor, rebekat ouzh ar c'hentroù (Gregor).

Hinterbliebene(r) ag.k. g./b. : *die Hinterbliebenen*, tud an hini marv lies.

Hinterbliebenenrente b. (-, -n) : leve paeet da bried an hini marv g., leve diandreñ g.

hinterbringen V.k.e. : **1.** [rakverb rannadus : brachte hinter / hat hintergebracht] : lakaat en adreñv ; **2.** [dre skeud., rakverb stag : hinterbrachte / hat hinterbracht] : *jemandem etwas hinterbringen*, reiñ udb da c'houzout d'u.b., flatrañ (diskuliañ) udb d'u.b.

Hinterbringer g. (-s, -) : **1.** titourer kuzh g. ; **2.** flatrer g., diskulier g.

Hinterdeck n. (-s, -s) : [merdead.] pont a-dreñv g.

hinterdrein Adv. : **1.** a-dreñv, en adreñv, en diadreñv, war a-dreñv ; **2.** goude, goudevezh, goude-se, a-c'houde,

da c'houde, d'ar goude, war lerc'h se, pelloc'h, neuze, da neuze, a-benn goude, a-c'houdevezh.

hintere(r,s) ag. : a-dreñv, diwezhañ, a-ziadreñv ; *die hinteren Bänke*, ar renkadoù (ar bankoù) diwezhañ lies. ; *der hintere Sitz*, an azezenn a-dreñv b., skaon ar c'harr g./b. ; *das hintere Teil (das Hinterteil)*, **a**) al lodenn a-dreñv b., an tu a-dreñv g., ar penn a-dreñv g., an adreñv g., an diadreñv g., al lost g. ; *das hintere Teil des Autos*, diadreñv an oto g., revr an oto g., penn-adreñv an oto g., lost an oto g. ; **b**) [loen.] ar revr g., ar penn a-dreñv g., ar c'hil g.

hintereinander Adv. : an eil war-lerc'h egile, an eil war-lerc'h eben, a bep eil, tro-ha-tro, unan war-lerc'h an all, unan-hag-unan, unan da unan, a unan da unan, a-hini-da-hini, hini-ha-hini, dre unanoù, pezh-ha-pezh, tamm dre damm, an eil da-heul egile, lost-ouzh-lost, lost-ha-lost, en un aridennad, en un andennad, da heul, diouzh renk, renk-ha-renk, lerc'h-lerc'h, lerc'h-ouzh-lerc'h, lerc'h-war-lerc'h, lerc'h-ha-lerc'h, hed-ha-hed, stag-ouzh-stag, stag-ha-stag, diouzhtu, diouzhtu-diouzhtu ; *hintereinander gehen*, mont lost-ouzh-lost (lost-ha-lost), ober lostig al louarn, mont an eil war-lerc'h egile, mont an eil da-heul egile ; *drei Tage hintereinander*, tri devezh da heul (diouzh renk, renk-ha-renk, lerc'h-ouzh-lerc'h, lerc'h-war-lerc'h, lerc'h-ha-lerc'h, hed-ha-hed, diouzhtu, diouzhtu-diouzhtu, diouzhtu-kaer) ; *zwei Jahre hintereinander*, en eil bloaz evel en egile ; *kurz hintereinander*, *schnell hintereinander*, taol-ha-taol, taol-war-daol ; *jemanden bei einer Auktion mehrmals hintereinander überbieten*, lakaat kresk war gresk ; *zwei Pferde hintereinander spannen*, *zwei Pferde hintereinanderspannen*, ambilhañ kezeg.

hintereinanderher Adv. : an eil war-lerc'h egile, an eil da-heul egile, lost-ouzh-lost, lost-ha-lost, en un aridennad, en un andennad, a bep eil, tro-ha-tro, da heul, diouzh renk, renk-ha-renk, lerc'h-ouzh-lerc'h, lerc'h-war-lerc'h, lerc'h-ha-lerc'h, hed-ha-hed, diouzhtu, a-steud.

Hintereinanderschaltung b. (-, -en) : [tekn., tredan] stignad en arsteud g.

Hintereingang g. (-s, -e) : antre a-dreñv g., digor a-dreñv g., toull a-dreñv g., hent-barzh a-dreñv g., mont tre a-dreñv g., dor a-dreñv b.

hinterfotzig ag. : P. [rannyezh.] fell, kivioul, gwidreüs, gwidilus, gwidal, beskellek, troidellek, touellus, korvigellus, korvigellek, lamprek, link, kudennek, kudennek e galon, troidellus, lubanus, souchet, kildrouk, skoachet, dre zindan, kuzh-ha-muz, mitouik, mitaouik, ganas.

hinterfragen V.k.e. [rakverb stag : hat hinterfragt] : *etwas hinterfragen*, adlakaat udb e kont, lakaat udb e bilibann, lakaat udb en arvar, stagañ drezenn ouzh udb, sevel mar war udb, diskrediñ war udb, disfizout diouzh udb, kaout disfiz diouzh udb, kaout douetañs diouzh udb, kaout diskred war udb, kavout abeg en udb, douetiñ war udb, kaout douetañs war udb (Gregor), bezañ war var ag udb, sellet a-dost ouzh udb, sonañ udb, santeal udb, dibluskañ udb.

Hinterfront b. (-, -en) : **1.** [lu] adreñv an talbenn brezel g. ; **2.** [tisav.] tu a-dreñv g., diadreñv g.

Hinterfuß g. (-es, -füße) : [korf.] pav a-dreñv g.

Hintergaumenlaut g. (-s, -e) : [yezh.] gouelienn b.

Hintergebäude n. (-s, -) : [tisav.] savadur a-dreñv g.

Hintergedanke g. (-ns, -n) : mennozh kuzh g., soñj a-dreñv e benn g. ; *ohne Hintergedanken*, hep kuzh seurt ebet, didro, didroidell, didroell, dispieg, divalis, hep malis, didortilh, hep soñjal e netra ebet all, hep soñj ebet a-dreñv e benn, hep mennozh kuzh ebet, kuit a bep mennozh kuzh.

hintergehen V.k.e. [rakverb stag : hinterging / hat hintergangen] : touellañ, tromplañ, kilhañ, bourdañ, desev, flipat, baratañ, devañ, louzañ, dilouzañ, diharpañ, divleupañ, houerigañ, paltokiñ, flemmañ, toazañ, bratellat, c'hwennat, nezañ, stranañ, stranigañ, riñsan, gennañ, klaviañ, pakañ, tapout, gwaskañ, dastum, louarniñ, kouilhoniñ, touzañ, c'hoari, kabestrañ, rouzañ, raskañ ; *jemanden hintergehen*, tremen lost al leue dre c'henoù u.b., tremen troad al leue a-dreuz genoù u.b., c'hoari an nouch gant u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., c'hoari an troad leue d'u.b., louarniñ u.b., bratellat (stranañ, stranigañ, riñsañ, gennañ, pakañ, tapout, gwaskañ, devañ, louzañ, dilouzañ, diharpañ, divleupañ, dastum, houerigañ, paltokiñ, flemmañ, toazañ) u.b., kilhañ u.b., klaviañ u.b., c'hwennat u.b., touzañ e c'henoù d'u.b., gwerzhañ duad d'u.b., dilañsañ u.b., kouilhoniñ u.b., ober gaou d'u.b., tapout vil u.b., kac'hat e godell u.b. ; *der Hintergangene*, an houerig g.

Hintergehung b. (-, -en) : bratellerezh g., tromplerezh g., touell g., touelladenn b., touellerezh g., touelladur g., tromplezon b., c'hwiberezh g., taol-ganas g.

Hintergeschirr n. (-s, -e) : kulier g., avalouer g. ; *den Wagen mit dem Hintergeschirr bremsen*, kulierañ ; *Pferd mit Hintergeschirr*, marc'h penngulier g.

Hintergestell n. (-s, -e) : [korf.] adreñv g., diadreñv g., penn adreñv g., tu a-dreñv g., revr g., kab ar revr g., lost g.

Hinterglied n. (-s, -er) : [korf., loen.] ezel a-dreñv g.

Hintergliedmaßen lies. : [korf., loen.] izili a-dreñv lies.

Hintergrund g. (-s, -gründe) : **1.** drekleur b., foñs g., talenn ziwezhañ b., drektalenn b., diadreñv g., adreñv g., diabell-gweled g. ; *im Hintergrund*, en diabell, damguzh, en amc'houlou, en adreñv ; **2.** *sich im Hintergrund halten (im Hintergrund bleiben)*, chom en amc'houlou, chom en adreñv ; **3.** *in den Hintergrund treten*, mont e bouez war zisteraat, mont tamm-pe-damm diwar-wel ; **4.** *in den Hintergrund drängen*, distroadañ, talvezout a-enep, kas diwar-wel, displantañ / divountañ (Gregor) ; **5.** [dre skeud.] *die Hintergründe der Sache*, tu kuzh an afer g., dindan kuzh an afer g. ; *vor diesem Hintergrund*, an traoù o vezañ evel m'emaint, er feur-se, ouzh ar feur-se, d'ar feur-se, war se.

Hintergrundgeräusch n. (-es, -e) : vorm g., gwrac'had g., mordrouz g.

hintergründig ag. : rouestlet, diaes, fuilhet, luziet, kemmesket, gwall vesket.

hinterhaken V.gw. [rakverb rannadus : hat hintergehacket] : studiañ pizh udb, mont war don udb, burutellañ pizh ha kempenn udb, kroueriañ pizh ha kempenn udb, ridellat pizh ha kempenn, sellet a-dost ouzh udb, nizañ udb gant ar brasañ evezh, mont don e studi udb, sonañ udb, santeal udb, dibluskañ udb.

Hinterhalt g. (-s, -e) : **1.** spi-brezel g., spi g., stign g., stegn g. ; *sich in den Hinterhalt legen*, en em lakaat war

spi (e spi, e par, war api) ; *im Hinterhalt liegen*, bezañ war spi (e spi, e par, war api, war-c'hed), garjata ; *aus dem Hinterhalt hervorberechen*, difoupañ (diflukañ, diflipañ, diboukañ, dispakañ, strinkañ) eus e lec'h spi ; *jemanden aus dem Hinterhalt überfallen*, tapout u.b. er gwasked ; **2.** spi g., stign g., antell b., toull-sac'h g. ; *jemandem einen Hinterhalt legen*, stigmañ (stegnañ) spioù d'u.b., stigmañ antelloù d'u.b., stigmañ antelloù evit tapout u.b., aozañ spioù d'u.b., aozañ spioù evit pakañ u.b. ; *jemanden in einen Hinterhalt locken*, dedennañ u.b. en un toull-sac'h ; **3.** mennozh kuzh g., emharz g., ardav g., dalc'h-spered g., mordo g., lugud g., tarc'hwezherezh g., argred g., argrederezh g.

hinterhältig ag. : fell, kivioul, gwidreüs, beskellek, troidellek, touellus, korvigellek, lamprek, link, kudennek, kudennek e galon, troidellus, lubanus, souchet, kildrouk, skoachet, dre zindan, a-zindan, kuzh-ha-muz, kuzhmuzik, mitouik, mitaouik, ameeun, dizeeun, ganas, gwidilus, gwidal, kamm, pilpous, gwidreüs, milis ; *er ist hinterhältig*, n'eus nemet kildro ennañ, ur gwidal eo hennezh, hennezh a zo gwidal, un den gaou eo hennezh, ur pezh klufan eo hennezh, n'eo ket onest e c'hoari, hennezh ne sell ket eeun ouzh Doue james, hennezh a zo ur spered besk a zen anezhañ, an den-se a zo koad-tro ouzh e ober, techet eo da c'hoari e vleiz, techet eo da c'hoari e vitouig, dre zindan eo, un den a-zindan eo, kildrouk eo, kuzh-ha-muz eo, kuzh-muz eo, un den souchet eo, hennezh a zo ur yudaz, hennezh a zo ur gwasker, hennezh a zo ganas, troidellus eo, ur c'horvigeller a zo anezhañ, ur troideller a zo anezhañ, hennezh a zo beskelloù gantañ, hennezh a zo beskelloù e-kreiz e barkeier.

Hinterhältigkeit b. (-) : soucherezh g., skoacherezh g., treitouriezh b., fazierezh g., fent g., tromplerezh g., touell g., touellerezh g., touelladur g., tromplezon b., troidellegezh b., troidellerezh g., korvigellerezh g.

Hinterhand b. (-,hände) : **1.** [kezeg] penn a-dreñv g. ; **2.** [korf.] kreizdorn g. ; **3.** [c'hoari] *in der Hinterhand sein*, bezañ an dorn diwezhañ gant an-unan, c'hoari da ziwezhañ.

Hinterhaupt n. (-s,-häupter) : [korf.] kilpenn g.

Hinterhauptsbein n. (-s,-e) : [korf.] askorn kilpenn g.

Hinterhaus n. (-es,-häuser) : [tisav.] korf-savadur a-dreñv g., korf a-dreñv g., drekkorf g.

hinterher¹ Adv. : **1.** goude, goudevezh, goude-se, a-c'houde, da c'houde, d'ar goude, war lerc'h se, pelloc'h, neuze, da neuze, a-benn goude, a-c'houdevezh, da boursu, ouzh heul ; **2.** [dre skeud.] *du bist sehr hinterher*, gwall droet (gwall dik, gwall nay, pitilh, ran, dall) out gant an dra-se, gwall zouget out d'an dra-se, gwall wrac'h out gant kement-se, mont a rez dreist-penn gant an dra-se, te a zo ur bouc'h gant an dra-se, te az pezh deur gant an dra-se, glaourenniñ a rez war-lerc'h an dra-se, da galon a zo war an dra-se.

hinterher² Adv. : *rakverb rannadus a verk an heuliañ*.

hinterherbummeln V.gw. (t-d-b) (ist hinterhergebummelt) : chom da zilerc'hiañ, bezañ war an diwezhadoù ; *du bummelst mir hinterher*, n'out ket lodenn evit labourat, manet out war va lerc'h, dilañsañ a rez warnon, tapout a rez dilañs warnon, tapet ac'h eus ar bouc'h.

hinterherfahren V.gw. (t-d-b) (fährt hinterher / fuhr hinterher / ist hinterhergefahren) : heuliañ.

hinterherhinken V.gw. (t-d-b) (ist hinterhergehinkt) : **1.** heuliañ en ur gammañ ; **2.** chom da zilerc'hiañ ; *er hinkt seiner Terminplanung hinterher*, ne zeu ket da boursuiñ, n'eo ket lodenn evit labourat, tapet en deus ar bouc'h, foulet eo, foulmac'het eo gant al labour, foul a zo warnezhiañ, herr labour a zo warnañ, dilañsañ a ra war e labour, tapout a ra dilañs gant e labour, tapout a ra dale gant e labour, tapet eo diwezhat gant e labour, chom a ra e labour a-revr gantañ, chom a ra e labour àr-dreñv gantañ, chom a ra e labour diwar-lerc'h (a-ziwar-lerc'h) gantañ, en em gavout a ra berr gant e labour, tapet eo war-lerc'h, paket eo berr, tapet eo berrek, berrek eo gant e labour ; *du hinkst mir hinterher*, n'out ket lodenn evit labourat, manet out war va lerc'h, dilañsañ a rez warnon, tapout a rez dilañs warnon, tapet ac'h eus ar bouc'h.

hinterherjagen V.gw. (t-d-b) (ist hinterhergejagt) : redek war-lerc'h, kas ; *einem Dieb hinterherjagen*, redek ul laer, galoupat ul laer, poursuiñ ul laer, kas ul laer ; *dem Ball hinterherjagen*, redek war-lerc'h ar vell.

hinterherkommen V.gw. (t-d-b) (kam hinterher / ist hinterhergekommen) : **1.** heuliañ ; **2.** dont da-heul, dont, c'hoarvezout ; **3.** degouezhout da ziwezhañ (war-lerc'h ar re all, war-lerc'h unan all).

hinterherlaufen V.gw. (t-d-b) (läuft hinterher / lief hinterher / ist hinterhergelaufen) : **1.** heuliañ d'ar red, poursuiñ, kas, redek war-lerc'h [udb/u.b.] ; *lauf mir hinterher*, red war va lerc'h ; *dem Ball hinterherlaufen*, redek war-lerc'h ar vell ; **2.** *er läuft seiner Terminplanung hinterher*, ne zeu ket da boursuiñ, n'eo ket lodenn evit labourat, tapet en deus ar bouc'h, foulet eo, foulmac'het eo gant al labour, foul a zo warnezhiañ, mac'homet eo gant al labour, herr labour a zo warnañ, dilañsañ a ra war e labour, tapout a ra dilañs gant e labour, tapout a ra dale gant e labour, tapet eo diwezhat gant e labour, chom a ra e labour a-revr gantañ, chom a ra e labour àr-dreñv gantañ, chom a ra e labour diwar-lerc'h (a-ziwar-lerc'h) gantañ, en em gavout a ra berr gant e labour, tapet eo war-lerc'h, paket eo berr, tapet eo berrek, berrek eo gant e labour ; **3.** [dre skeud.] *jemandem hinterherlaufen*, galoupat u.b. ; *einem Mädchen hinterherlaufen*, galoupat ur plac'h.

hinterherschicken V.k.e. (hat hinterhergeschickt) : kas war-lerc'h u.b.

Hinterhof g. (-s,-höfe) : porzh a-dreñv g.

Hinterindien n. : Indez-Sina b.

hinterindisch ag. : ... Indez-Sina, eus Indez-Sina, indezsinaat.

Hinterkappe b. (-,-n) : [botez] skoaz ar votez b., kartel g.

Hinterkastell n. (-s,-e) : [merdead.] tilher a-dreñv g.

Hinterkeule b. (-,-n) : [kegin.] morzhed b., morzhedenn b.

Hinterkipper g. (-s,-) : [tekn.] sammgarr-gwint g., kanastell [liester kanastelloù, kenestell] b., tumporell b.

Hinterklau b. (-,-n) : [chas] gourivin g.

Hinterkopf g. (-s,-köpfe) : kilpenn g.

Hinterladen g. (-s,-läden) : drekstal b., stal-adreñv b.

Hinterlader g. (-s,-) : [arm] arm-tan a vez karget dre ar revr g.

Hinterlage b. (-, -n) : [Bro-Suis] arc'hant-kred g., kretadenn b.

Hinterland n. (-s, -länder) : 1. keinvro b., diabarzhvro b., donvro b. ; 2. [lu] adreñv g.

hinterlassen V.k.e. [rakverb stag : hinterlässt / hinterließ / hat hinterlassen] : lezel [udb d'u.b.da hêrezh], lezel [udb gant u.b.], lezel war e lerc'h, leuskel en e zilerc'h, legadiñ ; *seine Karte hinterlassen*, reiñ ur gartenn-vizit, lezel ur gartenn-vizit war e lerc'h ; *ein großes Vermögen hinterlassen*, lezel madoù e-leizh war e lerc'h, lezel ur fortun war e lerc'h, lezel madoù e-leizh a-zilerc'h d'an-unan ; *sie haben nichts hinterlassen*, ne vanas mann war o lerc'hoù, ne vanas mann war o lerc'h ; *sie besaß sieben- oder achthundert Franc, die ihre Eltern ihr hinterlassen hatten*, seizh pe eizh kant lur a oa chomet ganti war-lerc'h he zud ; *einen üblen Nachgeschmack hinterlassen*, teuler blaz fall war ar boued, lakaat goust fall war ar boued ; *Spuren hinterlassen*, lezel merkoù war e lerc'h, lezel roudoù war e lerc'h, chom merkoù war e lerc'h, chom roudoù war e lerc'h ; *der Bär hat am Stamm Kratzspuren hinterlassen*, lezet en deus an arzh merk e grabanoù war kef ar wezenn ; *dieses Urteil hinterlässt einen bitteren Beigeschmack*, blaz ar c'hwerv a gaver gant ar varnadenn-se, blaz ar c'hwerv a chom eus dilerc'h ar varnadenn-se, ur vlazenn c'hwerv a gaver gant ar varnadenn-se ; *der Waldbrand hinterließ wortwörtlich verbrannte Erde*, losket poazh e voe ar goadeg gant an tan-gwall ; *hinterlassene Werke*, skridoù diembann lies., oberennoù dalif lies ; *bleibende Eindrücke hinterlassen*, skiltrañ pell en eñvor, chom garanet don en eñvor, chom peg-mat er galon, chom moulet er galon.

Hinterlassenschaft b. (-, -en) : 1. urvad g., hêrezh b., legad g., susit g./b. ; 2. aspadenn b.

Hinterlassung b. (-, -en) : *ohne Hinterlassung einer Sache*, hep lezel udb war e lerc'h ; *unter Hinterlassung einer Sache*, en ur lezel udb war e lerc'h.

Hinterlauf n. (-s, -läufe) : [korf.] pav a-dreñv g., ezel a-dreñv g.

hinterlegen V.k.e. 1. [rakverb rannadus : hat hintergelegt] : lakaat en adreñv ; 2. [rakverb stag : hat hinterlegt] [kenw, arc'hant] *Wertpapiere hinterlegen*, fiziout lizheroù-eskemm en ti-bank ; *als Pfand hinterlegen*, reiñ da ouestl (e gouestl, e kred, da fiziad goudoriñ).

Hinterleger g. (-s, -) : fizier g.

Hinterlegung b. (-, -en) : fiziad g., fiziadur g., gouestlad g., tredeogañ g., tredeogerezh g. ; *gesetzliche Hinterlegung*, fiziadur ret g., fiziad lezennel g., fiziad hervez al lezenn g.

Hinterlegungskasse b. (-, -n) : kef fiziañ ha tredeogañ g.

Hinterlegungskonto n. (-s, -konten) : kont fiziañ ha tredeogañ b.

Hinterleib g. (-s) : [korf.] adreñv g., diadreñv g., penn adreñv g., tu a-dreñv g., revr g., kab ar revr g. ; *der Hinterleib des Hummers*, lost al legestr g.

Hinterlist b. (-, -en) : 1. ijin fall g., taol-ganas g., taol ginas g., taol-gwidre g., taol-yud g., stign g., stegn g., troidell b., korvigell b., kammigell b., yudazerezh g., judazerezh g., ard g., ardivinkoù lies., tro lous b., P. taol gast g. ; 2. [gwir] douilh g.

hinterlistig ag. : fell, kivioul, gwidreüs, beskellek, troidellek, touellus, korvigellus, korvigellek, lamprek, link, kudennek, kudennek e galon, troidellus, lubanus, ganas, gwidilus, gwidal, kamm ; *er ist hinterlistig*, n'eus nemet kildro ennañ, un den gaou eo hennezh, ur pezh klufan eo hennezh, n'eo ket onest e c'hoari, hennezh ne sell ket eeun ouzh Doue james, hennezh a zo ur spered besk a zen anezhañ, an den-se a zo koad-tro ouzh e ober, techet eo da c'hoari e vleiz, techet eo da c'hoari e vitouig, dre zindan eo, kildrouk eo, kuzh-ha-muz eo, kuzh-muz eo, un den souchet eo, hennezh a zo ur yudaz, hennezh a zo ur gwasker, hennezh a zo ganas, troidellus eo, hennezh a zo beskelloù gantañ, hennezh a zo beskelloù e-kreiz e barkeier.

hinterm [berradur evit hinter dem].

Hintermann g. (-s, -männer) : 1. paotr a-dreñv g., heulier g. ; 2. atizer g., arlouper g. ; 3. [kenwerzh] ardeste g. ; 4. [arc'hant.] kred g., den kret g., gwarant g.

Hintermannschaft b. (-, -en) : difennerien lies.

Hintermast g. (-es, -en/-e) : [merdead.] gwern a-dreñv b., gwern-volosk b.

Hintern g. (-s, -) : 1. diadreñv g., penn-adreñv g., tu a-dreñv g., revr g., foñs g., kab ar revr g., krap ar revr g., kil g., siklutenn b., dibuner g., feskennoù lies., divfeskenn lies., peñsoù lies., fraezh g., talekon g., talier g., bailh ar brenn g., moñselloù lies., Kerdarzhell b., Kervramm b., lec'h ma krog ar c'hein da goll e anv g., letern g., planedenn b. ; *das Kind läuft mit nacktem Hintern rum*, ar bugel a c'haloup war e revr noazh ; *auf dem Hintern hinunterrutschen*, diskenn a-ruz revr, diskenn a-ruz e revr ; *sie hatte einen dicken Hintern*, ur revr dev he doa, honnezh a oa pounner he foñs ; *jemandem (jemanden) in den Hintern treten*, lakaat e votez d'u.b. en e ziadreñv ; *wenn du nicht brav bist, kriegst du was auf den Hintern*, bez fur, a-hend-all e vo tomm da'z peñsoù - bez fur, a-hend-all e kousto da'z revr ; *Schlag auf den Hintern*, revriad g. ; *Schläge auf den Hintern*, peñsad g., revriad g., feskennad b., tersad b., pradad g. ; *den Hintern voll bekommen*, tapout ur peñsad (ur revriad, ur feskennad, un dersad, ur pradad, ur foetadenn), tapout war e feskennoù, tapout war e beñsoù, kaout diwar e revr ; *jemandem den Hintern versohlen*, *jemandem den Hintern verbläuen*, *jemandem den Hintern voll hauen*, *jemandem den Hintern verhauen*, peñsata u.b., difeskinañ u.b., feskennata u.b., tersata u.b., pradañ u.b., pradañ e revr d'u.b., reiñ ur peñsad d'u.b., reiñ un dersad d'u.b., reiñ ur revriad d'u.b., reiñ d'u.b. war e feskennoù, torchañ u.b., frotañ u.b., reiñ d'u.b. war krap e revr, skubañ kaer u.b., tommañ e beñsoù d'u.b., reiñ ur feskennad d'u.b., reiñ ur foetadenn d'u.b., reiñ war an divfeskenn d'u.b. / reiñ d'u.b. war ar peñsoù / reiñ d'u.b. war e dersoù (Gregor) ; *jemandem einen Fußtritt in den Hintern verpassen*, botezadiñ revr u.b., botezadiñ foñs u.b. ; *auf den Hintern fallen*, tapout ul lamm-revr, kouezhañ war e foñs, kouezhañ war e revr ; *auf den Hintern zu fallen ist schmerzhaft*, ul lamm-revr a dalv nav ; *einen schönen Hintern haben*, bezañ adreñvet brav ; *sich (t-d-b) den Hintern waschen*, gwalc'hiñ e revr, gwalc'hiñ e letern ; 2. [dre skeud.] *jemandem in den Hintern kriechen*, lipat e revr d'u.b., gouzout brav ober pleg-kein dirak u.b., plegañ e livenn-gein dirak u.b., ober kudoù (lardañ e

grampouezh) d'u.b., ober moumounerezh d'u.b., kaout ur c'hein gwevn hag ur genoù flour dirak u.b., tostennañ u.b., displetaat (fistoulat e lost) dirak u.b., plegañ d'u.b. da vezañ gwelien, mont da c'hrouzer dindan treid u.b., bezañ gouzer dindan treid u.b., gouzout brav ober ar c'hi gaol dirak u.b., stlejañ dirak u.b., skrampañ (bezañ gwevn) dirak u.b. (Gregor), ober ar manegoù dirak u.b., gwiskañ e vanegoù war an tu gin evit komz ouzh u.b., gouzout brav ober chiboudig dirak u.b., ober e gi gaol, ober evel ar chas, ober fistoul d'u.b., ober e fistoulig d'u.b., kañjoliñ u.b., ober e glufan, ober e gazh gleb, lubaniñ u.b. ; [dre skeud.] P. *jemandem Zucker in den Hintern blasen*, reiñ kaol d'u.b., treujoù hag all - reiñ pour gwriziennoù hag all d'u.b. - uhelaat u.b. dreist ar begoù gwez - meuliñ u.b. dreist ar bord - meuliñ u.b. dreist - kas u.b. en tu-hont d'an neñv - reiñ meuleudioù divuzul (amzere) d'u.b. - kanañ meuleudi d'u.b. - tresañ ton d'u.b. - ober lid bras d'u.b. - kanmeuliñ u.b. - milganmeuliñ u.b. - meuliñ u.b. dreist penn - hilligañ u.b. - ober moumounerezh d'u.b. - kaout ur c'hein gwevn hag ur genoù flour dirak u.b. - reiñ lorc'h d'u.b. - flodañ d'u.b. - ober kudoù d'u.b. - ober kudoù dirak u.b. - lorc'hañ u.b. ; *jemandem Feuer unter den Hintern machen*, lakaat bole e divesker u.b., lakaat mani en u.b., ober tan d'u.b., reiñ herr d'u.b., reiñ kas d'u.b., lakaat kas en u.b. ; *sich (t-d-b) den Hintern aufreißen*, terriñ e revr, foeltrañ e revr ; *sich auf den Hintern setzen*, a) terriñ e revr, foeltrañ e revr, labourat tenn, mont da vat-kaer ganti, mont parfet dezhi, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi ; b) chom war e gement all, kouezhañ war e gement all, bezañ sabatuet, chom bamet ; *Hummeln im Hintern haben*, na badout e revr e nep lec'h, na gaout ur revr da azezañ, bezañ poazh a revr, bezañ atav war orjal, bezañ atav o fichichal (o lavigañ, o lammat), bezañ ar fistoul en an-unan, bezañ un tarlasker (ur breser, un drapikell, ur breskenner, un turmud, ur revr bervet) eus an-unan, bezañ un toull-reuz, bezañ lavig atav gant an-unan, bezañ kemenerien en e dreid, bezañ mesk en an-unan, na vezañ evit e izili, bezañ holen kras en e revr.

hintern [berradur evit **hinter den**].

Hinterpferd n. (-s,-e) : [loen.] marc'h-kleur g., marc'h-leur g., marc'h-tirleur g.

Hinterpforte b. (-,-n) : dor a-dreñv b., postern g.

Hinterpfote b. (-,-n) : [korf.] pav a-dreñv g.

Hinterrad n. (-s,-räder) : rod a-dreñv b. ; *Hinterrad fahren, nur auf dem Hinterrad fahren*, c'hoari chiboud, ober chiboudig, ober chiboudoù.

Hinterradantrieb g. (-s,-e) : erlusk diadreñv g., erlusk dre ar rodoù a-dreñv g.

Hinterraum g. (-s,-räume) : drekstal b., stal-adreñv b., traoñ an ti g., ti traoñ g.

hinterrücks Adv. : a-dreñv-kein, eus an a-dreñv, en un doare disleal, dre un taol-yud, en un doare treitour, dre drais, dre dreitouriezh ; *jemanden hinterrücks überrumpeln*, mont dre drais d'u.b.

hinters [berradur evit **hinter das**].

Hinterschenkel g. (-s,-) : [kegin.] morzhed b., morzhedenn b.

Hinterschiff n. (-s,-e) : aros g., revr ar vag g. ; *das Hinterschiff war zertrümmert*, revr ar vag a oa drailhet, an aros a oa drailhet.

Hinterschinken g. (-s,-) : [kegin.] morzhed b., morzhedenn b.

Hinterseite b. (-,-n) : tu-gin g., tu a-dreñv g., tu diadreñv g., penn-adreñv g., adreñv g., kein g. ; *Fenster an der Hinterseite eines Hauses*, prenestr a-ziadreñv g. ; *Hinterseite des Hauses*, penn-adreñv an ti g., lost an ti g., kein an ti g., tu a-dreñv an ti g.

Hintersinn g. (-s,-e) : ster kuzh g., talvoudegezh b.

hintersinnen V.em. : **sich hintersinnen** [rakverb stag : hintersann sich / hat sich (t-rt) hintersonnen] [Bro-Suis] 1. prederiañ, hirsoñjal, en em gompren war udb, klask mennozhioù, lakaat meiz da gompren udb, meizata, krignat e spered, krignat e benn hep kaout debtron, disvalañ soñjoù, roulat mennozhioù en e benn, soñjal en e vañch ; 2. ober tachou, ober bil, ober biloù, en em zebriñ, lonkañ (malañ, magañ, tennañ, chaokat) soñjoù du, chaokat e ivinoù, fallgaloniñ, bezañ e galon war ar c'hrih, bezañ morennet e ene gant ar glac'har, bezañ pounner e benn, ober gwad fall, debriñ e spered, bezañ o tisech'hañ gant ar boan-spered, debriñ soñjoù, lonkañ soñjezonoù, kemer merfeti, bezañ lakaet e wad da dreiñ e gwelien, bezañ ur penn-skort.

hintersinnig ag. : 1. [komzoù] a) leun a zamgomzoù, forc'hellek ; b) pounner ; 2. [den] kevrinus, korvigellek, lamprek, link, kudennek, kudennek e galon, amrinek, gweet e hentoù, beskelek.

hinterste(r,s) ag. : a-dreñv, adreñvañ, diwezhañ, uhelañ ; *der hinterste Teil des Hauses*, penn uhelañ an ti g. ; *der hinterste Teil des Feldes*, penn uhelañ ar park g. ; *im hintersten Teil der Brester Reede*, e goueled morbihan Brest ; *im hintersten Winkel der Hölle*, e pennfont an ifern, e parfont an ifern, e parfinfont an ifern ; *das Hinterste zuvorderst kehren*, lakaat an dindan war-varr, lakaat an traoù bep eil penn, eilpennañ an traoù, daoubenniñ pep tra, lakaat an traoù war o c'hement all, didanfoeltrañ kement tra zo, foeltrañ pep tra, lakaat an traoù tu evit tu (penn evit penn) (Gregor).

Hintersteven g. (-s,-) : 1. [merdead.] tampot g., stambod g., rozenn b. ; 2. [norzh Bro-Alamagn] [korf.] adreñv g., diadreñv g., penn adreñv g., tu a-dreñv g., revr g., kab ar revr g.

Hinterstrang g. (-s,-stränge) : [korf.] pañs a-dreñv g.

Hinterstube b. (-,-n) : [tisav.] sal war an adreñv b.

Hinterstück n. (-s,-e) : adreñv g. diadreñv g., penn adreñv g., tu a-dreñv g., revr g., lost g.

Hinterteil n. (-s,-e) : adreñv g., diadreñv g., penn adreñv g., tu a-dreñv g., revr g., kab ar revr g., kil g., lost g., talier g., talekon g., talpenn b., moñselloù lies.

Hintertreffen n. (-s) : 1. [lu] adreñv an talbenn brezel g. ; 2. [dre skeud.] *ins Hintertreffen geraten (kommen)*, bezañ lezet a-gostez, bezañ pell war-lerc'h ar re all, kemer dilañs, dilañsañ, bezañ distroadet (divountet), mont diouzh gwel (diwar wel, er-maez a wel), bezañ diaraoget, bezañ diroudet.

hintertreiben V.k.e. : 1. [rakverb rannadus : trieb hinter / hat hintergetrieben] kas war-dreñv, bountañ war-dreñv, argas ; 2. [rakverb stag : hintertrieb / hat hintertrieben] enebriñ ouzh, parraat ouzh, diarbenn, kontroliañ, c'hoari ar c'hontrol ouzh, c'hoari ar c'hontrol ouzh [santimant u.b.], kas da get, mont en avel da, diharpañ [u.b.], arbennañ.

Hintertreppe b. (-, -n) : 1. diri a-dreñv lies. ; 2. diri kuzh lies.

Hintertreppengeschichte b. (-, -n) : kaozioù lies., klakennerezh g., glabous g., glabouseurezh g., kaketerezh g., flap g., flaperezh g., flep g., fistilh g., chaok g., chaokerezh g., gragailh g., ragach g., ragacherezh g., faragouilh g., ravoderezh g., gwrac'herezh g., gwrac'hellerezh g., gwrac'hajoù lies., komzoù gwrac'h lies., kontoù pikous lies., paribolennoù lies., krakoù lies., kaozioù toull lies., siklezonoù lies., rimadellerezh g., rimadelloù lies., rimostelloù lies., teodennerezh g., kelajoù lies., boltenn b., kinkanell b., brozenn b.

Hintertreppenroman g. (-s, -e) : romant pemp gweneg g.

Hintertupfing n. (-s) / **Hintertupfingen** n. (-s) : toull gouez g., toull kêr g., toull parrez kollet ha dilezet gant an Aotrou Doue g., bourc'hadenn laou b., difouilh g., kozh lec'h distro g., lec'h kollet g., Kerneblec'h b., Kernetra b., Kerneuz b., Keribil-Beuz b.

Hintertür b. (-, -en) : 1. dor a-dreñv b. ; 2. [dre skeud.] dor a-dreñv b., hent-tec'hout g., hent-tec'hel g., hent-diflipañ g., diflip g. ; *noch eine Hintertür offen lassen*, sellet ouzh an nor a-dreñv ; 3. *etwas durch eine Hintertür wieder einführen*, degas udb en-dro dre zindan (dre guzh, dre skrap).

Hintertürl n. (-s, -/-n) : [Bro-Aostria] dor a-dreñv b.

Hinterviertel n. (-s, -) : [kegin.] 1. karterenn a-dreñv b. ; 2. morzhed-vaout b. ; 3. lounezhen leue b.

Hinterwälder g. (-s, -) : P. kleuk g., pagan g., palod g., glaouch g., pataveg g.

hinterwälderisch ag. : kleuk, begok, genaouek, geoliek, imobil, pagan, darsot, loukes, patavek, patav.

Hinterwand b. (-, -wände) : speurren a-dreñv b., moger a-dreñv b. ; [kirri] *geleiterte Hinterwand*, kavagell a-dreñv b., klouedenn a-dreñv b.

hinterwärts Adv. : war gil, a-gil, war-dreñv, war-du an adreñv, war-giz, war-souz.

hinterziehen V.k.e. : 1. [rakverb rannadus : zog hinter / hat hintergezogen] sachañ, lemel, tennañ ; 2. [rakverb stag : hinterzog / hat hinterzogen] baratañ, touellañ, flodañ, bogodiñ, bogodennañ, tuañ ; *Steuern hinterziehen*, touellañ servij an tailhoù, flodañ gwazadur an tailhoù, trufañ telloù.

Hinterziehung b. (-, -en) : tuerezh g., distro g., trufierezh g., truterezh g., bogoderezh g., bogod g., flod g., floderezh g.

Hinterzimmer n. (-s, -) : [tisav.] kambr a-dreñv b., kambr a-drek b.

Hinterwiesel g. (-s, -) : [dibr] korbell a-dreñv g.

hintragen V.k.e. (trägt hin / trug hin / hat hingetragen) : dougen, kas war-zoug ; *etwas zu einem Ort hintragen*, dougen udb d'ul lec'h bennak.

hintrauen V.em. : **sich hintrauen** (hat sich (t-rt) hingetraut) : fiziout mont di, krediñ mont di.

hintreten V.gw. (tritt hin / trat hin / ist hingetreten) : tostaat, nesaat.

Hintritt g. (-s) : [barzh.] paouezvan g., tremenvan g., pasion b., ankoù g., finvezioù diwezhañ lies., marv g.

hintüber Adv. : *hintüber fallen*, kouezhañ war lein e gein (war livenn e gein, war greiz e gein, a-dreuz-kil, a-c'hwen e gein, en e c'hwen, a-c'hwen e gorf, a-c'hwen),

kouezhañ a-c'hwen e groc'henn, kouezhañ war e gilpenn, P. mont e gantolor en aer.

hintun V.k.e. (tat hin / hat hingetan) : lakaat ; *wo soll ich das hintun* ? pelec'h e lakain an dra-se ? pelec'h e rankan lakaat an dra-se ?

hinüber¹ Adv. : 1. en tu all, en tu-hont, dreist ; 2. *hinüber sein*, bezañ marv (tremenet eus ar bed-mañ, aet da Anaon).

hinüber² rakverb rannadus a verk ar pellaat e-keñver an hini a gomz.

hinüberblicken V.gw. (hat hinübergeblickt) : 1. sellet en tu all da ; *über etwas (t-rt) hinüberblicken*, sellet en tu all (en tu-hont) d'udb, sellet dreist udb ; 2. sellet d'an tu all ; *auf jemanden hinüberblicken*, teuler ur sellad ouzh u.b.

hinüberbringen V.k.e. (brachte hinüber / hat hinübergebracht) : kas d'an tu all, treizhañ.

hinüberfahren V.gw. (fährt hinüber / fuhr hinüber / ist hinübergefahren) : tremen d'an tu all, mont du-hont, treuziñ [gant ur c'harbed].

V.k.e. (fährt hinüber / fuhr hinüber / hat hinübergefahren) : kas d'an tu all, treizhañ [gant ur c'harbed].

hinüberführen V.k.e. (hat hinübergeführt) : kas d'an tu all, treizhañ.

V.gw. (hat hinübergeführt) : kas d'an tu all.

hinübergehen V.gw. (ging hinüber / ist hinübergegangen) : mont d'an tu all, treuziñ.

hinübergreifen V.gw. : (griff hinüber / hat hinübergegriffen) : *in etwas (t-rt) hinübergreifen*, aloubiñ war udb.

hinüberhelfen V.gw. (t-d-b) (hilft hinüber / half hinüber / hat hinübergeholfen) : sikour da dremen d'an tu all, sikour da vont d'an tu all.

hinüberkommen V.gw. (kam hinüber / ist hinübergekommen) : mont d'an tu all, treuziñ.

hinüberlassen V.k.e. (lässt hinüber / ließ hinüber / hat hinübergelassen) : leuskel da dreuziñ, leuskel da vont d'an tu all.

hinüberragen V.gw. (hat hinübergeragt) : balirañ, bezañ war valir, difourkañ, sevel dreist d'ar re all, sevel a-us d'ar re all.

hinüberreichen V.gw. (hat hinübergereicht) : en em ledañ, en em astenn, mont.

V.k.e. (hat hinübergereicht) : astenn, reiñ, tizhout.

hinüberretten V.k.e. (hat hinübergerettet) : diwall, diogeliñ, goudoriñ, gwaskediñ, gwareziñ, lakaat en diogel (e surentez, er goudor, e savete, er gwarez, er gwasked, en aior, a du vat), lakaat en ul lec'h klet (Gregor).

V.em. : **sich hinüberretten** (hat sich (t-rt) hinübergerettet) : 1. mont d'an tu all d'en em glenkañ, mont d'an tu all da glask andor, mont d'an tu all da glask aior, mont d'an tu all da glask gwasked, mont d'an tu all da glask goudor, mont d'an tu all da glask gwarez, mont d'an tu all da glask diogel ; 2. dont a-benn da badout, derc'hel, kendelc'her, en em virout, chom mat.

hinüberschaffen V.k.e. (hat hinübergeschafft) : kas d'an tu all, dougen d'an tu all, treizhañ.

hinüberschauen V.gw. (hat hinübergeschaut) : 1. sellet en tu all da ; *über etwas (t-rt) hinüberschauen*, sellet en tu all (en tu-hont) d'udb, sellet dreist udb ; 2. sellet d'an tu all ; *auf jemanden hinüberschauen*, teuler ur sellad ouzh u.b.

hinüberschwimmen V.gw. (schwamm hinüber / ist hinübergeschwommen) : treuziñ war neuñv, mont d'an tu all war neuñv : *über den See hinüberschwimmen*, treuziñ al lenn war neuñv.

hinübersehen V.gw. (sieht hinüber / sah hinüber / hat hinübergesehen) : 1. sellet en tu all da ; *über den Gartenzaun hinübersehen*, sellet dreist ar peulgae ; 2. sellet d'an tu all ; *auf jemanden hinübersehen*, teuler ur sellad ouzh u.b.

hinübersetzen V.gw. (ist hinübergesetzt) : lammat d'an tu all, gaoliata, rampañ, dedreuziñ ; *ich setze über die Mauer hinüber*, lammat a ran dreist ar vogel, lammat a ran dreist ar vur.

V.k.e. (hat hinübergesetzt) : kas d'an tu all, treizhañ ; *ich setze meinen Freund über den Fluss hinüber*, kas a ran va mignon d'an tu all d'ar stêr.

hinüberspielen V.gw. (hat hinübergespielt) : tennañ da ; *diese Farbe spielt ins Violett hinüber*, tennañ a ra al liv-se war al limestra.

hinüberspringen V.gw. (sprang hinüber / ist hinübergesprungen) : lammat d'an tu all, gaoliata, rampañ.

hinübersteigen V.gw. (stieg hinüber / ist hinübergestiegen) : pignat d'an tu all, krapañ d'an tu all.

hinübertragen V.k.e. (trägt hinüber / trug hinüber / hat hinübergetragen) : kas d'an tu all war-zoug, dougen d'an tu all.

Hinüber und Herüber n. (- - -s) : tremen-distremen g., monedone g., donemonea g., loc'h ha morloc'h.

hinüberwechseln V.gw. (ist hinübergewechselt) : 1. divroañ ; 2. [lu] *ins Lager der Feinde hinüberwechseln*, treiñ banniel, cheñch kamp, mont gant an tu enep, sevel a-du gant e enebourien gozh, cheñch tu, treiñ kein, treiñ diwar e garnoù, cheñch tu d'e chupenn.

hinüberwerfen V.k.e. (wirft hinüber / warf hinüber / hat hinübergeworfen) : stlepel d'an tu all, teurel d'an tu all, stlepel dreist udb, teurel dreist udb.

hinüberziehen V.k.e. (zog hinüber / hat hinübergezogen) : 1. tennañ d'an tu all ; 2. [yez.] juntañ.

V.gw. (zog hinüber / ist hinübergezogen) : 1. mont d'an tu all, treuziñ ; 2. [lu] *zum Feind hinüberziehen*, treiñ banniel, cheñch kamp, mont gant an tu enep, sevel a-du gant e enebourien gozh, cheñch tu, treiñ kein, treiñ diwar e garnoù, cheñch tu d'e chupenn.

hin und her adv. a verk ur fiñv a bep tu : *zögern Sie nicht zu lange hin und her !* na chomit ket da bouezañ re bell ! ; *hin und her gehen*, mont-dont hep pal resis, kantreal, kantren, torimellat, baleata, pazeal, riboulat, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêrioù ha broioù, bevañ baleant, baleantañ, bale bro, roulat ar bed, ruilhal dre an hentoù, foetañ ar pavezioù / ober kozh botoù (Gregor) ; *man hörte, wie das Benzin im Kanister hin und her schwappte*, klevet e veze an esañs o riboulat e-barzh ar bidon.

hin- und her- rakverb rannadus a verk ar mont-dont : *hin- und hergehen*, mont ha dont, bezañ o vont-dont.

Hin und Her n. (- - -s) : 1. kas-digas g./b., kas g./b., mont-dont g., monedonea g., loc'h ha morloc'h, tremen-distremen g., red-dired g., tremeniri b., monedone g., donemonea g., lavig g., kabal b., remu g., riboul g.,

ribouladeg b., troidelladoù lies., bole g., keflusk g., troioù ha distrioù lies., lusk-dilusk g. ; *großes Hin und Her*, firbouch g., diskrap g., fourgas g. ; *es hat ein großes Hin und Her gegeben*, eno e oa savet mesk, eno e oa savet bec'h ; *in diesem Haus herrscht ein ständiges Hin und Her*, kas-digas a zo en ti-mañ, kas a vez a bep tu en ti-mañ, emeur atav mont-dont en ti-mañ, emaint bepred war ar c'has-digas en ti-mañ ; 2. mordo g., lugud g., tarc'hwezherezh g., termerezh g., argred g., argrederezh g., termadenn b., lure g., entremar g., diegi b., diaezamant g., esprejoù lies. ; *nach langem Hin und Her*, goude bezañ chomet pell en entremar, goude prederadennoù difin, goude bezañ chomet pell war zaouhanter.

hin und her bewegen V.k.e. (hat hin und her bewegt) : lavigañ, kas a bep tu, kas a-gleiz hag a-zehoù, kas-digas, lemlakaat, loc'hañ-diloc'hañ, luskañ.

V.em. : **sich hin und her bewegen** (bewegte sich hin und her / hat sich (t-rt) hin und her bewegt) : lavigañ, treiñ ha distreiñ, merat, meskañ, treuzigellañ, torodelliñ, fistoulat, fourgasiñ, bezañ lusk-dilusk, bezañ luskellus, bezañ fiñv-difiñv, frinkal ha difrinkal, firbouchal, fistoulat, difretañ, fringal, bezañ hej gant an-unan, hejañ, luskañ, riboulat, P. flikennat ; *sich hin und her bewegend*, lusk-dilusk, luskellus.

Hin- und Herbewegung b. (-, -en) : luskell vomeder b., monedone g., donemonea g., loc'h pebeilat g., loc'h ha morloc'h, lusk-dilusk g., luskell b., luskellerezh g., bole g., hej g., lavig g.

hin und her blättern V.k.e. (hat hin und her geblättert) : *in einem Buch hin und her blättern*, ruilhal-diruilhal pajennoù ul levr, ruilhal ha diruilhal pajennoù ul levr, follennata ul levr, feilhetiñ ul levr, treiñ ha distreiñ feilhenoù ul levr.

hin und her drehen V.k.e. (hat hin und her gedreht) : treiñ ha distreiñ war e nav zu, durc'hellat, treiñ ha distreiñ ; *sich [t-rt] hin und her drehen*, treiñ ha distreiñ evel un doupenn.

hin und her eilen V.gw. (ist hin und her geeilt) : daoubenniñ, difretañ, firbouchal, diskrapañ, dispac'hañ, birvilhañ, kabalat, turmudañ, en em zrastañ, froudañ, fistoulat, turlutañ, fraoñval, meskañ ha berviñ, fourgasiñ, punellat, lavigañ, ober ur riboul, meskañ evel diaouled, merat, redek a-zehou hag a-gleiz, redek e revr ; *geschäftig hin und her eilen*, ruilhal ha merat e gorf, dispac'hañ, kabalat, en em zrastañ, difretañ, diskrapañ.

Hin- und Herfahrt b. (-, -en) : beaj mont-dont b., mont-dont g.

hin- und herfahren V.gw. (fährt hin und her / fuhr hin und her / ist hin- und hergefahren) : mont ha dont, tremen ha distremen, bezañ o vont-dont.

V.k.e. (fährt hin und her / fuhr hin und her / hat hin- und hergefahren) : kas ha degas, tremen ha distremen.

hin und her flattern V.gw. (ist hin und her geflattert) : trepikal, trepikellat, turlutañ, ober ur riboul, meskañ, merat.

hin- und hergehen V.gw. (ging hin und her / ist hin- und hergegangen) : mont ha dont, bezañ o vont-dont, dont ha mont eus an eil kostez d'egile, tremen ha distremen, bezañ mont-dont ; *im Park hin- und hergehen*, mont-dont el liorz foran.

hin und her gehen V.gw. (ging hin und her / ist hin und her gegangen) : baleata, troiata, c'hwileta, riboulat, difretañ, firbouchal, diskrapañ, fourgasiñ, punellat, lavigañ, trabotellat, trapikellat, trevelliñ, fistoulat ; *im Park hin und her gehen*, pourmen el liorz foran.

Hinundhergerede n. (-s) : ranerezh g., glabousadeg b., fistilh g.

hin und her gerissen ag. : *er ist zwischen Vater und Mutter hin und her gerissen*, war zaouhanter emañ etre e dad hag e vamm ; *hin und her gerissen sein*, daoufromañ.

Hin- und Hermärsche lies. : [lu] kerzhadegoù mont-dont lies.

hin und her reden V.gw. (hat hin und her geredet) : komz dilokez - komz jore-dijore - parlikanat - latennat - treiñ e deod e goulo - chaokat avel - ribotat dour - bezañ glabous war e c'henoù - drailhañ e c'henoù - drailhañ kaozioù evel ur vilin-baper - bezañ puilh e gaoz - bezañ e deod e-giz ur vilin avel - na serriñ ur genoù - pilprenn e c'henoù - na vezañ berr da gaozeal - ober tro gant e gaoz - trabellat - na vezañ fin ebet d'an-unan da gaozeal - reiñ tro d'e lavar - sevel da gentañ ur gaoz, sevel goude ur gaoz all gant an-unan - komz a-dreuz hag a-hed - chom da valañ komzoù - reiñ tro d'e gomzoù - na c'houzout na komz na tevel - na c'houzout na kaozeal na tevel - kontañ pemp ha pevar (pemp pe nav) - kontañ pemp ha nav - pilat e c'henoù - pilat e veg - mont a-dreuz eus ur gaoz d'unan all - bezañ ur gaoz hep penn na lost gant an-unan - mont eus an eil kaoz d'eben - bezañ an diviz etrezo o roulat eus an eil kaoz d'eben - bezañ un drabell - treiñ (malañ) avel - mont betek Pariz da-heul kaoz - flapañ - kaozeal a-hed hag a-dreuz - fistilhañ - raskañ - langajal - drailhañ langaj - glaourenniñ - glabousat - klakenniñ - grakal - dic'hourdañ e latenn - diroufennañ e deod - distagañ komzoù mesk-divesk.

hin und her rennen V.gw. (rannte hin und her / ist hin und her gerannt) : daoubenniñ, difretañ, firbouchal, diskrapañ, dispac'hañ, birvilhañ, kabalat, en em zrastañ, fistoulat, turmudañ, froudañ, turlutañ, fraoñval, meskañ ha berviñ, fourgasiñ, punellat, lavigañ, ober ur riboul, meskañ, merat, trabotellat, trapikellat, trevelliñ, redek a-zehou hag a-gleiz, redek-direded, redek e revr ; *die Mädchen rennen dauernd hin und her*, ar merc'hed ne reont nemet fraoñval, meskañ ha berviñ a ra ar merc'hed, turlutañ a ra ar merc'hed.

hin und her rollen V.gw. (ist hin und her gerollt) : ruihal-diruilhal, ruihal ha diruilhal, ruih-diruilh.

V.k.e. : (hat hin und her gerollt) : ruihal-diruilhal, ruihal ha diruilhal, ruih-diruilh ; *seine Augen hin und her rollen*, ruihal e zaoulagad en e benn, ruihal ha diruilhal e zaoulagad en e benn, ruihal-diruilhal e zaoulagad en e benn, bezañ e zaoulagad o riboulat en e benn, bezañ e selloù o treiñ e-kreiz e douloù-lagad, ober ruihoù lagad.

hin und her schütteln V.k.e. (hat hin und her geschüttelt) : hejañ-dihejañ, stroñsañ-distroñsañ, strilhañ, dotuañ, dorloñ, horjellañ, horellañ, fourgasiñ, teuler a-zehou hag a-gleiz, teurel-disteurel, dispac'hañ, difretañ ; *in diesem Wagen wird man hin und her geschüttelt*, hejet ha dihejet e vezer er wetur-se, stroñset ha distroñset e vezer er wetur-se, jog a zo da gaout er wetur-se, taolet ha distaolet e vezer er wetur-se, dorloet e vezer er wetur-se, taol-distaol

e vez an dud er wetur-se, dorloet e vezer er wetur-se, lammat a ra ar wetur-se, stroñsañ ha distroñsañ a ra ar wetur-se, n'eus nemet hejadennoù da gaout er wetur-se, strilhet e vez an den er wetur-se e-giz ur wezenn bilhoù, strilhet e vez an dud er wetur-se evel ma vez graet gant gwinizh er c'houer, dotuet e vez an den er wetur-se gwasoc'h eget ur sac'had kraoñ, o torbilat e vezer er wetur-mañ, taolet e vezer a-zehou hag a-gleiz er wetur-mañ ; *die Bäume werden vom Wind hin und her geschüttelt*, hej a zo gant ar gwez, hejet-dihejet e vez ar gwez gant an avel, hejañ a ra an avel skourroù ar gwez ; *die Wäsche wird vom Wind hin und her geschüttelt*, emañ an dilhad o lammat-dilammat gant an avel.

Hinundherschütteln n. (-s) : horjellerezh g., hej g.

hin und her wälzen V.k.e. (hat hin und her gewälzt) : treiñ ha distreiñ, merat, meskañ, fourgasiñ.

V.em. : **sich hin und her wälzen** (hat sich (t-rt) hin und her gewälzt) : frinkal ha difrinkal, firbouchal, difretañ, diskrapañ, fichfichal, merat, fringal, meskañ, treiñ ha distreiñ, P. flikennat ; *sich im Bett hin und her wälzen*, treiñ ha distreiñ en e wele, merat en e wele, meskañ er gwele.

hin und her wenden V.k.e. (wandte hin und her / wendete hin und her // hat hin und her gewandt / hat hin und her gewendet) : treiñ ha distreiñ war e nav zu, durc'hellat, treiñ ha distreiñ ; *sich [t-rt] hin und her wenden*, treiñ ha distreiñ evel un doupenn.

hin und her werfen V.k.e. : (wirft hin und her / warf hin und her / hat hin und her geworfen) : *sie warf ihr langes Haar hin und her*, honnezh a heje hag a ziheje he blev hir gant lusk he fenn.

V.em. : **sich hin und her werfen** (wirft sich hin und her / warf sich hin und her / hat sich (t-rt) hin und her geworfen) : fichellañ, en em zifretañ, ober dispac'hioù, dispac'hañ, en em vaniañ, diskrapañ, fichañ, jestraouiñ, daoubenniñ, treiñ ha distreiñ, merat, meskañ, fourgasiñ, P. flikennat.

hin und her wiegen V.k.e. (hat hin und her gewiegt) : luskellañ, luskellat, luskañ, barlennañ, brañskellat, hoskellat ; *den Kopf hin und her wiegen*, hejañ e benn, brallañ e benn, pouezañ butun, brañskellat e benn, krenañ e benn, bezañ e benn o horellañ.

Hin- und Herwiegen n. (-s) : luskellerezh g., luskell b., hej g.

hin und her wogen V.gw. (hat hin und her gewogt) : gwagennañ, houlennañ, neuñvenniñ, ruihal-diruilhal, ruihal ha diruilhal, frizañ, bezañ hej gant an dra-mañ-tra.

hin und her zerren (hat hin und her gezerrt) / **hin und her ziehen** (zog hin und her / hat hin und her gezogen)

V.k.e. : hilgenniñ, sachañ-disachañ, stuc'hellat, tennañ-didennañ, kas ha digas ; *er zog ihn immer heftiger an den Haaren hin und her*, sachañ a rae war e vlev o kas ha digas anezhañ gwashoc'h-gwazh.

Hin- und Herzerren n. (-s) / **Hin- und Herziehen** n. (-s) : hilgennerezh g., sach-disach g.

hin und her zögern V.gw. (hat hin und her gezögert) : chom war var, tarc'hwezhañ, termal, argilañ, argrediñ, tortañ, tardañ, dandrelliñ, digareziñ, dandoniñ, kaeañ, chom etre daou, etredaouiñ, soetiñ, daleañ, chom da dermal, chom da dortal, chom en entremar, bezañ en entremar, chom war an entremar, chom etre daou soñj

(etre daou benn e soñj, etre 'n daou, etre daou vennozh, etre daou benn e vennozh, etre daou c'hoant), daousoñjal, na c'houzout war beseurt tu treiñ ar rod, na ober na tre na lanv, bezañ etre an dour hag ar c'hler, na c'houzout c'hoazh pet bronn gleiz en deus an-unan, na ober neuz ebet, na gaout na da vont na da zont, na vezañ na da vont na da zont en an-unan, na vont war du ebet, bezañ etre ober ha paouez ; *zögern Sie nicht zu lange hin und her ! na chomit ket da bouezañ re bell ! ; ich habe mit der Heirat lange hin und her gezögert, bet on bet pell en entremar dimeziñ.*

Hin- und Rückfahrt b. (-, -en) : beaj mont-dont b., mont-dont g.

Hin- und Rückfahrkarte b. (-, -n) : bilhed mont-dont g., tiked mont-dont g.

Hin- und Rückflug g. (-s, -flüge) : nij mont-dont g., nijadenn mont-dont b., mont-dont g.

Hin- und Rückweg g. (-s, -e) : hent mont-dont g., mont-dont g.

hinunter¹ Adv. : d'an traoñ, ouzh traoñ, ouzh dianaou ; *hinunter mit euch !* diskennit d'an traoñ ! diskennit ac'halese ! diskennit avaze !

hinunter² *rakverb rannadus a verk ul lusk war-draoñ hag ar pellaat e-keñver an hini a gomz.*

hinunterblicken V.gw. : *auf etwas (t-r-t) hinunterblicken*, sellet ouzh udb a-ziwar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h).

hinunterbringen V.k.e. (brachte hinunter / hat hinuntergebracht) : **1.** kas d'an traoñ, diskenn ; **2.** kas d'an traoñ, lonkañ, kas da Gergof ; **3.** [dre skeud.] *etwas nicht hinunterbringen können*, na vezañ evit gouzañv udb, degas udb sav-kalon d'an-unan, hirisiñ o welet udb, heugañ e galon en e greiz gant udb / kemer regred gant udb (Gregor).

hinunterfahren V.gw. (fährt hinunter / fuhr hinunter / ist hinuntergefahren) : diskenn gant ur c'harr-tan.

V.k.e. (fährt hinunter / fuhr hinunter / hat hinuntergefahren) : diskenn gant ur c'harr-tan, kas d'an traoñ gant ur c'harr-tan.

hinunterfallen V.gw. (fällt hinunter / fiel hinunter / ist hinuntergefallen) : kouezhañ d'an douar, pakañ lamm, tapout lamm, kaout lamm, kouezhañ, diruilhal d'an traoñ, en em ziskrougañ, mont d'an douar ; *wieder hinunterfallen*, askouezhañ.

V.k.e. [verb-skoazell **sein** : fällt hinunter / fiel hinunter / ist hinuntergefallen] : *die Treppe hinunterfallen*, **a)** dont peder-ha-peder ar sklarieroù gant an-unan evit diskenn, diruilhal da draoñ ar skalieroù ; **b)** difaragoellañ (diruilhañ, diriboulat, penndraouilhat, torimellat, kouezhañ a-bendraouilh, kouezhañ a-dorimell) betek traoñ ar skalieroù.

hinunterfließen V.gw. (floss hinunter / ist hinuntergeflossen) : **1.** deverañ, diruilhañ, redek ; **2.** *bis dahin fließt noch viel Wasser den Berg hinunter*, en hon huñvreoù emañ c'hoazh - en ifernioù emañ - n'eo ket go an toaz, pell ac'hano - e bloaz an erc'h du marteze - an devezh goude biken - dindan zivin emañ c'hoazh - pa savo ul loar nevez e ti ar gemenerien - pa nijo ar moc'h - pa gavin un neizh logod e skouarn ar c'hazh - pa ne vo ket a vleuñv el lann pe goude-se - a-benn neuze e vo erru kozh an diaoul en ifern - a-benn neuze hag ac'hanen di en do harzhet meur

a gi - pell amzer a vezo ac'hann di - pell emañ Yann diouzh e gazez c'hoazh - ur poulzad mat a amzer a vezo ac'hann di.

hinunterführen V.gw. (hat hinuntergeführt) : kas d'an traoñ ; *der Weg führt hinunter*, kas a ra an hent d'an traoñ, mont a ra an hent war-draoñ (war-ziskenn, war-ziribin, war-bouez traoñ), war-naou e ya an hent, war-ziribin emañ an hent, diribin a zo gant an hent, war-ziskenn emañ an hent, pouez-traoñ a zo gant an hent, traoñ a zo gant an hent.

V.k.e. (hat hinuntergeführt) : kas eus an nec'h d'an traoñ, kas eus al laez d'an traoñ, kas eus an nec'h d'an diaz.

hinuntergehen V.gw. (ging hinunter / ist hinuntergegangen) : diskenn, diskenn d'an traoñ, diskenn gant an hent, mont d'an traoñ, mont war-draoñ, mont war-ziskenn, mont war-ziribin, mont war-bouez traoñ, mont war-naou ; *den Hang hinuntergehen*, diskenn ar c'hrov, diskenn ar c'hrog, diskenn gant ar c'hrov ; *den Weg hinuntergehen*, diskenn gant an hent.

hinuntergießen V.k.e. (goss hinunter / hat hinuntergegossen) : kas d'an traoñ, lonkañ, kas da Gergof.

hinunterkippen V.k.e. (hat hinuntergekippt) : **1.** tumpañ ; **2.** evañ en ul lamm, lonkañ en ur c'hrogad, evañ en ul lonkad, diskenn en un takad, evañ hep diskrog, diskenn en ul lonkadenn, lonkañ stag-penn, lonkañ en un taol-kont, evañ hep distekiñ, diskenn en un analad, lonkañ en ur redadenn, lonkañ en un tenn, lonkañ en un tennad, lonkañ en un troc'h, lonkañ en ur pennad, lonkañ en un taol.

hinunterklettern V.gw. (ist hinuntergeklettert) : diskenn, diskenn d'an traoñ, diskenn d'an douar, mont d'an douar, mont d'an traoñ, pignat d'an traoñ, krapat d'an traoñ, skeuliañ d'an traoñ.

hinunterkugeln V.gw. (ist hinuntergekugelt) ha V.em. (hat sich (t-rt) hinuntergekugelt) : ruilhal, en em ruilhañ, diruilhañ, torimellat, mont a-dorimell ; *die Kinder kugelten (sich) den Abhang hinunter*, diruilhañ a rae ar vugale gant an naou, mont a rae ar vugale a-ruilh (a-rodell, a-ruilhoù, a-dorimell) da draoñ an naou, torimellat a rae ar vugale evit diskenn gant an naou, en em ruilhañ a rae ar vugale gant an naou (Gregor).

hinunterlassen V.k.e. (lässt hinunter / ließ hinunter / hat hinuntergelassen) : **1.** diskenn ; **2.** lakaat da ziskenn ; **3.** leuskel da ziskenn, leuskel da vont d'an traoñ ; **4.** lakaat war an douar, lakaat war al leur.

hinunterlaufen V.gw. (läuft hinunter / lief hinunter / ist hinuntergelaufen) : **1.** redek d'an traoñ, mont d'an traoñ d'ar red, diruilhal d'an traoñ ; *die Straße hinunterlaufen*, redek d'an traoñ gant ar straed ; **2.** [dre skeud.] *mir läuft es eiskalt den Rücken hinunter*, treantet eo va c'halon gant ar spont / treantet eo va c'halon gant an aon (Gregor), ur gridienn a hej ac'hanon, tremen a ra an Ankoù dreiston, mont a ra an Ankoù dreist din, ur gridienn a red a-hed va livenn-gein, santout a ran ur gridienn o redek dre va c'horf, deuet ez eus ur c'hwezenn-yen dreizon (ennon, warnon), ur c'hwezenn-yen a red a-hed va c'hroc'henn, santout a ran ar spont o tremen dre va izili, deuet ez eus un aezhenn yen warnon, ur c'hlizhenn a zeu warnon.

hinunterreichen V.k.e. (hat hinuntergereicht) : astenn, reiñ, tizhout.

V.gw. (hat hinuntergereicht) : diskenn [betek].

hinunterrutschen V.gw. (ist hinuntergerutscht) : riklañ, diflipañ, rampañ, dirampañ, risklañ, ruzañ, disac'hañ, diruilhal d'an traoñ, foerañ ; *auf dem Hintern hinunterrutschen*, ruzañ war e revr, diskenn a-ruz revr, diskenn a-ruz e revr.

hinunterschalten V.gw. (hat hinuntergeschaltet) : [kirritan] diskenn an tizhoù ; *in den zweiten Gang hinunterschalten*, diskenn d'an eil tizh, tremen eus an trede tizh d'an eil.

hinunterschauen V.gw. (hat hinuntergeschaut) : *auf etwas (t-r-t) hinunterschauen*, sellet ouzh udb a-ziwar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h).

hinunterschlingen V.k.e. (schlang hinunter / hat hinuntergeschlungen) : *etwas hinunterschlingen*, mont a vegadoù bras gant udb, lonkañ udb a-rafoll, gourlonkañ udb, toullonkañ udb, plaouiañ udb, floupañ udb, kordañ udb, gorjañ udb, tagañ udb, treizhañ udb ; *etwas in Windeseile hinunterschlingen*, lonkañ udb en ur genaouad, debriñ udb en un taol-lonk, pipañ udb diwar dizh, floupañ udb en ur flipad, debriñ naonek udb, debriñ lamprek udb ; *zum Frühstück eine Kleinigkeit hinunterschlingen*, ober ul laeradenn a lein ; *und in Sekundenschnelle schlang der Tiger das Kaninchen runter*, ha plaouf ! lonket al lapin gant an tigr !

hinunterschlucken V.k.e. (hat hinuntergeschluckt) : 1. lonkañ, kas war-draoñ, kas d'an traoñ, kas da Gergof, lapañ, lopañ, plomañ, razhañ, lipat, flipañ, riñsañ, klukañ ; 2. [dre skeud.] *seinen Ärger hinunterschlucken*, moustrañ war e imor, kabestrañ e imor, plegañ e imor, kas e gi d'e lochenn, gwaskañ war e imor, moustrañ war e galon, derc'hel war e imor, derc'hel kuzh (chom hep diskouez) e zesped, derc'hel (moustrañ) war e zesped, padout.

Hinunterschlucken n. (-s) : lonk g.

hinunterschmeißen V.k.e. (schmiss hinunter / hat hinuntergeschmissen) : stlepel d'an douar, strinkañ d'an douar, difoeltrañ war an douar, findaoniñ d'an douar, darc'haouiñ d'an douar.

hinunterschütten V.k.e. (hat hinuntergeschüttet) : P. kas d'an traoñ, lonkañ, kas da Gergof.

hinuntersehen V.gw. (sieht hinunter / sah hinunter / hat hinuntergesehen) : *auf etwas (t-r-t) hinuntersehen*, sellet ouzh udb a-ziwar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h).

hinunterspringen V.gw. (sprang hinunter / ist hinuntergesprungen) : diskenn en ul lamm, lammat en traoñ, lammat d'an traoñ.

hinunterspülen V.k.e. (hat hinuntergespült) : 1. skarzhañ dre ar c'han-distrouilh, skarzhañ gant ar c'has-dour ; 2. [dre skeud.] kas d'an traoñ, lonkañ, kas da Gergof ; 3. [dre skeud.] klask disoñjal.

hinunterstürzen V.k.e. (hat hinuntergestürzt) : bountañ d'an traoñ, diruilhat.

V.gw. (ist hinuntergestürzt) : 1. difaragoellañ, didiruilhañ, diriboulat, penndraouilh, torimellat, kouezhañ a-benndraouilh, kouezhañ a-dorimell, diruilhal, diruilhal d'an traoñ, kouezhañ d'an douar, pakañ lamm, tapout lamm, kaout lamm, kouezhañ ; *das Pferd stürzte fünfzig Fuß*

tiefer hinunter, ar marc'h a ziruilhas un hanter-kant troadad donoc'h ; *der Gießbach stürzt den Abhang hinunter*, diruilhañ a ra ar froud gant tor ar menez, diruilhañ a ra ar froud da draoñ ar menez ; 2. *die Treppe hinunterstürzen*, a) dont peder-ha-peder ar skalieroù gant an-unan evit diskenn, diskenn a-bevaroù gant an diri, diruilhal da draoñ ar skalieroù ; b) difaragoellañ (didiruilhañ, diriboulat, penndraouilh, torimellat, kouezhañ a-benndraouilh, kouezhañ a-dorimell) betek traoñ ar skalieroù.

hinuntertragen V.k.e. (trägt hinunter / trug hinunter / hat hinuntergetragen) : dougen d'an traoñ, diskenn war-zoug.

hinuntertreiben V.gw. (trieb hinunter / ist hinuntergetrieben) : *einen Fluss hinuntertreiben*, mont gant red an dour, bezañ kaset gant red an dour.

V.k.e. (trieb hinunter / hat hinuntergetrieben) : kas d'an traoñ.

hinunterwerfen V.k.e. (wirft hinunter / warf hinunter / hat hinuntergeworfen) : stlepel d'an douar, strinkañ d'an douar, difoeltrañ war an douar, teurel d'an traoñ, bannañ d'an traoñ, teuler dianaou.

hinunterwürgen V.k.e. (hat hinuntergewürgt) : kas d'an traoñ, lakaat da ziskenn.

hinunterziehen V.k.e. (zog hinunter / hat hinuntergezogen) : tennañ d'an traoñ, diskenn.

V.gw. (zog hinunter / ist hinuntergezogen) : mont da chom un estaj izeloc'h.

V.em. : **sich hinunterziehen** (zog hinunter / hat sich (t-rt) hinuntergezogen) : mont betek, en em astenn betek.

hinwagen V.em. : **sich hinwagen** (hat sich (t-rt) hingewagt) fiziout mont di, krediñ mont di ; *er wagt sich nicht hin*, ne gred ket mont di, ne fizi ket mont di.

hinweg¹ Adv. : kuit ; *hinweg (mit euch)* ! kit a-raok ! kit en hent ! kit gant ho hent ! kit diwar va zro ! kit lark diouzhin ! kit pell diouzhin ! kit pelloc'h ! kit da foar an diaoul ! kerzhit da lusa ! kit da c'hwenat panez ! kerzhit diwar va zro ! kit da foar ar c'hwitelloù ! kit d'ar foar ! kit da foar an ifern ! kit da foar an tri mil ! kit gant ar foeltr ! kit da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazañ ! kit da aveliñ ho loeroù ! ; *über etwas (t-rt) hinweg*, dreist udb, en tu all d'udb.

hinweg² rakverb *rannadus a verk ar pellaat, ar steuziañ pe al lamidigezh, sellit ivez ouzh weg-* ; *die Flugzeuge fliegen über unsere Köpfe hinweg*, tremen a ra an nijerezioù dreistomp ; *über einen Fehler hinweglesen*, chom hep merzout ur fazi pa vezer o lenn, tremen dreist ur fazi, chom hep gwelet ur fazi.

Hinweg³ g. (-s) : hent mont g. ; *auf dem Hinweg*, dre ma oa o vont di, pa oa o vont di, war an hent evit mont di, o vont di.

hinwegbringen V.k.e. (brachte hinweg / hat hinweggebracht) : sikour, degas disamm da., degas frealz da, degas diboan da ; *jemanden über Schwierigkeiten hinwegbringen*, sikour u.b. da drec'hiñ war an diaesterioù.

hinwegeilen V.gw. (ist hinweggeeilt) : redek kuit, mont kuit d'ar red.

hinwegfegen V.k.e. (hat hinweggefegt) : *vom Erdboden hinwegfegen*, skubañ holl-razh, distrujañ penn-da-benn,

peurziskar, diskar a-benn-font, diskar rez an douar / lakaat e rez an douar (Gregor).

hinweggehen V.gw. (ging hinweg / ist hinweggegangen) : 1. mont kuit ; 2. [dre skeud.] *über einen Vorfall hinweggehen*, tremen dreist (serriñ an daoulagad war) un darvoud bennak.

hinweghelfen V.gw. (t-d-b) (hilft hinweg / half hinweg / hat hinweggeholfen) : sikour, degas disamm da., degas frealz da., degas diboan da ; *jemandem über Schwierigkeiten hinweghelfen*, sikour u.b. da drec'hiñ war an diaesterioù.

hinwegkommen V.gw. (kam hinweg / ist hinweggekommen) : bezañ evit, trec'hiñ war.

hinwegnehmen V.k.e. (nimmt hinweg / nahm hinweg / hat hinweggenommen) : lemel, tennañ.

hinweggraffen V.k.e. (hat hinweggerafft) : ober riñs war, ober ur riñs war, ober skrap war, sammañ, kas gant an-unan, skubañ, c'hwennat, distroadañ ; *vom Tod hinweggerafft*, skoet gant an Ankoù, deuet an Ankoù da skeiñ warnañ, bet sammet gant an Ankoù, bet lipet gant an Ankoù, aet gant an Ankoù, bet skubet gant an Ankoù, aet gant Hor breur ar Marv, deuet an Ankoù da gerc'hat anezhañ, bet distroadet gant ar marv, bet tumpet ganti, bet c'hwennet gant an Ankoù ; *in diesem Winter hat der Tod viele alte Menschen aus unserer Gemeinde hinweggerafft*, amañ eo bet digozhet ar barrez er goañv-mañ, er goañv-mañ ez eus bet c'hwennet (skoet, tumpet, lipet) meur a gozhiad eus ar barrez, deuet eo ar marv er goañv-mañ d'ober e dro war meur a gozhiad eus ar barrez ; *der Tod hat alle Bewohner des Hauses hinweggerafft*, ar marv en deus graet riñs ti ; *er wurde vom Tod hinweggerafft*, ar marv a skoas warnañ, lipet e voe gant ar marv ; *diese Krankheit hat ihren Vater hinweggerafft*, lamet e voe o zad diganto gant ar c'hleñved-se, ar c'hleñved-se a lamas o zad diganto, gwintet e voe o zad gant ar c'hleñved-se.

hinwegrollen V.gw. (ist hinweggerollt) : tremen ; *das Rad ist ihm über den Körper hinweggerollt*, aet e oa ar rod drezañ, tremenet e oa ar rod war e gorf.

hinwegschreiten V.gw. (schritt hinweg / ist hinweggeschritten) : *über etwas hinwegschreiten*, tremen dreist udb, gaoliata udb, rampañ dreist udb.

hinwegsehen V.k.e. (sieht hinweg / sah hinweg / hat hinweggesehen) : *etwas über etwas hinwegsehen*, gwelet udb en tu all d'udb all (dreist udb all).

V.gw. (sieht hinweg / sah hinweg / hat hinweggesehen) : 1. sellet dreist udb, sellet en tu all d'udb ; *über seine Brille hinwegsehen*, sellet diwar lein e lunedoù, sellet dreist e lunedoù ; 2. na ober van ouzh, na ober dalc'h eus, lezel a-gostez, lezel war e revr ; *über etwas hinwegsehen*, tremen dreist udb, serriñ e zaoulagad war udb, ober an disoñj war udb, lezel udb a-gostez, lezel udb war e revr.

hinwegsetzen V.k.e. (hat hinweggesetzt) : lemel, tennañ.

V.gw. (ist hinweggesetzt) : lammat dreist udb ; *über einen Graben hinwegsetzen*, lammat dreist un douflez, gaoliata un douflez, rampañ dreist un douflez.

V.em. : **sich hinwegsetzen** (hat sich (t-rt) hinweggesetzt) : *sich über etwas hinwegsetzen*, mont hebiou d'udb, tremen dreist udb, kemer e grefiv war udb,

kemer an tu krefiv war udb, en em lakaat en tu all d'udb, ober fae gant (war) udb.

hinwegtäuschen V.k.e. (hat hinweggetäuscht) : abuziñ, touellañ, tromplañ, kilhañ.

hinwegtrösten V.k.e. (hat hinweggetröstet) : degas disamm da., degas frealz da., degas diboan da.

Hinweis g. (-es,-e) : titour b., meneg g., diluz g., merk g., dave g., daveenn b., diferadenn b. ; *Hinweis auf (t-rt)*, dave da g.

hinweisen V.k.e. (wies hin / hat hingewiesen) : *jemanden auf etwas (t-rt) hinweisen*, tennañ (sachañ) evezh u.b. war udb, lakaat u.b. war evezh ouzh udb.

V.gw. (wies hin / hat hingewiesen) : 1. *auf etwas (t-rt) hinweisen*, tennañ (sachañ) evezh an dud war udb, diskouez udb, menegiñ udb, daveiñ d'udb, pouezañ war udb, derc'hel war udb., gouverkañ udb, lakaat udb war wel, toniañ udb ; *er wies darauf hin, dass ...*, tennañ a reas evezh an dud war ar fed e ..., reiñ a reas da c'houzout (da glevet) e ... ; 2. *auf jemanden hinweisen*, teuler diskred war u.b.

hinweisend ag. : [yecz.] *hinweisendes Fürwort*, raganv-diskouez g., raganv-diskouezañ g.

Hinweiser g. (-s,-) : sacher-evezh g.

Hinweisschild n. (-s,-er) : panell heñchañ b., skritell b.

Hinweistafel b. (-,-n) : panell ditouriñ b.

hinwenden V.k.e. (wendete hin / wandte hin // hat hingewendet / hat hingewandt) : treiñ ; *etwas zu jemandem hinwenden*, treiñ udb war-zu u.b.

V.em. : **sich hinwenden** (wendete sich hin / wandte sich hin // hat sich (t-rt) hingewendet / hat sich (t-rt) hingewandt) : treiñ ; *sich zu jemandem hinwenden*, treiñ war-zu u.b.

Hinwendung b. (-,-en) : *eine Hinwendung zum Besseren*, tuadur war well g., doug da vont war wellaat g.

hinwerfen V.k.e. (wirft hin / warf hin / hat hingeworfen) : 1. stlepel, strinkañ, bannañ, teurel ; *dem Hund einen Knochen hinwerfen*, stlepel un tamm askorn d'ur c'hi ; *den Fehdehandschuh hinwerfen*, stlepel e vaneg da dreid u.b. evit daeañ anezhañ (evit hegal anezhañ d'an emgann-daou, evit hegal anezhañ da stourm) ; 2. [dre skeud.] *eine Bemerkung hinwerfen*, ober (teuler) un evezhiadenn, distagañ ur bomm-lavar ; *seine Arbeit hinwerfen*, lezel e labour ouzh torgenn, lezel (teuler) e labour ouzh an drez.

V.em. : **sich hinwerfen** (wirft sich hin / warf sich hin / hat sich (t-rt) hingeworfen) : 1. douarañ, en em strinkañ d'an douar, mont d'an douar, pladañ ; 2. *sich vor jemandem hinwerfen*, en em strinkañ d'an douar dirak u.b. / en em strinkañ da dreid u.b. / en em deuler d'an douar (d'an daoulin) dirak u.b. (Gregor), mont war e zaoulin dirak u.b., mont war bennoù e zaoulin dirak u.b.

hinwieder Adv. / **hinwiederum** Adv. : adarre, a-nevez, en-dro.

hinwirken V.gw. (hat hingewirkt) : *auf etwas (t-rt) hinwirken*, bizañ da dizhout udb, strivañ da gaout udb, ober e ziampechoù evit tizhout udb, ober diouzh tizhout udb, lakaat e youl da dizhout udb, lakaat e nerzh da dizhout udb, ober en hevelep doare ma vo tizhet udb, ober diouzh ma vo tizhet udb ; *auf die allgemeine Achtung und Einhaltung der Menschenrechte hinwirken*,

diogeliñ an doujañs hollvedel ha gwirion ouzh gwirioù Mab-Den.

hinwollen V.gw. (will hin / wollte hin / hat hingewollt) : kaout c'hoant da vont di, bezañ c'hoant d'an-unan da vont di, goulenn mont di.

Hinz g. : P. *Hinz und Kunz*, Yann ha Pêr.

hinzählen V.k.e. (hat hingeählt) : *jemandem etwas hinzählen*, kontañ udb dirak u.b.

hinzaubern V.k.e. (hat hingezaubert) : [kegin.] mitonañ, prientiñ, terkañ.

hinziehen V.k.e. (zog hin / hat hingeziehen) : **1.** tresañ ; **2.** *etwas hinziehen*, ober udb gant lentegezh (Gregor), mont a-ruz (war-stlej, goustadig, dousik) d'un afer bennak, daleañ udb, daleañ d'ober udb, goulerc'hiñ d'ober udb, deren un afer bennak, dereniñ un afer bennak, lakaat un afer bennak da hirbadout, lakaat an amzer da vont hebiou, sachañ war a-dreñv, buzhugenniñ udb ; **3.** *sich von etwas hingeziehen fühlen*, bezañ dedennet gant udb, bezañ troet gant udb., bezañ douget d'udb, kaout udb dedenn evit an-unan.

V.gw. (zog hin / ist hingeziehen) : **1.** tremen ; **2.** *zu jemandem hinziehen*, mont da lojañ e ti u.b. ; *zu den Kindern hinziehen*, mont da chom (mont da vevañ) gant e vugale, mont da chom e ti e vugale, mont da lojañ e ti e vugale, mont d'ober e annez e ti e vugale, mont war oaled e vugale, en em flojenniñ e ti e vugale.

V.em. : **sich hinziehen** (zog sich hin / hat sich (t-rt) hingeziehen) : **1.** padout ur viken, hirbadout ; *es zieht sich hin*, n'eus fin (diwezh) ebet gant an dra-se, n'eus penn na difin gant an dra-se, padout a ra ur viken ; **2.** *sich auf zehn Kilometer hinziehen*, mont d'ober dek kilometrad.

hinzielen V.gw. (hat hingezielt) : *auf etwas (t-rt) hinzielen*, klask tizhout udb, tennañ d'udb, strivañ (lakaat e holl studi) da dizhout udb, bezañ e sell war udb, bezañ e zezev tizhout (ober e zezev da dizhout) ur pal bennak, bizañ d'udb.

hinzu¹ Adv. : war ar marc'had, ouzhpenn-se, ouzhpenn da se, zo-mui-ken, a-gresk.

hinzu² *rakverb rannadus a verk un ouzhpennadenn.*

hinzubekommen V.k.e. (bekam hinzu / hat hinzubekommen) : kaout war ar marc'had, kaout ouzhpenn, kaout a-gresk.

hinzudrängen V.em. : **sich hinzudrängen** (haben sich hinzugedrängt) : en em dolpañ, en em vountañ, en em boulzañ, en em skeiñ a-dreuzoù.

hinzufigen V.k.e. (hat hinzugefügt) : ouzhpennañ, stagadenniñ, stagañ, lakaat ouzhpenn, askouezhañ ; *der Suppe etwas Salz hinzufigen*, lakaat ur meudad holen e-mesk ar soubenn ; *mehr Mehl hinzufigen*, lakaat muioc'h a vleud ; *ich habe dem nichts hinzuzufügen*, n'em eus netra ouzhpenn (netra all) da lavaret, setu tout, ne chom din netra da askouezhañ, n'em eus na rag na perag da lavaret war se ; *ich möchte noch etwas hinzufigen*, lavaromp ur ger c'hoazh.

Hinzufügung b. (-, -en) : ouzhpennadenn b., stagadenn b.

hinzugeben V.k.e. (gibt hinzu / gab hinzu / hat hinzugegeben) : **1.** reiñ ouzhpenn, ouzhpennañ, askouezhañ ; **2.** lakaat ouzhpenn, ouzhpennañ, askouezhañ ; *in die Suppe eine Prise Salz hinzugeben*,

lakaat ur meudad holen e-mesk ar soubenn ; *mehr Mehl hinzugeben*, lakaat muioc'h a vleud.

hinzugehören V.gw. (gehörte hinzu / hat hinzugehört) : *zu etwas hinzugehören*, bezañ lod eus udb, bezañ unan anezho, bezañ un elfenn eus un hollad bennak.

hinzugesellen V.em. : **sich hinzugesellen** (gesellte sich hinzu / hat sich (t-rt) hinzugesellt) : mont ganto, en em strolañ ganto, kevrediñ ganto.

hinzugewinnen V.k.e. (gewann hinzu / hat hinzugewonnen) : gounit ; *Kunden hinzugewinnen*, gounit arvalien nevez.

hinzukommen V.gw. (kam hinzu / ist hinzugekommen) : dont ouzhpenn ; *hinzukommt noch, dass ...*, hag ouzhpenn-se : ..., ha war ar marc'had e ..., ha kaeroc'h 'zo, 'zo kaeroc'h, ha 'zo kaeroc'h, ha koantoc'h 'zo, 'zo koantoc'h, 'zo brasoc'h, zo-mui-ken.

hinzulegen V.k.e. (hat hinzugelegt) : lakaat ouzhpenn, ouzhpennañ, stagadenniñ, askouezhañ.

hinzurechnen V.k.e. (hat hinzugerechnet) : kontañ e-barzh, kontañ ivez.

hinzuschreiben V.k.e. (schrieb hinzu / hat hinzugeschrieben) : ouzhpennañ dre skrid.

hinzusetzen V.k.e. (hat hinzugesetzt) : lakaat ouzhpenn, ouzhpennañ, stagadenniñ, stagañ, kenlakaat, askouezhañ.

Hinzusetzung b. (-, -en) : stagadur g., ouzhpennadur g., kenlakadur g.

hinzutreten V.gw. (tritt hinzu / trat hinzu / ist hinzugetreten) : **1.** tostaat, nesaat ; **2.** [dre skeud.] *hinzu tritt noch, dass ...*, hag ouzhpenn-se : ..., hag ouzhpenn 'zo : ..., zo-mui-ken.

hinzutun V.k.e. (tat hinzu / hat hinzugetan) : lakaat ouzhpenn, ouzhpennañ, askouezhañ ; *zwei Löffel Zucker hinzutun*, lakaat div loaiaid sukr ouzhpenn, lakaat div loaiaid sukr e-mesk udb, lakaat daou leizh al loa a sukr ouzhpenn ; *mehr Mehl hinzutun*, lakaat muioc'h a vleud ; *ohne das Mindeste von dem Meinen hinzuzutun*, hep ma 'm bije lakaet udb war ar barr, hep an disterañ takenn dour eus va fuñs, hep ma vije bet ouzhpennet an disterañ tra ganin, hep c'hwezañ an traoù.

hinzuwählen V.k.e. (hat hinzugewählt) : kevezholiñ, kendibab.

hinzuworfen V.k.e. (wirft hinzu / warf hinzu / hat hinzugeworfen) : lakaat ouzhpenn, ouzhpennañ, askouezhañ.

hinzuzählen V.k.e. (hat hinzugezählt) : stagañ, kontañ ivez, kontañ e-barzh.

hinzuziehen V.k.e. (zog hinzu / hat hinzugezogen) : *jemanden hinzuziehen*, goulenn ali u.b., goulenn ali ouzh u.b., goulenn e ali ouzh u.b., goulenn ali digant u.b., goulenn e ali digant u.b., goulenn kuzul ouzh u.b., goulenn kuzul digant u.b. / goulenn kuzulidur digant u.b. / kemer ali (kemer kuzulidigezh) digant u.b. (Gregor) ; *einen Fachmann hinzuziehen*, gervel un arbennigour war e sikour, goulenn ali ouzh un arbennigour, goulenn e ali digant un arbennigour.

Hinzuziehung b. (-, -en) : *mit Hinzuziehung aller Unkosten*, mizoù (frejoù) hag all ; *Hinzuziehung eines Fachmanns*, kuzulidur (kuzulidigezh b., kuzulierezh g.) gant un arbennigour g. ; *unter Hinzuziehung eines Fachmanns*, goude bezañ goulennet ali ouzh un

arbennigour, goude bezañ goulennet e ali digant un arbennigour.

Hiob g. : [relij.] Job g.

Hiobsbôte g. (-n,-n) : degaser keloù fall g., degaser gwall geloù g.

Hiobsbotschaft b. (-,-en) / **Hiobspost** b. (-) : keloù fall g., keloù mantrus g.

Hippe b. (-,-n) : **1.** falc'h b. ; **2.** falz stropañ b., falz-kamm b., falz-kontell b., falz-strop b., falz-trañch b., falz divarrañ b., strep g., strop g., kouch b., kontell-ben b.

hipp, hipp, hurra estl. : rip ! you ! you hou hou ! youc'h ! youyou ! youkou ! brav ! brav-bras ! ya brav !

Hipphipphurra n. (-s,-s) : youc'h g., youc'hadenn b., youc'hadeg b., youadeg b.

Hippie g. (-s,-s) : hipi g.

Hippocampus g. (-, Hippokampi) : [korf.] hippokamp g., morvarc'h g. [*liester* morvir'ched, morgezeg].

Hippodrom g./n. (-s,-e) : redva-kezeg g., marc'hva g., tachenn-redek b.

Hippokampus g. (-, Hippokampi) : [mojenn., loen.] morvarc'h g. [*liester* morvir'ched, morgezeg], marc'h-mor g. [*liester* kezeg-mor].

Hippokrates g. : Hippokrates g.

hippokratisch ag. : ... Hippokrates, hippokratek ; *hippokratischer Eid*, le Hippokrates g.

Hippologie b. (-) : marc'honiezh b.

Hirn n. (-s,-e) : **1.** [korf.] empenn g., bouedenn-benn b., mel-penn g., mel ar penn g., melenn b., mel g. ; *ihm wurde die Dornenkrone bis ins Hirn gepresst*, kurunet e voe a spenn plantet betek ar mel ; **2.** *sich das Hirn zermartern*, divouedañ e benn, en em zebriñ, debriñ e spered, terriñ e benn, kemer trabas, bezañ daoubennet, en em zrailhañ, en em zebriñ, bezañ penn e spered, skrabat e benn hep kaout debren, disvalañ soñjoù, jahinañ e spered (Gregor), skrabañ e eñvor, furchal en e eñvor ; *sein Hirn anstrengen*, ober luskoù a spered, lakaat e holl skiant da c'hoari, lakaat e empenn da labourat, lakaat e spered da labourat, kemer poell da zont a-benn eus udb, lakaat meiz da gompren udb ; *von ihm kann man wohl nicht verlangen, dass er sein Hirn ein bisschen anstrengt*, n'eo ket hennezh a zafe betek penn e spered, n'eo ket hennezh a rafe ul lusk bennak evit mont betek penn e spered, n'eo ket hennezh a zafe lark en e spered, n'eo ket hennezh a lakafe e holl skiant da c'hoari ; **3.** [kegin] *gebackenes Hirn*, fars penn g.

Hirnanhang g. (-s,-anhänge) / **Hirnanhangdrüse** b. (-,-n) : [korf.] gougorfenn b.

Hirnblättchen n. (-s,-) : [korf.] feunteunig b., mell ar penn g., feunteun ar penn b., toull ar penn g.

Hirnblutung b. (-,-en) : [mezeg.] gwadliñv empenn g.

Hirnbohrer g. (-s,-) : [mezeg., tekn.] trepan g.

Hirnerschütterung b. (-,-en) : [Bro-Suis, mezeg.] stroñsaden empenn b., chougad g., argrad empenn g.

Hirgespinst n. (-es,-e) : eriunell b., rambre g., sorc'henn b., sorbienn b., brizhuñvre b., treuzfaltazi b., touell g., emdouell g., emdouelladur g., sorc'hennerezh g., frenezi b., jaodre g., randon g., fals kredennoù lies., gwall gredennoù lies., kredennoù faos, brizh kredennoù lies., tariell b., paribolenn b. ; *Hirgespinsten nachjagen*, bezañ garzhet en e huñvreoù kozh, bezañ bepred ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak o ribotat en e benn,

bezañ bepred ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak o rodellañ en e benn, bezañ dalc'het e spered gant ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak.

Hirnhaut b. (-,-häute) : [korf.] pilhon str., pilhonenn b., rouedenn-empenn b., toagenn empenn b. ; *harte Hirnhaut*, dura-mater b., toagenn galet b., pilhonenn galet an empenn b. ; *weiche Hirnhaut*, pia-mater b., toagenn vlot b., pilhonenn danav an empenn b.

Hirnhautentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] tanijenn-empenn b., toagennad b., pilhonfo g.

Hirnfarkt g. (-s,-e) : [mezeg.] darwazh empenn g.

Hirnkasten g. (-s,-kästen) : [korf.] klopenn g., krogenn ar penn b., podenn-benn b., podenn ar penn b., klorenn ar penn b., kraoñenn ar penn b.

hirnlos ag. : P. diempenn, skañbenn, skañvboellik, divouedet e benn, skañv e benn, brell e benn, avelet e benn, sot-paner, sot-ran, diot-naet, diot-nay, diot-ran, tanav e spered, amboubal evel ur votez, sot evel ur bailh, sotoc'h eget ur banezenn, sotoc'h eget ur baner, sotoc'h eget paneroù, sotoc'h eget pevarvezk, sot evel ur Gwenedad, sot evel ur waz, diot evel ur waz, gad diwar c'had, genaouek evel ur ribod.

Hirnmasse b. (-,-n) : [korf.] steuñvenn empenn b., steuñvenn louet b., bouedenn-benn b., mel ar penn g., mel-penn g., melenn b., mel g.

Hirnnerven lies. : [korf.] nervennoù ar c'hlopenn lies.

Hirnrinde b. (-,-n) : [korf.] pluskenn an empenn b.

hirnrissig ag. : diboell, diot, diskiant, brell ; *hirnrissig sein*, bezañ diboell, bezañ sot-mik, bezañ diskiant.

Hirnschädel g. (-s,-) / **Hirnschale** b. (-,-n) : [korf.] klopenn g., krogenn ar penn b., podenn-benn b., podenn ar penn b., klorenn ar penn b., kraoñenn ar penn b. ; *das Siebbein ist ein Knochen des Hirnschädels, der am Ende der Nasenhöhle an der Grenze zur Schädelhöhle liegt*, ar sileg a zo un askom eus ar c'hlopenn a zisparti foñs kavenn ar fri diouzh an empenn.

Hirnschlag g. (-s,-schläge) : [mezeg.] gwadliñv empenn g.

Hirnschwund g. (-s) : [mezeg.] skoan an empenn g., isteñv an empenn g., skoanadur an empenn g.

Hirntod g. (-s,-e) : [mezeg.] marv an empenn g.

hirntot ag. : [mezeg.] marv e empenn, marvet e empenn.

Hirntote(r) ag.k.g./b. : [mezeg.] den marv e empenn g., den marvet e empenn g.

hirnverbrannt ag. : diboell, sot-mik, brell.

Hirntumor g. (-s,-en) : [mezeg.] yoc'henn en empenn b.

Hirnwundung b. (-,-en) : [korf.] kildroenn an empenn b., kilbleg an empenn g., troenn an empenn b.

Hirsch g. (-es,-e) : **1.** [loen.] karv g. ; *einjähriger Hirsch*, karv bloaz g. ; *zweijähriger Hirsch*, karv daou vloaz g. ; *dreijähriger Hirsch*, karv tri bloaz g. ; *der Hirsch schreit (röhrt, orgelt)*, blejal (musellat) a ra ar c'harv ; *der Hirsch fegt sich*, ar c'harv a skur e vrankoù, ar c'harv a skur e gorniel (Gregor) ; *einen Hirsch aufjagen (aufspüren)*, difourkañ (disouchañ) ur c'harv ; *den Hirsch hetzen*, ober an hu war ar c'harv, kas ar c'harv, ober an hu war-lerc'h ar c'harv ; *einen Hirsch zu Tode hetzen*, faezhañ ur c'harv, dielc'hat ur c'harv, kas ur c'harv betek penn e nerzh ; *jedes Jahr wirft der Hirsch sein Geweih ab und setzt dann ein neues auf*, kouezhañ ha kreskiñ adarre a ra brankoù ar c'hiri bep bloaz, kouezhañ ha neveziañ a ra

brankoù ar c'hirvi bep bloaz ; **2.** [dre skeud.] dogan g., Yann gorneg g., paotr-e-gerniel g., korneg g., dañvad g., golo-pod g., maout g., bonedeg g.

Hirschbock g. (-s,-böcke) : [loen.] tarv-karv g., tad-karv g., karv g.

Hirschbockbirkfuchsauegams g./n./ b. (-,-/en) : [mojenn.] morilhon g., darin g.

Hirschfährt b. (-,-n) : [hemolc'h.] tres karv g., tresad karv g., roud karv g., roudenn garv b.

Hirschfänger g. (-s,-) : kontell chase b., kontelasenn b.

hirschfarben ag. : gell, gell-rous.

Hirschgeschrei n. (-s) : blejadeg b., blejadennoù lies., muselladennoù lies., muselladeg b.

Hirschgeweih n. (-s,-e) : [loen.] karniel brankek lies., brankoù lies., karniel ar c'harv lies. ; *Spitze des Hirschgeweihs*, beg brankoù ar c'harv g., bleñch brankoù ar c'harv g.

Hirschhorn n. (-s,-hörner) : [loen., danvez] korn karv g.

Hirschhornsalz n. (-es,-e) : haliou lies., hal aezhidik g., karbon amoniak g.

Hirschhorn-Wegerich g. (-s,-e) : [louza.] korn-karv g.

Hirschjagd b. (-,-en) : hemolc'h kirvi g.

Hirschkäfer g. (-s,-) : [loen.] c'hwil-kornek g., c'hwil-sant-Yec'h an g., c'hwil-sant-Yann g., c'hwil-gouel-Yann g., gwrac'h-an-diaoul b., kornegan g.

Hirschkalb n. (-s,-kälber) : [loen.] menn-karvez g., karvig g.

Hirscheule b. (-,-n) : [kegin.] morzhed-karv b., morzhedenn garv b.

Hirschkohl g. (-s) : [louza.] louzaouenn-ar-skevent b., bara-an-ozhac'h-kozh g.

Hirschkuh b. (-,-kühe) : [loen.] karvez b. ; *junge Hirschkuh*, [Schmaltier], heizez b.

Hirschleder n. (-s) : karvken g.

hirschledern ag. : ... karvken.

Hirschmangold g. (-s,-e) : [louza.] louzaouenn-ar-skevent b., bara-an-ozhac'h-kozh g.

Hirschröhren n. (-s) : blejadennoù ar c'harv lies., muselladennoù ar c'harv lies., blejadeg kirvi b., muselladeg kirvi b.

Hirschschlegel g. (-s,-) : [kegin.] morzhed-karv b., morzhedenn garv b.

Hirschtalg g. (-s) : [traet] bloneg karv g.

Hirschzunge b. (-,-n) / **Hirschzungenfarn** g. (-s,-e) : [louza.] raden-puñs str., teod-karv g.

Hirse b. (-,-n) : [louza.] mell str., melpin str. ; *reich an Hirse*, mellek.

Hirsebrei g. (-s,-e) : [kegin.] yod mell g., yod-grus g.

Hirsefeld n. (-s,-er) : melleg b.

Hirsekorn n. (-s,-körner) : [louza.] greunenn vell b., greun mell str., mellenn b.

Hirsemehl n. (-s) : mell g., bleud mell g.

Hirsestroh n. (-s) : [louza.] meliaoz g., meliar g.

Hirt g. (-en,-en) / **Hirte** g. (-n,-n) : **1.** mēsaer g., maesaer g., diwaller g., bugul g., paotr-deñved g., pastor g., bugul g. [*liester* bugelien], mirer g. ; *ein Volk von Hirten*, ur boblad vaesaerien b. ; *Wind und Wetter härten den Hirten ab*, kaletaat a ra ar mēsaer (ar bugul) dindan ar glav hag an avel, kaletaat a ra ar mēsaer (ar bugul) gant aer ar wallamzer, ober a ra ar mēsaer e gorf diouzh glav

hag avel ; **2.** [relij.] *der gute Hirte*, ar Pastor Mat g. (Gregor).

Hirtenbrief g. (-s,-e) : [relij.] lizher-eskop g.

Hirtenflöte b. (-,-n) : [sonerezh] chalami g., c'hwitell-gorz b., sutell-gorz b., skavenn b., berlitonenn b., galoubed g. ; *Hirtenflöte spielen*, chalamiañ.

Hirtenflötenspieler g. (-s,-) : [sonerezh] chalamier g.

Hirtengedicht n. (-s,-e) : [lenn.] bugulgan g., mēsaergan g., pastoralenn b.

Hirtengott g. (-s) : [mojenn.] Pan g.

Hirtenhund g. (-s,-e) : [loen.] ki-tropell g., ki-mēsaer g.

Hirtenjunge g. (-n,-n) / **Hirtenknabe** g. (-n,-n) : paotrig-deñved g.

Hirtenleben n. (-s) : buhez vēsaer b., buhez vugul b.

Hirtenpfeife b. (-,-n) : [sonerezh] sutell-gorz b., chalami g., c'hwitell-gorz b., skavenn b., berlitonenn b., galoubed g.

Hirtenspiel n. (-s,-e) : [lenn.] bugulc'hoari g., mēsaerc'hoari g.

Hirtenstab g. (-s,-stäbe) : **1.** kammell b. ; **2.** [relij.] bazh-eskop b., kammell an eskob b., gros b.

Hirtenstück n. (-s,-e) : [lenn.] pezh bugulc'hoari g., pezh mēsaerc'hoari g., c'hoari-bugul g.

Hirtentäschchen n. (-s,-) / **Hirtentäschchenkraut** n. (-s,-kräuter) : [louza.] yalc'h-ar-person b.

Hirtenwort n. (-s,-e) : [relij.] lizher-eskop g., kelc'hizher-eskop g., lizher-kemenn an eskop g., kiminiadezh an eskop b., kemenn an eskop g.

Hirtin b. (-,-nen) : mēsaerez b., pastorez b., bugulez b., diwallerez b., berjerenn b.

his / **His** n. (-,-) : [sonerezh] si lemm g.

Hisbollah b. (-) : Hezbollah g.

Hisbollah g. (-s,-s) : ezel an Hezbollah g.

Hispanien n. : [istor] Hispania b.

hiss estl. : houp ! ... ha houp !

Hisse b. (-,-n) : [merdead.] gwindask g., gwinter g.

hissen V.k.e. (hat gehisst) : [merdead.] sevel, gorren, gwintañ, hiñsiñ ; *die Segel hissen*, goueliañ, lakaat da ouel, difarleañ, mont da ouel, sevel al lien-gouel, gorren al lien-gouel, astenn e lien, astenn ar ouel, sevel al lienaj d'an nec'h, gorren ar gouelioù, sevel al lien, hiñsiñ ar gouelioù, sevel ar gouelioù ; *die Flagge hissen*, gwintañ (gwerniañ, sevel, gorren, hiñsiñ) ar banniel, plantañ ar banniel.

Hisstau n. (-s,-e) : [merdead.] driñs b., rabank g.

Histamin n. (-s) : [bev.] histamin g.

Histokompatibilität b. (-) : [bev.] gwiadkempadusted b.

Histologie b. (-) : [bev.] histologiezh b., gwiadoniezh b.

histologisch ag. : [bev.] histologel, gwiadoniel, gwiadurel.

Historie b. (-,-n) : **1.** istor g. ; **2.** istorouriezh b. ; **3.** [dre astenn] kaoz b., istor g., kontadenn b.

Historienmaler g. (-s,-) : liver darvoudoù istorel g.

Historienmalerei b. (-,-en) : liverezh darvoudoù istorel g.

Historiker g. (-s,-) : istorour g.

Historikerin b. (-,-nen) : istorourez b.

Historiograf g. (-en,-en) / **Historiograph** g. (-en,-en) : hanezour g.

Historiografie b. (-) / **Historiographie** b. (-) : hanezouriezh b.

historisch ag. : istorel, istorek ; *historischer Roman*, romant istorel g. ; *historische Religion*, hengredenn b. ; *historische Strömung*, redenn istorek b. ; *die historischen Gebäude werden nachts angeleuchtet*, goulaouet e vez ar savadurioù istorel e-pad an noz, dindan c'houlou e vez ar savadurioù istorel e-pad an noz. ; *von historischem Wert sein*, kaout un dalvoudegezh istorel ; *historisches Ereignis*, darvoud istorel g. ; *historische Stätte*, lec'h istorel g. ; *eine historische Zeitschrift*, ur rollenn istorel b., ur gelaouenn istorel b.

Historismus g. (-) : istorelouriezh b.

Hit g. (-/s,-s) : 1. son-red b., hit g., son vrudet b., son eus al loreadeg b. ; [dre skeud.] *das ist nicht gerade ein Hit*, n'eo ket kur ! n'eo ket beuz an daolenn ! ; 2. [stlenn.] klik g.

Hitleranhänger g. (-s,-) : nazi g., hitlerour g., nazior g.

Hitlerbewegung b. (-) : [istor] naziegezh b., luskad hitlerour g., hitlerouriezh b.

Hitlerjugend b. (-) : [istor] yaouankiz hitlerour b.

Hitler-Stalin-Pakt g. (-s) : emglev alaman-ha-soviedel g., emglev Molotov-Ribbentrop g.

Hitliste b. (-,-n) : top 50 g., loreadeg b.

Hitparade b. (-,-n) : hit-parade g., loreadeg b.

Hitzausschlag g. (-s,-ausschläge) : [mezeg.] burbu gwrez str., porbolennou gwrez lies.

Hitze b. (-) : 1. gwrez b., fo g., dev g., nerzh an tan g., nerzh an heol g., nerzh an deiz g., tommder g., tomm g., pared g., gor g. ; *glühende Hitze*, tommder kriz g., pulluc'h b., pulluc'h tan b., fornez b., herrder g., gor g., gor forn g., amzer c'hor b. ; *große (starke) Hitze*, tommder kreñv g., tommder berv g., tommder bras (Gregor), gwrez b. ; *erdrückende (lähmende) Hitze*, tommder pounner (mougus) g., broutac'h g., touforenn b. ; *schwer erträgliche Hitze*, gwrez pounner b. ; *verwesungsfördernde Hitze*, tez g. ; *es ist eine Hitze heute*, lazhet eo an dud gant an tommder hiziv, lazhet eo an dud gant ar pared hiziv, gor forn a zo en amzer hiziv, mac'h eo an amzer hiziv ken ez on faezh, tomm-grizias (tomm-ruz) eo an amzer hiziv, poazhañ a ra an amzer hiziv, ur bulluc'h a zo en amzer hiziv, tomm-berv eo hiziv, gwrez a zo hiziv, gratañ a ra hiziv, krazañ a ra hiziv, fritañ a ra an dud gant an tommder hiziv, tommañ a ra poukr hiziv, gwashat eo tomm hiziv ! ; *heute ist eine Hitze wie in einem Backofen*, gor forn a zo en amzer hiziv, hiziv 'vat ez eo digor war ar forn, krazañ a ra hiziv ; *diese Hitze legt mich völlig lahm*, me a zo faezh gant an tommder-mañ, an tommder-mañ a laka ac'hanon da vezañ lor, gant an tommder-mañ on deuet da vezañ flakik, dinerzhed on gant an tommder-mañ, mac'homet on gant an tommder, lazhet on gant an tommder-mañ, fall on ouzh an tommder-mañ, arnevet eo va gwad gant an toufor-mañ, lakaet on-me en ur peñse spontus gant an tommder-mañ ; *die Hitze macht den Leuten zu schaffen*, an tommder a lazhañ an dud, mac'homet e vez an dud gant an tommder, devañ a ra an dud gant an tommder, fritañ a ra an dud gant an tommder ; *von der Hitze wie betäubt sein*, bezañ faezh gant an tommder, bezañ deuet da vezañ flakik gant an tommder, bezañ dinerzhed gant an tommder, bezañ mac'homet gant an tommder, bezañ aet lor gant an tommder, bezañ lazhet gant an tommder, bezañ motet gant an tommder ; *ich ersticke in dieser*

Hitze, diese Hitze bringt mich um, emañ e-tailh da vougañ gant an amzer domm (gant an amzer lug), lazhet on gant an tommder-mañ, devañ a ran gant an tommder, fritañ a ran gant an tommder ; *die Hitze ist erstickend*, moug eo an amzer, mougus eo an amzer, bac'h eo ; *hier erstickt man ja vor Hitze*, un tommder a zo amañ da vougañ (da lazhañ) an dud, peadra a zo da vougañ gant an tomm ez eo, amañ emamp evel en ur stoufaih, ken tomm eo amañ ken na boazh, amañ 'vat ez eo digor war ar forn, gor forn a zo amañ ; *die Hitze bringt die Luft zum Flimmern (zum Flirren, zum Knistern)*, froumal a ra an aer gant an tommder ; *bei dieser Hitze wird die Wolle bei den Schafen schnell nachwachsen*, buan e c'hloano an deñved en-dro gant an tommder-se, buan e kreñv an deñved en-dro gant an tommder-se ; 2. [dre skeud.] taerjenn b., herrusted b., taerded b., taerder g., bouilher g., bouilhed b., brouez b., brouezenn b., ernez b., barrad imor taer g., barrad fulor g., barr kounnar g., sodadenn b., folladenn b., aradenn b., aradennad b., frenezi b., gouezded b., intampi g., herrder g., youl b., gred bervidant g., bervidanted b., birvidigezh b., fo g., friantiz b. ; *in der Hitze des Gefechtes*, e gwrez (e birvilh) an emgann, pa vez an emgann en e washañ ; *in Hitze geraten*, mont droug en an-unan (en e goukoug, en e gentrou), mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, sevel imor en an-unan, mont en egar, peurzallañ, peursaoudiñ, loeniñ, diodiñ, glazañ, en em c'hlazañ, fuloriñ, follañ, krugañ, brouezañ, brizhañ, distalmañ, en em zistalmañ, loariañ, imoriñ, taeriñ, fumañ, kounnariñ, egariñ, sevel kounnar en an-unan, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, sevel en e wezenn uhelañ, sevel en e avalenn, ober ur folladenn, dispakañ e gounnar, sevel ar grug en an-unan, sevel ar grug d'an-unan, mont ar e biñsedoù, mont e-barzh blev kriz ; *jemanden in Hitze bringen*, lakaat u.b. da fuloriñ (da daeriñ, da fumañ), lakaat droug (egar) da sevel en u.b.

hitzebeständig ag. : gwrezherzadus, dalc'hus ouzh ar wrez, dibober, dideuzus, tanspirus, tanc'houzañvus.

Hitzebeständigkeit b. (-) : dalc'huster ouzh ar wrez g., dideuzusted b., tanspirusted b., tanc'houzañvusted b.

Hitzeblitz g. (-es,-e) : dared str., brogon str., gwabrigol str.

hitzefrei ag. : [skol] diskol abalamour d'ar wrez.

Hitzegradmesser g. (-s,-) / **Hitzemesser** g. (-s,-) : [fizik] piometr g.

Hitzemesung b. (-,-en) : [fizik] piometriezh b.

hitzen V.k.e. (hat gehitzt) : gwreziñ, goriñ, gwiriñ, tommañ.

Hitzeschild n. (-s,-e) : [nij.] skoed enepgwrez g.

Hitzewallungen lies. : tommderennou lies. ; *sie hat Hitzewallungen*, kaouadoù tommder a zeu dezhi, tommderennou he devez alies, dont a ra alies ur c'hwezenn bet warni.

Hitzewelle b. (-,-n) : buezon dommder b., gratadenn b., gratenn b., krazadenn b., kaouad tommder b./g., barr tommder g., stokad tommder g., frapad tommder g., frapadenn dommder b., taol tommder g., taolad tommder g., tommderenn b., skouflad tommijenn g., skoulad tommijenn g., reuziad amzer domm g., devezhiadoù gor lies.

hitzig ag. : brouezek, imorus, herrek, her ha taer, taer, taerus, bouilh, bouilhus, prim, tik, fourradus, intampius, herrus, gwrezus, diroll, entanet, entanus, tanus, bervidant, grizias, taer evel an tan, gredus, leun a c'hred, berv, bev-buhez, bev-buhezek, birvidik, friant ; *hitziger Streit*, diskrapadeg b., diskrapadenn b. ; *hitzige Worte*, komzoù taer (reut, garv, rust, dibalamour, gouez, bouilh) lies., komzoù bervidant lies. ; *hitziges Pferd*, marc'h gwad berv ennañ g., marc'h fringus g., marc'h leun a fougé g., marc'h kuladus g. / marc'h fougéüs g. / marc'h fringus g. (Gregor), marc'h feul g., marc'h hag a zo tomm e wad g., marc'h friant g., marc'h leun a friantiz g., marc'h foll g.

Hitzkopf g. (-s, -köpfe) : [dre skeud.] penn brizh g., penn tomm g., paotr e benn tomm g., penn bervet g., paotr diouzhtu g., penn buanek g., penn kleiz g., paotr prim da fuloriñ g., spered intampius a zen g., penn kruk g., penn brouezek g., penn brouezus g., penn imorus g., penn feuls g., penn diribin g., penn taer g., penn taerus g., penn fourradus g., den bouilh g., den buan da daeriñ g. ; *er ist ein Hitzkopf*, hennezh a zo brizh, hennezh a zo tomm e benn, paotr e benn tomm eo, ur penn tomm eo, ur penn bervet eo, hennezh a zo tev e glopenn, hennezh a zo ur paotr diouzhtu, ur penn buanek a zo stag outañ, re a wad en deus, hennezh en deus gwad mui eget bihan, gwad en deus dindan e ivinoù, hennezh a zo gwad berv ennañ, hennezh e vez ar gwad o virviñ en e wazhied, rust eo an troc'h gantañ, mont a ra buan e revr war e choug gantañ, buanek eo dre natur, kleiz eo dre natur, uhel eo an dour en e eien, uhel eo an eien ennañ, froudennek eo, tost eo e dog d'e benn, prim eo da daeriñ, arabat lavaret an disterañ tra dezhañ ken diribin ez eo, ur spered intampius a zen an hini eo, hennezh a zo buanek (kruk, brouezek, brouezus, imorus, feuls, kleiz, diribin, taer, taerus, nervus), taer eo evel an tan, taer eo da vrouezañ, taer eo da vont droug ennañ, diribin eo, direzon eo, fourradus eo / hennezh a zo un den bouilhus (Gregor).

hitzköpfig ag. : brouezek, imorus, herrek, her ha taer, taer, taerus, bouilh, bouilhus, tik, fourradus, intampius, diroll, entanet, entanus, tanus, grizias, taer evel an tan, gredus, leun a c'hred, berv, froudennek ; *hitzköpfig sein*, bezañ tomm e benn, bezañ ur penn tomm, bezañ brizh, bezañ ur penn bervet, bezañ uhel an dour en e eien, bezañ uhel an eien en an-unan, bezañ tost e dog d'e benn, bezañ prim da fuloriñ, kaout gwad mui eget bihan, kaout gwad dindan e ivinoù, bezañ gwad berv en an-unan, bezañ ar gwad o virviñ en e wazhied, bezañ ur paotr diouzhtu, mont buan e revr war e choug gant an-unan, bezañ fourradus, bezañ taer da vont droug en an-unan, bezañ taer da vrouezañ, bezañ rust an troc'h gant an-unan, bezañ ur spered intampius a zen, bezañ trumm, bezañ brouezek, bezañ imorus, bezañ barradek, bezañ loariek, bezañ loariet, bezañ froudennek, bezañ tev e glopenn, bezañ un den bouilhus (Gregor), bezañ diribin, bezañ direzon.

Hitzmessung b. (-, -en) : [fizik] pirometriezh b.

Hitzpocken lies. : [mezeg.] burbu gwrez str., porbolennou gwrez lies.

Hitzschlag g. (-s, -schläge) : [mezeg.] taol gwrez g., darheoliad g.

HIV n. (-/s, -/s) : [berradur evit **Human Immunodeficiency Virus**] VIHAD g., viruz an hangaezig arzeuat denel g., P. sida g.

HIV-Test g. (-s, -s) : [mezeg.] prouad diurnat an azoniad hangaezvig arzeuat g., prouad diurnat an HAZA g.

HIV-negativ ag. : [mezeg.] seronegativel, gwadveiznac'hek.

HIV-positiv ag. : [mezeg.] seropozitivel, gwadveizyaek.

Hiwi g. (-s, -s) : arsoaziad g., vakataer g.

hl. ag. : [berradur evit **heilig**] santel.

hl. [berradur evit **Heilige(r)**] ag. k. g./b. : sant g., santez b.

hm ! estl. : 1. hum ! hañ ! ; 2. [boued] an teuzer brein ! mamamm !

H-Milch b. (-) : laezh divakteriet GUK g., laezh divikrobet GUK g.

HNO- [berradur evit **Hals-Nasen-Ohren-**] : ... otorinolarintologiezh, ... otorinolaringologiezh, skouarnfrigarloc'hennouriel.

HNO-Arzt g. (-es, -ärzte) [berradur evit **Hals-Nasen-Ohren-Arzt**] : otorinolaringologour g., skouarnfrigarloc'hennour g.

ho ! estl. : o ! ho !

Hobby n. (-s, -s) : diverr-amzer g., diduamant g., diduadenn b., diduell b., dihuéd g., diverrañs g., tremen-amzer g., trepetoù lies., abuzetez b., albac'henn b.

Hobbygärtner g. (-s, -) : paotr al liorzhañ evit diduiñ g.

Hobbyraum g. (-s, -räume) : sal diduiñ b.

Hobel g. (-s, -) : rabot g., rask g., kompezer g.

Hobelbank b. (-, -bänke) : eskemmer g., taol-galvez b., bank-kalvez g./b., torchenn-galvez b., pased ar munuzer b.

Hobelesen n. (-s, -) : lavnenn rabot b.

Hobelmaschine b. (-, -n) : raboterez b.

hobeln V.k.e. ha V.gw. (hat gehobelt) : 1. rabotañ ; 2. *wo gehobelt wird, fallen Späne*, an hini ne labour ket e roñsed ne uz ket e foet, ret eo kemer an droug gant ar mad, daou benn he deus pep bazh, war-dro ar moc'h e vez soroc'h, ret eo terriñ ar graoñenn evit kaout ar vouedenn, ret eo terriñ ar graoñenn kent kavout ar vouedenn, eus vi torret da alumenn ne zigloro labous biken.

Hobeln n. (-s) : raboterezh g.

Hobelspan g. (-s, -späne) : freluch str., skulp str., rubanenn-goad b., sklisenn b., skirienn b., skulpad str., askloed str., klimich str., paladur g.

Hobler g. (-s, -) : raboter g.

Hoboe b. (-, -n) : [sonerezh] oboell b., hirmombard b.

hoch : *sellit ivez ouzh höchste(r,s) hag höher*

ag. : 1. uhel, bras, a vent vras, a vent vat, a vent vras, mentek, bras e vent, mentet uhel ; *hohe Bäume*, gwez bras str. ; *ein sehr hoher Baum*, ur pikol gwezenn, ur pikol a wezenn, ur pezh gwezenn, ur pezhriad gwezenn, ur mell gwezenn, ur mellad gwezenn, ur moñs gwezenn ; *sehr hohe Bäume*, pikoloù gwez lies., pezhioù gwez lies., pezhioù gwez lies., melloù gwez lies., melladoù gwez lies., moñsoù gwez lies. ; *ein zwanzig Meter hoher Baum*, ur wezenn ugent metr uhelder g., ur wezenn a ugent metrad uhelder g. ; *ein hoher Berg*, ur menez uhel g. ; *wie hoch ist dieser Turm* ? petore uhelder a zo gant an tour-se ? petore uhelder en deus an tour-se ? ; *der Turm ist vierzig Meter hoch*, daou-ugent metrad a uhelder a zo

gant an tour, an tour a sav da zaou-ugent metrad a uhelder, an tour a dap daou-ugent metrad ; *ein vierzig Meter hoher Turm*, un tour gant un uhelder a zaou-ugent metrad g., un tour daou-ugent metr uhelder g., un tour a zaou-ugent metrad uhelder g. ; *so hoch wie ein Haus*, en uhelder gant un ti, ken uhel hag un ti ; *ein Mann von hoher Gestalt (von hohem Wuchs)*, un den a vent vat (a vent vrav, mentek, bras e vent, mentet uhel) g., un tamm mat a zen g. ; [geog.] *der hohe Norden*, an Norzh Pellañ g. ; *hoch gelegen*, gwintet war an uhel ; [merdead.] *hohe See*, donvor g., keinvor g., mor bras g., mor-don g., mor digor g., mor diaod g., kreiz g., maez g. ; *auf hoher See*, el lark / en donvor (Gregor), er c'heinvor, war ar mor bras, war an dour digor, war ar mor digor, war ar mor diaod, er maez, war an don, e-kreiz ar mor, er c'hreiz ; *auf die hohe See zu !* penn da greiz ! ; *die hohen Benzinpreise*, keraouegezh ar strilheoul b., keraouez ar strilheoul b., kernez ar strilheoul b., karteri ar strilheoul b.

2. [en amzer] *ein hohes Alter erreichen, zu hohen Jahren kommen*, bezañ erru un tamm mat a oad d'an-unan, bezañ aet bras war an oad, pakañ un tamm mat a oad, bezañ deuet er-maez a oad ; *im Hochsommer*, e-kreiz (dre greiz, gant kreiz, e kalon) an hañv, e barr an hañv, e gor an hañv, en hañv bras, en hañv mik.

3. [tonioù, sonerezh] uhel, skiltr ; *die hohen Töne*, an notennoù uhelañ ; *eine hohe Stimme haben*, kanañ uhel, bezañ uhel e vouezh ; *in extrem hohen Lagen singen*, kanañ war notennoù skiltr-tre.

4. [mentoù] *hohe Temperatur*, derez-gwrez uhel g. ; *hohe Zahl*, niver bras g. ; *hoher Preis*, priz uhel g. ; *ziemlich hoher Betrag*, sammad gouest g. ; [gwir] *hohe Strafe*, kastiz kalet (garv) g. ; [mezeg.] *hohes Fieber*, terzhienn domm b., terzhienn alter b., terzhienn vras b., terzhienn c'hrizias b., kaouad terzhienn b./g. / barr terzhienn g. / barrad terzhienn g. / kleñved-tomm g. (Gregor) ; *hoher Blutdruck*, gwask re uhel ar gwad g. ; [tekn.] *hohe Drehzahl*, kerzh labour bras g. ; *wie hoch ist die Anzahl der Falschmeldungen in einer Zeitung ?* a bet ar c'heloù toull a vez embannet en ur gazetenn ?

5. [renkoù, azaouez] *hoch stehende Person*, den uhel g., den a garg varruhel (barruhel e garg) g., uhelgargiad g., uheliad g., aotrou bras g., pennadurezh b. ; *ein hohes Amt bekleiden*, bezañ plaset uhel, bezañ en ur garg vras, bezañ en ur garg varruhel, delc'her (embreger, seveniñ) ur garg varruhel, delc'her (embreger, seveniñ) un uhelgarg ; *der hohe Adel*, an noblañs a renk uhel b., an noblañs vrasañ b., an noblañs uhelañ b. ; *von hoher Geburt*, bet ganet (bet savet) a lec'h uhel, a lignez uhel, uhel e lignez, savet a ouenn uhel, uhel e ouenn, a wad uhel, uhelwad ; *von hohem Rang*, a renk uhel ; *hoch und niedrig*, an holl, bras ha bihan, an dud galloudus hag ar re vunut ; *die Hohen*, ar pennoù bras lies., ar pennoù uhel lies., an uhelidi lies., an atrounez vras lies., an dud vrav lies., an dud cheuc'h lies., an tev g. ; *hoher Beamter*, kargiad a renk uhel g., uhelgargiad g. ; P. [dre skeud.] *ein hohes Tier*, ur floc'helleg g., ur penn-bras g., ur penn uhel g., unan eus ar pennoù-bras g., unan eus ar reoù-vras g., un tarin g., ur paotr-bras g., un den a renk g., un uheliad g., un den uhel g., un aotrou bras g., un den a-stok g. ; *die hohen Tiere*, ar pennadurezhioù lies., ar vourc'hivstri lies., ar pennoù bras lies., ar baotred vras lies., an

notabled lies., an dud a renk lies., ar pennoù-kêr lies., an oc'haned lies., an darined lies., ar floc'helleien lies., ar floc'hed lies., ar reoù-vras lies., an dud uhel lies., an dud vrav lies., an dud cheuc'h lies., an tev g. ; *er lässt sich gern mit hohen Tieren blicken*, hennezh a blij dezhañ bezañ e-touez an tev ; *hohes Verdienst*, dellid bras g., dellez bras g. ; *ein Mann von hohem Geist*, ur spered bras a zen g. ; *einen zu hohen Begriff von etwas haben*, dreistprizañ (dreistprizout) udb.

6. [dre skeud.] *sich aufs hohe Ross setzen*, lakaat kegel e vamm en e gein, lakaat ur varrenn houarn en e c'houzoug, ober e c'hrois / ober e vorgant (Gregor), c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, dont tres c'hoant kac'hat war e zremm ; *auf hohem Rosse sitzen*, bezañ ur marc'h-kaoc'h eus an-unan, sellet uhel ouzh an dud all, bezañ fae ha rogetez war e vourennoù, kaout ur genoù babu, bezañ gloriüs an tamm eus an-unan, bezañ tonius an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, bezañ balc'h, bezañ uhel ar c'haoc'h en e doull, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, bezañ savet ar c'herc'h en e c'houzoug, bezañ ur varrenn houarn en e c'houzoug, na c'hallout plegañ da gac'hat, bezañ lakaat kegel e vamm en e gein, bezañ sonn evel ur pipi, bezañ sonn evel ul lakez pikez, bezañ sonn evel ur c'hefeleg, bezañ ur beg m'en argarzh eus an-unan, bezañ kaoc'hek (teilek) ; *von seinem hohen Ross herunterkommen*, plegañ touchenn, diskanañ, en em izelaat, koll e rogoni, dic'hwezañ, kouezhañ e vannieloù gant an-unan, kouezhañ e blu war e votoù, na vezañ mui ken faro ; P. *das ist mir zu hoch !* a) kement-se a zo dreist va maner (va skiant, va foell, va c'hompren, va meiz), n'emaon ket evit kompren an dra-se, n'on ket barrek ouzh traoù a seurt-se, kement-se a zo trec'h da'm gouiziegezh, kement-se a zo trec'h din ; b) re uhel eo evidon, ne c'hallan ket tapout an dra-se ; [goapaus] *er schwebt in höheren Regionen*, kollet (beuzet) eo en e brederiadennoù, aet eo gant e soñjoù iskis, emañ adarre gant e sorbiennnoù, emañ o lonkañ soñjoù, emañ gant e huñvreoù, emañ en ifernioù, emañ o playañ e lec'h all, emañ e spered o nijal, azezet eo war e spered, lezel a ra kabestr gant e spered, balafenniñ a ra, emañ o lonkañ soñjoù, soñjal a ra e lec'h all, treiñ a ra e spered e lec'h all, treiñ a ra a bep tu gant avel e huñvreoù, n'emañ ket gant e jeu, n'emañ ket e dreid war an douar, mont a ra e spered a-zehoù hag a-gleiz, e soñj a zo war veaj, disoñj eo e spered ; *er schwebt oft in höheren Regionen*, hennezh a zo ur pesketaer loar.

7. [polit., istor] *die hohe Pforte*, a) an Nor Gaerañ b., an Nor dispar-kenañ b., dor palez ar Pennvizir b. ; b) [dre astenn.] an impalaeriezh otoman b. ; *hohes Haus*, uhelvodad g.

8. [sport, marc'hegerezh] *die Hohe Schule*, ar Skol Uhel b.

Adv. : 1. [en egor] *hoch !* sav ! war-sav ! ; *Hände hoch !* an daouarn er vann ! an daouarn d'an nec'h ! ; *die Stadt liegt hoch*, war an uhel emañ kêr ; *drei Treppen hoch wohnen*, bezañ o chom en trede estaj ; *hoch oben*, er penn uhelañ ; *hoch oben auf dem Berg*, e barr (war kern, war lein, war talpenn, war krouzell) ar menez ; *hoch oben auf etwas stehen*, bezañ pintet-uhel e beg udb ; *die Kapelle steht hoch über dem Tal*, war an uhel a-uc'h d'an draoñienn emañ ar chapel ; *zu hoch gestapelt*, beget ;

hoch am Himmel, en e uhelañ, a-blom, er penn uhelañ, en neinboent, e lein an neñv, e barr an oabl, uhel-uhel en aer, e don an neñv ; *der Adler kreist hoch am Himmel*, an erer a blav e don an neñv (uhel-uhel en aer, e lein an neñv, e barr an oabl) ; *hoch gewachsen*, a vent vrav, bras e vent, mentek, uhel, mentet uhel ; *das Korn ist dieses Jahr hoch gewachsen*, plouzet-kaer eo an ed ar bloaz-mañ, korzenet hir eo an ed ar bloaz-mañ ; *hier ist das Gras nicht so hoch gewachsen*, n'eo ket keit ar geot amañ ; *es liegt ein bisschen höher, es befindet sich ein Stück höher*, un tammig krec'hoc'h emañ, krec'hoc'hik emañ, uheloc'hik emañ ; *vom Himmel hoch*, [relij.] eus barr an neñvoù ; *hoch soll er leben ! er lebe hoch !* bevet ! ra vevo ! hirhoal dezhañ ! ; [dre skeud.] *hoch hinaufwollen*, kaout c'hoant sevel uhel en e karg, kaout c'hoant kreññañ, kaout c'hoant mont pell, kaout c'hoant mont da bell, kaout c'hoant ober berzh, kaout c'hoant sevel dreist e renk ; *die Nase hoch tragen*, bezañ kaoc'hek, bezañ teilek, bezañ bras, bezañ uhel ar c'haoc'h en e doull, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, bezañ savet ar c'herc'h en e c'houzoug, na vezañ nemet brasoni, treiñ e leue en an-unan, sellet uhel ouzh an dud all, bezañ ur varrenn houarn en e c'houzoug, na c'hallout plegañ da gac'hat, bezañ ur beg m'en argarzh eus an-unan, bezañ lakaet kegel e vamm en e gein, bezañ sonn evel ul lakez pikez, bezañ sonn evel ur pipi, bezañ sonn evel ur c'hefeleg ; *drei Mann hoch*, ken uhel ha tri den ; *alle Mann hoch*, hep na vank gour, a-bezh, a-bezh-kaer.

2. ker, uhel ; *hoch im Preise stehen*, bezañ priz war an-unan, kanañ, bezañ uhel e briz, bezañ an tan war an-unan ; *wenn es hoch kommt*, d'ar muiañ ; *hoch zu stehen kommen*, koustañ ker ; *die Zahl ist zu hoch gegriffen*, c'hwezet eo bet an niver ; [mat] *zwei hoch zwei*, eil galloudad daou ; *zwei hoch drei*, trede galloudad daou.

3. [istim] *hoch willkommen*, deuet-mat, erru-mat ; *hoch erfreut sein*, bezañ laouen-kenañ, bezañ laouen-ran, bezañ ken laouen ha tra, bezañ seder evel ul laouenan, bezañ lirzhin evel ul laouenan, bezañ lirzhin evel ul vleunienn, bezañ laouen evel an heol, bezañ ken laouen hag an heol ; *über etwas (t-rt) hoch erfreut sein*, bezañ plijet bras gant udb, kaout joa o welet udb, bezañ joa vras gant an-unan gwelet udb ; *jemandem etwas hoch anrechnen*, gouzout (dougen) grad vat d'u.b. ag udb ; *hier geht es hoch her*, n'eo ket trist an traoù amañ, bourrusted ha c'hoarzh a zo amañ, nag a virvilh a zo amañ ! chao a zo amañ ! amañ e strak an traoù 'vat ! draskal a ra ! amañ ez eus ur charre 'vat ! amañ ez eus buhezioù ! ; *zwei Sachen gleich hoch stellen*, lakaat daou dra war an hevelep pazenn, lakaat daou dra a-rez, lakaat daou dra a-resed, lakaat daou dra keit-ha-keit, lakaat daou dra heñvel ; *jemanden hoch achten, jemanden hoch schätzen*, ober stad vras eus u.b., kaout kalz a istim ouzh u.b., dougen bri d'u.b., ober gwazoniezh d'u.b., dougen gwazoniezh d'u.b., bezañ e doujañs dirak u.b., azaouezñ u.b., kaout doujañs vras evit u.b., uhelbrizañ u.b., uhelbrizout u.b. ; *einen hohen Begriff von jemandem haben*, ober stad vras eus u.b., lakaat u.b. e penn kont, uhelbrizañ (uhelbrizout) u.b.

4. [tr-] *hoch und heilig (hoch und teuer) versprechen*, touiñ ruz-glaou-tan, touiñ dre an neñv, touiñ ruz, touiñ e holl zoueoù.

Hoch¹ n. (-s,-s) : youadeg b. ; *ein Hoch auf jemanden ausbringen*, diskordañ da youc'hal (teurel youc'hadennoù) en enor u.b., kas un toast d'u.b., yec'hediñ d'u.b.

Hoch² n. (-s,-s) : adkelc'hwidenn b., uhelvan g.

Hochachtung b. (-) : doujañs vras b., istim vras b., azaouez g., bri g., revil g., respet g. ; *mit vorzüglicher Hochachtung*, gwellañ gourc'hemennoù, gant va gwellañ gourc'hemennoù, teurvezit degemer va gwellañ gourc'hemennoù, aotreit degemer va gwellañ gourc'hemennoù ; *jemandem Hochachtung erweisen*, diskouez bri d'u.b., dougen bri d'u.b., ober gwazoniezh d'u.b., dougen gwazoniezh d'u.b., reiñ merkoù a azaouez d'u.b., diskouez azaouez d'u.b., bezañ azaouezus e-keñver u.b.

hochachtungsvoll ag. : **1.** doujus, doujañsus, azaouezus, leun a zoujañs, gant doujañs, gant un azaouez dreist ; **2.** gwellañ gourc'hemennoù - gant va gwellañ gourc'hemennoù - teurvezit degemer va gwellañ gourc'hemennoù - aotreit degemer va gwellañ gourc'hemennoù - degemerit, me ho ped, va gwellañ gourc'hemennoù.

Hochadel g. (-s) : noblañs a renk uhel b., noblañs vrasañ b., noblañs uhelañ b.

hochaktuell ag. : a ra trouz bras er mare-mañ hag a denn da vraz.

Hochalpen lies. : Alpoù uhel lies., uheldirioù an Alpoù lies.

Hochaltar g. (-s,-altäre) : aoter-veur b., aoter-vras b.

Hochamt n. (-s,-ämter) : oferenn-lid b., oferenn-bred b., oferenn veur b., oferenn war gan b.. ; *das Hochamt zelebrieren*, kanañ an oferenn veur (an oferenn bred).

hochanständig ag. : reizh hag eeun, reizh a galon, reizh-meurbet, eeun a bep hent, eeun e pep hent, hep si na gwri, neudenn gamm ebet ennañ, n'eus ket a we ennañ, eeun en e baperioù, eeun evel ur wialenn, eeun a galon, prop.

hocharbeiten V.em. : **sich hocharbeiten** (hat sich (t-rt) hochgearbeitet) : sevel en e garg diwar-bouez e labour.

hochauflösend ag. : [stlenn.] uhel e ziarunusted, ... diarunusted uhel, uhel e zespizadur, ... despizadur uhel.

Hochauftriebsklappe b. (-,-n) : [nij.] stalaf gourc'hemporzhus g.

Hochbahn b. (-,-en) : metro usdouar g.

Hochbau g. (-s,-ten) : savadur a-us douar g.

hochbegabt ag. : donezonet-kaer, donezonet-dispar, ijinet-mat, dreistdonezonet, dreistbarrek.

hochbeglückt ag. : ouzhpenn laouen, barret a levenez, laouen hag en tu-hont ivez, laouen-meurbet, laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, lirzhin evel ur vleunienn, beuzet e-barzh al levenez, beuzet e-barzh al laouenidigezh, e barr al levenez, leun-barr a levenez, trefuet-holl gant al levenez, o nijal gant ar stad a zo ennañ, o nijal gant al levenez, o tridal gant al levenez, azezet en e bemp plijadur warn-ugent, dibradet, beuzet en e bemp plijadur warn-ugent, an traoù war ar pevarzek-kant gantañ, fest ennañ, en e laouenañ, digor dezhañ, barrleun (barruhel) e galon gant ar joa, meurbet a joa ennañ, evel Yann en e wele, evel en ur pred eured, eürus evel ul logodenn er bleud (en ur sac'had bleud), en

e vleud, en e jeu, kontant evel ur roue war e dron, eürus evel seizh, eürusañ loen a daol troad war an douar, eürusañ den a zebr bara, eürusañ den dindan tro an heol, eürusañ den dindan an Neñv, eürusañ den a zo bet biskoazh, en e zour hag en e c'heot, en e voued, en e voued leun, en e vutun, er friko, en ur friko, en e wellañ.

hochbeinig ag. : skolpennek, garek, hirc'harek, garet hir, hir c'haret, skarinek, louanek, firitellek, fourchek, jaritellek, trantellek, pafalek, gaolek.

hochbekommen V.k.e. (bekam hoch / hat hochbekommen) : 1. *etwas hochbekommen*, dont a-benn da sevel udb, dont a-benn da zisevel udb, dont a-benn da c'horren udb, dont a-benn da wintañ udb, dont a-benn da zibradañ udb ; 2. P. *einen hochbekommen*, sevel d'an-unan, sevel serzh d'an-unan, dont d'an-unan, mont e lost war sav, sevel gant an-unan.

hochbeladen ag. / **hochbepackt** ag. : uhel ar garg ennañ, uhel ar garg warnañ.

hochberühmt ag. : uhelvrud, illur, flamm, hollvrudet, klodus, mil anavezet, lintrus e anv, meur.

hochbetagt ag. : deuet un tamm mat a oad dezhañ, paket un tamm mat a oad gantañ, aet bras war an oad, oadet-bras, kozh-Douar, kozh evel an Douar, kozh-Noe, kozh-gagn, war e zistro.

Hochbetrieb g. (-s) : difreterezh g., prez g., dever g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvilh g., monedonea g., hej ha prez, lavig g., kabal b., ribouladeg b., kas-digas g./b., kas g./b., fourgas g., filfil g., loc'h ha morloc'h g., galoupadeg b., firbouch g., bec'h g.

hochbinden V.k.e. (band hoch / hat hochgebunden) : sonnañ gant ur stag.

hochblicken V.gw. (hat hochgeblickt) : sellet d'an nec'h, sellet er vann.

Hochblüte b. (-) : [dre skeud.] barr g., barr e vleuñv g., kreiz ar brud g., bog b., bleuñvidigezh b., bleuñv str., bleuñvenn b., boked g.

hochbocken V.k.e. (hat hochgebockt) : sevel, disevel, gorren, gwintañ, dibradañ.

Hochbretagne b. (-) : *die Hochbretagne*, Breizh-Uhel b., Gorre-Breizh g., ar broioù-krec'h lies., ar broioù-uhel lies., ar broioù diwar-laez lies., [kozh] Gall b.

hochbringen V.k.e. (brachte hoch / hat hochgebracht) : 1. dont a-benn da sevel, dont a-benn da zisevel, dont a-benn da c'horren, dont a-benn da wintañ, dont a-benn da zibradañ ; 2. kas d'an nec'h, kas d'al laez, kas uhel, sevel, gorren, uhelaat, dibradañ, reiñ avel da ; 3. [dre skeud.] lakaat war-sav, sevel, sevel e gein da, lakaat en-dro war e du ; *ein Geschäft hochbringen*, lakaat un afer da greskiñ, lakaat un afer d'ober berzh, diorren un afer, talvoudekaat un afer ; 4. P. *er bringt keinen hoch*, ne sav ket dezhañ, ne sav ket serzh dezhañ, ne ya ket e lost war sav, ne sav ket gantañ.

Hochburg b. (-,en) : [dre skeud.] kreñvlec'h g., lec'h kreñv g., sez b., uhellec'h g., neved g.

Hochburgund n. (-s) : [istor] Burgondia-Uhel b., frankgontelezh Vurgondia b.

hochbusig ag. : divronn kuilh dezhi, ur pikol jave dezhi, araoget mat, gant divronn kuilh, gant ur pikol jave, bronnek.

Hochdampf g. (-s) : [tekn.] burezh dindan uhelwask b.

Hochdeutsch n. : [yezh.] alamaneg uhel g., alamaneg lennegel g.

hochdeutsch ag. : alamaneg uhel, en alamaneg uhel.

Hochdruck¹ g. (-s) : 1. uhelwask b. ; 2. [dre skeud.] *mit Hochdruck arbeiten*, mont da vat-kaer ganti, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi, mont parfet dezhi, kiañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ, kiañ outi, kiañ e gorf, labourat a lazh-korf, labourat a lazh-ki, labourat a-nerzh, labourat evel ur c'hi, daoudortañ war an tach, bezañ a-stenn gant e labour, lardañ, kordañ da vat gant al labour, lopañ, loeniñ, loeniñ e gorf, poaniañ ken gwazh hag an diaoul kamm, dic'hwistañ, dic'hastañ, bountañ ganti, bezañ ki war e labour, gwall boaniañ, plantañ e-barzh, krugañ ouzh al labour, lakaat kas war e gorf, terriñ e gein, foeltrañ e revr, terriñ e revr, reiñ poan ha n'eo ket ober goap, reiñ poan ha n'eo ket ober an neuz eo, c'hwezhañ e-barzh, lakaat leizh ar vourell, korfañ, ober ur stagadenn, reiñ bec'h d'ar c'hanab, ruilhal ha merat e gorf, bezañ ur gounnar labourat en an-unan, bouc'halañ, labourat a-dro-vat, na vouzhañ ouzh al labour.

Hochdruck² g. (-s) : [moull.] moulladur dre siellañ g., moulladur a-vos g., stamperezh g.

Hochdruckdampfmaschine b. (-,n) : ijinenn dre vurezh uhelwask b.

Hochdruckgebiet n. (-s,-e) : adkelc'hwidenn b., uhelvan g.

Hochebene b. (-,n) : uhelblaenenn b., uhelgompezenn b., uhelenn b., pladenn b., uhelbladenn b., pladenn-venez b., daskompezenn b.

Hochehrwürden lies. : Tad enorus g. (Gregor)

hochehrwürdig ag. : enorus, reverant.

hochelegant ag. : *hochelegant sein*, bezañ kran (cheuc'h, kempenn, mistr, a-stroñs, faro, strak, turgn, moust, nifl, stipet), bezañ stad en an-unan, bezañ un den a droc'h, bezañ brav e dreuz, bezañ paket cheuc'h, bezañ gwisket mistr ha mibin.

hochentzückt ag. / **hocherfreut** ag. : laouen-meurbet, laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, lirzhin evel ur vleunienn, fest ennañ, goursavet.

hocherhaben ag. : 1. dreist, tonius, cheuc'h, hael, meurdeus ; 2. [arz] ... uhelvos.

hochexplosiv ag. : tarzhus-kenañ.

hochfahren V.gw. (fährt hoch / fuhr hoch / ist hochgefahren) : 1. mont d'an nec'h, mont war-laez, pignat ; 2. gourlammat, piklammat, draskal, draskañ, ober ul lamm krenn ; *aus dem Schlafe hochfahren*, dihuiniñ a-stroñs, dihuiniñ a-daol, dihuiniñ en ul lamm / dihuiniñ en un taol-kont (Gregor), divorfilañ neuze-souden ; *erschreckt aus dem Schlaf hochfahren*, dihuiniñ dre spont, dihuiniñ en ul lamm, dihuiniñ a-daol, dihuiniñ a-stroñs ; 3. [dre skeud.] taeriñ, breskenn, pignat war e varc'h bras, sevel war e dach, sevel war e dachou, mont droug en e gentrou, ober ur roñse bras, ober ur marc'h bras, lamm war ar marc'h glas, sevel en e wezenn uhelañ, sevel en e avalenn, ober ur folladenn, dispakañ e gounnar, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, mont droug en e goukoug, mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, mont e gouez, mont e droug, mont e

feuls, mont e berv gant ar gounnar, mont e volc'h diwar e lin, sevel ar grug en an-unan, sevel ar grug d'an-unan, mont àr e biñsedoù, mont dreist penn, lammât dreist penn, mont e revr war e chouk gant an-unan, taerñ gant ar fulor, mont er-maez eus e groc'h en, mont e-barzh blev kriz, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, lakaat e voned ruz, glazañ, en em c'hlazañ ; **4.** [stlenn.] *den Computer hochfahren*, loc'hañ an urzhiataer, lañsañ an urzhiataer.

V.k.e. (fährt hoch / fuhr hoch / hat hochgefahren) : kas d'an nec'h, kas war-laez.

Hochfahren n. (-s) : piklamm g., gourlamm g., draskadenn b., lamm krenn g.

hochfahrend ag. : bac'h, otus, lorc'hus, lorc'hek, rok, fier, faëus, dichek, glorius, tonius, bras, uhel, c'hwezet, pompoulik, c'hwezhigell, grontek, randonus, leun a avel, avel gantañ leizh e benn, brasonius a galon ; *hochfahrendes Wesen*, brasoni b., koeñv g., brazentez b., avelaj g., rogoni b., randon g., rogentez b., morgañs b., bern fougé g., spered flammik a zen g.

hochfein ag. : **1.** eus ar gurunenn, eus ar vegenn, eus an dibab, diouzh an dibab, eus an diuz, a'r gwellañ, eus ar gwellañ, a'r c'haerañ, eus ar re wellañ, eus ar re wellaik, a'r blein, a'r choaz, a'r boulc'h, kentañ troc'h, dibab ; **2.** P. kran, cheuc'h, kempenn, mistr, a-stroñs, faro, strak, turgn, moust, nifl, stipet, gwisket mistr ha mibin, stad ennañ, a droc'h, brav e dreuz, paket cheuc'h.

hochfest ag. : dalc'hus-kenañ ; *hochfester Stahl*, dir dalc'hus-kenañ g.

Hochfest n. (-es, -e) : gouel g. ; *Hochfest der Empfängnis Mariens*, gouel Maria krouer dinamm g.

Hochfinanz b. (-) : meteier uhelañ ar c'hellid lies., meteier uhelañ an arc'hanterezh lies., pennoù bras ar bankoù lies.

Hochfläche b. (-, -n) : uhelblaenenn b., uhelgompezenn b.

hochfliegen V.gw. (flog hoch / ist hochgeflogen) : **1.** nijal kuit ; **2.** bezañ strinket er vann.

hochfliegend ag. : uhelbal ; *so hochfliegende Pläne er einmal hatte, so verzweifelt war er nun*, ken bras e oa bet e youl da gas e uhelvennadoù da benn ma oa plaouiet diwar-neuze gant an dic'hoanag - ken bras ha ma oa bet e youl da gas e uhelvennadoù da benn, ken plaouiet e oa diwar-neuze gant an dic'hoanag.

Hochflut b. (-, -en) : **1.** dour gresk g., torrad-dour g., liñvadenn b., dour-beuz g., dic'hlanndour g., dic'hlannd g. ; **2.** mor en e vog g., mor-bras g., gourlanv g., gourlen g., mor gourlen g., mor en e c'hourlen g.

Hochflutgrenze b. (-, -n) : [mor] gourlen g.

Hochform b. (-) : *in Hochform sein*, bezañ war e yec'hed wellañ, bezañ en e wellañ, bezañ leun a nerzh hag a yec'hed, bezañ e barr e nerzh (e kreiz e nerzh, en e ched), bezañ bagol, bezañ butun gant an-unan.

Hochformat n. (-s, -e) : furmad doare poltred b., mentrezh doare poltred g.

hochfrequent ag. : [tredan.] ... uheldalm.

Hochfrequenz b. (-) : [tredan.] uheldalm g.

Hochfrisur b. (-, -en) : hogenn b., torkad-blev g., kilpennad-blev g.

Hochgarage b. (-, -n) : parklec'h usdouar g.

Hochgebirge n. (-s, -) : menezioù uhel lies., uheldirioù lies.

hochgeboren ag. : uhelouenn, uhelwad, a lignez uhel, a ouenn uhel.

hochgefährlich ag. : dañjerus ken ez eo ; *eine hochgefährliche Krankheit*, ur c'hleñved tu pe du g., ur c'hleñved grizias g.

Hochgefühl n. (-s) : trelat g., trivial g., trelaterezh g., birvilh g., bervder g., birvidigezh b., esmaeenn b.

hochgehen V.gw. ha V.k.e. (ging hoch / ist hochgegangen) : **1.** sevel, pignat, krapañ, krimpañ, mont d'an nec'h, mont war-laez ; *den Hang hochgehen*, sevel (pignat, krimpañ) gant ar grapenn, krapañ ouzh ar run, sevel gant ar grec'henn, krapañ gant tor ar menez ; **2.** *die Preise gehen hoch*, gorren (kreskiñ, uhelaat, keraat) a ra ar prizioù, kresk a zo gant ar prizioù ; **3.** [merdead.] *die See geht hoch*, emañ rust (bras, houlek, divergont, garv) ar mor, meskañ a ra ar mor, drailh a zo er mor, pilhennek eo ar mor, rust (dirollet, fuloret, kounnaret, dichadennet, direizhet, gouez, diaes, gros, lourt, pounner) eo ar mor, gwall vor a zo, gwall wagennek eo ar mor, berniañ a ra ar mor, ratre a zo gant ar mor, mor a dri zarzh a zo, ruziañ a ra ar mor, c'hwezañ a ra ar mor, gwinkal a ra ar gazeg c'hlas, mor a zo ; **4.** tarzhañ ; **5.** [dre skeud.] taerñ, breskenn, pignat war e varc'h bras, lammât war ar marc'h glas, mont droug en e gentroù, bezañ troet en un tarv, ober ur roñse bras, ober ur marc'h bras, lammât war ar marc'h glas, sevel en e wezenn uhelañ, sevel en e avalenn, ober ur folladenn, dispakañ e gounnar, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, mont droug en e goukoug, mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, mont e gouez, mont e droug, mont e feuls, mont e volc'h diwar e lin, sevel ar grug en an-unan, sevel ar grug d'an-unan, mont àr e biñsedoù, mont dreist penn, lammât dreist penn, mont e revr war e chouk gant an-unan, taerñ gant ar fulor, mont er-maez eus e groc'h en, mont e-barzh blev kriz, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, lakaat e voned ruz, glazañ, en em c'hlazañ ; *ihm geht die Hutschnur hoch*, breskenn a ra, mont a ra e breskenn, mont a ra da vreskenn, birviñ a ra gant ar gounnar, tost eo da darzhañ gant ar gounnar, ur fulor a zo ennañ, fuloret-naet eo, fuloret-ran eo, fuloret-ruz eo, fuloret-mik eo, ur barrad fulor a zo o krozal en e greiz, krog eo an tan en e benn, e gouez emañ, emañ e benn e gouez, brizh-du eo, migañ a ra, fuc'hañ a ra gant ar vuanegezh, fuc'hañ a ra gant ar gounnar, emañ e gerc'h o tommañ dezhañ, emañ e gerc'h o kraziañ dezhañ ; **6.** [dre skeud.] bezañ dizoloet, bezañ tapet ; *der Agentenring ging hoch*, dizoloet ha diskaret e voe ar rouedad spieren.

hochgehend ag. : [mor] rust, fuloret, diroll, houlek, houlennek, houlus, houlenus, bras, gwagennek, gwagennus, ratre gantañ, gouez, diaes.

hochgeistig ag. : a live uhel, prederouriezhel, gouiziegezhel.

hochgelehrt ag. : gouiziek, desket-kaer, desket-bras.

hochgemut ag. : leun a fiziañs, a-fiziañs-kaer, gant ar brasañ fiziañs, sur eus e jeu, sur eus e grog, sur eus e daol, disaouzan.

Hochgenuss g. (-es) : eurvad b., laouenidigezh b., levenez b., plijadur g., dudi g., eürusted b., boem b.,

bamadur g., trugar b., hevoud g., esmaeenn b., chalm g. ; *diese Musik ist ein Hochgenuss*, un drugar eo klevet ar sonerezh-se, ur yec'hed eo klevet ar sonerezh-se, ur chalm eo klevet ar sonerezh-se, ur voem eo klevet ar sonerezh-se.

hochgepriesen ag. : uhelvrud, illur.

Hochgericht n. (-s,-e) : [gwir] 1. lez an asizoù b. ; 2. lez uhel b., lez veur b. ; 3. post-kroug g., mein ar justisoù lies., krouglec'h g., krougprenn g., chafot g.

Hochgesang g. (-s,-gesänge) : [sonerezh] kanenn-veur b.

hochgeschlossen ag. : [dilhad] prenet war ar bruched betek ar c'hroñj.

hochgeschossen ag. : lank, freilhennek, moan, mistr ; *ein hochgeschossener Kerl*, un diskroger anduilh g., ur vazh wisket b., ur pezh jelkenn a baotr g., un dreustel b., ur skilfenn a baotr g., ur c'horf mat a zen g., unan hir ha moan evel ar wall-amzer g., ul lañsadenn b., ur paotr korfet evel ur gouarc'henn g., ur pezh pikol den bras g., ul langouineg g., ur skarineg g., ur gaoleg g., ul louaneg g., ur skeul vabu b., ur baluc'henn b., ul lank g. [*liester* lanked, lankidij, ul lankon g., ur tamm mat a zen g., ur freilhennek g., ur markol den g., ur moanard g., ur peulvan g. (Gregor).

Hochgeschwindigkeitsstraße b. (-,-n) : hent tizh bras g.

Hochgeschwindigkeitszug g. (-s,-züge) : tren tizh bras g.

hochgesinnt ag. : hael, kalonek, nobl a spered.

hochgestellt ag. : a renk uhel.

hochgestochen ag. : 1. stambouc'het, luziet, rouestlet, rikamanet, troidellek, brikemardet, c'hwezet ; 2. orbudus, flammik.

hochgewachsen ag. : 1. bras e vent, mentek, a vent vrav, bras a vent, mentet uhel ; 2. [louza., geot, ed] plouzet kaer, korzennek mat, korzennek hir, korzennek kaer.

Hochgiebel g. (-s,-) : [tisav.] talier g.

Hochglanz g. (-es) : splannder g., splannded b., splannijenn b. ; *auf Hochglanz bringen*, degas [udb] da luf, purañ, luc'hañ, lufrañ, lakaat da lufrañ, lakaat da luc'hañ, lakaat da lintrañ, skuriañ, splannañ.

Hochglanzpapier n. (-s) : paper luf g.

hochgradig ag. : 1. uhel e zerez, kreñv, kalet, puilh, stank, stenn ; 2. [mezeg.] *hochgradiges Fieber*, terzhienn vras b.

Hochgradigkeit b. (-) : [dre skeud.] kreñvded b., stennder g., puilhentez b.

hochgucken V.gw. (hat hochgeguckt) : P. sellet d'an nec'h, sellet er vann.

hochhackig ag. : [botoù] uhel e seulioù, ... seulioù uhel.

hochhalten V.k.e. (hält hoch / hielt hoch / hat hochgehalten) : 1. derc'hel uhel a-benn brec'h, bezañ udb war zibrad gant an-unan en aer ; *ein Kind mit beiden Armen hochhalten*, ober pintig d'ur bugel, ober houp d'ur bugel, dibradañ ur bugel, houpañ ur bugel, choupañ ur bugel, bezañ ur bugel war zibrad gant an-unan ; 2. [dre skeud.] ober stad vras eus, doujañ kalz, kaout un doujañs vras evit, kaout kalz a istim ouzh, dougen bri da, ober gwazoniezh da, dougen gwazoniezh da, bezañ e doujañs dirak, azaouezñ.

Hochhaus n. (-es,-häuser) : 1. [tisav.] skrab-oabl g., tour g. ; 2. [polit.] Kambr-Uhel b., uhelvodad g.

hochheben V.k.e. (hob hoch / hat hochgehoben) : 1. sevel, sevel er vann, disevel, gorren, gwintañ, gwintañ er vann, dibradañ, loc'hañ, dibouezañ, reiñ avel da, aveliñ, ober un houpad da ; *etwas mit beiden Armen hochheben*, sevel udb a-nerzh-brec'h, sevel udb a-benn brec'h, sevel udb a-grog-divrec'h, sevel udb war-bouez e zivrec'h, dibradañ udb a-grog-divrec'h, dibradañ udb diwar nerzh e zivrec'h, houpañ udb, choupañ udb ; *ich konnte es nicht hochheben*, so schwer war es, ne oan ket evit e zibradañ, pounner evel ma oa - ne oan ket evit e zibradañ, re bounner e oa diouzhin - ne oan ket evit e zibradañ, gant ar pounner ma oa ; 2. troñsañ.

hochheilig ag. : santel-meurbet, sakr.

hochherrschaftlich ag. : 1. ... aotrou, ... mestr, ... mistri ; 2. pompadus, pompus, lorc'hus, cheuc'h.

hochherzig ag. : hael, kalonek, nobl a spered.

Hochherzigkeit b. (-) : haelled b., haelder g., meurded b., uhelder a spered g., kaloniezh b.

hochhissen V.k.e. (hat hochgehisst) : sevel, gorren, gwintañ, hiñsiñ.

hochintelligent ag. : speredet-kaer ; *ein hochintelligenter Mensch*, un den speredet-kaer g., ur spered kaer a zen g.

hochinteressant ag. : a'r brasañ deur, eus an dedennusañ-holl, dedennus-kenañ.

hochjagen V.k.e. (hat hochgejagt) : 1. lakaat da darzhañ ; 2. [keflusker] lakaat da dreiñ a dizh uhel-kenañ, lakaat da skordañ ; 3. difourkañ, disouchañ, sevel, diboufañ.

hochjubeln V.k.e. (hat hochgejubelt) : *jemanden hochjubeln*, youal d'u.b., youc'hal d'u.b., degemer u.b. gant youc'hadennoù a levenez, youc'hal a-leizh korzenn ha strakal e zaouarn en enor d'u.b., uhelaat u.b. dreist ar begoù gwez, milganmeuliñ u.b., meuliñ u.b. dreist ar bord, kas u.b. en tu-hont d'an neñv, meuliñ dreist u.b., reiñ meuleudioù divuzul (amzere) d'u.b., reiñ mel d'u.b. gant al loa-bod, reiñ ur begad mel d'u.b., reiñ kaol d'ar c'havr, reiñ kaol d'u.b. treujoù hag all reiñ kaol gwriziennoù ha tout d'u.b., reiñ pour gwriziennoù hag all d'u.b.

hochkant ag. : *hochkant stellen*, lakaat war e gab, lakaat a-blom, lakaat a-serzh.

hochkantig ag. : 1. war e gab ; *ein Brett hochkantig stellen*, lakaat ur plankenn war e gab ; 2. [dre skeud.] P. *jemanden hochkantig hinauswerfen*, reiñ foet an nor d'u.b., teuler (lakaat) u.b. er-maez, bountañ u.b. er-maezh, lakaat u.b. er porzh, digêriañ u.b., sevel e dreid d'u.b., reiñ herr d'u.b. da vont ac'hann, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, bale u.b., didreuzaoüiañ u.b., lakaat u.b. en hent, P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez.

hochkarätig ag. : 1. [maen] uhel e niver a garatoù ; 2. [metal] uhel ar bec'h metal prizius ennañ ; 3. [dre skeud.] mat-krak, un mestr d'ober anezhañ, ur mestr-meur anezhañ, hag a anavez an treuz, arroutet, hag a oar an dibenn eus an dra, un tad den anezhañ, un tarin anezhañ, un darinez anezhi.

Hochkirche b. (-) : [relij.] liz anglikan b.

hochklappbar ag. : hag a c'heller sevel.

hochklappen V.k.e. (hat hochgeklappt) : sevel, gwintañ ; *eine Zugbrücke hochklappen*, gwintañ (sevel) ur porzh-gwint.

hochklettern V.gw. (ist hochgeklettert) : sevel, pignat, digrapañ, krapañ, krapañ-digrapañ, skeuliañ, krimpañ, simpañ ; *am Seil hochklettern*, krapañ gant ar gordenn.

V.k.e. (ist hochgeklettert) : sevel gant, pignat gant, krapañ gant, digrapañ gant, krapañ-digrapañ gant, krimpañ gant, gwintañ war.

hochklingend ag. : [dre skeud.] tonius, pompadus, pompus, kran, cheuc'h, hag a son brav.

hochkomisch ag. : farsus ken ez eo.

Hochkomma n. (-s, -sl-kommata) : P. [yech.] skrab g., virgulenn-grec'h b., soc'h g.

hochkommen V.gw. (kam hoch / ist hochgekommen) : 1. sevel, pignat, krapañ, krimpañ ; *er kommt den Berg hoch*, sevel (pignat, krimpañ) a ra gant ar grapenn, krapañ a ra ouzh ar run, krapañ a ra gant tor ar menez ; *aus seinem Sessel hochkommen*, dihoubañ diouzh e gador-vrec'h, sevel e foñs diwar e gador-vrec'h, sevel e revr diwar e gador-vrec'h ; *aus seinem Sessel nicht hochkommen*, chom da luduenniñ en e gador-vrec'h ; 2. erruout war an uhel ; 3. [dre skeud.] sevel e gein, digeinañ, sevel e chouk, sevel war-c'horre an dour, sevel war an dour ; *er kommt wieder hoch*, sevel a ra e chouk, sevel a ra e gein en-dro, sevel a ra war e elloù a-nevez, adkavout a ra e aez hag e blaen, adkavout a ra e blom (e zalc'h, e gempouez), dont a ra ennañ e-unan, distreiñ a ra d'e goch, sevel a ra war-c'horre an dour, sevel a ra war an dour, dont a ra en-dro war e du, difallañ a ra, adsevel a ra war gorre e vec'h, dont a ra en e stern ; 4. [dre skeud.] P. *da kommt einem ja der kalte Kaffee wieder hoch*, *da kommt einem ja der Kakao wieder hoch*, kement-se a ro c'hoant din da strinkañ (da lañsañ) diwar va c'halon (Gregor), dislonk am bez pa welan seurt traoù.

Hochkommissar g. (-s, -e) : penngomiser g., kefridiad-meur g.

Hochkönig g. (-s, -e) : [istor] roue-meur g.

Hochkonjunktur b. (-, -en) : armerzh e barr e ampled g., trummgresk armerzhel g., lammgresk armerzhel g., bomm armerzhel g., tuez araesus-kenañ g.

hochkönnen V.gw. (kann hoch / konnte hoch / hat hochgekonnt) : 1. gallout sevel ; 2. gallout pignat, gallout krapañ, gallout krimpañ.

hochkrepeln V.k.e. (hat hochgekrepelt) : troñsañ ; *seine Hose hochkrepeln*, ober ur pleg e traoñ e vragez, troñsañ e vragez, troñsañ e otoù ; P. *die Ärmel hochkrepeln*, troñsañ e vilginoù, stagañ ganti, mont dezhi, lakaat eoul kalon.

hochkriegen V.k.e. (hat hochgekriegt) : P. 1. *etwas hochkriegen*, dont a-benn da sevel udb, dont a-benn da zisevel udb, dont a-benn da c'horren udb, dont a-benn da wintañ udb, dont a-benn da zibradañ udb ; 2. *einen hochkriegen*, sevel d'an-unan, sevel serzh d'an-unan, dont d'an-unan, mont e lost war sav, sevel gant an-unan.

Hochkultur b. (-, -en) : sevenadur diorroet-mat g.

hochkurbeln V.k.e. (hat hochgekurbelt) : sevel gant ur gambli, sevel gant un dornikell, kambliañ evit sevel udb ; *das Autofenster hochkurbeln*, sevel gwerenn ar c'harr.

hochladen V.k.e. (lädt hoch / lud hoch / hat hochgeladen) : [stlenn.] pellgargañ, ezkargañ.

Hochland n. (-s) : uheldirioù lies., gorre g., broioù krec'h lies., broioù-uhel lies., broioù diwar-laez lies., gorreoù lies.

Hochländer g. (-s, -) : tiruheliad g.

Hochlandsackpfeife b. (-, -n) : [sonerezh] *große Hochlandsackpfeife*, binioù-bras g.

Hochlatein n. (-s) : [yech.] *das Hochlatein*, al latin uhel g., an uhellatin g.

hochleben V.k.e. (hat hochgelebt) : *jemanden hochleben lassen*, a) kas un toast d'u.b., yec'hediñ d'u.b. ; b) teurel youc'hadennoù en enor d'u.b.

V.gw. : *er lebe hoch* ! bevet hennezh ! ra vevo ! hir hoal dezhañ !

hochlegen V.k.e. (hat hochgelegt) : 1. lakaat war an uhel ; 2. uhelaat.

Hochleistung b. (-, -en) : 1. askorad uhel g., askorad bras g., fonnder uhel g. ; 2. disoc'hoù dreist (dispar, heverk), taolioù kaer lies., kurioù lies.

Hochleistungsreis g. (-es, -e) : riz a askorad bras str.

Hochleistungssport g. (-s) : [sport] sport a live uhel g.

Hochleistungsweizen g. (-s) : ed a askorad bras str.

Hochleitung b. (-, -en) : [tredan] linenn usdouar b.

hochlücklich ag. : dispar, dreist.

Hochlohnland n. (-s, -länder) : bro uhel ar goproù enni b.

Hochmeister g. (-s, -) : [relij.] mestr-meur un urzh bennak g., jeneral ag un urzh bennak g., arc'hmestr un urzh bennak g.

Hochmesse b. (-, -n) : [relij.] oferenn-lid b., oferenn-bred b., oferenn veur b.

Hochmittelalter n. (-s) : Krennamzer greiz b., Krennamzer glasel b.

hochmodern ag. : modern-tre, arnevez-kenañ, gourmodern, gourarnevez.

Hochmoor n. (-s, -e) : taouarc'heg er menezioù b.

Hochmut g. (-s) : 1. rogentez b., rogoni b., randon g., balc'hder g., balc'hded b., morgañs b., gloriusted b., gloar b., fae g., brabañs g., fouge g., brasoni b., koefiv g., brazentez b., avelaj g., lorc'haj g., lorc'h g., lorc'hentez b., lorc'herezh b., ourgouilh g., uhelegezh b., roufl g., modoù bras lies., modoù randonus lies. ; *vor Hochmut platzen*, bezañ c'hwezet, bezañ lorc'h en an-unan da vougañ, bezañ lorc'h don en an-unan, mont gant ar prun, dougen roufl, na vezañ nemet ur sac'h ourgouilh eus an-unan, bezañ e galon foefivet a ourgouilh, kaout lorc'h en e foñs, bezañ ur fougeer brein eus an-unan, bezañ c'hwezet gant al lorc'h, bezañ ur pezh lorc'h en an-unan, bezañ ur reuz en an-unan, bezañ uhel ar c'haoc'h en e doull, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, bezañ savet ar c'herc'h en e c'houzoug, bezañ uhel an tamm en an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, bezañ leun a fouge hag a lorc'h, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gagal, bezañ c'hwezet gant an avel / bezañ pennboufet gant al lorc'h (Gregor) ; *man sah ihnen ihren Hochmut an*, diouzh an neuz anezho e oa fouge en dud-se ; *jemandem den Hochmut austreiben*, diskroc'henañ e ourgouilh diouzh u.b., diskar al lorc'h a zo en u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., diskar e glipenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., kas u.b. d'e nask, lakaat u.b. en e boentoù, kas u.b. d'e

doull, diskenn e gribenn d'u.b., lakaat u.b. en e stern, lakaat e ibil en e blas d'u.b., ober d'u.b. ameniñ, diskenn e gribenn d'u.b., divarc'hañ un den rok, bontañ u.b., diblasañ u.b., tognañ u.b., gwaskañ u.b. ; **2.** [kr-] *Hochmut kommt vor dem Fall*, dre glask pignat re uhel e kouezher re izel - e beg ar skeulioù uhel e c'hwez kreñv an avel - pa vezer savet an uhelañ eo al lamm brasañ.

hochmütig ag. : bac'h, brasonius, brasonius a galon, c'hwezet, foeñvet, revalc'h, glorius, tonius, orbis, otus, dichek, gobius, balc'h, rok, emfizius, lorc'hek, lorc'hus, faeüs, grobis, leun a foug hag a lorc'h, fier, fier-droch, fier-ruz, fier-sot, leun a gagal, groñs, grontek, morgant, ourgouilh, brabañsus, randonus, pompus, pompadus, rouflus, uhel, leun a avel, avel gantañ leizh e benn, faro ; *hochmütiger Mensch*, den a lorc'h g., den rok ha morgant g., pompader g., teilleg g., stadenn b., brabañser g., brammer g., braller g., braller e gloc'h g., mailhard g., bugader g., breser g., breser kaoc'h g., boufon g., pabor g., fougaser g., glabouser g., poufer g., kankaler g., toner g., kañfard g., mogetaer g., boufantig g., foeñvour g., toull-ourgouilh g., fougear g., gaoleg g., lorc'heg g., bern trein g., P. brammsac'h g. ; *hochmütiger werden*, dont da vezañ lorc'hus pe lorc'husoc'h, brasaat.

Hochmütigkeit b. (-) : rogentez b., rogoni b., randon g., balc'hder g., balc'hded b., morgañs b., gloriusted b., gloar b., fae g., brabañs g., foug g., brasoni b., koeñv g., brazentez b., avelaj g., lorc'haj g., lorc'h g., lorc'hentez b., lorc'herezh b., ourgouilh g., uhelegezh b., roufl g.

hochnäsige ag. : balc'h, otus, morgant, lorc'hus, lorc'hek, rok, leun a foug hag a lorc'h, fier, fier-droch, fier-ruz, fier-sot, leun a gagal, faeüs, glorius, tonius, gobius, dichek, uhel, bras, c'hwezet, disprizus, dismegañsus, dipitus, brasonius, brasonius a galon, randonus, groñs, grontek, ourgouilh, brabañsus, pompus, pompadus, leun a avel, avel gantañ leizh e benn, leun a valc'hder ; *sie ist hochnäsige*, ur valc'henn a zo anezhi, ur bennsac'henn a zo anezhi, ur bebreñn a zo anezhi, ul lorc'henn a zo anezhi, honnezh a zo ur baboreñn, honnezh a zo ur baborez, ur beg preñnet eo hi, ur pikez eo, honnezh a zo ur plac'h a lorc'h g., honnezh a zo flammik un tamm anezhi, ur stadenn a zo anezhi, bras eo an tamm outi, bras eo an tamm anezhi, bras eo an tamm ganti, un tamm brav a zo enni, honnezh ne c'hall ket plegañ da gac'hat, honnezh ne yelo ket c'hwibu en he genoù, lakaet he deus kegel he mamm en he c'hein, lakaet he deus ur varrenn houarn en he gouzoug, un itron penn-hinkin a zo anezhi, honnezh a zo ur gwall itron, honnezh a zo rok ha morgant, sonn eo evel ur pipi, sonn eo evel ur c'hefeleg, reut eo evel un ibil er bleud, reut eo evel un tamm koad, ur beg m'en argarzh a zo anezhi, brasonius a galon eo.

Hochnäsigkeit b. (-) : fae g., dismeg g., dismegañs b., dispriz g., rogentez b., rogoni b., randon g., balc'hder g., balc'hded b., morgañs b., brabañs g., foug g., brasoni b., koeñv g., brazentez b., avelaj g., lorc'haj g., lorc'h g., lorc'hentez b., lorc'herezh b., ourgouilh g., uhelegezh b.

Hochnebel g. (-s) : gwiskad koumoul g.

hochnehmen V.k.e. (nimmt hoch / nahm hoch / hat hochgenommen) : **1.** sevel, disevel, gorren, gwintañ, dibradañ ; *die Schleppe hochnehmen*, sevel lost ar vroz ; **2.** *jemanden hochnehmen*, flemmañ u.b. dre zejan, flemmañ u.b. diwar farsal, c'hoarzhin goap war

(ouzh, a, da, diouzh) u.b., goapaat (godisat, dejanal, gogea) u.b., ober an diod gant u.b., diodiñ u.b., ober foei d'u.b., ober goap ouzh (diouzh, a, gant, diwar) u.b., stagañ goap ouzh (diouzh, a, da, war) u.b., farsal diwar-bouez (diwar goust) u.b. (Gregor), ober anezhi gant u.b., ober goap ouzh genoù u.b., ober fent gant u.b., ober bisk d'u.b., ober bisk gant u.b., hejañ e gerc'h d'u.b., dejanal gant u.b., ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., ober ar Yannig gant u.b., ober lallaig gant u.b., c'hoari an dall d'u.b., ober an dall d'u.b., ober an ogn gant u.b., skeiñ tachoù d'u.b. (gant u.b.), ober goapaerezh diwar-goust u.b., ober goapaerezh ouzh u.b., ober fent eus u.b., diskolpañ tammoù bihan gant u.b., hegal u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., añjinañ u.b., tunañ u.b., heskinañ (hegaziñ, atahinañ, garchennat) u.b., garchennat ouzh u.b., tremen lost al leue dre c'henoù u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., tremen troad al leue a-dreuz genoù u.b., c'hoari an troad leue d'u.b., c'hoari an nouch gant u.b., ober kaozioù diwar-benn u.b., rouzañ e gased d'u.b., bezañ gant u.b., ober gant u.b., P. frotañ kaoc'h ouzh genoù u.b. ; **3.** *jemanden hochnehmen*, tapout u.b., pakañ u.b., lakaat enk war u.b. ; **4.** P. *jemanden hochnehmen*, kignat u.b., diennañ u.b., goro arc'hant digant u.b. sunañ u.b., gwallañ u.b., gaouiañ u.b., grevañ u.b., ober gaou ouzh u.b., flipat u.b., friponat u.b., touzañ u.b., trufañ arc'hant diwar u.b., debriñ u.b., diwadañ u.b., ober yalc'h diwar-goust u.b., ober godell diwar-goust u.b., laerezh u.b.

hochnotpeinlich ag. : [gwir, istor] *hochnotpeinliches Gericht*, lez-varn ar breudoù, lez uhel a justis b.

Hochofen g. (-s, -öfen) : uhelforn b.

Hochofenherd g. (-s, -e) : teuzlestr g., kleuzeur b.

hochpöppeln V.k.e. (hat hochgepöppelt) : degas war-c'horre, degas war e du, degas da vad, kas da vad, difallañ, sardikaat, sershaat, divorfilañ.

Hochparterre n. (-s, -s) : [tisav.] adraoñ dreistuhelaet g., rez-an-douar uhelaet g.

Hochplateau n. (-s, -s) : uhelblañenn b., uhelgompezen b., uhelenn b., pladenn b., uhelbladenn b., pladenn-venez b.

Hochpreisauto n. (-s, -s) : karr-tan krec'h ar skalfad g., karr-tan eus ar vegenn g.

hochpreisen V.k.e. (pries hoch / hat hochgepriesen) : meuliñ, enoriñ, kanmeuliñ, kanañ gloar da, kanañ klodoù u.b., brudañ, meuraat, uhelbrudañ.

Hochpreismarkt g. (-s, -märkte) : nevid ar produioù krec'h ar skalfad g., nevid ar produioù eus ar vegenn g.

Hochpriester g. (-s, -) : beleg-meur g.

hochprozentig ag. : kreñv, uhel e zregantad ; *hochprozentiges Getränk*, boeson kreñv g., boeson reut g., lambig g., odivi g., hini reut g. ; *ein Schluck Hochprozentiges*, ur banne hini reut g.

hochpuschen V.k.e. (hat hochgepuscht) : lakaat da bignat.

hochradioaktiv ag. : skinoberiek-kenañ ; *hochradioaktiver Abfall*, dilerc'hioù skinoberiek-kenañ lies.

hochragen V.gw. (ist hochgeragt / hat hochgeragt) : balirañ, difourkañ, sevel, sevel dreist d'ar re all, sevel a-us d'ar re all.

hochrechnen V.k.e. (hat hochgerechnet) : istimañ, priziañ.

Hochrechnung b. (-, -en) : prizadur g., istimadur g., istimadenn b.

hochreißen V.k.e. (riss hoch / hat hochgerissen) : 1. sevel, disevel, gorren, gwintañ, dibradañ ; 2. [nij.] distouiñ, adsevel.

Hochrelief n. (-s, -s) : [arz] uhelvos g.

Hochrisikogebiet n. (-s, -e) : [polit.] tachenn arvarus-kenañ b., kom-bro risklus-kenañ g.

Hochrisikogruppe b. (-, -n) : [mezeg.] rummad tud en arvar bras g.

hochrot ag. : ruspin, ruz-gwad, rubenn, ruz-bev, livrin, flamm ; *hochrotes Gesicht*, dremm ruspin b., bizaj ruspin g./b.

Hochrufe lies. : youc'hoù lies., youc'hadennoù lies., youc'hadeg b., youadeg b., youadennoù lies.

hochrund ag. : argeinek, keinek, bolzek, bolzennek.

hochrutschen V.gw. (ist hochgerutscht) : [bragoù, brozhioù] mont d'al laez, sevel d'al laez, risklañ d'al laez.

Hochsaison b. (-, -s) : 1. difreterezh g., prez g., dever g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvilh g., monedonea g., hej ha prez g., lavig g., kabal b., kas-digas g./b., ribouladeg b., kas g./b., fourgas g., fifil g., loc'h ha morloc'h g., firbouch g., bec'h g. ; 2. barr ar maread touristel g., maread touristel e barr e ampled g., barr ar c'houlzad touristel g., koulzad touristel e barr e ampled g., uhelamzer b.

hochschaukeln V.k.e. (hat hochgeschaukelt) : *etwas hochschaukeln*, ober c'hoari gaer gant udb, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, ober charre en-dro d'udb, ober charre gant udb, ober gwelien gant udb, ober trouz bras en-dro d'un afer bennak, ober kalz a reuz evit netra, lakaat war ar barr, mont amplik gant udb, mont amplik d'udb, c'hwezañ udb, lavaret amploc'h eget justoc'h a-zivout udb, broudañ udb / kreskiñ udb (Gregor).

V.em. : **sich hochschaukeln** (haben sich (t-rt) hochgeschaukelt) : bountañ pennadoù an eil en egile.

hochschießen V.k.e. (schoss hoch / hat hochgeschossen) : tennañ, bannañ, strinkañ en amzer, strinkañ er vann.

V.gw. (schoss hoch / ist hochgeschossen) : strinkañ, distrinkañ, flistrañ, plomañ, diflipañ, diflukañ, difukañ, delammat, strimpiñ, dedarzhañ, tarzhañ.

Hochschießen n. (-s) : difluk g., ezflistradur g., ezflistradur g., flistradenn b., flistradur g., flistr g., flistrad g., flistrerezh g., strink g., strinkadenn b., strinkad g., strinkadur g., strinkerezh g., froud g./b.

hochschlagen V.k.e. (schlägt hoch / schlug hoch / hat hochgeschlagen) : sevel ; *den Kragen seines Mantels hochschlagen*, sevel gouzougenn e vantell, sevel gouzoug e vantell.

V.gw. (schlägt hoch / schlug hoch / ist hochgeschlagen) : tarzhañ, dedarzhañ, diruilhañ, fregañ.

hochschnellen V.gw. (ist hochgeschnellt) : 1. gourlammat, piklammat ; 2. lammat, sailhañ, distennañ trumm, distignañ trumm, dizantellañ trumm.

Hochschnellen n. (-s) : 1. lamm g., sailh g., sailhadenn b., sailherezh g., adlamm g., dazlamm g., piklamm g., gourlamm g., draskadenn b. ; 2. distenn trumm g., distign trumm g. ; 3. *plötzliches Hochschnellen des Fiebers*,

kaouad terzienn b./g., barrad terzienn g., barr terzienn g. (Gregor), terzienn foll b.

hochschrauben V.k.e. (hat hochgeschraubt) : 1. [prizioù] lakaat da greskiñ ; 2. mont pelloc'h gant e rekedoù, goulenn muioc'h, uhelaat e c'hoantoù.

hochschrecken¹ V.k.e. [digemm, verb-skoazell **haben** : hat hochgeschreckt] : lakaat da c'hourlammat, lakaat da biklammat, spontañ.

hochschrecken² V.gw. [kemmus, verb-skoazell **sein** : schrak auf / ist aufgeschrocken] : gourlammat, piklammat ; *aus dem Schläfe hochschrecken*, dihaniñ dre spont, dihaniñ a-daol, dihaniñ a-stroñs, dihaniñ en ul lamm / dihaniñ en un taol-kont (Gregor).

Hochschul- ... skol-veur, skolveuriek, skolveurel.

Hochschulabschluss g. (-es, -abschlüsse) : diplom skol-veur g.

Hochschulabsolvent g. (-en, -en) : diplomad g.

Hochschulabsolventin b. (-, -nen) : diplomadez b.

Hochschulbildung b. (-) : stummadur skol-veur g.

Hochschule b. (-, -n) : skol-uhel b., skol-veur b., uhelskol b.

Hochschüler g. (-s, -) : studier g.

Hochschülerin b. (-, -nen) : studierez b.

Hochschullehrer g. (-s, -) : kelenner skol-veur g.

Hochschullehrerin b. (-, -nen) : kelenneres skol-veur b.

Hochschulreife b. (-) : bachelouriezh b.

Hochschulstudium n. (-s, -studien) : studioù skol-veur lies.

hochschwanger ag. : *hochschwanger sein*, bezañ brazez-ac'hub (brazez-tenn, brazez-darev, brazez-vras, prest da chom), bezañ tost d'an termen, bezañ dougerezh tost d'an termen, bezañ tost d'ober he zro, bezañ he c'hof betek he lagad.

Hochsee b. (-) : lark g. / donvor (Gregor) g., keinvor g., mor bras g., dour digor g., mor digor g., mor diaod g.

Hochseefischerei b. (-) : pesketaerezh donvor g., pesketaerezh keinvor g., pesketaerezh er morioù pell g., pesketaerezh er morioù don g., ar vicher vras b., pesketaerezh da greiz g., pesketa en donvor g.

Hochseeregatta b. (-, -regatten) : redadeg-vagoù war an donvor b.

hochseetüchtig ag. : [merdead.] terket evit an donvor.

hochsehen V.gw. (sieht hoch / sah hoch / hat hochgesehen) : sellet d'an nec'h, sellet er vann.

Hochseil n. (-s, -e) : fun usdouar b., fun stegn b.

Hochseilakt g. (-s, -e) : tro ouesk fungoroll b.

hochselig ag. : Doue d'e bardono, Doue d'he fardono, dirak Doue ra vezo e ene, dirak Doue ra vezo hec'h ene, bennozh Doue war e anv, bennozh Doue war hec'h anv.

Hochsicherheitstrakt g. (-s, -e) : karter uhelsurentez g.

Hochsilo g./n. (-s, -s) : silo g.

Hochsinn g. (-s) : haelder a spered g.

hochsinnig ag. : hael, nobl a spered, kalonek.

Hochsitz g. (-es, -e) : gwere g., mirador g.

Hochsommer g. (-s, -) : kreiz an hañv g., kalon an hañv b., barr an hañv g., gor an hañv g., hañv bras g. ; *im Hochsommer*, e-kreiz (dre greiz, gant kreiz, e kalon) an hañv, e barr an hañv, e gor an hañv, en hañv bras, en hañv mik.

hochsommerlich ag. : eus kreiz an hañv, ... kreiz an hañv.

Adv. : evel e kreiz an hañv, evel en hañv bras.

Hochspannung b. (-, -en) : 1. [tredan.] tredanvarr uhel g. ; 2. [dre skeud.] tennder bras g.

Hochspannungsgenerator g. (-s, -en) : [tredan.] ganer tredanvarr uhel g.

Hochspannungsleitung b. (-, -en) : [tredan.] linenn tredanvarr uhel b.

Hochspannungsmast g. (-es, -en/-e) : [tekn.] peul linenn tredanvarr uhel g.

hochspielen V.k.e. (hat hochgespielt) : *etwas hochspielen*, ober c'hoari gaer gant udb, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, ober charre en-dro d'udb, ober charre gant udb, ober gwelien gant udb, ober kalz a reuz evit netra, ober trouz bras en-dro d'un afer bennak, lakaat war ar barr, mont amplik gant udb, mont amplik d'udb, c'hwezañ udb, lavaret amploc'h eget justoc'h a-zivout udb, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, broudañ udb / kreskiñ udb (Gregor).

Hochsprache b. (-, -n) : yezh lennegel b., yezh standart b.

hochspringen V.gw. (sprang hoch / ist hochgesprungen) : [sport] lamm a-serzh.

Hochspringer g. (-s, -) : [sport] lammer a-serzh g.

Hochspringerin b. (-, -nen) : [sport] lammerez a-serzh b.

hochspritzen V.gw. (ist hochgespritzt) : strinkañ, distrinkañ, flistrañ, plomañ, diflistrañ, diflipañ, diflukañ, difukañ, delammat, strimpliñ, tarzhañ, dedarzañ, flinkañ, saflikañ.

Hochspritzen n. (-s) : saflik g., difluk g., flistradenn b., flistradur g., flistr g., flistrad g., flistrerezh g., strink g., strinkadenn b., strinkad g., strinkadur g., strinkerezh g.

Hochsprung g. (-s, -sprünge) : [sport] lamm a-serzh g.

höchst ag. : *sellit ouzh höchste(r,s)*.

Höchst- ... uc'hek, ... uhelañ, peur-, brasañ.

Höchstalter n. (-s) : oad uc'hek g., oad koshañ g.

hochstämmig ag. : *hochstämmiges Holz*, koad-diskoultr g.

Hochstand g. (-s, -stände) : gwere g., mirador g.

Hochstapelei b. (-, -en) : 1. c'hwiberezh g., skraperezh g., fliperezh g., korbinerezh g., touellerezh g. ; 2. [dre skeud.] pompadoù lies., roufl g., brabañs g., fougaserezh g., gloar b., glabouserezh g., glabous g., brabañserezh g., bragerezh g., fougerezh g., pouferezh g., kañfarderezh g., bugaderezh g., bugad g., c'hwez hag avel.

hochstapeln V.gw. (hat hochgestapelt, hat gehochstapelt) : 1. friponiñ, lamponat, bevañ diwar c'hwiberezh, bevañ diwar skraperezh, bevañ diwar fliperezh, bevañ diwar korbinerezh, bevañ diwar douellerezh ; 2. [dre skeud.] kankalat, lorc'henniñ, poufal, lorc'hañ, teilat, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, c'hoari e baotr, brabañsal, bezañ pompus en e gomzoù, ober foug gant e ouiziegezh, bragal, dougen roufl, fougéal, en em rollañ, debriñ mel, ober tron, bezañ digoroù gant an-unan frankik, bezañ ur bern tron gant an unan, ruflañ avel ha moged, sachañ dour d'e foenneg, rual gant an avel, bezañ modoù bras gant an-unan, bezañ modoù rondonus gant an-unan.

Hochstapler g. (-s, -) : 1. c'hwiblaer g., c'hwib g., skrapier g., filouter g., toueller g., lapin g. ; 2. [dre skeud.] brabañser g., boufon g., pabor g., fougaser g., glabouser

g., fougier g., kankaler g., toner g., kañfard g., konikl g., straker g., poufer g., foeñvour g., toull-ourgouilh g., bugader g., brammer g., braller g., braller e gloc'h g., mailhard g., breser g., breser kaoc'h g., c'hwezer g., lorc'heg g., bern trein g., P. sac'h-c'hwez g., marc'h-kaoc'h g., marc'h-mel g., hejer-e-doull g., teilleg g., fougaser brein g., koantat pabor g., kac'her polos g., kac'her kanetiniier g.

Höchstaufstieg g. (-s, -e) : [nij.] usvevenn nijal b.

Höchstbelastung b. (-, -en) : karg vrasañ aotreet b., karg uc'hek b.

Höchstbetrag g. (-s, -beträge) : somm uhelañ b. ; *bis zum Höchstbetrag von*, betek ... d'ar muiañ-holl, betek tizhout.

Höchstbietende(r) ag.k. g./b. : neb hag a ginnig an uhelañ priz.

Höchstdero [istor, renadenn anv-kadarn] ... e Veurdez.

Höchstderselbe(r) ag.k. g. : [istor] e Veurdez.

höchste(r,s) ag. : 1. uhelañ, uc'hek, hirañ ; *der höchste Gipfel*, ar penn (ar poent) uhelañ g. ; *in höchster Not*, justik, just a-raok ma vije bet re ziwezhat ; *es ist höchste Zeit*, poent bras eo, tremen pred eo, kozh poent eo, tremen poent eo, gwall poent eo, pase poent eo, poentoc'h eo, despailh a zo, poent eo kabalat, en em zifretañ 'zo ret, mil mall eo, pase mall eo, n'eo ket a-walc'h, koulsoc'h eget koulz eo ; *es ist höchste Zeit, dass du heiratest*, pase poent (tremen poent, kozh poent) eo dit dimeziñ, koulsoc'h eget koulz eo dit dimeziñ ; *das Ass ist die höchste Karte*, ar born a zo mestr war ar c'hartennoù all ; *das Höchste*, ar muiañ g., an hirañ g. ; P. *das ist das höchste der Gefühle*, ne'z in ket pelloc'h eget ar c'hinnig-se ; *das Leben ist das höchste Gut des Menschen*, stagetoc'h e vezer ouzh ar c'hroc'hen eget ouzh ar roched ; 2. [dre skeud.] dreist, muiañ ; *das höchste Wesen*, ar Boud dreist pep tra g., ar Boud uhelañ g., ar Peurvoud g., ar Boud muiañ g. ; *das höchste Gut*, ar Peurvad g., ar Mad-dreist g. ; *der Allerhöchste*, an Hollc'halloudeg g., an arc'hmeistr g., an den muiañ g. ; *in höchstem Grade*, en derez uhelañ, kenañ, dreist ar barr, ken-ha-ken, mui-pegen-mui, gwazh-pegen-gwazh, ken ez eo, mard eus unan, mard eus hini ; *aufs Höchste bestürzt*, souezhet-marv, gwall vantret ; *im höchsten Grade, im höchsten Maße*, en derez uhelañ ; *auf höchsten Touren*, herrañ ma c'hall, ken na strak, ken na foeltr, ken na fu, ken na findaon ; *die höchsten Stufen erklimmen*, sevel betek ar pazennoù uhelañ, diraeziñ an derezioù uhelañ, mont en ur garg eus ar re enorusañ ; *höchste Gewalt*, arc'hmeistrii b. ; [yezh.] *höchster Grad*, derez uhelañ g.

Adv. : *höchst erstaunt*, souezhet-mik (-bras, -marv, dreist ar barr) ; *höchst wichtig*, hollbouezus, pouezus-kenañ, pouezus-meurbet, a bouez bras, hag a denn da vraz, hag a zoug pouez bras, hag a dalv kalz, hag a gont kalz ; *höchst interessant*, a'r brasañ deur, eus an dedennusañ-holl, dedennus-kenañ ; *höchst wahrscheinlich*, kredapl-bras ; *aufs Höchste steigen*, dont en e varr, degouezhout en e uhelañ, tizhout e varr, mont pellañ ma c'haller, sevel uhelañ ma c'haller.

hochstecken V.k.e. (hat hochgesteckt) : sevel, ober ur sav da.

hochstehend ag. : a renk uhel.

hochsteigen V.gw. (stieg hoch / ist hochgestiegen) : sevel, pignat, krapañ, krampañ, mont d'an nec'h, mont war-laez, sevel er vann, sevel d'an nec'h, graviañ ; *der Ärger steigt in ihm hoch*, ur c'horfad droug a zo o sevel ennañ, sevel a ra kintoù ennañ, mont a ra kintoù ennañ, hennezh a ya ur sac'had droug ennañ, hennezh a ya ur c'horfad droug ennañ, sevel a ra droug en e gorf, trenkañ a ra e spered outañ, ne harz ket mui e wad, sevel a ra ar gwad d'e benn, emañ e wad o vont e dour, sevel a ra broc'h ennañ, komañs a ra da c'harvaat ; deuet ez eus tro en e voned, emañ o c'hinañ.

Hochsteigen n. (-s) : pignidigezh b., savidigezh b., gorroidigezh b., krapadenn b., kraperezh g.

hochsteigenhändig Adv. : gant e dom e-unan.

hochstellen V.k.e. (hat hochgestellt) : lakaat war an uhel, gorren, gwintañ.

Hochstellaste b. (-, -n) : [stlenn.] stokell Pennlizherenn b.

höchstens Adv. : d'ar muiañ, d'ar muiañ-holl, ar muiañ, d'an hirañ-holl, d'an hirañ, da hirañ, hep tamm ouzhpenn, hep hini ouzhpenn, d'ar gwellañ tout ; *ich esse höchstens dreimal pro Tag*, tri fred bemdez eo ar muiañ a zebran.

Höchstfall g. (-s, -fälle) : *im Höchstfalle*, d'ar gwashañ-holl, d'ar muiañ-holl.

Höchstform b. (-, -en) : [sport] *in Höchstform*, en e varr, en e wir wellañ, en e zour hag en e c'heot, en e voued, en e voued leun, e barr e nerzh, e barr e yec'hed.

Höchstgebot n. (-s, -e) : uhelañ kinnig g.

höchstgefährlich ag. : dañjerus ken ez eo ; *dieser Bergpfad ist höchstgefährlich*, ar wenodenn-venez-se a zo un torr-gouzoug, ar wenodenn-venez-se a zo un torr-divhar d'an dud ; *eine höchstgefährliche Krankheit*, ur c'hleñved tu pe du g., ur c'hleñved grizias g.

Höchstgeschwindigkeit b. (-, -en) : 1. uhelañ tizh posupl g., tizh uc'hek g. ; 2. brasañ tizh aotreet g., harz-herr g.

Höchstgrenze b. (-, -n) : bevonn uhelañ b., peurvevonn b., usvevonn b. ; *eine Höchstgrenze erreichen*, degouezhout en e uhelañ, na c'hallout mont pelloc'h, bezañ aet pellañ ma c'haller, bezañ aet betek ar penn pellañ.

hochstilisieren V.k.e. (stilisierte hoch / hat hochstilisiert) : koantaat, propikat, rikamaniñ.

hochstimmig ag. : uhelvouezhiek.

Hochstimmung b. (-, -en) : birvilh g., bervidigezh b., bervder g., trelaterezh g.

hochstirnig ag. : talek.

Höchstlastzeit b. (-, -en) : [tredan.] mare ar brasañ bevezerezh tredan g., mare soulgreskoù ar bevezadur tredan g., barr beveziñ tredan g., bogvezh ar bevezadur tredan b., bog ar bevezadur tredan b., barrvezh ar bevezadur tredan g.

Höchstleistung b. (-, -en) : 1. [tredan.] askorad brasañ g., askorad uc'hek g. ; 2. [sport] gourc'hoù g. [*liester gourc'heier*], rekord g.

Höchstmaß n. (-es) : uc'hegenn b. ; *ein Höchstmaß an Zurückhaltung an den Tag legen*, chom bete gouzout, gortoz bete gwelet, gortoz bete gouzout, derc'hel gant an-unan, derc'hel kloz war e vennozh, derc'hel en e c'henoù pezh 'zo en e spered.

höchstmöglich ag. : ar muiañ a c'haller, ar muiañ ma c'haller, kement ha ma vo gallet, ar muiañ ne vo ken ar gwellañ.

höchstpersönlich Adv. : eñ end-eeun, e-unan-penn / e-unan-kaer / a-benn person (Gregor).

Höchstpreis g. (-es, -e) : priz uhelañ g., priz uc'hek g.

Höchstpreisgesetz n. (-es) : [istor] lezenn diwar-benn ar prizioù uc'hek aotreet b., lezenn diwar-benn ar prizioù uhelañ aotreet b.

höchstprozentig ag. : e stad ar brasañ paoter.

höchstrichterlich ag. : [gwir] eus al lez uhelañ, ... al lez uhelañ, eus al lez-terriñ, ... al lez-terriñ.

Höchstsatz g. (-es, -sätze) : feur uhelañ g.

Höchststand g. (-s, -stände) : live uhelañ g. ; *die See hat ihren Höchststand erreicht*, barr eo ar mor, en e c'hourlen emañ ar mor, gourlen eo ar mor, gourlen a zo, en e vrasañ emañ ar mor, mor bras a zo.

Höchststrafe b. (-, -n) : kastiz pounnerañ g.

Höchststufe b. (-, -n) : [yezh.] derez-uhelañ ar c'henveriañ g.

höchstwahrscheinlich ag. : tremen sur, kasi sur ; *höchstwahrscheinlich ist er jetzt tot*, marv eo, douetus - marv eo, sur a-walc'h - straket eo e graoñenn, sur a-walc'h.

Höchstwert g. (-s, -e) : talvoudegezh uc'hek b., gwerzh uhelañ g.

Höchstzahl b. (-, -en) : niver uc'hek g.

höchstzulässig ag. : uc'hek aotreet, brasañ aotreet, uhelañ aotreet ; *höchstzulässige Dosis*, dozenn uhelañ aotreet b. ; *höchstzulässige Konzentration*, brasañ paoter aotreet g.

Hochtechnologie b. (-, -en) : teknologiezh uhel b., teknologiezh vlein b., teknologiezh pennaraok b., uheldekologiezh b.

Hochtemperaturreaktor g. (-s, -en) : reaktor gwrezverk uhel g.

Hochton g. (-s, -töne) : sonliv skiltr g.

hochtönend ag. : 1. skiltr, tregernus ; 2. pompus, pompoulik, lidus, tonius, leun a c'hwez, leun a stambouc'h ; *hochtönende Worte*, komzoù leun a stambouc'h lies, komzoù pompus lies., komzoù leun a c'hwez lies., komzoù pompoulik lies., komzoù c'hwezhiell lies.

Hochtour b. (-, -en) : 1. troiad er menezioù b. ; 2. *auf Hochtouren*, herrañ ma c'hall ; *im Betrieb läuft die Produktion auf Hochtouren*, emañ al labouradeg e barr hec'h ampled.

hochtourig ag. : [keflusker] hag a dro a dizh uhel.

Adv. : a dizh uhelañ.

hochtrabend ag. : pompus, pompoulik, lidus, tonius, moliac'hus, stambouc'hhet ; *hochtrabende Worte*, komzoù leun a stambouc'h lies, komzoù pompus lies., komzoù leun a c'hwez lies., komzoù pompoulik lies., komzoù c'hwezhiell lies.

hochträchtig ag. / **hochtragend** ag. : [loen.] tost da gelinañ, prest da halañ, tost da borchelliñ h.a, prest da c'henele he re vihan, tost da dreiñ, prest da nodiñ, tost d'an termen, tost d'ober he zro, pouez enni ; [saout] *hochtragende Kuh*, devezenn b. ; *hochtragend sein*, deveziñ ; *die Kuh ist hochträchtig*, ar vuoc'h a zo pouez enni, deveziñ a ra ar vuoc'h.

hochtreiben V.k.e. (trieb hoch / hat hochgetrieben) : lakaat da bignat, lakaat da greskiñ, c'hwezañ, lakaat kresk war.

Hoch- und Tiefbau g. (-s) : *der Hoch- und Tiefbau*, ar sevel tiez hag al labourioù foran g.

hochverdient ag. : dellezek-meurbet, dellidus-kenañ ; *um das Vaterland hochverdient*, dellezek eus brasañ anaoudegezh ar vro.

hochverehrt ag. : meurbet doujet.

Hochverrat g. (-s) : uhelvarad g., uheldreitouriezh b., uheldrubarderezh g.

Hochverräter g. (-s,-) : uheldreitour g., uhelvaradour g., uheldrubard g.

hochverschuldet ag. : *hochverschuldet sein*, bezañ karget a zle (Gregor), bezañ bec'hiet gant an dleoù, bezañ sammet gant dle, bezañ sammet a zle, bezañ gwriet a zle, bezañ taget a zle, bezañ ur bern dle war an-unan, kaout ur bern dle, kaout dle betek toull e c'houzoug, bezañ dalc'het a bep lec'h (a bep tu), bezañ Fañch ar Berr gant an-unan, bezañ stag e vag dre holl, bezañ rivinet e boch gant ar vezh.

hochverzinslich ag. : war gampi uhel.

Hochwald g. (-s,-wälder) : fusteg uhel b.

Hochwasser n. (-s) : 1. dourgresk g., dour-kresk g., dour bras g., uheldourioù lies., remoul g., torrad-dour g., liñvadenn b., liñvad g., dour-beuz g., dic'hann-dour g., dic'hann g. ; 2. mor en e vog g., mor-bras g., gourlanv g., gourlen g., mor en e c'hourlen g., mor gourlen g., uhelvor g., lanvezh g., leunvor g., barr ar mor g., mor en e vrasañ g. ; *bei Hochwasser*, d'ar mor uhel, pa vez ar mor en e c'hourlen, d'ar mor gourlen.

hochwasserfrei ag. : diliñv, diveuz.

Hochwasserspiegel g. (-s) : live tizhet gant an dour-beuz g. ; *Sinken des Hochwasserspiegels*, digresk an doureier g., dichal an dour-beuz g. ; *der Hochwasserspiegel sinkt*, digreskiñ a ra an dour-beuz, dichalañ a ra an dour-beuz.

hochwerfen V.k.e. (wirft hoch / warf hoch / hat hochgeworfen) : bannañ er vann, stlepel er vann, teurel er vann, teuler en avel, bannañ en avel.

hochwertig ag. : 1. a dalvoudegezh vras, prizus, prizius, dibriz, uhelbriz, uhelwerzh, gwerzh, a werzh bras ; *Küchenabfälle können zu hochwertigem Kompost verwertet werden*, bez e c'haller kavout implij eus an dilerc'hioù kegin evit gounit rotel a-zoare ; 2. [mengleuz.] uhel ar bec'h kailh a zo ennañ, kreñv ar c'hailh ennañ, pinvidik.

Hochwild n. (-s) : jiber bras g./str., jiboez bras g./str., gouezaj bras g. ; *Jagd auf Hochwild*, hemolc'h loened bras g., hemolc'h jiboez bras g.

hochwillkommen ag. : 1. deu-et-mat, erru-mat ; 2. [dre skeud.] a zegouezh just e ratre vat, a zegouezh just e koulz vat, a zegouezh just e poent hag en amzer, a zegouezh just pa zere, a zegouezh just pa vez ret, a zegouezh just er mare dereat, a zegouezh just d'ar poent, a zegouezh just e poent mat.

hochwinden V.k.e. (wand hoch / hat hochgewunden) : sevel, gwintañ, gorren.

hochwohlgeboren ag. : uhelouenn, uhelwad, a lignez uhel, a ouenn uhel.

Hochwürden lies. : *Eurer Hochwürden* (Ew. *Hochwürden*), Tad enorus (Gregor), va zad meurbet doujet g., ho Prazoniezh b., Reverant g.

hochwürdig ag. : 1. reverant ; 2. [relij.] *das Hochwürdigste*, ar Sakramant Benniget g., Sakramant an Aoter g.

Hochzahl b. (-,-en) : [mat.] galloutaer g., mac'herg.

Hochzeit¹ b. (-,-en) : 1. euredenn b., eured g./b., dimeziñ g. [*liester dimezioù*], dimez g., dimezenn b., fest eured g., friko g./b. ; *eine zivile Hochzeit*, un dimeziñ keodedel g. ; *eine feierliche Hochzeit*, un dimeziñ anat g., un dimeziñ graet gant un drein vras g., un dimeziñ a-stok g., un eured cheuc'h g./b., un eured tonius g./b. ; *silberne Hochzeit*, eured arc'hant g./b., pempvet deiz-ha-bloaz warn-ugent an dimeziñ g. ; *goldene Hochzeit*, eured aour g./b., hanterkantvet deiz-ha-bloaz an dimeziñ g. ; *diamantene Hochzeit*, eured diamant g./b., triugentvet deiz-ha-bloaz an dimeziñ ; *Hochzeit feiern* (*halten*), lidañ an eured, ober an eured ; *am Tag ihrer Hochzeit*, deiz hec'h eured ; *auf die Hochzeit gehen*, mont d'an eured ; *von einer Hochzeit zurückkehren*, distreiñ eus un eured ; *viele Leute waren da, bei der Hochzeit*, kalz a dud a oa en eured ; *Annullierung einer Hochzeit*, freuz-eured g. ; 2. *er will auf zwei Hochzeiten tanzen*, war un dro e fell dezhañ bezañ er foar hag er park, war un dro e fell dezhañ bezañ er forn hag er vilin, klask a ra kaout ar glas hag ar sec'h, klask a ra lazhañ div voualc'h gant an hevelep tenn, klask a ra lazhañ div voualc'h gant ur maen, klask a ra lazhañ div c'had gant un tenn, emañ o redek div c'had ; *man kann nicht auf zwei Hochzeiten gleichzeitig tanzen*, ne c'heller ket kanañ ha c'hwitellat war un dro, ne c'haller ket seniñ ar c'hleier ha mont d'ar brosesion war un dro, ne c'haller ket bezañ war un dro er forn hag er vilin, unan a zaou, ne c'haller ket lazhañ div c'had gant un tenn nemetken ; [kr-I] *es ist nicht alle Tage Hochzeit*, ne vez ket lazhet moc'h bemdez ; 3. [moull.] doubladur g.

Hochzeit² b. (-,-en) : [lenn.] barr g., barr ar brud g., kreiz ar brud g., bog ar brud b., bleuñvidigezh b., bleuñv str., bleuñvenn b., boked g.

Hochzeiter g. (-s,-) : den nevez g., gwaz nevez g., danvez-pried g.

hochzeitlich ag. : ... eured.

Hochzeitsbett n. (-s,-en) : gwele eured g.

Hochzeitsfeier b. (-,-n) : eured g./b., euredenn b.

Hochzeitsgast g. (-es,-gäste) : den pedet d'an eured g. ; *Hochzeitsgäste*, eured g./b., tud an eured lies.

Hochzeitsgedicht n. (-s,-e) : barzhoneg eured g./b.

Hochzeitsgeschenk n. (-s,-e) : prof dimeziñ g.

Hochzeitsgesellschaft b. (-,-en) : eured g./b., tud an eured lies.

Hochzeitsgott g. (-s) : [mojenn.] Hymenaios g., Himen g., Himene g., doue an euredoù g.

Hochzeitskleid n. (-s,-er) : robenn eured b., dilhad eured g.

Hochzeitsleute lies. : eured g./b., tud an eured lies.

Hochzeitsmahl n. (-s,-el-mähler) : friko eured g./b., friko g./b., banvez eured g., festailhoù lies., fest eured g., pred eured g., pred dimeziñ g.

Hochzeitsmarsch g. (-es,-märsche) : dibunadeg tud an eured b., dibunadeg an eured b., ambrougadeg an dud nevez b.

Hochzeitsnacht b. (-,-nächte) : nozvezh eured b.

Hochzeitspaar n. (-s,-e) : *das Hochzeitspaar*, an daou yaouank lies., an dud-nevez lies., an dud-yaouank lies., an daou zen nevez lies.

Hochzeitsreise b. (-,-n) : beaj eured b.

Hochzeitsring g. (-s,-e) : gwalenn-eured b., gwalenn-dimeziñ b., euredenn b.

Hochzeitssschmaus g. (-es,-schmäuse) : friko eured g./b., friko g./b., banvez eured g., festailhoù lies., fest eured g., pred eured g., pred dimeziñ g.

Hochzeitsstag g. (-s,-e) : deiz an eured g., deiz an dimeziñ g.

Hochzeitszug g. (-es,-züge) : dibunadeg tud an eured b., dibunadeg an eured b., ambrougadeg an dud nevez b.

hochziehen V.k.e. (zog hoch / hat hochgezogen) : sevel, gorren, gwintañ, hiñsiñ ; *die Segel hochziehen*, goueliañ, lakaat da ouel, difarleañ, mont da ouel, sevel al lien-gouel, gorren al lien-gouel, astenn e lien, astenn ar ouel, sevel al lienaj d'an nec'h, gorren ar gouelioù, sevel al lien, sevel ar gouelioù, hiñsiñ ar gouelioù ; *als Zeichen der Trauer die Flagge auf halbe Höhe des Mastes hochziehen*, sevel ar banniel betek hanter ar fust e sin a gañv ; *seine Hose hochziehen*, ober ur sav d'e vragoù, sevel e vragoù ; *seinen Rotz hochziehen*, ruflañ e vic'hi, suc'hellat, fronal, chuchal, kas ar vuoc'h d'ar solier, tennañ Morvan er solier, sachañ Loull d'e doull, sachañ Yann d'ar grignol, sachañ ar c'hazh d'ar gambr, tennañ ar skeul er solier ; *die Augenbrauen hochziehen*, krizañ e dal, kabridañ e dal, ober ur bod sperm, roufennañ e dal, rizennañ e dal, ober gourennoù du, ober ur c'hruz d'e abrantoù, mouspenñ, moulbenñ, sevel ar gourennoù (e c'hourennoù) (Gregor), bezañ krizet e dal, bezañ roufennet e dal, bezañ rizennet e dal, bezañ prederiet e dal ; *eine Zugbrücke hochziehen*, gwintañ (sevel) ur porzh-gwint ; *etwas mit einer Winde hochziehen*, traouilhath udb.

Hochziel n. (-s,-e) : uhelvennad g., uhelvennozh g., pal meur g.

Hochzins- ... war gampi uhel.

hochzwirbeln V.k.e. : tortigellañ, gweata, korvigellañ ; *er hat sich den Schnurrbart hochgezwickelt*, daou lost mailhard a zo dindan e fri.

Hocke b. (-,-n) : **1.** [labour-douar] kakuad g., gwrac'hell b. ; *Garben in Hocken setzen*, kakuadañ, gwrac'hellat ; **2.** [sport] lamm kluch g., lamm puch g. ; **3.** kluch g., puch g., kuchadenn b., puchadenn b. ; *in die Hocke gehen, sich in die Hocke setzen*, kluchañ, puchañ, mont en e buch (en e gluch, en e gluchoù), mont war e buch (war e buchoù), mont da yariñ (da buchañ, da gluchañ), ober ur kuchadenn (ur gluchadenn), flutañ, en em flutañ, yariñ, yarañ, kemeneriñ, sebouriñ, azezañ gant e baviou pleget dindan ar c'horf ; *sich von der Hocke erheben, aus der Hocke hoch kommen*, dibuchañ ; *in der Hocke sitzen*, bezañ puchet, bezañ kluchet, bezañ war e gluchoù, bezañ en e gluch, bezañ e kluch, bezañ war e buchoù, bezañ en e buch, bezañ war e buch, bezañ azezet gant e baviou pleget dindan ar c'horf ; *jemanden in die Hocke bringen*, flutañ u.b.

hocken V.k.e. (hat gehockt) : [labour-douar] *das Getreide hocken*, kakuadañ, gwrac'hellat.

V.gw. (hat gehockt / ist gehockt) : **1.** [skol] (hat) : *hocken bleiben*, eilañ ur c'hlas, ober un eil bloavezh en hevelep klas ; **2.** (hat) : bezañ puchet, bezañ kluchet, bezañ en e buch (en e gluch, en e gluchoù), bezañ azezet gant e baviou pleget dindan ar c'horf ; *im Schneidersitz hocken*, bezañ kemeneret war al leur ; *jemanden zum Hocken bringen*, flutañ u.b. ; **3.** (hat) : *immer zu Hause hocken*, bezañ luduek (yeuek), chom souchet er gêr, en em glenkañ en e di, bevañ bac'het en e di ; *er hockt die meiste Zeit in der Kneipe*, delc'her a ra taol-gont an ostaleri en e sav, hennezh a zo ur peul-tavarn, techet eo da daveriñ, er chapel e vez peurliesañ, e chapel ar bod iliaev e vez peurliesañ, ouzh an daol santel e vez peurliesañ, bevañ a ra en ostaleri, hennezh a zo ur reder tavarnioù ; **4.** (hat) : *er hockte hinter einem Busch*, pladet e oa a-dreñv ur bod, plavet e oa a-dreñv ur bod, souchet e oa a-dreñv ur bod, skoachet e oa a-dreñv ur bod, tamolodet e oa a-dreñv ur bod, puchet e oa a-dreñv ur bod, kluchet e oa a-dreñv ur bod ; **5.** (ist) : lammat, puchet e gorf ; **6.** [laboused] (hat) : bezañ kludet, bezañ pintet, bezañ gwintet ; *ein Vogel hockt auf dem Dach*, ul labous a zo kludet war an doenn, ul labous a zo gwintet war an doenn, ul labous a zo pintet war an doenn ; *der Vogel hockt auf einem Zweig*, kludet eo an evn war ur skour, pintet eo al labous war ur brank, gwintet eo al labous war ur brank, branket eo al labous ; *auf Eiern hocken*, bezañ e gor, bezañ o (war) c'horiñ, goriñ viou ;

V.em. : **sich hocken** (hat sich (t-rt) gehockt) : **1.** *sich in einen Winkel hocken*, mont da souchañ en ur c'hogn, tamolodiñ en ur c'hogn, kluchañ (skoachañ, puchañ, en em zastum) en ur c'hogn ; **2.** *sich irgendwohin hocken*, teurel e revr lec'h bennak, lakaat e revr war e c'henoù, lakaat ar born war e c'henoù.

hockend ag. : puchet, kluchet, war e gluchoù, en e gluch, e kluch, war e buchoù, en e buch, war e buch, ramblet.

Hocker g. (-s,-) : **1.** skabell b., skabellenn b., brich b., briched g., tous g., pased b., skaon g./b. ; **2.** [dre skeud.] *locker vom Hocker*, kempennik, trañkilik, koul, koulik, ken distrafuilh ha tra, war e oarig, war e bouezig, war e sklavig, war e zres, war e zresig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigoù, war e boz, war e vadober, war e blaen, dousik ha plaen, plarik ; **3.** *das haut einen vom Hocker*, peadra a zo da bilat un den ! gouest eo da bilat ac'hanoc'h ! spontus eo ! un estlamm gwelet ! ur bam eo ! peadra a zo da vamañ ! chom a ran war va c'hement all ! chom a ran skodeget o klevet kement-se ! sabatuet-mik on o klevet an dra-se ! chom a ran abafet-lip ! tapet lopes on ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arvestoù ! badaouet on o welet an dra-se ! chom a ra balc'h va genoù o welet kement-se ! kement-se a daol ac'hanon en alvaon ! ha pa gouezhfe an neñv warnon, ne vefe ket gwashoc'h ! ; *das haut keinen vom Hocker*, n'eus ket peadra da estlamiñ.

Höcker g. (-s,-) : **1.** baleg g., balir g., tuchenn b., torgenn b. ; **2.** [korf.] torzhell b., torgenn b., bos g., bosenn b., tort g., tortenn b. ; *Hüfthöcker*, korn-klun g., korn-lez g., korn al lez g., penn al lez g.

Hockerhersteller g. (-s,-) : skabeller g.

höckerig ag. : 1. torgennek, digompez ; 2. [korf.] tort ; *einhöckeriges Kamel*, dremedal g. ; *Kamele sind zweihöckerig*, kañvaled a zo daou dort (daou vos) war o c'hein.

Höckerschwan g. (-s, -schwäne) : [loen.] alarc'h roueel g. [*liester* elerc'h roueel].

Hockey n. (-s) : [sport] hoke g. ; *Hockey spielen*, c'hoari hoke.

Hockeyball g. (-s, -bälle) : groll hoke b., horell hoke g.

Hockeyschläger g. (-s, -) : [sport] bazh-hoke b., kammell b., bazh-horell b., bazh-dotu b.

Hockeyspiel n. (-s, -e) : [sport] abadenn hoke b.

Hockeyspieler g. (-s, -) : [sport] c'hoarier hoke g.

Hockstellung b. (-, -en) : stumm war buch g., dalc'h war buch g., dalc'h korf puchet g., dalc'h korf kluchet g.

Hode g. (-n, -n) / **Hode** b. (-, -n) / **Hoden** g. (-s, -) : [korf.] kell [*liester* kelloù, divgell] b., P. kouilhenn [*liester* kouilhoù] b., paro str., prunenn b. ; *die Spermatozoen werden in den Hoden produziert*, ar spergelliged a vez furmet en divgell ; *mit ansehnlichen Hoden ausgestattet*, kalloc'h, kellek, kouilhek ; *Tier, dessen Hoden nicht gleich groß sind*, loen rangouilh g. ; *die Hoden*, an divgell lies., [dre elevez] ar reizhoù lies.

Hodenbruch g. (-s, -brüche) : [mezeg.] avelenn e sac'h an divgell b.

Hodenentzündung b. (-, -en) : [mezeg.] tanienn an divgell b., gousac'hfo g.

Hodenkanälchen n. (-s, -) : [korf.] tuellenn spergaser b.

Hodensack g. (-s, -säcke) : [korf.] sac'h g., poch g., gousac'h g., bisac'h g., sac'h an divgell g., yalc'h b. ; *mit einem imposanten Hodensack ausgestattet*, kalloc'h, kellek.

Hof g. (-s, -höfe) : 1. porzh g. ; *offener Hof*, kourd g., reper g. ; *im (auf dem) Hof spielen*, c'hoari war ar porzh ; *kleiner Hof*, porzhig g. [*liester* porzhioùigoù] ; 2. [dre astenn.] merouri b., mereuri b., atant g., feurm b., ti-feurm g., menaj g., kêr b., tachenn b., tiegezh g., plas g., koumanant g. ; *von Haus und Hof verjagt (vertrieben) werden*, bezañ diannezet, bezañ lakaet er-maez eus e dra (Gregor), bezañ argaset ha diberc'hennet, bezañ bannet eus e di ; *einen Hof betreiben*, derc'hel tiegezh, derc'hel merouri, derc'hel douar, derc'hel feurm, derc'hel menaj, menajiñ, kunduiñ ur feurm ; 3. lez b. ; *der königliche Hof*, lez ar roue b. ; *zu Hofe gehen*, bezañ un den a lez (Gregor), daremprediñ al lez ; *Hof halten*, bezañ gant e lez ; 4. [dre skeud.] *einer Dame den Hof machen*, ober (tailhiñ) al lez d'un itron, ober askellig d'un itron, lesaat un itron, lesaat d'un itron, kañjoliñ un itron, lavaret kaer d'un itron, kanardiñ ; *die Herren machten ihr übereifrig den Hof*, ar wazed a rae askell gog dezhi, ar wazed a zalc'he tost dezhi, kabal a oa gant ar wazed da vezañ ganti, fogas a oa gant ar wazed d'ober war he zro, fred a oa warni ; 5. [heol, loar] kelc'h g., kelc'hienn b., rod b., rodenn b., lizenn b. ; *der Mond hat einen Hof*, kelc'hiet eo al loar, ur c'helc'h (ur rod, ur rodenn, ul lizenn) a zo en-dro d'al loar, ur c'helc'h (ur rod, ur rodenn, ul lizenn) a zo war al loar, ur c'helc'h (ur rod, ur rodenn, ul lizenn) a zo deuet en-dro d'al loar ; *Sonnenhof*, rod-heol b., kelc'h Heol g., rodenn-heol b. ; *Hof um den Mond*, kelc'h Loar g., rodenn-loar b., lizenn b.

Hofamt n. (-s, -ämter) : karg e lez ar roue b.

Hofart b. (-, -en) : doare al lez g., doare kourtes g., kourtezi b.

Hofbeamte(r) ag.k. g. : ofiser a lez g.

Hofbesitzer g. (-s, -) : perc'henn un atant g., perc'henn un domani g. ; *der Hofbesitzer von Penn-al-Lann*, hini Penn-al-Lann g.

Hofbrauch g. (-s, -bräuche) : boaz al lez g., reoladegezh al lez b.

Hofburg b. (-, -en) : kastell ar roue g., kastell an impalaer g., palez g.

Hofdame b. (-, -n) : itron eus lez ar roue b.

Hofdiener g. (-s, -) : lakez eus lez ar roue g.

Hofdienst g. (-es) : servij e lez ar roue g., servij a enor g.

Hofeingang g. (-s, -eingänge) : antre ar porzh g./b., toull ar porzh g., toull-porzh g. ; *im Hofeingang*, e toull ar porzh.

hoffähig ag. : dellezek da vezañ degemeret e lez ar roue.

Hoffähigkeit b. (-) : gwir da zaremprediñ lez ar roue g.

Hoffart b. (-) : 1. pompad g., digoradur g., roufl g., modoù bras lies., modoù rondonus lies. ; 2. [dre astenn.] rogentez b., rogoni b., randon g., balc'hder g., balc'hded b., morgañs b., gloriusted b., gloar b., fae g., brabañs g., foughe g., brasoni b., koeñv g., brazentez b., avelaj g., lorc'haj g., lorc'h g., lorc'hentez b., lorc'herezh b., ourgouilh g., roufl g. ; *Hoffart kommt vor dem Fall*, dre glask pignat re uhel e kouezher re izel, e beg ar skeulioù uhel e c'hwezh kreñv an avel, pa vezer savet an uhelañ eo al lamm brasañ.

hoffärtig ag. : bac'h, otus, lorc'hus, lorc'hek, rok, leun a foughe hag a lorc'h, fier, fier-droch, fier-ruz, fier-sot, leun a gagal, faëus, glorius, tonius, dichek, uhel, bras, gobius, rouflus, c'hwezet, brasonius, rondonus, groñs, brabañsus, pompus, pompadus, ourgouilh.

hoffen V.gw. (hat gehofft) : kaout spi, esperout, goanagiñ, gedal ; *wir hoffen auf seinen Besuch*, spi hon eus e teuo d'hor gwelet, goanag hon eus e teuo d'hor gwelet, esper hon eus e teuo d'hor gwelet, emaomp o c'hortoz (o c'hedal) anezhañ da zont, e-sell anezhañ emaomp, war c'hortoz e welet emaomp, en gortoz emaomp e teuo ; *wir hoffen auf gute Besserung*, hetiñ a reomp ec'h adkavot buan ar pare, gras deoc'h da zistreiñ e yec'hed ; *zu Gott hoffen*, lakaat e spi e Doue, lakaat e esperañs e Doue, esperout e Doue / lakaat e esper e Doue (Gregor), spiañ e Doue, kaout fiziañs e Doue.

V.k.e. (hat gehofft) : gedal, gortoz, goanagiñ, kaout goanag, kaout spi, kaout esper, esperout, kontañ ; *das will ich nicht hoffen*, gant ma ne c'hoarvezo ket seurt traoù, Doue ra viro, betek ma ne c'hoarvezo ket ; *etwas von jemandem hoffen*, gortoz udb digant u.b., gortoz u.b. d'ober udb ; *wir hoffen das Beste von seiner Mitwirkung*, fiziañs hon eus e vo spletus-kenañ hor c'henlabour ; *das Beste hoffen*, bezañ leun a fiziañs, kaout fiziañs ; *sie hoffte, auf die Hochzeit gehen zu dürfen*, hounnezh a oa e-sell da vont d'an eured, hounnezh en doa esper da vont d'an eured, hounnezh en doa fiziañs da vont d'an eured, honnezh a oa e ged da gaout an aotre da vont d'an eured, hounnezh a gonte mont d'an eured, gant ar ged e oa da vont d'an eured ; *ich hoffe, dass du zur Hochzeit kommen kannst*, emichañs e c'helli dont d'an eured, fiziañs am eus e teui d'an eured ; *er hoffte*

weiterhin, dass sein Sohn zurückkommen werde, derc'hel a rae spi e teufe e baotr en-dro, derc'hel a rae da esperout e teufe e baotr en-dro ; *ich will hoffen, dass ich der jungen Dame nicht vollkommen gleichgültig bin*, goanagiñ a ran n'eo ket diseblant glez an dimezell em c'heñver.

Hoffen n. (-s) : goanag g., spi g., esper g., esperañs b., engortoz g., ged g., gortoz g. ; [kr-l] *Hoffen und Harren macht manchen zum Narren*, re vras goanag a noaz, goanag bras alies ne zisoc'h da netra, ne dec'her alies diouzh trubuilh nemet da gouezhañ e melre, alies e teu an disouezenn war-lerc'h ar gortozadennoù brasañ.

hoffentlich Adv. : spi am eus, emichañs, pechañs, hetus eo e ... ; *hoffentlich regnet es nicht !* gant (betek) ma ne vo ket glav ! adal (war-bouez) ma ne vo ket a c'hlav ! salv ma chomo divanne an amzer ! a-youl ma ne vo ket glav ! chañs dimp da chom hep kaout glav ! gras dimp da chom hep kaout glav ! ; *hoffentlich kommt er*, gant ma teuio, salv e teufe, spi am eus e teuio, goanag am eus e teuio, ma karfe dont, ma c'hallfe dont, emichañs e teuio ; *hoffentlich sehen wir uns noch !* gras deomp d'en em weled c'hoazh ! ; *hoffentlich wird er zusagen !* gant asantiñ a raio ! ; *hoffentlich ist es noch nicht zu spät !* gant ma ne vo ket re ziwezhat ! ; *hoffentlich komme ich nicht zu spät !* posupl e vefe n'on ket en em gavet re ziwezhat ! ; *hoffentlich nicht*, ket 'ta ; *es sei denn, ich werde verletzt - hoffentlich nicht !* nemet gloazet e vefen - ret esperout ne viot ket ! ; *hoffentlich !* 'michañs !

Hoffnung b. (-en) : 1. goanag g., spi g., esper g., esperañs b., engortoz g., ged g., gortoz g., gortozadenn b., fiziañs b. ; *blinde Hoffnung*, goanag dall g. ; *Hoffnung auf etwas*, esper (spi) en udb g. ; *Hoffnung haben (schöpfen)*, kaout goanag, magañ spi, delc'her spi, kaout spi, kaout esper ; *seine Hoffnung auf jemanden setzen*, lakaat e fiziañs en u.b., lakaat e spi en u.b., lakaat e esperañs en u.b., esperout en u.b. / lakaat e esper en u.b. (Gregor) ; *wir setzen große Hoffnungen auf ihn*, diwanoù a zo ennañ ; *in der Hoffnung, dass ...*, en engortoz da ..., en engortoz a ..., en esper e ..., en esper [ober udb], gant ar spi e ..., e ged da ..., gant ar ged da ..., war-c'hed da ..., war an amboaz ..., en amboaz ... ; *nach Lourdes pilgern, in der Hoffnung geheilt zu werden*, mont da Lourd da glask ar bareañs ; *in der Hoffnung, seine Ware loszuwerden*, en engortoz e werzhfe e holl varc'hadourezh, e-ged da werzhañ e holl varc'hadourezh, gant ar ged da werzhañ e holl varc'hadourezh, war-c'hed da werzhañ e holl varc'hadourezh, en amboaz gwerzhañ e holl varc'hadourezh, war an amboaz gwerzhañ e holl varc'hadourezh, en esper gwerzhañ e holl varc'hadourezh, en esper e werzhfe e holl varc'hadourezh ; *getäuschte Hoffnung*, kerseenn b., desped g., kerse g., disouezhenn b., dipit g., esper aet da get g., ged touellet g. ; *gescheiterte Hoffnung*, mil aet d'ober kant, kerse g., kerseenn b., distokadenn b., distro lous b., distro divalav b., distagadenn lous, kan aet da c'hwiban g., disouezhadenn b. ; *seine Hoffnung wurde getäuscht*, chom a reas gant e c'hoant, menel a reas war e c'hoant, menel a reas war e c'houlenn, menel a reas war e naon, ne respontas ket an darvoudoù d'e esperañsoù, touellet e voe en e c'hed ; *eine Hoffnung vernichten (zerstören)*, dipitañ, desevel, degas kerse,

degas dipit, reiñ kerse, reiñ dipit, kas un esper da get, rivinañ esperañsoù u.b., mougañ ar fiziañs e kalon u.b. ; *er schöpfte neue Hoffnung*, diwanoù a reas goanag adarre en e benn ; *meine Hoffnungen sind vernichtet*, n'em eus spi ebet ken, va holl spi a zo aet da neuz, aet eo va holl spi e puñs an avel, kollet em eus an disterañ spi ; *sich an eine Hoffnung klammern*, stagañ e galon ouzh ur goanag (ouzh ur spi) bennak, en em zerc'hel ouzh ur goanag ; *die Hoffnung aufgeben (sinken lassen)*, koll spi, koll esper, koll fiziañs, koll esperañs ; *er gab die Hoffnung nicht auf, dass sein Sohn zurückkommen werde*, derc'hel a rae spi e teufe e baotr en-dro, derc'hel a rae da esperout e teufe e vab en-dro ; *die Hoffnung fallen lassen*, koll spi, koll esper, koll esperañs, koll an disterañ esper, koll goanag, dic'hoanagiñ, koll fiziañs, koll kalon, mont gant an diskalon, diskalonekaat, digalonekaat, laoskaat, fallgaloniñ, bezañ krog an digalon en an-unan, bezañ kouezhet e veudig en e zorn, bezañ strinket an trebez war-lerc'h ar billig, bezañ dispi ; *alle Hoffnung fahren lassen*, koll an disterañ spi, koll pep spi, koll pep esper, bezañ kollet pep goanag gant an-unan, koll tout e holl esperañs, koll pep fiziañs, koll an disterañ fiziañs ; P. *eine Hoffnung zu Grabe tragen*, koll an disterañ spi, koll pep spi, disorc'henniñ, bezañ aet an disterañ spi da get ; *er gibt die Hoffnung auf, je befördert zu werden*, ne wel ket mui kaout sav en e garg ur peur bennak, koll a ra an disterañ fiziañs da gaout sav en e garg ; *das übersteigt (übertrifft) meine Hoffnungen*, ne oan ket en engortoz a gement-se, ne oan ket e ged a gement-se, kement-se a ya dreist ar pezh a esperen, an dra-se a ya dreist kement a c'hallen esperout, an dra-se a zo deuet da vat en tu all d'ar pezh a c'hallen gedall, an dra-se a zo deuet da vat mui eget na oufen gedall ; *jemandem Hoffnung auf etwas (t-rt) machen*, reiñ spi d'u.b. en devo udb ; *sich Hoffnungen machen*, magañ re vras goanag, kaout re vras spi, en em reiñ da douelladennoù spered, en em douellañ gant ur goanag dall ; *für ihn besteht keine Hoffnung auf Besserung*, n'eus distro ebet ken evitañ, n'eus keloù ebet dezhañ da bareañ ; *jemanden mit leeren Hoffnungen abspeisen*, bevañ u.b. gant esperañs ha promesaoù goullou, bevañ u.b. gant promesaoù kaer ha paemantoù laosk ; *mit Hoffnung lebt der Mensch, mit Verzweiflung niemand*, gant an esperañs e vev an den, gant an dizesper ne ra den ; 2. [douar.] *Kap der Guten Hoffnung*, beg-douar Esperañs-Vat (Gregor) ; 3. *guter Hoffnung sein*, bezañ bugel gant an-unan [ganti], en em gavout keloù gant an-unan [ganti], bezañ traoù nevez gant an-unan [ganti], bezañ traoù a-nevez gant an-unan [ganti], bezañ keloù riz (keloù bugel) gant an-unan [ganti], bezañ an dud da greskiñ en he zi, bezañ ar soubenn o virviñ, bezañ prenet un davanjer nevez, bezañ war he chaosonoù ; 4. [kr-l] *Hoffnung lässt nicht zuschanden werden*, gortoz hag esperout a zo eürusted - gedall n'eo ket koll - gortoz pell, gortoz gwell - an hini a c'hed en devez.

Hoffnungsfünkchen n. (-s,-) / **Hoffnungsfunke** g. (-ns,-n) / **Hoffnungsfunken** g. (-s,-) : flamm ar spi g., elfenn spi b., skleurig a esperañs g. / brizhesper g. (Gregor), tamm spi dister g., tamm goanag dister g., euflenn esper b., elfenn esper b., brizhspi g., bann spi g., mogedenn a spi b.

hoffnungslos ag. : kollet pep goanag gantañ, kollet an disterañ spi gantañ, dic'hoanag, dispi, dizesperet, dizemper, diremed, hep distro ebet ken ; *die Lage ist hoffnungslos*, n'eus mann d'ober, aze n'eus netra d'ober, aze n'eus micher ebet d'ober, er blotoù emaomp, n'eus diflip ebet evidomp, n'hon eus na tu na lañs, n'eus doare ebet da wellaat an traoù, n'eus diskoulm ebet, nend eus ket a achap, en dic'halloud emaomp, emaomp koll ; *die hoffnungslose Lage der ärmeren Bevölkerungsschichten*, oabl bac'h an dud paour g., dazont dic'hoanag an dud paour g., plegenn skeudik an dud paour b. ; [mezeg.] *hoffnungsloser Fall*, klañvour barnet g.

Adv. : **1.** hep spi ebet, hep an disterañ spi ; **2.** [dre skeud.] e pep keñver, a-grenn, war-naet, a-bezh, gwitibuntamm, penn-da-benn, penn-da-benn an neudenn, pervezh, treuz-didreuz, a-dreuz-da-dreuz, treuz-ha-hed, hed-ha-treuz, a-hed-da-hed, hed-da-hed, hed-ha-hed, hed an neudenn, trebarzh, penn-kil-ha-troad, penn-ha-troad, leizh ar gudenn, en holl d'an holl, penn-ha-korf(-ha-troad), peur-, glez, leun.

Hoffnungslosigkeit b. (-) : dispi g., dizemper g., dizemperañs b., dizesper g., dic'hoanag g., digalon g., disvoued-penn g., mantridigezh b. ; *er versank in Hoffnungslosigkeit*, beuziñ a reas en e zic'hoanag, an dic'hoanag e goñfontas bev, brevet e voe gant an dic'hoanag, koñfontañ a reas en e zic'hoanag, an dic'hoanag a savas en e galon a houlennou herrus, islonket e voe gant nerzh e zic'hoanag.

Hoffnungsschimmer g. (-s,-) : flamm a spi g., elfenn spi b., skleurig a esperañs g. / brizhesper g. (Gregor), tamm spi dister g., tamm goanag dister g., euflenn esper b., elfenn esper b., fulenn spi b., brizhspi g., bann spi g., mogedenn a spi b.

hoffnungsselig ag. : leun a spi, leun a c'hoanag.

Hoffnungsträger g. (-s,-) : diwanad g., diwanaer g., danvez kampion g., danvez mailh g., danveziad g.

Hoffnungsträgerin b. (-,-nen) : diwanadez b., diwanaerez b., danvez kampionez b., danveziadez b.

hoffnungsvoll ag. : leun a spi, leun a c'hoanag.

Hoffröulein n. (-s,-) : dimezell a enor b.

Hofgesinde n. (-s) : **1.** servijerien lies., mevelien lies., koskor g., mitizhien lies., tud lies. ; **2.** lakizien lez ar roue lies.

Hofgünstling g. (-s,-e) : den a lez g., lezad g., lesaour g.

hofhalten V.gw. (hält hof / hielt hof / hat hofgehalten) : bezañ gant e lez.

Hofhaltung b. (-,-en) : ti ur priñs g.

Hofherr g. (-n,-en) : aotrou war un domani g.

Hofhund g. (-s,-e) : [loen.] ki-porz g., ki-gward g., ki-kolveg g. ; *großer Hofhund*, meurgi g. [*liester* meurgon], mastin g., mell ki g.

hofieren V.k.e. (hat hofiert) : *jemanden hofieren*, pleustriñ u.b., ober (tailhiñ) al lez d'u.b., kañjoliñ u.b., ober askellig d'u.b., lesaat u.b., lesaat d'u.b., chourañ, frotañ skant d'u.b. en e gein, frotañ e askell d'u.b., ardaouiñ ouzh u.b., likaouiñ u.b., likaouiñ ouzh u.b., kanardiñ.

höfisch ag. : diouzh doareoù al lez, kourtes ; [lenn] *höfisches Epos*, danevell-veur b., danevellgan gourtes b., danevellgan b.

Hofjunge g. (-n,-n) : mevel-bihan g.

Hoflager n. (-s,-) : demeurañs ur priñs b.

Hofleben n. (-s) : buhez al lez b., buhez un den a lez b.

Hofleute lies. : tud a lez lies., lezidi lies., lesaourien lies.

höflich (gegen + t-rt) : ag. : kourtes (ouzh), seven (gant, e-keñver), dereat, brav ; *die Leute höflich ansprechen*, komz brav ouzh an dud ; *im Deutschen lügt man, wenn man höflich ist* [Goethe], e-lec'h ma vez meulerezh e vez atav kalz gevierezh ; *höflich werden*, sevenaat ; *höflich werden lassen*, sevenaat.

Höflichkeit b. (-) : sevender g., sevended b., sevenelezh b., kourtezi b., dereadegezh b., feson b. ; *aus Höflichkeit*, dre zereadegezh ; *jemandem eine Höflichkeit erweisen* (bezeigen), bezañ seven gant u.b., mont seven d'u.b. (gant u.b.), lavaret ur ger seven d'u.b. ; *überschwängliche Höflichkeit*, prespolite g. ; *sie wetteifern in Höflichkeiten*, hegarat pe hegaratoc'h int an eil eget egile, seven pe sevenoc'h int an eil eget egile, helebini a zo etrezo evit ober komplimantoù, helebini a zo etrezo evit bezañ sevenoc'h an eil eget egile, heligentañ a zo etrezo evit bezañ seven, kevezerezh (elbig) sevenderioù a zo etrezo, souriñ a reont da vezañ seven, heligentañ int da welet piv eo an hini sevenañ, emaint paravi piv a vo an hini sevenañ, emaint o paraviañ piv a vo an hini sevenañ, kenti-kentañ e vezont da welet piv a vo an hini sevenañ, holl a vez sevenoc'h pe seven.

Höflichkeitsbesuch g. (-s,-e) : gweladenn a gourtezi b., gweladenn gourtes b.

Höflichkeitsformel b. (-,-n) : lavared a sevender g., gerienn sevended b., troienn sevended b.

Hoflieferant g. (-en,-en) : pourvezer al lez g., pourchaser al lez g.

Höfling g. (-s,-e) : den a lez g., lezad g., lesaour g.

Hofmann g. (-s,-leute) : den a lez g., lezad g., lesaour g.

hofmännisch ag. : kourtes, diouzh doareoù al lez.

Hofmarschall g. (-s,-marschälle) : marichal ar palez g.

Hofmeister g. (-s,-) : **1.** melestrour g., merour g., gouarnour a di g., pennlakez g. ; **2.** tigelenner g. ; **3.** pennlieder g.

hofmeistern V.k.e. (hat gehofmeistert) : mestroniañ, ober skol da.

V.gw. (hat gehofmeistert) : ober e renkoù, c'hoari e vestr, tailhañ e vestr, lakaat e droad er par, klask ober lezennoù, lezenniñ, ober al lezenn d'ar re all, bezañ an ton hag ar son gant an-unan, bezañ an ton hag ar pardon gant an-unan.

Hofnarr g. (-en,-en) : furlukin ar roue g., farouell al lez g.

Hofrat g. (-s,-räte) : **1.** [polit.] kuzul-meur an impalaeriezh ; **2.** [dre astenn.] kuzulier prevez g., kuzulier meur g.

Hofrätin b. (-,-nen) : kuzulierez prevez b., kuzulierez veur b.

Hofraum g. (-s,-räume) : porzh g., kloz g.

Hofschanze g. (-n,-n) : tostenner g., lubaner g., luban g., loaver g.

Hofseite b. (-,-n) : diadreñv an ti a sko war ar porzh g.

Hofsitten lies. : boazioù al lez lies., reolennoù al lez lies., reoladegezh b.

Hofstaat g. (-s) : [polit.] *königlicher Hofstaat*, lez ar roue b., koskor ar roue g.

Hofstor n. (-s,-e) : dor-borzh b., toull-porz g.

Hoftür b. (-,-en) : dor a-dreñv b., dor hag a sko war ar porzh b.

Hofwohnung b. (-,-en) : ranndi hag a sko war ar porzh b.

Hofzwang g. (-s) : boazioù al lez lies., reolennoù al lez lies., reoladegezh b.

hohe(r,s) ag. : *sellit ouzh hoch*.

Höhe b. (-,n) : 1. uhelder g., sav g. ; *Höhe des Kirchturms*, uhelder tour an iliz g. ; *Höhe des Berges*, uhelder ar menez g. ; *ein Berg von 4000 Meter Höhe*, ur menez gant un uhelder a bevar mil metrad (gant pevar mil metrad uhelder, a bevar mil metrad uhelder) g. ; *drei Meter Höhe*, tri metrad a sav, tri metr uhelder.

2. uhel g., nec'h g., laez g., lein g., krec'h g., krec'henn b., krec'hienn b. ; *in der Höhe schweben*, plavañ en nec'h ; *in die Höhe kommen (steigen)*, sevel, pignat, gorren, uhelaat ; *in die Höhe bringen*, kas d'an nec'h, kas d'al laez, kas uhel, sevel, gorren, uhelaat, dibradañ, reiñ avel da ; *in die Höhe steigen*, mont d'al laez (d'an nec'h, war-grec'h), sevel d'an uhel ; *als Zeichen der Trauer die Flagge auf halbe Höhe des Mastes hochziehen*, sevel ar banniel betek hanter ar fust e sin a gañv ; *in die Höhe ragen*, bezañ gwintet en aer ; *in die Höhe wachsen*, kreskiñ, poulzañ, sevel, ober e gresk ; *in die Höhe schießen*, kreskiñ buan, trummgreskiñ, chaotrañ, mont en had, greuniañ ; *in die Höhe blicken*, sellet d'an nec'h, sellet er vann, P. klask neizhioù pig ; *etwas in die Höhe stemmen*, sevel udb a-benn brec'h, sevel udb a-grog-divrec'h, sevel udb war-bouez e zivrec'h, dibradañ udb a-grog-divrec'h, houpañ udb, choupañ udb, rein avel d'udb ; *in die Höhe ziehen*, sevel, desevel, frapañ (sachañ) war-laez, frapañ (sachañ) d'an nec'h, frapañ (sachañ) ouzh krec'h, frapañ (sachañ) da laez, frapañ (sachañ) d'al laez, frapañ (sachañ) d'al lein, frapañ (sachañ) war-grec'h, frapañ (sachañ) war an uhel, frapañ (sachañ) etrezek an uhel, frapañ (sachañ) etramek an uhel, frapañ (sachañ) da-geñver an uhel, frapañ (sachañ) war-lein, frapañ (sachañ) er vann ; *von seiner Höhe herunterstürzen*, kouezhañ eus e sav-sonn, kouezhañ diwar e sav ; [dre skeud.] *sich in die Höhe arbeiten*, ober e hent er vuhez, ober e dreuz er vuhez, ober e dreuziad dre ar vuhez, ober e dreuziad dre ar bed, sevel en e garg diwar-bouez e labour, sevel e karg, uhelaat, en em uhelaat ; *in die Höhe bringen*, difallañ, sevel e bouezioù [da], lakaat [u.b.] war e du, adsevel ; *ich bin nicht ganz auf der Höhe*, n'emaon ket war va zu, klañv-diglañv on, dihet on, n'emaon ket mat, korf fall am eus ; *nicht richtig auf der Höhe seiner Zeit sein*, warlerc'hiañ ; *in die Höhe fahren*, gourlamm, piklamm, draskal, draskañ, sevel evel un tenn, ober ul lamm krenn, lamm krenn ; [kenw.] *in die Höhe gehen*, uhelaat, kreskiñ, sevel, gorren, bezañ kresk war an dra-mañ-tra.

3. uhelenn b., krec'h g., krec'henn b., torgenn b., uheladenn b., gorreoù lies.

4. *auf gleicher Höhe*, rez-ha-rez, en ur rez, a-reziad, war an hevelep pazenn, war an hevelep live, ken uhel an eil hag egile, a-rez (a-live) an eil gant egile, a-resed, war-blaen an eil gant egile, kenlive ; *in gleicher Höhe mit*, ken uhel ha, a-rez gant, a-live gant, en uhelder gant, a-resed gant, war-blaen gant, kenlive gant, rez [udb] ; *auf gleiche Höhe bringen*, lakaat rez-ha-rez ; *auf der Höhe des Meeres*, e rez ar mor / e live ar mor, a-live (a-rez) gant ar mor, rez ar mor ; *die lichte Höhe eines Tunnels*, uhelder diabarzh un hent-dindan-zouar g. ; *auf halber Höhe*, ouzh hanter krec'h, en hanter ar grec'henn, en

hanter bign ar menez, hanter grec'h, hanter-sav ; [dre astenn.] *auf der Höhe einer Insel*, a-ledred gant un enezenn ; *auf der Höhe von Köln*, tost da Golun, e-kichen Kolun ; [dre skeud.] *mit jemandem auf gleicher Höhe stehen*, bezañ war an hevelep pazenn hag unan all, bezañ a-renk gant u.b., bezañ en uhelder gant u.b., bezañ troad-ouzh-troad gant u.b. ; P. *auf der Höhe sein*, bezañ kap, bezañ barrek, bezañ barrek war e daol ; *das ist die Höhe !* aze emañ ar boch ! biskoazh kement all ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh oueskoc'h ! gwashat ! kement-se ! betek keit-se ! keit-se ! betek keit all ! keit all ! kent ne welis evel-henn !

5. [lu] *Höhe* 224, sav 224 g.

6. *die Höhen*, a) [relij.] an uhellec'hioù lies., an uhelderioù lies. ; b) an uhelioù lies., ar gorreoù lies.

7. [dre skeud.] barr g., kreiz g., bog b., mog b., bleuñvidigezh b., bleuñv str., bleuñvenn b., boked g., uhelañ g. ; *auf der Höhe seines Ruhmes stehen*, bezañ e barr e vrud ; *die Höhe der Krisis*, barr (penn uhelañ, poent uhelañ, uhelañ) an enkadenn g., an enkadenn en hec'h uhelañ b., an enkadenn en he c'hreñvañ b. ; *die Höhen und die Tiefen*, an uhelioù hag an izelioù.

8. somm b., feur g. ; *ein Betrag in Höhe von 500 Euro*, ur somm a 500 euro b. ; *die Höhe des Zinsfußes*, ar feur kampi g., ar feur interest g. ; *sie beklagen sich über die Höhe der Miete*, klemm a reont e rankont paeañ re ger evit o feurm ; *die Höhe der Entschädigung soll dem entstandenen Schaden entsprechen*, diouzh an droug eo digoll.

9. bec'h g. ; *Höhe des Blutzuckerspiegels*, bec'h ar glukoz er gwad g.

Hoheit b. (-,en) : 1. meurded b., meurdez b., uhelder g., uhelled b. ; *die erhabene Hoheit des Gesetzes*, meurded al lezenn b. ; 2. [polit.] *Eure Hoheit*, hoc'h Uhelled b., ho Meurdez b., ho Prazoniezh b. ; *seine Königliche Hoheit*, e Uhelled ar roue b. ; *Seine Kaiserliche Hoheit*, e Uhelled am impalaer b. ; 3. riegezh b., damani b., aotrouniezh b., tiriegezh b. ; *dieses Territorium untersteht der Hoheit der Sowjetunion*, dindan damani an Unaniezh Soviedel emañ an tiriad-se.

hoheitlich ag. : riek, ... riegezh, tiriegezhel, riegezhel.

Hoheitsadler g. (-s) : erer alaman g. [*arouez ar riegezh alaman*].

Hoheitsgebiet g. (-s,-e) : tiriegezh b., tiriad ur riez g.

Hoheitsgewalt b. (-) : riegezh b., aotrouniezh b.

Hoheitsgewässer lies. : doureier gouvene lies., doureier e dalc'h ur riez lies.

Hoheitsrechte lies. : gwirioù riegezhel lies.

hoheitsvoll ag. : 1. meur, hael, karget a zellidoù, leun a vriegezh, meurdezus ; 2. [gwashaus] bac'h, otus, lorc'hus, rok, fier, faëus, glorius, tonius, dichek, uhel, bras, c'hwezet, disprizus, dipitus, dismegañsus.

Hoheitszeichen n. (-s,-) : arouez ar riegezh b., ardamez ar riegezh g.

Hohelied n. (-s/Hohen Liedes) : [relij.] *das Hohelied*, *das Hohelied Salomonis*, kanenn ar c'hanennoù g.

Höhenangabe b. (-,n) : merk an uhelder g., menegadur an uhelder g., savenn b., sav g. ; *Karte mit eingetragenen Höhenangaben*, kartenn savennet b.

Höhenangst b. (-) : [mezeg.] uhelarur g.

Höhendifferenz b. (-, -en) : dilive g., diforc'h e-keñver uhelder g.

Höheneinstellung b. (-, -en) : [tekn.] reolierezh an uhelder g., reizhadur an uhelder g., reizherezh an uhelder g., reizhañ an uhelder g.

Höhenflug g. (-s, -flüge) : 1. [nij.] nijadenn d'un uhelder bras b., nij d'un uhelder bras g., uhelnij g., uhelnijadenn b. ; 2. [dre skeud.] kasadenn uhel b., awen uhel b.

Höhenkrankheit b. (-) : [mezeg.] droug ar menezioù g.

Höhenkreise lies. : [stered.] 1. ledredennoù uhelder lies. ; 2. kelc'h a-zerc'h g.

Höhenkur b. (-, -en) : [mezeg.] kur er menezioù b.

Höhenkurort g. (-s, -e) : [mezeg.] kurva er menezioù g.

Höhenlage b. (-) : uhelder g. ; *in Höhenlage*, war an uhel.

Höhenleitwerk n. (-s, -e) : [nij.] stabilaer diazremm g.

Höhenlinie b. (-, -n) : krommenn-live b., keitliveenn b. ; *je enger die Höhenlinien beieinander liegen, umso steiler ist das Gelände*, seul dostoc'h e vez ar c'hrommennoù-live an eil ouzh eben, seul sershoc'h e vez an dachenn.

Höhenmesser g. (-s, -) : uhelventer g., altimetr g.

Höhenmessung b. (-, -en) : uhelventerezh g., altimetriez b., hipsometriez b.

Höhenparallele b. (-, -n) : [stered.] ledredenn uhelder b.

Höhenpunkt g. (-s, -e) : poent uhelder g.

Höhenruder n. (-s, -) : [nij.] stur donder g., stur uhelder g.

Höhensauerstoff g. (-s) : ozon g.

Höhenschichtlinie b. (-, -n) : krommenn-live b., keitliveenn b. ; *je enger die Höhenschichtlinien beieinander liegen, umso steiler ist das Gelände*, seul dostoc'h e vez ar c'hrommennoù-live an eil ouzh eben, seul sershoc'h e vez an dachenn.

Höhensonne® b. (-, -n) : [mezeg.] lamp skinoù uslimestra g., lamp trelimestra g.

Höhensteuer n. (-s, -) : [nij.] stur donder g., stur uhelder g.

Höhenstrahlung b. (-, -en) : skinadur kosmek g.

Höhenstufen lies. : [louza.] derezadur g.

Höhenunterschied g. (-s, -e) : dilive g., diforc'h e-keñver uhelder g.

höhenverstellbar ag. : a c'heller reoliañ e uhelder.

Höhenzahl b. (-, -en) : sav g., savenn b.

Höhenzeiger g. (-s, -) : uhelventer g., altimetr g.

Höhenzug g. (-s, -züge) : aridennad venezioù b., aradennad-venezioù b.

Hohepriester g. (ein Hoherpriester, des Hohenpriesters, die Hohenpriester) : beleg-meur g.

Hohepriesteramt n. (-s, -ämter) : belegiezh-veur b.

hohepriesterlich ag. : ... beleg-meur, ... belegiezh-veur.

Hohepriestertum n. (-s) : belegiezh-veur b.

Höhepunkt g. (-s, -e) : 1. pennlein g., beg uhelañ g., uhelañ g., barr g. ; 2. [stered.] apogeenn b., neinboent g., bannwel g., douarbellvan g., mog b. ; 3. [dre skeud.] barr g., kreiz g., bog b., mog b., bleuñvidigezh b., bleuñv str., bleuñvenn b., boked g., kribenn b. ; *auf dem Höhepunkt seiner Macht*, e barr e veli, en e uhelañ ; *auf dem Höhepunkt seines Ruhmes*, e barr e vrud, e bog e vrud, e-kreiz e vrud, en e vog, e-kreiz e sked, oc'h ober berzh forzh pegement, oc'h ober berzh ken-ha-ken, oc'h ober berzh ken-ha-kenañ, oc'h ober berzh kenañ-kenañ, oc'h ober berzh mui-pegen-mui, en e wir wellañ, en e

uhelañ, e bleuñv e vrud ; *der Krieg hat seinen Höhepunkt erreicht*, emañ ar brezel en e washañ ; 4. [rev] *zum Höhepunkt kommen*, en em vlsañ, skrijal, degouezhout en uhelañ, tizhout an uhelañ, dont, dont d'an-unan.

höher ag. : uheloc'h ; *ein bisschen höher*, uhelikoc'h, uheloc'hik ; *je seltener eine Ware ist, desto höher steigt ihr Preis*, ar rouezded a laka priz ar marc'hadourezhioù da greskiñ ; *je höher die Nachfrage, desto höher der Preis*, pa vez reked eus un dra e vez bepred ker ; *höheres Wesen*, boud speredel uheloc'h g. ; *auf höherer Ebene*, war ur bazenn uheloc'h, en ur par uheloc'h ; *höherer Offizier*, ofisour a renk uhel g. ; *höherer Beamter*, kargiad a renk uhel g., uhelgargiad g. ; *höhere Mathematik*, matematik a live uhel g. ; *höhere Gewalt*, rediezh vuiek b., redi g., rekiz g., red dreist youl Mab-den g. ; *im Falle höherer Gewalt*, en un degouezh a rediezh vuiek, mar bez difrae, mar bez ret-holl, diouzh rekis ; *höhere Krustentiere*, kresteneged uhel lies. ; *höhere Wirbeltiere*, mellkeneged uhel lies. ; [kenw.] *höheres Gebot*, priz uheloc'h kinniget g., dreistkresk g. ; *ein höheres Gebot tun*, dreistkreskiñ ; [yezh.] *höherer Grad*, derez-uheloc'h g. ; *höheren Orts*, e metoù ar pennoù bras, e metoù ar pennoù uhel ; [stlenn.] *höhere Programmsprache*, yezh programmiñ diorroet b., areg diorroet g. ; [goapaus] *er schwebt in höheren Regionen*, kollet (beuzet) eo en e brederiadennoù, aet eo gant e soñjoù iskis, emañ adarre gant e sorbienoù, emañ o lonkañ soñjoù, emañ gant e huñvreoù, emañ en ifernioù, emañ o plavañ e lec'h all, emañ e spered o nijal, azezet eo war e spered, lezel a ra kabestr gant e spered, balafenniñ a ra, emañ o lonkañ soñjoù, soñjal a ra e lec'h all, treiñ a ra e spered e lec'h all, treiñ a ra a bep tu gant avel e huñvreoù, n'emañ ket gant e jeu, mont a ra e spered a-zehoù hag a-gleiz, e soñj a zo war veaj, disoñj eo e spered ; *er schwebt oft in höheren Regionen*, hennezh a zo ur pesketaer loar.

Adv. *häng das Barometer ein bisschen höher*, ispihl an aerbouezer uhelikoc'h, ispihl an aerbouezer un tamm a-uc'h ; *höher hinauswollen*, kaout c'hoant sevel, kaout c'hoant uhelaat, kaout c'hoant mont pelloc'h, klask sevel dreist e renk ; *höher geht es nicht !* biskoazh kement-all ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh oueskoc'h ! kent ne welis evel-henn ! un estlamm gwelet ! ur bam eo ! peadra a zo da vamañ ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arvestoù ! kur gaer ! ur gur gaer ! ; [kenw.] *die Preise höher treiben*, lakaat ar prizioù da geraat (da greskiñ), ober d'ar prizioù uhelaat (gorren) ; [sonerezh] *höher stimmen*, uhelaat.

Höherbewertung b. (-, -en) : uhelidigezh ar priziadur b., ustalvoudekadur g.

Höherbieten n. (-s) : [kenwerzh] dreistkresk g.

Höhereinstufung b. (-, -en) : sav en e garg g., enraog g., savidigezh b., avañs b., pignadur g.

Höhergebot n. (-s, -e) : [kenwerzh] priz uheloc'h kinniget g., dreistkresk g.

höherrücken V.gw. (ist höhergerückt) : 1. sevel, pignat ; 2. bezañ savet d'ur renk uheloc'h, bezañ lakaet en ur renk uheloc'h, bezañ uhelaet e zerez-karg, bezañ lakaet en un derez-karg uheloc'h, kaout sav en e garg, sevel uheloc'h en e garg, sevel dreist e renk.

Höherstufe b. (-, -n) : [yezh.] derez uheloc'h ar c'henveriañ g.

hohl ag. : 1. kleuz, kleuziek, toull, goullou, krouis, kev, kavarnek ; *hohle Zähne*, dent toull lies., dent kleuz lies. ; *hohler Zahn mit Karies*, dant toull brein g. ; *hohler Weg*, hent don g., hent kleuz g., hent-kev g., ivarc'henn b., ivarc'h b., strizhode b., riboul g. ; *ein hohler Baum*, ur wezenn grouis b., ur wezenn gleuz b., ur gleuzenn b., ur grouizenn b. ; *hohler Magen*, kof moan g., kof goullou g. ; *hohl werden*, kleuzañ, krouiziñ ; *hohle See*, houl g., lavagnon g., ourl g., redere g., mor houlek g., mor houlennek g., mor rust g., mor bras g. ; *in der Mitte hohl*, kleuz en e greiz ; 2. [dre skeud.] *hohler Kopf*, penn divoued g., penn skañvik g., penn kefeleg g., houperig g., penn gad g., penn disoñj g., penn goullou g., penn diboell g., spered dister a zen g. ; *hohles Gerede*, kaozioù toull lies., komzoù goullou (didalvez) lies., komzoù aner lies., gerioù gwan lies., komzoù patatez lies., komzoù kollet lies., kozh fardaj g., komzoù ven lies., komzoù dister lies., kaozioù lies., arabad g., pifoù lies. ; *hohle Augen*, daoulagad lonket lies. ; *hohle Wangen*, divjod kleuz lies., divjod treut lies., divoc'h kleuz lies., divoc'h skarn lies., divougenn disleber lies. ; *die hohle Hand*, ar voz b., ar flac'h b., palv an dorn g., kalon an dorn b., pleg an dorn g., pod an dorn g. ; *die hohle Hand hinhalten*, astenn e zorn, goulenn an aluzen, goulenn aluzen, klask an aluzen, kestal ; *aus der hohlen Hand heraus*, war an tomm, diwar sav, war an taol, war an tach, war an trumm, war ar prim ; *hohle Stimme*, mouezh c'hros b., mouezh voud b. ; [mezeg.] *hohles Husten*, paz gouzoug g., paz kleuz, paz boud, peuk (peud) boud g., gwaskenn zon b. ; *diese Portion Kuchen ist wohl nur für den hohlen Zahn*, blaz ar bihan (blaz kaout c'hoazh) a zo gant an tamm kouign-se, blaz ar re nebeut a zo gant an tamm kouign-se, blaz an nebeud a zo gant an tamm kouign-se. Adv. : *die See geht hohl*, gwallvor a zo, rust (houlek, houlennek, bras) eo ar mor, lavagnon a zo ; *hohl ausarbeiten*, divouedañ, goullonder(iñ), kleuzañ ; *hohl geschliffen*, kleuziek, kleuz, kev ; *hohl klingen*, bezañ kleuz e son, seniñ evel ur c'hloc'h faout (evel ur c'hloc'h groilh, evel ur gastelodenn), bezañ trouz ar goullou gant an dra-mañ-tra.

Hohlader b. (-,-n) : [korf.] gwazhienn gav b. [*liester* gwazhied kav].

hohläugig ag. : daoulagad lonket dezhañ, lonket e zaoulagad, koñfontet e zaoulagad.

Hohlbeitel g. (-s,-) : [tekn.] kizell-gleuz b., loa b., gouij b.

Hohlbohrer g. (-s,-) : [tekn.] talar g., tarar g.

Höhle b. (-,-n) : 1. toull-kleuz g., toull-roc'h g., kev g., mougev b., kavarn g., groc'h g., kleuzenn b., gwaremm b., karreg-kleuz b., kav g., kav roc'h g. ; *Inhalt einer Höhle*, mougeviad b. ; *durch Höhlen gehen*, mougeviañ ; *tief in eine Höhle eindringen*, mont betek don ur c'hev ; 2. [korf.] kavenn b., kev g. ; *Mundhöhle*, kavenn ar genoù b. ; *Stirnhöhle*, kev an tal g. ; 3. [loen.] toull an arz g., retred g./b. ; 4. [dre astenn.] *sich in die Höhle des Löwen begeben*, mont e-barzh genoù al louarn, en em fourrañ e kudennoù, mont da graoña en ur vodenn fall ; *Räuberhöhle*, griped g., groc'h laeron g., toull-laeron g., toull al laeron g. / stoker g. (Gregor), troc'h-yalc'h g.

Hohleisen n. (-s,-) : [tekn.] kizell-gleuz b., loa b., gouij b.

höhlen V.k.e. (hat gehöhlt) : kleuziañ, kevian, krouiziñ.

Höhlenbär g. (-en,-en) : [loen.] arz ar mougevioù g.

Höhlenbewohner g. (-s,-) : keviad g., mougeviad g.

Höhlenforscher g. (-s,-) : speleologour g., mougevonour g.

Höhlenforscherin b. (-,-nen) : speleologourez b., mougevoniourez b.

Höhlenforschung b. (-,-en) : speleologiezh b., mougevoniezh b.

Höhlengleichnis n. (-ses) : skeudennadur ar vougev g.

Höhlenidole lies. : [Bacon] idoloù ar vougev lies.

Höhlenkunde b. (-) : speleologiezh b., mougevoniezh b.

Höhlenmalerei b. (-,-en) : 1. livadur mougevel g., livadur war reier g., roc'hlivadur g., livadurioù ar mougevioù lies. ; 2. livadenn vougevel b., livadenn war reier b., roc'hlivadenn b.

Höhlenmensch g. (-en,-en) : den ar mougevioù g., mougeviad g.

Höhlenwandern n. (-s) : mougeverezh g., mougeviañ g. ; *Höhlenwandern treiben*, mougeviañ.

Höhlenzeichnung b. (-,-en) : [ragistor] tresadenn vougevel b., tresadenn war reier ur vougev b., roc'h-dresadenn b.

Hohlfläche b. (-,-n) : kleuz g., argev g.

hohlgehend ag. : [merdead.] rust, houlek, houlennek, bras.

hohlgeschliffen ag. : kleuz, kleuziek, kev.

Hohlgeschoss n. (-es,-e) : [lu] bannadell gleuz b.

Hohlgewinde n. (-s,-) : [tekn.] saziladur kiez b., aegoù kiez g.

hohlgewölbt ag. : kleuz, kleuziek, kev.

Hohlglas n. (-es,-gläser) : gwerenn argevek b., gwerenn gleuz b., gwerenn gleuziek b.

Hohlheit b. (-) : 1. argevegezh b., kleuzded b., kleuzder g., kevder g., kevded b., goulloder g., goulloded b. ; *die Säule klingt aufgrund ihrer Hohlheit dumpf*, trouz ar goullou a zo gant ar golonenn abalamour ma'z eo kleuz ; 2. [dre skeud.] goulloder g., goulloded b., gwakter g., gwakter b.

Hohlkehle b. (-,-n) : [tekn.] garan b., kleuzenn b., andennadur g., roudennadur g.

Hohlkopf g. (-s,-köpfe) : penn skañvik g., penn divoued g., penn kefeleg g., penn skort g., houperig g., penn gad g., penn disoñj g., penn goullou g., penn diboell g., spered dister a zen g.

hohlköpfig ag. : dispered, disperedek, sot, milis, divlaz, goular, plat ; *hohlköpfiges Geschwätz*, kaozioù lañs ebet ganto lies., kaozioù dister lies., kaozioù patatez lies., kaozioù flak lies., komzoù divlaz lies., komzoù goular lies., komzoù milis lies., komzoù plat lies., komzoù goullou lies.

Hohlkörper g. (-s,-) : korf kleuz g., korf kev g.

Hohlkreuz n. (-es) : [mezeg.] lordoz g.

Hohllauch g. (-s,-e) : [louza.] sivolez str.

Hohllinse b. (-,-n) : lentil gonkavel b., ferenn gleuziek b.

Hohlmaß n. (-es,-e) : muzul endalc'h g.

Hohlmeißel g. (-s,-) : [tekn.] kizell-gleuz b., loa b., gouij b.

Hohlzadel b. (-,-n) : [mezeg.] nadoz ur strinkell b., nadoz kleuz b.

hohlprägen V.k.e. (hat hohlgeprägt) : stampiñ.

Hohlraum g. (-s,-räume) : kleuz g., toull g., kleuzenn b., kavenn b., kleuzadenn b., goullodenn b.

hohlrund ag. : argevek, kleuz, kleuziek, konkavel.
Hohlsaum g. (-s,-säume) : gourem dantelezek g., gourem toullek g., erionenn dantelezek b., erionenn doullek b.
Hohlschiene b. (-,-n) : 1. roudenn stummet evel un U b., roudenn gleuz b. ; 2. [mezeg.] sklenn gleuz b., askloedenn gleuz b., astell gleuz b.
Hohlspiegel g. (-s,-) : melezhour argevek g., melezhour kleuziek g.
Hohlspeker g. (-s,-) : [merdead.] spisour g.
Hohlstein g. (-s,-e) : brikenn gleuz b.
Hohlstunde b. (-,-n) : [skol] toull en implij-amzer g.
Hohltaube b. (-,-n) : [loen.] koulm-c'hlas b., glazig g.
Hohltier n. (-s,-e) : [loen.] kelentereg g., knidar str., knidarenn b., ktenofor str., ktenoforenn b.
Höhlung b. (-,-en) : 1. argev g., kev g., kleuz g., kleuzadenn b., toull g., kleuzenn b., kavenn b., goulloenn b. ; *die Höhlung im Baum*, krouizenn ar gleuzenn b. ; 2. [mezeg., skevent] kleuzenn gleñvedel b. ; 3. [tisav.] kustod g., log g.
Hohlvene b. (-,-n) : [korf.] gwazhienn gav b. [*liester* gwazhied kav].
hohlwangig ag. : kleuz e zivjod, treut e zivjod, kleuz e zivoc'h, skarn e zivoc'h, disleber e zivougenn.
Hohlweg g. (-s,-e) : hent don g., hent kleuz g., hent-kev g., ivarc'henn b., ivarc'h b., strizhode b., riboul g.
Hohlwelle b. (-,-n) : [tekn.] marbr kleuz g.
Hohlwurm g. (-s,-würmer) : [loen.] nematelmint g.
Hohlzahn g. (-s,-zähne) : [louza.] *gemeiner Hohlzahn*, *gewöhnlicher Hohlzahn*, *stechender Hohlzahn*, *stacheliger Hohlzahn*, linad real str., louzaouenn-ar-c'hazh b.
Hohlziegel g. (-s,-) : teol kromm (kleuz, pleg) str., kandailh g.
Hohlzirkel g. (-s,-) : [tekn.] kelc'hier kavnezañ g.
Hohn g. (-s) : dejan g., godis g., godiserezh g., goap g., goapaerezh g., goapadenn b., fae g., dismeg g., dismegañs b., dispriz g. ; *beißen der Hohn*, komzoù flemmus lies., komzoù pegus lies., komzoù put lies., komzoù hek lies., flemmoù lies., flemmadennoù lies. ; *ein Hohn auf etwas/jemanden sein*, dizenoriñ udb/u.b. ; *jemanden mit Hohn überschütten*, ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., ober dismegañs d'u.b., teuler dismegañs war u.b., ober fae ouzh (war) u.b., ober a bep seurt goapaerezh ouzh u.b., ober an diod gant u.b., diodiñ u.b., hudal war u.b., c'hoarzhin goap d'u.b. ; *jemandem zum Hohn*, dre zismeg evit u.b., diwar fae e-keñver u.b. ; *zu Hohn und Spott*, evit ma vo graet goap outañ, diwar fae, gant fae, dre zismeg, evit ober goap, dre c'hoap, dre zejan, a-fars, dre fars, gant dispriz ; *ich wurde mit Schande und Hohn überschüttet*, stabezet e voen gant lagenn ar vezh hag an dizenor ; P. *das ist der reinste Hohn*, kement-se a zo ur vezh ! gant ar vezh ! mezh eo ! koustiañs ! un dra lu eo an dra-se ! evel ma vefe graet seurt traoù ! seurt traoù ne vezont ket graet ! ne faot ket ober seurt traoù ! n'eo ket mat ober traoù ar seurt-se ! seurt traoù ne jaojont ket ouzh un den a-feson ! ne jaoj ket ober seurt traoù ! an dud fur ne reont ket a draoù evel-se !

höhnen V.k.e. (hat gehöhnt) : c'hoarzhin goap ouzh, dismegañsiñ, boufoniñ, mezhekaat, dejanal, dejanal gant.

Hohngelächter n. (-s) : c'hoarzhadeg c'hoapaus b., c'hoarzhadeg c'hoap b., c'hoarzhadenn c'hoapaus b., c'hoarzhadenn c'hoap b., c'hoarzhadenn dejanus b., c'hoarzhadennoù garv lies., c'hoarzh-yud g., c'hoarzh gadal g., c'hoarzh dibalamour g., risign g., richan g., richanadeg b., brizhc'hoarzh g., glasc'hoarzh g., rinkin g., goap g., goapaerezh g., fae g., dismeg g., dismegañs b., dispriz g., hopoù lies., hopadoù lies., hopadennoù lies., hu g., huad g., huerezh g. ; *zum allgemeinen Hohngelächter werden*, na vezañ graet nemet goapaerezh gant an-unan, na vezañ nemet c'hoarzhzet goap diwar e goust, na vezañ nemet c'hoarzhzet goap d'an-unan, bezañ goapaet gant an holl, reiñ abeg da fars (Gregor).

Hohngeschrei n. (-s) : c'hoarzhadeg c'hoapaus b., c'hoarzhadeg dejanus b., huadeg c'hoapaus b., youc'hadennoù goapaus lies., youc'hadennoù goapaer lies., youc'hadennoù goap lies., youc'hadeg c'hoapaus b., garmadeg c'hoapaus b., garmoù goapaus lies., garmoù goapaer lies., garmadennoù goapaus lies., garmadennoù goapaer lies., garmadennoù goap lies., krioù goapaus lies., krioù goapaer lies., kriadennoù goapaus lies., kriadennoù goapaer lies., kriadennoù goap lies., kriadeg c'hoapaus b., kriadeg c'hoapaer b., hopoù lies., hopadoù lies., hopadennoù lies., hu g., huad g., huerezh g.

höhnisch ag. : tatin, godisus, goapaus, goapaer, goap, faeüs, flemmus, hek, dejanus, dismegañsus, dipitus, dismegus, dismeg, dibalamour ; *höhnisch lachen*, dejanal, c'hoarzhin yud, c'hoarzhin blech, c'hoarzhin goap, c'hoarzhin en un doare faeüs, brizhc'hoarzhin, risignal, richanañ, skrignal, godisat, ober ur c'hoarzh ki, ober ur c'hoarzh gadal (Gregor).

hohnlächeln V.gw. (hat gehohnlächelt / hat Hohn gelächelt) : mousc'hoarzhin goap, brizhc'hoarzhin, godisat, skrignal, risignal, richanañ.

Hohnlächeln n. (-s) : mousc'hoarzh dejanus g., mousc'hoarzh dismegañsus g., mousc'hoarzh goapaus g., mousc'hoarzh goapaer g., mousc'hoarzh goap g., mousc'hoarzh dibalamour g., mousc'hoarzh yud g., risign g., skrign g., richan g., mousc'hoarzh gadal (Gregor) g., c'hoarzh ki g.

hohnlachen V.gw. (hat gehohnlacht / hat Hohn gelacht) : dejanal, c'hoarzhin yud, c'hoarzhin goap, c'hoarzhin en un doare faeüs, brizhc'hoarzhin, risignal, richanañ, skrignal, godisat, ober ur c'hoarzh gadal (Gregor), hudal.

Hohnlachen n. (-s) : c'hoarzh dejanus g., c'hoarzh dismegañsus g., c'hoarzh goapaus g., c'hoarzh goapaer g., c'hoarzh goap g., c'hoarzh dibalamour g., c'hoarzh yud g., risign g., skrign g., c'hoarzh gadal (Gregor) g., c'hoarzhadennoù garv lies., c'hoarzh ki g., richan g.

Hohnrede b. (-,-n) : komzoù flemmus lies., komzoù pegus lies., komzoù hek lies., komzoù tatin lies., komzoù godisus lies., komzoù goapaus lies., komzoù goapaer lies., komzoù goap lies., goapadennoù lies., godiserezhioù lies., komzoù faeüs lies., komzoù dismegañsus lies., komzoù dejanus lies., dejan g., godiserezh g., flemmoù lies., flemmadennoù lies.

hohnsprechen V.gw. (t-d-b) (hohnspricht / spricht Hohn // hohnsprach / sprach Hohn // hat gehohnsprochen / hat Hohn gesprochen) : *jemandem hohnsprechen*, daeañ (faeañ, goapaat, dejanal) u.b., ober fent gant u.b., ober fae eus u.b., ober goap (ober an heg) ouzh u.b., ober goap diouzh (a, gant, diwar) u.b., stagañ goap ouzh (diouzh, a, da, war) u.b. ; *etwas (t-d-b) hohnsprechen*, ober fae (goap) eus udb, dejanal udb ; *jeder Vernunft hohnsprechen*, bezañ un dra diskiant, mard eus unan - bezañ un dra diskiant, mard eus hini - bezañ pell diouzh gwel ar skiant-vat ; *dieser Prozess spricht der Gerechtigkeit Hohn*, ar prosez-se n'eo nemet termaji, ar prosez-se a ra goap ouzh ar justis.

hoho estl. : ho ! alo ! oc'ho ! oc'ho !

hoi estl. : [Bro-Suis] ata ! ac'hanta !

Höker g. (-s,-) : marc'hadour foran g., foraner g.

Hokuspokus g. (-) : 1. c'hoari sigotañ g., sigotadenn b., sigoterezh g., taol fuzik g. ; 2. triaklerezh g. ; *Hokuspokus treiben*, sorc'henniñ an dud ; 3. *Hokuspokus fidibus dreimal schwarzer Kater !* abrakadabra !

hold ag. : 1. hael, karadek, karantezus ; 2. hoalus, dudius, dous ; *eine holde Stimme*, ur vouezh hoalus (dudius, dous) b. ; 3. a-du ; *das Glück ist ihm hold*, ganet eo bet dindan ur blanedenn vat, ar rod vras a zo o treiñ a-du gantañ, ar voul a ruilh gantañ, ar voul a zo gantañ, hennezh e tiver ar mel warnañ, un den chañsus eo, avel a-du a zo gantañ ; 4. *mein holdes Lieb*, va c'haredig g., va dousig g., va muiañ-karet g. ; 5. brav, koant, kaer ; *ein holder Jüngling*, ur paotr yaouank kaer-distailh g., ur paotr yaouank kaer-eston g., ur paotr yaouank kaer-meurbet g., ur paotr yaouank brav-hardizh g., ur paotr yaouank brav-ifam g., ur paotr yaouank brav-kruel g., ur paotr yaouank kenedus-espar g.

holdselig ag. : hoalus, dudius, grasius.

Holdseligkeit b. (-) : grasiuster g., grasiusted b., hoalusted b., hoaluster g.

Holder g. (-s,-) / **Holderstrauch** g. (-s,-sträucher) : [su Bro-Alamagn] [louza.] skav str., gwez-skav str.

Holding b. (-,-s) : / **Holdinggesellschaft** b. (-,-en) : kevredad merañ g., kreizenn b., holding g.

Holismus g. (-) : [preder.] holladouriezh b., holladelouriezh b.

holen V.k.e. (hat geholt) : 1. kerc'hat, mont da gerc'hat, mont davit, mont davet, mont da glask ; *Wein aus dem Keller holen*, mont d'ar c'hav davit gwin, kerc'hat gwin d'ar c'hav (eus ar c'hav) ; *Brennholz aus dem Wald holen*, mont er c'hoad davit keuneud, mont er c'hoad da geuneuta, mont er c'hoadoù davit keuneud, mont er c'hoadoù da geuneuta, mont er forest davit koad, mont er forest da goata ; *man holte meine Mutter*, va mamm a voe kerc'het ; *den Arzt zu einem Kranken holen*, mont da gerc'hat ar medisin da gaout ur c'hlañvour, klask ar mezeg war-dro ur c'hlañvour ; *den Arzt holen lassen*, kas u.b. davet ar mezeg, kemenn ar mezeg ; *hol Wasser !* kae davit dour ! kae da zoura ! ; *hol mir Wasser !* kerc'h dour din ! ; *Wasser holen*, दौरa, kerc'hat दौर ; *das Wasserholen erledigen die Frauen*, ar c'herc'hat दौर a zo labour ar merc'hed ; *hole ihn !* kae davetañ ! ; *Hilfe holen*, mont da glask sikour ; *ich hatte ihn hierher geholt*, me am boa klasket anezhañ du-mañ, me am boa kerc'het anezhañ du-mañ, graet em boa dezhañ dont du-mañ ;

die Kühe von der Weide holen, kerc'hat ar saout d'ar park, kerc'hat ar saout eus ar park, mont da gerc'hat ar saout ; *der schwarze Wolf ist gekommen, dich zu holen*, erru eo ar bleiz du dit, erru eo ar Waoñ du dit ; 2. [troioù-lavar] *Atem holen*, tennañ e alan, ehanañ, diskuizhañ, ober un ehan, ober un tenn anal, sachañ (kemer) e anal ; *sich bei (von) jemandem Rat holen*, goulenn ali u.b. (e ali digant u.b., e ali ouzh u.b., kuzul digant u.b.), en em erbediñ ouzh u.b. ; *da er es versäumt hatte, sich (t-d-b) bei jemandem Rat zu holen*, defot bezañ goulennet kuzul digant u.b. ; *sich (t-d-b) eine Quittung holen*, dont da dennañ kuitañ ; *hol dich der Teufel !* kerzh d'an diamig ! an diaoul da'z lonkañ (da'z sammo, da'z kaso gantañ) ! d'an diaoul ganit ! kae gant ar mil mallozh va Doue ! boued ar gounnar ! ar marv da'z reudo hag an diaoul da'z flastro ! kae gant an tanfoeltr ! me a garfe e vefes aet daouzek kant hanterkant lev dindan an douar ! ra vezi taget ! an tag ra'z tago ! an dag ra'z tago ! an tag dit ! ar moug ra'z mougo ! Doue da'z pendraouilho eus an eil moger d'eben ken e vi erru war ar plaen ! kerzh gant an diaoul ! kae gant ar grug ! kae da wriet da voutoù ! an diaoul da'z tougo ! ; [mengleuz] *Kohle aus der Erde holen*, eztennañ glaou ; P. *sich (t-d-b) eine Krankheit holen*, kouezhañ ur c'hleñved bennak war an-unan, dastum (tapout, serriñ, pakañ) ur c'hleñved, pakañ e valapa, tapout e jeu, dastum (tapout, serriñ, pakañ) e fall, mont fall, stropañ ur c'hleñved ouzh an-unan, tapout ur stropad, tapout ur gaouad, tapout ur c'horfad, gounit an droug, mont e-barzh, dastum droug ; *hol dir bei deiner Mutter die Erlaubnis hinzugehen*, goulenn ouzh da vamm ma'z i di ; *er hat sich (t-d-b) eine Beule geholt*, bosigernet en deus e benn, tapet en deus ur bos war e dal ; *sich (t-d-b) blaue Flecken holen*, en em zuañ, bloñsañ e gorf ; *sich (t-d-b) einen Rausch holen*, tapout un tontonad (ur revriad, ur c'horfad, ur sac'had, un toullad), distagañ ur rouladenn, tennañ ur rouladenn, ober ur rouladenn, pakañ unan, distagañ (ober, kargañ, sammañ, tapout) ur c'hofad, ober (lakaat, distagañ) ur c'horfad, ober ur picherad, tapout ur picherad, korfata, klukañ, lipat, lonkañ, ober un tortad, tapout un tortad, mezviñ, bezañ o tisammañ diwar ar c'herloù, puñsal ar pintoù, pintal, lakaat tenn war e vegel, ober pant ; *sich (t-d-b) einen Korb holen*, *sich (t-d-b) eine Abfuhr holen*, bezañ refuzet, kaout e refuz, kaout e zigouvi, kaout heiz, bezañ kaset diwar-dro, bezañ kaset da driñchina, bezañ kaset da bark an aod, bezañ kaset da dreiñ mein da sec'hañ, bezañ kaset da bizmoc'ha, bezañ kivijet, bezañ distoket, tapout e sac'h, bezañ brallet, pakañ e sac'h, kaout herr, pakañ (tapout, kaout) un distokadenn, kaout un distro lous digant u.b., tapout un distro lous digant u.b., tapout ur c'havazh, bezañ kaset da vale, bezañ kaset da fistoulat e lost e lec'h all, bezañ kaset d'en em glask e lec'h all, kaout ur c'habestr, bezañ pedet da vont da lec'h all da c'hwileta, kaout e visac'h, tapout e visac'h ; *als er sie zum Tanzen aufforderte, holte er sich (t-d-b) einen Korb*, paket en doa un torkad kerc'h pa oa aet d'he fediñ d'ober un dro zañs gantañ, roet he doa e gouign dezhañ pa oa deuet d'he fediñ d'ober un dro zañs gantañ ; *bei ihm ist nicht viel zu holen*, n'eus netra a vat da dennañ dioutañ, n'eo mat nemet da dreiñ (ar) mein da sec'hañ, ne dizh ober netra, ne gord mann gantañ ; *hol dich der Geier (hol's*

der Geier) ! kerzh da sutal ! kae gant ar grug ! kae da c'hwitellat ! kae gant ar mil mallozh va Doue ! kae da c'hwitellat mouilc'hi da Venez-Are ! kae da c'hwitellat gioc'hed war gribell Menez-Are !

Holen n. (-s) : kerc'hat g., kerc'hadenn b.

holla estl. : ho ! alo ! oc'ho ! oc'ho ! alo 'ta !

Holland n. (-s) : Bro-Holland b., Holland b.

Holländer g. (-s,-) : 1. Hollandad g. ; 2. [sonerezh] *der fliegende Holländer*, al lestr tasmant g., ar vag-noz b.

Holländerin b. (-,-nen) : Hollandadez b.

holländisch ag. : 1. hollandat ; 2. [yezh.] hollandek, izelvroek, nederlandek ; 3. *holländisches Fernrohr*, lunedenn C'halileo b.

Holländisch n. : [yezh.] hollandeg g., izelvroeg g., nederlandeg g.

Holle¹ b. (-,-n) : [loen.] houperig g., kogenan g., klipenn b., kribell-blu b.

Holle² b. (-) : [mojenn.] *Frau Holle*, ar voudig Holle b. ; *Frau Holle schüttelt ihr Bett*, emañ sant Pêr (an aelez) o tispluñvañ gwazi, emañ ar Yar Wenn o tibluñvañ, erc'h a ra, ober a ra erc'h.

Hölle b. (-,-n) : 1. ifern g., ifern yen g., ifernioù lies., iferniad g., Kersatan b. ; *Qualen der Hölle*, poanioù an ifern lies., tourmantoù an ifern lies., ar poanioù lies. ; *zur Hölle fahren*, mont d'an ifern(ioù), mont d'ar poanioù, diskenn d'an ifern(ioù), bezañ kaset da Gersatan ; *in die Hölle fahren*, kouezhañ (bezañ taolet) en ifern, bezañ strinket e goueled an ifern, bezañ sebeliet en ifern, bezañ kaset da Gersatan ; *in die Hölle werfen*, sebeliañ en ifern, strinkañ e goueled an ifern, strinkañ e strad an ifern, teuler en ifern, kas da Gersatan ; *Spiegelfechtere der Hölle*, *Blendwerk der Hölle*, barad an diaoul g., ardoù an diaoul lies., lorberezh an diaoul b., lasoù an droukspered lies. ; *das Tor zur Hölle*, porzh an ifern g., dorioù an ifern lies., treuzoù an ifern lies., porched an ifern g. ; *das Feuer der Hölle*, tan an ifern g. ; *die Finsternis der Hölle*, teñvalijenn an ifern b. ; *der Weg zur Hölle*, hent an ifern g., an hent da Gersatan g. ; *trifft die richtige Wahl zwischen Paradies oder Hölle : ein Mittelding gibt es nicht*, dibabit mat etre ar baradoz hag an ifern : n'eus kreiz ebet etrezo ; *im hintersten Winkel der Hölle*, e pennfont an ifern, e parfont an ifern, e parfont an ifern ; 2. [dre skeud.] *er hat die Hölle auf Erden*, un ifernite eo e vuhezegezh, hennezh en deus e lod er bed-mañ ; *jemandem das Leben zur Hölle machen*, *jemandem die Hölle heiß machen*, iferniñ gant u.b., ober d'u.b. brammata, terriñ e vuhez d'u.b., ober ur vuhez poanius-meurbet d'u.b., uzañ e vuhez d'u.b., ampoezoniñ e vuhez d'u.b., ober buhez d'u.b., ober ur vuhez d'u.b., ober gwall vuhez d'u.b., bezañ bepred war buhez u.b., na ehanañ d'ober mizer d'u.b., reiñ dibun d'u.b., ober vil d'u.b., ober gwallamzer d'u.b., dismantrañ spered u.b., reiñ trenk ha c'hwerv d'u.b., tregasiñ (eogiñ, nec'hiñ, nec'hañsiñ, trabasiñ, trevelliñ) u.b., reiñ tregas (degas soursi) d'u.b., c'hoari ar c'hontrol ouzh u.b., diharpañ u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., ober grimoù d'u.b., degas fleuskeur d'u.b., reiñ fred d'u.b., ober bec'h d'u.b., reiñ bec'h d'u.b., teuler bec'h gant u.b., bezañ ur bern charterezh gant an-unan, daoubenniñ u.b., mac'hañ u.b., mac'homañ u.b., gwaskañ u.b. gwashañ ma c'haller, tirantañ u.b., bouc'halañ u.b. ; *ich werde dir das Leben*

zur Hölle machen ! me 'raio dit brammata, paotr ! ; *sie macht mir die Hölle heiß*, honnezh a zo un tourmant bevañ ganti, honnezh a ra he gwalc'h a boan din, honnezh a zo ur groaz pounner, honnezh a zo ur gwir bistrer evidon, honnezh a zo ur poezon, honnezh a zo diaes-meurbet da gunduiñ, diaes-meurbet eo ober diouti, diaes spontus eo tremen diouti, honnezh a zo un ifernite bevañ ganti, honnezh a zo ur reuz enni, ur binijenn eo bezañ en he c'hichen, un uz eo bevañ ganti, honnezh a zo un debr-spered, honnezh a zo un ifern a blac'h, ne'm eus ket va bev ganti, ur brav n'eo ket bevañ gant honnezh ; *Ausgeburd der Hölle*, mab (boued, mevel, lakez) an diaoul g., kef ifern g. ; P. *bei uns zu Hause ist die Hölle los*, hor c'hêr-ni a zo un ifern ; *hier ist die Hölle los*, un ifern nevez a zo amañ ! dinasket eo an ifern amañ ! dirollet eo an dud amañ ! e Kersatan emaoomp ! pebezh jabadao ! pebezh tousmac'h ! nag a reuz ! amañ e strak an traoù 'vat ! draskal a ra ! chao a zo amañ ! amañ ez eus ur charre 'vat ! talabao ha cholori a zo ganto ! gwashat todilhon ! ur you hag un hemolc'h spontus a zo amañ ! pebezh karnaj ! amañ ez eus buheziou ! ; [dre skeud.] *Himmel und Hölle aufbieten*, ober bec'h bras, ober e seizh posupl (e seizh gwellañ, an diaoul hag e bevar, e wir wellañ, diouzh e wellañ-holl, gwelikañ ma c'haller), ober e bosupl, ober e holl bosupl, ober e walc'h, klask e walc'h en em ziluziañ anezhi, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, en em aketiñ e pep doare, ober par ma c'haller, ober pellañ ma c'haller, c'hoari an diaoul hag e bevar, plantañ e holl nerzh d'ober udb, ober a-walc'h (lakaat e holl studi, lakaat e holl nerzh) evit dont a-benn eus udb (Gregor) ; *weder Hölle noch Teufel fürchten*, c'hoarzhin war ar marv - na gaout aon rak e anv (rak e skeud) - bezañ diabaf (disaouzan) - bezañ dispont rak ar marv - na gaout na doujañs Doue na doujañs ar bed (Gregor) - bezañ un den a foeltr forzh - na gaout aon dirak mann ebet - bezañ ur paotr diouzh an druilh - bezañ ur paotr diskramailh - na ober forzh petra d'ober - na zoujañ na bev na marv, na Doue na diaoul ; *Himmel und Hölle versprechen*, prometiñ mor ha menez, ober mil ha miloù a bromesaou, sorc'henniñ u.b., digeriñ an Neñv d'an dud, touiñ tourioù ha kestell, prometiñ mil ha mil dra all d'u.b., prometiñ an diaoul hag e gemiel, touiñ kalz ha delc'her nebeut, en em rivinañ en ur prometiñ pep tra hag en em saveteiñ goude en ur chom hep reiñ netra ; [kr-l] *der Weg zur Hölle ist mit guten Vorsätzen gepflastert*, an ifern a zo leun a vennozhioù mat - meur a varc'h mat zo marvet o vont adarre - " deomp adarre " en deus lazhet meur a varc'h - Yann a vo atav ar c'hentañ hag a vefe da vezañ krouget e vefe - Paol gozh o klask eeunañ he gar d'e vamm en deus he zorret e daou damm - n'eo ket ur c'hement c'hoantaat ha kaout - n'eo ket ur c'hement hor c'hoant hag hor galloud.

Höllenangst b. (-,-ängste) : aon du g., aon bras g., spouron g., braouac'h g.

Höllенbrut b. (-) : gorad diaouled g.

Höllenfahrt b. (-) : diskenn d'an ifern g., diskenn d'an ifernioù g.

Höllenfeuer n. (-s) : tan ifern g., tan an ifern g., iferniad tan g. ; *ein Höllenfeuer machen*, ober un tan ifern.

Höllenfluss g. (-es) : [mojenn.] stêr Stiks b.

Höllenfürst g. (-en) : [relij.] Satanas, priñs an ifern g., droukspered an ifern g. (Gregor), roue an deñvalijenn g., priñs an deñvalijenn g., spered an deñvalijenn g., Satanas priñs an tenebroù (Gregor) g.

Höllengeist g. (-es,-er) : diaoul g., droukspered g.

Höllenglut b. (-) / **Höllenhitze** b. (-) : fornez b., herrder g. ; *hier ist aber eine Höllenglut*, poazhañ a reer amañ, emaomp amañ evel en ur stoufaihl, krazet e vez an den amañ, gwashat eo tomm amañ !

Höllenhund g. (-s) : [mojenn.] Kerberos g.

Höllenkrach g. (-s) : *ein Höllenkrach*, un trouz ifern g., un trouz bouzarus g., un trouz gwashoc'h eget ar raned a son ar bal d'ar gorriganed g., un trouz a'n diaoul g., un trouz a'n ifern g., un todilhon g., ur you hag un hemolc'h spontus, ur c'harnaj g., un trouz da vouzarañ ur pothouarn g., un trouz a'r mil diaoul g., ur c'hri hag un trouz da vouzarañ ar vro, ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar Sabad, ur safar gouest da vouzarañ un engroeziad tud g., un ifern dinasket g. ; *einen Höllenkrach machen*, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gernel, ober an diaoul hag e bevar, ober un trouz a'n diaoul, ober un trouz a'n ifern.

Höllenlärm g. (-s) : *ein Höllenlärm*, un trouz ifern g., un trouz bouzarus g., un trouz gwashoc'h eget ar raned a son ar bal d'ar gorriganed g., un trouz a'n diaoul g., un trouz a'n ifern g., un todilhon g., ur you hag un hemolc'h spontus, ur c'harnaj g., un trouz da vouzarañ ur pothouarn g., un trouz a'r mil diaoul g., ur c'hri hag un trouz da vouzarañ ar vro, ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar Sabad, ur safar gouest da vouzarañ un engroeziad tud g., un ifern dinasket g. ; *einen Höllenlärm machen*, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gernel, ober an diaoul hag e bevar, ober un trouz a'n diaoul, ober un trouz a'n ifern, ober todion, todioniñ.

Höllenmaschine b. (-,-n) : mekanik an diaoul g., mekanik diaoulek g.

Höllenpein b. (-) : *sellit ouzh Höllenqual*.

Höllenpfeuhl g. (-s) : poull brein an ifern g. / lagenn an ifern b. (Gregor).

Höllenqual b. (-,-n) : ifern grizias g., tourmant g., poanioù grevus an ifern lies. ; *Höllenqualen ausstehen*, *Höllenqualen leiden*, diwaskañ poanioù an ifern, bezañ taget gant ur boan ifern, dont reuziad d'an-unan, bezañ poazh gant ar boan, reuziñ poanioù kriz-diremed, reuziñ ur boan araj, reuziñ poanioù terrupl, reuziñ poanioù grevus an ifern, reuziñ poanioù disaour, reuziñ poanioù divat, kouezhañ gloazioù kreñv war an-unan, bezañ taget gant ur araj poan, poaniañ da grial, kaout poan da grial, diwaskañ poanioù skrijus, gouzañv poanioù kriz-diremed, diwaskañ poanioù garv, diwaskañ poanioù dreist-penn, diwaskañ poanioù kalet, bezañ malet gant ar c'hloaz, bezañ poanioù kriz o hegal ouzh an-unan, gweañ poanioù kriz, bezañ gwasket da vat, bezañ klañv e-giz ur merzer.

Höllenschlund g. (-s) : puñs an ifern g., puñs tan an ifern g., puñs tan don ha teñval an ifern g. (Gregor), geol an ifern g., genoù an ifern g., gouzoug an ifern g., lonk euzhus an ifern g.

Höllenspektakel g. (-s) : *ein Höllenspektakel*, un trouz ifern g., un trouz bouzarus g., un trouz a'n diaoul g., un trouz a'n ifern g., un todilhon g., ur you hag un hemolc'h

spontus, ur c'harnaj g., un trouz da vouzarañ ur pothouarn g., un trouz a'r mil diaoul g., ur c'hri hag un trouz da vouzarañ ar vro, ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar Sabad, ur safar gouest da vouzarañ un engroeziad tud g., un ifern dinasket g.

Höllenstein g. (-s) : [kimiezh] nitrat arc'hant g.

Höllentempo n. (-s) : *mit einem Höllentempo*, gant un tizh a'n diaoul, gant ur foll a dizh, war dorr e chouk, gant pep tizh, tizh-ha-tizh, tizh-ha-taer, gant tizh ken na ziaoul, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, a-benn-herr, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, d'an druilh, a-benn-kas, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, evel an tan, d'an tan ruz, gant tizh ken na yud, gant tizh ken a friz, gant tizh ken na ziaoul, ken a foeltr, ken a findaon.

Höllentor n. (-s) : porzh an ifern g., dorioù an ifern lies., treuzoù an ifern lies., porched an ifern g.

Höllenwart g. (-s) : [relij.] Satanas, priñs an ifern g., droukspered an ifern g. (Gregor), roue an deñvalijenn g., priñs an deñvalijenn g., spered an deñvalijenn g., Satanas priñs an tenebroù (Gregor).

Höllenweib n. (-s,-er) : [dre skeud.] keben b., kevnidenn b., gwrac'h an Diaoul b., mamm an diaoul b., bleizez b., diaoulez b., gwesped str., sarpantez b.

Holler g. (-s,-) : [louza.] skav str., bodenn skav b., bodennad skav b., bochad skav g., gwez-skav str.

höllisch ag. : 1. ifernel, ifernus, ... ifern, ... an ifern, ... an diaoul, diaoulek, dinasket, direizhet ; 2. gwall vras ; *eine höllische Angst vor jemandem haben*, kaout aon spontus (ur bern aon, mil aon) rak u.b. ; *ein höllisches Geld verwenden*, dispign mil ha miloù, debriñ an diaoul hag e bevar, ober dispignoù dijañ, ober dispignoù foll, foetañ arc'hant, ober un dismantr euzhus a arc'hant, dismantrañ arc'hant bras.

Adv. : gwall, kenañ-kenañ, spontus ; *das tut höllisch weh*, ur boan araj am eus gant an dra-se, droug braouac'h am eus gant an dra-se, bazhadoù am eus gant an dra-se, poanioù terrupl am eus gant an dra-se, ur boan ifern am eus gant an dra-se, un araj poan am eus gant an dra-se, poanioù da grial am eus gant an dra-se, poanioù skrijus am eus gant an dra-se ; *die neuen Schuhe tun mir höllisch weh*, va botoù nevez a zo ur vezherenti evidon ; *höllisch grob*, gwall rust, gwall zifeson, rust kenañ-kenañ, gwall c'hros, rust-spontus ; *höllisch schimpfen*, leuskel kunujennoù spontus, touiñ doue evel ur Sarazin (evel un diaoul), mallozhiñ ken ma spont ar brini, touiñ Doue evel un diloster chas, hopal evel ur chalboter, touiñ evel un toucher kezeg, pec'hiñ pep ger, pec'hiñ e-treuz nav moger, sakreal ha fouldrasiñ evel ur charretour a vez chomet e garr el lagenn (evel ul loman a vez skoet e lestr war an traezh) (Gregor), bezañ e c'henoù ur stivell a gunujennoù, bezañ boull e grouer, leuskel leoù spontus, leuskel leoùdoued reut, leuskel pec'hedoù spontus, tarzhañ buanoc'h ul ledoued war e vuzelloù eget ur bedenn, bezañ un den dibab war ar pec'hiñ.

Hollywoodschaukel b. (-,-n) : bank-liorzh brañsigell g.

Holm g. (-s,-e) : 1. barrenn b. ; 2. bann skeul g., post skeul g., kostez skeul g. ; 3. [nij.] askelladur g., gorread an eskell g., gorread kemporzhus g. ; 4. brank a c'hravazh g., bann ar c'hravazh g., brech ar c'hravazh b. ; 5. [tisav.] dorn-red g., bann g. ; 6. troad g., fust g., dornell b. ; *Holm einer Tabakspfeife*, pav ur c'horn-butun

g., garenn ur c'horn-butun b., steudenn ur c'horn-butun b.
; 7. [merdead.] chanter-bigi g.

Holmium n. (-s) : [kimiezh] holmiom g.

Holocaust g. (-/-s,-s) : 1. [relij.] loskaberzh g., loskade g.
b. ; 2. [istor] lazhadeg ar yuzevien b., Holokaost g.

Hologramm n. (-s,-e) : hologramm g.

Holografie b. (-) / **Holographie** b. (-) : holografiñ g.

holonom ag. : [tekn.] holonom ; *holonome Zwangsbedingung*, *holonome Einschränkung*, destrizh
holonom g.

holperig ag. : *sellit ouzh holprig*.

Holperkiste b. (-,-n) : todoros g.

holpern V.gw. (ist geholpert / hat geholpert) : storlokañ,
stroñsañ, horosiñ, todorsal, mont stroñs-distroñs,
stroñsañ ha distroñsañ, mont dre boull ha dre skosell,
skoselliñ, draskañ, draskal.

Holpern n. (-s) : stroñsoù lies., strakerezh g., strakade g.
b., brammade g., bramm-bramm g.

holpernd ag. : hej, horjellus, stroñs-distroñs, stroñsus,
horosus, draskus.

holprig ag. : stroñsus, skoasellek, skosellek, torosennek,
torosennus, turumellek, digompez, rust, garv, distrantell,
amblaen, digompez, dizingal, diblaen, toull-
didoull ; *holpriger Weg*, hent skoasellek (skosellek,
torosennek, torosennus, turumellek, digompez, dizingal,
rust, garv, stroñsus, distrantell, fontet, toull-didoull) g. ;
eine holprige Rede, ur brezegenn stroñs-distroñs b., ur
brezegenn kaset da benn gant poan vras.

Holprigkeit b. (-) : skoaselloù lies., toroselloù lies.,
chakonioù lies.

Holster n. (-s,-) : gouin g., feur b.

Holunder g. (-s,-) / **Holunderbaum** g. (-s,-bäume) :
[louza.] skav str., bodenn skav b., bodennad skav b.,
bochad skav g., gwez-skav str. ; *mit Holundern reich*
bewachsen, skavek, skavennek. ; *mit Holundern reich*
bewachsenes Gelände, skaveg b., skivid b.

Holunderbeere b. (-,-n) : [louza.] hugenn skav b., skav
str.

Holunderbusch g. (-es,-büsche) : / **Holunderstrauch** g.
(-s,-sträucher) : [louza.] skav str., bodenn skav b.,
bodennad skav b., bochad skav g., gwez-skav str.

Holunderhecke b. (-,-n) : garzh skav b.

Holunderwein g. (-s) : gwin skav g.

Holz n. (-es, Hölzer) : 1. koad g., prenn g., keuneud g. ;
das Holz bearbeiten, labourat ar c'hoad ; *Bauholz*, prenn
g., koad prenn g., koad-annez g., koad-labour g. ;
Brennholz, keuneud str., koad tan g., koad-lok g., koad
hanoch g., danvez tan g. ; *Stück Holz*, tamm koad g.,
koadenn b., pezzienn goad b., strilh str., etev g. ; *das*
Holz ist frisch (nass, grün, feucht), glas (glas-dour) eo ar
c'hoad-se (ar c'heuneud-se) ; *grünes Holz nimmt beim*
Trocknen ab, kurzañ a ra ar c'hoad dre ma teu da
sec'hañ ; *das Holz ist weich*, tener eo ar c'hoad-se ;
dürres Holz, totes Holz, krin g., keuneud str., keuneud
sec'h str., keuneud diazez str., briñsad str., sec'henn b.
(Gregor), koad sec'h g., koad krin g., koad marv g. ;
lebendiges Holz, koad bev g., koad war e sav ;
ungeschältes Holz, koad n'eo ket bet kignet g., koad gant
e ruskenn g. ; *biegsames Holz*, kwez g. ; *Hartholz*, koad
kalet g., koad yac'h g. ; *Kernholz*, derc'h g., koad derc'h
g., koad eus kalonenn ar wezenn g., koad eus derc'henn

ar wezenn g. ; *Weichholz*, koad tener g., koad blot g. ;
Splintholz, *Weißholz*, gwignen g., gwenngoad g., bloneg
g. ; *gerades Holz*, koad reizh g., koad rez g. ; *astfreies*
Holz, koad reizh g., koad rez g., koad hep skod g. ;
knorriges Holz, koad-tro g., koad treuz g., koad kabosek
g., koad pavgamm g. ; *brennendes Stück Holz*, penn-tan
g., etev g. [*liester etivi*, etevien], etev-tan g., kef-tan g.,
skod-tan g. ; *Holz fällen (schlagen, einschlagen)*, diskar
(pilat) gwez, diskar koad / diskar keuneud (Gregor),
troc'hañ keuneud, keuneuta ; *Holz hacken*, ober skirioù,
askloediñ keuneud, skiriaouañ keuneud, skilfennañ
keuneud, sklisenñ keuneud, skolpañ, skolpennañ,
drailhañ (faoutañ) keuneud (Gregor) ; *Holz sägen*, **a**
heskennat koad ; **b**) [dre skeud.] roc'hal-droc'hal ; *Holz*
für Bretter (für Balken), koad-labour g., koad-annez g.,
koad prenn g., prenn g. ; *der Baum schießt ins Holz*,
mont a ra ar wezenn-mañ e koad, emañ ar wezenn-mañ
oc'h ober koad, treujenniñ a ra ar wezenn-mañ ; *wildes*
Holz, taolaj g. ; 2. [dre skeud.] *aus gutem Holze sein*,
bezañ eus an dibab (diouzh an dibab, eus an diuz, eus ar
gwellañ, a'r c'haerañ, eus ar re wellañ, eus ar re wellaik, a'r
blein, a'r choaz, a'r boulc'h, eus ar c'hentañ troc'h,
dibab) ; *nicht aus demselben Holz sein*, na vezañ eus an
hevelep temz, na vezañ eus an hevelep tremp, na vezañ
eus an hevelep bleud ; *aus dem gleichen Holz geschnitzt*
sein, von gleichem Holze sein, bezañ tuig ha talig, bezañ
un heñvel (ur memes), bezañ eus an hevelep tremp (eus
an hevelep temz, eus an hevelep bleud) ; P. *wie ein*
Stück Holz, evel un tamm koad, evel ur santig koad ; *er*
ist nicht aus Holz, hennezh n'eus ket un tamm koad
anezhañ ; *Holz auf sich hacken lassen*, leuskel an dud
lammat war e seulioù, leuskel an dud lakaat o zreiz war e
chouk ; *er ist vom rechten Holz*, n'eus nemet koad rez
ennañ, un den a-feson eo, un den kenañ eo hennezh, ur
paotr tre eo ; *Holz in den Wald tragen*, kargañ dour gant
ur bouteg, klask treiñ an avel diwar-bouez ur sugell, klask
treiñ an avel diwar-bouez ur gordenn, tennañ amann eus
gouzoug ur c'hi, pegañ al loar, tapout al loar gant e zent,
dont da laerezh al loar, treiñ ar c'hazh dre e lost, treiñ ar
c'hazh diwar e lost, treiñ ar c'hi dre e lost ; 3. [dre
astenn.] koadeg b., koad g. ; *zu Holze fahren*, mont d'ar
c'hoad ; 4. [kilhoù] *Holz werfen (schieben)*, reiñ lamm d'ar
c'hilhoù, diskar kilhoù, kouezhañ kilhoù.

Holzabfall g. (-s,-abfälle) : reputailhoù koad lies., skirioù
lies., kozh-koad g., bruzunailhoù koad lies.,
digoadadurioù lies., koad-tailh g., blodoù lies., blotoù
lies., drailhaj koad g., skolpad str., krennadur koad g.

Holzameise b. (-,-n) : [loen.] merien kezeg str.

Holzapfel [louza.] aval-moc'h g., aval put g., aval garzh
g., grigoñs str.

Holzarbeiten lies. : traezoù koad kizellet lies.

Holzarbeiter g. (-s,-) : koadour g., koataer g., keuneutaer
g., micherour-koad g., micherour-prenn g.

Holzart b. (-,-en) : spesad gwez g.

holzartig ag. : koadek, prennnek, koadesk, e doare ar
c'hoad, a-zoare gant ar c'hoad, a-seurt gant ar c'hoad.

Holzauge n. (-s) : [tro-lavar] *Holzauge, sei wachsam !*
bez gant da jeu ! bez war evezh !

Holzusbau g. (-s) : koadaj g.

Holzaxt b. (-,-äxte) : [tekn.] bouc'hal b.

Holzbau g. (-s,-ten) : savadur koad g., savadur prenn g.

Holzbearbeitung b. (-,-en) : greanterezh ar c'hoad g., labour ar prenn g.

Holzbein n. (-s,-e) : gar goad b., pav koad g. ; *ein Holzbein haben*, dougen ur pav koad.

Holzbekleidung b. (-,-en) : [tisav.] koadaj g.

Holzbelag g. (-s,-beläge) : gwiskad koad g., gwisk koad g., lambrusk g.

Holzbestand g. (-s,-bestände) : tachennou dindan goad lies., koadadoù lies.

Holzbiene b. (-,-n) : [loen.] gwenan troc'her-koad str. [*Xylocopa*].

Holzbirne b. (-,-n) : [louza.] 1. kozhper str., kosper str., kalper str. ; 2. gwez-per koudask str., gwez-per ar Werc'hez str.

Holzbläser g. (-s,-) : [sonerezh] soner klav koad dre c'hwez g., soner koadell g., koadellour g.

Holzblasinstrument n. (-s,-e) : [sonerezh] klav koad dre c'hwez g., koadell b. ; *die Holzblasinstrumente*, ar c'hoadelloù lies.

Holzblock g. (-s,-blöcke) : pil g., pilpenn g., pil-penn g., piltos g., pilgos g., penngos g., bilh g., tousenn b. ; *aus Holzblöcken bestehend*, pilprennek.

Holzbock g. (-s,-böcke) : 1. [tekn.] marc'h g., marc'h-koad g. ; 2. [loen.] a) teureug str., tarlask str., tilh g., boskard g., megel b., porailh g., tarrag str. ; b) [dre fazi] c'hwil kornek g.

Holzboden g. (-s,-böden) : plañchod g., plañcheris g., parked g. ; *rutschiger Holzboden*, plañchod lufr g.

Holzbohrer g. (-s,-) : 1. [tekn.] talar g., tarar g., gwimeled b. ; 2. [loen.] preñv-koad g., bleiz-koad g., preñv koadezat g.

Holzbrandmalerei b. (-,-en) : tanengravatur g.

Holzbrett n. (-s,-er) : plankenn g. [*liester* plankennoù, plenk, pleñch], astellenn b., astell b. [*liester* estell] ; *Holzbretter durch Nuten miteinander verbinden*, garanañ plenk, juntañ plenk war-bouez garanoù ha filennoù, kenstrollañ plenk dre filennoù ; *Holzbretter mit eingefrästen Nuten*, plenk garanet lies.

Holzbrücke b. (-,-n) : pont koad g., pont prenn g.

Holzbündel n. (-s,-) : fagodenn (hordennad) geuneud b., duilh (tortad, torkad) keuneud g., fagod str. [*liester* ivez fagodoù, fagodennoù], hordenn geuneud b. [*liester* herdin keuneud].

Hölzchen n. (-s,-) : 1. tammig koad g., koadennig b., pezziennig koad b., skodig g., skirienn b. ; 2. [dre astenn.] alumetez str., enaoudenn b., ibil-tan g., touchenn b., chimik str., chimikez str. ; 3. koadig g., bodad-gwez g.

Holzdrechsler g. (-s,-) : turgner koad g.

Holzdruck g. (-s) : koadengravatur g.

hölzeln V.gw. (hat gehölzelt) : [Bro-Aostria] zeal.

holzen V.k.e. (hat geholt) : 1. koadañ ; 2. boueta [ar forn].

V.gw. (hat geholt) : 1. digoadañ, pilat gwez ; *zum Holzen in den Wald gehen*, mont er forest d'ar koad, mont er forest da goata ; 2. [sport] c'hoari en un doare feuls, skeiñ, distagañ taolioù, findaoniñ domadoù, difoeltrañ taolioù, darc'haouiñ (dispegañ, disvantañ) taolioù.

Holzerei b. (-) : 1. P. kabadiuilh b., saka-maout g., pegad g., mesk g., meskadeg b., frigas g., kann b., brete g.,

taol-bec'h g., tousmac'h g., diframm g., kannadeg b., kannerezh g., lazh g., gourenadeg b., stourmadeg b., foeterezh g., meskadeg b. ; *es kam zu einer Holzerei, eine Holzerei brach aus*, sevel a reas trouz (bec'h, c'hoari, jeu, patati, ur gourdrouz bras, kabal, kann) etrezo, strakal a reas an traoù, krog a oa bet etrezo, foeterezh a savas ; 2. [sport] abadenn domadoù ha taolioù b., match feuls g.

hölzern ag. : 1. ... koad, ... prenn ; *unbeschlagenes hölzernes Wagenrad*, moull-karr g. ; 2. [dre skeud.] reut, yen, gourt, amparfal, lopes ; *ein hölzernes Gesicht*, ur fas koad, ur fas yen g./b.

Adv. : 1. *die Geige klingt hölzern*, kleuz eo ar sonioù gant ar violoñs-se, seniñ a ra ar violoñs-se evel ur votez faout (evel ur votez c'hroilh) ; 2. [dre skeud.] en un doare gourt, en un doare reut.

Holzessig g. (-s) : glizhennad diwar gwrezrannadur ar c'hoad b., trenkenn goadesk b.

Holzfällen n. (-s) : [gwez] diskaradeg b., diskar gwez g., pilat gwez g.

Holzfäller g. (-s,-) : koadour g., koataer g., keuneutaer g., diskarer-gwez g., diskarer-keuneud g., diskarer g., piler-gwez g., troc'her gwez g., troc'her koad g. ; *der Wald hallte von den Schlägen der Holzfäller wider, der Wald widerhallte von den Schlägen der Holzfäller*, ar c'hoad a zassone gant taolioù pounner ar goadourien, ar c'hoad a groze gant taolioù pounner ar goadourien.

Holzfällerei b. (-) : diskaradeg b., diskar gwez g., pilat gwez g.

Holzfasern lies. : lanfas koad str.

Holzfaserplatte b. (-,-n) : panell lanfas koad b., panell isorel® b., plakenn isorel® b.

Holzfaserstoff g. (-s,-e) : [kimiezh] kelluloz g.

Holzfeuerung b. (-,-en) : tommerezh dre goad g.

Holzflöß n. (-es,-flöße) : tranell b., tranellad-koad b., radellad-koad b.

Holzflößen n. (-s) : kaserezh tranelloù-koad g., tranellañ koad g.

holzfrei ag. : hep koad, kuit a goad ; *holzfreies Papier*, paper-pilh (-pilhon, -pilhot, -pilhenn) g.

Holzfrevel g. (-s,-) : gaou (droug g., distruj g., dismantr g., gwast g., gwall g., noaz g.) graet d'ur goadeg g.

Holzfuhre b. (-,-n) : karrad koad g., karrad keuneud g., karrad prenn g.

Holzgas n. (-es) : gaz koad g.

Holzgasерzeuger g. (-s,-) : [tekn.] ganer gaz koad g.

Holzgeist g. (-es) : glizhennad diwar gwrezrannadur ar c'hoad b., trenkenn goadesk b.

Holzgerechtigkeit b. (-) : forestaj g., gwir da geuneuta g.

Holzgerüst n. (-s,-e) : 1. chafod g., chafotaj g., marc'h-koad g. ; 2. framm g., frammad g., frammadur g., koadaj g., koubloù-kamm lies., koubloù-koad lies.

Holzgewächs n. (-es,-e) : [louza.] plant koadek str., plant prennnek str.

Holzhacken n. (-s) : 1. faoutañ koad g., kinkailhat koad g. ; 2. diskar gwez g.

Holzhacker g. (-s,-) : 1. faouter-keuneud g. ; 2. [Bro-Aostria] koadour g., koataer g., keuneutaer g.

Holzhäher g. (-s,-) : [loen.] kegin b.

holzhaltig ag. : kelluloz ennañ.

Holzhammer g. (-s,-hämmer) : 1. horzh koad [*liester* horzhioù koad, herzh koad, herzhier koad] b., mailh koad g., mell g. ; 2. [dre skeud.] *eins mit dem Holzhammer gekriegt haben*, bezañ bet tapet un taol morzhol war e benn, mankout ur berv d'an-unan, mankout ul loaiaed d'an-unan, bezañ tapet war ar portolof, c'hoari gant e voned, kaout kraked bihan en e benn, bezañ paseet ar C'hastell-Karr-Kamm hag an Tri Roue, na vezañ go e doaz, na vezañ e spered gant an-unan, bezañ kollet e spered gant an-unan, bezañ kollet e benn gant an-unan, c'hoari gant e dog, c'hoari gant he c'hoef, bezañ ur spered forc'hek a zen eus an-unan, bezañ aet e benn un tammig digant an-unan, bezañ laban, bezañ kollet e sterenn, bezañ bet ganet war-lerc'h e dad.

Holzhammermethode b. (-,-n) : 1. doare-ober hag a ya dizamant ganti g., doare ober a ya dezhi a-droc'h-trañch g., doare start ha strizh da vont dezhi g., doare-ober a daol trañch g., doare feuls ha taer g. ; 2. fraoulerzh g., choukañ pennadoù g.

Holzhandel g. (-s) : kenwerzh ar c'hoad g./b.

Holzharke b. (-,-n) : rastell koad g., rastell goad b.

Holzhauer g. (-s,-) : koadour g., koataer g., keuneutaer g., tailher koad g.

Holzhütte b. (-,-n) : ti-prenn g., ti koad g., log plenk b.

holzig ag. : 1. koadek, prennnek, gwezek, koadesk ; 2. [kegin.] neudennek, koadek, koadesk ; *eine holzige Kohlrübe*, un irvinenn-saoz koadek b., un irvinenn-saoz koadesk b.

Holzindustrie b. (-) : greanterezh ar c'hoad g.

Holzkäfer g. (-s,-) : [loen.] c'hwil koaddebrer g., c'hwil koadezet g., preñv-koad g., bleiz-koad g.

Holzkirschbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-pabu str., babuenn b.

Holzkirsche b. (-,-n) : [louza.] babu str.

Holz kitt g. (-s,-e) : toaz koad g., simant koad g., melmunuzer g.

Holz klotz g. (-es,-klötze) : 1. pil g., pilpenn g., pil-prenn g., piltos g., pilgos g., penngos g., bilh g., tousenn b. ; *aus Holzklotzen bestehend*, pilpennnek ; *die Axt steckte fest im Holzklotz*, gennet e oa ar vouc'hal er piltos ; 2. [dre skeud.] amparfal g. loukez g., den lor g., penn lor g., lopez g., gogez g., lochore g., patatezenn b., panezenn b., Yann Banezenn g., keuneudenn b., magn g., penn luch g.

Holzkohle b. (-,-n) : glaou-koad g./str. ; *Stück Holzkohle*, glaouenn-goad b. ; *Holzkohle muss man unter geringer Luft- beziehungsweise Sauerstoffzufuhr langsam verkohlen*, ret e vez delc'her un tamm moug evit ober glaou-koad.

Holzkohlengewinnung b. (-) : glaouerezh g., poazherezh-glaou g.

Holzkohlenglut b. (-) : regez str.

Holzkohlenmeiler g. (-s,-) : [tekn.] gwrac'hell d'ober glaou-koad b.

Holzkopf g. (-s,-köpfe) : [dre skeud.] *ist das ein Holzkopf!* pebezh bouc'h-revr (amparfal, lopez, loukez, lochore, keuneudenn, Yann seitek, Yann banezenn, Yann diwarlerc'h, Yann beul, Fañch ar peul, Yann ar peul, Yann ar peul karr, Yann yod, Yann trapped, penn javedek, penn ki, penn lor, den lor) !

Holzkübel g. (-s,-) : beol b., bailh g., penton g., barazh b., baraod g., kelorn g., pelestr g., rañjod g.

Holz lack g. (-s,-e) : [kimiezh] lakenn Venezia b., gwernis arrebeuri g., peg-lugern g.

Holzlatte b. (-,-n) : laz b., goulazh str., estellenn b.

Holzlaus b. (-,-läuse) : [loen.] laou-koad str., merien-gwenn str.

Holz löffel g. (-s,-) : loa goad b.

Holzmasse b. (-,-n) : toaz koad g., simant koad g., melmunuzer g.

Holzmehl n. (-s) : 1. bleud heskenn g. ; 2. preñvadur g.

Holzofenbrot n. (-s,-e) : bara tan keuneud g.

Holzpantinen lies. : galochennoù lies., galochoù lies., sokoù lies., botoù-koad lies. ; *ein Paar Holzpantinen*, ur galochoù g.

Holzperle b. (-,-n) : perlez koad str., perlezenn goad b., perlez prenn str., perlezenn brenn b.

Holzpferd n. (-s,-e) : marc'hig g., marc'h-koad g. ; *auf dem Holzpferd spielen*, c'hoari marc'hig ; *Holzpferd auf Rädern*, marc'hig rodaouek g., marc'h-koad rodek g., marc'h-koad rodellek g.

Holzp flock g. (-s,-pflöcke) : rased koad g., pikerom koad g., piked koad g., ibil koad g., ibil prenn g., strapenn goad b., krog koad g., tarval koad g., seulbenn goad b., taked koad g., taked prenn g.

Holz puppe b. (-,-n) : margodenn b., merc'hodenn b.

Holz rechen g. (-s,-) : rastell koad g., rastell goad b.

holz reich ag. : koadek, gwezek.

Holz ring g. (-s,-e) : lagadenn goad b. ; *Holzring des Kumbtügels*, pastell-brenn b.

Holz säge b. (-,-n) : heskenn goad b., heskenn evit ar c'hoad b.

Holz sammler g. (-s,-) : keuneutaer g.

Holz sandale b. (-,-n) : sokenn b. [*liester* sokoù], galochenn b., galoch b.

Holz säure b. (-) : [kimiezh] trenkenn goadesk b.

Holz schaber g. (-s,-) : sklerenn b., raker g., raklevez b., sklipard g., sklisen-razañ b., sklisen-divarrañ b.

Holz schale b. (-,-n) : jochenn b., joser g., kochenn b., kokenn b., kluzenn b.

Holz scheid n. (-s,-e) : etev g. [*liester* etevien, etivi], skod g., kef g., penn-kef g., keuneudenn b., tos g., tous g., hanochenn faoutet b., hanoch faoutet str., koad hanoch faoutet g. ; *brennendes Holz scheid*, kef-tan g., penn-tan g., skod-tan g., etev-tan g., kef entanet g., penn-kef entanet g. ; *das Holz scheid brennt langsam ab*, emañ ar penn-kef o leskiñ a-nebeudoùigoù ; *Holz scheid ordentlich aufeinander stapeln*, lakaat an etivi brav pennek-ha-pennek, lakaat an etivi klenk, lakaat hanoch faoutet brav pennek-ha-pennek, lakaat koad hanoch faoutet brav pennek-ha-pennek, pennegiñ an etivi, pennegiñ hanoch faoutet, pennegiñ koad hanoch faoutet.

Holz schicht b. (-,-en) : 1. gwiskad prenn b., gwiskad koad g. ; 2. [louza.] gwiskad prennnek g.

Holz schiff b. (-s,-e) : lestr prenn g., lestr koad g.

Holz schindel b. (-,-n) : tufellenn b., elvenn b., sklisen goad b., tuf str., tufad str., elvad b.

Holz schlag g. (-s,-schläge) : 1. [ober] diskaradeg b., diskar g. ; 2. [lec'h] troc'had g.

Holzschlegel g. (-s,-) : [tekn.] horzh koad [*liester* horzhioù koad, herzh koad, herzhier koad] b., mailh koad g., mell g. ; *mit dem Holzschlegel klopfen*, mellata.

Holzschneider g. (-s,-) : koadengraver g.

Holzschnitt g. (-s,-e) : koadengravatur g.

holzschnittartig ag. : [dre skeud.] krenn-ha-krak.

Holzschnittkunst b. (-) : koadengravezeh g., koadengrav g.

Holzschnittkünstler b. (-) : koadengraver g.

Holzschnitzer g. (-s,-) : kizeller koad g., kalficher g.

Holzschnitzerei b. (-,-en) : kizellerezh koad g.

Holzschnitzerin b. (-,-nen) : kizellerezh koad b., kalficherezh b.

Holzschraube b. (-,-n) : [tekn.] biñs koad b., biñs evit ar c'hoad b.

Holzschuh g. (-s,-e) : botez-koad b., botez-prenn b., P. skas g. ; *Holzschuhe mit Schnitzereien verzieren*, mariklezañ botoù-koad, rikamaniñ botoù-koad ; *das Geklapper der Holzschuhe*, sklokadennoù ar botoù-koad lies. ; *ein Paar Holzschuhe*, ur re votoù-koad g., ur rumm botoù-koad g., ur botoù-koad g. ; *Holzschuhe aushöhlen*, divouedañ botoù-koad, kleuzañ botoù-koad ; *Holzschuhe mit einem Eisenreifen (mit einem Eisenring) beschlagen*, fretañ botoù-koad, kelc'hiañ botoù-koad, kilhañ botoù-koad ; *Lederband an der oberen Kante eines Holzschuhs*, lêrenn ur votez-koad b. ; *die obere Kante eines Holzschuhs mit einem Lederband versehen*, lerennañ ur votez-koad ; *den Kindern, die dabei erwisch wurden, in der Schule Bretonisch zu sprechen, wurde ein alter Holzschuh um den Hals gehängt. Die Schüler nannten ihn „die Kuh“*, lakaet e veze e kerc'henn ar vugale tapet o vrezhonegañ er skol ur votez koad kozh. Ar skolidi a rae „ar vuoc'h“ eus ar votez-koad-se.

Holzschuhmacher g. (-s,-) : botaouer g., botaouer-koad g.

Holzschuppen g. (-s,-) : keuneudeg b., toull-keuneud g., toull-koad g., fagodiri b., paou g., toull ar fagod g.

Holzschüssel b. (-,-n) : jochenn b., joser g., kochenn b., kokenn b., kluzenn b.

Holzschwamm g. (-s,-schwämme) : [louza.] merul g., P. loued-krign ti g., louedenn-krign b., brein-krign ti g.

Holzschwert n. (-s,-er) : kleze koad g. ; *mit Holzschwerten fechten*, emvazhata.

Holzsohlenschuh g. (-s,-e) : sokenn b. [*liester* sokoù], galochenn b. [*liester* galochennoù, galochoù].

Holzspalter g. (-s,-) : drailher keuneud g., faouter keuneud g.

Holzspan g. (-s,-späne) : skolp str., skolpad str., rubanenn-goad b., sklisen b., skirienn b., askloed str., klimich str., paladur g. ; *Holzspäne*, kalfich g.

Holzsplitter g. (-s,-) : skilfenn b., sklisen b., skolpenn b., skolp str./g., skolpad str., skirienn b., sklerenn b., diskolpadenn b., askloed str., askloedenn b., astell b. [*liester* estell], bruzunailhoù koad lies., drailhaj koad g., blotoù lies., skeltrenn b., strimpenn b., digoadadurioù lies.

Holzstab g. (-s,-stäbe) : bazh b., bann g., barrenn b., sparl g.

Holzstäbchen n. (-s,-) : 1. bazhig b. ; 2. berjuladenn b. [*liester* berjuladoù].

Holzstapel g. (-s,-) : bern koad g., krug koad b.

Holzstall g. (-s,-ställe) : keuneudeg b., toull-keuneud g., fagodiri b., paou g., toull ar fagod g.

Holzstange b. (-,-n) : sparl g.

Holzstich g. (-s,-e) : koadengravatur g.

Holzstiege b. (-,-n) : skalier g.

Holzstoff g. (-s,-e) : [kimiezh] kelluloz g.

Holzstoß g. (-es,-stöße) : bern keuneud g., bern prenn g., bern koad g.

Holzstück n. (-s,-e) : tamm koad g., koadenn b., pezhien goad b., strilh str.

Holztafelung b. (-,-en) : [tisav.] lambrusk g., koadadur g., koadaj g.

Holztaube b. (-,-n) : [loen.] kudon b., glazig g.

Holzteil g. (-) : [louza.] brouskon str.

Holztür b. (-,-en) : dor brenn b.

Holzung b. (-,-en) : 1. digoadañ g., pilat gwez g., diskaradeg b., diskar g., difardadur g. ; 2. bod-koad g., bochad-koad g., torkad-gwez g., koadig g., koad g., koadad g.

Holzungsrecht n. (-s) : forestaj g., gwir da geuneuta g.

Holzverarbeitung b. (-) : korvoerezh ar c'hoad g.

Holzverarbeitungsindustrie b. (-) : greanterezh ar c'hoad g.

Holzverkleidung b. (-,-en) : lambrusk g., koadadur g., koadaj g.

Holzverschlag g. (-s,-verschläge) : 1. pale b., speurenn brenn b. ; *einen Holzverschlag bauen*, paleiñ ; *mit einem Holzverschlag versehen*, paleiñ ; 2. keuneudeg b., toull-keuneud g., fagodiri b., paou g., toull ar fagod g.

Holzwand b. (-,-wände) : pale b., speurenn brenn b. ; *eine Holzwand bauen*, paleiñ ; *mit einer Holzwand versehen*, paleiñ.

Holzwaren lies. : traezoù koad lies.

Holzweg g. (-s,-e) : 1. hent-koad g. ; 2. [dre skeud.] *auf dem Holzweg sein*, saouzañ war an hent (Gregor), faziñ war an hent, dihenchañ, bezañ war an hent fall, na vont gant an hent mat, lienañ ar biz kontrol, divarchiñ a-ziwar an hent, faziñ, faziñ diwar ar wirionez, en em dromplañ, en em vourdañ, c'hwitañ, mankout, en em vankout, skeiñ a-gleiz, skeiñ a-dreuz, skeiñ hebiou, mont hebiou, en em dapout, en em bakañ, en em abuziñ, abuziñ etre daou dra, bezañ e fazi, treuziñ war e votoù.

Holzwele b. (-,-n) : fagodenn (hordennad) geuneud b., duilh (tortad, torkad) keuneud g., fagod str. [*liester* ivez fagodoù, fagodennoù], hordenn geuneud b. [*liester* herdin keuneud].

Holzwerk n. (-s,-e) : [tisav.] koadaj g., framm g., frammadur g.

Holzwespe b. (-,-n) : [loen.] c'hwibu sireks str. [*Sirex juvencus*].

Holzwohle b. (-) : lanfas koad arbarañ str., lanfas koad pakata str.

Holzwurm g. (-s,-würmer) : [loen.] preñv-koad g., preñv-prenng., bleiz-koad g., morzhog an Ankoù g., fleüter g.

Holzzapfen g. (-s,-) : ibil koad g., bilh g. ; *die Holzzapfen halten den Schrank zusammen*, an ibilioù a zalc'h an armel.

Holzzaun g. (-s,-zäune) : peulgae g., peulieg b.

Holzzuber g. (-s,-) : beol b., bailh g., penton g., barazh b., baraod g., kelorn g., pelestr g., rañjod g.

Holzzucker g. (-s) : [kimiezh] ksiloz g., sukr koad g.

Holzzyylinder g. (-s,-) : pezh koad kranennek g.
Home n. (-s,-s) : ti g., kêr g.
Homeostase b. (-) : homeostaz g., rezdalc'h g.
Homepage b. (-,-s) : [stlenn.] pajenn degemer b., pajenn zegemer b.
Homer g. : [lenn.] Homeros g.
homerisch ag. : homerek ; *ein homerisches Gelächter*, ur c'hoarzhadenn skiltrus ha padus (skiltr hag hir) b., ur pezh mell c'hoarzhadenn b.
Homie g. (-s,-s) : kamalad g., mignon g., kile g., frei g.
hominin ag. : [bev.] denegel, hominian.
Hominini lies. : [bev.] deneged lies., hominianed lies.
Hominisation b. : [bev.] denadur g., denelaat g.
Homo g. (-s,-s) : [koz] *sellit ouzh Homosexuelle(r)*.
Homoeoteleuton n. (-s, Homoeoteleuta) : [lenn.] kenganez ar silabennoù dibenn b., kenganez ar silabennoù diwezhañ b.
Homo faber g. (-,-) : [preder.] den oberiataer g.
homofon ag. : heñvelson.
Homofonie b. (-) : heñvelsoniezh b.
homogen ag. : undoare, unseurt, ungenezh, unvan.
Homogenität b. (-) / **Homogenität** b. (-) : unvaniezh b., unvanded b., ungenezhded b.
homogenisieren V.k.e. (hat homogenisiert) : unvaniñ.
Homograf n. (-s,-e) / **Homograph** n. (-s,-e) : heñvelskriv g., heñvelstumm g.
Homografie b. (-) / **Homographie** b. (-) : heñvelskrivezh b.
Homoioostase b. (-) : [skiantoù] homeostaz g., rezdalc'h g.
Homoioteleuton n. (-s, Homoioteleuta) : [lenn.] kenganez ar silabennoù dibenn b., kenganez ar silabennoù diwezhañ b.
homolog ag. : kevelep [da.gant], par.
Homologie b. (-) : kevelebiezh b., kevelepted b.
homologieren V.k.e. (hat homologiert) : 1. kevelebiñ [ouzh] ; 2. gwiriekaat, degemer da vat, grataat.
Homologierung b. (-,-en) : gwiriekadur g., degemer da vat g.
Homomorphismus g. (-,-morphisimen) : [mat.] heñveldelvadur g., heñveldelviñ g.
Homonym n. (-s,-e) : [yezh.] heñvelstumm g.
homonymisch ag. : [yezh.] heñvelstumm.
Homöodynamik b. (-) : [skiantoù] homeostaz g., rezdalc'h g.
Homöopath g. (-en,-en) : homeopat g.
Homöopathie b. (-) : homeopatiezh b.
Homöopathin b. (-,-nen) : homeopatez b.
homöopathisch ag. : homeopatek.
homöopolar ag. : [kimiezh] *homöopolare Bindung*, ere kenamsav g.
Homöostase b. (-) / **Homöostasis** b. (-) : [skiantoù] homeostaz g., rezdalc'h g.
Homöoteleuton n. (-s, Homöoteleuta) : [lenn.] kenganez ar silabennoù dibenn b., kenganez ar silabennoù diwezhañ b.
homophon ag. : heñvelson.
Homophonie b. (-) : heñvelsoniezh b.

Homosexualität b. (-) : heñvelrevelezh b., heñvelrevadezh b., heñvelreizhiadezh b. ; *männliche Homosexualität*, sodomiezh b., uraniezh b.
homosexuell ag. : kar-e-reizh, heñvelrevour, heñvelrevat, heñvelreviadel, heñvelreizhiadel.
Homosexuelle(r) ag.k. g./b. : heñvelrevad g., heñvelrevadez b., heñvelreizhiad g., heñvelrevour g. ; *ein Homosexueller*, ur paotr hag en devez darempredoù revel gant paotred g., un heñvelreizhiad g., un heñvelrevad g., un heñvelrevour g., ur sodomad g.
Homousie b. (-) : [relij.] kensolwezidigezh b., kennatur b.
homozygot ag. : [bev.] homozigot.
Homunkulus g. (-,-se/ Homunkuli) : [hervez Goethe] den ardaouel g., den kalvezadel g.
honett ag. : onest, dereat, a-zoare, a-feson, reizh hag eeun, reizh a galon, reizh-meurbet, tre, prop.
Honig g. (-s) : 1. mel g. ; *die Bienen sammeln fleißig Honig*, da vat-kaer (a-zevri-kaer, parfet) e tastum ar gwenan mel, emañ ar gwenan gwir wellañ o tastum mel ; *den Honig ausnehmen*, tennañ ar mel eus ar follennoù-koar, mela ; *süß wie Honig reden*, lavaret komzoù flour (komzoù kaer), reiñ mel da lipat, reiñ mel gant al loa-bod ; *mit Honig vermischter Wein*, gwinvel g. ; *türkischer Honig*, nougad g. ; *Liebe ist süß wie Honig*, c'hwec eo ar garantez e-giz ar mel ; 2. [dre skeud.] *er hat Galle im Herzen, Honig im Mund*, ur bleiz du dindan kroc'hen un oan gwen an hini eo - daouarn tomm ha kalon yen, setu hon den - ur gontell daou du eo ; P. *jemandem Honig um den Mund schmieren, jemandem Honig ums Maul schmieren, jemandem Honig um den Bart schmieren*, tostennañ u.b., lardañ e grampouezhenn d'u.b., fistoulat e lost dirak u.b., reiñ un tamm mel d'u.b., reiñ mel da lipat d'u.b. gant al loa-bod, reiñ ur begad mel d'u.b., plantañ pour (kaol) gant u.b., reiñ pour gwiriziennoù hag all d'u.b., bountañ pour glas gant u.b., fistoulat en-dro d'u.b., flourañ e gein d'u.b., frotañ skant d'u.b. en e gein, frotañ skant e kein u.b., frotañ e askell d'u.b., loavañ u.b., trufennat u.b., flodañ d'u.b.
honigartig ag. : melek, melus, e doare ar mel, a-zoare gant ar mel, a-seurt gant ar mel, a denn d'ar mel.
Honigbiene b. (-,-n) : gwenan str.
Honigbrot n. (-s,-e) : [kegin.] 1. bara-mel g. ; 2. tamm bara mel g.
honigfarben ag. / **honiggelb** ag. : koarek, melen evel ar c'hoar, melen-koar, a-liv gant ar mel.
Honiggras n. (-ses) : [louza.] 1. *weiches Honiggras*, foenn-gwenn str. ; 2. *wolliges Honiggras*, geot pennoù-gwenn str.
honighaltig ag. : melek, mel ennañ.
Honighändler g. (-s,-) : meladour g.
Honigklee g. (-s) : [louza.] melaoenn b.
Honigkuchen g. (-s) : [kegin.] bara-mel g.
Honigkuchenpferd n. (-s) : [tro-lavar] *grinsen wie ein Honigkuchenpferd*, rampañ e c'henoù.
Honiglecken n. (-s) : [tro-lavar] *es ist kein Honiglecken*, n'eo ket ul lipadenn, n'eo ket ur soubenn eo, micher a-walc'h eo, honnezh a zo micher a-walc'h, setu aze hag a zo ur c'hole d'ober, start eo al lasenn, mil boan a vez oc'h ober an dra-se, ur gwall grogad eo, an dra-se a zo diaes-ral da ober, koustañ a ra d'ar c'horf ober al labour-se, ur gwall reuz eo, ur sapre abadenn eo, n'eo ket ul lein

debret, gwashoc'h eget un devezh pal arat e vo, start e vo ar foenn da dennañ, kavout a raimp da gochañ o kas al labour-se da benn, kavout a raimp da gochañ ouzh al labour-se, kavout a raimp da gochañ gant al labour-se, krog hor bo d'ober an dra-se, krog a-walc'h hor bo d'ober an dra-se, gwall grog hor bo d'ober an dra-se, kavout a raimp krog d'ober an dra-se, kavout a raimp krog a-walc'h d'ober an dra-se, kavout a raimp gwall grog d'ober an dra-se, kerse e vo gant hor c'hostoù embreger al labour-se, n'eo ket echu ganeomp da gaout poan, kant poan ha kant all hor bo o kas al labour-se da benn, mil pinijenn hor bo o kas al labour-se da benn, d'ober hor bo evit kas al labour-se da benn, n'eo ket ur c'hoari, n'eo ket ur pardon, ken start eo ha direunañ lost an diaoul, ur gwall zevezh hon eus d'ober, c'hwezadennoù a vez tapet evit dont a-benn eus an dra-se.

honigliefend ag. : melus ; *die honigliefende Flora*, ar plant melus str.

Honigmelone b. (-, -n) : [louza.] aval-sukrin g., sukrin str., sukrinenn b., melloñs g.

Honigmonat g. (-s) / **Honigmond** g. (-s) : sizhun-briedelezh b.

Honigpflanze b. (-, -n) : [louza.] plant melus str.

Honigpresse b. (-, -n) : presouer g.

Honigproduzent g. (-en, -en) : meler g.

Honigsaft g. (-s, -säfte) : [louza.] sun-bleuñv g., chug-bleuñv g., nektar g.

Honigscheibe b. (-, -n) : terenn b., koarenn b., follenn-goar b., follenn-vel b., bruskenn b., terenn-vel b., terenn-goar b., direnn-vel b., elvenn vel b. [*liester* elvennoù mel, elvoù mel, elvad mel]

Honigschlecken n. (-s) : [tro-lavar] *es ist kein Honigschlecken*, n'eo ket ul lipadenn, n'eo ket ur soubenn eo, micher a-walc'h eo, honnezh a zo micher a-walc'h, setu aze hag a zo ur c'hole d'ober, start eo al lasenn, mil boan a vez oc'h ober an dra-se, ur gwall grogad eo, an dra-se a zo diaes-ral da ober, koustañ a ra d'ar c'horf ober al labour-se, ur gwall reuz eo, ur sapre abadenn eo, n'eo ket ul lein debret, gwashoc'h eget un devezh pal arat e vo, start e vo ar foenn da dennañ, kavout a raimp da gochañ o kas al labour-se da benn, kavout a raimp da gochañ ouzh al labour-se, kavout a raimp da gochañ gant al labour-se, krog hor bo d'ober an dra-se, krog a-walc'h hor bo d'ober an dra-se, gwall grog hor bo d'ober an dra-se, kavout a raimp krog d'ober an dra-se, kavout a raimp krog a-walc'h d'ober an dra-se, kavout a raimp gwall grog d'ober an dra-se, kerse e vo gant hor c'hostoù embreger al labour-se, n'eo ket echu ganeomp da gaout poan, kant poan ha kant all hor bo o kas al labour-se da benn, mil pinijenn hor bo o kas al labour-se da benn, d'ober hor bo evit kas al labour-se da benn, n'eo ket ur c'hoari, n'eo ket ur pardon, ken start eo ha direunañ lost an diaoul, ur gwall zevezh hon eus d'ober, c'hwezadennoù a vez tapet evit dont a-benn eus an dra-se.

Honigschleuder b. (-, -n) : [tekn.] divelerezh b.

Honigseim g. (-s) : [barzh.] mel gwerch g., mel naturel g.

honigsüß ag. : 1. dous-mel, dous e-giz ar mel, dous evel ar mel, c'hwek e-giz ar mel, c'hwek evel ar mel, melus ; 2. [dre skeud.] libistr tout, gogez, tanav, melus, luban, mitaouik, milis, chaou, klouar, mitennek, flourik ;

honigsüße Worte, lavaroù flour lies., komzoù katik (flour, brav, kaer, milis) lies., komzoù dousoc'h da glevet eget ma'z eo ar mel da dañva lies. ; *von ihm spricht er nur mit honigsüßen Worten*, teuziñ a ra ar sukr en e c'henoù pa vez o komz diwar e benn, hennezh a zo flourig e vouezh pa vez o komz diwar e benn.

Honigtau g. (-s) : [louza., loen.] melad g.

honigtragend ag. : melus ; *die honigtragende Flora*, ar plant melus str.

Honigverkäufer g. (-s, -) : meladour g.

Honigwabe b. (-, -n) : terenn b., koarenn b., koarenn vel b., follenn-goar b., follenn-vel b., bruskenn b., terenn-vel b., terenn-goar b., direnn-vel b., elvenn vel b. [*liester* elvennoù mel, elvoù mel, elvad mel].

Honigwabenspule b. (-, -n) : [skingomz] beni radio e stumm kevigoù ruskenn b.

Honigwasser n. (-s) / **Honigwein** g. (-s) : chouchenn b., chufere g., dour-mel g., dourvel g., bochad g., mez g., pikenadenn b., pikenadenn b.

Honigzelle b. (-, -n) : kevig ruskenn g., kevig mel g., logig ruskenn b., logig vel b.

Honora b. : Enora b.

Honorar n. (-s, -e) : gopr g., pae g., briwerzhioù lies., kevuziad g.

Honorarprofessor g. (-s, -en) : [skol-veur] kelenner a enor g.

Honorarprofessorin b. (-, -nen) : [skol-veur] kelennerez a enor b.

Honorarrechnung b. (-, -en) : facturenn b., notenn b., lizher-dle g.

Honorarschwindel g. (-s, -) : fliperzh war tachenn ar gopr goulennet g., korbinerezh war tachenn ar gopr goulennet g., distremen ar briwerzhioù aotreet g.

Honoratioren lies. : pennadurezhioù lies., bourc'hvistri lies., pennoù bras lies., notabled lies., tud a renk lies., pennoù-kêr lies., oc'haned lies., tarined lies., floc'helleien lies., floc'hed lies., reoù-vras lies., tud uhel lies., tud vrv lies., tud cheuc'h lies., oterien lies., tev g., kegi ar barrez lies. ; *er verkehrt gern in den Kreisen der Honoratioren*, hennezh a blij dezhañ bezañ e-touez an tev.

honorieren V.k.e. (hat honoriert) : 1. prizout, prizañ, dougen bri da, ober gwazoniezh da, dougen gwazoniezh da, istim, doujañ, enoriñ ; 2. goprañ, paeañ, talañ, enoriñ, reizhañ ; *eine Tratte bei Vorzeigung honorieren*, enoriñ (talañ, reizhañ, paeañ) un dennadenn kerkent (kenkent) ha gwelet anezhi ; *nicht honorieren*, chom hep talañ, chom hep enoriñ, chom hep enoriñ, chom hep paeañ, na baeañ.

Honorierung b. (-, -en) : [kenwerzh] paeamant g., taladur g., darbenn g.

honorig ag. : onest, dereat, a-zoare, reizh hag eeun, reizh a galon, reizh-meurbet, a-feson, tre, prop.

honoris causa Adv. : a enor, honoris causa.

Hooligan g. (-s, -s) : hooligan g., tabac'her g., sabater g., tournier g., dispac'her g., bostoc'her g., mazaouer g., draster g., breser g., flastrer g., fourgaser g., paotr an drailh g., paotr ar beilh g., toull-freuz g., taskagner g., den gwaller g., rioter g., gwall skoer g., penn bervet g.

Hopfen g. (-s) : 1. [louza.] houpez str., houpezenn b., houbl str. ; *Hopfen zupfen*, diransañ (kutuilh) houpez ; *Bier ohne Hopfen*, biorc'h g., korev g. ; 2. [dre skeud.] *bei*

ihm ist Hopfen und Malz verloren, ur geuneudenn eo, ur barged eo, treid leue a zo en e votoù, kig leue en deus en e votoù, hennezh ne dalv ket ur chik-butun bet dek vloaz e genoù ur c'hristen, hennezh ned eo ket muioc'h eget felc'h ur c'hi, hennezh n'eus danvez ebet ennañ, hennezh n'eo mat da vann, ne gord mann gantañ, ne dizh ober netra, n'eo mat nemet da dreiñ (ar) mein da sec'hañ, hennezh ne oar ardremez da netra, hennezh ne ra na bleud na brenn, poan gollet eo goulenn udb digantañ, hennezh ne dalv ket ar gal, ne dalvez ket ludu ur c'hornad butun, ne dalvez ket ar fred goulenn udb digantañ, kenkoulz goro un tarv.

Hopfenbau g. (-s) : houpezezh g.

Hopfenanplanzung b. (-, -en) / **Hopfenfeld** n. (-s, -er) : houpezh b., houbleg b.

Hopfenklee g. (-s) / **Hopfen-Luzerne** b. (-) : [louza.] melchon-lann str.

Hopfenstange b. (-, -n) : perchenn houpez b., perchenn evit an houpez b.

Hoplit g. (-en, -en) : [Henamzer] hoplit g.

hopp estl. : 1. *hopp ! houp ! hop !* ; 2. *hopp ! dav ! yao !* ; 3. *hopp, hopp, hopp*, dipadapadipadapa - doup-ha-doup-ha-doup-ha-doup - padadap, padadap - youpigala.

hoppeln V.gw. (ist gehoppelt) : fringal, tripal, lammikat, lammedikat, mont a-lamm, mont a-lammoù, dizoac'hañ, gousailhañ.

hoppla estl. : 1. kern va buoc'h ! ; 2. gortozit un nebeud ! hei !

hops estl. : 'ze !, setu ! hop ! houp !

Adv. : P. 1. *er ist hops ! a)* er c'hloz (en toull, er goudor, en diglav, en disheol) emañ, kraouiet eo bet, er sac'h maen emañ, o tebriñ bara ar roue emañ, klenk eo warnañ, emañ o freuzañ stoub e Lannuon, er bidouf emañ ; b) lipet en deus e loa, paket en deus anezhi, paket en deus, serret en deus e baraplu, ridet en deus e baraplu, serret en deus e doull, graet en deus e lamm gwashañ (e vramm diwezhañ, e astenn gar diwezhañ), foeltret eo, sailhet eo er bailh, kollet en deus e c'hwitell, kollet en deus e groc'hen, kreñvet eo, krevet eo, disweet eo, pibidañ en deus graet, serret en deus e levr, torret en deus e neudenn, troet en deus e lagad, graet en deus e dro, tremenet eo dreist kae ar vuhez, aet eo d'ar c'hae, distaliet eo diwar ar bed, aet eo er bord all, aet eo d'an tu all, graet en deus e reuziad war an douar ; 2. *das Geld ist hops*, n'eus ket mui a arc'hant, aet eo an arc'hant, an arc'hant a zo aet da netra, an arc'hant a zo aet war netra, aet eo an arc'hant e skuilh hag e ber ; 3. foeltret, er sac'h, sac'het da vat, torr, torret, aet da gaoc'h-heiz, aet e kas, troet e kas, kouezhet e kas, aet er c'harzh, aet da gaoc'h-heiz, troet e gwelien.

Hops g. (-es, -e) : P. lamm g., lammig g.

hopsa estl. : 1. hopala ! ; 2. tralalalaleno !

hopsala / hopsasa estl. : 'ze !, setu ! youpigala !

hopsen V.gw. (ist gehopst) : fringal, tripal, lammikat, lammedikat, mont a-lamm, mont a-lammoù, gousailhañ.

Hopser g. (-s, -) : P. lammig g., lamm g., sailh g., draskadenn b., tripadenn b.

hopsgehen V.gw. (ging hops, ist hopsgegangen) : P. 1. kreñviñ, kreviñ, disweañ, pibidañ, mont d'an tu all, mont en tu all, mont er bord all, serriñ e levr (e doull), ober (leuskel) e vramm diwezhañ, foeltrañ, lipat (lonkañ) e loa,

pakañ anezhi, pakañ, serriñ e baraplu, ridañ e baraplu, terriñ e neudenn, ober e astenn gar diwezhañ, koll e c'hwitell, koll e groc'hen, treiñ e lagad, ober e dro, ober e lamm gwashañ, sailhañ er bailh, tortañ, tremen dreist kae ar vuhez, mont d'ar c'hae, distaliañ diwar ar bed, talpiñ ; 2. steuziañ, mont diwar wel.

Hörapparat g. (-s, -e) : 1. [mezeg.] benveg sikour selaou g., klevosod g., osod klevedel g. ; 2. [tekn.] selaouell b.

Horaz g. : Horas g.

hörbar ag. : 1. heglev, klevadus ; 2. [dre skeud.] degemeradus.

Hörbarkeit b. (-) : heglevder g., klevadusted b.

Hörbereich g. (-s) : galvidell b., doug ar vouezh g.

Hörbericht g. (-s, -e) : kelaouadenn dre skingomz b.

Hörbrille b. (-, -n) : lunedoù evit tud pounnerglev lies.

Horchapparat g. (-s, -e) : dinoer klevedel g., ardivink selaou dre guzh g., selaouenner g.

horchen V.gw. (hat gehorcht) : 1. bezañ war selaou, bezañ e ged, bezañ war-c'hed, sigotañ, selaouennañ ; *an der Tür horchen*, selaou a-dreñv kein an nor, bezañ war selaou ouzh an nor, diskoutal, pegañ e skouarn ouzh an nor evit spiañ ; 2. [dre skeud.] *auf jemanden horchen*, ober diouzh ali (diouzh kuzul) u.b., sentiñ ouzh u.b., heuliañ kentel (kuzulioù) u.b., selaou gant u.b., ober hervez lavar u.b., delc'her d'un ali, ober diouzh erbedoù u.b., heuliañ kelenn u.b. ; 3. [mezeg.] selaouennañ, klevata.

Horchen n. (-s) : [mezeg.] selaouennerezh g., selaouennañ g.

horchend ag. : war selaou, skeltr.

Horcher g. (-s, -) : an hini hag a selaou a-dreñv kein an dorioù g., spier g.

Horcherin b. (-, -nen) : an hini hag a selaou a-dreñv kein an dorioù b., spierez b.

Horchgerät n. (-s, -e) : dinoer klevedel g., ardivink selaou dre guzh g., selaouenner g.

Horchposten g. (-s, -) : post selaou dre guzh g.

Horde b. (-, -n) : 1. haras g., bostad b., bandennad b., nasad g., horda b., torf b., rejimant g. ; 2. [tekn.] klouedenn [liester klouedennoù, klouedinier] b.

hordenweise Adv. : a vandennadoù.

Hordeolum n. (-s) : [mezeg.] malvennad b., hesked malvenn g., lagad-ber g., dant-kig g., stuienn b., P. arc'hantaer g.

hören

I. V.gw.

1. klevet, intent

2. sentiñ, teuler evezh, ober fed

II. V.k.e.

1. klevet, selaou, intent

2. dont da c'houzout, klevet

III. V.Em.

I. V.gw. (hat gehört).

1. klevet, intent ; *gut hören*, klevet mat, bezañ tanav e skouarn, klevet sklaer, klevet spis, klevet fraezh, klevet reizh ; *schlecht hören*, klevet fall, bezañ teñval e glevet, bezañ teñval e skouarn, bezañ kalet e skouarn, bezañ kaletklev, bezañ pounnerglev, bezañ teñvalglev, bezañ pounner a skouarn, bezañ kalet da glevet, na glevet mat,

bezañ bouzaregennek, bezañ aet dister e zivskouarn, teñvalglevet, uhelglevet ; *er hört immer schlechter*, fallaat a ra e skouarn, dont a ra e skouarn da vezañ fall, war zisteraat e ya e zivskouarn, mont a ra e zivskouarn war izelaat, mont a ra ar c'hleved digantañ, pounneraat a ra e zivskouarn ; *ich kann wieder hören*, aet eo ar bouzar diouzhin ; [dre skeud.] *das lässt sich hören*, brav eo da glevet ! gras e kaver klevet seurt traoù ! ; *lass hören !* disac'h 'ta ! dispak 'ta ! komz 'ta ! degas deomp 'ta pezh ac'h eus da lavaret ! ; *hört, hört !* ha klevet ho peus ! klevit 'ta ! ac'hanta ! hopala ! ; *der wird noch von mir hören !* ne vo ket hir e abaden ! bez' e klevo-eñ ganin ! ; *ich habe von ihm gehört*, klevet em eus komz diwar e benn ; *nicht mehr von sich hören lassen*, chom hep kas keloù, chom hep kas doareoù, chom hep reiñ neveziou ; *er lässt nicht mehr von sich hören*, ne oar den doare dezhañ, den ebet n'en deus klevet eus e zoareoù, n'eus bet klevet keloù ebet anezhañ pell 'zo, n'eus ket bet klevet nevez anezhañ ; *habt ihr schon davon gehört ?* daoust hag-eñ e ouzoc'h an dra-se ? ha deuet eo an dason eus an dra-se betek ho tivskouarn ? ; *ich habe davon gehört*, klevet em eus lavaret an dra-se, klevet em eus anv (kaoz, ster) eus an dra-se, klevet em eus un heklev eus an dra-se, klevet em eus keloù eus an dra-se, klevet em eus meneg eus an dra-se, klevet em eus komz diwar-benn an dra-se ; *ich habe von Pauls Tod gehört*, me am eus klevet anv e oa aet Paol da anaon ; *ich habe einmal gehört*, *wie sie behauptete*, *dass ihr Vater nie Geldsorgen habe*, he c'hleved em boa ur wech o lavaret ne vanke james a arc'hant d'he zad ; *ich habe gehört*, *wie ein gewisser Jemand so etwas behauptete*, klevet em eus neb-mañ-neb o lavaret an dra-se ; *man hörte*, *wie ihre nackten Füße auf dem Parkett tippelten*, klevet e veze piltrot he zreid noazh war ar plañchod ; *wenn etwas Schlimmes passiert wäre, hätten wir davon gehört*, mar bije bet ur gwallzarvoud e vije bet klevet nevez ; *ich habe nie davon gehört*, kentañ klevet ! va c'hentañ klevet ! kentañ klevet eo din ! va c'hentañ klevet eo ! ar c'hentañ keloù ! morse n'em eus klevet anv eus kement-se (ger diwar-benn kement-se, ditour eus kement-se), biskoazh n'em eus klevet na roud na meneg eus an dra-se, morse n'em eus klevet komz anezhañ ; *ich habe zufällig davon gehört*, me am eus desket se diwar ar grib, se am eus gouezet diwar glev.

2. sentiñ, teuler evezh, ober fed, selaou, heuliañ, ober diouzh ; *hören Sie mal !* lavarit 'ta ! klevit 'ta ! grit ur selaou ! ; *der Knabe hört aber auch gar nicht*, ar paotr-se a sent ouzh e benn nemetken (ne ra nemet e benn), kaset en deus ar paotr-se e zivskouarn da livañ ; *auf jemanden hören*, sentiñ ouzh u.b., selaou u.b., selaou gant u.b., selaou ouzh u.b. bezañ fur d'u.b. ; *auf einen Rat hören*, selaou un ali, selaou mat erbedoù u.b., ober diouzh lavar u.b., ober lavar u.b., ober diouzh ali (diouzh kuzul) u.b., sentiñ ouzh u.b., heuliañ kentel (kuzulioù) u.b., selaou gant u.b., ober hervez lavar u.b., delc'her d'un ali, ober diouzh erbedoù u.b., ober diouzh kelenn u.b., heuliañ kelenn u.b. ; *warum sollte ich auf seinen Rat hören ?* daoust perak e selaoufen e ali ivez ? ; *er mag tun und lassen*, *man hört nicht auf ihn*, n'en deus micher, ne vez ket selaouet ; *hätten Sie nur auf mich gehört*,

gwelloc'h e vije bet bezañ va selaouet, ken deoc'h bezañ va selaouet ! ; *sie haben nicht auf ihn gehört*, n'o doa ket mennet e selaou ; [kr-l.] *wer nicht hören will, muss fühlen*, marc'h na sent ket ouzh ar c'hentroù a ra gaou bras ouzh e goustoù - marc'h a reud ouzh ar c'hentroù a ra gaou bras d'e goustoù - gwell eo plegañ eget terriñ - ar vag na sent ket ouzh ar stur, ouzh ar garreg a ray sur - an neb a sent ouzh e benn a zo sotoc'h eget un azen - gwelloc'h eo plegañ eget nad eo bezañ torret - ma ne senti ket e santi - an hini na sent ket a sant - an hent hag ar samm a zegas ar marc'h e-barzh.

II. V.k.e. (hat gehört).

1. klevet, selaou, intent, kaout ur c'hlev eus ; *gar nichts hören*, na glevet banne, na glevet takenn, na glevet greun, na glevet grik, na glevet berad, na glevet son, na glevet siseurt ebet, na glevet seurt, na glevet tra, na glevet netra, na glevet grik, bezañ bouzar-put, bezañ bouzar-kloc'h, bezañ bouzar-glez, bezañ bouzar evel ur c'hloc'h (evel ur c'hleuz, evel un tamm koad, evel ur penton, evel ur girin) ; *etwas deutlich hören*, klevet splann udb, klevet dres udb, klevet fraezh udb. ; *Lärm hören*, klevet trouz ; *Schritte hören*, klevet trouz bale, klevet un trouz bale ; *die Glocken hören*, klevet ar c'hleier o seniñ, intent ar c'hleier ; *das Radio hören*, selaou abadennoù skingomz ; *eine Schallplatte hören*, selaou ur bladenn ; *etwas ganz gut hören*, klevet a-walc'h udb ; *ich habe nichts anderes gehört*, ne'm eus klevet mann all ebet ; *ich habe sein neues Lied gehört*, bet em eus ur c'hlev eus e son nevez ; *jemandes Stimme hören*, klevet genoù u.b. o kaozeal ; *in dem Getöse hörte man sein eigenes Wort nicht mehr*, kement a drouz a oa ma ne gleve ket an den e gomzoù zoken, kement a drouz a oa mar hor boa poan oc'h en em klevet o prezeg ; *das habe ich schon mal gehört*, *das höre ich nicht zum ersten Mal*, klevet em eus an dra-se c'hoazh a-raok hiziv ; *er hat ganz schön was zu hören bekommen*, gourdrouzet mat e oa bet, klevet traoù en doa graet, graet e oa bet un dañs hep soner gantañ, langaj en doa bet, soroc'h en doa bet, tapet en doa trouz, tapet en doa kruz, ur guchenn en doa klevet, ur guchenn en doa tapet, klevet en doa e santa maria, klevet en doa ar gousperoù, klevet en doa e jeu, kruz en doa klevet, klevet en doa storlok, paket (kavet, tapet, klevet) en doa e begement, roet e voe e stal dezhañ, klevet en doa e holl anvioù, klevet en doa e seizh seurt, bet en doa pater ha prezegenn da selaou, klevet en doa seizh gwirionez an diaoul, klevet en doa anezhi, tapet en doa anezhi, bet en doa anezhi da bakañ, kanet e voe e jeu dezhañ, lavaret e voe e jeu dezhañ, lardet e voe e billig dezhañ, pasket e voe e draoù dezhañ, kannet e voe e gouez dezhañ, kanet e voe ar mil seurt ruz gantañ, malet e voe gros dezhañ, kouezet e voe e benn dezhañ, kivijet e voe tonenn e benn dezhañ, klevet en doa ur vosenn, klevet en doa ur vuhez ; *wir haben nichts Neues von ihnen gehört*, n'eus ket bet klevet nevez anezho ; *eine Vorlesung hören*, heuliañ ur prantad kelenn (ur gentel) ; *er sprach laut genug*, *damit auch sie hören konnte*, *was er sagte*, komz a rae kreñv a-walc'h da reiñ dezhi da glevet ; *Gott hörte mein Flehen*, aotreet en doa Doue din va goulenn / an Aotrou Doue en deus bet klevet (en deus bet selaouet) ouzh va fedennoù / klevet en deus bet Doue dre e vadelezh va

fedennoù / aotreet e oa bet va fedenn gant Doue / klevet e oa bet va goulenn gant Doue (Gregor) ; *hört nur, was geschah*, selaouit a c'hoarvezas ; *von dir hört man schöne Dinge !* an dud ne vezont ket berr da gaozeal diwar da benn - lavaret e vez traoù diwar da benn, me lâar dit ; [dre skeud.] *er hört das Gras wachsen*, krediñ a ra dezhañ bezañ finoc'h eget ar re all, treiñ a ra e leue ennañ, foug e a zo ennañ evel un targazh er ribod, hennezh a zo ur marc'h-kaoc'h, hennezh en em gav avat ! gant e sorc'hennoù (e sorbiennoù) emañ, brasonius eo, faltazioù sot a vez en e benn (Gregor) ; *den Gottesdienst hören, die Messe hören*, klevet an oferenn.

2. dont da c'houzout diwar glev, klevet ; *wie ich gehört habe, nach dem, was ich gehört habe*, hervez am eus klevet, diouzh am eus klevet, war am eus klevet ; *soviel ich höre*, war a glevan, diouzh m'emañ ar brud, kement ha ma oufen diwar glev ; *etwas von jemandem (durch jemanden) hören*, klevet udb digant u.b.

III. V.em. : sich hören (hat sich (t-rt) gehört) : *das hört sich gut an*, **a)** ar c'homzoù-se a glot brav ; **b)** dont a ra brav ganto, kanañ a reont brav.

Hören n. (-s) : klevidigezh b., selaouidigezh b., klev g., klevet g. ; *etwas durch Hören lernen*, deskiñ udb dre berzh ar skouarn ; *beim Hören der Musik*, o klevet (en ur glevet) ar sonerezh ; *mir vergehen Hören und Sehen*, badaouet-holl on, miget on, seizet on gant ar souezh, chom a ran skodeget, boemet on, kouezhañ (chom) a ran war va c'hement all, chom a ran abaf, trelatañ a ra va spered o welet kement-se, kouezhet eo an alvaon warnon, un estlamm gwelet ! ur bam eo ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arvestoù ! peadra a zo da vamañ.

Hörensagen n. (-s) : klevet g., klev g., klevadenn b., voltenn b. ; *vom Hörensagen*, diwar glev, diwar glevet, dre glevet, diwar voltenn ; *das weiß ich nur vom Hörensagen*, ur c'hlevet n'eo ken, ur c'hlev n'eo ken.

Hörer g. (-s,-) : **1.** selaouer g. ; **2.** [tekn.] selaouell b. ; [pellgomz] *den Hörer abnehmen*, diskourrañ ar selaouell ; *den Hörer einhängen, den Hörer auflegen*, adskourrañ selaouell ar pellgomzer, advarc'hañ selaouell ar pellgomzer, skourrañ ar pellgomzer.

Hörerbrief g. (-s,-e) : lizher selaouer g.

Hölerin b. (-,-nen) : selaouerez b.

Hörschaft b. (-) : selaouerien lies.

Hörfehler g. (-s,-) : *das war ein Hörfehler*, komprenet ho peus a-dreuz.

Hörfolge b. (-,-n) : programm skingomz g.

Hörfunk g. (-s) : skingomz b., skingomzerezh g.

Hörgerät n. (-s,-e) : benveg sikour selaou g., klevosod g., osod klevedel g.

Hörgeschädigte(r) ag.k. g./b. : den deuet da vezañ pounnerglev g.

hörig ag. : **1.** [istor] anerius, truaer, serv ; **2.** [dre skeud.] sujet da, e dalc'h, diouzh dorn ; *jemandem ganz hörig sein*, bezañ diouzh dorn u.b., bezañ e dalc'h u.b., heuliañ imor u.b., bezañ pont ha plankenn d'u.b., ober torchenn d'u.b., sentiñ d'u.b. da vezañ gwelien, bezañ dindan gazel-ge gant u.b., bezañ gouzer dindan treid u.b., mont da c'houzer dindan treid u.b. ; *er ist mir ganz hörig*, me a vani hennezh evel a garan.

Hörige(r) ag.k. g./b. : [istor] serv g., servez b., truaer g., damen g., damsklav g., damsklavez b.

Hörigkeit b. (-) : dalc'h g., sujidigezh b., servelezh b., sujete b.

Horizont g. (-s,-e) : **1.** dremmwel g., rizenn an dremmwel b. ; *am Horizont*, en dremmwel, a-rez an dremmwel, war an dremmwel, e penn an dremmwel, war rizenn an dremmwel, en diabell ; [kirri-nij] *künstlicher Horizont*, drevezer dremmwel g., dremmwel kalvezadel g. ; *der Mond steht tief am Horizont*, emañ al loar war rizenn an dremmwel, sevel a ra al loar a-uc'h an dremmwel ; **2.** [dre skeud.] *einen beschränkten Horizont haben*, kaout gleuroù, bezañ strizh (pout, berr) e spered, bezañ bouc'h (berr) a spered, bezañ lourt e spered, bezañ lourt a spered, bezañ lourt a benn, bezañ ur skiant verr a zen ; *P. das geht über meinen Horizont*, kement-se a zo dreist va maner, setu aze avat a zo dreist va skiant, kement-se a zo dreist va c'hompren, kement-se a dremen va spered, kement-se a zo dreist va spered, kement-se a zo trec'h da'm gouiziegezh ; [dre skeud.] *dunkle Wolken zogen am Horizont herauf*, ur vougenn a oa o tont warnomp, gwall drubuilhoù a oa o tont deomp ; **3.** sellad g., gweledva g. ; *seinen Horizont erweitern*, frankaat e sellad war ar bed, frankaat e anaoudegezh, digeriñ e spered, deskiñ traoù nevez, en em zeskiñ, diorren e spered, stuziañ e spered, tapout deskadurezh, reiñ digor d'e spered, dastum gouiziadur, amplant e ouiziadur, prenañ gouiziadur, dizoloiñ gweledvaou nevez, pinvidikaat e spered.

horizontal ag. : **1.** a-blaen, a-led, a-zremm, diazremm ; *horizontale Unternehmenskonzentration*, kengreiziañ armerzhel a-blaen g., tolpadur armerzhel a-zremm g. ; **2.** [mat.] a-zremm, diazremm.

Horizontale b. (-,-n) : [mat.] dremmlinenn b.

Horizontalfläche b. (-,-n) : [mat.] plaenenn diazremm b.

Horizontallinie b. (-,-n) : **1.** [mat.] dremmlinenn b. ; **2.** linenn an dremmwel b., rizenn an dremmwel b. ; **3.** linenn a-led b.

Horizontalschnitt g. (-s,-e) : [mat.] troc'h diazremm g., troc'h a-blaen g.

Hörkopf g. (-s,-köpfe) : penn lenn g.

Hormon n. (-s,-e) : [bev.] hormon g. ; *Sexualhormone der Frau*, hormonoù revel benevel lies. ; *Sexualhormone des Mannes*, hormonoù revel gourevel lies.

hormonal ag. : [bev.] hormonal.

Hormondrüse b. (-,-n) : [bev.] gwagrenn enborc'hañ b.

hormonell ag. : [bev.] hormonal.

Hormonphase b. (-,-n) : [mezeg.] lankad hormonal g.

Hörmuschel b. (-,-n) : [pellgomzer] selaouell b.

Horn n. (-s, Hörner) : **1.** korn g. [*liester kern*, kerniel, kernioù], korniad g., kornad g. ; *die schneckenförmig eingedrehten Hörner der Widder*, kerniel troellennek ar meot lies. ; *die Hörner der Nashörner*, kerniel ar frikorneged lies. ; *die Kuh hat ihn auf die Hörner genommen*, ar vuoc'h he doa brochet anezhañ ; *mit den Hörnern stoßen*, broudañ, reiñ taolioù korn ; *jemandem die Hörner zeigen*, kinnig tourtañ (brochañ) u.b. gant e gerniel, kinnig korniañ u.b., treiñ e gerniel war-zu u.b. ; *eine Ziege an den Hömern festhalten*, delc'hel ur c'havr dre he c'herniel ; *Rinder tragen Hörner*, ar saout a zo kerniel war o fenn ; *eines Horns beraubt*, beskom, beskomet ; *eines Horns berauben*, beskomañ ; *seiner*

Hörner berauben, digorniañ ; *Hörner bekommen*, kornañ ; *Geruch nach verbranntem Horn*, *Geruch von verbranntem Horn*, c'hwezh ar c'horn devet b. ; [korf.] *Hörner des Kreuzbeines*, kerniel an askorn-kroazell lies. ; **2.** karn g. ; *seine Fußsohlen sind zäh wie Horn*, treid karnek en deus, ur c'harneg a zo anezhañ, seul e dreid a zo aet ken kalet ha karn ; **3.** P. *sich die Hörner abstoßen (ablaufen)*, ameniñ, furaat, parfetaat, plegañ e santimant, bezañ diwezh gant e reuz paotr yaouank ; *den Stier bei den Hörnern packen*, kemer an ejen dre e gemiel ha reiñ lamm-chouk-e-benn dezhañ, mont dizamant dezhi, mont dezhi a-droc'h-trañch, na chom da chipotal, dic'hastañ (peurgas) udb, skarat ar gudenn, reiñ lamm d'ar gudenn, reiñ un disentez d'ur gudenn, na vezañ daletoc'h evit renkañ ur gudenn, na vezañ seizhdaleetoc'h gant ur gudenn bennak ; *jemandem Hörner aufsetzen*, ober kerniel d'u.b., doganiñ u.b., ober ur boned d'an dogan, tailhañ ur boned d'u.b., koefañ u.b. ; **4.** [dre astenn.] *das Goldene Horn*, ar C'horn Aour g., pleg-mor ar Bosforos g. ; **5.** [sonerezh] korn g., kammgorn g., kleron g. ; *in das Horn stoßen, das Horn blasen, ins Horn blasen, ins Horn tuten*, seniñ ar c'horn, fleütal gant e gorn, komal, kleroniñ ; **6.** [dre skeud.] *die Hörner einziehen*, mont bihanik, mont en e grogen ; **7.** [dre skeud.] P. *in das gleiche (in dasselbe) Horn blasen (stoßen)*, bezañ a-dra an eil gant egile, gwriat war an hevelep torchenn, gwriat war ar memes liñsel, bezañ war an hevelep neudenn, bountañ (sachañ) war an hevelep ibil, bountañ (sachañ) war an hevelep tu, kanañ ar gousperoù war ar memes ton ; *mächtig ins Horn stoßen*, fringal, kankalat, lorc'henniñ, flipata, poufal, poufal gevier, teilat, ober teil, en em uhelaat, lorc'hañ, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, c'hoari e baotr, brabañsal, bezañ pompus en e gomzoù, ober fougé gant e ouiziegezh, bragal, dougen roufl, en em rollañ, fougeal, bugadiñ, ober bugad, debriñ mel, ober tron, bezañ ur bern tron gant an-unan, bezañ digoroù gant an-unan frankik, ruflañ avel ha moged, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh e c'henoù, rodal, rodeal, pompadiñ, ober pompad, ober e bompad, ober re vras gaoliad, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, sachañ dour d'e foenneg, ober un tamm mat a fougas ; **8.** *Signalhorn, Ruffhorn*, korn-boud g., korn-bual g., boulder g. ; *Jagdhorn*, korn hemolc'h g. ; **9.** *Füllhorn*, korn a builhentez g. (Gregor) ; **10.** [maligorned] korn g., tastornell b., korn-tastorn g. ; **11.** [menez] pikern g., pikernenn b.

Hornamboß g. (-es,-e) : annev gornek b., bigorn g. [*liester bigornoù*] ; *auf dem Hornamboß schmieden*, stummañ (goveliañ) war an annev gornek (Gregor).

hornartig ag. : **1.** kornek, e doare ur c'horn, e doare kerniel, a-zoare gant ur c'horn, a-seurt gant ur c'horn ; **2.** karnek ; *Wallfischbarten sind hornartige Gebilde*, fanolioù ar morviled a zo ur furnadur karnek.

Hornbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] faou-put str.

Hornberger ag. : [tro-lavar] *es geht aus wie das Hornberger Schießen*, un taol bouc'hal en dour (er stank, en ur stank) an hini eo, un taol bazh en dour an hini eo, aet eo an tenn er c'hleuz, aet eo ar ribotadenn da fall, emaomp kazeg ganti, distignet eo ar stign, kazh eo an taol.

Hornbläser g. (-s,-) : [sonerezh] soner korn g., korner g., kornour g., boulder g.

Hornblende b. (-,-n) : [maen] hornblend g., amfibol g., tremolit g.

Hornbrille b. (-,-n) : lunedoù moull askorn lies., lunedoù stern askorn lies.

Hörnchen n. (-s,-) : **1.** kornig g. ; **2.** [kegin., viennerezh] kornegenn b., bara-kornek g. ; **3.** [kegin, toazenn] kokilhetez str.

hörnen ag. : ... korn, ... askorn.

Hörnerklang g. (-s,-klänge) / **Hörnerschall** g. (-s) : [sonerezh] kornadeg b., son ar c'horn g., kornadenn b.

Hörnertragend ag. : kornek, ... korn.

Hörnerv g. (-s,-en) : [korf.] nervenn ar c'hleved b.

Hornfassung b. (-,-en) : moull askorn g., stern askorn g.

Hornfisch g. (-es,-e) : [loen.] pesk-dantoù-bras g., aguilh b./g., kerregenn b. [*liester kerregenned, kerreged*], nadoz-vor b.

hornförmig ag. : kernheñvel.

hornfüßig ag. : karnek.

Hörgrenze b. (-) : gousomm ar c'hleved b., treuzpoent ar c'hleved g., gwihin klevasusted g.

Hornhaut b. (-,-häute) : **1.** [korf., lagad] sae al lagad b., raksae b., kornsae b. ; **2.** [korf., treid, daouarn] karn g., porc'hellez b., kaledenn b., marzenn b. ; *die Hornhaut von den Füßen entfernen*, lemel ar c'harn diwar an treid ; *an seinen Fingerkuppen hat sich ganz schön Hornhaut gebildet*, bleñchoù e vizied a zo kaledet-holl.

Hornhaut- : ... sae al lagad, ... ar gornsae, ... kornsae.

Hornhautentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] tanienn sae al lagad b., kornsaefo g.

Hornhautfleck g. (-s,-e/-en) : [mezeg.] pik g. ; *weißer Hornhautfleck*, koc'henn b., banne g., gwennenn b., glazenn b. ; *einen Hornhautfleck entfernen*, digoc'hennañ ul lagad ; *einen weißen Hornhautfleck bekommen*, dont e lagad da goc'hennañ, dont ur goc'henn war e lagad.

hornhäutig ag. : kaledennek, karnek ; *hornhäutige Füße*, treid karnek lies. ; *Mensch mit hornhäutigen Füßen*, karneg g.

Hornhautverkrümmung b. (-,-en) : [mezeg.] dispisweled g., amstiwel g.

Hornhecht g. (-es,-e) : [loen.] pesk-dantoù-bras g., aguilh b./g., kerregenn b. [*liester kerregenned, kerreged*], nadoz-vor b.

hornig ag. : karnek, ... karn, kornek ; *der hornige Schnabel des Tintenfisches*, beg karn ar vorgadenn g. ; *hornige Eikapsel des Rochens*, botez-rae b., vi rae g., poch rae g., [dre fent] greun beleien str.

Hornisse b. (-,-n) : [loen.] c'hwilioez b., pennmarc'henn b. [*liester pennmarc'hed*], gwesped-koad str., gwesped bras str., penn-garb g., penn-garmenn g. [*liester pennoù-garmenned*].

Hornist g. (-en,-en) : [sonerezh] soner korn g., korner g., kloner g.

Hornistin b. (-,-nen) : [sonerezh] sonerez korn b., kornerez b.

Hornklee g. (-s) : [louza.] melchon-lann str., melchon-melen str.

Hornkamm g. (-s,-kämme) : krib askorn b.

Hornkraut n. (-s, kräuter) : [louza.] *filziges Hornkraut*, gwennig b.

hornlos ag. : diskorn ; *hornlose Kuh*, buoc'h Spagn b., buoc'h diskorn b. ; *hornloser Widder*, maout Spagn g., maout diskorn g.

Hornlund g. (-s,-e) : [loen.] poc'han kornek g.

Hornmasse b. (-,-n) : danvez korn g.

Hornochs g. (-en,-en) / **Hornochse** g. (-n,-n) : [dre skeud.] P. diod g., inosant g., beulke g., alvaon g., genaoueg g., podig g., pothouarn g., glaourenneg g., pampez g., genoù klapez g., glapez g., genoù da bakañ kelien g., genoù patatez g., genoù gwelien g., houperig g., bleup g., jaodre g., bourjin g., geolieg g., beg don g., beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., pennsod g., diskiant g., darsod g., loukez g., gogez g., penn luch g., magn g., louad g., lochore bras g., buzore g., penn beuz g., penn sot g., keuneudenn b., penn-bazh g., begeg g., pennskod g., penn peul g., leue g., barged g., Yann seitek g., Yann banezenn g., Yann diwarlerc'h g., Yann beul g., Yann yod g., Fañch ar Peul g., Yann ar peul karr g., panezenn b., patatezenn b., paganad g., pampez g., mab-azen g., magn g., droch ar pardon g., penn maout g., loufer g., paourkaezh nouch g., paourkaezh penn brell g., brell g., louad g., buoc'hig an Aotrou Doue b., makez cheulk g., makez tamm paotr fin g., makez penn leue g., leue dour g., leue brizh g., leue geot g., jostram g.

Hornsauerklee g. (-s) : [louza.] krampouezh koukoug str., bara koukoug g., triñchin koukoug str.

Hornschild n. (-s,-e) : [loen.] plakenn garnek b.

Hornschnecke b. (-,-n) : [loen.] *Wellhornschnecke*, kilhog-mor g., kilhog-lec'hid g., kog-beleg g., kilhog-traezh g.

Hornschröter g. (-s,-) : [loen.] c'hwil-kornek g., c'hwil-sant-Yec'han g., c'hwil-sant-Yann g., c'hwil-gouel-Yann g., gwrac'h-an-diaoul b., kornegan g.

Hornschuppe b. (-,-n) : skant str.

Hornschwiele b. (-,-n) : [mezeg.] karn g., kaledenn b.

Hornsignal n. (-s,-e) : kornadenn b., son ar c'horn g., kleronadenn b., galv ar c'horn-boud g.

Hornsilber n. (-s) : [kimiezh] kloridenn arc'hant b.

Hornsohle b. (-,-n) : [kezeg.] rozenn b. [*liester* rozennoù], ivin g.

Hornstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] gouezkerez str., kerezenn-ouez b.

Horntier n. (-s,-e) : [loen.] loen-korn g., aneval-korn g., loen kornek g.

Hornung g. (-s,-e) : [barzh.] miz C'hwevrer g.

Hornvieh n. (-s) : [loen.] chatal-korn g., loened-korn lies., saouteier lies., bioù kornek lies., pennoù-saout lies. ; [mezeg.] *Schwellung unter der Zunge beim Hornvieh*, gloevenn b.

Hornzuwachs g. (-es) : [saout] *jährlicher Hornzuwachs*, taol g.

Hörorgan n. (-s) : [korf.] organ ar c'hleved g.

Horoskop n. (-s,-e) : horoskop g., planedenn b., taolenn-blanedenn b. ; *jemandem das Horoskop stellen*, lavaret (tennañ) e blanedenn d'u.b., lavaret e avantur d'u.b., tennañ avantur u.b. / tennañ avantur vat pe gwall avantur u.b. (Gregor) ; *sich (t-d-b) das Horoskop stellen lassen*, lakaat tennañ e blanedenn.

Hörquote b. (-,-n) : [skingomz] feuriader selaou g.

horrend ag. : 1. euzhus, skrijus, spontus, hirisus ; 2. [dre skeud.] dreistkred, dreistmuzul, divent, diroll ; *horrend*

teuer, rivinus ; *das ist ja horrend teuer*, koustañ a ra pikez, ker-ruz eo, ker-du eo, ker-daonet eo, ker-divalav eo, ruz eo, an tan a zo war an dra-se, divezh eo ar priz anezhañ, direzon eo ar priz anezhañ, ken ker ha pebr da veurlarjez eo, ur rivin eo, an hanter re ger eo, er-maez a briz emañ an dra-se, dibriz eo an dra-se.

Hörrohr n. (-s,-e) : 1. [mezeg.] selaouenner g., stetoskop g., korzennoù Laeneg lies. ; 2. [kozh, mezeg.] korn-selaou g.

Horror g. (-s) : braouac'h g., spouron g., efreizh g., skrij g., hiris g., euzh g., euzhuster g., euzhadenn b., hakrded b.

Horrorfilm g. (-s,-e) : film euzh g., euzhfilm g., film spont g.

Horrortrip g. (-s,-s) : gwall abadenn b., tro euzhus b., tro skrijus b.

Horrorvorstellung b. (-,-en) : depr-spered g., gwallhuñvre g.

Hörsaal g. (-s,-säle) : selaouva g., [skol-veur] kelc'hva g.

Hörschwelle b. (-) : gousomm ar c'hleved b., treuzpoent ar c'hleved g., gwehin klevasusted g.

Horsd'oeuvre n. (-/s,-s) : [kegin.] digor-pred hag a domm ar c'hoant debriñ g., kentvez g.

Hörspiel n. (-s,-e) : pezhig-c'hoari evit ar skingomz g., skinc'hoari g.

Hörspielsprecher g. (-s,-) : skinc'hoarier g.

Horst g. (-es,-e) : 1. [loen.] neizh erer g. ; 2. [lu] aergamp g., bon aerlu g. ; 3. [louza.] strouezh str., strouezheg b., bod g., bodad g., bodenn b., bodennad b., bochad g., bodeg b., bodenneg b., broust g., broustoù lies., brousteg b. ; 4. [douar.] horst g.

Hörstärke b. (-,-n) : 1. lemmded kleved b., lemmder an diousskouarn g. ; 2. [skingomz] galloudezh klevedel b.

horsten V.gw. (hat gehorset) : neizhiañ.

Hörsturz g. (-es) : [mezeg.] bouzarded trumm b.

Hort g. (-s,-e) : 1. [barzh.] teñzor g. ; *der Hort der Nibelungen*, teñzor an Nibelungen g. ; 2. [dre skeud.] bod g., bodenn b., minic'hi g./b., repu g., goudor g., herberc'h g., gwasked g. ; *im sicheren Hort geborgen sein*, bezañ en ul lec'h klet (Gregor), bezañ en diogel (e surentez, er goudor, e savete, er gwasked, er gwarez) ; 3. magouri b., diwallerezh vugale b., arsav-diwallerezh g., magdi g., ti-bugaligoù g., liorz vugale b.

horten V.k.e. (hat gehortet) : 1. teñzoriañ, teñzoriata, kuzhiadañ ; *Geld horten*, heoliañ arc'hant, sevel arc'hant, teñzoriañ, kuzhiadañ, gwrac'hellat paper ; 2. boniañ, berniañ, rastellat, sanailhañ, yoc'hiñ ; *Waren zu Spekulationszwecken horten und hamstern*, lakaat kernez da zont.

Horten n. (-s) : 1. dastum arc'hant g., teñzoriañ g., teñzoriatadur g., kuzhiadañ g. ; 2. boniañ g., rastellerezh g.

Hortensie b. (-,-n) : [louza.] hortensia g. [*liester* hortensiaoù], fleur-kaouled str., roz-kaoulet str., kaouled str., kaouledenn b., bleunioù-kaouled lies.

Hortikultur b. (-) : liorzhouriezh b., liorzgounidegezh b.

Hortnerin b. (-,-nen) : diwallerezh vugale b.

Hortung b. (-,-en) : 1. dastum arc'hant g., teñzoriañ g., teñzoriatadur g., kuzhiadañ g. ; 2. boniañ g., rastellerezh g.

Hörweite b. (-,-n) : galvidell b., doug ar vouezh g. ; *in Hörweite*, war-hed un taol sutell, war-hed un hopadenn, war-hed ur c'halvadenn, dindan ur c'halvadenn, ur c'halvadenn ac'hann, un huchadenn ac'hann ; *außer Hörweite*, dreist diraez ur c'halvadenn.

Hosanna n. (-s,-s) : kanenn drec'h b.

hosanna estl. : hozanna !

Höschen n. (-s,-) : bragez vihan b., bragez dindan b., advragez b., bragezig b. ; *heiße Höschen*, P. berrvrageier dindan lies., brageierigoù dindan lies., pantioù lies.

Höschenwindel b. (-,-n) : trezoù lies., mezherenn b., mailhur bragezig g., mailhurenn vragezig b., lien g., lienenn b., mailhurenn b., lenn b., trezhenn b., pakoù lies.

Hose b. (-,-n) : 1. bragez g./b., bragoù g., lavreg g., otoù g. [*liester* oteier], bragezenn b. ; *eine Hose anhaben*, bezañ e bragoù, bezañ ur bragoù gant an-unan, bezañ bragezennek ; *ein Paar Hosen*, ur bragoù, ul lavreg g., ur marined g. ; *lange Hose*, bragoù hir g. ; *kurze Hose*, bragoù berr g. ; *enge Hose*, bragoù reut g., bragoù peg g. ; *Kniehose*, bragoù-golf lies., marined g., bragoù-berr g. ; *Hose mit Hosenschlitz*, bragoù toull buoc'h g., bragoù toull gwiz g. ; *Pluderhose*, bragoù bolzennus g., bragoù c'hwezet g., bragoù-bras g. ; *diese Hose ist mir zu eng*, ne ya ket ar bragoù-se dindanon ; *die Hose anziehen*, gwiskañ e vragoù (ul lavreg), bragezañ, lavregañ ; *die Hosen durchsitzen*, uzañ e revr lavreg, (peur)uzañ foñs e vragoù, kas e revr lavreg da bilhoù ; *aus der Hose steigen*, divragaouiñ, divragezañ, diwiskañ e vragoù ; *jemandem die Hose ausziehen*, divragezañ u.b., divragaouiñ u.b., dilavregañ u.b. ; *ohne Hose*, dilavreg, divragez, divragoù ; *die Hose herunterlassen*, riklañ e vragoù, stouiñ e vragoù ; *die Hose rutscht ihm runter*, divragezañ a ra, divragaouiñ a ra, koll a ra e vragoù ; *seine Hose hochkrepeln*, ober ur pleg e traoñ e vragez, troñsañ e vragez, troñsañ e otoù ; *in die Hose machen*, kac'hat en e vragoù, foerañ en e vragoù, en em lezel da vont en e vragoù ; *diese Hose kann man noch ausbessern*, ar bragoù-se a zo mat da zresañ c'hoazh ; *Hose mit verschlissenen Hosentaschen*, bragoù a zo diswriet ar godelloù anezhañ g., [dre fent] otoù feneant g. ; 2. bragez vihan b., bragez-dindan b., bragezig b., advragez b. ; 3. [kezeg, loen.] morzhed b. [*liester* morzhedoù, divorzhed] ; 4. [dre skeud.] P. *sich vor Angst in die Hose machen*, kac'hat en e vragez, pakañ ur revriad aon, kac'hat ar marv, sec'hañ gant ar spont, foerañ, bezañ kaoc'h tomm en e vragoù ; *das Herz fiel ihm in die Hosen*, *ihm war das Herz in die Hosen gerutscht*, *er hatte die Hosen gestrichen voll*, kac'hat a reas en e vragez, ur revriad aon en doa paket, kac'het en doa ar marv, erru e oa kaoc'h tomm en e vragoù, sec'hañ a reas gant ar spont, kregiñ a reas da foerañ, c'hwen a oa en e loeroù, klevet a rae c'hwen en e loeroù, santout a rae c'hwen en e loeroù, savet e oa c'hwen en e loeroù ; *sich auf die Hosen setzen*, labourat tenn, mont da vat-kaer ganti, mont parfet dezhi, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi, terriñ e revr, foeltrañ e revr ; *zu Hause die Hosen anhaben*, bezañ ganti ar vroz hag ar bragoù war un dro, bezañ lostenn ha bragoù ganti, bezañ ur c'horporal faoutet (ur geben, un tourc'hpaoth g., ur wreg-ozhac'h b., ur Vari bragoù b., ur c'hrakozac'h g.), ober he Mari bragoù, bezañ ar c'hoef hag an tog ganti, dougen ar

vroz hag ar bragoù, staotañ ouzh ar voger ; *die Hose ist nichts, was drin steckt, alles !* pezh a gont n'eo ket ar bragoù, met pezh a zo e-barzh ! ; *das ist Jacke wie Hosen*, marv eo ar gwez-avaloù ha disec'het plant ar sistr, er givijeri e vez an ejened buoc'hed, ur memes eo, un heñvel eo, tuig ha talig eo, se 'zo tuig ha talig ; P. *jemandem die Hosen straff ziehen*, peñsata u.b., feskennata u.b., tersata u.b., reiñ daka d'u.b., ober pav d'u.b., ober pavig d'u.b., reiñ ur peñsad d'u.b., reiñ un dersad d'u.b., reiñ ur prasad d'u.b., reiñ ur revriad d'u.b., reiñ d'u.b. war e feskennoù, flemmañ ur bugel, skubañ dindan ur bugel, torchañ u.b., frotañ u.b., skubañ kaer u.b., tommañ e beñsoù d'u.b., reiñ ur feskennad d'u.b., reiñ war an divfeskenn d'u.b. / reiñ d'u.b. war ar peñsoù / reiñ d'u.b. war e dersoù (Gregor).

Hosenanzug g. (-s,-anzüge) : gwiskamant klok chupenn-bragoù evit ar merc'hed g.

Hosenband n. (-s,-bänder) : arigell-loeroù b., ere-loer g., poell-loeroù g., poell-loer g., stagell-loeroù b.

Hosenbandorden g. (-s) : marc'hegiezh an ere-loer (Gregor) b., urzh an ere-loer g.

Hosenbein n. (-s,-e) : loerenn b., loerezenn b., bragezenn b., garenn b., garenn b., garenn b., gar b., brikezenn b. ; *weites Hosenbein*, flokenn b.

Hosenboden g. (-s,-böden) : foñs bragoù g., revr lavreg g., fokenn b. ; *einen Hosenboden annähen*, revriañ ul lavreg.

Hosenboje b. (-,-n) : boue saveteiñ g.

Hosenbügel g. (-s,-) : gwareg-bragoù b.

Hosenbund g. (-s) : bandenn ur bragoù b.

Hosenklammer b. (-,-n) : gwask marc'hhouarner g., gwask varc'hhouarner b.

Hosenknie n. (-s,-) : glinenn b. ; *zerrissene Hosenknie*, bragoù toull war ar glin g.

Hosenkreuz n. (-es,-e) : gaol ar bragoù b., gaolad b., fourch g. ; *die Naht des Hosenkreuzes entfernen*, dic'haoliañ ur bragoù.

Hosenladen g. (-s,-läden) : toull-bragoù g., toull-bragez g., fourk g., pont g., P. toull buoc'h g., toull gwiz g.

Hosenlatz g. (-es,-e) : pateled b., pont g., talbenn g.

hosenlos ag. : dilavreg, divragez, divragoù.

Hosenmatz g. (-es,-e/-mätze) : blogorn g., krotouz g., avrelod g., sioc'han g., torgos g., traouilh g., skribiton g., gwidoroc'h g., gwidoroc'hig g., skrihl g., speñv g., marmouz ken uhel hag ur bouteg g., marmouz ha n'eo ket brasoc'h hag ur c'horn-tont g., marmouz bihan g., boustouv g., c'hwiltouz g., c'hwitouz g., bitouz g., bidorc'hig g., minoc'h g., preñvig g., preñv-douar g.

Hosennaht b. (-,-nähte) : gwri bragez g.

Hosenrock g. (-s,-röcke) : brozh-vragez b.

Hosensack g. (-s,-säcke) : [Bro-Suis] godell vragoù b.

Hosenscheißer g. (-s,-) : 1. pemoc'h lous g., loudoureg g., loudour g., louston g., louveg g., louvidig g., libouzer g., bastrouilher g., bastrouilh g., chuchuenn lous b., bodoc'her g., chelgenn a zen b., louskenn g., mastarer g., strouilh g. ; 2. P. poupig g., babig g. ; 3. P. kac'her er goudor g., klemmer er goudor g., kozh yar b., yar dilostet b., yar peliet b., yar-zour b., kazh born g., kazh aonik a zen g., kazh gleb a zen g., foerer g., foerelleg g., klouarenn b., krener e revr g., krener gwak g., krener g., revr aonik a zen g.

Hosenschlitz g. (-es,-e) : toull-bragoù g., toull-bragez g., fourk g., pont g., P. toull buoc'h g., toull gwiz g. ; *knöpf deinen Hosenschlitz zu*, prenn da vragoù ; *Schnur des Hosenschlitzes*, akuilhetenn b.

Hosenspanner g. (-s,-) : gwareg-bragoù b.

Hosenstall g. (-s,-ställe) : [dre fent] toull-bragoù g., toull-bragez g., fourk g., pont g., P. toull buoc'h g., toull gwiz g.

Hosensteg g. (-s,-e) : stign bragoù g.

Hosentasche b. (-,-n) : godell vragoù b. ; *Hose mit verschlissenen Hosentaschen*, bragoù a zo diswriet ar godelloù anezhañ g., [dre fent] otoù feneant g.

Hosenträger g. (-s,-) : brikol g., siveleenn b. ; *ein Paar Hosenträger*, ur brikoloù g.

Hosentürchen n. (-s,-) P. : toull-bragoù g., toull-bragez g., fourk g., pont g., P. toull buoc'h g., toull gwiz g.

Hosianna n. (-s,-s) : kanenn drec'h b.

hosianna estl. : hozanna !

Hospital n. (-s,-e/ Hospitäl) : klañvdi g., ospital g.

Hospitalismus g. (-) : [mezeg.] efedoù noazus un ospitalizadur hirik lies., ospitalegezh b.

Hospitant g. (-en,-en) : 1. stajad g. ; 2. [skol-veur] studier nannenskrivet g. ; 3. [polit.] dilennad tost ouzh ur strollad politikel hep bezañ enskrivet ennañ evel ezel g.

Hospitantin b. (-,-nen) : 1. stajiadez b. ; 2. [skol-veur] studierez nannenskrivet b. ; 3. [polit.] dilennadez tost ouzh ur strollad politikel hep bezañ enskrivet ennañ evel ezel b.

hospitieren V.gw. (hat hospitiert) : 1. ober ur staj ; 2. heuliañ ur gentel hep bezañ enskrivet evel studier.

Hospiz n. (-es,-e) : 1. ospis g., ospiti g. ; 2. ospital ar re gozh g., kreizenn brederioù habaskaus b., kreizenn brederiadoù habaskaus b.

Host g. (-s,-s) : [stlenn.] ostiz g.

Hostess b. (-,-en) : 1. ostizez b. ; 2. [dre flourlavar] call-girl b.

Hostie b. (-,-n) : [relij.] ostiv g., ostiv sakr g., bara an aoter g., bara an aelez g.

Hostiengefäß n. (-es,-e) : [relij.] 1. kustod g. ; 2. heolenn b., heol-ar-Sakramant g., ostañsouer g.

Hostienhäuslein n. (-s,-) / **Hostienschrein** g. (-s,-e) : [relij.] armel-sakr b., armel santel b., armel ar Sakramant b., tabernakl g., tabernaklenn b.

Hostienschüssel b. (-,-n) / **Hostienteller** g. (-s,-) : [relij.] platinenn b.

Hot Dog g./n. (- -s,- -s) / **Hotdog** g./n. (-s,-s) : [kegin.] hot-dog g.

Hotel n. (-s,-s) : leti g., ostaleri b., otel g., herberc'h g. ; *Hotel garni*, leti meuble g. ; *ein Hotel führen*, *ein Hotel bewirtschaften*, derc'hel leti, derc'hel ul leti, derc'hel ostaleri ; *er war Besitzer eines Hotels*, hennezh a oa leti gantañ ; *in einem Hotel absteigen*, ober e ziskenn en un ostaleri (en ul leti), diskenn en ul leti ; *im Hotel übernachten*, chom da gousket en ul leti ; *Hotel mit Restaurationsbetrieb*, leti-preti g.

Hotelanlage b. (-,-n) : kevaniad letiel g.

Hotelbesitzer g. (-s,-) : letiour g., ostiz g., ostizour g., mestr an ostaleri g.

Hotelboy g. (-s,-s) : paotrig al leti g., troterig g.

Hotelbetrieb g. (-s,-e) : 1. leti g., ostaleri b., otel g., herberc'h g. ; 2. letierezh g. ; *Hotel- und Restaurationsbetrieb*, letierezh-pretierezh g.

Hoteldieb g. (-s,-e) : laer-letioù g., skrafer-letioù g.

Hoteldiener g. (-s,-) : paotr al leti g.

Hotelfach n. (-s) : letierezh g.

Hotelfachschule b. (-,-n) : lise an ostaleriezh g., lise letierezh g.

Hotelführer g. (-s,-) : sturlevr al letioù g.

Hotelgast g. (-es,-gäste) : ostiziad g.

Hotelgewerbe n. (-s) : letierezh g., ijinerezh letiel g.

Hotelier g. (-s,-s) : letiour g., ostiz g., ostizour g., mestr an ostaleri g.

Hotelkette b. (-,-n) : gwidennad letioù b., gwidenn letioù b., chadennad letioù b.

Hotelnachweis g. (-es,-e) : roll al letioù g.

Hotel- und Gaststättengewerbe n. (-s) : letierezh-pretierezh g.

Hotelverzeichnis n. (-ses,-se) : roll al letioù g.

Hotelwesen n. (-s) : letierezh g., ijinerezh letiel g.

Hotkey g. (-s,-s) : [stlenn.] berradenn klavier b.

Hotline b. (-,-s) : [stlenn.] skoazell enlinenn b., servij enlinenn g.

hott estl. : *hott ! hei ! hey ! hey 'ta ! da ! ouichedraou ! haikel !*

Hotteperd n. (-s,-e) / **Hotteperdchen** n. (-s,-) / **Hottehü** n. (-s,-s) / **Hottemax** g. (-,-) : jojo g., vovo g.

Hr. [berradur evit **Herr**] aotr., aotrou g.

Hrn. [berradur evit **Herrn**] aotr., aotrou g.

hrsg. [berradur evit **herausgegeben**] embannet.

Hrsg. [berradur evit **Herausgeber**] embanner g.

HTML b./n. (-) (hep ger-mell peurliesañ) : [stlenn.] ar furmad HTML b., ar mentrezh HTML g.

HTML-Validator g. (-s,-en) : [stlenn.] difazier pajennoù HTML g.

HTTPS n. : [stlenn.] protokol HTTPS g., komenad HTTPS g.

hu estl. : brrrou !

hü estl. : *hü ! do ! 'ta ! tus ! sou ! hey ! hey 'ta !*

Hub g. (-s, Hübe) : 1. gorroadur g. ; 2. *Tidenhub*, heled ar mare g., ampled ar mare-mor g., lanvre g. ; 3. [tekn.] ampled firñv g., heled firñv g., hentad g.

Hubbel g. (-s,-) : [rannyezh.] 1. digompezder g., diblaender g. ; 2. uhel g., uhelenn b., uheladenn b., tuchenn b., turumell b., tarroz g., krug b., krugell b., tosenn b., torosenn b., torgenn b., savenn b., sav g., bos g., bosenn b., gorreoù lies.

hubbelig ag. / **hubblig** ag. : [rannyezh.] displaen, gwagennnek, gwagennaouek, torgennnek, torosennek, koummet, kaniet, digompez, diskompez, sav-diskenn, sav-disav, war naou-zinaou, naou-dinaou, ribin-diribin, torimellus, turumellek.

Hubble-Teleskop n. (-s,-e) : teleskop Hubble g., pellseller Hubble g.

Hubbrücke b. (-,-n) : pont sav-disav g., pont gorregouziz g.

Hübel g. : [rannyezh.] uhel g., uhelenn b., uheladenn b., tuchenn b., turumell b., tarroz g., krug b., krugell b., tosenn b., torosenn b., torgenn b., savenn b., sav g., bos g., bosenn b., gorreoù lies.

hüben Adv. : war an tu-mañ ; *hüben und drüben*, *hüben wie drüben*, en eil tu hag en egile / tu-mañ ha tu-hont (Gregor), du-mañ evel du-hont, du-mañ ha du-hont, en tu-mañ hag en tu-hont.

Hubertusmantel g. (-s,-mäntel) : [Bro-Austria] mantell-
c'hlav loden® b. [*graet gant gloan digrib*].

Hubinsel b. (-,-n) : [tekn., merdead.] leur direoul
unansav-ha-disav b.

Hubmagnet g. (-en/-s,-e) : [tekn.] tredanwarell b.

Hubpumpe b. (-,-n) : [tekn.] pomp sunañ g., pomp
moustrañ g.

Hubraum g. (-s,-räume) : [karr-tan] sailhad b., bailhad g.
; *ein Auto mit großem Hubraum*, ur c'harr-tan bras e
sailhad g.

hübsch ag. : **1.** koant, koantik, propik, kaer, jolis, terrupl,
brav, bravik, kenedus ; *sie ist ein recht hübsches
Mädchen*, honnezh 'zo plac'h brav, distailh eo kaer ar
plac'h-se, ur plac'h kenedus-espar eo, ur plac'h gwall vrav
eo, ur plac'h terrupl eo, un tamm friant a blac'h eo, un
tamm brav a blac'h eo, ur plac'h koantik-tout eo, ur plac'h
propik-tout eo, ur vrav a blac'h eo, ur gaer a blac'h eo
honnezh, ur vouilhez plac'h eo, ur frañjolenn a blac'h eo,
korfet-brav eo, honnezh a zo ur farodez, mistr eo evel ul
logodenn ; *hübsche Mädchen*, merc'hed kaer lies.,
merc'hed terrupl lies., merc'hed koant lies., merc'hed na
vezo ket c'hwezh ar suilh ganto [rak « merc'hed koant »
all a zo, evel Katell Gollet, a yelo da zeviñ en ifern goude
o marv, evel just ha rezon !] ; *Ihre Tochter ist das
hübscheste Mädchen, das ich je zu sehen bekommen
habe*, n'em eus gwelet biskoazh kaeroc'h plac'h yaouank
eget ho merc'h evit plijout da'm daoulagad ; *das
hübscheste Mädchen der Stadt*, ar plac'hañ merc'h eus
kêr b. ; *ein hübscher Junge*, ur pichon g., ur bouilh den g.,
ur paotr korfet-brav g., ur brav a baotr g., ur brav g., ur
c'haer a baotr g., ur c'haer g., ur c'horf kaer a baotr g. ;
sie ist hübscher geworden, bravaet e kavan anezhi,
bravaet eo he stumm, koantaet e kavan anezhi, koantaet
eo he stumm ; *eine hübsche Kleinstadt*, ur gêr bihan ha
bravik b., ur vravik a gêr-vihan b. ; *ein hübsches im
Grünen gelegenes Städtchen*, ur gêrig koant kludet e-
kreiz ar glasvez b., ur gêrig koant neizhiet e-kreiz ar
glasvez b. ; *ein hübsches Häuschen*, un tiig propik g., un
tamm ti propik g., un tamm ti mistr g., un neizhig koant g.,
un tamm ti a neuz g. ; *sich hübsch machen*, en em fichañ
en e vravañ, en em binfañ, en em ginklañ, en em stipañ,
en em fichañ kaer ; **2.** gentil ; *das war hübsch von ihm*,
paotr mat e oa bet, gentil e oa bet ; **3.** brazik a-walc'h ;
eine hübsche Summe, un dornad (un tousegad, ur
poullad) brav a arc'hant g., ur pochad mat a arc'hant g.,
ur pezhad moneiz g., un dailhenn vat a arc'hant b., ur
somm vras a arc'hant b., meur a wenneg, peadra
en arc'hant g., un tamm mat a arc'hant g., ur bechad mat
a arc'hant g., ur varlennad arc'hant b., ur sammad gouest
g., ur voujedenn bravik a-walc'h b., un tamm mat a
voujedenn g., ur sammad bravik a arc'hant g. ; **4.**
[gwasaus] *das ist ja eine hübsche Geschichte*, ma, prop
eo ! bremañ emaomp kempenn ganti ! setu ni paket
propik ! setu aze ur gempenn deomp-ni avat ! en ur
soubenn vrav emaomp ! bez' emaomp fresk ! fresk emañ
hor c'hased 'vat ! sell aze ul luz dezhi ! brav emaomp
ganti !

Adv. : *sitz hübsch ruhig (hübsch artig) !* bez fur ! chom
fur ! ; *das wollen wir hübsch bleiben lassen*, lakaat a
raimp evezh na rafemp an dra-se, diwall a raimp d'ober

kement-se, en em virout (en em ziwall) a raimp ouzh
kement-se.

hübschgesichtig ag. : dremmet kaer, kaer e zremm ; *ein
hübschgesichtiges Mädchen*, un dremm gaer a blac'h b.

Hubschrauber g. (-s,-) : biñsaskell b., askell-dro b.,
askell-viñs b.

Hubschrauberlandeplatz g. (-es,-plätze) : tachenn
leuriañ (aerborzh g., nijva g.) evit biñsaskelloù b.,
biñsporzh g.

Hubvermögen n. (-s) : [nij.] nerzh disevel g., galloudezh
dibradañ b.

Hubwechsel g. (-s,-) : [tekn.] cheñchamant hentad g.,
cheñchamant ampled fiñv g., cheñchamant heled fiñv g.

Hubwerk n. (-s,-e) : [tekn.] stignad sevel g., gwikefre
sevel b.

huch estl. : **1.** o ! a ! oc'hala ! ; **2.** brrrrr !

Hucke b. (-,-n) : **1.** bouteg g. ; **2.** [dre skeud.] *jemandem
die Hucke vollhauen*, kefestañ u.b., frigasañ u.b.,
darc'haouiñ gant u.b., reiñ deñv d'u.b., kompezañ u.b.,
reiñ roustadoù druz d'u.b., blodañ kostoù u.b., dresañ e
ganelloù d'u.b., plantañ taolioù gant u.b., reiñ an drell
d'u.b., sec'hañ e fri d'u.b., kizañ fri u.b., foeltrañ
bazhadoù gant u.b., gwiskañ ur saead vazhadoù d'u.b.,
reiñ ur pulloc'h d'u.b., rein laz d'u.b., reiñ ul laz bazhadoù
d'u.b., reiñ ur gwiskad bazhadoù d'u.b., reiñ ur saead
bazhadoù d'u.b., reiñ kordenn war e lêr d'u.b., difeskinañ
u.b., rahouenniñ u.b., koaniañ u.b., terkañ u.b., teurkiñ
u.b., trepanañ u.b., lopañ u.b., lopañ war u.b., torbilat
u.b., muntrañ u.b. a-daolioù, skrivellañ mat u.b. /
diboultrañ pizh dilhad u.b. / frotañ kaer u.b. / sevel koad
dreist u.b. (Gregor), reiñ ur roustad d'u.b., reiñ ur
gempenn d'u.b., reiñ ur c'hempenn d'u.b., reiñ ur prad
d'u.b., reiñ ur pred d'u.b., reiñ ur predad d'u.b., eeunañ e
dort d'u.b., reiñ un dres d'u.b., ober un dres d'u.b., reiñ ur
freilhad d'u.b., reiñ bourr d'u.b., diboultrennañ u.b., reiñ e
lip d'u.b., reiñ e damm lip d'u.b., kalkennata u.b., sevel
(tennañ, tailhañ) korreenn da (diouzh, diwar) u.b., mont
a-grabanadoù d'u.b., mont d'u.b. a grogoù berr,
boureviañ u.b. a daolioù, malañ u.b. a daolioù, sevel
akuilhetenn diwar u.b., bazhata kaer (fustañ, pilat,
kannañ) u.b., druilhañ u.b., reiñ segal d'u.b., ober bleud
gant unan bennak, frikañ u.b., reiñ beuz d'u.b., reiñ koad
d'u.b., reiñ kastilhez d'u.b., reiñ bod d'u.b., dornañ u.b. a
gof da gein, teurkiñ e vaout d'u.b., maoutañ u.b., kannañ
u.b. evel ur sac'h en dour, broustañ u.b., c'hwistata u.b.,
fiblañ u.b., rordañ u.b., fraoulat gant u.b., lorgnañ u.b.,
lorgnañ war u.b., mac'homañ u.b., torbilat u.b., muntrañ
u.b. a-daolioù, skeltrennañ u.b. ; *jemandem die Hucke
volllügen*, troadañ (livañ, pentañ, displañañ, dornañ,
gwriat, disac'hañ, dibunañ, paskañ, pennegiñ, dispakañ)
pikoloù gevier d'u.b., gwiskañ bonedoù d'u.b., kontañ
poulc'hennoù d'u.b., kontañ poulc'had d'u.b., reiñ poulc'had
da grediñ d'u.b., tennañ karotez d'u.b., kontañ karotez
d'u.b., tennañ ur gaer a garotezenn d'u.b.

huckeln V.k.e. (hat gehuckelt) : P. keinata, keinañ.

huckepack Adv. : a-c'haoliad ; *jemanden huckepack
tragen*, dougen u.b. a-c'haoliad war e gein.

Huckepack-Korridor g. (-s,-e) : [treuzdougen] trepas
houarnrouta g.

Huckepackverfahren n. (-s) : [treuzdougen] houarnrouta
g.

Huckepackverkehr g. (-s) : [treuzdougen] houarnrouta g. ; *im Huckepackverkehr*, dre houarnrouta.

Hudel g. (-s,-) : [su Bro-Alamagn, Bro-Aostria] pilh g., pilhenn b., pilhot g., liboudenn b., tarner g., torchouer g.

Hudelei b. (-,-en) : [su Bro-Alamagn, Bro-Aostria] labour mac'homet (mordoket, difoc'h, dihaset, difurlu, drochet, kalemarc'het, marmouzet, graet a-flav, graet a vil vallozh kaer, graet war an tu ma tiskrab ar yar, graet a-stlap, graet diwar skañv, graet a-skañv, graet a-ziwar skañv, graet diwar c'horre, kalkennet, talfaset, kaoc'het, tourc'het, stronket, porc'hellet, daoulammet, distrantell) g., kalficherezh g., labour gros g., labour beleg g., labour denjentil g., labour intañvez g., labour dibalamour g., tamm brizhlaborat g., bara panenn er soubenn g., tamm mac'homañ d'al labour g., c'hoiellerezh g., kac'herezh g., moc'hataerezh g., moc'herezh g., moc'haj g., kac'hidell b., doareoù dible lies.

Hudeler g. (-s,-) : [su Bro-Alamagn, Bro-Aostria] strop a zen g., kac'her g., tarver g., batrouzer g., talfaser g., foeltr g., moc'hataer g., moc'her g., tarasour g., kousi micher [*liester* kousierien vicher] g., kousi labour [*liester* kousierien labour] g.

hudelig [su Bro-Alamagn, Bro-Aostria] *sellit ouzh hudlig*.
hudeln V.gw. ha V.k.e. (hat gehudelt) : [su Bro-Alamagn, Bro-Aostria] 1. kaoc'hañ al labour, tarvañ (moc'hañ, moc'hata, moc'hajiñ, moc'hellat, bousoc'hañ, batrouzañ, kac'hidelliñ, kilbouchiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuziñ, toufañ, porc'hellañ, pemoc'hañ, batrouzañ, strabouilhat, tourc'hañ, bastardiñ, kouilhurañ) al labour, ober labour beleg, brellañ, ober labour denjentil, ober labour intañvez, labourat dibalamour, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, labourat forzh penaos, labourat n'eus forzh penaos, labourat evel mevel ar person, kalfichat [ul labour war goad] ; 2. P. pennfolliñ, penndallañ ; *nur nicht hudeln !* arabat pennfolliñ !

Hudler g. (-s,-) : [su Bro-Alamagn, Bro-Aostria] strop a zen g., kac'her g., tarver g., batrouzer g., talfaser g., foeltr g., moc'hataer g., moc'her g., tarasour g., kousi micher [*liester* kousierien vicher] g., kousi labour [*liester* kousierien labour] g.

hudlig ag. : [su Bro-Alamagn, Bro-Aostria] mac'homet, dihaset, drochet, kalemarc'het, marmouzet, gros, graet a-flav, graet a vil vallozh kaer, graet war an tu ma tiskrab ar yar, graet a-stlap, graet diwar skañv, graet a-skañv, graet a-ziwar skañv, graet diwar c'horre, kalkennet, talfaset, kaoc'het, tourc'het, stronket, porc'hellet, daoulammet, distrantell ; *huldige Arbeit*, labour mac'homet (mordoket, difoc'h, dihaset, difurlu, drochet, kalemarc'het, marmouzet, graet a-flav, graet a vil vallozh kaer, graet war an tu ma tiskrab ar yar, graet a-stlap, graet diwar skañv, graet a-skañv, graet a-ziwar skañv, graet diwar c'horre, kalkennet, talfaset, kaoc'het, tourc'het, stronket, porc'hellet, daoulammet, distrantell) g., kalficherezh g., labour gros g., labour beleg g., labour denjentil g., labour intañvez g., labour dibalamour g., tamm brizhlaborat g., bara panenn er soubenn g., tamm mac'homañ d'al labour g., c'hoiellerezh g., kac'herezh g., moc'hataerezh g., moc'herezh g., moc'haj g., kac'hidell b., doareoù dible lies.

Adv. : *er sieht hudlig aus*, hennezh a zo ur struj warnañ, un den strujet fall eo, digempenn eo, disparbuilh eo, foutouilhek, eo, chelgenn eo dezhañ, ur strouilh a zo anezhañ, distruj eo, diskramailh eo, difarle eo ; *beide sahen genauso hudlig aus*, aze e oa an eil c'hoar d'eben gant al loustoni diouto, aze e oa an eil kar d'eben gant al loustoni diouto, dre al loustoni e oant heñvel-mik, ken lous ha ken lous e oant o-div.

Huerta b. (-,-s) ; huerta g.

Huf g. (-s,-e) : [loen.] karn g., botez b. ; *mit seinen Hufen zertrampeln*, karnflastrañ ; *bei jedem Schritt sanken die Hufe des Pferdes tief in den weichen Sand ein*, sankañ a rae kammedoù ar marc'h en traezh bouk ; *das Pferd scharrt (stampft) ungeduldig mit den Vorderhufen*, karnata (pavata, fringal, bragal, pilpaza, tripal) a ra ar marc'h.

Hufbeschlagn g. (-s,-beschläge) : [marc'h] houarnadur g.

Hufbeschlagnschmied g. (-s,-e) : gov g., houarn-kezeg g., marichal kezeg g.

Hufeisen n. (-s,-) : 1. houarn marc'h [*liester* hern kezeg] g., houarn [*liester* hern] g. ; *ein Satz Hufeisen*, ur gwisk hern g. ; *ein Pferd mit einem Satz Hufeisen beschlagen*, pevarhouarnañ ur marc'h ; *die Hufeisen sind weg*, dishouarn eo ar marc'h ; *seine Hufeisen verlieren*, dihouarnañ, dishouarnañ ; 2. [dre skeud.] *ein Hufeisen finden*, kaout chañs, bezañ chañsus, bezañ ar rod vras o treiñ a-du gant an-unan, bezañ ar voul gant an-unan.

Hufeisenbogen g. (-s,-bögen) : [tisav.] gwareg houarn-marc'h b.

hufeisenförmig ag. : a-stumm gant un houarn-marc'h, stumm un houarn-marc'h dezhañ, e doare un houarn-marc'h, e doare hern-kezeg, a-zoare gant un houarn-marc'h, a-zoare gant hern-kezeg, a-seurt gant un houarn-marc'h, a-seurt gant hern-kezeg.

Hufendorf n. (-s,-dörfer) : kêriadenn a-steudad b.

Hufentzündung b. (-,-en) : [kezeg, mezeg.] forbu g., ignabr g., korbezenn b. ; *von einer Hufentzündung befallenes Pferd*, korbezenn b., marc'h forbuet g., marc'h ar forbu gantañ g.

Hüferl n. (-s,-n) : [Bro-Aostria] skejenn romstek b.

Hufgänger g. (-s,-) : [loen.] karneg g., onguleg g.

Huflattich g. (-s,-e) : [louza.] troad-marc'h g., louzaouenn-ar-paz b., pav-marc'h g., andeledenn b.

Hufnagel g. (-s,-nägel) : tach-marc'h g.

Hufrehe b. (-) : [kezeg, mezeg.] forbu g., ignabr g., korbezenn b.

Hufschlag g. (-s,-schläge) : 1. taol karn g., taol pav distaget gant ur marc'h g., pavad marc'h g. ; 2. trouz paz ar marc'h g., trouz karnioù g.

Hufschmied g. (-s,-e) : gov g., houarn-kezeg g., marichal kezeg g.

Hufschmiede b. (-,-n) : stal an houarn-kezeg b., stal ar marichal kezeg b., govel b.

Hufschmiedin b. (-,-nen) : houarnerez-kezeg b., govez b.

Hüftbein n. (-s,-e) : [korf.] askorn al lez g.

Hüfte b. (-,-n) : 1. [korf.] lez b., kroazlez b., kroazell b., bandenn b., dargeiz g. ; *die Hüften*, an divlez lies., an dargeiz g., an divgroazlez lies., an divgroazell lies., an daougostez lies., ar vandenn b., ar c'hornioù-klun lies. ; *beim Gehen wackelt sie mit den Hüften / beim Gehen*

wiegt sie sich in den Hüften / beim Gehen schwingt sie die Hüften, hejañ (gweañ) a ra he revr pa vez o vale, rodal a ra he revr pa vez o kerzhed, gaolgammañ a ra pa vez o kerzhed, frejañ a ra pa vez o kerzhed, jorgellat a ra pa vez o kerzhed ; *bis zu den Hüften*, betek e zargreiz, betek ar vandenn, betek hanter e gorf ; *die Hände in die Hüften stemmen, die Arme in die Hüften stemmen*, lakaat e zaouam war e zivgroazell, bezañ e zaou zorn gant an-unan war e gornioù-klun ; **2.** [dre skeud.] *sich in den Hüften wiegen*, ober re vras gaoliad, ober teil, ober digoroù, pompadiñ.

hüftenlahm ag. : posles, lespos, digorglun, digorglunet ; *in der Bretagne sind viele Menschen hüftenlahm*, tud lespos a zo kalz e Breizh ; *mit fortschreitendem Alter ist er hüftenlahm geworden*, erru eo lespos gant an oad.

Hüftenwackler g. (-s,-) : jorgeller g., frejer g.

Hüftgelenk n. (-s,-e) : [korf.] koubl al lez g., kenvell al lez g.

Hüftgelenkentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] lezost g.

Hüftgürtel g. (-s,-) : doug-arigelloù g.

Hüfthaler g. (-s,-) : stard-kof g.

hüfthoch ag. : betek e zargreiz, betek ar vandenn, betek hanter e gorf.

Hüfthöcker g. (-s,-) : [korf.] korn-klun g., korn-lez g., korn al lez g., penn al lez g.

Huftier n. (-s,-e) : [loen.] karngerzher g., loen karngerzher g., karneg g., onguleg g.

Hüftknochen g. (-s,-) : [korf.] askorn al lez g., askorn-klun g., askorn ar glun g.

Hüftleiden n. (-s) : [mezeg.] 1. lezost g. ; 2. lezartroz g.

Hüftluxation b. (-,-en) : [mezeg.] disvellad lez g., diaozadur al lez g., diempradur al lez b.

Hüftnerv g. (-s,-en) : [korf.] nervenn-vavigamm b., nervenn a-goazez b.

Hüftschmerz g. (-es) : [mezeg.] mavigamm g., gwendr-fredik g.

Hüftschwingen n. (-s) : frejerezh g., jorgellerezh g.

Huftsteak n. (-s,-s) : [kegin.] skejenn romstek b.

Hüftstütz g. (-es) : [sport.] dalc'h-korf gant an daouarn war an divlez g.

Hüftverrenkung b. (-,-en) : [mezeg.] disvellad lez g., diaozadur al lez g., diempradur al lez b.

Hüftweh n. (-s) : [mezeg.] mavigamm g., gwendr-fredik g.

Hüftweite b. (-,-n) : [korf.] tro an dargreiz b., ment dargreiz b.

Hügel g. (-s,-) : torgenn b., tuchenn b., krec'h g., krec'henn b., krec'hienn b., turumell b., tarroz g., krug b., krugell b., tosenenn b., torosenenn b., bre g., motenn b., moudenn b., reuzeulenn b., roz g., run g./b., runell b., runenn b., sav g., bos g., bosenn b., uhelenn vihan b. ; *steiler Hügel*, krapenn b., krapenn sonn b., krapenn serzh b., pign tenn g. ; *unterer Teil eines Hügels*, tostal g., tostalenn b., chouk g., troad g. ; *mit Buchen bestandene Hügel*, tosennoù gwarniset a faou lies. ; *ganz oben auf dem Hügel*, war lein ar run ; *es ist ganz schön anstrengend, diesen Hügel zu besteigen*, micher a-walc'h eo krapañ gant an dorgenn-mañ, labour krapañ a vez gant an dorgenn-mañ, ur gwall grogad eo krapañ gant an dorgenn-mañ, diaes-ral eo krapañ gant an dorgenn-mañ, koustañ a ra d'ar c'horf krapañ gant an dorgenn-mañ, ur

gwall reuz eo krapañ gant an dorgenn-mañ, un abadenn eo krapañ gant an dorgenn-mañ, krapañ gant an dorgenn-mañ n'eo ket ul lein debret, kavout a ra an den da gochañ o krapañ gant an dorgenn-se, kavout a ra an den da gochañ ouzh an dorgenn-se, kavout a ra an den da gochañ gant an dorgenn-se, n'eo ket ur pardon krapañ gant an dorgenn-mañ, n'eo ket ur c'hoari krapañ gant an dorgenn-mañ, c'hwezadennoù a zo da dapout pa bigner gant an dorgenn-se, un torr-alan eo ar grapenn-mañ, un torr-anal eo ar grapenn-mañ, ar grapenn-se a zo ul laz.

Hügelfuß g. (-es,-füße) : tostal g., tostalenn b., chouk g., troad g.

Hügelgrab n. (-s,-gräber) : krugell b., krugell-vez b., karn g.

hügelig ag. : torgennnek, torosennek, koummet, kaniet, digompez, diskompez, sav-diskenn, sav-disav, war naou-zinaou, naou-dinaou, ribin-diribin, meneziek, torimellus, turumellek, diblaen ; *hügeliges Gelände*, lec'h diblaen g., tachenn dorgennnek b., tachenn diskompez b., tachenn dorosennek b., tachenn ribin-diribin b. ; *hügeliger Weg*, hent naou-dinaou g., hent sav-disav g., hent ribin-diribin g.

Hügelkette b. (-,-n) : steudad grec'hioù b., aradennad dorgennoù b., aridennad duchennoù b., uheldirioù lies.

Hügelland n. (-s,-länder) : bro dorgennnek b., bro dorosennek b.

hügellos ag. : 1. kompez, plaen ; 2. [bez] digrug.

Hügelzug g. (-s,-züge) : steudad grec'hioù b., aradennad dorgennoù b., aridennad duchennoù b.

Hugenotte g. (-n,-n) : hugunod g.

Hugenottenlehre b. (-) : hugunodiezh b., [gwashaus] hugunodaj g.

hüglig ag. : *sellit ouzh hügelig*.

Hugo g. : Huon g.

huh estl. : brrrou !

hüh estl. : 1. do ! 'ta ! ; 2. hak !

Huhn n. (-s, Hühner) : 1. [loen.] yar b. [*liester* yer], penn-yar g., penn-yeer g. ; *gehaubtes Huhn*, yar vouchek b. ; *gemästetes Huhn*, yar lart b. ; *das Huhn gackert (gluckt)*, klokal (sklokal, klochañ, grakal, gragennat, raklat, godal) a ra ar yar ; *Hühner halten*, sevel yer ; *ein gebratenes Huhn*, ur penn yar rost g., ur yar rost b. ; *ein gekochtes Huhn*, ur yar mitonet g. ; *das Huhn war über den Zaun geflogen*, ar yar a oa aet war nij dreist ar gael ; *die Hühner hatten sich auf den staubigen Boden gelegt*, edo plavet (kluchet) ar yer e-touez ar boultrenn ; *die Tür des Stalls aufmachen, um die Hühner freizulassen*, digeriñ war ar yer ; *Hühner stehlen*, redek ar yar ; 2. P. es kräht kein Huhn danach, den ne ra forzh gant an dra-se, den ne ra na forzh na brall gant kement-se, den ne ra foeltr-kaer gant an dra-se, den ne ra kaz a gement-se, koulz tra eo d'an dud, den ne ra foutre kaer eus an dra-se, den ne ra van ouzh an dra-se, n'eus den e chal gant kement-se ; *mit den Hühnern schlafen gehen*, mont da gousket pa ya ar yer d'o c'hlood, mont da gludañ gant ar yer, bezañ ur c'housker abred eus an-unan ; *kräht das Huhn und schweigt der Hahn, ist das Haus gar übel dran*, an tog a zle mestriñ d'ar c'hoef ; 3. [dre skeud] *kopfloes Huhn*, penn brell a vaouez b., drochenn b., lamperez b., strinkell b.

Hühnchen n. (-s,-) : 1. polez b., enez b. ; 2. [dre skeud.] *ich habe noch ein Hühnchen mit ihm zu rupfen*, n'em eus ket taret gant hennezh c'hoazh, gwregon am eus da lodennañ gantañ c'hoazh.

hühnerähnlich ag. / **hühnerartig** ag. : [loen.] yarheñvel, e doare ar yer, a-zoare gant ar yer, a-seurt gant ar yer.

Hühnerauge n. (-s,-n) : 1. lagad yar g. ; 2. [mezeg.] kaledenn b., lagadenn-yar b., porc'hellez b., kraoñenn b. ; 2. [dre skeud.] *jemandem auf die Hühneraugen treten*, feukañ u.b., chifañ u.b., pikañ u.b., anoaziñ u.b., gwanikenniñ u.b., hegal u.b., flemmañ u.b., mezhekaat u.b., tennañ mez war u.b., glabousañ u.b., dismegañsiñ u.b., dispenn u.b., teuler dismegañs war u.b., ober un taol dismegañs ouzh u.b., gwalennata u.b., dantañ u.b., ober divalav d'u.b.

Hühneraugenpflaster n. (-s,-) : [mezeg.] palastr ouzh ar c'haledennoù g.

Hühnerbraten g. (-s,-) : [kegin.] penn yar rost g., yar rost b.

Hühnerbrühe b. (-,-n) : [kegin.] bouilhoñs kig-yer g.

Hühnerbrust b. (-) : 1. [kegin.] gwenn yar g., spilhennoù yar lies. ; 2. [mezeg.] bruched lec'hek g., bruched drouglec'hek g.

Hühnerdarm g. (-s,-därme) : [louza.] brignen-logod g., brignen-bihan g., glered g., gleizh-douar str.

Hühnerer n. (-s,-er) : vi yar g.

Hühnerfarm b. (-,-en) : feurm sevel yer b., magerezh yer b.

Hühnerhabicht g. (-s,-e) : [loen.] gwazsparfell b., sparfell voan b., gwazfalc'hun g.

Hühnerhaus n. (-es,-häuser) : kludeg b., klud ar yer g., loj ar yer g.

Hühnerhof g. (-s,-höfe) : porzh-yer g. ; *über den Hühnerhof herrschte ein Hahn mit breitem, flachem Kamm*, ur c'hog podek a rene war ar porzh-yer.

Hühnerhund g. (-s,-e) : [loen.] ki choukant g., ki kou g.

Hühnerjagd b. (-,-en) : hemolc'h klujiri g.

Hühnerklein n. (-s) : [kegin.] bleñchoù yer lies., bleñchennoù yer lies.

Hühnerkot g. (-s) : kaoc'h-yer g.

Hühnerscherbe b. (-,-n) : [louza.] brignen-logod g., brignen-bihan g., glered g., gleizh-douar str.

Hühnerstall g. (-s,-ställe) : kludeg b., klud ar yer g., loj ar yer g. ; *der Hühnerstall steht offen*, digor eo war ar yer.

Hühnerstange b. (-,-n) : klud g., bazh-klud b. ; *ein Huhn von der Hühnerstange vertreiben*, digludañ ur yar.

Hühnersteige b. (-,-n) : skeul ar gludeg b., skeul yer b.

Hühnervögel lies. : [loen.] gallineged lies., kilhogegeged lies.

Hühnerzucht b. (-) : saverezh yer g., sevel yer g., magerezh yer g.

Hui n. : [tro-lavar] *in einem Hui, im Hui*, en ur serr-lagad, en un taol dorn, amzer sutal, en un taol-kont / en un hanter dro / en un dro zorn (Gregor), ken buan ha lavaret "chou" d'ar yar.

hui estl. : 1. c'houl ! ; 2. [trouz an avel] *hui ! hui !* ou, ou !

hüist estl. : tu !

hül estl. : hak !

Huld b. (-,-en) : madelezh b., gras b. ; *die Huld des Landesherm*, gras (gras vat) ar priñs b., kuñvelezh ar priñs b. ; *Gottes Huld*, gras Doue b., madelezh Doue b.

Huldgöttin b. (-,-nen) : [mojenn.] Gras b., Karitez b. ; *die Huldgöttinnen*, ar Grased lies., ar C'haritezed lies., an Teir C'hoantenn lies., an Teir Fulenn lies., an Teir Gras lies.

huldigen V.gw. (t-d-b) (hat gehuldigt) : 1. [istor] ober feiz ha gwazoniezh da, dougen gwazoniezh da, gwasaat, gwazoniañ ; *dem König huldigen*, dougen gwazoniezh d'e roue, ober feiz ha gwazoniezh d'e roue (Gregor) ; 2. [dre skeud.] *jemandem huldigen*, enoriñ u.b., rentañ enor d'u.b., kaout doujañs evit u.b., ober gwazoniezh d'u.b., dougen gwazoniezh d'u.b., dougen bri d'u.b. ; *einer Dame huldigen*, ober e c'hourc'hemennoù d'un itron, ober gourc'hemennoù d'un itron ; *einer Leidenschaft huldigen*, bezañ gwrac'h (nay, pitilh, troet, ran, dall) gant udb, bezañ ur bouc'h gant udb, kaout ur c'hrog bras ouzh udb, bezañ douget-kenañ d'udb, en em reiñ d'udb, en em deurel d'udb, mont dreist-penn gant udb ; *einer Ansicht huldigen*, sevel krog udb, sevel a-du gant ur mennozh bennak, dont a-du gant ur mennozh bennak, dont en tu gant ur mennozh bennak.

Huldigung b. (-,-en) : 1. [istor] gwazoniezh b. ; 2. enor g., gourc'hemennoù lies. ; *jemandem Huldigungen darbringen*, enoriñ u.b., rentañ enor d'u.b., ober e c'hourc'hemennoù d'u.b.

huldreich ag. / **huldvoll** ag. : gasius, leun a c'hras, kuñv, trugarezus, habask, madelezhus, hegarat.

Hülfe b. (-,-n) : [koz] *sellit ouzh Hilfe*.

Hüllblatt n. (-s,-blätter) : [louza.] 1. delienn involukr b. [*liester* delioù involukr] ; 2. [kraoñ-kelvez] beskenn b.

Hülle b. (-,-n) : 1. golo g., goloenn b., goloader g. ; *stachelige Kastanienhülle*, tolgenn b., tolgad g., pok-kistin g., bolc'h str./g., bolc'h kistin str., balog g., klor kistin str. ; *grüne, nussumgebende Hülle*, klor kraoñ str., klorenn graoñ b., klozenn graoñ ; 2. pallenn g., gouel b., gronn g. ; 3. [korf] *die sterbliche Hülle*, korf an hini marv g., P. ar c'horf g., ar vantell-den b. ; 4. [dre skeud.] *in Hülle und Fülle*, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, d'ober kouez ganto, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, ken a findaon, da zastum gant ar bal-daol, pezh a garer, sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, diouzh an druilh, a-druilhadoù, dizamant, gras Doue, evel ober glav, a-vordilh, a-rozell, paot-mat, e-leizh, a-leizh, a(-vil)-vern, a-builh, forzh pegement, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegenn-mui, a-forzh, forzh ..., a-fonn, a-droc'had, a-steioù, barrek ha fonnus, evel dour eus ar vilin, stank evel ar raden ; *diese Bäume geben Obst in Hülle und Fülle*, ar gwez-mañ a daol frouezh gant fonnder, ar gwez-mañ a ro gant fonnusted, ar gwez-mañ a ro hardizh, frouezhus-kenañ eo ar gwez-mañ, ar gwez-mañ a vez o leizh a frouezh enno ; *Brasilien hat Kaffee in Hülle und Fülle*, kreñv eo ar c'hafe e Brazil, kafe diouzh an druilh (a-druilhadoù) a zo e Brazil, barrek ha fonnus eo ar c'hafe e Brazil, peurfonn eo ar c'hafe e Brazil, e-leizh a gafe (forzh kafe) a zo e Brazil, kafe a zo e Brazil gras Doue (sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, a-builh, a-forzh, forzh pegement, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegenn-mui, a-bezhiadoù, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-vil-vern, a-vordilh, a-leizh, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, ken a findaon, ken na wic'h, da rastellat, da reketiñ), e Brazil e fonn ar c'hafe.

hüllen V.k.e. (hat gehüllt) : goleñ, gronnañ, tamolodiñ, goueliañ, gwiskañ ; *die Berge sind in blauen Dunst gehüllt*, paket eo ar menezioù gant ur vogedenn c'hlaz, lizennet eo ar menezioù en ur vogedenn c'hlaz ; *die Landschaft am Horizont war in einen hauchdünnen Dunst gehüllt*, ul lusenn vihan a gronne an dremmwel ; *in Dunkel gehüllte Jahrhunderte*, kantvedoù luget lies. ; *in Nebel hüllen*, latarennañ, brumennañ, morennañ, mogidellañ, beuziñ el latar.

V.em. : **sich hüllen** (hat sich (t-rt) gehüllt) : **1.** en em bakañ, en em damolodiñ, en em gafunañ, en em souchañ, en em c'hronnañ ; *sich in eine Decke hüllen*, en em gafunañ en ur pallenn-gwele, en em damolodiñ (en em souchañ, en em c'hronnañ) en ur pallenn, tamolodiñ ur pallenn en-dro d'an-unan ; **2.** [dre skeud.] *sich in Schweigen hüllen*, en em serriñ warnañ e-unan hep lavaret grik - tevel e c'henoù - moustrañ war e soñjoù - chom dilavar a-grenn, serret e c'henoù gant an-unan - klozañ war an-unan ha chom war dav - derc'hel gant an-unan - na rannañ ger (grik) - na faoutañ ger - na zaouhanteriñ ur ger - na seniñ grik - na wikal (na zic'hwezhañ, na zihostal) ger - derc'hel kloc'h war e soñjoù - ober ur skoulm war e deod - derc'hel war e latenn - nac'h komz - klozañ war e veg - prenañ kloc'h e c'henoù - prenañ kloc'h e veg - chom mut - chom simudet - simudiñ - mudañ - kemer digarez diouzh e anv mat evit klozañ war an-unan ha chom war dav - digareziñ e anv mat evit tevel - siguriñ e anv kaer evit derc'hel kloc'h war e soñjoù - ourzal.

hüllenlos ag. : diwisk, noazh, dic'holo, diglorenn.

Hüllkelch g. (-s,-e) : [louza., krañ-kelvez] beskenn b.

Hüllwort n. (-es,-wörter) : [yezh.] flourlavar g., flourdro b., tro-zic'harvaat b., tro-c'hwekaat b., dic'harvad g.

Hülse b. (-,-n) : **1.** [frouezh] plusk g., pluskenn b., pluskad str., koc'henn b., peilh g., pel g., krogenn b., klor str., klos str., bolc'h str./g., kroc'henn g., klorenn b., klozenn b. ; *leere, dünne Hülsen*, klor goullo ha flak str. ; **2.** [legumaj] klos str., klor str., bolc'h str./g., klorenn b., pluskenn b. ; **3.** [edeier] pell str., bolc'h str./g. ; **4.** [arm] klaou g., klaouenn b.

hülsenartig ag. : [louza.] leguminek, pizennek.

Hülsenfrucht b. (-,-früchte) : [louza.] **1.** legumaj sec'h lies. ; **2.** pizenneg g., legumineg g., pizeg g. ; **3.** klor str. ; *Hülsenfrüchte des Ginsters*, klor balan str., klor banal str.

Hülsenfrüchte lies. : [louza.] leguminegi lies., pizenneged lies., pizeged lies. ; *Erbsen sind Hülsenfrüchte*, ar piz-bihan a zo pluskennek, ar piz-bihan a zo pizennek.

Hülsenfrüchtler g. (-s,-) : [louza.] pizenneg g., legumineg g. [*liester* leguminegi], pizenneg g. [*liester* pizenneged], pizeg g. [*liester* pizeged].

hülsetragend ag. / **hülsig** ag. : pluskennek, pizennek.

human ag. : **1.** denel, denek, ... den, ... an den ; **2.** mat, hegarat.

Humangenetik b. (-) : genetiek denel g., genetiek a sell ouzh mab-den g., hiloniezh denel b.

humanisieren V.k.e. (hat humanisiert) : denekaat, kuñvaat, habaskaat.

V.em. : **sich humanisieren** (hat sich (t-rt) humanisiert) : denekaat, kuñvaat, habaskaat.

Humanisierung b. (-,-en) : denekadur g., denekaat g., kuñvaat g., kuñvadur g., habaskaat g., habaskadur g.

Humanismus g. (-) : **1.** humanouriezh b., denelouriezh b. ; **2.** humanouriezh b., lennegouriezh b.

Humanist g. (-en,-en) : **1.** humanour g., denelour g. ; **2.** humanour g., lennegour g.

Humanistin b. (-,-nen) : **1.** humanourez b., denelourez b. ; **2.** humanourez b., lennegourez b.

humanistisch ag. : **1.** humanour, denelour ; **2.** klasel ; *humanistisches Gymnasium*, lise klasel g.

humanitär ag. : denegour, dengar ; *humanitäre Hilfe*, skoazell en anv Mab-den b., dengarouriezh b., skoazell dengar b. ; [polit.] *humanitärer Korridor*, *Korridor für humanitäre Hilfe*, trepas denegour g.

Humanität b. (-) : **1.** denelezh b. ; **2.** madelezh b., kendruez b., hegarated b., kuñvelezh b. ; **3.** denegezh b. ; *von Humanität durch Nationalität zur Bestialität* [Grillparzer], eus an denegezh dre ar vroadelouriezh d'al loenegezh.

Humanitätsduselei b. (-,-en) : [gwashaus] denegouriezh dreist-kemm b., denegouriezh dreist dalc'h b., brizhsantidigezh b., brizhsantimantelezh b.

Humanmedizin b. (-) : mezegiezh [*hag a bleustr gant an dud*] b.

Humanmediziner g. (-s,-) : mezeg [*hag a ra war-dro an dud*] g.

humanoid ag. : denelidik, humanoidel, denvanek.

Humanoide g. (-n,-n) : denelidik g. [*liester* denelidien], humanoid g. [*liester* humanoidel], denvaneg g. [*liester* denvaneien].

Humanökologie b. (-) : ekologiezh mab-den b., endroadouriezh mab-den b.

Humanwissenschaften lies. : skiantoù an den lies.

Humboldtstrom g. (-s) : [merdead.] froud-vor Humboldt b.

Humbug g. (-s) : **1.** diotiezh b., sotoni b., diotiz b., amoeidigezh b., diskiantegezh b., belbi g., diotaj g., noucherezh g., louaderezh g., hailhonerezh g., tariell b., jaodreou lies., amiodaj g., dibennaj g. ; **2.** pompadoù lies., roufl g., brabañs g., fougaserezh g., gloar b., glabouserezh g., glabous g., brabañserezh g., bragerezh g., fougerezh g., pouferezh g., kañfarderezh g., bugaderezh g., bugad g., c'hwez hag avel.

Hummel b. (-,-n) : **1.** [loen.] sardon str., bouderez b. [*liester* bouderezed], bourboutenn b. [*liester* bourboutenned], bourdonenn b. [*liester* bourboutenned], bont-brulu g. ; **2.** [dre skeud.] P. *eine wilde Hummel*, ur plac'hig dibenn a-walc'h b., ur penn skañv a blac'hig vihan b. ; *Hummeln im Hintern haben*, na badout e revr e nep lec'h, na gaout ur revr da azezañ, bezañ poazh a revr, bezañ atav war orjal, bezañ atav o fichfichal (o lavigañ, o lammat), bezañ ar fistoul en an-unan, bezañ un tarlasker (ur breser, ur breskenner, ur revr bervet, un turmud, un drapikell) eus an-unan, bezañ un toull-reuz, bezañ lavig atav gant an-unan, bezañ kemenerien en e dreid, bezañ mesk en an-unan, na vezañ evit e izili, bezañ holen kras en e revr.

Hummer g. (-s,-) : [loen.] legestr g. [*liester* legistri], P. kemener-mor g. ; *Hummer fangen*, legestreta, legestra ; ; *junger Hummer*, skrilh b., skrilh-avel b. ; *Panzerschale des Hummers*, krogenn al legestr b. ; *Schere des*

Hummers, pav sizailh al legestr g., meud al legestr g., biz bras al legestr g. ; *der Hinterleib des Hummers*, lost al legestr g. ; *norwegischer Hummer*, grilh-traezh g.

Hummerbein n. (-s,-e) : pav al legestr g., biz al legestr g.

Hummercocktail g. (-s,-s) : [kegin.] koktel legestr g.

Hummerfang g. (-s) : legestretaerezh g., legestraerezh g., micher al legistri b.

Hummerfischer g. (-s,-) : legestretaer g., legestraer g.

Hummerfuß g. (-es,-füße) : pav al legestr g., biz al legestr g.

Hummerkorb g. (-s,-körbe) : borei g., kev ligistri g., kavell ligistri g. [*liester* kavelloù ligistri, kevell ligistri], kavell da besketa ligistri g., kavell legestreta g., kavell legestra g.

Hummerkrustade b. (-,-n) : [kegin.] kreunennad ligistri b., krestad ligistri g., kroustadenn ligistri b.

Hummerreuse b. (-,-n) : borei g., kev ligistri g., kavell ligistri g. [*liester* kavelloù ligistri, kevell ligistri], kavell da besketa ligistri g., kavell legestreta g., kavell legestra g.

Hummerschere b. (-,-n) : [loen.] pav sizailh al legestr g., meud al legestr g., biz bras al legestr g.

Hummersuppe b. (-,-n) : [kegin.] biskennad legestr b.

Humor g. (-s) : fentigellerezh g., fent g., mousfent g. ; *Humor haben*, kaout skiant ar fent, bezañ fentus, bezañ kalz a vousfent eus perzh an-unan ; *er hat einen trockenen Humor*, hennezh a lavar kaozioù da c'hoarzhin, diseblant - ur godiser dic'hoarzh a zo anezhañ ; *ein Hauch von Humor*, *ein Hauch Humor*, un dister fent g., un disterad fent g., un netraig fent g., liv ar fent g., un arliv a fent g., ur fulenn fent b. ; *eine gehörige Portion Humor*, ur gont vat a fent b., un tamm mat a fent g., un tamm brav a fent g.

Humoreske b. (-,-n) : 1. [lenn.] kontadenn farsus b., danevell fentus b., ribardenn b., fentigell b. ; 2. [sonerezh] frapad sonerezh farsus g.

Humorist g. (-en,-en) : fentigeller g., ribardenner g.

Humoristin b. (-,-nen) : fentigellerez b., ribardennerez b.

humoristisch ag. : fentus, mousfentus, fentigellus, ribardennus.

humorlos ag. : difent, hep fent.

Humorlosigkeit b. (-) : diouer a fent g.

humorvoll ag. : leun a fent, farsus-kenañ, fentus, fentigellus, ribardennus.

humpeln V.gw. (ist gehumpelt / hat gehumpelt) : kammigellat, jilgammñ, gargammñ, klefiñ, kerzhed treuzek, ober ar c'hamm ; *gehumpelt kommen*, dont war c'harig-kamm, dont war e droadig-kamm, dont a droadig-kamm.

Humpeln n. (-s) : kammerezh g., kammadur g.

humpelnd ag. : kamm, gargamm, gourgamm, jilgamm, kamm-jilgamm.

Adv. : kamm-jilgamm, en ur jilgammñ, war c'harig-kamm, war e droadig-kamm, a droadig-kamm.

Humpelnde(r) ag.k. g./b. : den kamm g., kamm g., kammell b., kammez b., jilgamm g., jilgammez b., P. traouilh-tan g.

Humpen g. (-s,-) : hanaf g., kib b., hanafad g., kibad b.

Humus g. (-) / **Humusboden** g. (-s) / **Humuserde** b. (-,-n) : douar-labour g., douar-gounid g., douar tomm g., atil g., douar-teil g., teil-douar g., teil munut g., mannoù lies.,

douar bev g., douar-stuz g., rotel g., humus g., douar-mag g., baoz b., gardenn b.

Hund g. (-s,-e) : 1. [loen.] ki g. [*liester* kon / chas], tarv-ki g. ; *bell*, *mein Hund*, *bell doch* ! harzh, va faotr, ha gra ! ; *Hunde pflegen*, fichañ chas ; *junger Hund*, kolen-ki g., labous-ki g., plog ki g., ki bihan g. ; *einen Hund auf jemanden loslassen*, distagañ ur c'hi ouzh u.b. ; *wem gehört der Hund* ? ki biv eo ? ; *das ist Pauls Hund*, ki Baol eo ; *Hund*, *der zubeißt*, *ohne vorher zu bellen*, ki kildrouk g. ; *ein bissiger Hund*, ur c'hi blech g., ur c'hi drouk g., ur c'hi gwaller g., ur c'hi diviñs g., ur c'hi du e staon g. ; *ist Ihr Hund bissig* ? ha kregiñ a ra ho ki ? ha du eo staon ho ki ? ; *seinen Hund ausführen*, *mit seinem Hund Gassi gehen*, *seinen Hund spazieren führen*, kas ar c'hi d'ober e dro, ober un dro gant e gi, mont da bourmen e gi, mont da vale e gi, mont da gantren e gi ; 2. [tro-lavar] *wie Hund und Katze sein*, bezañ evel ki ha kazh, en em glevet e-giz daou gi war ar memes askorn, en em giañ, en em ober evel an tan hag an dour, bevañ evel tan ha kler, bezañ evel bleiz hag oan, bezañ atav c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) etrezo, bezañ an debr hag an dag etrezo, en em vresañ hag en em gignat, bezañ atav o krignat fri an eil egile, na vezañ evit aveliñ an eil egile, na vezañ evit pakañ an eil egile, na vezañ evit en em bakañ, na vezañ evit en em ahelañ, bezañ e malis an eil ouzh egile, na vezañ evit ahelañ an eil gant egile, bezañ rouzet ar bloneg ; *sie sind wie Hund und Katze*, emañ ar vouch o karzhañ etrezo, karzhañ a ra ar vouch etrezo, bec'h bras a zo etrezo, emaint e malis an eil ouzh egile, en em vresañ hag en em gignat a reont didruez, troet eo d'ar put etrezo ; 3. [dre skeud.] *fauler Hund*, skoeñver g., feneant g., dibreder g., toull diboan g., Fañch an Didalvez g., sonnard g., plader g., den arouarek g., den vak g., sach war-dreñv g., dalc'her a-dreñv g., landread g., lezireg g., louangen g., brein boued g., koll-e-vara g., koll-e-voued g., koll-boued g., koll-bara g., laer-e-vara g., laer-e-voued g., laer-e-amzer g., kac'h-moudenn g., didalvez g., pezh didalvez g., labaskenn b., tra didalvez g., pezh dilamprek g., den lifret g., den hualet g., penn-kam g., foerouz g., tamm foerouz g., landore g., landregenn g., lanfre g. [*liester* lanfreidi], lanfread g. [*liester* lanfreidi], lantouzer g., luduenn b., leubeurc'henn g., lochore g., lustrugenn g., chuchuenn b., magadenn b., magadell b., rouzer g., ruz-revr g., travelgen g., peul g., den kouezhet en arouaregezh ha lizidanted g., den a foeltr forzh g. ; *bekannt wie der bunte Hund*, anavezet evel ar bleiz, anavezet evel ar bleiz ruz, anavezet dre-holl, anavezet e kement korn 'zo, anavezet gant kement den a zo ; *da liegt der Hund begraben*, ouzh ar poent-se emañ holl an dalc'h, eno emañ an dalc'h brasañ, eno emañ ar skoulm (ar gempenn), eno emañ ar poent grevusañ eus an afer, eno emañ ar poent pounnerañ eus an afer, aze emañ mudurun an afer ; *mit allen Hunden gehetzt sein*, bezañ gwriet a finesaoù, bezañ ul louarn a baotr, bezañ gwidre an diaoul en e gorf, bezañ un ebeul, bezañ ur fouin, bezañ ur sapre den kordet, bezañ un higenn a zen, bezañ un hinkin a zen, bezañ bet e benn o stekiñ er wezenn bellañ, bezañ diouzh ar mintin, bezañ bet darbet d'an-unan mont da louarn, bezañ ul labous a zen, bezañ finoc'h eget kaoc'h louarn, bezañ hir troioù e gordenn, bezañ kant tro en e gordenn, bezañ finesaoù ouzh en

ober, bout tro en e laezh, bezañ ur sifelenn a zen, bezañ un den gweet e hentoù, bezañ fil en an-unan, kaout fil, na vezañ un hanter c'henaoueg, bezañ ul louarn kozh, bezañ bet meret e bleud tanav, bezañ ul luban, bezañ korvigell en e gorf, bezañ ur sac'had korvigelloù gant an-unan ; *jemanden wie einen Hund behandeln*, ober war dro u.b. evel pa vefe ur c'hi gouez ; *hier wird man wie rüdige Hunde behandelt*, amañ eo gwelloc'h bezañ touseg en ur c'hleuz ; *er behandelt mich wie einen rüdigen Hund*, ned on ket muioc'h dezhañ eget felc'h ur c'hi ; *damit lockt man keinen Hund hinter dem Ofen hervor*, n'eo ket gant an dra-se e vo graet berzh, n'oufe den bezañ dedennet gant an dra-se, den ebet ne vo dedennet gant an dra-se, n'eus berzh ebet da gaout diwar gement-se, n'eo ket e-giz-se e vo graet brud ; *etwas vor die Hunde werfen*, teuler udb d'ar c'hi (d'ar chas) ; *es nimmt kein Hund einen Bissen Brot von ihm*, an holl a ra fae warnañ, disprizet e vez gant an holl, an dud n'o devez nemet disprizañs evitañ ; *es ist ein Wetter, dass man keinen Hund hinausjagen möchte*, un diaoul (ur c'hast) a amzer eo, ur c'hastamzer eo, un amzer ziaoulek eo, an amzer-se a zo a-berzh an diaoul, n'emañ ket an Aotrou Doue er gêr hiziv, un amzer ruz (un amzer divalav, un amzer vreïn, un amzer gaoc'h) an hini eo, barrstrakal a ra ; P. *auf dem Hund sein, auf den Hund kommen*, bezañ kouezhet izel - kouezhañ an dienez vrasañ war an-unan - kouezhañ e levitenn war e votoù - bezañ erru war an noazh (ar raden, an teil) - mont d'ar bern - bezañ war an teil - na gaout a vein tennet - bezañ aet war e blankenn lardet - bezañ debret e gestenn gant an-unan - bezañ aet e beadra e skuilh hag e ber - bezañ aet holl en e revr - bezañ aet holl e vadoù en e revr - bezañ debret pep tra, gwir ha font - bezañ Fañch ar Berr gant an-unan - bezañ debret e holl stal - na ober na koar na mel - bezañ aet e zanzev e bevez - bezañ en e sach (en e huanad) diwezhañ / bezañ rentet betek ar mouch (Gregor) ; *vor die Hunde gehen*, bezañ un den echu, bezañ dibunet e gudenn, mont da get, mont da neuz, mont da netra, mont da goll ; *das ist unter dem Hund, das ist unter allem Hund*, se a zo bezañ un etev memes tra ! ur vezh ruz eo kement-se ! fae ganti ! mezh warni ! ur mezh-e-envel eo an dra-se ! se 'zo an diwezhañ ! dipitus eo kement-se ! falloc'h n'eus ket ! ; *das ist ein dicker Hund* ! aze emañ ar boch ! biskoazh kement all ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh oueskoc'h ! gwashat ! kement-se ! betek keit-se ! keit-se ! betek keit all ! keit all ! ; [kr-l] *kommt man über den Hund, kommt man auch über den Schwanz*, graet ar c'halz ne chom ket kalz - aet al lost, aet an hanter tost - an neb a c'hall ober paner a c'hall ober manikin ; *den letzten beißen die Hunde*, gwazh a se d'ar re ziwezhatañ o tont - ar c'hentañ a sav a gac'h el lec'h ma kar - gwazh a se evit ar re a vo warlerc'h an eur - d'ar ruzerien e vo lakaet ar c'hazh er pod - an neb a erruo re ziwezhat en devezo eskern da grignat ; *ein toter Hund beißt nicht*, ur pemoc'h ne ra vad nemet war ar plad, ur c'hi marv ne grog ket ; *der getroffene Hund bellt*, kriz eo a-wechoù klevet ar wirionez, ar wirionez a vez displijus da glevet a-wechoù, ar wirionez a zo kasaus d'an neb a zo kablus, ar wirionez a zo kasaus hag an hini he lavar a zo arabadus ; 4. [mengleuz.] bagonig b., berlinenn b.

Hundbeere b. (-,-n) : [louza.] *rote Hundbeere*, bouloù-aerouant lies., chapeled-an-naer g.

Hündchen n. (-s,-) : [loen.] kolen-ki g. [*liester kelin-chas*], labous-ki g., plog ki g., ki bihan g. ; *Schoßhündchen*, louferig g., ki-loullig g.

Hundeanker g. (-s,-) : seulbenn gi b., strapenn gi b.

Hundearbeit b. (-,-en) : [dre skeud.] P. kozh labour g., gast a labour g., gast a vicher b., labour gaoc'h g., labour kaoc'h g., labour lazhus g., lazh-korf g., lazh g., lazh tud g., lazherezh g., gwall grogad g., gwall reuziad g., gwall gaouad g., kouez g., disec'h-tud g., kole d'ober g., torr-korf g., labour da lazhañ tud g., uz tud g., labour tenn g., aner g., klogorenn b., truj g., predad g., bourellenn b., trepan g., charre g., chastre g.

Hundeart b. (-,-en) : 1. gouenn chas b., spesad chas g. ; 2. [dre astenn.] doare ar chas g. ; *nach Hundart*, e-giz ar chas, evel ar chas.

hundearartig ag. : [loen.] kiheñvel, e doare ar chas, e doare ur c'hi, a-zoare gant ur c'hi, a-zoare gant ar chas, a-seurt gant ur c'hi, a-seurt gant ar chas.

Hundeblume b. (-,-n) : [louza.] c'hwervizon str., louzaouenn-staoter b., turc'h g., P. saladenn pistoutou b. ; *Hundeblume mit ihren haarigen Flugschirmen*, pennva-zad-kozh g., bouilhoù turc'h lies.

Hundebiss g. (-es,-e) : taol-dant ki g., dantadur ki g., krog ki g.

hundeeelend ag. : [dre skeud.] *sich hundeeelend fühlen*, bezañ klañv evel ur c'hi, bezañ klañv-moñs, na vezañ en e blom, na vezañ en e lec'h tamm ebet, na vezañ en e jeu neudenn ebet, na vezañ en e charreoù tamm ebet, na vezañ war e du tamm ebet, bezañ diaes d'an-unan, bezañ klañv-diglañv, bezañ kinglañv (damglañv, peuzklañv), na vont mat gant an-unan, bezañ dihet, kaout korf fall, na vezañ mat, kaout un diaezamant, bezañ savet bec'h war an-unan, ober ruskenn fall, na ober ruskenn vat, na vont mat an traoù gant an-unan, bezañ fall an traoù gant an-unan, mont fall gant an-unan, bezañ trist an traoù gant an-unan, ober neuz fall.

Hundefänger g. (-s,-) : paotr al loenva g., paker chas g.

Hundefloh g. (-s,-flöhe) : [loen.] c'hwen ar chas str.

Hundefraß g. (-es,-e) : bouetaj g., pasturaj g., brif g., brifenn b., debraj g., kabouilh g., strabouilh g., strabouilhenn b., P. magnez g., tarzhell b., trantell b., keusturenn b., moc'haj g., boued moc'h g., lastez str., loustoni b., tag g., stronk a voued g., traoù gros-fourdoulhet lies.

Hundefreund g. (-s,-e) : paotr ar chas g.

Hundefreundin b. (-,-nen) : plac'h ar chas, mamm ar chas b.

Hundeführer g. (-s,-) : konaer g.

Hundefutter n. (-s) : formaj chas g., boued chas g.

Hundegebell n. (-s) / **Hundegekläff** n. (-s) : harzhadennoù lies., harzhadeg b., chalpadeg b., chalperezg g., chalpadennoù lies., chinkerezh g., chinkadennoù lies.

Hundegeld n. (-s) : [dre skeud.] priz dister g., priz marc'had-mat-lous g., priz gwall varc'had g., priz re varc'had g., priz marc'had-mat-vil g. ; *etwas für ein Hundegeld verkaufen*, gwerzhañ udb evit ur bouton, lezel udb da vont evit an hanter eus netra, lezel udb da vont evit daouhanter netra.

Hundehalsband n. (-s,-bänder) : kolier g., tro-c'houzoug b., rollenn b.

Hundehalter g. (-s,-) : perc'henn ki pe chas g., dalc'her ki pe chas g.

Hundehalterin b. (-,-nen) : perc'hennezh ki pe chas b., dalc'herezh ki pe chas b.

Hundehaltung b. (-) : perc'henniezh ki pe chas b., dalc'h ki pe chas g., dalc'herezh ki pe chas g., dalc'hidigezh ki pe chas b.

Hundehaus g. (-es,-häuser) / **Hundehütte** b. (-,-n) : loch-ki g., loch ar c'hi g., lochenn ar c'hi b., toull ki g., kondi g., log b., log-ki b., log ar c'hi b., logell b.

Hundekälte b. (-) : [dre skeud.] P. amzer yen-ki b., amzer yen du b., amzer yen-sklas b., amzer skorn ruz b., amzer skorn du b., amzer yen-skorn b.

Hundekerkel g. (-s,-e) : [dre skeud.] ki g., kailh g., kailhenn g./b., legestr g. [liester ligistri], amprevan g., ailhon g., lañfre g., ibil fall g., gwallibil g., pezh teil g., tamm teil g., lorgnez str., pezh fall a zen g., tra milliget g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., den brein betek mel e eskern g., bosenn a zen b., lec'hidenn a zen fall b., lastezenn b., paotr e gont a fallagriezh ennañ g., den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., gast b., porc'hell lous g., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., louston g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., tamm mat a loustoni g., lampon g., hailhevod g., lavagnon g., louzaouenn fall b., hailhevodeg g., hailhoneg g., renavi g., ampouailh g., peñsel fall g., pikouz fall g., gaster g., stronk g., standilhon g., diaoul a baotr g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., paotr gagn g., gwall higolenn b., higenn b., fallakr g., sac'h malis g., tarv-ki g., penn joskenn g., fri lous g., kakouz g., tamm kakouz g.

Hundekosmetik b. (-) : ficherezh-chas g.

Hundekuchen g. (-s,-) : gwispid evit ar chas str.

Hundeleben n. (-s,-) : [dre skeud.] gast a vuhez b., buhez vleiz b., P. Fañch ar Moan, kiez ar bed b. ; *ein Hundeleben führen*, ren (kaout) ur vuhez vleiz, ren (kaout) ur c'hast a vuhez.

Hundeleine b. (-,-n) : roll g., stag g., lêrenn b.

Hundeloch n. (-s,-löcher) : 1. loch-ki g., loch ar c'hi g., lochenn ar c'hi b., toull ki g., log b., log-ki b., log ar c'hi b., logell b. ; 2. [dre skeud.] kozh ti g., neizh touseg g., foukenn b., ti-gutez g., lastez ti g., tamm toull ti g., klud g., siklud g., kozh kraou-porc'hell g., kozh toull ki g., toull lous g., kozh toull brein g. ; *in einem Hundeloch wohnen*, bezañ lojet dindan lost ar c'hi, lojañ dindan lost ar c'hi, bezañ o chom e Kernetra, bezañ o chom e Kernebeudig, bezañ kludet en un toull lous.

Hundelohn g. (-s,-löhne) : [dre skeud.] gopr torr-naon g., gopr gwall zisterik g., tamm pae divalav g.

Hundemarke b. (-,-n) : 1. [melestr.] plakenn gi b. [*hag a ziskouez ez eo bet paet an tailhoù war ar chas*] ; 2. P. [dre fent] plakenn anv b.

hundemüde ag. : [dre skeud.] skuizh evel ar bleiz, kabac'h gant ar skuizhder, riñset, marv diwar e sav, gourdet gant ar skuizhder, asik, mac'homet, brev, brevet, rentet, gell, divi, eok, eoget gant ar skuizhder, forbu,

tanailhet, skuizh-brein, skuizh-marv, skuizh-divi, skuizh-lazhet, skuizh-lovr, skuizh-brevet, faezh betek skoulm e ene, torret gant ar skuizhder, broustet e gorf, distronket-holl, nezet tout e izili dindanañ, krevet.

Hundenase b. (-,-n) : 1. fri ki g. ; 2. [dre skeud.] *eine Hundenase haben*, bezañ tanav e fri.

Hundepflege b. (-) : ficherezh-chas g.

Hunderasse b. (-,-n) : gouenn chas b.

hundert niv. : kant ; *hundert Sack Sand*, kant sac'had traehz lies. ; *hundert Millionen*, kant milion ; *durch hundert dividieren*, kantvedenniñ ; *ein einziges Haferkorn bringt hundert Körner hervor*, ur c'hreunenn gerc'h a ro kant evit unan, ur c'hreunenn gerc'h a ro kant kement all, ur c'hreunenn gerc'h a daol kant evit unan ; *hundert von ihnen*, kant anezho ; *an die hundert, rund hundert*, ur c'hant bennak ; *die 100 Meter laufen, bei den 100 Metern an den Start gehen*, redek ur c'hant metrad ; *er wurde hundert [Jahre alt]*, mont a reas da gant vloaz, mont a reas gant e gant vloaz, dont a reas d'an oad a gant vloaz, mont a reas d'e gant vloaz, pakañ a reas e gant vloaz, mont a reas betek kant vloaz.

Hundert¹ n. (-s,-e) : kantad g., kantveder g. ; *ein paar Hundert Menschen*, un nebeud kantadoù a dud g. ; *Hunderte von Menschen*, kantadoù ha kantadoù a dud ; *aus den Reisebussen strömten (quollen) Hunderte von Touristen*, ar c'hirri-boutin a zistaole kantadoù a douristed ; *vier vom Hundert*, pevar dre-gant ; *Hunderte von Lichtern*, kant ha kant goulaouenn ; *zu Hunderten*, a-gantoù, a-gantadoù, diouzh ar c'hant, dre ar c'hant, kant-ha-kant, dre gantadoù, dre gant ha kant, n'ouzon ket pet kant warn-ugent ; *ich habe ihm Hunderte und Hunderte von Euros gegeben*, euroioù ! roet em boa dezhañ n'ouzon ket pet kant warn-ugent.

Hundert² b. (-,-en) : kant g., kantveder g.

hundertachtzig niv. : 1. kant pevar-ugent, nav-ugent ; 2. [dre skeud.] *er ist immer gleich auf hundertachtzig*, hennezh a zo brizh, hennezh a zo tomm e benn, paotr e benn tomm eo, ur penn tomm eo, ur penn berved eo, hennezh a zo ur paotr diouzhtu, ur penn buanek a zo stag outañ, re a wad en deus, hennezh en deus gwad mui eget bihan, gwad en deus dindan e ivinoù, hennezh a zo gwad berv ennañ, hennezh e vez ar gwad o virviñ en e wazhied, rust eo an troc'h gantañ, mont a ra buan e revr war e choug gantañ, buanek eo dre natur, kleiz eo dre natur, uhel eo an dour en e eien, uhel eo an eien ennañ, froudennek eo, tost eo e dog d'e benn, prim eo da daeriñ, arabat lavaret an disterañ tra dezhañ ken diribin ez eo, ur spered intampius a zen an hini eo, hennezh a zo buanek (kruk, brouzek, brouezus, imorus, feuls, kleiz, diribin, taer, taerus, nervus), taer eo evel an tan, taer eo da vrouezañ, taer eo da vont droug ennañ, diribin eo, direzon eo, fourradus eo / hennezh a zo un den bouilhus (Gregor) ; 3. [dre skeud.] *sich um hundertachtzig Grad wenden (drehen)*, cheñch penn d'e vazh, treiñ e chupenn, cheñch tu d'e chupenn, treiñ penn d'ar vazh, treiñ penn d'e vazh, trokañ penn d'ar vazh, trokañ penn d'e vazh, cheñch bazh d'e daboulin, cheñch bazh d'an daboulin, cheñch bazh war an daboulin, cheñch bazh en daboulin.

hundertarmig ag. : kant brec'h dezhañ.

hundertdrei niver. : kant tri, tri ha kant, kant teir, teir ha kant.
hundertdreißig niver. : dek ha c'hwec'h-ugent, kant tregont.
hundertdreißig niver. : kant tri warn-ugent.
hundertheins niv. : kant unan, unan ha kant ; *er ist hundertheins*, bloaz ha kant eo.
hundertheinste(r,s) ag. : *der Hundertheinste*, ar c'hant unanvet, an unvet ha kant.
Hunderter g. (-s,-) : 1. bilhed kant euro g. ; 2. kantad g. ; 3. [kartoù] kant g.
hunderterlei Adv. : 1. kant seurt ; 2. [dre skeud.] a bep seurt, meur a seurt, ugent-kant seurt, nouspet seurt.
Hunderterschritt g. (-s,-e) : *in Hunderterschritten zählen*, kontañ dre gantoù, niveriñ dre gantadoù.
hundertfach ag. / **hundertfältig** ag. : kant evit unan, kant kement all, kant doubl, kant gwech kement all, kant gwech muioc'h.
Hundertfache(s) ag.k. n. : kantkement g. ; *um das Hundertfache vermehren*, kantkementiñ.
hundertfünf niv. : kant pemp, pemp ha kant ; *hundertfünf Jahre*, kant pemp bloaz lies., pemp bloaz ha kant lies.
hundertfünfzigprozentig ag. : gleboc'h eget ar glav, taer-ruz, penn-da-benn hag un draig ouzhpenn, gwelloc'h kristen eget ar pab.
hundertgradig ag. : [fizik] kantderezek, kantvedennel.
Hundertguldenkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] bestl-an-douar b., flutjañsif g.
Hundertjahrfeier b. (-,-n) : kantveder g., gouel kant vloaz g.
hundertjährig ag. : kant vloaz, kantvloaziat ; *hundertjährig werden*, mont d'e gant vloaz, pakañ e gant vloaz.
Hundertjährige(r) ag.k. g./b. : kantvloaziad g., kantvloaziadez b., den kant vloaz g.
hundertjährlich ag. : bep kant vloaz.
hundertmal Adv. : kant gwech.
Hundertmeterlauf g. (-s,-läufe) / **100-Meter-Lauf** g. (-s,-Läufe) : [sport] redadeg kant metrad b., kant metrad g. ; *an einem 100-Meter-Lauf teilnehmen*, redek ur c'hant metrad.
hundertneunzig niver. : kant dek ha pevar-ugent, dek ha nav-ugent.
hundertprozentig ag. : [dre skeud.] a-hed-da-hed, hed-da-hed, hed-ha-hed, penn-da-benn, penn-da-benn an neudenn, hed an neudenn, leizh an neud, trebarzh, pennkil-ha-troad, penn-ha-troad, leizh ar gudenn, en holl d'an holl, penn-ha-korf-ha-troad, penn-ha-korf, glez, leun, rik, pur, digemmesk ; *hundertprozentig sicher*, **a)** sur ha serten, asur-divrall, peursur, divarteze, ken sur ha tra, sigur, difazi, e-tailh, me a bari, pariañ ; **b)** mat-asur ; *es ist jetzt hundertprozentig sicher, dass er sein Geld bekommt*, bremañ eo krog en e arc'hant ; *es ist hundertprozentig sicher, dass ich komme*, dont a rin, divarteze eo an dra-se - dont a rin, bezit sur - dont a rin, sur e c'hallit bezañ - dont a rin, ken sur ha tra eo - dont a rin, kement-se 'zo sur - dont a rin, hep mar na digarez - dont a rin, n'eus mar na marteze - dont a rin, m'en tou - dont a rin hep fazi - dont a rin hep mank ebet - dont a rin

hep ket fellel - ne c'hwitin ket da zont - dont a rin e-tailh - dont a rin ha n'eo ket marteze eo.
Hundertsatz g. (-es) : dregantad g.
Hundertschaft b. (-,-en) : [istor, lu] kantad soudarded g., kompagnunezh b.
Hundertschaftsführer g. (-s,-) : [istor, lu] kantener g.
hundertsechzig niv. : eizh-ugent, kant ha tri-ugent.
hundertsechzigtausend niv. : eizh-ugent mil, kant ha tri-ugent mil.
hundertsiebenundneunzig niv. : kant seitek ha pevar-ugent.
hundertsiebzehn niv. : kant seitek, seitek ha kant.
hundertste(r,s) ag. : kantvet ; *der Hundertste*, ar c'hantved g. ; *die Hunderste*, ar gantved b. ; [tr-l] *vom Hundertsten ins Tausendste*, a nes da bell, a wazh da wazh, a vihan da vras ; *vom Hundertsten ins Tausendste kommen*, mont eus ar c'hazh d'ar razh - komz dilokez - komz jore-dijore - parlikanat - latennat - treiñ e deod e goull - chaokat avel - ribotat dour - bezañ glabous war e c'henoù - drailhañ e c'henoù - drailhañ kaozioù evel ur vilin-baper - bezañ puilh e gaoz - bezañ e deod e-giz ur vilin avel - na serriñ ur genoù - trabellat - bezañ un drabell - treiñ (malañ) avel - pilprenn e c'henoù - na vezañ berr da gaozeal - ober tro gant e gaoz - na vezañ fin ebet d'an-unan da gaozeal - reiñ tro d'e lavar - sevel da gentañ ur gaoz, sevel goude ur gaoz all gant an-unan - komz a-dreuz hag a-hed - chom da valañ komzoù - reiñ tro d'e gomzoù - na c'houzout na komz na tevel - na c'houzout na kaozeal na tevel - kontañ pemp ha pevar (pemp pe nav) - kontañ pemp ha nav - pilat e c'henoù - pilat e veg - mont a-dreuz eus ur gaoz d'unan all - bezañ ur gaoz hep penn na lost gant an-unan - mont eus an eil kaoz d'eben - bezañ an diviz etrezo o roulat eus an eil kaoz d'eben - mont betek Pariz da-heul kaoz - flapañ - kaozeal a-hed hag a-dreuz - fistilhañ - raskañ - langajal - drailhañ langaj - glaourenniñ - glabousat - klakenniñ - grakal - dic'hourdañ e latenn - diroufennañ e deod - distagañ komzoù mesk-divesk.
Hundertstel n. (-s,-) : kantvedenn b. ; *das Hundertstel von etwas*, ar gantvedenn eus udb b.
hunderttausend niv. : kant mil.
Hunderttausend n. (-s,-e) : kantmiliad g. ; *die Mitgliederzahl dieser Partei zählt nach Hunderttausenden*, niver izili ar strollad-se a sav da veur a gant mil den.
hundertteilig ag. : kantvedennel.
hundertundeins niv. : kant unan, unan ha kant.
hundertvier niver. : kant pevar, pevar ha kant, kant peder, peder ha kant.
hundertvierzig niv. : seizh-ugent, kant daou-ugent.
hundertweise Adv. : a-gantoù, a-gantadoù, diouzh ar c'hant, dre ar c'hant, dre gantoù, kant-ha-kant, dre gantadoù, dre gant ha kant.
hundertzehn niv. : dek ha kant, kant dek ; *hundertzehn Tage*, dek devezh ha kant lies., kant dek devezh lies.
hundertzwanzig niv. : c'hwec'h-ugent, kant ugent.
hundertzwei niv. : kant daou, daou ha kant, kant div, div ha kant ; *hundertzwei Kinder*, kant daou vugel, daou vugel ha kant.
Hundesalon g. (-s,-s) : ficherezh-chas b.
Hundescheiße b. (-) : kaoc'h ki g.

Hundeschlitten g. (-s,-) : stlejjell b., tranell b.
Hundeschnauze b. (-,-n) : fri ki g., muzell gi b.
Hundesohn g. (-s,-söhne) : [dre skeud.] kailh g., kailhenn g./b., legestr g. [liester ligistri], hailhon g., renavi g., ampouailh g., peñsel fall g., pikouz fall g., gaster g., truilhenn b., stronk g., standilhon g., amprevan g., ailhon g., lañfre g., ibil fall g., gwallibil g., pezh teil g., tamm teil g., lorgnez str., pezh fall a zen g., tra milliget g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., den brein betek mel e eskern g., bosenn a zen b., lec'hidenn a zen fall b., lastezenn b., paotr e gont a fallagriezh ennañ g., den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., gast b., porc'hell lous g., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., louston g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., tamm mat a loustoni g., lampon g., hailhevod g., lavagnon g., louzaouenn fall b., hailhevodeg g., hailhoneg g., diaoul a baotr g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., paotr gagn g., gwall higolenn b., higenn b., fallakr g., sac'h malis g., penn joskenn g., fri lous g., kakouz g., tamm kakouz g.
Hundestall g. (-s,-ställe) : kondi g., kraou chas g.
Hundesteuer b. (-,-n) : tailhoù war ar chas lies.
Hundetreiber g. (-s,-) : piker g., gwenaeer g., konaer g.
Hundewache b. (-,-n) : [merdead.] kard etre hanternoz ha peder eur g.
Hundewetter n. (-s) : [dre skeud.] diaoul a amzer g., gast a amzer b., amzer hudur b., amzer ziaoulek b., amzer a-berzh an diaoul b., amzer ruz b., amzer divalav b., amzer vrein b., amzer gaoc'h b., gastamzer b., amzer da gac'hat tachoù b. ; *das ist ja ein Hundewetter*, un diaoul (ur c'hast) a amzer eo, ur c'hastamzer eo, un amzer diaoulek eo, an amzer-se a zo a-berzh an diaoul, n'emañ ket an Aotrou Doue er gêr hiziv, un amzer ruz (un amzer divalav, un amzer vrein, un amzer gaoc'h) an hini eo, barrstrakal a ra.
Hundezwinger g. (-s,-) : kondi g., kraou chas g.
Hündin b. (-,-nen) : [loen.] kiez b. ; *die Hündin ist trächtig*, karget eo ar giez a gelin, leun eo ar giez.
hündisch ag. : 1. ... ki, ... chas ; 2. [dre skeud.] mevelek, pilpous, pilpouzek, klufan, laosk.
Hündlein n. (-s,-) : [loen.] kolen-ki g. [liester kelin-chas], labous-ki g., ki bihan g., plog ki g.
Hundsbeere b. (-,-n) : [louza.] *rote Hundsbeere*, bouloù-aerouant lies., chapeled-an-naer g.
Hundsfott g. (-s,-e/-fötter) : [dre skeud.] P. kailh g., kailhenn g./b., legestr g. [liester ligistri], hailhon g., renavi g., ampouailh g., peñsel fall g., pikouz fall g., gaster g., truilhenn b., stronk g., standilhon g., amprevan g., ailhon g., lañfre g., ibil fall g., gwallibil g., pezh teil g., tamm teil g., lorgnez str., pezh fall a zen g., tra milliget g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., den brein betek mel e eskern g., bosenn a zen b., lec'hidenn a zen fall b., lastezenn b., paotr e gont a fallagriezh ennañ g., den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., gast b., porc'hell lous g., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., louston

g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., tamm mat a loustoni g., lampon g., hailhevod g., lavagnon g., louzaouenn fall b., hailhevodeg g., hailhoneg g., diaoul a baotr g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., paotr gagn g., gwall higolenn b., higenn b., fallakr g., sac'h malis g., penn joskenn g., fri lous g., kakouz g., tamm kakouz g. ; *ein Hundsfott gibt mehr als er hat*, pep kouilhorenn a gav mat he c'heustereenn - ar c'hamm a wel e damm - ar fallañ lakez 'zo er vro 'zo ur pabor war e veno - ar pezh en deus graet Doue gwellañ ez eo en em gav mat pep unan - kouez al loudourenn pa vez sec'h a vez gwenn - a skiant hag a goantiri eo pinvidik a-walc'h pep hini.

hundsföttisch ag. : [dre skeud.] fallakr, yud, hudur, displet, pezhell e galon gant ar fallagriezh, kordet a fallagriezh, kordet e gorf a fallagriezh, karget a fallagriezh, gwriet a fallagriezh, drouk betek mel e eskern, gagn, drougiezhuz.

hundsgemein ag. : [dre skeud.] fallakr, yud, hudur, displet, pezhell e galon gant ar fallagriezh, kordet a fallagriezh, kordet e gorf a fallagriezh, e gont a fallagriezh ennañ, karget a fallagriezh, drouk betek mel e eskern, gwriet a fallagriezh, gagn, drougiezhuz ; *du bist ein hundsgemeiner Kerl*, n'out ken tra nemet distervez, pegen dister ha pegen displet out, ul loen brein a zo ac'hanout, ur pezh teil a zo ac'hanout, un tamm teil a zo ac'hanout, te a zo brein betek mel da eskern, n'out ket gwall dener pa rez evel-se, divalav-mezh eo pezh a rez, kordet a fallagriezh out, da galon a zo ur puñs don a fallagriezh, n'eus nemet fallagriezh ennout, n'eus netra a vat ennout, da gont a fallagriezh a zo ennout, n'eus ket un neudenn eeun oc'h ober ac'hanout, n'eus ket un neudenn eeun ennout, bez' ez eus un neudenn gamm (un neudenn torret) ez kwiadenn, vis ar gordenn a zo ennout, ur pezh fall a zen a zo ac'hanout, ur vosenn a zen a zo ac'hanout, ul lec'hidenn a zen fall a zo ac'hanout, lastezenn vras ma'z out ! te a zo gwazh eget ar vosenn, ul loen gars (ul loen vil, ul loen lous, ul loen fall) a zo ac'hanout, ur paotr gagn a zo ac'hanout, ur gwall higolenn a zo ac'hanout, te a zo un higenn, kement si fall a zo oc'h ober ac'hanout, vis fall a zo ennout, malis a zo ennout, karget out a valis, malis a zo ez korf, ur valis a zo ennout, te n'eus ket ur vlevenn gristen warnout, bleiz a-walc'h out ; *eine hundsgemeine Sache*, un tro divalav b., un taol divalav g., un noulantez b., c'hwibez penn-da-benn str., un taol gast g., un dro lous b., ur rozenn gaer b., un taol moc'herezh g., ur malis ruz g./b., ur malis du g./b., ur malis diaoulek g./b.

Hundsgemeinheit b. (-,-en) : [dre skeud.] P. viloni b., vilded b., malis ruz g./b., malis du g./b., malis diaoulek g./b., taol kailh g., taol gast g., tro lous b., distervez b., P. gasterezh g.

Hundsgras n. (-es) : [louza.] treuzgeot str., ternud str., kagn g., geot lasoù str., geot-red str.

Hundshai g. (-s,-e) : [loen.] morc'hast rous [liester morc'histi rous] b.

Hundshunger g. (-s) : [dre skeud.] naon-ki g., naon rankles g., naon da zebriñ bili g., naon ruz g., naon du g., kounnar debriñ eus ar re zuañ b.

Hundskirsche b. (-,-n) : [louza.] 1. [*Lonicera xylosteum*] gwezvoud g., bezvoud g., boued-gavr g., gavrvoud g.,

gwial-gavr g., iliaurez g., troad-bleiz g., bronnoù koukoug lies. ; **2.** [*Bryona alba*] gwinienn-wenn b.

Hundskirschenblüte b. (-,-n) : [louza.] [*Lonicera xylosteum*] bronnig ar c'havr b., bronnig ar c'had b. ; *Saft der Hundskirschenblüte*, laezh-gavr g., laezh-koukoug g.

Hundskopf g. (-s,-köpfe) : **1.** penn ki g. ; **2.** [loen.] morgi g. ; **3.** [louza.] lin-kegin-roudennek str.

Hundskopffaffe g. (-n,-n) : [loen.] babouz g.

hundsköpfig ag. : ur penn-ki dezhañ.

Hundslaus b. (-,-läuse) : [loen.] teureug str., tarlask str., tilh g., megel b., porailh g.

hundsmiserabel ag. : [dre skeud.] fall-kenañ ; *sich hundsmiserabel fühlen*, na vezañ en e blom, na vezañ en e lec'h tamm ebet, na vezañ en e jeu neudenn ebet, na vezañ en e charreoù tamm ebet, na vezañ war e du tamm ebet, bezañ diaes d'an-unan, bezañ klañv-diglañv, bezañ kinglañv (damglañv, peuzklañv), na vont mat gant an-unan, bezañ dihet, kaout korf fall, na vezañ mat, kaout un diaezamant, bezañ savet bec'h war an-unan, ober ruskenn fall, na ober ruskenn vat, na vont mat an traoù gant an-unan, bezañ fall an traoù gant an-unan, mont fall gant an-unan, bezañ trist an traoù gant an-unan, ober neuz fall.

hundsmüde ag. : [dre skeud.] skuizh evel ar bleiz, brev, brevet, divi, forbu, tanailhet, skuizh-brein, skuizh-marv, skuizh-divi, skuizh-lazhet, skuizh-lovr, skuizh-brevet, faezh betek skoulm e ene, kabac'h gant ar skuizhder, riñset, marv diwar e sav, gourdet gant ar skuizhder, torret gant ar skuizhder, mac'homet, brevet e gorf, broustet e gorf, distronket-holl, nezet tout e izili dindanañ, distronk, flakik, dinerzhed, asik, torr, og, eok, eoget gant ar skuizhder, forbuet, hernet, erru dilañs, falsvarchet, fat, fatik, rentet, gell.

Hundspetersilie b. (-,-n) : [louza.] *Aethusa cynapium* perisilh-ki str.

Hundsquecke b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-ar-c'hi b.

Hundsrobbe b. (-,-n) : [loen.] fokideg g. [*liester* fokideged].

Hundsrose b. (-,-n) : [louza.] roz-ki str., roz-agroaz str., roz-gouez str., agroaz str.

Hundsrosenstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] agroazenn b., plant agroaz str., plantenn agroaz b.

Hundsstern g. (-s) : [stered.] Steredenn-ar-C'hi b., Sirius g.

Hundstage lies. : gor g., maread gor g., buezon c'hor b., gratadenn b., krazadenn b., gratenn b., pulluc'h b., devezhiadoù gor lies.

Hundswut b. (-) : [mezeg.] dourarur g., kounnar b.

Hundszahn g. (-s,-zähne) : / **Hundszahngras** n. (-es) : [louza.] treuzgeot str., treuzgeotenn b., ternud str., kagn g., louzaouenn-ar-c'hi b.

Hundszunge b. (-,-n) : **1.** [louza.] teod-ki g. ; **2.** [loen.] teod-ki g.

Hüne g. (-n,-n) : ramz g., roñfl g.

Hünengrab n. (-s,-gräber) : krugell b., krugell-vez b., karn g., taol-vaen b., P. ti-boudiged g.

hünenhaft ag. : ramzel, ramz.

Hünenkraft b. (-) : nerzh spontus ur ramz g.

Hünenstein g. (-s,-e) : maen-sonn g., maen-sav g., peulvan g., maen-hir g.

Hünenweib n. (-s,-er) : ramzez b., roñflez b.

Hunger g. (-s) : **1.** naon g., naonegezh b., ilboued g., [rannyezh bzh] faot g. ; *Hunger haben*, kaout naon, kaout ilboued, kaout debron en e fri, kaout debron jave, bezañ digor e galon, P. santout e breñv ; *ich habe Hunger*, me a zo digor va skrin, [yezh ar vugale] pikañ a ra va evn bihañ ac'hanon ; *großer Hunger*, marnaon g., naon du g. ; *Hunger haben*, kaout naon, bezañ naon gant an-unan, kaout debron en e fri, kaout debron jave, bezañ digor e galon, bezañ goulo e gof, kaout ilboued ; *großen Hunger haben*, kaout diwalc'h, bezañ diwalc'het, kraziañ gant an naon, duañ gant an naon, bezañ davev gant an naon, bezañ marv gant an naon, kaout ur c'hofad naon, kaout kofadoù naon, kaout naon du, kaout un naon-ki, kaout un naon rankles, bezañ erru ruz e vouzelloù, bezañ erru moan e vouzelloù, bezañ moan e gof, bezañ goulo e gof, bezañ du e zent, kaout un ilboued bras, bezañ dalc'het gant an naon, santout e breñv, bezañ o vougañ gant an naon, bezañ marnaon(i)ek, bezañ laosk war e vegel, bezañ du gant an naon, kaout naon ruz, ruziañ gant an naon, kaout naon da zebriñ bili, bezañ naon du krog en an-unan, klevet kleier an Naoned, bezañ gouest da zebriñ un dumporellad traoù, bezañ arloupet ; *Hunger bekommen*, sevel naon gant an-unan, sevel naon d'an-unan, dont e galon da zigeriñ, dont naon d'an-unan ; *seinen Hunger stillen*, terriñ e naon, en em walc'hañ, terriñ e anken, debrñ e walc'h ; *den Hunger stillen*, terriñ an naon, terriñ an ilboued, gwalc'hañ, dic'hoantañ, tevel an naon, reiñ ar gwalc'h a voued, dinaoniañ, bouneac'hiñ ; *Sie haben unseren Hunger gestillt*, torret hoc'h eus hon naon deomp, dinaoniet hoc'h eus ac'hanomp, bouneac'het hoc'h eus ac'hanomp, dic'hoantet hoc'h eus ac'hanomp, gwalc'het hoc'h eus ac'hanomp ; *Hunger leiden*, reuziñ gant an naon, spinañ gant an naon, glaourenniñ gant an naon, glaouriñ gant an naon du, glaouriñ du gant an naon, bezañ gant an naon, kaout naon (naon bras, naon du), duañ (bezañ o vougañ) gant an naon, bezañ marnaoniet (marnaoniek), gouzañv naon, mont gant an disvoued, disvouedañ gant an naon, gouzañv ar vizer gant an naon, kaout ilboued / bezañ naoniet (Gregor) ; *vor Hunger plärren*, krial toaz d'ar forn, gervel toaz d'ar forn ; *vor Hunger sterben*, **a**) mervel gant an naon, kreviñ gant an naon, mervel gant ar faot ; **b**) [dre skeud.] glaouriñ du gant an naon, glaouriñ gant an naon du, duañ gant an naon, disec'hañ gant an naon, kaout naon ruz, ruziañ gant an naon, kaout naon da zebriñ bili, bezañ naon du krog en an-unan, klevet kleier an Naoned, bezañ marnaoniet, bezañ davev gant an naon, bezañ dare gant an naon, bezañ diviet gant an naon, tarzhañ gant an naon ; *damit sie nicht vor Hunger sterben*, evit miret outo da vervel gant an naon ; [kr-l] *Hunger ist der beste Koch*, biskoazh den gant naon bras tamm bara fall ne gavas, naon a gav mat pep tra / bouzelloù goulo ne oant biskoazh figus (Gregor) ; *seinen Hunger notdürftig stillen*, dallañ e naon ; *wer schläft, hat keinen Hunger*, / *wer lange schläft, den Gott ernährt*, ar c'housked a zo hanter voued - netra n'eo kollet, leignit pe gouskit - kousket ha leiniañ a zo memes tra - kousket ha leiniañ a zo un heñvel dra - ur gwele mat zo hanter bañsion ; **2.** berrentez b., berregezh b., naonegezh b., naonder g., kornez b., kerteri b. ; **3.** [dre skeud.] debron g., sec'hed b., naon g. ; *Hunger nach etwas*, c'hoant bras da gaout

udb g., debron kaout udb g., sec'hed d'udb (eus udb), naon d'udb.

Hungerblockade b. (-, -n) : [polit.] kaeladur armerzhel g.

Hungergefühl n. (-s) : c'hoant debriñ g.

Hungergestalt b. (-, -en) : den kastiz g., den dishevelebet gant an naon g., den dizeriet gant an naon, den koazhet gant an naon, den digiget gant an naon g., den treut-ki g., den treutoc'h eget ur sklisen g., den kastiz evel an Ankoù g., den treut evel ar marv g., den treut-marv g., den treut-gagn g., den treut-kign g., den treut-eskern g., den diskarn g., den distronk g., den distruj g., den treut evel ur c'hant tachou g., den moan evel an drezen g., den n'eus mann outañ g., den kaset gant an naon g., den karzhet e gorf gant an naon.

Hungerjahr n. (-s, -e) : bloavezh naonegezh g., bloavezh kernez g.

Hungerkünstler g. (-s, -) : [sirk] yuner a vicher g.

Hungerkur b. (-, -en) : yunadenn strizh b., kur dreutaat strizh b., kur yuniñ strizh b., disvoued strizh g.

Hungerleider g. (-s, -) : kraf-naon g., krafer-naon g.

Hungerlohn g. (-s, -löhne) : gopr torr-naon g., gopr gwall zisterik g., tamm pae divalav g.

hungern V.gw. (hat gehungert) : 1. reuziñ gant an naon, bezañ gant an naon, na gaout trawalc'h da zebriñ, bezañ marnaonek, bezañ marnaonek, bezañ marnaoniet, bezañ naonek, bezañ naonek, gouzañv ar vizer gant an naon, bezañ diwalc'het, mont gant an disvoued, disvouedañ gant an naon, divouedañ, tremen gant e naon ; *jemanden hungern lassen*, marnaoniañ u.b., marnaonañ u.b., naoniañ u.b., naonegañ u.b., disvouedañ u.b., lezel u.b. hep tamm ; 2. [dre skeud.] *ich hungere nach ...*, sec'hed am eus da (eus) ..., c'hoant bras am eus da gaout udb, debron [udb] am eus, naon am eus d'ober udb, itik on a ... ; [Bibl] *selig sind, die da hungern und dürsten nach Gerechtigkeit*, gwenvidik ar re o deus naon ha sec'hed d'ar justis.

V.dibers. (hat gehungert) : *es hungert mich*, naon am eus, dave on gant an naon, marnaoniet on.

hungernd ag. : marnaonek, marnaonek, marnaoniet, naonek, naonek, naonek, diwalc'het, ilbouet, arloupet, divoued.

Hungernde(r) ag.k. g./b. : naoneg g. ; *die Hungernden*, ar re naoniet lies., an naoneien lies., an dud divoued lies., an dud marnaoniet lies.

Hungersnot b. (-, -nöte) : berrentez b., berregezh b., naonegezh b., naonder g., kernez b., kerteri b., keraouez b., dienez a voued b., olboued g., disvoued g., faot g. ; *in vielen Ländern bedeutet Dürre Elend und Hungersnot*, war vroioù ar sec'hor e kouezh alies ar gernez ; *Armut und Hungersnot hängen eng zusammen*, c'hoarezed eo ar gernez hag an naonegezh ; *Hungersnot bringt Seuchen mit sich*, da heul naonegezh e teu kleñvedoù pegus ; [relij.] *die drei Straflagen : Krieg, Pest, Hungersnot*, an teir gwalenn a gastiz : ar brezel, ar vosenn hag ar gernez.

Hungerstreik g. (-s, -s) : yun-enebiñ g., stourm-naon g., harz-debriñ g., emnaonegezh b.

Hungertod g. (-s) : marv gant an naon g., marv dre zivoued g.

Hungertuch n. (-s) : [dre skeud.] *am Hungertuch nagen*, fritañ mizer, fritañ paourentez, fritañ laou, fritañ mizer gant paourentez, chaokat mizer, c'hoari gant glac'harig,

duañ gant ar vizer, reuziñ gant an naon, ruzañ anezhi, bezañ tenn war an-unan, kaout mil boan o skoulmañ an daou benn, kaout bec'h o skoulmañ ganti, kaout gwe o skoulmañ ganti, kaout bec'h o sec'hañ an eil dorn gant egile, kaout bec'h o walch'hiñ an eil dorn gant egile, spinañ gant an naon, gouzañv ar vizer gant an naon, glaourenniñ gant an naon, glaouriñ gant an naon du, glaouriñ du gant an naon, bezañ c'hwezh an dienez gant an-unan, bezañ krog an dienez en an-unan, ober yun an nav steredenn, mont gant an disvoued, disvouedañ gant an naon, pikognat, pikagnat.

hungrig ag. : 1. marnaonek, marnaonek, marnaoniet, naonek, naonek, diwalc'het, dinaonet, ilbouet, arloupet ; *hungrig sein*, kaout naon, kaout ilboued, kaout debron en e fri, kaout debron jave, bezañ digor e galon, bezañ marnaoniet, santout e breñv ; *ich werde langsam richtig hungrig*, deuet eo va c'halon da zigeriñ, naon-du a zo krog ennon, me a zo erru ruz va bouzelloù, deuet on du gant an naon ; *dieser Marsch hatte uns hungrig gemacht*, an hent-se en doa divouedet ac'hanomp (en doa digoret hor stomogou, en doa degaset naon deomp, en doa divouedet hor c'hofoù, en doa digoret hor c'halonoù, en doa tommet hor c'hoant debriñ deomp), deuet e oa naon deomp goude keit hent, diwalc'het e oamp goude keit hent ; *an der Küste macht die Luft hungrig und der kalte Wind geht einem durch Mark und Bein*, an aod a zo naonus ha paourentezus ; *er ist immer noch hungrig*, n'en deus bet nemet hanter e walch, n'en deus graet nemet hanter gofad, menel a ra war e naon ; *die Kühe sind hungrig*, krignat a ra ar saout ar mogerioù ; 2. [dre skeud.] *nach etwas hungrig sein*, kaout sec'hed da (eus) udb, kaout naon ha sec'hed d'udb, kaout c'hoant bras da gaout udb, kaout debron kaout udb ; [kr-l] *einem hungrigen Magen ist nicht gut predigen*, ur sac'h goulo ne chom ket en e blom - kofoù diroufenn, kofoù seder - an tamm hag al lomm a zalc'h an den en e blom.

Hungrige(r) ag.k. g./b. : naoneg g. ; *die Hungrigen*, ar re naoniet lies., an naoneien lies.

Hunne g. (-n, -n) : [istor] Hun g.

Hunsrück g. (-s) : *der Hunsrück*, Bro-Hunsrück b.

Hupe b. (-, -n) : korn g., korn-boud g., korn g.

hupen V.gw. (hat gehupt) : kornal.

hupfen V.gw. (ist gehüpft) : [su Bro-Alamagn] *sellit amañ dindan ouzh hüpfen*.

hüpfen V.gw. (ist gehüpft) : 1. darlamm, lammikat, lammedikat, lamm-dilamm, gousailhañ, fringal, mont a-biklammoù, piklamm ; *auf einem Bein hüpfen*, mont war garig-kamm, mont war c'harig-kamm, mont a droadig-kamm ; [c'hoari] c'hoari garig-kamm, c'hoari troadig, c'hoari troadig-kamm, c'hoari derezioù, c'hoari regenn, c'hoari marell ; *vor Freude in die Höhe hüpfen*, friantañ, fringal, lamm ha dilamm gant al levez, ober lammoù gant ar fuge a zo en an-unan ; *Kieselsteine hüpfen lassen*, spazhañ an dour, skejañ an dour, spazhañ ar person, spazhañ ar c'hure, spazhañ ar c'hog, ober krampouezh war an dour ; *sich hüpfend fortbewegen*, mont a-lamm, mont a-lammoù, mont a-sailhoù, mont a-biklammoù ; 2. ffilañ, fichañ, fistoulat, difretañ, diskrapañ, en em zifretañ, fichfichal, lamm, diswinkal, difrinkal, feulañ, fringal ; 3. *hier heißt es hüpfen oder springen*, unan a zaou, neuñviñ pe veuziñ ; P. *das*

ist gehüpft wie gesprungen, das ist gehüpft wie gesprungen, maout ha dañvad eo din, tuig ha talig eo kement-se, er givijeri e vez an ejened buoc'hed, tuig a zo talig, marv eo ar gwez-avaloù ha disec'het plant ar sistr, ur memes eo / un heñvel eo (Gregor).

Hüpfen n. (-s) : darlammat g., lammikat g., lammedikat g., lamm-dilamm g. ; *Hüpfen spielen*, c'hoari garig-kamm, c'hoari troadig, c'hoari troadig-kamm, c'hoari dereziou, c'hoari regenn, c'hoari marell.

Hupfer g. (-s,-) : [su Bro-Alamagn] *sellit ouzh Hupfer*.

Hüpfen g. (-s,-) : 1. lammig g., lamm g., sailh g., draskadenn b. ; 2. [loen.] marc'h-raden g., lamperez b., kilhog-raden g., lammikerez b., karveg g.

Hüpfspiel n. (-s,-e) : garig-kamm b., troadig g., troadig-kamm g., dereziou lies., regenn b., marell b.

Hupkonzert n. (-s,-e) : kornadeg kirri b., kornadeg b.

Hupsignal n. (-s,-e) / **Hupton** g. (-s,-töne) / **Hupzeichen** n. (-s,-) : kornadenn b.

Hürde b. (-,-n) : [Bro-Suis, su Bro-Alamagn] estajerenn glouedenn b., stalenn glouedenn b., lañsed klouedenn b.

Hürde b. (-,-n) : 1. skoilh g., harz g., harp g., stank g., spar g., diarbenn g., dizarbenn g., sparlenn b., strob g., strobell b., luz g., harzell b., treuzell b., ampech g., fardell b., kae g. ; 2. kloz g. ; *Schafe in die Hürde treiben*, parkañ deñved, klozañ deñved ; 3. [sport] kael [*liester* kaelioù, kilij] b.

Hürdenlauf g. (-s,-läufe) : [sport] redadeg dreist kili b., redadeg c'hirzhier b.

Hürdenläufer g. (-s,-) : [sport] reder dreist kili g., reder girzhier g.

Hürdenrennen n. (-s,-) : [sport] 1. [kezeg] redadeg-lamm b. ; 2. [tud] redadeg dreist kili b., redadeg c'hirzhier b.

Hure b. (-,-n) : louvigez b., gast b., forc'h b., gouhin g. [*liester* gouhined], bleizez b., putenn b., botez toull b., botez lous b., botez torret b., botez-lêr b., gagn b., katell b., pezh fall g., pezh-lêr g., lêrgen b., kroc'hen g., lovrigen b., liboudenn b., louskenn b., kañfantenn ar vazh lous b., strakouilhenn b., viltañs g., vilgen b., ribodez b., ribod g., charlezenn b., baleantez b., flaeriadenn b., loudourenn b., flavenn b., kailharenn b., kaihebodenn b., kalkenn b., kaloc'henn b., ruiherez-he-c'horf b., maouez an holl b., libouzell b., libouzenn b., libouz g., libourc'henn b., mari-voudenn b., lustrugenn b., flegenn b., strouilhenn b., bastrouilhenn b., truilhenn b., tarzhell b., heizez b., orgedenn b., fall verc'h b., plac'h fall b., oriadez b. ; *die Huren*, ar merc'hed fall lies., ar fall verc'hed lies., ar merc'hed brav lies., ar merc'hed koant lies., ar merc'hedoù lies., ar gisti lies., al louvigezed lies. ; *mit Huren verkehren*, kavout d'ober gant gisti, gastaouiñ, gastaoua, gwelet ar gisti, daremprediñ ar gisti, mont eus an eil katell d'eben, orgediñ, pailhardiñ.

huren V.gw. (hat gehurt) : 1. P. gastaoua, kavout d'ober gant gisti, gastaouiñ, gwelet ar gisti, daremprediñ ar gisti, mont eus an eil katell d'eben, orgediñ, pailhardiñ ; 2. louvigezhiñ, en em wallañ, gastaouiñ, labourat evel gast, ober he forc'h, ober he fezh-lêr, ober he fezh fall, ober he gastig, gwerzhañ he c'horf.

Hurenbock g. (-s,-böcke) : riboder g., rouler g., kozh straker g., paourkaezh loaver g., kozh gaster g., pitaouaer g., pitaouer g., pitaouer brein g., gadal g.,

gastaouaer g., gastaouer g., reder gisti g., reder an toullou fall g., marc'h-limon g., kailh g., revr tomm g., revr boazh g., tourc'h g., bouc'h g. / kozh bouc'h g. (Gregor).

Hurensohn g. (-s,-söhne) : mab gagn g., mab gast g., mab ar c'hast g., mab ar c'hagn g., higenn b., gwall higolenn b., paotr gagn g., penn jaskenn g., fri lous g., kakouz g., tamm kakouz g.

Hurerei b. (-,-en) : gastaouerezh g., louvigezh b., riboderezh g., roulerezh g., plijadurezhioù orgedus lies., louvigezh b., pailhardiezh b.

Hurone g. (-n,-n) : Huron g.

hurra estl. : rip ! you ! you hou hou ! youc'hou ! youyou ! brav ! brav-bras ! ya brav !

Hurrapatriot g. (-en,-en) : chaovinour g., strizhvroadelour g.

Hurrapatriotismus n. (-) : brizhkarantez-vro b., brasoni-vro b., chaovinegezh b., strizhvroadelouriezh b., broadelouriezh pout b.

Hurarruf g. (-s,-e) : youc'h g., youc'hadenn b.

hurra estl. : *hurra, hurra, hop, hop, hop*, dipadapadipadapa, doup-ha-doup-ha-doup-ha-doup.

Hurrikan g. (-s,-e/-s) : korvent g., korventenn b., korc'hwezh g., kelc'hwidenn b., avel-dro g.

hurtig ag. : blim, bliv, gwiv, gren, skañv, frev, ouesk, mibin, prim, lijer, fonnus, dillo, ahelet aes, iziliet, iziliet aes, likant, likant e rodoù, apert, dibilh, chourch, diheut, dorn-dis, eskuit, buan, dilu, difrae, meür, abil, dilu e izili, dilu a gorf.

Hurtigkeit b. (-) : difrae g., mall g., mibinder g., mibinded b., eskuitet b., eskuitet g.

Husar g. (-en,-en) : [lu] houzard g.

Husarenjacke b. (-,-n) : [dilhad, lu] dolman g.

Husarenmütze b. (-,-n) : [dilhad, lu] kolbak g.

Husarenritt g. (-s,-e) / **Husarenstreich** g. (-s,-e) / **Husarenstück** n. (-s,-e) : [dre skeud.] taol-skrap g., skrapadeg b.

Husarentanz g. (-es,-tänze) : houzardenn b.

Husarentasche b. (-,-n) : [lu] sac'h plat marc'heger g., sakochenn varc'heger b.

husch estl. : chou ! dav !

huschen V.gw. (ist gehuscht) : 1. tremen buan ha didrouz, tremen evel ur skeud, en em silañ ; *ein Lächeln huschte über ihre Lippen*, ur mousc'hoarzhig skañv a blavas war he diweuz, doare (damskeud, liv, alberz) ur mousc'hoarzh a zeuas ganti, doare (damskeud, liv, alberz) ur mousc'hoarzh a dremenar war he diweuz, ober a reas e-giz mousc'hoarzhin, damc'hoarzhin a reas ; *hin und wieder huschte ein Lächeln über ihre Lippen*, gournijal a rae mousc'hoarzhioùgoù skañv war korn he muzelloù ; 2. [dre skeud.] P. *über etwas (t-rt) huschen*, menegiñ ur c'hraf bennak diwar nij, menegiñ ur c'hraf bennak d'an trotig, chom hep pouezañ (hep derc'hel) war udb, tremen hep derc'hel war ur c'hraf bennak.

hussen V.k.e. (hat gehusst) : atizañ, broudañ, brochañ, bountañ, truchañ.

Hussit g. (-en,-en) : [relij.] dalc'hiad Jan Hus g., aduad Jan Hus g.

hüsteln V.gw. (hat gehüstelt) : peukenniñ, peuketa, pasetaat, teuc'hal ur paz berr, toc'hellat, teuc'heugnal, P. kaout ar paz dañvad.

Husten g. (-s) : [mezeg.] paz g., peuk g., peus g., gwaskenn b., katar er skevent g. ; *chronischer Husten*, paz-krign g. ; *trockener Husten*, paz-sec'h g. ; *produktiver Husten*, *Husten mit Auswurf von Schleim*, paz brein g. ; *trockener Husten bei Schafen und Rindern*, peud g. ; *Husten bei Pferden*, poulz g. ; *er wird seinen Husten nicht los*, derc'hel a ra ar paz warnañ, ne zistag ket ar paz dioutañ, ne zispeg ket ar paz dioutañ, chom a ra ar waskenn peg outañ ; *der Bronchialkatarrh bringt ihn zum Husten*, pasaat a ra gant ar waskenn, dastumet en deus paz gant ar waskenn.

husten (hat gehustet) : [mezeg.] V.k.e. : *Blut husten*, teurel gwad.

V.gw. (hat gehustet) : 1. pasaat, peukañ, peukal, pousal, pousellat, pousiñ, peudal, teuc'hal, kaout paz, bezañ ar paz gant an-unan, bezañ gant ar paz, gwaskañ, toc'hellañ, tarlonkañ, [kezeg] poulzañ ; *schwach husten*, *leicht husten*, peukenniñ, peuketa, pasetaat, teuc'hal ur paz berr, toc'hellat, teuc'heugnal, P. kaout ar paz dañvad ; *ich muss ständig husten*, gwaskennet e vezan ingal-ingal, ar paz ne ya ket diwarnon, gant ar paz-krign emaon, n'ehan ket ar peuk ganin, gant ur paz diroll emaon, ur paz diroll a zo ganin ; *ich huste nicht mehr*, emaon diwaskenn, diwaskenn on, aet eo ar paz diwarnon, aet eo ar waskenn diwarnon ; *der Kranke hustet stark*, gwall basaat a ra ar c'hlañvour ; 2. P. *auf etwas husten*, ober foutre-kaer eus udb. ; *der werde ich was husten*, labour gedal he devo - labour he devo da c'hortoz - gortoz a c'hall ober met blev 'vo da gaout ! - fiez glas ! - kaer he devo, blev 'vo da gaout ! - pell e c'hell gortoz ! - bez e c'hall sutal !

Hustenanfall g. (-s,-anfälle) : [mezeg.] barr paz g., barrad paz g., frapad paz g., kaouad paz b./g., pasadenn b. ; *heftiger Hustenanfall*, paz marc'h g.

Hustenbonbon g./n. (-s,-s) : [mezeg.] madig ouzh ar paz g.

Hustenmittel n. (-s,-) : [mezeg.] louzoù ouzh ar paz g., louzoù eneppez g.

Hustenreiz g. (-es,-e) : c'hoant pasaat g.

Hustensaft g. (-s,-säfte) : [mezeg.] siros ouzh ar paz g., siros eneppez g.

hustenstillend ag. : [mezeg.] eneppez, mat ouzh ar paz, mat enep ar paz.

Hustentee g. (-s) : [mezeg.] tizan ouzh ar paz g., tizan eneppez g.

Hustentropfen lies. : [mezeg.] takennoù ouzh ar paz lies., takennoù eneppez lies.

Hut¹ b. (-,-en) : aked g., evezh g., pled g., diwall g., gward g., gwardoniezh b., gwarez g., mirerezh g. ; *auf der Hut sein*, chom war evezh, chom war ziwall, bezañ war e api, bezañ e ged, bezañ war evezh, bezañ war e evezh, bezañ war an difenn, bezañ war var a zroug, bezañ war ziwall, kemer e ziwalloù, en em ziwall, bezañ war e ziwall, bezañ war e ward, bezañ gant e jeu, bezañ war-sav, kemer e surentez, beilhañ pizh, delc'her digor e lomberioù, delc'her digor e vrennigennoù, digeriñ mat e ziv vrennigenn, eveshaat ; *immer auf der Hut sein*, bezañ evezhiek evel un naer ; *auf der Hut bleiben*, chom war var a zroug, chom war e ziwall, chom war evezh ; *vor jemandem auf der Hut sein*, en em ziwall (lakaat evezh, ober evezh, bezañ war ziwall, en em virout, bezañ war e

ward) ouzh u.b., diwall ouzh itikoù u.b., tec'hel diouzh u.b., kaeañ ouzh u.b., diwall dirak u.b., eveshaat war u.b., lakaat evezh rak u.b. / diwall ouzh u.b. / eveshaat ouzh u.b. (Gregor) ; *vor den eigenen Freunden vor allem musste er auf der Hut sein*, muiañ m'en doa da ziwall e oa dirak e vignoned ; *in (unter) jemandes Hut sein (stehen)*, bezañ dindan evezh (gward, gwardoniezh, gwarez) u.b., bezañ e gward u.b., bezañ e gwardoniezh u.b., bezañ e gwarez u.b.

Hut² g. (-s, Hüte) : 1. tog [liester togoù, togeier] g., tok [liester tokoù, tokeier] g., kabell [liester kabelleù, kebell] g. ; *Oberteil des Hutes*, podenn b., pod g., kern b. ; *ein breitkrempiger Hut*, un tog erienet-ledan g., tog erien ledan g., un tog ledan g. ; *breitkrempige Hüte bieten einen guten Sonnenschutz*, togoù ledan a daol gwaskedenn ; *ein schalkrempiger Hut*, un tog erienet-moan g., un tog erien moan g., un tog besk g. ; *jemandem den Hut abnehmen*, didogañ u.b., diskabellañ u.b. ; *jemandem einen Hut aufsetzen*, togañ u.b., kabellañ u.b. ; *den Hut aufsetzen*, gwiskañ e dog, lakaat e dog war e benn, goleiñ e benn, kabellañ e benn, togañ e benn ; *seinen Hut abnehmen*, diwiskañ (tennañ) e dog, lemel e dog, dizoleiñ e benn, digabelliñ ; *vor jemandem den Hut lüften*, *vor jemandem den Hut abziehen*, sevel e dog, diwiskañ e dog d'u.b., reiñ un diwisk-tog d'u.b., lemel e dog diwar e benn, diwiskañ e dog evit saludiñ u.b., ober un diskab d'u.b., diwiskañ e dog dirak u.b., lemel e dog dirak u.b., tennañ e dog d'u.b. ; *mit Hut*, togek, toget, kabellek, kabellek, e dog war e benn gantañ, e tog ; *ein Hut voller Kirschen*, un togad kerez g. ; *Hut, der zugleich vor Regen und Sonne schützt*, tog d'ober disglav ha disheol g. ; *den Hut ziehen*, a) sevel e dog, diwiskañ e dog d'u.b., reiñ un diwisk-tog d'u.b., lemel e dog diwar e benn, tennañ e dog ; b) meuliñ u.b. / udb, ober diwiskoù-tog d'u.b. / d'udb ; *Hut ab !* diwisk-tog ! diwisk-tog deoc'h ! va gourc'hemennou ! gwellañ gourc'hemennou ! dispar ! ; *den Hut ins Gesicht (in die Augen) ziehen*, *den Hut tief in die Stirn drücken*, sankañ don e dog war e benn, sankañ don e dog war e zaoulagad, lakaat don e dog en e benn, plantañ e dog betek e zaoulagad ; *sie hat die Haube beiseite gelegt und trägt jetzt Hut*, honnezh n'emañ ket mui e koef, aet eo e tog - honnezh ne ya ket mui e koef, e tog emañ ; *seinen Hut nehmen*, mont kuit, en em dennañ, kemer e sac'h, teuler (lezel) pep tra ouzh an drez, lezel pep tra ouzh torgenn, stlepel (teuler) ar boned war-lerc'h an tog, diskouez e seuliou ; P. *einen Hut aufhaben*, bezañ e tog, bezañ toget (kabellek, kabellek, togek), bezañ e dog war e benn gant an-unan ; *das Tragen von Hüten aufgeben*, didogañ da vat, dilezel an tog ; 2. [dre skeud.] *viele Menschen unter einen Hut bringen*, *verschiedene Meinungen unter einen Hut bringen*, lakaat kalz a dud a-unan, kavout un emglev, unvaniñ an dud, plaenaat ar c'hemmoù, kompezañ mennozhioù, heñvelaat ar mennozhioù, unaniñ an dud, reizhañ an dizunvaniezhioù ; P. *etwas aus dem Hut machen*, ober udb war an tomm (diwar sav, war an tach, war an taol, war an trumm, war ar prim), kavout en un taol-kont (kavout gant un taolad spered) petra 'zo d'ober, bezañ diouzhtu-kaer udb dindan dorn gant an-unan ; *das ist ja ein alter Hut !* traoù kozh n'int ken ! klevet eo bet an dra-se

seizh kant gwech warn-ugent ; *ich habe damit nichts am Hut*, ingal (heñvel, hañval, euver, unvan) eo din - heñvel dra eo din - ne ran forzh - ne lakaan van ebet gant an dra-se - ne ran na forzh na brall eus kement-se - se ne ra mann din-me - ne ran ket kaz a gement-se - n'eus ket a gaz din - ne ran foeltr-kaer gant an dra-se - ma'z erru, mat, mar n'erru ket, mat ivez - ne c'hwitan ket - koulz tra eo din - dichastre on diouzh an traoù-se - pe vern din ? - pe vern ouzhin ? - pe laz din-me ? - pe forzh a ran-me ? - pe forzh a ra din ? - pe forzh a zo din ? - pe forzh din ? - ha forzh a ra din ? - ha forzh a zo din ? - petra a ra se din ? - petra eo an dra-se din ? - pe kaz a ra din ? - ne ran na van na kaoz ouzh kement-se - ne ran forzh a netra - ne ran forzh gant netra - ne ran foutre kaer gant netra - n'emaon ket e chal gant kement-se - diseblant on ouzh kement-se holl - ne ran na man na mordo ouzh kement-se holl - ne ran foutre kaer eus kement-se holl - ne vern ket din - ne laz ket din - evit kelo ar pezh a dalvez kement-se ! - va botez ! - n'eo ket gant an dra-se on darbaret - n'on ket gwall nec'het gant an dra-se - n'on ket chalet tamm ebet gant ken nebeut a dra - n'on ket chalet neudenn ebet gant ken nebeut all - n'emaon ket en trubuilh evit ken dister dra - n'on ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant va botez kentañ - ne zeuio ket blev gwenn din kelo ken nebeut-se a dra - n'emaon ket e chal gant an dra-se.

Hutablage b. (-, -n) : doug-togoù g.

Hutband n. (-s, -bänder) : seizenn evit delc'her an tog b.

Hütchen n. (-s, -) : tog bihan g.

hüten V.k.e. (hat gehütet) : **1.** diwall, mirout, gwareziñ, gouarn, mêsa, maesa, kaeañ ; *er hütet sie wie seinen Augapfel*, mont a rafe en tan kentoc'h eget koll anezhi, e groc'hen a rofe eviti, gwelloc'h e vefe dezhañ bezañ dallet eget koll anezhi, ken nes eo dezhañ ha maboù e zaoulagad ; *Kinder hüten*, evezhiañ ar vugale, eveshaat ouzh ar vugale, derc'hel war ar vugale, derc'hel tost war ar vugale, bezañ war evezh eus ar vugale, teuler evezh d'ar vugale, evezhiañ ouzh ar vugale, eveshaat war ar vugale, teuler evezh er vugale ; *ein Geheimnis hüten*, chom hep diskuliañ ur c'hevrin, derc'hel mat ur c'hevrin, delc'her war e deod, derc'hel war e latenn, delc'her udb er genoù, mirout udb en tu gant an-unan, delc'her udb gant an-unan, lakaat udb diindan e votoù, klozañ udb en e rastell, tevel krenn war udb ; **2.** [loened] mêsa, maesa, diwall, gouarn, eveshaat war, eveshaat ouzh ; *Schafe hüten*, mêsa deñved, maesa deñved, diwall deñved, gouarn deñved ; *Vieh hüten*, bugeliañ, gouarn chatal ; **3.** [mezeg.] *das Bett hüten*, bezañ dalc'het war e wele / chom war e wele (Gregor), chom en e wele, chom a-stok war e wele, bezañ war e gostez, bezañ war e wele ; *du bist zur Arbeit gekommen, wo du doch das Bett hüten solltest*, deuet out da labourat pa zlefes bezañ ez kwele.

V.em. : **sich hüten** (hat sich (t-r-t) gehütet) : en em ziwall, diwall, en em virout, teuler pled, lakaat evezh, ober evezh, eveshaat, parraat ; *ich werde mich wohl hüten, das zu tun, davor werde ich mich wohl hüten*, en em ziwall a rin diouzh seurt c'hoari, en em ziwall (en em virout) a rin ouzh kement-se, diwall a rin ouzh kement-se, lakaat a rin evezh na rafen an dra-se, teuler a rin pled na rafen an dra-se, diwall a rin d'ober (a ober, na rafen) kement-se, eveshaat a rin a ober an dra-se, biken ne dañvain seurt soubenn ; *sich vor jemandem hüten*, en em

ziwall (lakaat evezh, ober evezh, bezañ war ziwall, en em virout) ouzh u.b., diwall ouzh itrikoù u.b., diwall dirak u.b., tec'hel diouzh u.b., bezañ war evezh gant aon rak u.b., disfiziout ouzh u.b., kaout disfiz diouzh u.b., kaeañ ouzh u.b., lakaat evezh rak u.b. / diwall ouzh u.b. / eveshaat ouzh u.b. (Gregor) ; *man sollte sich vor schlechter Gesellschaft hüten*, ma tornatait an amann e vezo druz ho kraban ; *sich vor etwas hüten*, en em virout (en em ziwall) ouzh udb, lakaat evezh ouzh (rak) udb, ober evezh ouzh (rak) udb, eveshaat war (ouzh) udb, diwall ouzh udb, bezañ war ziwall ouzh udb, tec'hel diouzh udb, teuler pled ouzh (gant) udb ; *sich davor hüten, einzuschlafen, sich vor dem Einschlafen hüten*, parraat diouzh ar c'houked.

Hüter g. (-s, -) : diwaller g., difenner g., gwarezer g., gward g., gouarner g., gouarnour g., gedour g., mirer g., evezhier g. ; *dieser Hund ist der wahre Hüter unseres Hauses*, ar c'hi-se a zo un alc'hwez war hon ti.

Hüterin b. (-, -nen) : diwallerez b., difennerez b., gwarezerez b., gwardez b., gouarnerez b., gouarnourez b., gedourez b., mirez b., evezhierz b.

Hutfabrik b. (-, -en) : togerezh b., kabellerezh b.

Hutfeder b. (-, -n) : plumachenn b.

Hutform b. (-, -en) : moull-tokeier g., moull-togoù g.

Hutfuteral n. (-s, -e) : boest evit an togoù b., boest tog b.

Hutgeschäft n. (-s, -e) : togerezh b., kabellerezh b.

Hutinnere(s) ag.k. n. : podenn b., pod g., kern b.

Hutkopf g. (-s, -köpfe) : podenn b., pod g., kern b.

Hutkrempe b. (-, -en) : erien g.

Hutmacher g. (-s, -) : toger g., kabeller g.

Hutmacherei b. (-, -en) : **1.** [stal] togerezh b., kabellerezh b. ; **2.** [labour] togerezh g., kabellerezh g.

Hutmacherin b. (-, -nen) : togerez b., kabellerez b.

Hutnadel b. (-, -n) : spilhenn dog b.

Hutoberteil g. (-s, -e) : podenn b., pod g., kern b.

Hutschachtel b. (-, -n) : boest evit an togoù b., boest tog b.

Hutsche b. (-, -n) : [Bro-Aostria] **1.** brañsigell b., brañsell b. ; **2.** [dre skeud.] P. gwrac'h kozh b., pratenn b.

hutschen [Bro-Aostria] V.gw. (hat gehutscht) : brañsigellat, brañskellat, brañsellat.

V.em. : **sich hutschen** (hat sich (t-rt) gehutscht) : P. troc'hañ kuit didrouz-kaer, mont kuit hep ober brud, en em laerezh kuit, mont kuit evel ul laer, kuitaat didrouz, flipañ, diflipañ, en em silañ kuit, en em dennañ, treiñ e gilhorou, sachañ e gilhorou gant an-unan, kas e gilhorou, tennañ e gilhoù, sachañ e ivinoù, frapañ e zivesker diouzh ul lec'h bennak, ripañ kuit, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, rankout he c'hribat.

Hutschnur b. (-, -schnüre) : kordenn-dog ; [tro-lavar] *das geht über die Hutschnur*, kement-se a ya dreist an arroudenn (dreist ar roudenn), kement-se a sko diwar re, re 'zo re, aet on diwar re, re bell e ya an traoù, ur muzul 'zo da bep tra ha pa ve d'ober tokeier, va gwalc'h am eus a gement-se, skuizh on (erru on skuizh, tremen skuizh on, me a zo eok, erru on heug, erru on heug, faezh on) gant an dra-se, darev on gant an dra-se, heug a ro an dra-se din, heug on gant kement-se, heug on gant kement-se ; *bei ihm reißt die Hutschnur, ihm platzt die Hutschnur, ihm geht die Hutschnur hoch*, breskenn a ra,

mont a ra e breskenn, mont a ra da vreskenn, birviñ a ra gant ar gounnar, tost eo da darzhañ gant ar gounnar, ur fulor a zo ennañ, fuloret-naet eo, fuloret-ran eo, fuloret-ruz eo, fuloret-mik eo, ur barrad fulor a zo o krozal en e greiz, krog eo an tan en e benn, e gouez emañ, emañ e benn e gouez, brizh-du eo, migañ a ra, fuc'hañ a ra gant ar vuanegzh, fuc'hañ a ra gant ar gounnar, emañ e gerc'h o tommañ dezhañ, emañ e gerc'h o krazañ dezhañ.

Hutständer g. (-s,-) : doug-togoù g.

Hütte b. (-,-n) : 1. loch g., lochenn b., log b., logell b., lojell b., loj g., foukenn b., ched g., kabanenn b., koban b., ti-prenn g., siklud g., siklutenn b., kombod g. ; *Strohhütte*, ti-soul g., ti-plouz g., plouzenn b., lochenn-blouz b. ; [dre fent] *hier ist gut sein, hier lasst uns Hütten bauen*, mat eo deomp chom amañ, kevannezus eo deomp amañ, amañ eo laouen bevañ ; 2. ti-repu g., bod g. ; 3. govel b., teuzerezh b.

Hüttenarbeiter g. (-s,-) : metalour g., micherour metaler g.

Hüttenbetrieb g. (-s,-e) : govel b., teuzerezh b.

Hüttenhammer g. (-s,-hämmer) : [tekn.] morzhol goveliañ treloc'hel g., horzherez b.

Hüttenherr g. (-n,-en) : mestr ar c'hovel g.

Hüttenkäse g. (-s) : [kegin.] cottage® g., keuz gwenn greunennek g.

Hüttenkoks g. (-es,-e) : goulosk uhelforn g., kok uhelforn g.

Hüttenkunde b. (-) : metalouriezh b.

Hüttenkundige(r) ag.k. g./b. : metalour g., metalourez b.

Hüttenschuh g. (-s,-e) : kofignon gloan g., chaoson gloan g.

Hüttenwerk n. (-s,-e) : labouradeg pleuskañ metaloù b., kreizenn vetalouriezh b., govel b.

Hüttenwesen n. (-s) : metalouriezh b.

Hutung b. (-,-en) : peurvan fallik a-walc'h g./b.

Hutverkäufer g. (-s,-) : toger g., kabeller g.

Hutzel b. (-,-n) : P. 1. aval krec'higellet g., aval kuilhet g. ; 2. gwrac'hig kozh b., kozhiadez b., pratenn b.

hutzelig ag. : krec'higellet, gwrac'hennet, ridet, roufennet roufennek, gwrac'hellet, krabosek, kuilhet, koazhet, kruget ; *hutzeliges Gesicht*, penn ridet g., penn roufennet g., penn roufennek g., penn gwrac'hellet g., penn kuilhet g., penn krec'higellet g., penn gwrac'hennet g., dremm garanet don b., penn kaniet g., penn krinet evel un aval kozh g.

Hutzelmannchen n. (-s,-) : lutun g., korrigan g., kornandon g., bugel-noz g., enkeler g., paotr ar sabad g.

hutzlig ag. : krec'higellet, gwrac'hennet, ridet, roufennet roufennek, gwrac'hellet, kuilhet, krabosek, koazhet, kruget.

Hyäne b. (-,-n) : [loen.] bleiz-broc'h g.

Hyazinthe b. (-,-n) : [louza.] yakint str. [*Hyacinthus*].

Hybridantrieb g. (-s,-e) : [tekn.] erlusk hiron g., keflusk hiron g., propulserezh hiron g.

Hybride b. (-,-n) : hiron g.

Hybridisation b. (-,-en) : [bev.] hironadur g., hironañ g. ; [bev.] *molekulare Hybridisation*, hironadur molekul g.

Hybridität b. (-) : hironegzh b.

Hybris b. (-) : [lenn.] revalc'hder g., dreistmuzul g., divuzul g., modoù bras lies., modoù rondonus lies.,

rogentez b., rogoni b., randon g., balc'hder g., balc'hded b., morgañs b., gloriusted b., gloar b., fae g., brabañs g., fouge g., brasoni b., koefiv g., brazentez b., avelaj g., lorc'h g., lorc'hentez b., lorc'herezh b., emfiziañs b., emvenn g.

Hyder b. (-,-n) / **Hydra** b. (-, Hydren) : 1. [mojenn.] दौरaerouant g. ; 2. [loen.] polip dour dous g.

Hydrant g. (-en,-en) : genoù tan-gwall g.

Hydrargyrum n. (-s) : [kimiezh] hidrargirom g., arc'hant-bev g., bevargant g., merkur g.

Hydrat n. (-s,-e) : [kimiezh] hidrat g.

Hydratation b. (-,-en) : [kimiezh] 1. दौरgediadur g., दौरgediañ g. ; 2. amzouradur g., amzourañ g.

Hydraulik b. (-) : [fizik, tekn.] dourrenouriezh b., dournerzh g., hidrolig g.

hydraulisch ag. : [fizik, tekn.] dourrenel, dre zour, dre zournerzh, -dour ; *hydraulische Presse*, gwaskell dre zour b., gwaskell dre zournerzh b., gwaskell zourrenel b.

hydrieren V.k.e. (hat hydriert) : [kimiezh] hidrogenañ.

Hydrierung b. (-,-en) : [kimiezh] hidrogenadur g., hidrogenañ g.

Hydrochinon n. (-s) : [kimiezh] hidrokinon g.

Hydrodynamik b. (-) : [fizik] dournerzhoniezh b.

hydroelektrisch ag. : dourdredanel, dourdredan.

Hydrogen n. (-s) : [kimiezh] hidrogen g.

Hydrogensulfid n. (-s,-e) : [kimiezh] sulfidenn hidrogen b.

Hydrogeologie b. (-) : hidrogeologiezh b., दौरzourouriezh b.

Hydrograf g. (-en,-en) / **Hydrograph** g. (-en,-en) : hidrogrfour g., दौरadurour g.

Hydrografie b. (-) / **Hydrographie** b. (-) : hidrografiezh b., दौरadurezh b.

hydrografisch ag. / **hydrographisch** ag. : hidrografek, दौरadurel.

Hydrokracken n. (-s) : [fizik] hidrokrakiñ g., hidrokrakerezh g., दौरgrakerezh g., दौरgrakiñ g.

Hydrokultur b. (-) : [tekn.] gouniderez hidroponek g., hidroponezh b., gouniderez ezdouar g.

Hydrologe g. (-n,-n) : दौरiawour g., hidrologour g.

Hydrologie b. (-) : दौरiawouriezh b., hidrologiezh b.

hydrologisch ag. : दौरiawourel, hidrologe.

Hydrolyse b. (-,-n) : [kimiezh] दौरrannadur g., दौरrannañ g.

Hydromantie b. (-) : दौरhudouriezh b., idromañs b.

Hydronymie b. (-) : दौरanvadurezh b.

Hydrophobie b. (-) : [mezeg.] 1. kounnar b. ; 2. दौरarur g., arur an dour g.

Hydrophyt g. (-en,-en) : [louza.] plant c'hleborgar str.

Hydroplan g. (-s,-e) : [merdead.] dourmijerez b.

Hydrostatik b. (-) : दौरsavoniezh b., hidrostatik g.

Hydrotechnik b. (-) : [tekn.] दौरgalvezerezh g.

hydrotechnisch ag. : [tekn.] दौरgalvezel.

hydrotherapeutisch [mezeg.] दौरguradel, ... दौरgurañ.

Hydrotherapie b. (-) : [mezeg.] 1. दौरvezegiezh b., दौरgurañ g. ; 2. दौरgur b.

Hydroxid n. (-s,-e) : [kimiezh] hidroksidenn b.

Hydroxyl n. (-s) : [kimiezh] hidroksil g.

Hydrozephale g. (-n,-n) : दौरbenneg g., P. penn-dour g.

Hygiene b. (-) : yec'hedouriezh b., yec'hederezh g. ; *aus Gründen der Hygiene*, evit abegoù yec'hederezh, dre an abeg d'ar yec'hederezh, en abeg d'ar yec'hederezh.

Hygienebinde b. (-, -n) : tapon-slip g., tapon amzerioù g., stepon amzerioù g., serviedenn amzerioù b.

Hygieniker g. (-s, -) : 1. [mezeg.] yec'hedour g. ; 2. [mezeg., preder.] yec'hedelour g., higienour g.

hygienisch ag. : [mezeg.] yec'hedus, yec'hedel.

Hygrometer n. (-s, -) : [fizik] higrometr g., gleborverker g.

hygrophil ag. : [louza.] gleborgar, higrofil.

Hygroskop n. (-s, -e) : [fizik] higroskop g.

Hylozoismus g. (-) : danvezbeouriezh b.

Hymen¹ n. (s, -) : [korf.] lienenn-gourzh b., P. rouedenn b.

Hymen² g. (-s) : 1. [mojenn.] Himenaios g. ; 2. [lenn.] dimeziñ g.

Hymne b. (-, -n) / **Hymnus** g. (-, Hymnen) : meulgan g., kanenn b., himn g.

Hyperämie b. (-) : [mezeg.] darwazh oberiat g.

Hyperästhesie b. (-) : [mezeg.] hiperesteziezh b.

Hyperbel b. (-, -n) : 1. [mat.] hiperbolenn b. ; 2. [yezh.] c'hwezadur ster g., gourzaolad g.

Hyperbelast g. (-es, -äste) : [mat.] gwarenn hiperbolenn b.

hyperbelhaft ag. : [yezh.] c'hwezet, gourzaoladek.

hyperbolisch ag. : 1. [mat.] hiperbolek ; 2. [yezh.] c'hwezet, gourzaoladek ; 3. [preder., Descartes] *hyperbolischer Zweifel*, arvar hiperbolek g.

hyperexponentiell ag. : trumm ; *hyperexponentielles Wachstum*, trummgresk g., lammgresk g., bomm g.

Hyperinflation b. (-, -en) : gourmonc'hwez g.

Hyperkorrektur b. (-) / **Hyperkorrektur** b. (-) : [yezh.] dreistreizhelezh b.

Hyperlink g. (-/s, -s) : [stlenn.] gourliamm g.

Hypermarkt g. (-es, -märkte) : hipermarc'had g., gourmarc'had g.

Hypermnésie b. (-) : [bred.] dreistkounañ g.

hypermodern ag. : gourmodern, gouramevez.

Hyperraum g. (-s, -räume) : gouregor g.

Hyperealismus g. (-) : hiperrealouriezh b.

Hyperschallflugzeug n. (-s, -e) : nijerez gourstenel b., nijerez gourson b.

Hypertext g. (-es, -e) : [stlenn.] gourskrid g., gourzestenn b.

Hypertonie b. (-, -n) : [mezeg.] ustant g.

hypertroph ag. : [mezeg.] usventek, koefivek.

Hypertrophie b. (-, -n) : 1. [mezeg.] koefivegezh b., usvent b. ; 2. regresk g.

Hyperurbanismus g. (-) : [yezh.] dreistreizhelezh b.

Hypnagogie b. (-) : stad enkousk b., stad rakdihun b., stad enhunel b.

hypnagogisch ag. : enkousk, rakdihun, enhunel ; *hypnagogische Halluzinationen*, trezerc'h enhunel g., skeudennoù enkousk lies., skeudennoù enhunel lies., skeudennoù rakdihun lies., santadennoù enkousk lies., santadennoù rakdihun lies., santadennoù enhunel lies.

Hypnose b. (-, -n) : 1. [kousk] teoghun g., hipnoz b. ; 2. [terapiëzh] teogerezh g., teogadur g.

Hypnotikum n. (-s, Hypnotika) : [mezeg.] louzoù teoghunel g., louzoù teogus g., louzoù kouskus g., huneiad g.

hypnotisch ag. : teoghunek, teoghunel, teogus, teogerezhel, huneiat ; *hypnotisches Mittel*, louzoù teogus g., louzoù kouskus g., louzoù teoghunel g., huneiad g.

Hypnotiseur g. (-s, -e) : teoger g.

Hypnotiseurin b. (-, -nen) : teogerez b.

hypnotisierbar ag. : hag a c'heller teogiñ, teogadus.

hypnotisieren V.k.e. (hat hypnotisiert) : teogiñ ; *die Schlange hypnotisiert ihre Beute*, an naer e vez teoget he freizh ganti.

Hypnotismus g. (-) : teogerezh g.

Hypochonder g. (-s, -) : [mezeg.] hipokondreg g.

Hypochondrie b. (-) : [mezeg.] hipokondriezh b.

hypochondrisch ag. : [mezeg.] hipokondrek.

Hypodermis b. (-, -dermen) : [korf.] goudonenn b., hipoderm g.

Hypogäum n. (-s, Hypogäen) : bez-kev g., kev-bez g.

Hypoglykämie b. (-, -n) : [mezeg.] hipoglisemiezh b., bec'h re izel ar glukoz er gwad g.

Hyponym n. (-s, -e) : [yezh.] ismeizad b., iserdal g.

Hypophyse b. (-, -n) : [korf.] gougorfenn b.

Hypostase b. (-, -n) : gouzerez g.

hypostasieren V.k.e. (hat hypostasiert) : gouzerezañ.

Hypostylon n. (-s, Hypostyla) / **Hypostylos** g. (-, Hypostyloi) : [tisav.] toenn peuldouget b.

Hyposulfit n. (-s) : [kimiezh] hiposulfit g.

hypotaktisch ag. : [yezh.] isurzhiet, kevandrevnat, kevandrevn.

Hypotaxe b. (-, -n) : [yezh.] isurzhiezh g., kevandrevnañ g.

Hypotenuse b. (-, -n) : [mat.] hipotenuzenn b., goustenner g.

Hypothalamus g. (-, Hypothalami) : [korf.] hipotalamus g., gouzerc'hvel g.

Hypothek b. (-, -en) : arouestl g., dle diwar ouestl g., dle diwar c'hlad g. ; *etwas mit einer Hypothek belasten*, lakaat dle war udb, gouestladuriñ udb, arouestlañ udb, bec'hiañ udb gant un arouestl ; *eine Hypothek aufnehmen*, kemer un dle diwar c'houestl, akuitañ e zle, peurbaeañ un dle diwar c'houestl, sevel un arouestl a-ziwar udb, disammañ udb diouzh un arouestl, ardalañ un arouestl.

Hypothekaranleihe b. (-, -n) : [arc'hant.] prest ouzh arouestl g., prest war arouestl g., prest arouestlel g.

hypothekarisch ag. : arouestlel, ... arouestl, ... arouestloù ; *hypothekarisch sicher stellen*, gwarantiñ en ur lakaat dle diwar c'houestl, kretaat gant un dle diwar c'houestl, goudoriñ gant arouestl.

Hypothekarkredit g. (-s, -e) : [arc'hant.] kred goudoret gant arouestl g., kred war arouestl g., kred arouestlel g.

Hypothekenbank b. (-, -en) : [arc'hant.] bank arouestlel g.

Hypothekenbewahrer g. (-s, -) : [gwir] mirer an arouestloù g.

Hypothekenbewahrung b. (-) : [gwir] mirerezh an arouestloù g.

Hypothekenbrief g. (-s, -e) : 1. testeni arouestl g. ; 2. endalc'henn arouestlel b.

Hypothekenbuch n. (-s, -bücher) : marilh an arouestloù g.

Hypothekeneintragung b. (-,-en) : marilhadur un arouestl g.

hypothekenfrei ag. : diarouestl, kuit a bep arouestl.

Hypothekengläubiger g. (-s,-) : kredour goudoret gant arouestl g., arouestladour g., kredour arouestl g., kredour arouestlel g.

Hypothekenschuldner g. (-s,-) : dleour ouzh arouestl g., dleour arouestlel g., dleour arouestl g., arouestler g.

Hypothekenurkunde b. (-,-n) : arouestl g., testeni arouestl g.

Hypothekenzinsen lies. : kampi diwar arouestloù g., kampi arouestlel g.

Hypothenar g. (-s,-e) : [korf.] gouvozenn b.

Hypothese b. (-,-n) : martezead g., marteze g., marse g., martezeadenn b., goulakad g., goulakadur g., goulakadenn b. ; *etwas als Hypothese annehmen, etwas als Hypothese voraussetzen, eine Hypothese aufstellen*, goulakaat udb, danzen ur c'houlakadenn, goveliañ ur c'houlakadenn, mont d'ur gudenn diwar varteze, martezeañ udb ; *eine Hypothese bestätigen*, dervaat ur goulakadur ; *Hypothesen schmieden*, goveliañ goulakadennoù ; *Haupthypothese*, arlakadenn b.

hypothetisch ag. : martezeüs, goulakadennek.

hypothetisch-deduktiv ag. : martezead-dezastum ; *hypothetisch-deduktive Methode*, hentenn martezead-dezastum b.

Hypozentrum n. (-s,-zentren) : dangreizenn b.

Hypsograph g. (-en,-en) : [fizik] hipsograf g.

Hysterektomie b. (-,-n) : [mezeg.] histerektomiezh b.

Hysteresis b. (-,-n) / **Hysteresis** b. (-, Hysteresen) : [fizik] histerezis g.

Hysterie b. (-,-n) : [mezeg.] droug-ar-mammoù g., histeriezh b., darfell g.

Hysteriker g. (-s,-) : darfelle g.

Hysterikerin b. (-,-nen) : darfellegez b.

hysterisch ag. : [mezeg.] 1. gant droug-ar-mammoù, histerek, darfellek ; 2. darfellel.